HISTORIA
ANATOMICO-MEDICA,
SISTENS

Numerosissima Cadaverum humanorum Extispicia, quibus in apricum venit genuina Morborum sedes; horumque reserantur causæ, vel patent effectus.

TOMUS PRIMUS.

HISTORIA ANATOMICO-MEDICA,

SISTENS

Numerosissima Cadaverum humanorum Extispicia, quibus in apricum venit genuina Morborum sedes; horumque reserantur causæ, vel patent effectus.

OPUS QUADRIPARTITUM,

Cujus Liber primus recenset læsiones internas abdominis. Secundus exhibet variam stragem pectoris. Tertius prodit diversam labem cerebri. Quartus vero vitia externa colligit.

AUCT. JOSEPHO LIEUTAUD,

Academiæ Regiæ Scientiarum Parisiensis, & Societatis Regiæ Londinensis; Cubiculario Serenissimi DELPHINI, necnon Stirpis Regiæ Medico.

Recensuit & suas observationes numero plures adjecit, uberrimumque Indicem nosologico ordine concinnavit ANTONIUS PORTAL Doct. Med. & Societatis Regiæ Scientiarum Monspeliensis necnon Serenissimi DELPHINI Professor Anatomes.

TOMUS PRIMUS.

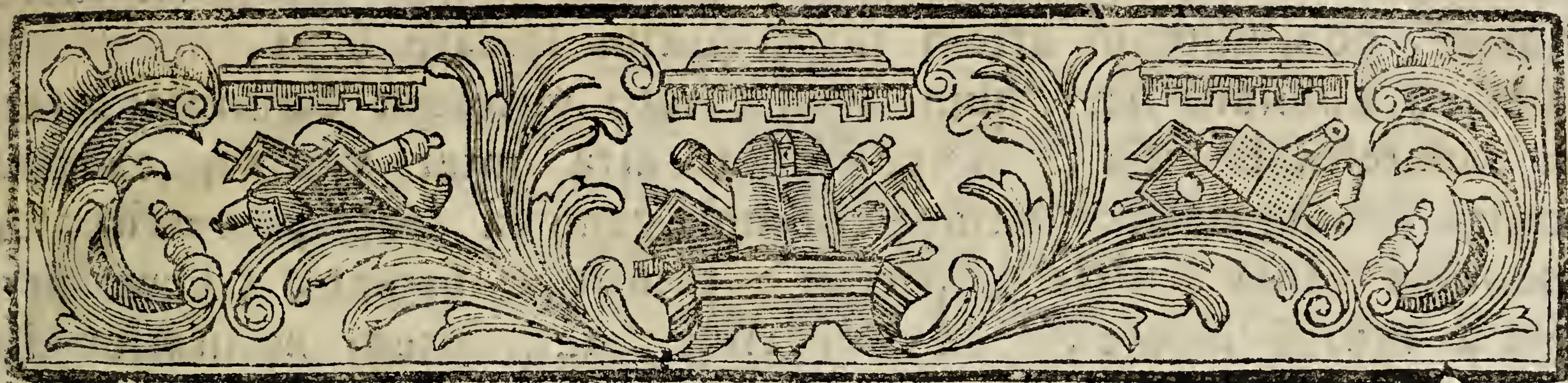
EDITIO PRIMA VENETA.



VENETIIS MDCCLXXIX.

APUD THOMAM BETTINELLI

SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIO.



PROŒMIUM.



UM nihil antiquius habuerim, quam ut utilitati publicæ, nullis parcens laboribus, consulerem, subiit in mentem, alteram anatomes partem, scientiam nempe clinicam respicientem, tradere; ut scilicet, quæ in synopsi praxeos medicæ, intra arctiores & angustos limites, pro instituti ratione, perstringebam, nunc diffusiora, & dilucidiori ordine prodeant. Quanti sit momenti ad sanioris medicinæ processum hæc ars præstantissima, incidendi & lustrandi cadavera, satis superque notum manet. Illud equidem clinicis, vel inter ægros assidue versantibus, primum incumbit munus, ut in morbis cognoscendis valeant; priusquam ad medelam sese accingant. Egregie vero conferre, ad elucidandam diagnoseos doctrinam, accuratam morbo denatorum perscrutationem, qua ad intimos abditosque organorum recessus paratur aditus, neminem peritum fugit; nec latet, duplicem esse anatomes scopum; primum scilicet, ut referentur situs & fabrica partium, juxta sancitas a natura leges constitutarum; & hæc scientia præcipuam medicinæ theoricæ basim præbet: alterum vero ut pateat natura morbosa; nimirum ut expiscetur, & oculis subjiciatur labes organica, quam alias alte delitescentem meris dumtaxat conjecturis assequi licet. Hæc est medicinæ practicæ gubernatrix, vel juxta perspicaciorum mentem cynosura, cujus ope declinari solent scopuli e procelloso praxeos pelago emergentes; quos apprime norunt solertiores, vel nonnullis infortuniis moniti, ac nequidem

sub-

subolfaciunt inexperti & imperiti, quorum potior pars, soli lucro inhians, nobilissimam artem turpi quæstu fœdare solet.

Haud dubitare licet quin ab accurato viscerum scrutinio interna innotescant vitia, ut plurimum atra inter vitam, caligine obruta, comperiatur nempe horum genuina sedes; extricentur nonnullæ causæ, alias imperviæ; tutiorque pateat, (bene perspecta morbi indole,) curandi ritus; aut saltem accuratior instituatur prognosis, ubi non licet rescindere mandata fatorum: sub quo infelici rerum statu pro ultima meta laborum haberi potest hæc futurorum scientia. In hoc cardine versatur tota gravis & altissima scientiæ medicæ moles, cui parcit temporum injuria; dum medicina spuria, inani doctrina, vel hypothesibus innixa, per se funditus ruit, aut leviter impulsa delabitur. Etenim apud omnes eximioris notæ medicos in confesso manet, sola exenteratione cadaverum, morbo peremptorum, promoveri posse artem medicam; cum haud alia clavi reserari queant abditiora naturæ morbosæ penetralia, in quibus genuinam morbi & mortis causam, ni deleterii instar oculorum aciem fugiat, perquirere licet: nec inficias imus quod nostræ subtrahatur indagini, hic decantatissimus latex, qui primaria audit causa luis venereæ, scrophulosæ, scorbuticæ, arthriticæ, &c. sed patet labes quam organis imprimere solent hæc virulenta miasmata, quam scilicet apprime nosse multum interest; cum exhinc prodeant procellosa & exitium minantia symptomata, quæ, prætermisso interdum morbo legitimo, peculiarem, & quam fieri potest, celerrimam curam sibi vindicant.

E recto deflectunt tramite qui morborum phænomena alibi quam in hoc genuino fonte, nimirum in cadaveribus peculiari arte evisceratis, quærere solent. Posthabito quidem anatomes practicæ studio, nihil præter commenta in rebus medicis obtruditur: quandoquidem illud solum in medendi arte pro certo habendum, quod sensibus percipi & experimento demonstrari valet. Ratum manet apud oculatiores, qui numerosis sectionibus interfuerunt, altisque cogitationibus indulserunt, latissimum esse naturæ morbosæ theatrum; adeo ut vita humana ad hoc vel obiter lustrandum vix sufficiat; quidquid obganniant nonnulli scioli qui cadaverum conspectum aversantes & relatum naturæ morbosæ

rimæ

rimatorum despicatui ducentes, futile esse oculorum ministerium prædicant: ad anticyras mittendi qui omnem fingendis hypothesibus operam impendentes, nil rectum putant nisi quod ipsi commenti sunt: quos non pudet, pessime se gerentes, ut fidem male partam stabiliant, salubriora medicinæ præcepta convellere, & litterarias quisquilias effutire, ut aures titillando incautorum fatuorumve admirationem sibi concilient, qui uno verbo vulgi mentem ludificari palmarium existimant.

Illud solemne medicis, vel prioris notæ, ut inter extricanda variorum morborum organicorum ænigmata anxii hæreant, & nonnisi post decumbentis interitum, vel ejus viscerum intuitum, inter se dimicantes erudiantur. Hancce caliginem discutere valet autopsia anatomica, qua prius edocti peroptatam metam assequi valent. Alias futili morborum nomenclaturæ, & meris commentis inhærentes, suam artem acerbis & turpibus disputationibus temerant; ac præpostera medela morbos sibi commissos aggrediuntur; utpote magna moliantur & turpia efferant: quibus scilicet magis arridet physices pomeria pervadere, quam confragosum medicinæ iter persequi. Equidem nil magis genuinæ medicinæ processui officit, quam inepta commenta imperitæ & incautæ juventuti obtrusa, quæ quotidie primo cogitationis impetu, tamquam e satis a Cadmo serpentis dentibus emergunt, quæ ubi tenellis animis primum insederunt, vix unquam mutari patiuntur. Quam vero sibi obtemperantibus, vel inanis gloriolæ aucupio obcæcatis, pronum sit lascivientis ingenii partui indulgere, nemo non videt; nec minus obvium quam arduum sit & difficile, veram scientiam medicam prosequi exenterationi cadaverum assidue incumbendo, quorum horror in omnium animis alte insidet: præsertim si jam olida tetrum & virosum odorem sæpius spargant, haud citra præsenti vitæ discrimine hauriendum, uti patet variorum profectorum exemplo; qui, quamvis posthabita cautela, vel formidinis nescii, curiositatis pœnas luerunt. Hisce difficultatibus & angustiis addere licet consanguineorum aliorumque affinium tralatitiis præjudiciis obcæcatorum luctamina, aliosque obices, quibus impeditur quominus cadavera cultro anatomico subjiciantur. Hinc summis laudibus excipiendi qui, ab omni mentis ludibrio alieni, superatis quibuscumque obi-

cibus,

cibus, ac posthabitis ineluctabilibus ærumnis, quæ solita litteratorum stipendia audiunt, huicce labori se impavidos objiciunt; &, quocunque excusso metu, a proposito nusquam deflectunt, distrahique minime patiuntur.

Constat ex antiquissimis historiæ monumentis, haud prorsus latuisse priscos medicos hanc præstantissimam scientiæ clinicæ partem, quæ multis parasangis cæteras post se relinquit. Nec dubitare licet quin Ægyptii sacerdotes condienda raptim rimarentur corpora; quæ cæteroquin superstitiosa veneratione, excepta introspicere nefas habebatur. Sed parum conducebant illæ rudes indagationes, donec *Æsculapius*, non Epidaurius nec Græcus, uti somniarunt poetæ, sed Memphi natus, corpora humana secanda curavit; ut sibi, ad altiora tendenti, innotescerent partium fabrica, simul & morborum causæ, ni quærentium oculis se subducerent. *Æsculapii* vestigia premere summo honori ducebat latissima *Asclepiadum familia*; e qua non solum prodierunt reges & sacerdotes quos obscura fama recondit; sed ipsemet *Hippocrates* æterna memoria dignus, cujus tamen Opera rudioris anatomes, si accuratam cordis historiam excipias, specimen præbent.

Dein parum inter caliginosa tempora proficiebat anatome, a prisca medicorum gente adumbrata, ac forte philosophorum garrulitate extincta; cum, multo post, *Erasistratus*, inter medicos Græcos celeberrimus, Seleucho primo addictus, cujus filium Antiochum, amore percitum, & ad incitas redactum, stupenda solertia curavit, accuratiori cadaverum hactenus quasi invisorum examini invigilavit, ut præsertim scrutaretur morbi rationem & mortis causam. Nec minori encomio celebrandus venit *Herophilus*, scholæ Alexandrinæ parens & decus, qui sexcenta, uti fertur, hominum cadavera, annuente & favente Ptolomeo Lathuro, sectioni tradidit; & investigandis internarum partium læsionibus, strenuam operam navavit. Hinc haud immerito inter primos rei anatomicæ cultores recenseri debent bini postremi & coævi auctores, quorum opera, proh dolor! ætatis barbarie perierunt.

Occubuit in posterum anatome, per quingentos circiter annos tenebris quasi damnata, donec *Galenus*, alter medicinæ parens & anatomiæ vindex, suo ingenio ductus propria inventa, vel a præceptoribus priscisve scriptoribus accepta, tradiderit; qui

primus

primus sectionis modum aperuit; ac inter anatomicos nomen immortale sibi comparavit; etsi simiarum descriptionem hominibus applicuisse insimulatur. *Galeni* industria, & labore revivis cens, quantum ferebat ætas, anatome iterum evanuit, nec nisi post annorum chiliada caput rursus extulit; tempore nimirum quo inclaruerunt *Vesalius*, & *Eustachius*, scriptores coetanei, & celebriorum anatomicorum antesignani, qui cadaverum humanorum sectionem singulari & stupenda industria, etsi aliis curis minime soluti, prosequuti sunt.

Dein calcato tramite in hacce palestra desudare haud detrectarunt innumeri cujusvis subselii medici; sensimque mos invaluit, præsertim in nosocomiis, ut ægrotantium cadavera cultro anatomico subjicerentur. Hinc prodierunt innumeræ observationes anatomico-medicæ, quæ sparsim occurrunt in immenso veterum librorum acervo; quos pervolvere vix quibusdam eruditis licet. Ideo parum profecit ars medica, cum omnes fere practicos latebant hæ sparsæ observationes, nec magis innotescebant libri has recondentes divitias, quorum plerique situ & pulvere squalebant.

Hoc litterarum medicarum infortunio permotus *Thomas Bartholinus*, quem nominasse sat est, de hisce colligendis cogitavit, ut opus collatitium & expectatissimum conderet; quod in fine laborans, vel plane absolutum, lugendo fato, Vulcanus hausit; adeo ut fidem minime liberaverit egregius auctor, jam properans ad senectutem; qui alias sedulus & diligens scriptor exquisitiorum id genus observationum a proprio penu depromptarum copia medicinam antehac ditaverat. Haud absimile propositum habuit & felicius absolvit *Theoph. Bonetus*, qui observationibus e cadaverum extispiciis depromptis, huc & illuc sparsis, colligendis indefesso labore incubuit; unde prodiit Opus anatomico-medicum amplissimum, quod ad umbilicum quasi perduxit *Jacobus Mangetus*, qui nullis parcens laboribus, hanc materiam, exeunte nuperrimo sæculo, penitus exhausisse videbatur. Sed, pace horumce illustrium virorum, liceat animadvertere, quod hoc opus, jam senescens, Sepulchreti nomine insignitum, inter varia exquisitissima, & scitu sane qui-

quidem digna, pluribus scateat observationibus rudi stylo, & inconcinno ordine ætatis barbariem redolentibus, meris hypothesibus contextis, septuosis & mendacio adulteratis, verborum luxuria, vel ambage solertioribus invisis; quæ demum etiam chartis impallescere solitis tædium pariunt.

Pauca dein prodierunt opuscula ejusdem argumenti, vix memoratu digna, donec *Morgagnus*, inter anatomicos famigeratissimus, suas numerosissimas, una cum *Valsalvianis*, observationes typis mandaverit, probæ fidei scriptor, jamdudum a teneris quasi unguiculis, debito encomio celebratus; omni laude major ni genio plus æquo indulgens diffusiori & intricatiori stylo differuisset, & ordine parum, ni fallor, composito sua scripta, alioquin elaboratissima, obscurasset. Præterea, ignoscat clarissimus auctor; historiis amplioribus quam par esset prolixiora adjecit scholia; ut nihil addam de variis observationibus sanorum cadavera respicientibus; non secus ac de multis corpora morbosa spectantibus, in quibus plane desideratur historia morbi.

Præter hæc rerum anatomico-medicarum collectanea, omnium sane manibus terenda, quæ tamen perfunctorie inspiciunt, vel festinanter pervolvunt nonnulli medici, lectitandi satietate brevi capti; aliæ id genus innumeræ prostant observationes in variarum Academiarum Commentariis, in Actis scilicet Parisiensibus, Londinensibus, Lipsiensibus, Berolinensibus, & Petropolitanis; in Ephemeridibus naturæ Curiosorum, in Instituto Bononiensi, in Adversariis Chirurgorum Parisiensium, in Diariis medicis Eruditorum, aliisque libris, quotannis vel statis temporibus in lucem prodeuntibus; quorum series immensa rarissime in medicorum vel peritissimorum Museis occurrit; & latissimam medentium plebem penitus fugit, qui sane ab hac ingenti librorum mole deterrerentur.

Nec desunt observationes ex autopsia anatomica concinnatæ in nuperrimis medicorum scriptis, inter quos eminent *Ruischius*, qui stupenda industria, cæteris palmam præripiens, naturæ humanæ arcana reseravit; & primatum inter oculatissimos duxit; *Boerhaavius* præclarus scientiæ medicæ arbiter, cujus

famam

famam vix totus capiebat orbis, & e cujus schola plures prodierunt eruditi quam milites ex equo Trojano; *Senacus* medicinæ antistes, omnigena eruditione conspicuus, rei medicæ, anatomicæ, & chymicæ accuratissimus, & disertissimus scriptor; *Hallerus* multiplici scientiarum genere insignis, & Musarum alumnus, qui omnes abditos medicinæ theoricæ recessus improbo labore lustravit, innumeraque & probatissima opera litteris consignavit; *Van-Swieten* præclarus Boerhaavii interpres, litterarumque medicarum decus & præsidium, qui praxi medicæ promovendæ, & juvandæ strenuam operam navavit; *Pringlus* multiplici experientia fretus, & naturæ morbosæ scrutator eximius, qui multigenis observationibus, inter congeneres coruscantibus, medicinam ditavit; *Tissot* candidissimus & multiscius scriptor, omnique præconio major, qui artem medendi a priscæ medicinæ barbarie & spurcitie vindicavit, iterque salebrosum & asperum scite explanavit; *Huxhamus* in scientia medica peritissimus, qui veneranda vetustatis rubigine minime obcæcatus, rem medicam ad experientiæ rationalis incudem revocavit; *Haem* praxeos diligentissimus excultor, qui exquisitiores & selectiores observationes medicas tradidit; *Storck*, qui ad solertissimorum practicorum gradum provectus, materiam medicam inexpectatis remediis, experientia duce, locupletavit, & a trita via recedere haud gravatus est; *Hasenohlt* cujus scripta, cæteroquin eximia, Augustæum ævum sapiunt; *Sauvages* qui mathematicis disciplinis instructus, & in historia naturali versatissimus medicinam multiplici eruditione excoluit; *Imbertus* qui præter varios labores medicos, in illustrandam lapidum biliarum historiam singularem curam adhibuit; *Fournier* autopsia anatomica edoctus, inter egregios praxeos medicæ cultores recensendus; *Baaderus* de re medica bene meritus, qui morbo denatorum exenterationi strenue & summa diligentia incubuit; *Portallus* demum qui sextum lustrum nondum emensus, altis & prærnaturis cogitatibus ætate majores æmulatur, & inter anatomicos Parisienses primi ordinis jure numeratur: aliique plures per quos profecimus prioris subselii medici, suis laudibus minime defraudandi, quorum nomi-

na, ne ingrati animi notam incurramus, passim in hoc Opere prostant.

Addere juvat varios auctores de re chirurgica optime meritos, qui scientia anatomica edocti insignes laudes adepti sunt. Nemo non novit celeberrimum *Petitum* chirurgiæ clinicæ cultorem eximium, qui inter solertiores coetaneos omne tulit punctum; *Morandum* latissima fama nulli secundum & multiplici nomine suspiciendum, qui inter artis proceres jamdudum celebratur; *Lecat* doctrina physica instructus qui encheiresim chirurgicam stupenda industria instauravit; aliosque bene multos auctores chirurgicos, qui historias anatomicas ab extispiciis morbo extinctorum depromptas, & ad nostrum usum accommodatas scriptis mandarunt. Quoniam vero prædicti utriusque ordinis auctores hanc Spartam minime exprofesso coluerunt; & observationes medicas pro re nata tantummodo protulerunt; haud mirum si in aliarum rerum copia quasi immersæ ægre deprehendantur; adeo ut absonum nequaquam sit asserere quod in usum publicum minime veniant.

Exhinc colligitur immensam requiri librorum supellectilem, in quibus passim latent quædam observationes eximiæ, quas nonnisi indefesso, & tædioso labore reperire licet; nedum nitide oculis & menti occurrant; adeo ut pro inopibus divitiis haberi queant; circa quas notandum incumbit, quod præter rei præstantiam & momentum, quibus diversum gradum merentur; pro scriptorum fide, doctrina, vel imperitia, aliæ aliis longe antecellunt; & ab invicem summe discrepant. Nemo nescit arduam & difficilem esse encheiresim anatomicam; quæ scilicet ingentem solertiam expetit, ac dexteritatem quam pauci assequuntur: parum enim conducit manuum administratio quam mens non dirigit; hinc fit ut oleum & operam perdant tot prosectores ingenii acie destituti, quibus nusquam fere licet corporis morbosi adyta sedulo perlustrare.

Quot inepti, suis viribus minime diffidentes, qui in rebus anatomicis plane cæcutiebant, & vix e medicinæ fontibus ora proluerant, qui hoc Opus temerario ausu contaminarunt; qui scilicet rudem, & inexercitatam manum inter secanda corpora

pora præbebant; & observationes suum captum superantes, invita quasi Minerva, scribebant; atque quidquid somniabant illico pro certo & comperto habebant. Tanta est ingenii proclivitas a molesto explorandi labore ad credendi libidinem. Plures insuper, quorum nomini parco, suæ famæ magis quam publicæ utilitati consulentes, & inventi gloriam aucupantes, de vero parum curarunt; nec erubuerunt commentitias historias, vel meras fabulas suis scriptis intersuere, ut prævium de morbo judicium confirmaretur; imo quosdam haud puduit fallacias machinari, ut mira de se narrarentur. Quamobrem varias id genus observationes consulto prætermisi: equidem neminem fore arbitror qui fidem adhibeat anguibus, lacertibus, bufonibus vivis in ventriculo repertis; immani bilis vomitui a disrupta vesicula fellea, &c. Nec minus despiciendæ observationes in quibus historia morbi plane desideratur, vel manca, vix adumbrata, aut perfunctiore enarrata occurrit.

In contrarium vero vitium ruerunt qui in exarandis hisce historiis diutius quam par fuisset immorabantur; vel illas verborum ambagibus implicitas, aut fusissimis & nauseosis scholiis, ut ferebat ætas, intertextas tradebant; quæ sane præconceptam hypothesim sapiebant. Nec spectabiliores censentur observationes, in quibus morbus pro alio describitur; hoc errore haud immunis fuit celeber *Morgagnus*, qui plerumque cadavera secanda curavit eorum quos ægrotantes haud inviserat. Ut sileam de historiis cadaverum semiputridorum, raptim & festinanter a trepidantibus apertorum; circa quæ notare juvat haud rite distingui læsiones morbosas ab hacce labe, pro producto mortis habenda, quæ crebro animadvertitur in cadaveribus diutius quam par est servatis; partes enim vitali aura orbatæ in sese concidunt; nonnunquam solvuntur & diffluunt, vel putredine defœdantur: quod sane latet tot ineptos intempestivo hærentes ministerio, qui cadaverum conspectum moleste ferentes, primo læsionis intuitu decepti, in errorem præcipites delabuntur.

Quibus rite perspectis, atque animo mecum ante peractis, ad omnes quascumque observationes stylo, doctrina, solertia & fide

fide dispares colligendas, contrahendas, & emendandas animum appuli. Brevitati studens, notatu dumtaxat digna e prolixioribus historiis tradidi, ut nitide legentibus occurrerent; haud posthabita tamen cautela, ne vitata Charybdi in Scyllam delaberer. Ideo singulas historias hujusce argumenti, magis veritati consonas ex illis exhaustas fontibus, quos posthabere nefas, excerpsi; studiosorumque labori & sumptibus parcens in unicum volumen congessi quæ sparsim latitabant in immensis bibliothecis; quod sane quidem haud parvi refert. Plures insuper tenebris quasi damnatas in lucem protuli, & ab oblivione vindicavi; obscuras & intricatas elucidavi; incultas nonnihil expolivi; corruptas & obsoletas pristino nitori, quantum sivit instituti ratio, restitui. Ad summam in recidendis vel coercehdis scriptis nauseosa eruditione luxuriantibus, inanibus phaleris amovendis, manifeste vitiosis, vel a re prorsus alienis resecandis, vel fuse ad meram ostentationem conscriptis contrahendis, sedulus incubui. Innumeras vero plus æquo contractas, salva fide, amplificare haud licuit; ideo illas qualescumque, nonnullis tamen futilibus rejectis, in naturalem ordinem annectere satius duxi.

Haud majori studio jamdudum tenebar, quam ut certa, & eximia dumtaxat traderem, & ideo silentio prætermitterem varias historias infidas, mutilas, plus æquo contractas, vel a nostro proposito alienas; quæ scilicet seorsim sumptæ nihil scitu dignum præ se ferre videntur. Melius tamen consultus illis, cum grano tamen salis, parcere haud incongruum judicavi; cum ex illarum collectitiarum serie lux forte quædam affulgebit; veluti micæ nonnunquam rutilant aureæ e sordido acervo. Simili ratione ductus nonnullas dubias & parum accuratas admittendas judicavi; licet haud me fugiat quantum distent æra lupinis; quod bene notandum venit, ne incuria vel imperitia insimuler, aut præfixos limites excessisse increper; omnem præterea curam adhibui ut caliginem cui nonnullæ immerguntur observationes discuterem, & a mendis quibus deturbantur liberarem; atque arduo labore digestas, deterso squalore, medicinæ philiatris, quibus suppetias ferre summe exoptavi, traderem.

derem. Etiamsi omnes historias latina barbarie deturpatas comptiori calamo exarare nostræ esset curæ; sæpius tamen nequivi quin ipsamet auctorum verba, etiam plane desueta, servarem; minus de inani dicendi copia quam de referenda scriptorum mente sollicitus, de quo lectorem bene monitum velim.

Ordinem anatomicum, quatenus opportuniorem sectamur, non vero a morbis deprompturn, qui pro medentium arbitrio varia sortiuntur nomina: præterquam quod plures morbi cognomines multum ab invicem discrepant, tum ratione causæ, tum ratione eventus; cur minime mirum si in conscribendis observationum titulis sæpius in errore versantur auctores; ubi præcipue, uti haud raro contigit, morbum unum ob diversam quam induit faciem, pro alio describunt. Instar omnium sint historiæ cordis polypum respicientes: quidquid enim de hoc morbi genere effutierunt auctores, pro mero commento apud omnes, ni fallor, re anatomica instructos hodie habetur. Nonnullas tamen de hac re intactas observationes recensui, & legentibus ab hoc errore immunibus exhibui, immutato, uti par erat, titulo. Nemo insuper nescit innumeros esse morbos chronicos complicatos, vel a proprio ingenio desciscentes, quorum nomenclatura dubia & incerta pro cujusvis mente sistitur. Hinc a trita via recedere, ordinemque omnis erroris expertem amplecti, missa quavis vana & umbratili subtilitate, consultius nobis visum fuit. Hac methodo forte concinniori digestæ affatu dignæ historiæ nitidius sub oculis versantur, & ab omni, quantum licuit, nebulonum mendacio vindicantur.

Notare expedit quod innumeræ observationes multiplicem stragem exhibeant; hinc ad varias classes pro scribentis arbitrio pertineant; inter hæcce dubia in opportuniori & magis congrua serie locum ipsis, cum aliis concidentibus, concessi; indicatis tantummodo affiniorum numeris, ne recoctam crambem apponerem. Quibus ita dispositis, nullus dubito quin plura obscura & intricata primo intuitu videantur; sed non secus ac aqua maris, quam dulciorem in imo esse fertur, quam in summo, sic dilucidiora aliquibus animo intentis penetrare haud pigebit.

Non

Non omnia ſane veritati ſunt conſona, cum verum, ut inquiunt, in Democriti puteo ſæpius lateat; ideo penes laudatos auctores ſit fides; quod obiter notandum. Quem laborem inſumpſerim in hoc condendo Opere, etſi forte ruderato, ſat intelligentibus patet; nec ſilentio premam pluries innumeris, vix ſuperandis difficultatibus pertæſus, vel aliis curis diſtractus, parum abfuerit quin ab incepto, licet nequaquam tardus ad laborem, deſtiterim, & promiſſis haud ſteterim.

Hoc tandem, haud citra majorem quam animo præceperam, laborem prodit Opus ſumma cura reciſum, ab omni fuco alienum, rerum ubertati conſpicuum, & multiplici nomine novum, etſi analectorum inſtar, variis ſegmentis conſarcinatum; ab omnibus commentis, quibus genuina defœdatur medicina, & tument ſcripta medica, repurgatum; ſoliſque obſervationibus innixum; ac demum ſingulis re anatomica nonnihil inſtructis, ni fallor, profuturum; nec ſolertioribus & expertis inutile. Subeſt notandum quod huic condendo noſtrum ſymbolum etiam contulerimus; trecentas ad minimum novas & inauditas obſervationes cæteris connectendo, vel e veteribus ſchedis quas ſors nobis obtulit excerptas, vel ab amicis communicatas, oblivionique ereptas; vel demum a propriis noſtris adverſariis poſt multos exantlatos labores deſumptas, quæ nunc primo publici juris fiunt & litteris conſignantur; quas nonniſi adhibita diligenti & accurata inſpectione & ſoluto animo, a Dardaniis artibus plane alieno, conſcripſimus; plus æquo forte ſtyli elegantia, & nitore; ſed rebus memoratu dignis ad rationis ſemitam revocatis; num ſat dilucide viderint quibus jus & norma loquendi.

Hæc eſt uberrima & fœcundiſſima cadaverum hiſtoria, diurna ſane quidem ac nocturna manu verſanda; qua bene perſpecta ad naturæ morboſæ adyta expeditior ſternitur via; cujus præſidio ceſpitantes firmari queunt. Exhinc depromere licet medicinæ quædam theoremata; quibus ad praxim illuſtrandam & elucidandam nil accommodatius; hancque repurgandam a tot inanibus ſyſtematibus, eruditiſque ineptiis, quibus allicitur inconſulta juventus, nihil aptius; quorum ſcilicet beneficio vires partium evolvuntur;

tur; læſionum organicarum ſigna e naturæ gremio eruuntur; futurus eventus prænoſcitur; & poſtremo patet genuina graviorum morborum indoles; ſi excipias primariam hanc morborum acutorum cauſam, quæ in latice nervoſo, vel humoribus deliteſcens cuivis indagini ſubtrahitur. Sed illud inextricabile deleterium, varios, uti ſupra innuimus, effectus ſenſibus obvios exerit; vel labem viſceribus autopſia anatomica detegendam imprimit; quod nemo niſi in rebus medicis plane hoſpes non intelligit. E quibus pronum eſſe arbitror concludere hanc doctrinam medicam ſupra alias eminere, cliniciſque cujuſcumque ſubſellii ſummam opem conferre quæ e cadaverum ſectionibus, vel ex ipſamet natura morboſa, fallere neſcia, eruitur; cujus demum ope complanatur ſalebroſa & prærupta tum diagnoſeos, tum prognoſeos via; atque patet ad veram medicinam aditus.

Hæc eſt poſtremo præſtantiſſima obſervationum anatomico-medicarum ſylloge, quæ, etſi in anguſtum locum congeſta, latiſſimum tamen audit ſcientiæ medicæ promptuarium; cujus ope breviori & dilucidiori methodo enarrantur morbo denatorum extiſpicia; & altiora reſerantur naturæ morboſæ penetralia. Opus ſane quidem aurum, ſedulaque meditatione dignum, ſi peritior huic manum impoſuiſſet. Equidem tenuitatis conſcii, nulli dubitamus, quin plures irrepſerint nævi, quos detergere arduum ſane & difficile, vel noſtris humeris impar. Nec mirum inſuper, ſi nobis forte rerum copia obrutis contigerit in ampliſſima ſegete, vel feraciſſimo labore, jam actum quandoque agere; aut ſi quædam repetitæ obſervationes ſub diverſis obrepſerint titulis; quod candide fateri haud incongruum judicamus, ut virulentos invidorum morſus aufugiamus. An minus præſtiterimus quam fuerit perſpicaciorum expectatio? Viderint æqui & callidi rerum æſtimatores. Faxit *ſupremus rerum humanarum Moderator*, & *omniſcius* ut hic luctuoſus mortis proſpectus in vitæ diuturnitatem vertat.

PROSPECTUS

Librorum, Sectionum, & Classium Tomi primi hujusce Operis.

LIBER PRIMUS,

Sistens Læsiones internas Abdominis.

SECTIO PRIMA.

De Peritoneo.

SECTIO SECUNDA.

De Ventriculo.

SE-

SECTIO TERTIA.

De Omento.

SECTIO QUARTA.

De Inteftinis.

SECTIO QUINTA.

De Mesenterio.

SECTIO SEXTA.

De Hepate.

SECTIO SEPTIMA.

De Liene.

SECTIO OCTAVA.

De Pancreate.

SECTIO NONA.

De Renibus & Capsulis.

SE-

SECTIO DECIMA.

De Ureteribus.

SECTIO UNDECIMA.

De Vesica.

SECTIO DUODECIMA.

De Utero.

SECTIO DECIMA-TERTIA.

De Tubis & Ovariis.

SECTIO DECIMA-QUARTA.

De Læsionibus generalibus Abdominis.

S. E.

SECTIO DECIMA-QUINTA.

De Tumoribus in Abdomine.

SECTIO DECIMA-SEXTA.

De Colluvie Abdominis.

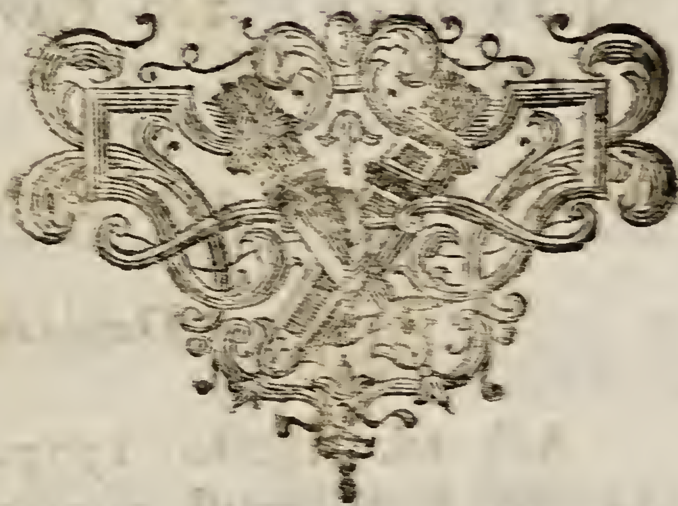


LIBER SECUNDUS,

Colligens Læsiones internas pectoris.

SECTIO PRIMA.

De Pulmonibus.



NOI

NOI RIFORMATORI

Dello Studio di Padova.

AVendo veduto per la Fede di Revisione, ed Approvazione del P. F. *Gio: Tommaso Mascheroni* Inquisitor Generale del Santo Offizio di Venezia nel Libro intitolato: *Historia Anatomico-Medica &c. Auctore Josepho Lieutaud Tomi* 2. *stamp.* non vi esser cosa alcuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimente per Attestato del Segretario Nostro, niente contro Principi, e Buoni Costumi, concediamo Licenza a *Niccolò Bettinelli* Stampator di Venezia, che possi essere stampato, osservando gli ordini in materia di Stampe, e presentando le solite Copie alle Pubbliche Librerie di Venezia, e di Padova.

Dat. li 21. Agosto 1777.

(Alvise Vallaresso Rif.
(Francesco Morosini 2do Cav. Proc. Rif.
(Girolamo Grimani Rif.

Registrato in Libro a Carte 350. al Num. 1081.

Davidde Marchesini Segr.

Adì 26. Agosto 1777.
Registrato nel Magistr. Eccellentiss. contro la Bestemmia.

Gio: Pietro Dolfin Segr.

Adì 27. Agosto 1777. Notato in Privilegio.

Pietro Savioni Prior attuale.

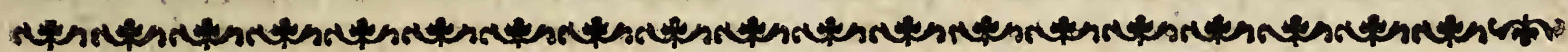


HISTORIA

ANATOMICO-MEDICA

SISTENS

Numerosissima Cadaverum extispicia, quibus in apricum venit genuina morborum sedes; horumque obviæ fiunt causæ, vel reserantur effectus.



LIBER PRIMUS,

Spectans læsiones internas Abdominis.



UBERRIMAM observationum anatomico-medicarum supellectilem exhibet hic primus quadripartiti operis liber, respiciens morbosam constitutionem diversarum partium, in imi ventris cavo reconditarum; in quarum censum veniunt peritoneum, ventriculus, omentum, tubus intestinalis & mesenterium; hepar, lien & pancreas; renes, cum vicinioribus capsulis, ureteres & vesica; ac demum uterus, cum suis tubis & ovariis. De virorum vero genitalibus, extra abdomen præcipue sitis, mentio subjicitur in libro quarto, vitiis partium externarum dicato. Observationes circa singula viscera, seorsim conspecta, excipiunt læsiones generales; quibus scilicet plures abdominis partes simul & conjunctim afficiuntur, & de-

& defædantur: id genus sunt ariditas viscerum, qua organa velut exsucca videntur; stupenda adipis moles qua obruuntur viscera; affectus pustulosi & tuberculosi pluribus partibus communes; phlogosis & purulentia; viscerum scirrhosa & strumosa dispositio; putredo, syderatio, &c. Huc etiam pertinent tumores diversæ sortis, & incertæ sedis, qui e processibus membranosis, vasculosis & cellulosis prosapiam ducunt; extra scilicet viscera, quibus tamen nonnunquam partim incumbunt, & hærent. Colophonem huicce libro imponunt stagnationes cujusvis laticis, serosi nempe, sanguinei, biliosi, lactei, purulenti, &c.; nunc per totum abdomen diffusi, quo scilicet omnia viscera madent; nunc in peculiarem cystim diversæ molis collecti. Quod spectat ad diaphragmatis læsiones, respirationi præsertim officientes; in secundo libro pectori interno adscripto locum magis congruum obtinent. Musculorum vero abdominalium vitia ad quartum librum, vel ultimum, morbos externos respicientem, ablegare consultius visum fuit.

SECTIO PRIMA.

DE PERITONEO.

ARTICULUS I.

Peritoneum crassissimum & scirrhosum.

PERITONEUM.

OBSERVATIO 1. Virgo triginta annos nata, post inconsultam virium periclitationem, *dolore* in sinistro *abdominis* latere corripitur. Nonnullis elapsis diebus, tumet pars affecta; ac dein totum prominet abdomen. Interea doloribus atrocissimis solo opio compescendis torquetur: lotium parce fluit & alvus manet adstricta. Duobus superatis annis inter hasce angustias, ultimum fatum subiit.

Secto cadavere, occurrit peritoneum stupendæ crassitiei, ad quinque pollices, circa umbilicum accedentis: innumeris tumoribus steatomatosis scatebat hæc membrana, quorum plerique ovum columbinum æquabant, & laticem varii coloris diversæque consistentiæ recondebant. Præterea latus sinistrum, prima morbi sedes, ingentem aquæ fuscæ copiam, intra laminas peritonei coacervatam, exhibebat. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 2. In cadavere cujusdam *ascitici*, exenterationi tradito, præter vulgatissimam colluviem abdominalem, reperiebantur omentum scirrhosum, & nonnihil putridum; hepar infarctum & tuberculis exasperatum; lien extus callosus, & intus putridus. Peritoneum insuper occurrebat crassissimum, densissimum, & quasi cartilagineum, variisque prominentiis exasperatum. E NOSTRIS ADVERS.

Ab hancce classem revocari queunt observationes Lib. I. 119, 232, 523, 1225, 1383, 1475, 1576, 1715.

AR-

PERITONEUM.

ARTICULUS II.

Peritonei inflammatio.

OBS. 3. Juvenis, quinque & viginti annos numerans, prævio horrore, *febre acuta* corripitur, *dolore* acerbissimo *in imo ventre* stipata. Accedunt anxietates, nauseæ, spirandi difficultas; & interdum singultus. Dein venter tumet cum renitentia, urgentque dolores: delira loquitur æger; & quarto accedente die ad mortem properat.

Reserato abdomine, patet peritoneum phlogosi & gangræna tactum: limbus diaphragmatis simili labe afficitur. Intestina flatu ultra modum distenta varias inflammationis notas exhibent. Epiploon peritoneo adglutinatum semi-putridum conspicitur; cum stagnante sero sanioso, & grave olente, in abdomine. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

Huic historiæ subnectere licet observationem Lib. I. 341.

ARTICULUS III.

Peritonei purulentia.

OBS. 4. Quidam septuagenarius post peculiarem febrem, inordinato frigore stipatam, de *doloribus in abdomine* circa alterum os innominatum conqueritur. Contumacissimi fiunt prædicti dolores, & post duos, tresve annos ingravescunt. Tum erumpit *tumor circa inguen*, in quo fluctuans materia percipitur; sub quo rerum statu ad plures migravit.

Inciso abdomine, ingens puris copia invenitur inter peritoneum & os innominatum. CLAR. MORGAGNUS.

Vix absimiles casus præbent observationes Lib. I. 799. Lib. II. 511.

ARTICULUS IV.

Peritoneum gangrænosum.

OBS. 5. Puer novennis inter herniotomiam dextri lateris *castratus*; ac septimo die ad iram forte concitatus, difficulter deglutire cœpit. Postridie non amplius plane deglutire, nec os aperire valuit. Circa decimum diem *tetano* corripitur. Post graves exantlatos cruciatus vivere desiit.

Instituta cadaveris sectione, reperiuntur peritonei reliquiæ lividæ & quasi syderatæ; accedente corruptela vicinarum partium. VVEPFERUS.

Circa peritonei gangrænam confer observationem Lib. I. 1479.

PERITONEUM.

ARTICULUS V.

Peritonei exulceratio.

OBS. 6. Quidam adolescens operibus arduis addictus, unde victum compararet, cui *testis* cum vehementi dolore *intumuerat*, nullis adjutus remediis, tandem occubuit.

Secto cadavere, inventum est ulcus exiguum circa peritoneum, e quo perennis saniei defluxio in testes causa tumoris, & mortis fuit. JACOTIUS.

OBS. 7. Puella septennis, tabe jamdudum confecta, *dolore* corripitur *circa umbilicum*, quo brevi ingravescente, intra triduum extinguitur.

Lustrato cadavere, invenitur peritoneum erosum, in loco, quo vivens dolorem indicabat. BYLERUS.

ARTICULUS VI.

Peritoneum putre.

OBS. 8. Vir quinquagenarius, post febrem continuam, incidit in *quartanam*, nunc simplicem, nunc duplicem, triplicemve. Sex circiter elapsis mensibus, accedit totius corporis intumescentia œdematosa, cum duritie in regione hepatis. In immensum sensim ampliatur abdomen, cum omnibus stagnantis colluviei indiciis: hinc celebratur paracentesis, qua educuntur aquæ libræ octodecim. Protelata per vices hac evacuatione, effluxit demum, loco seri, pus fœtidissimum. Interea detumescunt femora; subsidet abdomen; imo & durities hepatis plane evanescit. Post viginti dies dejiciuntur purulenta per alvum; vires deficiunt; & accedit mors.

Occurrit peritoneum crassissimum & corruptum. Pus stagnat in abdominis cavo ad decem circiter libras. Omentum tuberculis purulentis refertum conspicitur, quorum nonnulla nucis juglandis magnitudinem assequebantur. Hepar insuper purulentum, & putridum observatur. BONETUS.

OBS. 9. Puer septennis, ventris doloribus obnoxius, *febre* corripitur cum vomitu porraceo, & alvi fluxu putrido & æruginoso. Noctu sæviebant exacerbationes, cum anxietate, *morsu ventris*, dentium stridore, extremorum frigore & siti inexplebili. Conspiciebantur *aphthæ* albicantes in faucibus. Die morbi undecimo, delirus in lecto contineri noluit. Decimo quarto vomitus & diarrhæa aliquantulum sedantur. Dein mitiores evadunt exacerbationes, remanente *dentium stridore*, cum narium pruritu. Die quadragesimo primo accedunt animi deliquia, tremor manuum cum motus impotentia. Tandem die morbi sexagesimo, tanquam frigidum & exangue simulacrum, exuvias deposuit.

Aperto cadavere, reperiuntur peritoneum nigricans & putridum; hepar lividum; vesicula fellis quintuplo quam par est tumidior; pulmones demum exusti, aridi, & alba mucagine obducti. BIDGOOD.

OBS. 10. Vir septuagenarius doloribus vagis in abdomine obnoxius; tandem de horum exacerbatione conqueritur, & lecto se committere cogitur. *Ventris tormina* in dies fiunt atrociora; vires collabuntur; erumpunt sudores frigidi; atque ingruente vomitu materiarum nigerrimarum, de medio tollitur.

Peritoneum & omentum adeo erant corru-

rupta, ut ad leviſſimum attactum rumperentur. Inteſtina nigro colore infeſta apparebant: in conſpectum veniebat pancreas totum ulceroſum. Hepar denique, partim nigricans, ſteatoma ſeſqui-pugni magnitudinem excedens continebat. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 11. Puellus ſeptennis *doloribus in imo ventre* jamdudum torquebatur; atque lumbricis laborare credebatur. Morbo tandem ingraveſcente, viribuſque exolutis, ad æthereas ſedes convolavit.

Secto cadavere, inveniebatur peritoneum nigricans & putridum. Omentum & meſenterium macilenta conſpiciebantur; cum inteſtinis flatu ultra modum diſtentis. BONETUS.

PERITONEUM.

Pro affinibus haberi queunt obſervationes Lib. I. 3, 261, 685, 707, 1419, 1572, 1660, & Lib. II. 344. Præterea vide *Viſcera putrida; Colluvies ſordida.*

ARTICULUS VII.

Peritoneum abſumptum.

OBS. 12. Puer octennis ab exſiccata fiſtula in dorſo, alteram geſtans in femore dextro, multo pure conſpurcatam; de *dolore hypochondrii* dextri queritur; tumentibus abdomine & ſcroto. Interea erumpit *tumor* phlegmonoſus *e femore*; incrementum ſumente abdominis intumeſcentia. Urinæ turbidæ pus deponunt; & fæces alvinæ purulentæ evadunt. Dein accedunt lypothymiæ; pulſus fit intermittens; & æger, exhauſtis viribus, e vivis diſceſſit.

Omenti & peritonei nulla deprehenduntur veſtigia. Jecur conſpicitur ſcirrhoſum, maximum & decolor. Cyſtis fellea atro ſanguine turget. Lien obvius fit ſcirrhoſus. Annotatur demum pancreas ſemiputre; cum multa aqua tum in abdomine, tum in pectore, ſtagnante. BONETUS.

OBS. 13. In cadavere cujuſdam fœminæ octogenariæ & *hydropicæ*, præter ingentem aquæ copiam, tam in capite, quam in thorace & abdomine nidulantem, in conſpectum veniunt peritoneum & omentum putrida & prorſus abſumpta; cum omnibus inteſtinis invicem accretis, & in unum quaſi conglobatis. PAVVIUS.

ARTICULUS VIII.

Peritoneum diſruptum.

OBS. 14. Quædam mulier *hydropica*, ſimul & gravida, paucos dies poſt partum naturalem ventre æque permanente diſtento, rebus humanis vale ſupremum dixit.

Inſtituta cadaveris ſectione, inteſtina reperiebantur livida & corrupta; peritoneum vero ex ingenti aquæ mole undique diſruptum cernebatur. Præterea omentum erat plane conſumptum; hepar ſcirrhoſum oculis ſubjicitur; & lien quaſi lapideus occurrit. FORESTUS.

Huic ſubnectere licet obſervationes Lib. I. 404, 541, 1429, 1589.

De

PERITONEUM. De peritoneo tuberculoso, *vide* Lib. I. observ. 266, 1693.

De peritonei hydrope, *vide* Lib. I. observ. 1713, 1724.

SECTIO SECUNDA.

DE VENTRICULO.

ARTICULUS I.

Ventriculus flatulentus.

VENTRICULUS. OBSERVATIO 15. Vir quadragesimum quintum ætatis annum agens, intemperantius vivens, pluribus abhinc annis *asthmaticus*; incidit in leucophlegmatiam, quæ notissimis præsidiis intra quindecim dies fugatur. Tribus elapsis septimanis revirescit morbus, & ingravescunt insultus asthmatici. Præter totius corporis habitum œdematosum, *regio epigastrica*, doloris acerbi sedes, ultra modum *tumebat*. Dein protuberante toto abdomine, cum manifesta fluctuatione, gravior evadit spirandi difficultas; & urget tussis cum sputo cruento. Interea artus inferiores mirum in modum distentos obsident phlyctenæ, e quibus maximus seri proventus, cum nonnullo levamine, educitur. Ingruunt tandem maculæ gangrænosæ, quæ in latum brevi propagantur, & fatum accersunt.

Mirari profecto subit nullam repertam fuisse stagnationem, nec in abdomine, nec in pectore, & pericardio. Viscera abdominalia sana videbantur, si excipias ventriculum enormi flatuum copia distentum. Cor duplo majus reperitur; alias inculpatum. Pulmones infarcti & quasi scirrhosi deprehenduntur; cum nonnulla adhæsione in latere sinistro. Notare expedit nullum repertum fuisse obicem in utroque ventriculi ostio. Præterea alimenta inter vitam facillime ad ventriculum appellabant, & ductum intestinalem ingrediebantur; atque nullus fuerat vomitus. Hinc latet ratio, qua denegatus fuit exitus flatuum per superiora, vel inferiora. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 16. Fœmina triginta annorum, post diuturnos artuum dolores, *scabie* humida corripitur; qua intempestive cujusdam unguenti usu *exsiccata*, *febris* suboritur *acuta* ingenti calore & siti, ac sævissimis doloribus stipata. His postmodum accesserunt delirium, & spirandi difficultas, cum ventre tumido; ac sexto die mors.

Ventriculus & intestina flatibus mire distendebantur; adeo ut ventriculus plusquam dimidium ventris impleret; in quo stagnabat una dumtaxat, aut altera aquæ libra. Pulmones plevræ annectebantur, mediante corpore quodam gelatinoso. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 17. Vir litteratus, ad quinquagesimum ætatis annum proxime accedens, jam dudum flatulentiæ, & ventris adstrictioni obnoxius; in genuinam demum *tympanitidem* incidit, molestissimis anxietatibus, & animi abjectione stipatam. Frustra omnibus tentatis præsidiis; accedentibus animi deliquiis, cum extremorum refrigeratione, duodecimo circiter morbi die, mortali vinculo exsolvitur.

Aperto cadavere, in conspectum veniunt stomachus & intestina enormem in modum flatibus distenta, cum variis, passim occurrentibus, phlogoseos & gangrænæ notis. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS.

VENTRICULUS.

OBS. 17. (*a*) Quidam post *colicam flatulentam* per novem menses crebro recurrentem, incidit in *tympanitidem* acerbissimis doloribus stipatam, qua tandem e medio tollitur.

Sectum cadaver exhibet epiploon levi phlogosi tactum, stomachum & intestina flatibus mirum in modum distenta. Cystis fellea bile atra scatebat quasi ad crepaturam. Pancreas erat durum & obstructum, non secus ac mesenterium. E DIARIO MEDICO.

OBS. 18. In cadavere cujusdam mulierculæ, quæ ob *ventrem tumidum* pro gravida habebatur, animadvertitur ventriculus insigni flatuum copia distentus, ipsa intestina cooperiens, & totam fere abdominis regionem occupans; quo secto fœtidus erupit flatus, cum atro humore satis copioso; præter quæ nil aliud continebat. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 19. Secto corpusculo pueri vix secundum ætatis annum attingentis, ac diris *ventris torminibus* extincti, deprehendebatur ventriculus mirum in modum flatibus distentus. In conspectu etiam veniebant intestina inflata, & pellucida. E MISCELL. CURIOS.

Locum in hac serie assequi valent observationes Lib. I. 622, 1573. Lib. II. 458.

ARTICULUS II.

Ventriculi hydrops.

OBS. 20. Mulieris, se gravidam putantis, *abdomen* sensim *intumuit*. Elapso gestationis tempore, hydrope laborare judicatur. Interea venter per triennium ita increvit, ut oneri ferendo vix sufficeret ægra. Tandem, accedente febre, cum siti immani, inquietudine, & dyspnæa, ad plures abiit.

Continebat ventriculus aquæ nonaginta libras: per medium dissectus ulnam vulgarem superabat. Duo orificia se invicem quasi tangebant, & interior facies hydatidibus erat referta. BLANCARDUS.

ARTICULUS III.

Ventriculus ingens.

OBS. 21. Vir sexaginta annos excedens cachecticus, cujus abdomen & artus inferiores erant œdematosa; cum pulsu debili & alvo sicca, querebatur de *dolore* quodam obscuro & gravativo in regione *stomachi*; altius cæteris abdominis partibus protuberantibus. Alimenta, & præsertim potum, respuebat, ac irrito vomendi conatu torquebatur. Interea morbus per duos menses increscens in leucophlegmatiam facessit, spirandi difficultate & manifesta fluctuatione in abdomine stipatam; persistente prædicto dolore obscuro & gravativo stomachi; omnique denegato vomitu: quibus demum ingravescentibus, ad novissimum diem festinavit.

Lustrato abdomine, reperiebatur stomachus in immensum distentus, ab exhibitis forte per duodecim dies potulentis. Tubus intestinalis ita erat contractus ut aggeries omnium intestinorum vix æquaret molem stomachi; qui atonia jamdiu laborasse

VENTRICULUS. raſſe videbatur; libero manente pylori aditu. Ex hac rara obſervatione varia colligere licet erga vomitum, ſola, uti videtur, vi contractili ſtomachi movendum. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 21. (*a*) Fœmina ſexagenaria major, ſuperata hemiplegia, inſultu nephritico corripitur & calculum phaſeoli magnitudine excrevit. Dein ingruunt *dolores in regione epigaſtrica*. Vires collabuntur cum pedibus œdematoſis. Tandem decimo quarto ante mortem die, erumpit *vomitus*, primo bilioſus & pituitoſus, poſtea *chyloſus*, alvo clauſa. Interea dolores ſæviunt in abdomine; & præſertim in inguine; urget ſitis cum pulſu febrili & debili, pergit vomitus, nulla arte compeſcendus; donec tandem cruciatibus confecta animam exhalavit.

Ventriculus invenitur adeo diſtentus, ut ſex menſuras ad minimum caperet. Inteſtina flatibus mire turgebant. Occurrit hernia inguinalis, cujus protuberantia vix ad avellanæ magnitudinem accedebat. Cyſtis fellea novem pſeudo-calculos recondebat. Ovaria erant tuberculoſa. CLAR. BAADERUS.

OBS. 22. Mulier quadraginta circiter annorum, cum cæpam aceto & ſale conditam, ſimulque panem e caſtanearum farina confectum comediſſet, illico de *ſtomachi dolore* queritur: quo magis magiſque ſæviente, tribus a paſtu horis, ſudore frigido, & lethali ſyncope corripitur.

Luſtrato cadavere, reperitur ventriculus majorem in modum diſtentus, ac nonnihil inflammatus; cæteris partibus ſecundum naturam ſe habentibus. VALSALVA.

OBS. 23. Quidam juvenis floridæ ætatis, ſed vitreæ valetudinis ſumma *pectoris anguſtia*, cum ventris inflatione, poſt cœnam corripitur; ac ſubito extinguitur.

Cadavere examini ſubjecto, occurrit ventriculus tantæ magnitudinis, ut non ſolum totum abdomen, ſed etiam majorem thoracis partem occuparet; diaphragmate in immenſum dilatato & repulſo. Pulmones reperiuntur putres & partim abſumpti. Cor erat contractum; hepar corruptum & depreſſum; lien minimus & omentum nullum. PLATERUS.

OBS. 24. Quidam cogebatur ab aſſumpto cibo circiter horam, in os cibum attrahere, & haud ſine oblectatione rurſum mandere: *ruminabat* enim inſtar boum.

Mortui aperto cadavere inventus eſt ventriculus inſignis magnitudinis, & interna ſuperficie valde aſper. FABRIT. AB AQUAPEND.

OBS. 25. Quædam mulier, ad hypochondriaſim proclivis, perpetuo querebatur de volæ manuum ſiccitate & ſqualore; *difficili reſpiratione*; inappetentiæ, ac ructuum & flatuum perennitate. Rebus calidis delectabatur.

In mortuæ cadavere reperitur ſanguis nigricans, ac ventriculus ampliſſimus. BALLONIUS.

In harum numero adſcribi debent obſervationes Lib. I. 180, 230, 632, Lib. II. 326, 946, Lib. IV. 135.

ARTICULUS IV.

Ventriculus contractus.

OBS. 26. Quædam phthiſica, trigeſimum ætatis annum agens, noctu febre & ſudore copioſo ac fœtido laborare ſolebat. Venter erat tumidus & aqua plenus. In regione epigaſtrica & umbilicali tangebantur tumores duri & elaſtici. Appetitus languebat & urgebat *vomitus*; alvo remanente ſicca. Totum corpus maculis lividis, & ſcorbuticis erat variegatum. Tandem ſuccubuit.

Pulmo totus corruptus deprehenditur, & fœtidiſſimis ulceribus deturpatus. Inteſti-

testina subputrida in unum globum coalescebant. Ventriculus mole parvus, extus cartilagineus, intus substantiam lardo similem exhibebat: duos pollices crassus vix ovum columbinum recipiebat. Sanguis ultimo intra vasa contentus acer erat, & dissolutus. CLAR. STORCK.

OBS. 26. (*a*) Fœmina, per octo menses, variis *ventris torminibus* laborabat; cum pulsus debilis vix exploratur, & dolores exacerbantur. Interea perennis urget *vomitus* & ultra modum distenditur abdomen. Inter hæc infortunia fatis cessit.

Stomachus mire contractus intestini crassitiem vix superabat. Intestina tenuia phlogoseos & gangrænæ notas præ se ferebant. Coli pars superior & epiploon, invicem accreta, purulentia defœdabantur. Cystis fellea lapillis durissimis scatebat. Duplex erat lien. Mesenterium contractum, scirrhosum & quasi lapideum annotabatur, cum colluvie subflava, sordida & fœtida. CLAR. FOURNIER.

OBS. 27. Virgo quintum lustrum agens ad varias ægritudines proclivis, & *chlorotica*, post innumera & futilia cujusvis sortis remedia; præposteræ curationis pœnas luebat. Jamdudum *cibi fastidio* laborans, tandem obiit.

Exenterato cadavere, nulla reperiebatur stagnatio in pectore, nec in abdomine; sed pericardium aquæ copiam continebat. Ventriculus a propria forma degener, & summe contractus, intestini faciem præ se ferebat. Lien ingens & sanus conspiciebatur. Cystis fellea plures concretiones biliares recondebat. E NOSTR. ADVERSAR.

OBS. 28. Puella quinquennis, post exhibitum crocum metallorum, gravissimis symptomatibus correpta fuit; *vomitu* nimirum *vehementissimo*, cum alvi dejectione molestissima, & concutionibus fortissimis totius corporis: mors quoque sequuta est. VENTRICULUS.

Ventriculus adeo angustus, & in se contractus fuit, ut magnitudinem ovi vix excedere repertus fuerit. Hepar induratum & quasi elixum deprehendebatur. FABR. HILDANUS.

OBS. 29. In cadavere cujusdam *hydropicæ*, septuagenariæ, præter ingentem aquæ copiam, tam in pectore quam in abdomine, & vulgatissimam viscerum labem; ventriculus reperitur ita contractus, & coarctatus, ut magnitudinem renis vix superaret, & ejus cavum fere oblitteraretur: diu enim nihil comederat. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 30. Instituta cadaveris sectione cujusdam *inedia* diuturna & prodigiosa enecati, ventriculus ita contractus occurrit, ut in intestinum degenerasse dixisses. Simili ratione exiliora & angustiora erant intestina. RUYSCHIUS.

OBS. 31. In cadavere cujusdam *voracis*, & strenui helluonis, reperiebatur ventriculus parvus; sed triplam crassitiem exhibebant ejus latera. DIEMERBROEK.

In hac classe recipi queunt observationes Lib. I. 190, 191, 1017. Lib. II. 212, 898. Lib. III. 149.

ARTICULUS V.

Ventriculus exilissimus.

OBS. 32. Quædam matrona, annis matura, *anxietatibus* indefinenter conflictabatur. Variis frustra tentatis præsidiis; tandem convulsionibus epilepticis corripitur, & mortali vinculo exsolvitur.

Cadaver cultro anatomico subjectum, exhibebat stomachum simplici, uti videbatur, membrana tenuissima & exilissima conflatum. Cætera insuper viscera inculpata deprehendebantur. E MISCELL. CURIOSIS.

VENTRICULUS.

ARTICULUS VI.

Ventriculus duplex.

OBS. 33. In diffectione cadaveris cujusdam viri, trigefimum quintum ætatis annum agentis, creberrimis *vomitionibus* jampridem vexati, inveniebatur ventriculus duplex, ita ut prior œfophago continuus, ab altero vel inferiori manifefte diftingueretur. Ille minor altero erat craffioris fubftantiæ, infinitis & infignibus plicis intus exafperatus; hic vero iis omnino deftituebatur, tenuioris valde conditionis; qui forte nil aliud erat quam duodenum fumme dilatatum. BLASIUS.

Inter affines memorari debent obfervationes Lib. II. 923. Lib. IV. 108.

ARTICULUS VII.

Ventriculus bile turgens.

OBS. 34. Graffabatur in Italia *febris* quædam *mali moris*, quæ primo tertianæ fimplicis typum referebant; cum capitis gravitate, oris amarore, & dolore ventriculi. Circa feptimum diem febris erat continua, & brevi malignæ faciem præ fe ferebat: donec decimo quarto morbi die, ut plurimum, moriebantur decumbentes; ni alvi fluor accederet.

Exenteratis cadaveribus, nulla læfio in pulmonibus præter ariditatem confpiciebatur. Cyftis fellea infigniter tumebat; ventriculus vero humoris biliofi ftupendam copiam retinebat. BORELLUS.

OBS. 34. (*a*) Quidam juvenis de *doloribus univerfalibus*, præfertim artuum, querebatur. Ægre refpirabat cum oris amarore & naufea. *Febre* vehemente, erumpit *phlogofis eryfipelacea* totum brachium fere occupans. Dein livet facies: pulfus exilis exploratur, cum fudore frigido. Tum brachium læfum gangræna corripitur; & paulo poft obiit.

Pulmones coftis hærebant: ventriculus & duodenum bile porracea fcatebant: vefica plus æquo contracta, & quafi callofa deprehendebatur. E DIARIO NOSOC. MILITAR.

OBS. 35. Vir quidam, poft febrem malignam, *maniacus* evadit: in quo poft obitum diffecto, reperiebatur ftomachus, materia vifcida, gelatinofa, & faturate viridi repletus; nullis obviis alimentorum reliquiis. Cyftis fellea bile acerrima, & lutea fcatebat. Vafa cerebri, & ipfummet cor, atro fanguine, picis inftar, turgebant. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 36. In cadavere cujufdam mulieris, quæ de perpetuo & molefto *ventriculi ardore* querebatur, reperiebatur bilis redundans in ventriculo & duodeno, quorum facies interior colore luteo inficiebatur; veficula fellea erat etiam ultra modum repleta. PLATERUS.

Ad traditas accedunt obfervationes Lib. I. 38, 232 (*a*), 302, 350, 366, 390, 672, 717, 1582. Lib. II. 126, 159, 318, 449. Lib. III. 407.

ARTICULUS VIII.

VENTRICULUS.

Ventriculus vas choledocum recipiens.

OBS. 37. Vir triginta annos natus, & melancholicus inexplebili ciborum *voracitate*, & *vomitu* sæpius recurrente multis abhinc annis laborabat; cum accedente febre quadam epidemica mali moris, nono morbi die ad plures migravit.

Reserato abdomine, in conspectum veniunt stomachus & intestina flatu distenta, & variis phlogoseos & syderationis notis signata. Insuper deprehenditur ductus choledocus, vel communis, in ipsummet ventriculi cavum hians. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 38. Quidam arthriticus, artubus contractis, incidit in *vomitum* contumacissimum, cum flatulentia, qua crebri ructus erumpebant. Accedentibus gravioribus curis exaruit fistula annosa. Dein somnolentus evadit; & de *ardore ventriculi*, solo vomitu bilioso compescendo, conqueritur. Viribus tandem deficientibus, febris, & doloris expers, placide ad æthereas sedes convolavit.

Reperitur in ventriculo fæx biliosi & melancholici humoris ad libras duas. Pancreas occurrit nigerrimum & quasi induratum; hepar scirrhosum; cystis fellea plane inanis; ac demum ductus choledocus ventriculo insertus. BONETUS.

OBS. 39. Vir consistentis ætatis *vomitu contumacissimo*, cum alvo duriore, angebatur; ac demum superveniente genuina cholera, brevi occubuit.

Instituta cadaveris sectione, animadvertitur porus choledocus prope pylorum egressum habens; ita ut non minus ventriculo, quam intestinis bilem transmitteret. CABROLLIUS.

OBS. 40. Faber lignarius *ventriculi dolore* diu immaniter premebatur, cum vomitu humoris biliosi, quo levamen experiebatur. Tandem inflammatione ventriculi oppressus, triduo extinctus est.

Lustrato abdomine deprehenditur vas choledocum ad ventriculi fundum implantatum. ZACUTUS.

OBS. 41. In cadavere cujusdam viri *voracissimi* reperiebatur vas choledocum ventriculo prospiciens, cujus ope bilis ad ventriculum deferebatur. MŒBIUS.

In hoc tractu collocati debent observationes Lib. I. 37, 41.

ARTICULUS IX.

Ventriculus atram colluviem recondens.

OBS. 42. Quidam senex *febre quartana* laborans, humorem atrum, acidum & ferventem sub frigore frebrili evomebat. Triplex deinde febris facta est cum accessionibus longissimis; adeo ut nil ferme a continua discreparet; qua persistente, tandem fatis cessit.

Extincti corpus dissectum habuit ventriculum atro succo plenum: jecur firmum, & plus æquo solidum, deprehendebatur; splen vero exiguus. GUARINONIUS.

OBS. 43. Exenterato cadavere cujusdam viri crapulæ indulgentis, & *vertigini* obnoxii, reperiebatur ventriculus in parte inferiori quasi contusus, atque nigro succo ex dimidio plenus. BONETUS.

VENTRICULUS. OBS. 44. Inſtituta ſectione corporis cujuſdam *voraciſſimi*; occurrit in ventriculo magna aquæ copia, inſtar atramenti ſcriptorii nigræ. LIBAVIUS.

Haud abſimiles caſus præbent obſervationes Lib. I. 250, 251, 578, 790, 844, 845, 975, 1573. Lib. II. 306.

ARTICULUS X.

Sanguis effuſus in ventriculum.

OBS. 45. Vir ſexagenarius, nulla prævia cauſa manifeſta, inexpectata & *ſubitanea nece* extinguitur.

Luſtrato cadavere, tota ventriculi cavitas uno prægrandi, & formam ejus referente, ſanguinis grumo eum in modum obſeſſa & oppleta erat, ut ſpatium nullum vacuum inter pylorum & ſiniſtrum orificium relinqueretur. Nonnullæ inſuper in liene occurrebant putriditatis notæ. EX ACTIS PETROPOLITANIS.

OBS. 46. Quidam, quinquagenario major, nephreſi & *doloribus ventriculi* diu, multumque conflictatus, viribus jam deficientibus, nigra dejiciebat per complures dies; ac tandem *ſyncope* oborta, intra dimidiæ horæ ſpatium expiravit.

Exenteratum cadaver exhibuit ventriculum concreto ſanguine ſemiplenum. MERMANNUS.

OBS. 47. Luſtrato cadavere cujuſdam ſenatoris qui poſt *rejectionem ſanguinis*, tam per ſuperiora, quam per inferiora, ad ineluctabile fatum properavit; vas breve, minimi digiti magnitudine latum, in ventriculum adapertum deprehenditur. RIOLANUS.

OBS. 48. Quidam majorem *ſanguinis* copiam rejiciebat per *vomitum*, & dejiciebat per ſeceſſum; donec viribus exhauſtis ad plures migraverit.

Inciſo cadavere, occurrit vena quæ a liene ad os ventriculi tendit, inſignis magnitudinis, & diſrupta. COLUMBUS.

OBS. 49. In cadaveribus variorum qui *vomitum ſanguinis* patiebantur, vaſa brevia ad digiti medii magnitudinem perventa, & in ſtomachum hiantia vidit RONDELETIUS.

Locum in hac ſerie obtinent obſervationes Lib. I. 113, 115, 1052. Lib. II. 2.

ARTICULUS XI.

Ventriculus vermibus & pediculis ſcatens.

OBS. 50. Puer ſexennis *cardialgia* prehenditur, cum pituitæ & quinque lumbricorum viventium vomitu. Pulſus erat inæqualis, modo elatus & magnus, modo parvus & interciſus. Poſt triduum, ingraveſcente dolore ſtomachi, fatis ceſſit.

Duo vermes reperiuntur in ventriculo; cum inuſta macula e rubro liveſcente in ſuperiori orificio, a punctione ſcilicet majoris lumbrici orta. Annotantur inſuper inteſtina bile undique ſuffuſa. Circa medium pulmonem ſanguinis concreti maſſa, ovum magnitudine æquans continebatur. SAXONIA.

OBS. 51. Puer decem annos natus, jamdudum

dudum

dudum gestabat ventrem tumidum, a *tympanitide* vix discrepantem; cum ingruente insultu verminoso, nulla arte compescendo, extinguitur.

Secto cadavere inveniuntur in ventriculo tres & triginta lumbrici, quoad potiorem partem sesquipedales, omnes vivi, ventriculo adeo tenaciter ore hærentes, ut vix avelli possent. Intestina, nullis fere excrementis, flatu distenta occurrebant. SAXONIA.

OBS. 52. Virgo nobilis trigesimum sextum ætatis annum agens, morbo medicis ignoto per sex menses laboravit. Febricula tenebatur: sæviebat *cardialgia*: insignis erat corporis languor cum ventris torminibus. Tandem corpore nequaquam extenuato, subito occubuit.

Deprehenditur vermium agmen conglomeratorum circa orificium superius ventriculi. Intestina etiam passim perforata, vermes confestim collectos recondebant. BONETUS.

VENTRICULUS.

OBS. 53. Puer ictero laborans, incassum tentatis variis præsidiis, mulierculæ cujusdam consilio, septem aut novem voravit sordidissimos pediculos. Sensim fugatur icterus, qui brevi recurrit contumacior cum *appetitu canino*, cui accessit atrophia insignis; unde mors.

Aperto demortui ventriculo se obtulit inexpectata pediculorum monstrosæ magnitudinis, & in unum conglobatorum, colonia. BONETUS.

OBS. 54. Instituta sectione cadaveris, cujusdam viri, qui dum viveret de *dolore stomachi* perpetuo conquerebatur, reperiebantur vesiculæ, ventriculo affixæ, pediculis turgidæ. HEURNIUS.

Ad hanc classem revocari debet observatio Libr. I. 308.

ARTICULUS XII.

Lapides in ventriculo.

OBS. 55. Vir quinquagenarius, vino deditus & arthritidi obnoxius, diuturnam *cardialgiam* domare conabatur inconsulto oculorum cancrorum fluviatilium, & aliorum terreorum usu. Post triennium dolor stomachi fit gravativus; cum *vomitu pertinaci*, & insultibus nephriticis atrocissimis; quibus tandem e medio tollitur.

Lustrato cadavere, occurrit in stomacho stupendus lapidum albicantium numerus, quorum major, forma irregulari, uncias duas & semi pendebat. Materia quadam glutinosa obvolvebantur prædicti lapides. Præterea alter ren calculum minorem recondebat. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 56. Mulier quadraginta annorum continuo *ventriculi dolore*, nausea & inappetentia conflictabatur. *Venter tumebat*, adeo ut nonnulli de tympanitide cogitarent, alii ipsam gravidam esse existimarent: omni posthabita cura, tandem occubuit.

In fundo ventriculi reperiebantur lapilli, nullo cohærentes vinculo, sed granorum pomi granati instar, sese mutuo amplectentes, tam copiosi ut ad manipulum unum accederent. Facile erat colligere ex bile concreta, tartareum quid æmulante, ortos fuisse prædictos calculos. HÆFERUS.

OBS. 57. Vir quinquagenarius, olim miles, incidit in crudelissimum *ventriculi dolorem*, qui a quovis cibo exacerbabatur, adeo ut solo vini potu per biennium fuerit sustentatus. Tandem fatis cessit.

Dissectum cadaver exhibebat ventriculum mole minorem & variis rugis exasperatum; in quo reperitur lapis, instar ovi, non rotundus, durissimus, & aliquo modo asper, cinerei coloris, unciasque quatuor pendens. GARNERIUS.

OBS. 58. Quædam mulier febre hectica, cum ascite, laborabat; præviis lienis & uteri, uti videbatur, obstructionibus, cum con-

VENTRICULUS.

continuis *doloribus in regione epigastrica*. Urgebant sitis & vigiliæ; tandem lypothymia correpta obiit.

Pulmones inveniuntur purulenti, & undique costis adnati. Secto ventriculo, occurrit lapis durus & griseus, pollicis crassitiei, huic accretus. Hepar insuper deprehenditur scirrhosum cum stagnante aqua in abdomine. LANGELOT.

OBS. 59. Nonagenarius per totum vitæ curriculum, singulis diebus, mane, haustum aquæ frigidæ scaturientis ebibebat. Paucis ante mortem mensibus acerbum *ventriculi dolorem*, nullis præsidiis cicurandum patiebatur.

Repertus fuit in ventriculi fundo calculus, nucis avellanæ magnitudine; reliquis visceribus optime constitutis. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 60. Vir religiosus, septuagenarius, variis morbis obnoxius præter cæteros, sæpius de *dolore* tam vehementi, ac si telum ipsi inflictum fuerit, circa regionem *cartilaginis ensiformis* conquerebatur. Tandem naturæ debitum solvit.

Pulmones variis maculis nigris & lividis erant signati. Ventriculus plusquam triginta calculos diversæ molis continebat, ejus fundo arcte hærentes. Hepar denique variis hydatidibus erat refertum. BILGERUS.

OBS. 61. Muliercula *dolore* acerbo *ventriculi* jampridem torquebatur. Tandem accedentibus aliis symptomatibus, viribusque deficientibus, obiit.

Novem inventi sunt lapides in ventriculo, crassissimæ pituitæ immersos, quatuor unciarum pondus æquantes. Maximus figuram habebat trigonam, reliqui erant rotundi, vel ad figuram ovalem accedentes. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 62. Instituta sectione cadaveris cujusdam viri, qui dum viveret intolerabilibus *ventriculi doloribus* torquebatur, in conspectum venit lapis in ventriculi cavo nidulans, ad ovi gallinacei magnitudinem accedens. BORELLUS.

OBS. 63. In cadavere fœminæ de *dolore stomachi*, perpetuo querulæ, reperiebantur in stomacho decem lapides, quorum major unciam unam pendebat. EX ACTIS PHYSICO MED. GERMAN.

ARTICULUS XIII.

Corpora extranea in ventriculo.

OBS. 64. Puella decennis *absurdorum comestione* ab infantia delectabatur. Circa annum ætatis quintum balbutiebat; atque de doloribus tum ventris, tum capitis querebatur. Interea atrociores fiunt dolores: dein ingruunt *insultus convulsivi*, quibus prorsus emaciata e medio tollitur.

Tetrum odorem spirabat abdomen apertum. Omentum consumptum fere erat; cum mesenterii glandulis induratis, ventriculus continebat materiam quamdam liquidam & cineream, plumas compactas, & fila. Hepar exangue & chraceum conspiciebatur. Cerebri anfractus undique gelatina referti erant. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 65. Quidam ob diuturniorem usum cujusdam aquæ scaturientis, *imbecillitatem ventriculi* contraxit, ad quam emendandam zinziber conditum sæpe & affatim comedebat. Ingruente demum *dolore stomachi*, nullis præsidiis compescendo, e vita decessit.

Lustrato cadavere, reperiebatur in ventriculo libra circiter una prædicti zinziberis. PLATERUS.

OBS. 66. Cuidam equiti exhibebantut pilulæ ex aloe ante pastum, ad roborandum ventriculum. Tandem ingruit *dolor stomachi*, a cujus sævitie accedit interitus.

Aperto abdomine reperta fuit, *in stomachi latebris*, integra massa pilularum. BALLONIUS.

OBS.

OBS. 67. In cadavere cujuſdam uſum inter diuturnum pilularum extincti, inventa fuit maſſa pilularum concreta in ventriculo. ALBERTUS.

Hunc ordinem ingreditur obſervatio Lib. I. 205.

VENTRICULUS.

ARTICULUS XIV.

Ventriculi inflammatio.

OBS. 68. Quidam miles, poſt laborem arduum, domi reverſus exæſtuans, & fudore perfuſſus ingentem aquæ gelidæ copiam, exutis veſtibus, ingurgitavit. Nocte ſequenti, *febre acuta*, prævio horrore, corripitur, cum immani *dolore in epigaſtrio*. Simili ferme ratione pergit morbus; donec circa nonum diem delirare incipit æger, qui die quindecimo obiit.

Reperitur in ventriculo liquamen fuſcum, e potulentis & ichore fœtido, fluctuans. Ventriculi fundus inflammatus maculas nigricantes, & exulcerationes internas exhibebat; phlogoſeos communicatæ veſtigia conſpiciebantur in duodeno, non ſecus ac in proximioribus hepatis & duodeni partibus. CLAR. HELLER.

OBS. 68. (*a*) Vir quinquagenarius, ſuperata pleuritide, ad morbos pectoris proclivis, poſt longiorem moram in horto humido & frigido recidit in *febrem* acutam cum *dolore* & oppreſſione *pectoris*. Accedit *ſingultus* pene perpetuus, cum pulſu intermittente & exacerbationibus ſerotinis. Die octavo nonnihil delirat: dein impeditur deglutitio; omnia exacerbantur & die duodecimo obiit.

Pulmo dexter paſſim adhærebat. Siniſtri pars ſuprema induruerat & ſcirrhum purulentum referebat. Diaphragma inculpatum reperitur; ſed ventriculus undique inflammatus occurrit; ut ſanguis in cellulositatem ſecundam effuſus ramos majores vaſorum ſequeretur, præſertim prope ingreſſum œſophagi. CLAR. HALLERUS.

OBS. 69. Vir nobilis quadraginta annorum, in febrem tertianam duplicem, graviſſimis ſtipatam ſymptomatibus incidit; cum anxietate & plenitudinis ſenſu in ventriculo. Accedit vomitus materiæ fuſcæ & copioſiſſimæ, in qua innatabant quædam ramenta quaſi membranacea. Pluries recurrit *vomitus*, cæteris ſævientibus ſymptomatibus. Dein accedit delirium cum tremore brachii dextri; illud excipiunt *convulſiones*, ſuccedentes paralyſi ejuſdem lateris. Perſiſtentibus & ingraveſcentibus convulſionibus, ingruit *ſingultus*, fatiſcunt vires; & moritur.

Secto cadavere, ventriculus deprehenditur inflammatus. Veſicula bilis inanis occurrit, aerem tamen continens. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 70. Juvenis quinque & viginti annos natus, *diarrhœam* moleſtiſſimam per duodecim dies patiebatur; qua intempeſtive cohibita emergunt *ardores* per totum abdomen, *anxietates* & *ſingultus*. Interea venter in molem inæqualem & elaſticam elevatur, cum ſiti ingenti & delirio. Brevi poſt obiit.

Ventriculus craſſus & contractus, hinc inde inflammatus conſpicitur. Inteſtina ſuperiora tenuem chordam referebant: colon in ſeptem locis arctiſſime conſtrictum conſpiciebatur; inter haſce contractiones, flatu turgidum, ad molem capitis infantis protuberabat. CLAR. STORCK.

OBS. 71. Quidam ad ſexageſimum annum accedens, ebrioſus, & hebes, *febre acuta* corripitur, cum pulſu parvo, duro & intermittente; ac die decimo tertio moritur.

Reperiuntur in ventriculo & inteſtinis plures inflammationis notæ. Tenuis meninx

VENTRICULUS.

ninx leve etiam præbebat inflammationis indicium. Parca demum feri copia paffim obfervatur in variis cerebri receffibus. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 72. Vir quadragenarius gravioribus cogitationibus diftentus, de dolore capitis & ftranguria querebatur. Poft cœnam immani *cardialgia* corripitur, in dies ingravefcente. Interea colluvies viridis per os & alvum ejicitur, ac tertio die inter ferociores ventriculi dolores extinguitur.

Luftrato cadavere, reperitur fundus ventriculi maculis fanguineis diftinctus, inflammatus & ad gangrænam vergens. Nil præterea adnotatione dignum fuit in cæteris partibus. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 73. Quidam juvenis poft inconfultum, & immodicum, *hydrargyri ufum*, illuc abiit unde negant redire quemquam.

Prima abdominis fectione, intactis inteftinis, erumpit maxima flatuum copia. Ventriculus inanis faciem internam inflammatam exhibebat. Paffim obfervabatur in tubo inteftinali mercurius crudus, non fecus ac pulvis nigricans, æthiopis inftar mineralis. Colon præterea fumme diftentum, paffim inflammatum & fcirrhofum occurrit. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 74. Vir quinque & triginta annorum, cholericus & vorax, rigore corripitur, quam excipit *febris* intenfa, *dolore ftomachi* acerbiffimo, & vomitu enormi ftipata. Tumet epigaftrium, & ingruit fpirandi difficultas. Mens obnubilatur; erumpunt fudores frigidi, cum extremorum refrigeratione; brevi denique luftrica opus fuit.

Aperto cadavere in confpectum venit ventriculus phlogofi tactus, & paffim fyderatus; qui infuper ultra modum tumebat, & æruginofa colluvie fcatebat. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 75. Quidam juvenis, vigefimum quartum ætatis annum agens, de fummo *dolore* circa fcrobiculum cordis, *vomituque* moleftiffimo, per plures feptimanas conquerebatur; quo demum exacerbato fatis ceffit.

Exenterato cadavere, invenitur pericardium aqua ultra modum diftentum. Lien fere totus confumptus occurrit; cum omento gangrænofo. Præterea ventriculi fundus inflammatus materiam quamdam mucofam continebat. BLASIUS.

OBS. 76. Pictor confiftentis ætatis immani *colica*, quam *Saturninam* vocant, corripitur. Accedit fanguinis fputum; & ingravefcente morbo obiit.

Pulmones & plevra varias inflammationis notas exhibebant cum ftagnante fero in dextro pectoris latere. Somachi facies interior inflammata deprehenditur. Duodenum jejunum & ileum varias etiam phlogofeos notas præ fe ferebant. Hepar occurrit ingens & obftructum; ac demum pancreas fimili modo afficitur. E DIARIO MEDICO.

OBS. 77. In cadavere cujufdam pictoris eadem *colica* fublati, inveniebantur inteftina variis in locis contracta, & quafi ftrangulata, cum numerofiffimis maculis rubro-lividis & gangrænofis; præfertim in tractu jejuni & ilei, quorum vafa ultra modum tumebant. Stomachus denique variis inflammationis notis fignatus, latiores maculas livido-nigricantes præ fe ferebat. E DIARIO MEDICO.

OBS. 78. Quidam juvenis quatuor & viginti annos numerans, ufus fuerat, dum maxime caleret, frigido potu. Altero die *delirio* vehementi corripiebatur, adeo ut ab adftantibus detineri vix potuerit; inter quod obiit.

Incifo abdomine reperiebatur totus ventriculus inflammatus, & repletus materia quadam mucofa qualem aliquot diebus ante obitum accreverat. BONETUS.

OBS. 79. Quidam poft affumptum extractum ellebori nigri, incidit in alvi fluxum, *vomitu* enormi & atrocioribus *ventris torminibus* ftipatum, qui ægrum ad libitinæ rationem brevi ducit.

Secto cadavere ventriculus deprehenditur inflammatus. Hac labe tacta etiam fe præbent tenuia inteftina. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 80. In cadavere cujufdam e capitis gravi vulnere fublati; qui *ardorem* maximum *circa fcrobiculum cordis* perpeffus fuerat invenitur fuperficies exterior oris ventriculi, maculis rubris, morfus formicarum inftar, fignata. SOLENANDER.

OBS.

OBS. 80. (*a*) Inter ſectionem cadaveris cujuſdam *febre maligna* extincti, vaſa cerebri ſanguine turgida occurrunt. Pulmones erant tuberculoſi & nonnihil gangrænoſi. Ventriculus vero phlogoſi tactus, non ſecus ac epiploon conſpiciebatur; inteſtinis paſſim gangrænoſis. CLAR. FOURNIER.

OBS. 81. Exenterato cadavere cujuſdam *doloribus colicis*, uti ferebatur, extincti, inveniebatur fundus ventriculi phlegmone correptus, & ad mediam uſque tunicam eroſus. HENR. AB HEERS.

VENTRICULUS.

His ſubnectere licet obſervationes Lib. I. 229, 231, 353, 377, 439, 604, 1266, 1563 & 1683. Lib. II. 304, 779. Lib. III. 478.

ARTICULUS XV.

Ventriculus puſtuloſus.

OBS. 82. In cadavere fœminæ quatuor & ſexaginta annorum, quæ *pectore laboraverat*, dein *vermibus* & *hæmorrhagia narium* fuerat obnoxia; ac tandem, mente læſa, in *hydropem* lethalem inciderat; pulmones mediaſtino, pericardio & diaphragmati arcte hærebant. Inteſtina lumbricis ſcatebant. In ventriculi parte pyloro proxima decem aut duodecim fuerunt papillæ hæmiſphericæ, a tunica villoſa prognatæ. Harum apex aut niger aut pure conſpurcatus animadvertebatur. Varia erat moles, ut diameter in nonnullis eſſet trium linearum, in aliis vero ad pollicem accederet. *Ibidem*. HALLERUS.

OBS. 82. (*a*) Mulier quinquagenaria acerbiſſimis *in abdomine doloribus* corripitur, cum ſtupenda *virium debilitate*, ad leipothymiam proxime accedente. Frigebant extrema & vix explorabatur pulſus. Intra quindecim horas e medio rapitur.

Stomachus nonnihil inflammatus exhibebat in facie interna & præſertim circa oſtium inferius puſtulas gangrænoſas, forma ad papulas varioloſas accedentes. Similes puſtulæ paſſim occurrebant in tubo inteſtinali. Plexus meſentericus ſuperior gangrænoſus conſpiciebatur. E DIAR. NOSOC. MILITAR.

OBS. 82. (*b*) Quidam jampridem *vomitum* patiebatur poſt prandium & cœnam; in atrophiam tandem tranſiens; poſt ſex menſes vitam cum morte commutavit.

Inſtituta cadaveris ſectione, inveniebatur affectus, herpetis inſtar, puſtuloſus; ſedem habens in facie interna ventriculi, circa pylorum. PANAROLUS.

OBS. 83. Exenterato cadavere cujuſdam viri *febre ardente*, & mali moris, ſublati, conſpiciebantur in ſuperficie externa ventriculi quamplurimæ puſtulæ, inculpatis cæteris viſceribus. TH. BARTHOLIN.

Huc etiam pertinent obſervationes Lib. I, 334, 1015.

VENTRICULUS.

ARTICULUS XVI.

Abſceſſus ventriculi.

OBS. 84. Aurifaber, cujus vox erat rauca, de *dolore* circa *ſtomachi* regionem conquerebatur. Sæviebat febris lenta, tuſſi frequenti ſtipata; ac demum anno ſuæ ætatis quinquageſimo, obiit.

Ventriculus recondebat materiam nigram, lutulentam, ſanguinis nigri corrupti colorem æmulantem, & copioſe cumulatam: erat enim abſceſſus in ventriculo qui hanc materiam ſuppeditabat. BORELLUS.

OBS. 84. (*a*) Quidam poſt *crapulam*, ventriculo larga vini & aquæ vitæ copia ſaburrato, incidit in *vomitum* pertinaciſſimum, *æſtu moleſtiſſimo* interaneorum ſtipatum; quibus perſiſtentibus & ingraveſcentibus, quinto morbi die migravit ad ſuperos.

Stomachus in arcu minori ſcirrhoſus & craſſiſſimus nigreſcebat, & gangrænæ notas præ ſe ferebat. Pars oppoſita recondebat inter tunicas ingentem abſceſſum. Pulmones flatu tumidi & gangrænoſi annotabantur. E DIAR. NOSOC. MILITAR.

OBS. 85. Muliercula *dolore* ingenti, circa *ventriculi* regionem, per multos jam menſes torquebatur; febre ſæpius recurrente; quibus demum confecta occubuit.

Secto cadavere, occurrit apoſthema in orificio inferiori ventriculi, non ſecus ac in duodeno. Partes ambientes induratæ cernebantur. Ventriculus multum ſanguinis effuſi recondebat. Folliculus demum fellis pugno major annotabatur. JOH. BAUHINUS.

OBS. 86. Quidam nobilis ictero laborabat cum *dolore* in regione *hepatis*; & *tumore* qui e cartilagine enſiformi ad tertiam uſque coſtam ſpuriam extendebatur. Quatuor ſuperatis menſibus, atque ingraveſcente morbo, tandem migravit ad Superos.

Inveniebatur abſceſſus pyloro ſcirrhoſo & exulcerato adnatus; hepati tantummodo hærens. EX ACTIS CHIR. PARISIENS.

OBS. 87. In variis denatis, qui, dum viverent, *vomitu* per plures menſes laboraverant, prægrandis abſceſſus in inferiore parte ventriculi, uſque ad pylorum, reperiebatur; qui induratus & quaſi cartilagineus pugni molem æquabat. RIOLANUS.

OBS. 88. Exenterato cadavere cujuſdam mulieris quæ jamdudum *ſpirandi difficultate* & *cardialgia* laborabat; reperiebatur pus collectum, abſceſſus inſtar, inter ventriculi tunicas. CAR. PISO.

OBS. 89. De quodam, qui *vomitu continuo* occubuit; in cujus cadavere deprehendebatur abſceſſus exulceratus, circa pylorum, mentionem ſubjecit G. PATINUS.

In hac ſerie recipi poteſt obſervatio Lib. II. 156.

ARTICULUS XVII.

Scirrhus ventriculi.

OBS. 90. Mulier nobilis melancholica, hyſterica & ſcorbutica, de quodam *dolore*, ſtatis horis a prandio, *epigaſtricam* & hypochondriacam *regionem* obſidente queritur. Succedunt macies & tuſſis moleſta cum materiæ viſcidæ ſcreatu; ac demum ructus acidi & *vomitus*. Nil proficientibus remediis, omnia exacerbantur ſymptomata:

mata: ingruunt deglutiendi difficultas; manſorum & deglutitorum eructatio, anhelatio, cum pulſu debili & intermittente. Interea abdomen in magnam extenditur amplitudinem; ac ultimo ægra ſqualida, & atrophia abſumpta, fatis ceſſit.

Secto abdomine proſilit aqua putida & fœtidiſſima ad libras circiter quinquaginta. Omentum craſſiſſimum & ſchirroſum, tumoribuſque quaſi ſtrumoſis refertum, ductum inteſtinalem comprimebat, & arctabat. Pylorum etiam obſidebant intus & extus hæc corpora ſtrumoſa; quæ etiam conſpiciebantur circa oſtium ſuperius ventriculi. RONCALLUS.

OBS. 91. Vir quinquagenarius, ad melancholiam proclivis, atriſque curis ſollicitus, de *cardialgia*, *deglutiendi difficultate* & vigiliis pertinaciſſimis perpetuo querebatur. Nonnihil protuberabat regio epigaſtrica, etiam inani ventriculo; vel inibi percipiebatur, explorantibus digitis, *tumor* quidam durus & circumſcriptus, duos pollices latus, ad cartilaginem enſiformem protenſus. Ingruit ſpirandi difficultas & plane impeditur deglutitio. Hinc macies & virium exolutio; ac tandem haud inviſum lethum.

Eviſcerato cadavere in conſpectum venit tumor ſcirrhoſus, ovum gallinaceum magnitudine ſuperans, juxta oſtium ſuperius ventriculi ſitus; quo hic aditus ad ventriculum omnino præcludebatur. Alia inſuper annotatur protuberantia ejuſdem indolis, ad caſtaneæ molem accedens, in fundo ventriculi haud procul a pyloro. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 92. Ruſticus quidam melancholicus, cæteroquin prudens, ranam vivam in ventriculo ſe geſtare obnixe credebat: dicens ſe ſperma ranarum cum aqua hauſiſſe; & ſe inaudire ſæpius coaxationem, ſtridoremque ranæ, in ventriculo exiſtentis; in vomitionibus ranam ad gulam uſque aſcendere; ſed ob magnitudinem ejici non poſſe, ac ſua relatione medicos detinebat perplexos. Poſt ærumnas plurium annorum macie tandem confectus, obiit.

Reſerato abdomine, inveniebatur tumor ſcirrhoſus, ad ovum gallinaceum mole accedens, venis varicoſis diſtinctus, qui pyloro proxime adhærebat & cancroſum ulcus minabatur. THIERMAIR.

OBS. 93. In cadavere mulieris quadraginta annorum, hydropicæ atque *vomitu* pertinaciſſimo conflictatæ; præter aquam ſubfuſcam in abdomine ſtagnantem, reperitur ventriculus extra ſitum & ad umbilicum deſcendens. In ejus membranis, quadruplo craſſioribus, firmioribus, & nonnihil cartilaginoſis, adnaſcebatur tumor ſcirrhoſus, denſus & quaſi glanduloſus; duos tranſverſos digitos altus, & pondere duarum librarum. Inteſtina ſcirrhoſa & putrida conſpiciebantur; non ſecus ac hepar. EX ACTIS PARISIENSIBUS. VENTRICULUS.

OBS. 94. Vir quadragenarius inappetentiam, *vomitum* & languorem, per aliquot menſes, patiebatur, ſine febre. In abdomine ex carne percipiebatur *tumor* indolens, durus & circumſcriptus in parte dextra ſub ventriculo. Urget vomitus; vires deficiunt, & accedit lethum.

Reperitur in pyloro & parte ſuperiore duodeni tumor ſcirrhoſus. Craſſities prædictarum partium ſexies circiter naturali major erat; totam circumferentiam pylori & principii duodeni occupans: hic tumor denſus erat & cartilagineus. FANTONUS.

OBS. 94. (*a*) Quidam obeſus, cujuſdam ſcioli conſilio ductus per annum & ultra immodico *acidorum uſui* indulgebat: *contabuit* miſer, & cui innoxia obeſitas oneri fuerat, is in ultimam maciem incidit: una ciborum deſiderium ſenſim periit; ſucceſſit ad aſſumpta quæcumque *vomitus*; ac tandem miſera mors.

Reperitur ventriculus ſolidus, craſſus & ſcirrhoſus, ac utero humano fere ſimilis. Craſſities circa œſophagum ad duos pollices accedebat. CLAR. HALLERUS.

OBS. 95. Vir quidam in flore ætatis, diu de *ventriculi* læſione & *dolore* conqueſtus; demum tale hujuſce morbi ſenſit incrementum, ut præ dolore aſſiduo diutius aura veſci non potuerit. Præterea *vomitus* continui, & animi deliquia urgebant; donec ultimum obiret diem.

Obſeſſus invenitur fundus ventriculi tumore ſcirrhoſo ad pugni magnitudinem accedente, ac materia atra & tenaci ſcatente, qualem paucis ante obitum horis rejecerat. RUYSCHIUS.

VENTRICULUS.

OBS. 96. Quidam per plures menses insigni & molesta *deglutiendi difficultate* laborabat; quæ tandem adeo adaucta est, ut nil in ventriculum cibi, potusve descenderit; hinc tabes & mors.

Reserato abdomine, conspicitur tumor durus & scirrhosus orificio superiori ventriculi adnatus, adeo ut meatus omnino præcluderetur. BONETUS.

OBS. 97. In cadavere mulieris quæ *vomitu* continuo, & egerendi difficultate vexabatur, cum tumore hypochondrii dextri; inventum est hepar omnino putridum. Præterea occurrit scirrhus ingens, qui fundo ventriculi & intestino colo tenacissime adhærebat. FABR. HILDANUS.

OBS. 98. In cadaveribus nonnullorum qui insignem *ventriculi dolorem* per multos annos patiebantur, deprehendebatur scirrhus inter utramque ventriculi tunicam, circa fundum. BOSCHUS.

OBS. 99. In exenterato cadavere mulieris, quæ dum in vivis ageret, de *ventriculi dolore*, perpetuo querebatur, scirrhosum tumorem in ventriculo vidit JACCHINUS.

Haud absimiles casus præbent observationes Lib. I. 84. (*a*), 187, 238. Lib. II. 259. Lib. IV. 87, 88.

ARTICULUS XVIII.

Tumor ventriculi.

OBS. 100. Nobilis quinquagenarius, opipare vivens, febre intermittente vomitu stipata corripitur: dein de *æstu stomachi* queritur; & melancholicus evadit. Urgent inquietudines, & arcetur somnus. Interea erumpit quædam purpura miliaris, cum pruritu absque febre: paulo post a suscepto frigore, in horrorem incidit, quem excipit *febris* cum dolore capitis & *vomitu*, evanescente purpura. Febris post se trahit *cardialgiam*, difficilem decubitum in latus sinistrum; & *sanguinis vomitum*. Morbo procedente, pulsus fit debilis; ingruit delirium; erumpit sudor frigidus; ac sexto morbi die obiit.

Secto cadavere occurrit cor molle & corrugatum, foramine ovali pervio. Diaphragma quasdam inflammationis & gangrænæ notas exhibebat. Lien erat semiputridus. Stomachus tumidus & inflammatus exhibebat prope pylorum tumorem malum aurantium æquantem, & quinque uncias pendentem; qui carcinomatis naturam redolebat. Præterea intestina, non secus ac stomachus, sanguinem atrum recondebant. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 100. (*a*) Presbyter quinquagenarius, fortis admodum & obesus, parce vivens, de *ingurgitationis sensu* a pluribus annis querebatur. Accedente inappetentia, erumpit *vomitus* nulla arte domandus. Sensim macie confectus in hydropem lethalem incidit. Notandum quod triginta abhinc annis superaverat *veneni* effectus quod ei in brodio sumendum præbuerat mulier nefaria.

Ventriculus conspicitur contractus & durus; ejus facies interna exhibebat fungosas excrescentias; quibus ferme replebatur & obturabatur pylorus. CLAR. DULAC.

OBS. 101. Anicula septuagenaria, meri avida, laborabat *tussi* sicca, *spirandi difficultate*, capitis dolore, vigiliis & *cibi fastidio*. Tandem peripneumonia lethali corripitur.

Ventre adaperto nil observatione dignius occurrit quam tuber subrotundum, pondo libræ; quod posteriori ventriculi faciei annexum erat. Minoribus assurgebat tuberculis albis prædictus tumor, quorum nonnulla ad ossis duritiem accedebant. CLAR. MORGAGNUS.

OBS.

OBS. 102. In cadavere cujusdam *tabidi*, corpus glandiforme, minoris avellanæ magnitudine, juxta pylorum, internæ ventriculi parti adnatum vidit PREVOTIUS.

VENTRICULUS.

ARTICULUS XIX.

Ventriculus steatomatosus.

OBS. 103. Secto cadavere cujusdam, qui dum viveret continuo *vomitu* vexabatur; reperitur steatoma, ovi magnitudine, orificio superiori ventriculi adnatum. Alterum conspiciebatur digiti longitudine ad sinistrum orificium. RHODIUS.

OBS. 104. Vir quadragenarius inter varias ægritudines, *obstructione alvi* pertinacissima angebatur. Post mortem repertum fuit ingens steatoma circa fundum ventriculi, ad magnitudinem ovi anserini. CAMERARIUS.

OSB. 105. Cadaver cujusdam *cardialgiæ* & *vomitu* jam diu laborantis, exhibuit tumorem anomalum ad pugni magnitudinem accedentem, in parte anteriori ventriculi situm. E MISCELLAN. CURIOS.

ARTICULUS XX.

Ventriculus verrucosus.

OBS. 106. Miles quidam diu questus de insigni *ventriculi gravitate*, & appetitu collapso, febre lenta & tabe laborabat. Sub hoc rerum statu, corpus quoddam, glandis magnitudine, per os rejecit, cum multo sanguine; atque ab illa hora perpetuo fit hæmoptoicus; donec ad plures abierit.

Secto cadavere, ventriculus circa orificium sinistrum, utrimque exhibuit verrucam; alteram magnitudine minoris pomi, alteram mole majoris avellanæ. PAULINUS.

ARTICULUS XXI.

Crusta ventriculum investiens.

OBS. 107. Vir quidam de concoctione læsa, atque *ventriculi dolore*, ut inquiunt, gravativo, pluribus mensibus ante obitum conquestus erat.

Instituta cadaveris sectione, & inciso ventriculo, oculis se exhibuit crusta quædam pinguis & densa, semidigiti crassitie, intus undequaque ventriculum investiens. BONETUS.

VENTRICULUS.

ARTICULUS XXII.

Ulcus ventriculi.

OBS. 108. Quidam sexagenarius dolores circa hypochondrium dextrum sentiebat, *vomitum*, *singultum*, & ructus patiebatur. Non poterat solidos cibos assumere; sed tantum juscula. De verme vivo in ventriculo hospitante, & nonnunquam per œsophagum reptante, haud sine summa cordis anxietate, conquerebatur: ac tandem ultimum diem obiit.

Lustrato cadavere, hepar circa pylorum arcte connectebatur ventriculo, qui liquamen subcruentum & summe fœtidum continebat. Pylorus totus erat exulceratus, & variis obsessus sarcomatibus, quæ viam e ventriculo ad intestina obturabant. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 109. Mulier provectæ ætatis, jam pransa, pastillos cum arsenico, ad mures interficiendos, paratos voravit. Post horam de *molesto ventriculi sensu* conqueritur; quo sensim ingravescente, plura vomuit & dejecit cum levamine. Mox redit gravior molestia cum animi deliquiis. Hora demum duodecima, accedunt dolores acriores, cum *convulsionibus*; ac anus puerilis gulæ pœnas luit.

Interior ventriculi facies hic illic erosa conspicitur, præsertim ad antrum pylori: nec duodenum erosionibus carebat. Pulmones demum nigricabant. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 110. Quædam anicula gestabat tumorem dextrorsum, infra umbilicum, satis mobilem sine doloris sensu: sed de *ventriculi dolore* perpetuo querebatur, & interdum de nausea. Tandem accedente febre continua obiit.

Tumor erat in ovario dextro, quod materia quadam pultacea, & colore excinereo flavescente scatebat. Adnata tuba multo amplior & crassior erat. Ventriculus contractus, hic illic inflammatus intus circa jugum exhibuit ulcus, cujus diameter ad tres transversos digitos accedebat, cum labris crassioribus & quasi callosis. Insuper intestina nonnihil inflammata cernebantur. CLARISS. MORGAGNUS.

OBS. 111. Vir quinquagenario major nonnihil emaciari cœperat, cum molestus accessit *vomitus* materiæ quæ aquam fuligine infectam referebat: similemque materiam nonnunquam per alvum dejeciebat. Levis erat *dolor ventriculi*. Tandem ulterius sæviente vomitu, viribusque deficientibus consecuta est mors.

Lustrato abdomine patet tumor cancrosus & exulceratus in ventriculo versus pylorum. Occurrunt in ejus cavo tres circiter libræ colluviei ejusdem naturæ, ac quæ vomitu ejiciebatur. VALSALVA.

OBS. 112. Quidam juvenis & robustus, post lautum convivium, sequente nocte *dolore stomachi* correptus fuit, qui primo mitis, dein gravis & vagus evadit. Accedit cephalalgia acerbissima cum maximo cruciatu oris ventriculi, ac totius ventris & artuum: hunc excipit vomitus omnium ingestorum. Alia in posterum se proferunt symptomata, donec post octodecim menses occubuerit æger.

Secto cadavere, reperitur in orificio superiori ventriculi ulcus magnum, fœtidum & penetrans in vacuum usque hujusce visceris, quod humoribus corruptis, graveolentibus & atrabilariis scatebat. Insuper stagnabat serum limpidum ad duas libras in ventriculis cerebri. FABR. HILDANUS.

OBS. 113. Vir quinque & quadraginta annorum, macilentus per annum integrum & ultra ægrotaverat. Sputa erant modo cruenta, modo purulenta. Vigebat appetitus inexplebilis; ac nonnunquam recurrebat *vomitus cruentus*; donec tandem fatis cessit.

In conspectum veniebat pulmo sinister undique plevræ adnatus, hinc inde purulentus & grandinosus. Ventriculus erat ingentis magnitudinis, flatu distentus, cruore-

re ad medium repletus; & variis in locis erosus. BLASIUS.

OBS. 114. Juvenis inter sorbendum jusculum *ventriculi dolore* subito corripitur, quem comitatus est *vomitus*. Persistente dolore contabescit & moritur. Creditum id a veneno; sed perperam: est enim verisimile officulum aliquod acutissimum rugæ alicui oris ventriculi inhæsisse; quod apparuit post obitum.

Aperto enim cadavere, ulcus in ore ventriculi repertum fuit; cæteris partibus plane inculpatis. FABR. HILDANUS.

OBS. 115. Fœmina vigesimum quintum ætatis annum agens de maxima *præcordiorum angustia* querebatur; & paulo post cruorem ex ore fundens vitam quasi suffocata finivit.

Ventriculus flatu tumens continebat amurcam nigram, cruentam & murosam. Erosa erat ventriculi tunica interna, præsertim circa pylorum. Nonnullæ occurrebant inflammationis & syderationis notæ in intestinis. Pulmones a sanguine stagnante & quasi corrupto nigricabant. PEYERUS.

OBS. 116. Quidam captivus duodecies per noctem *vomitu* tentatur; atque decies per alvum excrevit. Postea stertit, & brevi moritur.

Reperiuntur in ventriculo arsenici albi varia frustula, quæ ipsis ventriculis tunicis tam arcte inhærebant ut vix avelli possent. Fundus ventriculi erat erosus & crassissimus. SALMUTHUS.

OBS. 117. Quidam febre, *vomitione*, *ventris dolore* & dejectionibus cruentis laborabat; quibus exacerbatis vigesimo morbi die migravit ad Superos.

Secto corpore, invenitur latissimum ulcus in ventriculo, circa cujus ambitum tunicæ internæ exesæ erant. HOLLERIUS.

OBS. 118. Juvenis sex & viginti annorum immani dolore in regione epigastrica cum nauseis corripitur: post viginti dies, erumpit *sanguinis vomitus*, cum dejectionibus nigris; & sequitur mors.

Occurrit circa pylorum ulcus quinque lineas latum, cum copia sanguinis effusi in ventriculum, & intestina. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

VENTRICULUS.

OBS. 119. Cadaver fœminæ crebro *vomitu* laborantis exhibet peritoneum innumeris tuberculis refertum; nullum omenti vestigium; intestina invicem coalita pluribus tuberculis hinc inde obsessa; ileum inflammatum; hepar scirrhosum; ac demum fœdum ulcus circa orificium ventriculi inferius. JACOBÆUS.

OBS. 120. Cacheticus *doloribus colicis* acerbissimis, succedente *vomitu*, per biennium vexatur. Alvus erat adstricta. Sensim contabescit, & moritur.

Invenitur epiploon putridum. Hepar intus & extus tuberculosum, cum cysti fellea inani. Duodenum bile turgebat; atque stomachus ulcere erosus & perforatus deprehendebatur. CAMERARIUS.

OBS. 121. Matrona quinquagenaria post esum fungorum venenatorum, *vomitu* postridie corripitur, e quo convaluit: sed circa quintum diem, gravissimis conflictata symptomatibus, extincta est.

Reperitur in parte dextra ventriculi erosio & nigredo, veneni erodentis signa. Præterea livebant renes. BONETUS.

OBS. 122. Vetula de *dolore* obscuro in *scrobiculo cordis* queritur; quo sensim invalescente ingruit febris lenta. Duobus elapsis mensibus persentitur pulsatio in parte affecta, absque intumescentia. Dolore demum acrius sæviente, occubuit.

Secto cadavere invenitur ventriculus pure sanioso conspurcatus, & ulcere quasi cancroso partim absumptus. E DIARIO MEDICO.

OBS. 123. Cuidam, errore pueri, loco medicamenti cathartici, aqua sublimati, ad ulcus cruris parata, propinatur. De molestissimo *erosionis sensu in œsophago* statim queritur; & tertio die, omnibus incassum tentatis, inter cruciatus moritur.

Occurrit ventriculus circa pylorum erosus; cum inflammatione infimæ & viciniorís partis hepatis. SALMUTHUS.

OBS. 124. Quidam per aliquot annos de cibi fastidio, & *vomitu* querebatur; adeo ut fere solo potu se sustentare cogeretur.

Hinc

VENTRICULUS.

Hinc viribus ſenſim deficientibus extinguitur.

Abdomen aqua turbida repletum occurrit, cum omento putrido. Ventriculus vero corrugatus & exiguus deprehenditur, cum ulcere fiſtuloſo tunicas perforante. SALMUTHUS.

OBS. 125. Vir ſexagenarius, poſt febrem tertianam, cum lienis tumore & hepatis obſtructione remanſit. Recurrit febris *vomitu* pituitoſo & pertinaciſſimo ſtipata; qua tandem confectus vitam cum morte commutavit.

In ima ventriculi regione, juxta pylorum, tunica interior exeſa animadvertitur. MARC. DONATUS.

OBS. 126. Quidam *vomebat* bilem flavam, cum tantis *ructibus* ut de ſuffocatione metus eſſet. In mortui cadavere reperiuntur duo ulcera in ſtomacho; cum ſtagnante liquore atramenti inſtar nigro. Hepar erat magnum & durum, quaſi coctum; ac paſſim ſyderatum; cum liene putri. BONETUS.

OBS. 127. Juvenis, cum convivio interfuiſſet, eadem nocte *dolore ſtomachi* correptus fuit, quem preſſo pede ſequitur *vomitus*, cum anorexia; quibus brevi ingraveſcentibus, e medio tollitur.

Occurrit ulcus magnum juxta orificium ſuperius ventriculi, qui humoribus corruptis, fœtidis & atrabilariis defœdabatur. BONETUS.

OBS. 128. Muliercula a propinato infuſo hellebori albi, creberrime *vomebat*. Ac tandem horrendis agitata *convulſionibus* occubuit.

Ventriculus aqua plurima turgebat; & ejus facies interior corroſa deprehendebatur. Inteſtina erant flatibus diſtenta; omentum corruptum & laniatum; thoraxque aqua repletus. PEYERUS.

OBS. 129. Mulier *vomitu* pertinaciſſimo conflictata; atrocioribuſque ſymptomatibus nephriticis divexata, cum dolore circa pubem; tandem ad plures abiit.

Ventriculus paſſim erat exeſus, & puſtulis obſitus. Pancreas putridum & fere abſumptum; atque uterus ſumme labefactatus. Cor demum occurrit flaccidum & inane; cum pulmonibus corrugatis & pleuræ accretis. E DIARIO MEDICO.

OBS. 130. Quidam in arte chymica verſatiſſimus, ut ſtomachum halecibus ſalſis, ac cereviſia tenui ſaburratum depleret, gillam a ſe præparatam ſumpſit. Eodem die animam cum *vomitu* ingenti expuit.

Secto cadavere, totum deprehenditur ventriculi corpus aduſtum; atque tribus in locis eroſum. HENR. AB HEERS.

OBS. 131. Matrona ſexagenaria, cui a pluribus annis os fœtebat, *dolore* aſſiduo circa *ventriculi* regionem laborabat. Tandem longo morbo confecta e vita diſceſſit.

Aperto cadavere, occurrit ventriculus extus ab omni parte, ſuperficie tenus, exulceratus. DODONEUS.

OBS. 132. In cadavere cujuſdam qui ab hauſtu pharmaci corroſivi, atrociſſimis *doloribus* oppreſſus, poſt aliquot horas, *phreniticus* obiit; deprehenditur univerſa ventriculi membrana interna eroſa, exeſa & putrida. PAVVIUS.

OBS. 133. Inter ſectionem cadaveris puellæ, quæ apud mulierculas, faſcino laboraſſe dicebatur; reperitur ventriculus, circa orificium ſuperius in duobus locis eroſus; ita ut venenum ei exhibitum potius videretur. PAVVIUS.

OBS. 134. Puer decennis perpetuo *capitis dolore* torquebatur; quo demum confectus ad cœleſtem aulam properavit.

Aperto cadavere ſalvum reperitur cerebrum; ulcus autem in ventriculo deprehenſum eſt. BONETUS.

OBS. 135. Quædam mulier diuturno & moleſtiſſimo *alvi fluxu* tenebatur; inter quem morte repentina rapitur.

Luſtratis interaneis deprehenditur ventriculus in ſuo fundo ulcere eroſus. RIOLANUS.

OBS. 136. In cadavere fœminæ poſt diuturnum & inopportunum *ſpiritus vitrioli uſum* ſublatæ, inveniebatur tunica interior ventriculi eroſa & ferme conſumpta. DORINGIUS.

OBS. 137. Inter ſectionem juvenis viginti

ti annorum *cardialgia* sævissima extincti, conspiciebatur facies interior ventriculi muco plane orbata, & sicut ab igne corrosa. PANAROLUS.

OBS. 138. Cadaver cujusdam mulieris *ascitica*, præter ingentem aquæ stagnantis copiam exhibebat ulcus in fundo ventriculi, & pyloro. RHODIUS.

VENTRICULUS.

Inter affines recenseri debent observationes Lib. I. 182, 232 (*a*), 977, 1205, 1592, 1594.

ARTICULUS XXIII.

Ventriculus disruptus & perforatus.

OBS. 139. Mulier septuagenaria jam dudum de *dolore umbilici*, ubi quædam percipiebatur durities, sine prominentia, conquerebatur; cum accedit *vomitus* pertinacissimus, nunc ingestorum, nunc colluviei cujusdam nigræ & fœtidæ, cum alvo adstricta. Incassum adhibitis cujusvis fortis præsidiis, in eodem statu perstat morbus; imo exasperatur. Dein ingruit febris lenta, vigiliis pertinacissimis stipata; quibus tandem macie confecta ad plures migravit.

Culter anatomicus sequentia detexit; in omento scilicet tumorem albicantem & scirrhosum, castaneæ molem superantem, & umbilico hærentem: hepatis minorem lobum putridum & excavatum, stomacho simili labe inquinato, & foramine pervio hærentem. Hæc erat scaturigo materierum nigrarum quæ vomitu rejiciebantur. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 140. Vir quinquagenarius, edacissimus, *dolore* quodam *pulsante* corripitur in regione epigastrica; quem sequitur *vomitus*. Paucis post diebus exsurgit febris cum dolore capitis, anxietatibus, & delirio obscuro. Post nonnullas remissiones exacerbantur symptomata; accedit somnolentia, quam excipiunt convulsiones: Dein sedatus vomitus denuo recurrit vehementior & cruentus, inter quem nonnullæ ejiciuntur concretiones carneæ. Interea dejectiones fiunt nigræ & fœtidissimæ: ac demum sævientibus doloribus extinguitur.

Invenitur cavum abdominis jusculis, aliave materia potulenta, repletum. Occurrit stomachus ulcere interno & calloso exesus, & perforatus prope pylorum, exulceratione etiam defœdatum. EX ACTIS PARIS. EXTERN.

OBS. 141. Quidam trigesimum ætatis annum agens tumore in hypochondrio sinistro afficitur, qui sensim in suppuratum abit; ac instituta sectione majorem puris copiam præbet. Ulcus successu temporis *fistulæ* characterem induit; quæ non solum materiem purulentam eructat; sed etiam materiebus in ventriculo contentis exitum largitur. Huic incommodo occurrit misellus æger decumbendo in latus dextrum; & fistulam accurate obturando turunda ad hoc opus comparata. Sub hac rerum conditione vitam traxit per plures annos; donec superveniente diarrhæa pertinacissima ad æthereas sedes convolavit.

Inter cadaveris sectionem in apricum venit stomachus in parte sinistra callosus & perforatus; atque supra memoratæ fistulæ agglutinatus. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 141. (*a*) Quædam mulier per octo annos a *puerperio varias ægritudines* patiebatur. Clara voce loqui haud poterat; *nec cibum* quemvis solidum *sumere*; sed cerevisia tenui vitam sustentabat, ut posset per urbem reptitare, stipemque petere.

Post obitum secta; occurrunt peritoneum, ventriculus, duodenum, colon, hepar & vesicula fellea undique fibris albis efflorescentia, & quasi glutine in unum corpus degenerata. Adeo accuratus nexus fuit ut colon a ventriculo separari non posset; & ab intestino in ventriculum via aperta pateret ulcerosa. Ventriculus scirrhis & abscessi-

VENTRICULUS.

scessibus parte qua colon respiciebat erat deformissimus; sanus vero prope œsophagum. CLAR. HALLERUS.

OBS. 142. Mulier quinquaginta annos superans, post diuturnos & ferocissimos *stomachi dolores*, *vomitusque* pertinacissimos; tandem inter irritos vomendi conatus subitanea spirandi difficultate opprimitur.

Lustratis interaneis reperitur coalitus inter ventriculum & musculosam diaphragmatis partem, ob utriusque partis corruptelam. Cujus ratione inter vomendi conatus dilaceratæ prædictæ partes materiei ingestorum ingressum concedebant ad sinistram pectoris cameram; hinc minime mirum si pulmo ejusdem lateris subito obrueretur. E NOSTRIS ADVERSAR.

OBS. 143. Quidam, alias sanus, inani post cœnam *vomendi desiderio* angebatur, cum *doloribus* atrocissimis supra umbilicum. Inter hæcce luctamina brevi fatis cessit; & totum corpus post mortem mire intumuit.

Cum culter anatomicus intromitteretur, flatus cum strepitu exsiliit ex abdomine; ut a colico dolore suffocatum suspicarentur adstantes. Cæterum conspiciebatur ventriculus erosus, maximisque foraminibus pertusus; una cum adjacente colo, reliquisque intestinis passim perforatis. Quo fit ut sordibus omnia viscera conspurcarentur. TH. BARTHOLINUS.

OBS. 144. Mulier octodecim annorum, cui nusquam menstrua effluxerant, *quartana* laborabat, cum splene magno, & *ventris intumescentia*; nonnulla subsequente prægnationis spe. Dein incidit in dolorem ingentem scapulæ sinistræ. Febrem concomitabantur *hypochondriorum dolor*, *vomitus* & *ructus*. Interea ulterius protuberabat venter, cum spiritu difficili. Dentes interdum stridebant: urgebat sitis: dolore afficiebantur lumbi: tandem prostratis viribus obiit.

Secto abdomine ingens erupit flatuum copia, cum multo humore cui innatabat materia pinguis. Ventriculi fundus putris erat, & perforatus. Viciniores partes eamdem labem contraxerant. JOH. BAUHINUS.

OBS, 145. Vir quinquagenario major, athletico temperamento, multis abhinc annis ad varios morbos stomachum præsertim respicientes erat proclivis; cum *dolore* immani in *hypochondrio sinistro* corripitur, ad quem fugandum, suadente quodam circumforaneo, ipsi propinatur emeticum validissimum, inter cujus actionem, prævia paralysi artuum superiorum & inferiorum, e medio rapitur.

Lustratis interaneis, in conspectum venit circa pylorum, ulcus callosum in cujus centro foramen annotatur ingestis exitum concedens. VVINCKERUS.

OBS. 146. Quidam monachus *doloribus* ingentibus *circa umbilicum*, post cœnam, torquebatur, cum continuo & *inani vomendi desiderio*. Intra viginti horas, pergente morbo, haud sine veneni suspicione, migravit ad Superos.

Immisso in abdomen cultello, erumpit flatus cum impetu. Ventriculus repertus fuit erosus, variisque foraminibus pertusus; unde irrumpebant potulenta in abdominis cavum. BONETUS.

OBS. 147. Mulier juvenis post duos tresve menses a partu, febre corripitur cum acerbissimo *dolore in epigastrio*. Abdomen protuberabat cum duritie. Tandem, malo in dies acerbiori, extinguitur.

Reperitur ventriculus cum inflammationis & gangrænæ notis, circa orificium inferius dilaceratus. Hinc abdominis cavitas materia alimentorum putrida replebatur. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 148. Quædam matrona diros *stomachi dolores*, ab ipsa infantia, perpessa; tandem febre continua occubuit.

Secto cadavere, deprehenditur in ventriculo foramen ovale, pollicem unum cum dimidio longum, cujus circumferentia callo cingebatur. Foramen illud adglutinatum conspiciebatur parvo hepatis lobo, & hinc accurate obturatum. COURTIAL.

OBS. 149. Puer novennis e *diarrhœa* decumbebat; cui malo primum mingendi difficultas, mox omnimoda *urinæ suppressio* succedit. Convulsionibus denique correptus e vivis discessit.

Ventriculus conspicitur perforatus circa pylorum, cum colluvie stagnante in abdo-

abdomine. Renes erant inculpati. SALMUTHUS.

OBS. 150. Fœmina triginta annorum *cardialgia* & doloribus in hypogastrio erat obnoxia. Sub qua rerum conditione, exasperantur dolores; sufflaminatur lotium; & adventat mors.

Epiploon, erat semi-putridum cum aqua stagnante in abdomine. Vesica inanis reperitur. Stomachus prope pylorum ulcere *perfossus & perforatus* occurrit. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 151. In cadavere cujusdam, qui diuturno *ventriculi dolore* laboraverat, reperiuntur viscera abdominalia liquidiori quadam amurca defœdata. Occurrit ventriculus, sub sterno ipso perforatus, magnitudine nucis avellanæ. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 152. Quidam hæmophthisicus, inter alia symptomata, continuo *vomitu* premebatur; quibus tandem exacerbatis exstinguitur.

VENTRICULUS.

Præter aquam in abdomine stagnantem, deprehenditur ventriculus circa orificium perforatus. Pulmo insuper corruptus erat. SALMUTHUS.

OBS. 153. In cadavere puelli ab immodico uvarum esu, trium horarum spatio extincti, in conspectum venit ventriculus perforatus, & ichorem viridem continens, qui procul dubio erat bilis æruginosa. RHODIUS.

Hunc ordinem ingrediuntur observationes Lib. I. 780. Lib. II. 779. Lib. IV. 145.

ARTICULUS XXIV.

Ventriculus putris & gangrænosus.

OBS. 154. Quidam de dolore lumborum conqueritur, & claudicat. Accedunt horrores febriles, & dein *diarrhœa torminosa*, & cruenta; cujus remissiones excipiebant insignes *cordis angustiæ*; adeo ut tum necessum erat alvum enemate stimulare. Sequitur febris lenta, cum *anorexia* & virium dejectione. Sputa erant purulenta; fæces præter voluntatem prodibant; urina cum difficultate excernebatur & sedimentum cretaceum deponebat. Postremo generatur *apostema in lumbis*, e quo prodit materia fœtidissima. Sub hoc rerum statu tumet abdomen & æger brevi ad superos migrat.

Secto cadavere occurrit fundus ventriculi gangrænosus, cum tribus foraminibus exiguis. Colon circa finem erat syderatus. Pulmones insuper muco tenaci & albo erant obducti; atque in sinistro latere plane purulenti. E MISCELL. CURIOS.

OBS. 154. (*a*) Quidam sartor arsenici albi drachmam unam, loco cremoris tartari, in potu cathartico hausit. Statim de intolerabili *faucium & ventriculi ardore* queritur. Erumpit *vomitus*; extrema frigent cum sudore frigido; exsurgit brevi *singultus*. Dein pulsus tardus & intermittens exploratur. Urgent *sitis* inexhausta, *anxietates* molestissimæ, & *constrictio pectoris*. Die quarto escharram nigram ex ore & faucibus rejecit. Sexto aliam evomuit, pulsu fere oblitterato. Septimo accedit priapismus. Octavo demum excandescit febris; ingruunt convulsiones, cum delirio obscuro; & obiit.

Lustrato cadavere, totum patet os membrana sua spoliatum. Nulla erat tunica villosa in ventriculo, qui latice quodam atro quasi a tritis carbonibus scatebat. Pylorus erat etiam gangrænosus; & intestina atro rudebant. CLAR. SAUVAGES.

OBS. 155. Vir quinquagenario major melancholicus & ad flatulentiam proclivis, de *dolore in hypochondrio sinistro* querebatur: cum incidit in *vomitum sanguinis*,

VENTRICULUS.

nis, *dolore* æſtuante & gravante ſtomachi, cum anxietatibus ſtipatum. Procedente morbo dejiciuntur fæces alvinæ nigerrimæ. Poſtremo accedunt *lypothimiæ*; erumpunt ſudores frigidi; ac viribus exolutis obiit.

Reperitur ventriculus variis gangrænæ notis ſignatus. Lien occurrit extus cartilagineus & intus putridus. Pancreas erat durum & ſcirrhoſum; ut de atra colluvie interiora ventriculi & inteſtinorum deturpante ſileamus. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 156. Fœminæ quadragenariæ jam diu *ventriculi doloribus* obnoxiæ, quos iteratæ *ſanguinis vomitiones*, cum febre, ſiti & vigiliis ſequebantur erumpunt tumores ſupra claviculas, in dies creſcentes & jam reſpirationem difficilem reddentes. Accedit febris aſſidua, cum capitis dolore, ſiti & oris amaritudine. Tandem ad plures abiit.

Ventriculus a ſede depulſus, cum annexo colo, craſſiores exhibet tunicas, ita fracidas ut tactu rumperentur: continebat materiam cineream grave olentem, vel purulentam, quæ ortum duxerat a diſrupto abſceſſu partem ventriculi poſticam occupante. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 157. Juvenis ad trigeſimum annum accedens, bene conſtitutus, incidit in *abdominis cruciatus* vehementiſſimos, inſigni ardore & ſiti ſtipatos; cum continuis & *moleſtiſſimis vomitionibus*. Nulla erat febris; ſed ſæviebant cordis oppreſſio & ſumma corporis inquietudo; cum alvo adſtricta. Dein tumente abdomine, ingruunt ſuffocationes, cordis deliquia, ſummæ corporis jactationes, ſudores frigidi, donec ex humanis diſceſſerit, haud ſine veneni ſuſpicione.

Tota ventriculi ſubſtantia putris deprehenditur, cum rubore & manifeſta eroſione in variis partibus. Dorſum præterea videbatur gangrænoſum. Toto corpore mire tumido. BONETUS.

OBS. 158. Puer duodecennis, a biennio, febre intermittente laborabat. Sitis præſertim noctu erat intenſa; adeo ut vix poculo ab ore remoto, protinus clamaret potum. Ventriculus materia potulenta diſtentus *vomitu* ſæpius ſeſe exonerabat. De *dolore ventriculi* perpetuo querebatur. Tandem extrema macie confectus obiit phreniticus.

Reperitur in ventriculi fundo gangræna tam gravis, ut ipſa hujuſce viſceris ſubſtantia in atrum & fœtidiſſimum ſuccum difflueret. Omentum præterea erat fere abſumptum. DORINGIUS.

OBS. 159. Paupercula quinquagenaria *dolore in epigaſtrio* vexabatur, cum nauſea & cibi faſtidio. Viribus interea deficientibus erumpit *vomitus* materierum ſubnigrarum; atque dejectiones alvinæ eodem colore inficiuntur; dein materies per vomitum rejectæ fiunt nigerrimæ & fœtidiſſimæ, cum animi deliquiis & ſudoribus frigidis. Pulſus erat exilis, frequens & inæqualis: ac tandem obiit.

Stomachus variis maculis violaceis ſignatus deprehenditur; cum parte inferiori putrida & gangrænoſa. Pylorus conſtrictus & ſcirrhoſus conſpicitur. Inteſtina erant flatulenta, & pancreas ſcirrhoſum. E DIARIO MEDICO.

OBS. 160. Puella, vix annum egreſſa, enormi *diarrhœa* laborabat, cum *vomitu* interdum recurrente, & duritie in hypochondrio dextro. Fæces albicabant: aderant febricula, ſitis & dolor capitis. Noctes inſomnes ducebat; donec tandem ſuperveniens epilepſia vitæ finem impoſuit.

Obſervatur ventriculus in ſiniſtra parte nigricans, & quaſi putrefactus; atque viridi humore inquinatus. Hepar ſcirrhoſum deprehenditur. Cyſtis fellea atra bile turgebat; & cerebrum aqua ſcatebat. BONETUS.

OBS. 161. Quidam de *dolore* & *æſtu ventriculi* conquerebatur: vigente febre leipyria, æſtuabant interna viſcera, cum extremorum frigore, & ſiti intenſa. Tandem accedit lethum; haud ſine maxima veneni aſſumpti ſuſpicione.

Diſſecto cadavere, ventriculi facies interna nigricabat, tanquam ab igne uſtulata; inane omnino deprehenditur prædictum viſcus, cum ſumma tunicarum tenuitate. Lien quoque ob vicinium nigricabat; non ſecus ac pars contigua inteſtini coli. BONETUS.

OBS. 162. Puer quindecim annorum *febre maligna* epidemica laborabat, *cardialgia*,

gia, dolore lateris, tussi & spirandi difficultate stipata. His succedunt vomitus & alvi fluxus, cum tumore in regione ventriculi. Tandem quinto morbi die insultu convulsivo enecatur.

Ventriculus & intestina passim gangrænosa deprehenduntur. Mesenterium varios abscessus sanie repletos recondebat; cum copiosa colluvie, & putidissima, in abdomine stagnante. ROZE.

OBS. 163. Vir quinquagenarius melancholicus, *fistula ani* laborans, cujus fluxus solitus valde imminuebatur, de *dolore umbilici* queritur; accedunt inappetentia, *vomitiones*, languor cum levi perfrigeratione partium extimarum. Perseveravit vomitio ad quadragesimum diem. Præterea ponderis quemdam sensum habebat in ventriculo. Tandem plane emaciatus interiit.

Inter dissectionem cadaveris, ventriculi facies interna corrupta & putris, vel plane syderata deprehenditur. BALLONIUS.

OBS. 164. Quidam post assumptum *venenum corrodens*, miris inquietudinibus vexabatur; nec-non *vomitionibus*, respirandi & deglutiendi difficultate, *gutturis ardore* & *motibus convulsivis*. Quæ symptomata brevi misellum ægrum ad ultimam rerum lineam ducunt.

Ventriculi tunica reperitur livida & syderata; atque insignibus maculis conspersa; cum inflammationis notis, non solum in ventriculo, sed etiam in intestinis. BONETUS.

OBS. 165. Faber lignarius, post *hæmorrhoides*, fluxum saniei olidæ & putris per annum patiebatur; cujus suppressione incidit in *dolores imi ventris* & *vomitionibus* perpetuis, cum cibi fastidio & vigiliis. Post pastum *ponderis sensationem* habebat in ventriculo. Dein accedunt febris lenta, marasmus; extremorum refrigeratio & mors.

Cadaver sectum exhibet syderationem in fundo ventriculi, & pyloro. Proximior hepatis pars erat quoque livida. BALLONIUS.

OBS. 166. Quidam juvenis *febre pestilenti* prehenditur: lingua erat nigra, arida & scabra. Urgebat sitis molestissima. Accedunt *vomitus*, *animi deliquia* & convulsiones; quibus intra triduum rapitur.

Occurrit in fundo ventriculi schara unguis magnitudine, qualis post impressum cauterium actuale. Reliqua ventriculi pars contracta & dura erat. PARÆUS. VENTRICULUS.

OBS. 167. Paupercula quinquagenaria respirationis difficultati obnoxia per quadrennium; tandem immani *ventriculi dolore* corripitur, quo intra viginti quatuor horas e medio tollitur.

Reperiebatur ventriculi facies interior variis exulcerationibus gangrænosis affecta; quæ etiam in œsophago & duodeno conspiciebantur. Pulmones plevræ annectebantur. Cordis latera a sinistris crassiora quam par esset videbantur. CLARISS. MORGAGNUS.

OBS. 168. Quidam *febre pestilenti* corripiebatur, cum ingenti capitis dolore & continuo *vomitu*. Accedit delirium; dein sopor; ac multis ingruentibus animi deliquiis, sexdecim horarum spatio obiit.

Occurrit stomachus triplici schara, jam perfecta, pertusus; qualis observatur post assumptum arsenicum. HELMONTIUS.

OBS. 169. Quidam litteratus jam pridem patiebatur dolores lancinantes circa umbilicum. Tandem continuo *cardiogmo*; *vomituque* inani per decem dies tortus, naturæ pensum solvit.

Inventa est substantia ventriculi circa medium erosa & gangrænosa, cum materiæ putris stagnantis in abdomine duodecim libris. HENR. AB HEERS.

OBS. 170. In cadavere puellæ immani *vomitu* intra biduum extinctæ; abdomen erat tumidum & distentum. Bilis copia stagnabat in ventriculo: juxta orificium sinistrum quinque erant stigmata inusta. Vesicula fellis bile turgebat. PEYERUS.

OBS. 171. Secto cadavere cujusdam *hydropici* præter serum in utramque pectoris cavitatem effusum; pericardium eodem humore summe distentum conspicitur. In abdomine vero ventriculus & duodenum syderata deprehenduntur. EX ACTIS PETROPOLITANIS.

OBS. 172. In cadavere cujusdam, cui exhi-

VENTRICULUS. exhibitus fuerat *mercurius sublimatus*, deprehenditur fundus stomachi niger & exsuccus; non secus ac si candente ferro inustus fuisset. PARÆUS.

OBS. 173. Lustrato cadavere cujusdam *tabidi* post diuturnam magisterii margaritarum & *corallorum usum* extincti, tunicas ventriculi nigras & corruptas vidit HOFFMANNUS.

OBS. 174. Corpus cujusdam post immodicum terreorum & *absorbentium usum* extincti exhibet faciem internam ventriculi nigram & quasi syderatam. LIBAVIUS.

OBS. 175. In cadavere cujusdam, qui a *vomitione* molestissima liberari non potuerat, in conspectum veniebat ventriculus putredine corruptus, & semi-laceratus. BALLONIUS.

OBS. 176. Inter sectionem viri triginta annorum *febre dysenterica* intra paucos dies sublati, reperiebantur hepar, lien & stomachus gangræna tacta. E DIARIO MEDICO.

OBS. 177. In cadavere cujusdam *peste*, cum *vomitu*, enecati, deprehendebatur in ventriculo, circa orificium superius, pars nigricans, instar carbunculi. DIEMERBROEK.

Huc pertinent observationes Lib. I. 410, 421, 454, 785, 977, 1145, 1616. Lib. II. 297, 306, 312 (*a*); 548, 700, 783, 869. Insuper vide *Viscera putrida*.

ARTICULUS XXV.

Pylorus scirrhosus & callosus.

OBS. 178. Vir quadragenarius & macilentus queritur de *dolore* obscuro, & sepulto *in epigastrica regione*: vigebat febris lenta cum *vomitu* pertinacissimo. Ventre ultra modum complanato, ob defectum alimoniæ, tactu percipiebatur minor hepatis lobus nonnihil prominens. Procedente morbo vires sensim exhauriuntur; ac tandem cogitatur de exequiis.

Epiploon & mesenterium marcida occurrunt, cum intestinis depressis & corrugatis. Hepar sanum conspicitur. Turgens stomachus exhibet pylorum tumefactum & scirrhosum, albidum, & quasi cartilagineum. Pancreas simili labe tactum arcte pyloro & duodeno hærebat. Notandum quod in hoc cadavere, etsi frigidissimo, suam nativam flexibilitatem servabant artus; non secus ac in vita. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 179. Sexagenarius, temperamento bilioso, multis abhinc annis *ventriculi dolorem* & debilitatem patiebatur. Quædam percipiebatur *durities* circa hanc regionem cum tensione abdominis & nonnulla fluctuatione. Urget flatulentia & interdum *vomitus* aliquot horis post pastum. Sitiebat cum pulsu debili. Interea vomitus fit frequentior & fœtidus; labuntur vires & accedit mors.

Abdomen libram unam vel alteram seri, instar loturæ carnium, continebat. Occurrit omentum contractum cum variis protuberantiis. Ventriculus circa pylorum durus erat & scirrhosus; intus putridam carnem, colore & fœtore, referebat. VALSALVA.

OBS. 180. Fœmina ad sexagesimum annum accedens, potui spiritus vini dedita, sæpius *vomebat*, cum *alvo sicca* & adstricta. Anno sub hoc rerum statu elapso, frequentior fit vomitus, sexies scilicet vel amplius, quotidie recurrens. Tandem exsucca & arida moriebatur.

Secto abdomine, in conspectum venit ventriculus a nativa forma plane degener; & a diaphragmate ad crepidinem ossis pubis extensus. Pylorus annulo cartilagineo circumdatus, penitus concreverat, ut & fluidis egressum denegaret. Hepar erat

siccum

siccum & aridum. Lien mole parvus in pelvi delitescebat; intestina demum ultra modum contracta & inania conspiciebantur. CLAR. HASENOHRL.

OBS. 181. Quidam melancholicus triginta annorum, inter nimis assiduam negotiorum tractationem, incidit in anorexiam cum frequenti nausea. Post tres menses accedit *vomitus* ingestorum pertinacissimus, quo ad ultimum vitæ languorem deducitur. Ac tandem obiit.

Deprehenditur universus pylori ambitus exterior materia dura, gypsea, digiti transversi crassitiem excedente, ad medium usque fere duodenum protensa, corticis instar durissimi, incrustatus. Facies interior simili materia obducta apparuit; adeo ut vix stylo tenui pervia esset. BLEGNI.

OBS. 182. Quidam sexagenario major hemicraniæ, *vomitui* & *doloribus ventris* obnoxius erat, cum vomitus molestior evadit, & alvus adstringitur. Exploratur quædam *durities* in regione epigastrica, ingruente febre lenta, exacerbatur vomitus, & rejiciuntur materies fœtidæ; viribus denique exhaustis fatis cessit.

Ventriculi facies interna passim exulcerosa annotatur. Pylorus scirrhosus & crassissimus ingestorum exitum præpediebat. Hepar vero & lien arida, & supra modum contracta cernebantur. E DIARIO ERUDITORUM.

OBS. 183. Quidam macilentus *vomitu* pertinacissimo per septem menses laborabat, cum *alvo adstricta*, pulsu parvo & debili. Explorato abdomine persentitur *tumor* ad ovi gallinacei magnitudinem accedens, situs in latere dextro circa umbilicum. Morbo dein exacerbato, urgentibusque anxietatibus obiit.

Reperitur tumor scirrhosus duodeno adnatus, infra orificium inferius ventriculi, duos pollices longus, qui pylorum quasi obturabat. BARRERUS.

OBS. 183. (*a*) Miles in locis paludosis diu, noctuque excubias agens *asthmate* corripitur; quod sequitur *tussis* frequens & valida, cum sputo cocto & rotundo. Ingruunt anxietates & denegatur decubitus ob suffocationis metum. Interea *tumet hypochondrium* dextrum, & pedes fiunt œdematosi. Dein erumpit *vomitus pertinacissimus*; & ingravescunt cætera symptomata; donec macie confectus æger ad plures abierit.

VENTRICULUS.

Hepar durum & contractum occurrit, e cujus parte inferiori emergebat tumor saccatus, pomi majoris molem superans; sub membrana densa & callosa materiam albam & pultiformem continens; a cujus compressione duodenum & colon gangrænam contraxerant. Ventriculus tenuioris intestini instar erat contractus. Pylorus vero crassior & scirrhosus fere obturabatur. CLAR. BAADERUS.

OBS. 183. (*b*) Mulier quadragenaria, paulo post infelicem partum, pleuritide corripitur, quam superavit, permanens debilis & valetudinaria. Circa suæ ætatis annum quinquagesimum accedit *vomitus pertinacissimus*: sensim macie ita conficitur ægra, ut cutis ossa nuda tegere videretur. Tum sitis urget; sævit *ardor ventriculi* ad superiorem œsophagi partem ascendens, præcipue post pastum. Post duos annos inter hasce ærumnas tumet venter, & innotescit hydrops. Superveniente postremo *vomitu materiæ nigræ*, occubuit.

Aquæ copia stagnabat in abdomine, & pericardio. Pylorus annulum crassissimum & scirrhosum exhibebat qui omnem fere aditum præcludebat. CLAR. BAADERUS.

OBS. 183. (*c*) Fœmina septem & quadraginta annorum, parce vivens, de dolore pungente & lancinante in regione lumborum queritur, cum urinæ difficultate, *tumore duro* & renitente *supra umbilicum* ad lævam. Accedit *vomitus*, qui *icterum* post se trahit. Interea os amaricat; exsurgit febris; nigrescit urina cum sedimento lateritio; & interdum urget tenesmus. Post triennium inter hasce molestias, fatis cessit.

Hepar ingens, ventriculum deorsum pellebat. Pylorus tumens & scirrhosus annotatur eo in loco ubi erat tumoris sedes. Pancreas etiam scirrhosum deprehenditur; non secus ac mesenterium. Ren sinister totus exulceratus conspicitur; sine calculo. CLAR. BAADERUS.

OBS. 184. Fœmina duodetriginta annorum,

VENTRICULUS. ———rum, a multis annis, una vel altera hora a prandio, alimentorum partem, cum multo glutine, quotidie *evomebat*. Post nonnullas remissiones, omnia ingesta rejiciebat; unde cœpit languere & emaciari. Demum tabe confecta cessit fato.

Lustratis interaneis, pylorus occurrit crassus & cartilagineus; ductusque e ventriculo ad duodenum adeo fuit angustus, ut vix tenuissimum stylum admitteret. CLAR. STORCK.

OBS. 185. In cadavere mulieris, quæ diuturno, molestissimoque cibi & potus *vomitu* laboraverat, reperitur ventriculus ingens, ad regionem usque pubis descendens; & hypogastrium fere totum occupans. Pylorus erat scirrhosus; variis protuberantiis durissimis, & partim osseis, exasperatus; adeo ut omnis aditus ab stomacho in intestina intercluderetur. EX INSTITUTO BONONIENSI.

OBS. 186. Vir sexagenarius inter varias & pertinacissimas ægritudines de *dolore ventris & vomitu* humoris acidi & viscidi conquerebatur. Procedente morbo in coma somnolentum incidit; quod post nonnullas intermissiones, gravius recurrens tandem mortem accersit.

Deprehenditur pylorus summe tumidus, scirrhosus & quasi cartilagineus. Secto capite occurrit serum circa ambitum cerebri, & in ventriculis summe dilatatis. EX ACTIS GERMANICIS.

OBS. 187. In cadavere tabidæ triginta annorum, quæ a triennio fere omnia assumpta *vomitu* rejiciebat, reperiebatur hepar mole ingens innumeris steatomatibus refertum, cum cysti fellea rugosa & compressa. Præterea occurrebat in fundo ventriculi scirrhus tuberosus, durus & capite infantis major: pylorus vero simili modo læsus, crassus & durus exiguam tantum aperturam habebat. CLARISS. STORCK.

OBS. 188. Quædam mulier *vomitum* contumacissimum quotidie, aliquot horas post pastum patiebatur; hinc rarissimæ erant alvi dejectiones. Morbo persistente, ad extremam maciem deducitur; donec deficientibus viribus vivere desierit.

Secto cadavere inventus est pylorus cartilagineus; adeoque angustus ut majorem dumtaxat aciculam transmitteret. DIEMERBROEK.

OBS. 189. Quidam diuturno *vomitu*, tres quatuorve horas post pastum ingruente, pluribus abhinc annis laborabat. Sensim labefactantur vires; corpusque macie conficitur. Pulsus demum debilis & intermittens imminentem mortem prænuntiat.

In conspectum venit pylorus scirrhosus & callosus: hinc ostium inferius ventriculi summe constrictum; & quasi obturatum annotabatur. DIONIS.

OBS. 190. Mulier quadragesimum quintum annum agens, jam diu vexabatur *dolore stomachi & vomitu* colluviei amaræ & subviridis. Menses erant inordinati; cum pulsu parvo & debili. Post nonnullas remissiones recrudescit morbus; erumpit sudor frigidus, pulsus fit debilis; ac tandem obiit.

Lustrato abdomine stomachus deprehenditur contractus; cum pyloro tumido, cartilagineo, & partim osseo. E DIARIO MEDICO.

OBS. 191. Senex *vomitu* contumacissimo & *dolore stomachi*, nonnunquam acerbissimo, multis abhinc annis conflictabatur. Morbo sensim invalescente tandem omnia cujusvis sortis assumpta rejicit; adeo ut macie demum confectus, ad plures migraverit.

Inciso abdomine conspicitur ventriculus, mirum in modum contractus: pylorus vero crassior & scirrhosus, cartilaginis duritiem æquabat. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 192. Vir quadragenarius post *mercurialium usum*, incidit in *vomitum*, angore, ventriculi fere continuo stipatum; *singultu* etiam pertinacissimo torquebatur. Crassam & pravi saporis expuebat salivam; alvo remanente adstricta; ac demum occubuit.

Inter cadaveris sectionem, pylorus observatur angustus & prædurus; atque nonnihil exulceratus. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 192. (*a*) In cadavere cujusdam *hydropici*, præter ingentem aquæ copiam in

in abdomine & pectore stagnantem, stomachus reperiebatur phlogosi tactus: pylorus annulo scirrhoso & cancroso constringebatur; ac hepati & vesiculæ felleæ morbose hærebat. Pancreas etiam scirrhosum præsertim versus basim conspiciebatur. E DIARIO NOSOC. MILITAR.

OBS. 192. (*b*) Instituta sectione cadaveris cujusdam mulierculæ, quæ per octodecim menses *vomitu contumacissimo* laboraverat: in conspectum veniebat tumor enormis, quasi cancrosus in pyloro; qui hinc contractus exitum materiebus ingestis præcludebat. E DIAR. NOSOC. MILITAR.

OBS. 193. Quidam post haustum vappæ sensit *pondus in fundo stomachi*; qui sensim inflatur, cum ructibus fœtidis.

Post obitum reperitur in ventriculo materia atramento similis, fœtida & corrupta. Pylorus scirrhosus arctissime concludebatur. Mesenterium quoque deprehenditur scirrhosum. BONETUS.

OBS. 194. Vir consistentis ætatis *doloribus colicis*, nonnunquam ferocissimis per tres menses laboravit, quos excipiunt *vomitus* perpetui, qui tandem ægrum ad libitinæ rationem ducunt.

Secto cadavere, occurrit pylorus prædurus, & quadantenus cartilagineus. Pancreas hac labe tactum invenitur. HARDERUS.

OBS. 195. In cadavere cujusdam qui *vomitu* perenni ultra mensem detentus tandem occubuit, in conspectum venit pylorus tumore scirrhoso obsessus, & fere in cartilaginis naturam induratus; atque molis ter amplioris quam naturaliter esse solet; unde meatus ipsius adeo strangulabatur ut nil illac pervadere posset. HARDERUS.

OBS. 196. Quidam juvenis cachecticus *vomitu* crebro ac fere continuo laborabat; donec tandem viribus attritis mortem obierit.

Deprehendebatur pylorus tuberculis scirrhosis circum circa obsitus, quæ hiatum ejus pene occludebant. WILLIS.

VENTRICULUS.

OBS. 197. In cadavere cujusdam qui dum viveret vomitu pertinacissimo conflictabatur, cum cardialgia & anxietatibus molestissimis; occurrebat pylorus tumidus, scirrhosus, ac plane obturatus. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 198. Quidam continuis & molestissimis affligebatur *vomitionibus*, ut cibos assumptos rejicere statim cogeretur.

Post obitum dissecto, deprehenditur pylorus scirrhosus cum meatu ita coarctato, ut ingestis transitus plane intercluderetur. SALMUTHUS.

OBS. 199. Rusticus *vomitu* post pastum torquebatur: pergente morbo, atrophia tandem occubuit.

Cadaver exenteratum ostendit pylorum scirrhosum, exili dumtaxat restricto foramine in medio. SCHENCKIUS.

OBS. 200. *Febre hectica* quidam cum periisset, in eviscerato cadavere nihil observatum est quam quod pylorus duritiem scirrhosam contraxerat. C. BAUHINUS.

OBS. 201. Quidam *vomitu* pertinacissimo ita tabescit, ut vix pellis & ossa superessent; adeo ut ad mortem sensim deductus sit.

Invenitur pylorus ita occalescens, ut nihil ad inferiora transmitti potuerit.

OBS. 202. Aperto corpore cujusdam melancholici, qui semper cibum *removebat* & simul aliquid nigri; occurrit pylorus scirrhosus. BONETUS.

OBS. 203. Lustratis interaneis cujusdam assiduæ *vomitioni* obnoxii, cartilagineus videbatur pylorus. BONETUS.

OBS. 204. In cadavere cujusdam qui dum viveret *vomitu* continuo vexabatur, occurrit pylorus callosus. TH. BARTHOLINUS.

Hujusce læsionis alia exempla prostant in observationibus Lib. I. 86, 90, &c. 108, 159, 210, 230, 331, 405, 620, 1011, 1015, 1573, 1577.

VENTRICULUS.

ARTICULUS XXVI.

Pylorus nummo obturatus.

OBS. 205. Puella quinquennis, inter ludendum, nummulum argenteum deglutierat. Quarto ab hoc infortunio die, de *dolore* in abdomine queri cœpit, locumque affectum designabat in *epigastrio*. Interea exacerbatur dolor, perit appetitus & quicquid ciborum sumit rursus per *vomitum* ejicitur. Sub hac rerum conditione vires sensim collabuntur; ac tandem misere extinguitur.

Instituta cadaveris sectione, deprehendebatur nummus pyloro affixus, & non secus ac cooperculum ollæ incumbens, omnem alimentis ad intestina transitum prohibebat. KERCKRINGIUS.

ARTICULUS XXVII.

Pylori laxitas.

OBS. 206. Quædam mulier a longo tempore *appetitu canino* vexata, assidua aviditate cibos ingerebat. Post pastum fere semper de *ventris torminibus* conquerebatur; donec mors hisce miseriis finem imponeret.

Aperto cadavere, omnia abdominis viscera satis bene constituta reperiebantur, solo excepto stomacho, cujus pylorus ita erat relaxatus ut omnes digitos junctim compositos admitteret. RUYSCHIUS.

OBS. 207. In corpore cujusdam qui *oris fœtore*, ad stercorosum odorem accedente, laborabat, deprehendebatur pylori laxitas. PLATERUS.

ARTICULUS XXVIII.

Ventriculus e sede depulsus.

OBS. 208. Juvenis viginti quatuor annorum, miles athleticus, post immodicum cerevisiæ potum, anorexia, *cardialgia* & *singultu*, cum lassitudine spontanea corripitur; quibus accedunt *vomitus* frequentissimi materiæ adustæ, piceæ & fœtentis, cum insigni virium prostratione, & ejusdem, similisve, materiæ per alvum dejectione; ac tertio die fatis cessit.

Secto cadavere reperitur ventriculus in sinistro pectoris latere situs, cum omenti portione: continebat adhuc tres libras prædictæ materiæ; & sphincter erat ultra modum dilatatus. Libera semper fuerat respiratio, etsi stomachus fere claviculas attingebat, ut vix sinistri pulmonis particulæ locus superesset. Cor de sua sede in dextrum latus depellebatur. Œsophagus ad altitudinem diaphragmatis ventriculo inserebatur. E contra pylorus duodeno annexus prope claviculam erat insitus. Hepar demum erat insolitæ magnitudinis.

nis. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 209. Vir quadragenarius, cachecticus, *doloribus in imo ventre* acerbissimis torquebatur præsertim in epigastrio, circa scrobiculum cordis. Præterea *singultui* chronico & molestissimo obnoxius erat. Sub hac rerum conditione habitus corporis sensim fit œdematosus; & tumet abdomen; in quo dein manifesta observatur fluctuatio. Procedente morbo, omnia in pejus ruunt; donec inter ferociorem singultum mortali vinculo exsolvatur.

Instituta cadaveris sectione, præter serosam & copiosissimam colluviem in abdomine stagnantem; in conspectum venit epiploon crassissimum & scirrhosum, ac ventriculum versus inferiora detrahens; diaphragmate paululum depresso. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 210. Bajulus quinquaginta annorum, bibacissimus, diu querebatur de quadam molestia in epigastrio, circa scrobiculum cordis. In crebras dein *vomitiones* incidit; quibus tandem diutius protractis, emaciatus enecatur.

Inter exenterationem cadaveris, deprehenditur cor præter expectationem exiguum; adeo ut cor pueri videretur. Ventriculus e diaphragmate per sinistrum ventris latus recto ad pubem se extendebat; inde se reflectens sursum ac deorsum in duodenum desinebat. Pylorus demum solito firmior duas prominentias exhibebat duras & scirrhosas. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 211. Mulier sexagenaria, cui a biennio eductus fuerat e vesicula calculus, ovi anserini magnitudinem æquans; pectoris doloribus, cum respiratione difficili obnoxia, *bubonocelem* in dextro inguine gestabat, quam manibus ipsa repellebat. Tandem nulla vi reponi potuit; hinc vomitus materiæ chylosæ & stercorosæ, cum alvi insigni obstructione, usque ad interitum.

Hepar intra costas omnino latitabat; & ventriculus omnia intestina cooperiebat, ad pubem usque devolutus, cum nonnullis maculis gangrænosis. Pancreas erat scirrhosum & semi-corruptum. Ileum hærens & reduplicatum in bubonocele, & stercore duro infarctum, annotabatur; adeo ut nil elabi posset. Pulmones erant tuberosi. BONETUS.

OBS. 212. Juvenis studiosus de summa ventriculi debilitate querebatur. Alvus erat sicca; hinc *singultus* & *vomitus* enormes; quibus persistentibus sensim vires deficiebant. Accedente postremo vomitu colluviei cruentæ brevi animam efflavit. VENTRICULUS.

Lustratis interaneis, reperiebatur in latere pectoris sinistro ventriculus cum adnata parte omenti; adeo ut pulmo ultra modum contractus videretur; & cor de sua sede in dextrum latus depulsum. TH. BARTHOLINUS.

OBS. 213. Mulier quadragenaria gravioribus paroxysmis hystericis obnoxia, conquerebatur de *tumore in regione hypogastrica*; qui post pastum durissimus & major explorabatur; post nonnullas horas humilior; quem sæpius concomitabantur *dolores* acerbissimi, cum animi defectionibus. Tandem febre lenta confecta obiit.

Secto cadavere occurrit ventriculus ad hypogastrium delapsus, prope scilicet pubem. VALSALVA.

OBS. 214. Mulier quinquagesimum ætatis annum agens, ad horrendos insultus hystericos jampridem proclivis de *dolore stomachi*, post pastum molestiore, perpetuo querula; tandem febre incertæ indolis corripitur, qua tertio die e medio tollitur.

Cadaver evisceratum exhibet ventriculum e sede depulsum, & quasi infra umbilicum situm, ab hernia epiploica; de qua dum in vivis ageret altum silentium. E NOSTR. ADVERSAR.

OBS. 215. Juvenis viginti & quatuor annorum, melancholicus, febre intermittente per plures annos laborabat. *Vomitorium* sumpsit, quo excitati sunt vehementissimi *vomendi conatus*, absque ullo effectu. Ab irrito illo conatu intra septem horas ad extrema redigitur; & obiit.

In conspectum venit ventriculus, variis humoribus repletus, & in parte thoracis dextra situs; ubi nullus videbatur pulmo. RIVERIUS.

OBS. 216. Puer biennis *spirandi difficultate* conflictatur cum crebris *doloribus colicis*, tussi & dolore gravativo circa epigastrium, post pastum. Morbo per trien-

VENTRICULUS. nium protelato, & exasperato, tandem extinguitur.

Mediastinum desideratur. Pulmones cum corde & hepate latus dextrum pectoris replebant. Stomachus & lien in latere sinistro situm habebant. BECKERUS.

OBS. 217. In cadavere puellæ *cholera-morbo* extinctæ, hæc annotabantur in abdomine; fundus scilicet ventriculi transversum palmum infra costas spurias demersus. Omentum infra umbilicum ad ischion protensum; atque lien duplo major solito, & quasi in globum mutatus. TH. BARTHOLINUS.

OBS. 218. Puella sexennis post diuturnam & lentam *tabem*, cum *dolore hypochondriorum* & inappetentia; tandem viribus fracta expiravit.

Hepar universum fere occupabat abdomen; & ventriculum adeo ad inferiora depresserat, ut quasi ab œsophago separatus videretur. Pulmo sinister erat consumptus. TH. BARTHOLINUS.

OBS. 219. Virgo senescens quindecim abhinc annis spirandi difficultate post pastum premebatur, vomitu sæpius succedente. Tandem febre inflammatoria occubuit.

Nullus erat ventriculus in abdomine. Hepar mole amplissimum totum epigastrium replebat. Aperto pectore deprehenditur stomachus supra diaphragma situs; & forma insolita. E DIARIO MEDICO.

OBS. 220. In cadavere fœminæ quæ per plures annos ferocissimis *ventris torminibus* & *vomitu* pertinacissimo stipatis, laboraverat, reperiebatur diaphragma foramine duos pollices lato disruptum, cum maxima ventriculi & omenti parte in cavo pectoris. EX ACTIS BEROLINENSIBUS.

Hoc historiarum agmen subire queunt observationes Lib. I. 93, 156, 185, 243, 581, 585, 669, 915. Lib. II. 362, 366, 417. Lib. IV. 170.

SECTIO TERTIA.

DE OMENTO.

ARTICULUS I.

Omentum extra sedem.

OMENTUM. OBSERVATIO 221. In cadavere cujusdam puerperæ, quæ *tumorem* durum & oblongum gestabat *in abdomine*; reperiebatur omentum contractum, duos digitos crassum & tres latum, vel farciminis instar in seipsum adactum; atque uteri fundo connatum. RUYSCHIUS.

OBS. 222. In cadavere cujusdam *hydrope pectoris* sublati, totum epiploon in hypochondrio dextro reperiebatur, inter scilicet diaphragma & hepar detrusum, præter modum pingue & trium librarum pondus excedens. CARONIUS.

His subnectere licet observationes Lib. I. 621, 622, 955.

ARTICULUS II.

OMENTUM.

Omentum hydatidibus refertum.

OBS. 223. Instituta cadaveris sectione cujusdam mulierculæ, jamdudum *ascitica* præter ingentem colluviei serosæ copiam in abdomine stagnantem, notatu dignæ se obtulerunt innumeræ vesiculæ, intra peculiarem pelliculam per se aquam continentes, quæ per substantiam omenti dispersæ occurrebant. BOSCUS.

ARTICULUS III.

Omenti hydrops.

OBS. 224. Quidam circa quinquagesimum ætatis annum, *ascite & anasarca* ope vini scillitici curatus est: sed remansit ad fundum ventriculi quædam durities immobilis. Post nonnullas septimanas revertitur morbus cum stranguria. Paracentesi prodierunt libræ octoginta aquæ crassæ & rubræ. Postea *tumor* durus & major quam antea, *in epigastrio* tangebatur. Post mensem, ventris moles & anxia respiratio alteram paracentesim expostulant; & eadem aquæ quantitas educitur. Post septimam denique paracentesim venter longe citius increvit; & accedebant horror, febris & sudores nocturni. Appetitus & vires evanuerunt. Dein ob enormem ventris molem necessum fuit ut ad octavam operationem deveniretur, qua prodierunt centum libræ aquæ turbidæ. Tandem viribus plane collapsis obiit.

Reperitur omentum ad pelvim usque extensum, crassi instar sacci tenacis & membranacei, cujus pars anterior undequaque peritoneo adhæsit, posterior hinc inde cum intestinis concrevit. Discisso sacco effluxit aqua copiosa rubra & fœtida. Præterea recondebat tumorem steatomatosum duo & viginti libras ponderantem. In utroque pectoris cavo multum stagnabat serum. CLAR. STORCK.

Huc pertinent observationes Libri I. 1694; 1697. Libri III. 371.

ARTICULUS IV.

Omentum adipe obrutum.

OBS. 225. Quidam asthmaticus vehementiori *spirandi difficultate* corripitur paulo post cœnam. Ægre ad cubile deductus se reclinat ad sedem; & respirare desiit.

Aperto abdomine, apparuit pinguedo totum corpus circumcirca obsidens, ad trium digitorum transversorum altitudinem. Omentum adipe obrutum libras triginta dependit. Hepar erat grandius. Lien triplo major; in gibba parte omnino osseus deprehenditur. BONETUS.

OBS. 226. Mulier macilenta & debilis *tumorem* gestabat *in abdomine*, præcipue cir-

OMENTUM, circa umbilicum protuberans. *Vomitu* præterea pertinacissimo tenebatur: ac demum obiit.

Epiploon exhibebat, prope stomachum, tumorem mere adiposum ad capitis infantis magnitudinem accedentem. Pylorus etiam eadem materia quasi obruebatur. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 227. Quidam consistentis ætatis obesus, & jam dudum *asthmaticus*, tandem in *ischuriam* lethalem incidit.

Secto cadavere, deprehenditur omentum ingens, ob majorem adipis copiam; & pondo triginta librarum. Hepar erat mole maximum; lienis involucrum durum, & passim osseum. Vesica pinguedine obruebatur. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 228. In cadavere mulieris, quæ jamdudum *dyspnæa* laborabat, reperiebatur stupenda adipis copia in omento, septum transversum sua mole comprimente. RHODIUS.

ARTICULUS V.

Omentum inflammatum.

OBS. 229. Quidam a gravi *dysenteria* in febrem intermittentem mali moris incidit, qua circa quadragesimum diem, e medio tollitur.

Lustrato cadavere & inciso ventriculo, levis occurrit phlogosis in facie interna hujusce visceris. Venæ portæ rami nigro sanguine turgebant. Omentum vero inflammatum & semiputridum reperitur. SPIGELIUS.

Huic adde observationes Lib. I. 30. (*a*), 1563, 1564; Lib. II. 548.

ARTICULUS VI.

Omentum scirrhosum & steatomatosum.

OBS. 230. Quidam trigesimum sextum ætatis annum agens, post laborem arduum, ardente syrio, gelidam aquam copiose ingurgitat. Nocte insequenti de *dolore colli & lumborum* queritur, & *venter intumescere cœpit*. Hoc supra modum increscente tumore, post octiduum paracentesi educuntur octo & sexaginta libræ colluviei serosæ & subflavæ. Æquali temporis spatio iterum depleto abdomine, manifesto deprehenduntur *tumores* in ejus cavo. Tandem urgentibus circa umbilicum doloribus, & collapsis viribus, obiit.

Adparuit ventriculus ingens, lieni arcte connatus. E fundo ventriculi durum, crassumque scutum nascebatur, universum explens abdomen; quod nil aliud erat quam omentum constans tuberculis innumeris, diversæ sortis, partim durissimis & quasi cartilaginosis. Pondus totius omenti ad sex libras accedebat. Mesenterium similibus ferme tuberculis scatebat, quorum series ramos quasi referebat. Cæteræ abdominis partes adiposæ etiam duriores & quasi scirrhosæ cernebantur. Pylorus tumorem tres digitos latum extus gerebat. Haud absimiles, sed minores prominentiæ annotabantur in facie concava abdominis. CLAR. DE HAEN.

OBS. 231. Fœmina sexagenaria doloribus nephriticis, cardialgiæ & ischuriæ multis abhinc annis obnoxia, tandem in *hydropem*, & summam *spirandi difficultatem*,

tem, incidit. Urgent *stomachi dolores*; & erumpit tumor durus in scrobiculo cordis. Dein accedunt *vomitus* enormes, dolores colici, alvus adstricta, ac postremo convulsiones lethales.

Secto cadavere, oculis subjicitur epiploon ingens & scirrhosum, imo & cartilagineum; tuberculis purulentis scatens. Stomachus contractus varias inflammationis & gangrenæ notas exhibet. Hepar erat parvum, deforme, & scirrhosum, cum vesicula semiputrida & inani. Ren dexter majorem lapidem recondebat, cum uteribus lapidibus obstructis. Stagnabat demum colluvies serosa in abdomine ad libras circiter duodecim. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 232. Virgo quadraginta annorum, *ascite & orthopnæa* jamdiu laborans, per aliquot menses suffocari videbatur. Non solum labia, verum etiam tota facies fœdum contraxerat livorem. Tandem subortis variis lypothymiis, vitam cum morte commutavit.

Culter anatomicus sequentia detexit; musculos nimirum abdominales laxe cohærentes; uti sæpius observatur in hydrope. Præter aquam copiosam, obvia fiunt peritoneum incrassatum; omentum scirrhosum & induratum; intestina coarctata & contracta; membranæ hepar & renes ambientes duræ admodum & solito crassiores. Pulmo insuper erat plevræ adnatus; cor solito grandius, cum aqua copiosiori in pericardio. RUYSCHIUS.

OBS. 232. (*a*) Juvenem inter poculos amici ebrii *calce ad abdomen percusserant*; inde exsurgit *dolor* perpetuus anteriorem *ventris*, superioremque partem occupans, cum insigni coctionis alimentorum debilitate. Accedit tandem *febris lenta*, quæ sensim hominem ad libitinæ rationem ducit.

Reperiebatur in cadavere omentum convolutum arctis limitibus, ita crassum ut sesquipollicem æquaret. Pertinaciter hærebat hepati & ventriculo, in cujus cavea fœtidissimum pus visum est; & ipsa natura ventriculi in grumosam cancri cruenti speciem abierat. Pancreas nonnihil scirrhosum deprehenditur. Renes, ureteres & vesica quid morbosi etiam præ se ferebant. CLAR. HALLERUS.

OBS. 232. (*b*) Homo tenuis fortunæ, mediæ ætatis & obesus, prævisam mortem & optatam amplexus in stabulo, absque cura cujusquam, *inedia* periit. OMENTUM.

Inter sectionem cadaveris, ventriculus & intestina inanissima, absque ullo stercoris vestigio occurrunt. Sola bilis nidulabat in ventriculo & intestinis, atque omnia vicina viscera tangebat. Omenti stupenda erat moles, cujus crassities unciam unam æquans intestinorum vestigia sibi impressa servabat. Obesum conspiciebatur mesenterium: mirum sane post summam inædiam adipem non absumi. CLAR. HALLERUS.

OBS. 233. Vir trigesimum annum agens, post *suppressas hæmorrhoides*, tussi sicca & molesta corripitur. Venter & crura tument; difficilis fit respiratio; & accedente macie, vires sensim deficiunt. Interea *venter* magis *protuberat*, referens *tympanitidem*. Debitis præsidiis fugatur hydrops; sed ulterius decrescunt vires, & accedit lethum.

Nil tympanitici inventum est; sed omentum crassum, densum & tuberosum; vel in se revolutum quasi cartilagineum, & ubique cum peritoneo connatum. Intestina, mesenterium & plevra superficiem granulosam exhibebant. Pulmones tuberculosi pure scatebant. Pauca demum stagnabat aqua, tum in pectore, tum in abdomine. CLAR. DE HAEN.

OBS. 234. Mulier a quindecimo ætatis anno *hydropica*, post multos cruciatus, incidit in grangrænam supra umbilicum, cujus schara separata, erumpit magno cum impetu humor in abdomine contentus. Fluxu cohibito, ut partitis vicibus daretur exitus, quinto post apertionem die misera obiit patiens.

Omentum erat scirrhosum; cum tumore ad pugni magnitudinem accedente, qui continebat materiam albam, pultaceam & inodoram; nec-non globum durum e capillis intricatis & crispis constantem. RUYSCHIUS.

OBS. 235. Cachectica undeviginti annorum *diarrhæam* per tres menses ante obitum patiebatur. Pulsus erat languidus; urina pauca & incensa; atque *abdomen subtumidum* cum difficili decubitu in latus dex-

OMENTUM. dextrum. Accedunt tussicula, *spirandi difficultas*, & febris lenta cum linguæ ariditate. Viribus tandem fractis, & macie confecta, obiit.

Invenitur jecur pallidum; cum vesicula atra bile turgida. Omentum incrassatum & fere coriaceum cernebatur; quod intestina arcte complectebatur. VVARTHON.

OBS. 236. Virgo vetula triginta abhinc annis de quodam pondere & tumore infra regionem stomachi querebatur. Tandem ingravescente morbo, *hydropica* evadit; & ad ineluctabile fatum properat.

Præter aquæ copiam in abdomine stagnantem, oculis visendum se præbet omentum scirrhosum, & plane osseum, atque cultro secari nescium; quod scilicet quatuordecim libras pendebat. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 237. Nobilis mulier jam dudum ventrem tumidum gestabat. Tactu deprehenditur *tumor circa umbilicum*, qui pro scirrho uteri, aut fœtu mortuo habebatur. Denique inter *dolores* acerbissimos extincta fuit.

Secto abdomine, repertum fuit omentum multis corporibus quasi glandulosis refertum, & conglobatum; ac sex & viginti libras pendens.

OBS. 238. Quidam melancholicus incidit in *vomitum* pituitosum, viscidum & contumacissimum. *Flatulentia* etiam cum tumore hypochondriorum conflictabatur. Vomitu tandem persistente, obiit.

Invenitur epiploon crassum, scirrhosum & contractum; adeo ut hepar prima fronte referret; ejusque crassitiem adæquaret. Ventriculus insuper erat lividus, & parte superiori scirrhosus. RIVERIUS.

OBS. 239. In cadavere cujusdam militis a quadriennio *hydropici* præter aquæ libras sexaginta supra centum, reperitur omentum innumeris corpusculis glandulosis diversæ magnitudinis refertum; quorum nonnulla racematim congesta cernebantur. Materia quadam sebacea scatebant prædicta tubercula. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 240. Lustrato cadavere cujusdam *hydropicæ* occurrit omentum in vastam & compactam molem concretum, duos digitos latos crassum ubique; nisi quod in ambitu parum gracilesceret. Ventriculus, duodenum, jejunum & colon sub omento ita coaluerant, ut nonnisi destruendo a se divelli potuerint. CLAR. DE HAEN.

OBS. 241. Lustratis interaneis cujusdam juvenis *hydropici*, observantur præter viginti aquæ libras in abdomine, epiploon crassissimum & scirrhosum. Stomachus & intestina erant ultra modum contracta. Cor & majora vasa concretiones polyposas recondebant. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 242. In cadavere pueri *tabidi* quinquennis cernuntur omentum scirrhosum, & intestina passim hac labe tacta. Nec immunia erant pancreas & mesenterium. Pulmones præterea observantur grandinosi; dextro coalescente cum plevra & sterno. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 243. Instituta sectione cujusdam qui ante obitum *singultu* pertinacissimo laboraverat, reperitur omentum scirrhosum, & ita auctum, ut quatuor aut quinque librarum pondus æquaret; & ventriculum ita deorsum e sua sede distraheret. BONETUS.

OBS. 244. In corpore cujusdam *hypochondriaci* deprehenditur omentum scirrhosum, quatuor digitorum transversorum crassitiem æquans, & totam epigastrii regionem occupans. RIVERIUS.

OBS. 245. Quidam melancholicus crebris *ructibus* & *vomitu* contumaci jamdiu laborans, tandem illuc abiit unde negant redire quemquam.

Cadaver sectum exhibet epiploon crassum, rubrum & scirrhosum. BONETUS.

OBS. 246. In cadavere viri trium & quadraginta annorum, *hydrope* denati, præter aquam copiosam, occurrit epiploon crassissimum & scirrhosum; cum glandulis mesenterii tumidis, duris & quasi cartilagineis. E MISCELLAN. CURIOSIS.

In

In harum numero adscribi debent observationes Lib. I. 2, 8, 91, 139, 179, 209, 224, 339, 720, 798, 817, 1052, 1060, 1104, 1121, 1465, 1497, 1408, 1697, 1700; Lib. II. 136, 225, 761; Lib. IV. 87. Vide insuper *Viscera scirrhosa*.

OMENTUM.

ARTICULUS VII.

Omentum putridum.

OBS. 247. Quidam nobilis incidit in *vomitum cruentum*, gravioribus symptomatibus stipatum, e quo evasit. Post aliquot menses recurrit morbus ferocior cum virium lapsu, inappetentia, rugitu, dolore hypochondriorum, atrophia & discoloratione. Dein dolor per totum abdomen propagatur, donec accedentibus nauseis & sudoribus frigidis placide in Domino obdormiverit.

Inter corporis sectionem, reperiuntur pulmones cum nonnullis maculis gangrænosis. Ventriculus inanis, & corrugatus, conspicitur. Lien marcidus levi attactu diffluit. Omentum vero putridum occurrit; & mensenterium hujusce labis minime erat expers. Tota demum abdominis cavitas ichore purulento, fœtido, sanioso, ac viroso replebatur. BONETUS.

OBS. 248. Virgo duo & viginti annorum, mœrore confecta, in suffocationes hystericas incidit. Menses inordinate fluunt cum lassitudine, dolore capitis gravante, *hypochondriorum inflatione*, & appetitu dejecto. Febrem vespertinam sequuntur *insultus hysterici*, quibus jacet sine sensu & motu, moribundæ instar. Ter quaterve invadunt per diem prædicti paroxysmi, qui dein fiunt convulsivi & violentissimi, succedente delirio. Tandem innumeris aliis symptomatibus per annum & ultra conflictata, fatis cessit.

Pulmones costis hærentes tuberculis duris & scirrhosis scatebant. Tenuia intestina velut erysipelate affecta, rubicunda conspiciebantur. Omentum denique corrugatum & fere consumptum occurrit. Uterus nil vitii præ se ferebat. BONETUS.

OBS. 249. Puella laborabat *tumore totius abdominis* duro, qui in hypogastrio tantus erat, cum *dolore* acerbissimo, ut pro deplorata haberetur: dein urinæ excernuntur purulentæ cum quodam levamine: sed brevi recurrunt symptomata; erumpunt maculæ quasi scorbuticæ, in pedibus præsertim & cervice. Accedente demum diarrhæa, viribusque prostratis, interiit.

Aperto corpusculo, omentum cum magna parte mesenterii putredine consumptum apparet. Hepar insolitæ magnitudinis totam fere abdominis cavitatem repleverat. Pancreas erat putridum, renque sinister totus purulentus. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 250. Quidam crapulæ indulgens, vertigine corripitur. Accedit *vomitus* cum *ventriculi dolore*, & levi febricula. Nonnunquam delirat; & inter sudandum occubuit.

Secto cadavere, invenitur omentum plane putridum, cum jecore scirrhoso. Ventriculus nigro humore semiplenus erat, & ejus facies inferior circa pylorum quasi contusa apparebat. MANGETUS.

OBS. 251. Juvenis octodecim annorum de *dolore in regione epigastrica* jamdudum conquerebatur. Accedit *vomitus*, omnibus remediis obsurdescens. Sensim collabuntur vires, pulsus fit debilis; & tandem naturæ debitum solvit.

Lustratis interaneis occurrit epiploon putre, cum hepate male affecto. Ventriculus nigra colluvie scatebat. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 252. In cadavere infantis vix annum nati & *hydrope sublati* sequentia annotantur: omentum scilicet putrefactum; pancreas ita assumptum ut ejus nullum fere

OMENTUM.

fere vestigium animadvertere liceret. Lien erat monstrosus & tribus appendicibus instructus. Pericardium aqua fœtida distentum occurrit; cum pulmonibus nonnihil purulentis. TH. BARTHOLINUS.

OBS. 253. Inter sectionem cadaveris mulieris *ascitica*, observatur omentum fuscum, vel luridum, corruptum, ac pene consumptum. Intestinis sparsim hærebant carunculæ ichore scatentes. Parcior erat aquæ copia in abdomine, ob paracentesim pluries celebratam. Pulmones erant nonnihil scirrhosi, cum aquæ largiori copia, tum in pericardio, tum in pectoris cavo. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 254. Mulier quinquagenaria, *repulsa scabie* incidit in *dolorem* continuum, circa regionem epigastricam. Intra biennium sensim molestior evadit hic morbus; quem demum concomitantur *cardialgia*, *nausea*, *vomitus* & *colici dolores* acerbissimi; quibus tandem emaciata enecatur.

Stagnabat aqua purulenta & fœtida ad libras decem in abdomine, cum epiploon scirrhoso & putrido; pancreas erat infarctum & durum. E DIARIO MEDICO.

OBS. 255. Quidam nihil nisi *ventriculum accusabat*; quod nullum cibum appeteret, coqueretque. Multa adhibita fuere stomachica vel exquisitiora; sed omnia incassum: adeo ut tandem exhaustis viribus ad plures migraverit.

Dissecto cadavere omentum occurrit plane putrefactum; ventriculo reliquisque visceribus inculpatis. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 256. Instituta sectione corporis cujusdam melancholici & *scorbutici*, in conspectum veniebat omentum nigricans, laceratum, friabile & fere putridum; venis sanguine nigro turgentibus; quod insuper pinguedine destituebatur, & peritoneo pluribus in locis, infra umbilicum adhærebat. VVARTHON.

OBS. 257. Puella undecim annorum, a septennio *ventris & hypochondriorum doloribus* assiduis est vexata. Febre acuta demum superveniente, diris ventris torminibus correpta, quinto die obiit.

Aperto imo ventre, occurrit fœtidissima & purulenta colluvies, cum omento toto corrupto & pene absumpto. ZACUTUS.

OBS. 258. In cadavere pueri biennis *hydrope* extincti, annotantur in abdomine, præter aquæ sordidæ copiam, omentum & pancreas putrida; hepar quasi retorridum & hydatidibus obsitum; cum serosa colluvie tum in pericardio, tum in pectoris cavo. E NOSTR. ADVERSAR.

OBS. 259. Cadaver pueri quadrimestris, *hydrope* sublati, exhibet præter aquam in pectore & abdomine stagnantem, omentum putridum & quasi colliquatum; hepar mole maximum, & scirrhosum, æque ac lienem; ac demum mesenterium hydatidibus obsitum. DILLENIUS.

OBS. 260. In cadavere cujusdam vetulæ septuagenariæ & veteri *leucophlegmatia* extinctæ, deprehendebatur omentum fere consumptum; cum hepate flaccido, & colluviei serosæ & flavescentis copia in abdominis cavo. TH. BARTHOLINUS.

OBS. 261. Lustratis interaneis cujusdam mulieris *hydropica*, cujus stupenda erat abdominis moles; præter maximam seri cruenti & fœtentis copiam reperiebatur omentum putridum, cum peritoneo simili labe tacto. TH. BARTHOLINUS.

OBS. 262. In cadavere cujusdam *scorbutici*, omentum totum fere putridum & corruptum annotabatur; lien vero plane inculpatus conspiciebatur. SENNERTUS.

OBS. 263. Exenterato cadavere *scorbutici*, patet omentum putridum. Pulmones vero flaccidi & variegati deprehendebantur. TH. BARTHOLINUS.

Numerosissimæ de hac læsione prostant observationes videlicet Lib. I. 10, 120, 124, 128, 290, 330, 396, 407, 408, 409, 414, 422, 436, 438, 569, 579, 641, 650, 685, 708, 748, 782, 811, 933, 994, 1011, 1025, 1061, 1088, 1132, 1205, 1225, 1419, 1475, 1498, 1514, 1575, 1636, 1663, 1731. Lib. II. 98, 140, 195, 223, 242, 297, 326, 344, 360, 366, 393, 417, 428, 520, 565, 613,

613, 614, 622, 697, 724, 766. Lib. III. 232, 414, 472. Lib. IV. 171, 179. Praeterea vide *Viscera putrida*. *Colluvies sordida abdominis*.

OMENTUM.

ARTICULUS VIII.

Omentum absumptum & gangrænosum.

OBS. 264. Quidam melancholicus quadragesimum secundum ætatis annum agens, post multos labores & ærumnas, *febre duplici tertiana* corripitur, cum capitis dolore & vigiliis. Minguntur urinæ rutilæ, flammeæ & saturatæ. Sæviunt crebra *ventris tormina*: eminet tumor indolens, cuti concolor, in latere abdominis sinistro, juxta mucronatam cartilaginem, ab ægro ante aliquot annos animadversus. Hypochondria etiam dura & tumentia annotantur. Interea febris in quartanam facessit & imminet *hydrops*, qui dein manifestus evadit, cum tumentibus scroto & artubus inferioribus. Tandem sexto mense accedentibus delirio, stertore & convulsionibus fatis concessit.

Secto abdomine protinus effluxit aqua limpidissima & inodora ad libras quatuor & viginti. Nullæ supersunt omenti reliquiæ. Lien ingens & deformis libras quinque & ultra ponderabat; intus erat putris cum membrana crassissima & cartilaginea. Ductus pancreaticus vermiculum vivum recondebat cum quatuor lapillis nigerrimis. Cystis demum fellea atra bile erat repleta; & pulmones semiputridi annotabantur. BONETUS.

OBS. 265. Miles trigesimum quartum ætatis annum agens, *gangræna* a frigore oborta, omnes fere pedis dextri digitos amiserat. Lecto hinc affixus tussi molestissima diu noctuque conflictatur. Interea sputa cum striis sanguineis excernuntur: *tumet venter cum dolore*: appetitus aboletur: tabe demum & febre hectica e medio tollitur.

Omenti nullum erat vestigium. Intestina semiputrida in glomeramen collecta conspiciebantur, stagnante latice sanioso sordido & copioso. Pancreas erat scirrhosum; hepar parvum & siccum. Facies concava diaphragmatis granulis albicantibus erat exasperata. Pulmones partim scirrhosi deprehendebantur; sinister sero sanguinolento innatabat, a quo mollis & friabilis reddebatur. CLAR. HAZENHORL.

OBS. 266. Mulier utero gerens & *ascite* simul laborans, sindromem malorum gestationis tempore perpessa est. Enixo fœtu maturo, non desiere illam vexare ascites, *præcordiorum anxietates*, *dolores* intolerabiles, aliaque mala bene multa; donec placuit Deo ter optimo maximo miseriis ejus finem morte imponere.

Sectio abdominis latici aqueo exitum paravit. Omentum totum erat absumptum. Peritoneum variis in locis, particulis duris, arenulas mentientibus consperssum animadvertebatur. Postremo vena porta passim osseam duritiem quasi assequebatur. RUYSCHIUS.

OBS. 267. Puer triennis *abdomen* habebat *prætumidum*, ad genua fere propendens & contactu durum; pedes erant œdematosi, & difficilis erat respiratio. De *dolore* demum *abdominis* cum insigni clamore querulus, migravit ad Superos.

Caute sectis tegumentis, nil aderat nisi pinguedo ad sæbi consistentiam proxime accedens, quæ unius, & quidem majoris, palmæ latitudinem superabat. Secto peritoneo prosilit aquæ copia: nullæ erant omenti reliquiæ. Cæterum hæc materia sebacea & steatomatosa, facile a cute separata, libras octo & amplius pendebat. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 268. Mulier biennio *mensium suppressione*, ex animi mœrore, laborans, *doloribus* conflictabatur in omnibus corporis partibus. Ad somnum proclivis sæpissime *evomebat* saburram viridem. Ac tandem viribus exolutis fatis cessit.

OMENTUM. Cadaver apertum hoc dabat: abdomen aquæ ſubcruentæ libras viginti continebat. Omenti nullæ erant reliquiæ. Hepar conſpiciebatur pallidum, undique abdomini annexum. Inteſtina denique verſus diaphragma propulſa, & mire circumvoluta, cruſta quadam erant circumdata. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 268. (*a*) Muliercula poſt infelicem partum, præter varias ægritudines, de *doloro* tenſivo & gravativo *in ſiniſtro hypochondrio* querebatur; ſenſim dein *tumente abdomine*, cum duritie & renitentia. Poſt ſeptem annos contuſionem patitur in capite, dorſo & hypochondrio ſiniſtro; hinc *dolores in abdomine acerbiſſimi*, ſpirandi difficultas, cum gravioribus ſymptomatibus hyſtericis; donec accedente febre acuta ad plures migravit.

Omentum erat plane abſumptum; & meſenterium tuberculoſum. Viſcera inſuper tum pectoris, tum abdominis invicem accreta cernebantur. CLAR. BAADERUS.

OBS. 269. In quodam milite *aſcite* ſublato, & cultro anatomico ſubjecto, ſtagnabat in abdomine aqua ſubcruenta & fœtida ad octo circiter menſuras. Omentum totum fere erat conſumptum. Hepar læſum & hydatidibus refertum; non ſecus ac lien. Pulmones plevræ hærebant, cum nonnullis hydatidibus & ſtagnante aqua ſubcruenta. E MICELLANEIS CURIOSIS.

Hunc ordinem ingrediuntur obſervationes Lib. I. 12, 13, 14, 23, 64, 75, 119, 158, 255 (*a*), 274, 278, 290, 291, 337, 390, 404, 419, 468, 573, 630, 633, 645, 679, 680, 697, 707, 723, 851, 983, 1015, 1064, 1154, 1247, 1400, 1500, 1507, 1537, 1647, 1660, 1754; Lib. II. 93, 144, 150, 199, 222, 298, 303, 371; Lib. IV. 168, 171. Præter quas vide *Viſcera putrida*; *Colluvies ſordida abdominis*. De Epiplocele vide Lib. I. Obſerv. 669.

SECTIO QUARTA.

DE INTESTINIS.

ARTICULUS I.

Inteſtina flatu mire diſtenta.

INTESTINA. OBSERVATIO 270. Vir quinquagenarius, chartis indeſinenter hærens, duobus abhinc annis, inter varia incommoda, *flatulentia* torquebatur; cum ſubito in veram *tympanitidem* incidit, *vomitu* & *alvo adſtricta* ſtipatam. Nil proficientibus remediis omnia in deteriora ruunt. Tandem virium lapſus, pulſuſque nunc convulſus, nunc oblitteratus brevi miſellum ægrum, ſemper mente conſtantem, ad ultimam rerum lineam ducunt.

Prima peritonei ſectione magna aeris, extra viſcera ſtagnantis, copia, cum impetu proſilit. Præterea flatibus mirum in modum turgebant inteſtina: cœcum præſertim ad capitis humani molem accedebat; & maculis gangrænoſis paſſim erat ſignatum. Stomachus, hepar & lien, alias ſana, depreſſa & exigua deprehendebantur. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 271. Piſcator annum ſuperans quadrageſimum, procerus & *hernioſus*, necnon *flatulentiæ* obnoxius; cum repente inſultu flatulento in ſua navicula correptus eſſet; illico ibi mortuus eſt.

Ventriculus & inteſtina aere ultra modum tumebant. Portio ilei in ſcrotum delapſa,

lapsa, colore gangrænoso fœdabatur. Stagnabat serum cruentum in abdomine. Pericardium cordi arcte hærebat. Vasa cerebri sanguine nigro & spumoso mire erant distenta. Serum reperitur circa ambitum cerebri, & in ventriculis; sed parca copia. Plexus choroides plures habebat hydatides. Cerebri demum substantia erat firmissima. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 271. (*a*) Inter sectionem fœminæ *tympanitide & anasarca* extinctæ nullus erat aer in abdominis cavo; sed intestina enormiter distendebantur; atque in ipsis cellulosis spatiis, extus intestinis circumpositis, inter scilicet muscularem membranam & extimam, aer bullas excitaverat, cum tetro fœtore. Hinc patet primam morbi sedem in cavea intestinorum esse: sed eadem via, per quam flatus tubo intestinali vi mechanica, inter experimenta, impulsus in cellulosa intestinorum spatia penetrat; simili ratione in morbo posse aerem ea spatia occupare, cui redit membrana extima in bullas elevata. CLAR. HALLERUS.

OBS. 272. Puer sexennis & macilentus *icteritio* colore pluribus abhinc annis defœdabatur. *Venter* jam *tumidus* inter ultimum mensem, in immanem molem excreverat, cum dura alvo. Haud æquabiliter extendebatur abdomen, quod percussus nil undulationis, sed obscurum tympani sonum, unde morbus nomen habet, referebat. Sub hac rerum conditione, brevi fatis cessit.

Exenterato cadavere, intestina crassa flatu ultra modum distenta deprehendebantur; pars præsertim coli sinistra, & ad anum descendens ingentem saccum efformabat. CLAR. DE HAEN.

OBS. 273. Quædam mulier *asthmate* periodo, per triennium, tenebatur, cum *ventre tumido*; tandem inter insultum ferociorem suffocatur.

Pulmones inveniuntur inculpati. Secto abdomine multum distento, ne gutta aquæ effluxit; sed omnia intestina, imprimis jejunum mire inflata, distenta & tota vacua conspiciuntur. Vesicula fellis nihil continebat bilis; sed lapidem inclusum habuit magnum & inæqualem, pondere quatuor drachmarum officinalium. E MISCEL. CURIOSIS.

OBS. 274. Vir quinquagenarius colica flatulenta & dein *tympanitide* laborabat, cum extrema corporis macie. Accedentibus tandem gravioribus symptomatibus e medio tollitur. INTESTINA.

Aperto abdomine deprehenduntur intestina flatibus mire distenta; cum variis inflammationis & putredinis notis. Omentum nullum cernitur. Mesenterium circa duodenum erat corruptum. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 275. Cujusdam mulieris, post annuam ægritudinem, pedes fiunt œdematosi. Dein *intumuit venter*, cum lumbis etiam œdematosis. Morbo tandem ad ultimum gradum provecto, interiit.

Prima abdominis sectione protinus effluxit aquæ citrinæ parva copia. Ventriculus & intestina flatibus turgidissima erant: hepar maximum & lividum, inæquale & tuberosum: mesenterium scirrhosum, æque ac pancreas. WEPFERUS.

OBS. 276. Tonsor quidam in dextro hypochondrio sibi quidquam afferri conquerebatur quod in sinistro conquiesceret; quod super ventriculum transiens *vomitum* movebat.

In mortui cadavere reperitur intestinum colon ventriculi fundo incumbens, & flatu omnino distentum; reliquis intestinis fæcibus repletis. DODONEUS.

OBS. 277. Quidam *spirandi difficultate*, per vices recurrente, jampridem laborabat; cum subito ingruente *coli dolore* ferocissimo rapitur.

Omnia intestina ita flatibus intumuere, ut ventre aperto in adstantes prosilirent: sursum igitur repulso septo transverso, difficilis erat respiratio. RHODIUS.

OBS. 278. In cadavere virginis triginta annorum, chloroticæ, quæ sex ante obitum menses, diris *ventris torminibus* vexabatur, ac tandem *tympanitica* occubuit; occurrunt intestina flatibus in immensum turgida, non secus ac ventriculus. Omentum insuper erat plane absumptum; & mesenterium scirrhosum. BONETUS.

OBS. 279. In cadaveribus variorum vera & genuina *tympanitide* extinctorum, reperiebantur ventriculus & intestina flatibus

sum-

INTESTINA.

summe distenta; ac præsertim cœcum & colon quæ femoris crassitiem æquabant. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 280. Secto cadavere cujusdam fœminæ *iliaca passione* defunctæ, intestina occurrunt mirum in modum dilatata. Colon potissimum brachii crassitiem longe superabat. BONETUS.

OBS. 281. In cadaveribus variorum borborygmis & *colica flatulenta* obnoxiorum, colon summe dilatatum & brachii amplitudinem superans vidit FERNELIUS.

OBS. 282. Lustratis interaneis mulieris *tympanitide* sublatæ ventriculus & intestina flatu distenta inveniebantur; absque ullo flatu aut humore extra prædicta viscera. SMETIUS.

OBS. 283. In cadavere puellæ cujus *abdomen* in modum tympani *extensum* fuerat; non solum intestina maxima flatuum copia turgebant; sed etiam ventriculus. FABR. HILDANUS.

OBS. 284. Inciso abdomine cujusdam inter *colicos dolores* acerbissimos extincti, intestina stupenda flatuum copia distendebantur. ROLFINCCIUS.

OBS. 285. Varia exempla consimilium dilatationum tubi intestinalis & præsertim coli etiam tradidit PANAROLUS.

OBS. 286. Simillimas dilatationes in pari casu pluries vidisse nobis contigit, quas recensere superfluum fore judicamus. E NOSTR. ADVERSARIIS.

In hacce classe locum merentur observationes Lib. I. 413, 426, 632, 779, 941, 1028, 1309; Lib. II. 37, 151, 332, 530. Præterea vide *Mira intestinorum dilatatio*.

ARTICULUS II.

Intestina flatu disrupta.

OBS. 287. Mulier corpulenta *colica flatulenta* tam atroci premebatur, nullo erumpente flatu, ut ingruente ferociori insultu præ nimia distensione scisso intestino vitam finierit; quod deprehensum fuit inter exenterationem cadaveris. BENEVENIUS.

OBS. 288. In cadavere cujusdam rustici qui post diuturnas *ventris tortiones* & *inflationes* ultimum diem obiit; inveniebatur longior fissura in tubo intestinali; qua etiam recentes uvas, quas paulo ante comederat, prorupisse constitit. BENEVENIUS.

OBS. 289. Post atrocissimos *colicæ dolores* a constrictione intestinorum, ea nonnumquam disrupta, & sordes in cavum abdominis effusas, cum repentina ægrorum interemptione vidit VVVPFERUS.

ARTICULUS III.

Intestina sanguine turgentia.

OBS. 290. Artifex sextum emensus lustrum sævissimos *ventriculi dolores* patiebatur, qui opportuna cura fugantur. Post aliquot hebdomadas recurrit morbus ferocior:

cior cum *dolore renum* & *vomitu*; tum accedit summa debilitas, imminente *leipothymia*. Materiæ nigræ & copiosæ dejiciuntur & innotescit *morbus niger*. Accedunt animi deliquia; omniaque in pejus ruunt; ac tandem ultimum diem clausit.

Reserato abdomine, nullum occurrit omentum. Tumet ventriculus: intestina flatibus turgida, hic rubra, hic nigra & gangrænosa videbantur. Lien erat parvus, non secus ac hepar. Vesicula fellis nihil præter aerem habebat. Apertis ventriculo & intestinis effluxit stupenda sanguinis copia; qui liquor ater & piceus annotabatur in crassioribus intestinis. CLAR. TISSOT.

OBS. 290. (*a*) Vir triginta annorum, cachecticus, de *dolore* gravativo & æstu quodam in hypochondriis cum respiratione difficili querebatur. Sub hoc rerum statu horripilatione corripitur, quam sequitur *vomitus sanguinis* puri, grumosi & copiosissimi. *Flatus* erumpebant, motu quodam ventriculi singultuoso. Pulsus debilis explorabatur; & urgebant animi deliquia cum frigore extremorum. *Vomitus* per aliquot horas cohibitus denuo recurrit, ac vehementior; adeo ut æger exanguis vitam cum morte brevi commutaverit.

INTESTINA.

Secto abdomine invenitur omentum per medium disruptum. Lien erat solito major. Duodenum sanguine atro turgebat; similesque sanguinis stagnantis grumos continebant alia intestina exilia; unde haud falso conjiciebatur cruorem prorupisse e vasis meseraicis. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

Inter affines recenseri queunt observationes Lib. I. 331; Lib. II. 80, 141, 284.

ARTICULUS IV.

Intestina fœcibus infarcta.

OBS. 291. Quidam juvenis post grave infortunium in *maniam* incidit. Pluribus elapsis annis semel tantum intra mensem alvum exonerabat; quæ tamen certis intervallis ultra modum solvebatur; unde constipatio pertinacior. Interea *abdomen* mire *intumuit*; vigente appetitu: quod postea concidit a dejecta stupenda stercoris sarcina. Ultima demum fæcum retentio ad sexdecim septimanas protrahitur; deficiente appetitu & urgente siti. Tum venter magis magisque protuberat; vires deficiunt & placide anno trigesimo a primo insultu expiravit.

Secto abdomine prosilit aqua ad tres mensuras. Anum obturabat scybalarum massa durissima. Stupenda erat intestinorum moles cum variis sydërationis notis. Omenti nulla conspiciebantur vestigia. Nil postremo notatu dignum occurrit in cerebro. THEOD. ZVVINGERUS.

OBS. 292. Senex litterarum amans, *vertigini* & *flatulentiæ* obnoxius, *adstrictione alvi* jamdudum torquebatur. Accedentibus *ventris torminibus* & anxietatibus plane desiderantur dejectiones alvinæ. Interea tumet abdomen; ingruit *vomitus*; respiratio nonnihil impeditur; caput obnubilatur; erumpunt sudores frigidi; ac tandem viribus exolutis, occubuit æger.

Reperiuntur inflammationis & sydërationis notæ tum in ventriculo, tum in tubo intestinali. Colon in immensam assurgebat magnitudinem ob copiam materiæ subalbicantis & quasi lapideæ quam recondebat; a qua plane obturabatur. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 293. Matrona quadragenaria, obesa, insultibus hystericis & convulsivis obnoxia; de *alvo adstricta* perpetuo querula; tandem incidit in *vomitum*, nulla arte compescendum; alvo plane sicca remanente. Sub hoc rerum statu, *abdomen* sensim *tumet*, cum manifesto ponderis sensu in hypogastrio. Accedunt tormina, singultus, lypothymiæ, sudores frigidi; quibus tandem undecimo die, ab ineunte vomitu, ad ultimam rerum lineam ducitur.

In-

INTESTINA.

Inter sectionem cadaveris, obvia fiunt intestina tumida & inflammata cum stigmatibus gangrænosis. Coli pars sinistra, vel ano prospiciens, fæcibus induratis, & quasi gypseis plane obturabatur. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 294. Vir consistentis ætatis *alvo* summe *adstricta* conflictabatur. Quævis alimenta vomebat, cum magna pituitæ vitreæ quantitate. Tandem invalescente morbo & accedentibus gravioribus symptomatibus interiit.

Aperto abdomine deprehenditur totum intestinum duodenum stercore durissimo & atro repletum; quod in plures partes quasi divisum, tubera ad unguem æmulabatur. BONETUS.

OBS. 294. (*a*) Introspecto cadavere cujusdam mulieris, jamdudum *ventrem protuberantem* gestantis, cum alvo summe adstricta, patet stupenda dilatatio in parte coli epigastrica, cujus inferior mire erat contracta, callosa & quasi cartilaginosa; ac vix angustissimo ostio pervia. Hinc intelligitur cur scibala in hanc amplissimam tubi cavitatem collecta, ægre ad podicem appellerent. CLAR. DULAC.

OBS. 295. Lustratis interaneis cujusdam pueri qui *ventris tormina* jamdudum patiebatur; cum *alvo adstricta*; deprehendebantur universa intestina fecibus duris & siccis plane infarcta, quales ante obitum, summa cum molestia, vomitu profundebat. PARÆUS.

OBS. 296. Inspecto cadavere cujusdam *ileo* extincti; nullæ reperiuntur plicæ, nec volvulus: sed circa intestinum cœcum occurrit materia quædam indurata & quasi lapidescens, quæ tubum intestinalem plane obturabat; cum maxima adhæsione. FONTANUS.

OBS. 297. In cadavere sexagenariæ, quæ colica, dum viveret, erat conflictata, in morbum, *miserere mei* dictum incidit; invenitur intestinum colon durissimo stercore & quasi lapidescente repletum. HIP. BOCS.

Ad traditas proxime accedunt observationes Lib. I. 502, 503, &c.

ARTICULUS V.

Intestina pituita repleta.

OBS. 298. Cuidam gravis affectus alvum prorsus cohibuit; qui tandem *ventre* supra modum & sensim *intumescente* ferocissimis *doloribus* conflictatus, ad Superos migravit.

Reserato abdomine deprehendebatur intestinum colon usque adeo pituita infarctum, ut solutum corpus censeretur; nihilque omnino fæcis in alvum delabi sineret. FERNELIUS.

OBS. 299. In cadavere mulieris *famelica* quæ dum in vivis ageret, singulis fere horis, etiam noctu, comedere cogebatur, imminente leipothymia, intestinum colon valde distentum deprehensum est, totumque viscida & vitrea pituita repletum; una cum flatibus. HEURNIUS.

OBS. 300. In cadavere cujusdam *doloribus colicis* acerbissimis obnoxii, in conspectum veniebat totum colon pituita crassa obductum; relicto tamen foramine, digiti crassitie, pro fæcibus transmittendis. SALMUTHUS.

AR-

ARTICULUS VI.

INTESTINA.

Intestina lumbricis scatentia.

OBS. 301. Puer duodecim annos natus, *febre* cum horroribus inordinate recurrentibus laborabat; cum in *cardialgiam* & *vomitum* incidit: accedunt cibi fastidium, *dentium strepitus* inter somnum, & sudores nocturni. Interea urget vomitus, alvo remanente sicca; abdomen in altum attollitur; & convulsus moritur puer.

Lustrato cadavere, animadvertuntur circa finem ilei vermes denso agmine in glomeramen, pugni molem æquans, convoluti, & mire contorti; quibus plane obturabatur tubus intestinalis, variis phlogoseos & gangrænæ notis signatus. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 302. Quidam *febre intermittente* corripitur, cum quadam vermium suspicione. Febris notissimis præsidiis fugata post quindecim dies recurrit, nunc tertiana, nunc duplex tertiana, quæ tum, posthabita cura, pertinacior & gravior evadit. Viribus tandem deficientibus ingruunt *convulsiones*; ac insultu epileptico vehementiori rapitur.

Inter exenterationem cadaveris reperiuntur in intestino jejuno variis stigmatibus gangrænosis defœdato, numerosissimi lumbrici in varia glomeramina contorti & aggesti. Ventriculus bilem porraceam recondebat. E DIARIO MEDICO.

OBS. 303. Puer sexdecim annorum *hydropicus*, cum per quatuordecim dies *excrementa alvi per os evomeret*; nec per secessum quicquam egeret; viribus tandem fractis expiravit.

Inspecto abdomine, flatus prima sectione erumpebant. Verum intestina tantopere erant distenta, ut femoris crassitiem passim adæquabant; & vermibus vivis numerosissimis scatebant. Depressiora adeo erant convoluta, intorta & implexa, ut nulla illic nec excrementis, nec flatibus pateret via. Præter quæ, hepar corruptum, arenulis, lapidibusque *infarctum* deprehenditur. PLATERUS.

OBS. 304. Puer bimulus tussi laborabat, cum crebris ejulatibus & inquietudinibus nocturnis. Nutrix eum dentibus laborare putabat; donec tandem in gravissimos & continuos *motus convulsivos* incideret; quibus intra triduum e medio tollitur.

Aperto corpusculo, deprehenditur intestinum duodenum a lumbrico terete perforatum, & exesum: cæteris partibus plane inculpatis, LOSSIUS.

OBS. 305. Puella undecim annorum, nulla prævia ægritudine, in *affectum lethargicum* incidit; quo postridie, variis incassum adhibitis, ultimum fatum subiit.

Cerebrum falso incusatum deprehenditur, sed lustrato abdomine occurrunt duodecim vermes oblongi & conglobati in intestinis tenuibus, quæ insignem ruborem, & inflammationis notas præ se ferebant. CHIFLETUS.

OBS. 306. Grassabatur in Italia *morbus* quidam *malignus* & epidemicus, cum horrore & febre invadens, qui intra paucos dies feralem habebat exitum.

Instituta plurium cadaverum sectione, mira & vix credibilis minorum vermiculorum copia deprehendebatur. VELSCHIUS.

OBS. 306. (*a*) In cadavere cujusdam *inflammatione pectoris* extincti, reperiuntur pulmones inflammati & plevræ arcte hærentes; quæ membrana erat etiam ejusdem mali consors. Stomachus & intestina flatulenta & phlogosi tacta conspiciebantur; lumbricisque maximis, passim conglomeratis scatebant. E DIAR. NOSOC. MILITAR.

OBS. 307. In cadavere pueri qui *erosione gingivarum* jampridem gravissime divexabatur; tanta inventa est abundantia vermium, ut in nonnullis locis intestina eroserint; multique in vacuo ventris reperti fuerint. FABR. HILDANUS.

INTESTINA.

OBS. 308. Inspecto cadavere cujusdam viri *febre tertiana* & continua extincti; deprehendebatur stupenda lumbricorum copia, non solum passim in tubo intestinali, sed etiam in ventriculo, usque ad œsophagum. PANAROLUS.

OBS. 309. Puer gravi *dysenteria* corripitur; quæ tandem atrocioribus symptomatibus stipata, decumbentem ad libitinæ rationem ducit.

Secto cadavere, in conspectum venit stupenda lumbricorum copia, partim solitariorum, partim confertim collectorum. FONTANUS.

OSB. 310. Quidam mendicus, dum in vivis ageret *discoloratus*, capite mulctatus, inter cadaveris sectionem, exhibuit maximam lumbricorum viventium copiam, in tubo intestinali nidulantium. PLATERUS.

OBS. 311. In cadavere virginis acerbissimo *ventris dolore* sublatæ, erant intestina non solum exesa, & vermibus transfixa; sed etiam hepar ab iis erosum, & alte excavatum; non secus ac cor. RIVERIUS.

OBS. 312. Alia virgo *consimili morbo* enecata exhibebat lumbricos qui intestina & præsertim colon passim perforaverant. RIVERIUS.

Pro affinibus haberi debent observationes Lib. I. 82, 350, 408, 907, 1591. Lib. II. 61, 123, 385. Lib. III. 414.

ARTICULUS VII.

Tænia in intestinis.

OBS. 313. Quædam mulier jampridem *horrendis symptomatibus* divexabatur, quorum ratione perpetui erant ejulatus; & cubili contineri minime poterat, de fascino cogitantibus medicis. Ea tamen mortua nulla alia causa se exhibuit præter ingentem vermem latum, sive tæniam, intestina omnia, tum tenuia, tum crassa investientem. BONETUS.

OBS. 314. Quidam morbo prehenditur ignoto, miris & *terribilibus symptomatibus* stipato, quibus ferendis impar tandem rebus humanis vale supremum dixit.

Secto cadavere in conspectum venit vermis insignis totam intestinorum longitudinem occupans. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 315. In cadavere puellæ quæ varias partes *tæniæ* rejecerat, & de *dolore hypocondrii* dextri conquerebatur; reperitur copiosum serum in abdomine. Renes erant amplissimi; jecur ingens & copia vermis tæniæ in intestinis. J. BAUHINUS.

In harum numero adscribi debet observatio Lib. I. 1508.

ARTICULUS VIII.

Lapides in intestinis.

OBS. 316. Juvenis macilentus, cujus alvus erat adstricta, immanem *ventris dolorem* experiebatur inter dejiciendum. Nonnullos interdum excernebat lapillos ciceris ma-

magnitudine, nonnunquam ad avellanam accedentes, & coloris cineritii. Tandem sævientibus ferocioribus doloribus, & alvo plane suppressa occubuit.

Inter cadaveris exenterationem, deprehendebatur calculus castaneæ magnitudine & forma, colo intestino tenaciter adhærens; qui antehac tragædiam excitaverat. ZACUTUS.

OBS. 317. Quædam matrona *doloribus colicis* acerbissimis corripitur, cum vomitu & alvo adstricta. Variis incassum adhibitis præsidiis; tandem migravit ad superos.

Reserato abdomine in conspectum venit lapis mole magnus & tubum intestinalem plane obturans. EX ACTIS GERMANICIS.

OBS. 318. Faber ferrarius de *dolore stomachi* gravativo querebatur; qui sensim varia post se trahit symptomata, ac tandem obitum.

Lustrato cadavere deprehenditur in intestino jejuno magnus & candescens lapis, qui integrum tubum obstruxerat; ut nihil permeare potuerit. SCHNEIDERUS.

OBS. 319. *Crassior pituita* in cœci & coli intestini cellulis diutius coercita; nonnunquam concrescit in calculos & alvum cohibet; quales sæpe vidit instar nucis juglandis, in dissectis cadaveribus FERNELIUS.

INTESTINA.

OBS. 320. In cadavere cujusdam fœminæ, *passione iliaca* extinctæ, deprehendebatur tubus intestinalis obstructus a quodam lapide, ad nucis juglandis magnitudinem accedente. EX ACTIS PARISIENS.

OBS. 321. Cadaver sexagenarii *cruciatibus intestinorum* per annum integrum conflictati, exhibuit globulos ovum gallinaceum adæquantes, colo affixos & semi-lapideos. HORSTIUS.

OBS. 322. Aperto cadavere cujusdam inter *ventris tormina* extincti invenitur lapis perforatus in intestinis, quo liquidiori materiæ via patebat. BALLONIUS.

OBS. 323. In cadavere cujusdam *colicis doloribus* defuncti, in conspectum venit lapis ovi anserini forma & magnitudine, in colo delitescens. SEVERINUS.

OBS. 324. Calculos, haud raro, in tubo intestinali generari oculata fide testatur SILVATICUS.

ARTICULUS IX.

Corpora extranea in intestinis.

OBS. 325. Quidam quadragenarius per triennium nihil nisi potulenta assumens de *dolore abdominis* continuo querebatur. Mirandas intestinorum agitationes & circumvolutiones cum murmure sentiebat. Aderat *tumor* durus & renitens *in hypogastrio*; ac tandem fatis cessit.

Reserato abdomine, exeunt e colo sphacelato & rupto nuclei cerasorum. Infarctus erat & repletus prædictus tubus cerasorum & prunorum nucleis, ad tres circiter libras. Præterea cum hisce nucleis occurrebant quatuor globuli plumbei bombardarum portatilium, quos forte alicujus consilio deglutierat ad reserandas vias. BINNINGERUS.

OBS. 326. Instituta sectione cadaveris cujusdam viri, ab *urinæ interceptione* perempti in propatulum veniebat intestinum rectum repletum & infarctum nucleis cerasorum, diu ante ingestorum, illuc detrusorum & subsistentium. MANGETUS.

OBS. 327. Puella septennis diarrhæa corripitur. Ab intempestivo adstringentium usu *alvus* plane *sicca* evadit, hinc tormina & dolores acerbissimi qui mortem post se trahunt.

INTESTINA. Cœcum intestinum adeo cydoniato obturatum erat, ut illac nil transire posset. FERNELIUS.

OBS. 328. Maniacus ferramenta, araneas, lacertos & bufones eadem temeritate masticabat & devorabat. Tandem febre continua cum *diarrhœa torminosa* correptus obiit.

Reperiuntur duo cultri frusta, alterum in cœco, alterum in recto prope anum. Cœcum pure scatebat. BINNINGERUS.

ARTICULUS X.

Intestina inflammata.

OBS. 329. Mulier gracilis, ætatis annum tertium & quadragesimum agens; temperamento bilioso, ad sputum sanguinis proclivis; deficientibus mensibus, dolore corripitur infra mammam sinistram cum rigore, *febre & difficili respiratione*. Aderant sitis, tussis, & *sputa* alba, crassa, & spumosa, & nonnunquam *cruenta*. Interea accessit *dolor* sævissimus *circa umbilicum*. Paucis post diebus omnia remittuntur. Dein fatiscentibus viribus, frigore corripitur sine pulsu. Sub hac rerum conditione nullum persentit dolorem, fœtidum sanguinem cum fæcibus alvinis dejicit, accedit delirium, cum tendinum subsultu: ac tandem vivere desiit.

Inter cadaveris evisceratìonem, in conspectum veniebant tenuia intestina ex rubro colore ad lividum & nigrescentem inclinantia. Pancreas erat solito crassius, durum & tuberosum. Jecur nonnihil durum annotabatur. Vesicula fellis a viginti & centum calculis distendebatur, quorum majores, numero viginti, nucis avellanæ magnitudinem æquabant. Antica denique pulmonum pars compacta, cum nonnullis hærentiis, percipiebatur. MORGAGNUS.

OBS. 330. Juvenis viginti annorum ad varios pectoris morbos proclivis, & macilentus, cum alvo adstricta; post exercitationem immodicam, *dolore interaneorum*, cum rigore, nausea & lassitudine, corripitur. *Tumet abdomen*, lotiumque parce fluit. Pulsus exilis exploratur, cum sudore frigido. Interea erumpit *vomitus* ingestorum, cum nonnullo levamine. Persistente vomitu colluviei viscidæ & biliosæ, solvitur alvus cum dejectionibus biliosis & porraceis. Postea exacerbantur abdominis dolores, cum tensione & renitentia præsertim in hypogastrica regione. Tandem refrigerantur artus, & septimo morbi die ultimum fatum subit.

Stagnabat in abdomine copia seri sordidi & purulenti. Epiloon, intestina, & peritoneum invicem hærebant; epiploo putrido, ad pelvim usque descendente, vesicæ accreto. Intestina demum invicem adglutinata, inflammata, & partim sphacelata deprehendebantur; cum mesenterio toto purulento. E DIARIO MEDICO.

OBS. 331. Vir sexagenario major incidit in *vomitum* materierum nigrarum, cum dejectionibus ejusdem naturæ, & fœtidissimis. Tum excandescit *febris* cum *doloribus* obscuris *in abdomine*. Tempestivis remediis fugatus hic morbus pluries per triennium recurrit. Ingruente tandem insultu vehementiori e vivis tollitur.

Secto cadavere inveniebatur pylorus, variis tuberculis quasi obrutus. Glandulæ mesenterii solito tumidiores cernuntur. Jejunum & ileum phlogosi tacta observantur, cum variis maculis nigris & gangrænosis. Cœcum sanguine nigro & grave olente ultra modum repletum, & distentum stomachi magnitudinem quasi æmulabatur. E DIARIO MEDICO.

OBS. 332. Quidam sexagenarius hemicraniæ, arthritidi & nephritidi obnoxius, pridie quam moreretur cibum rejicit aquosa materia permixtum. *Dolorem æstuantem* cum pulsatione ad *stomachi* regionem persentit. Urget *vomitus*: deficit appetitus cum pravo oris sapore & siti. Dein ingruit

gruit *febris*, exasperatur dolor stomachi, pulsus ex multa sanguinis atri & foetidi dejectione aboletur: tremores ad praecordia percipiuntur & paulo post obiit.

Intestina omnia inflammata materiem cruentam continebant. Ventriculus & renes sani deprehenduntur. Pulmones vero in parte postica nonnihil inflammati occurrunt. VALSALVA.

OBS. 333. Vir quinquagenarius & gracilis, febre ardente ante biennium liberatus, magna postmodum siti, summa capitis & *ventriculi debilitate*, & virium languore afficiebatur. Accedit ingens cordis oppressio quam antecedebat corporis tremor. Mero interea cum combibonibus se ingurgitans accerbissimo *ventris dolore* corripitur, una cum *febre* & *vomitu biliofo*; quibus ineunte quarto die extinguitur.

In inciso cadavere magna intestini ilei pars inflammata deprehenditur. Multum feri continet cranium, quo scilicet ventriculi cerebri ultra modum erant distenti. VALSALVA.

OBS. 334. Quidam juvenis atrocissimo *dolore* in *regione umbilicali*, cum *vomitu bilis porraceæ* & æruginosæ laborabat. Abdomen erat tensum, & pulsus humilis. Accedit delirium: oculi convelluntur; & impeditur respiratio; ac demum secundo die a primo morbi insultu moritur.

Instituta cadaveris sectione hæc annotabantur. Intestina scilicet hic illic inflammata, livere incipiebant. Peritoneum atris maculis erat distinctum. Ventriculus vero nigris tuberculis obsitus conspiciebatur. VALSALVA.

OBS. 335. Quinquagenarius post arduos labores de magno ad guttur & pectus calore queritur; qui eas deferens partes ad lumbos & ventrem se prodidit, cum dolore vehementi & pungente; atque rigore sæpius recurrente. Tandem accedit *volvulus* cum fæcum rejectione, quo intra sex dies, & circa trigesimum e decubitu diem, obiit æger.

Abdomen erat sanie plenum, quæ omentum & intestina inter se colligaverat. Præterea intestina erant inflammata, una cum hepate & liene. Denique passim occurrebant in mesenterio parvi abscessus ut ulcuscula. VALSALVA.

INTESTINA.

OBS. 336. In cadavere juvenis die decima septima *febris* continuæ cum *diarrhæa* extincti; deprehenditur inferior omenti pars inflammata & putrida. Remoto omento diffusa videtur inflammatio cum putredine in omnibus subjectis partibus. Ventriculus phlegmone obsessus apparuit; ileum inflammatione & necrosi tactum cum nonnullis tuberculis, & foraminibus, observatur. Colon corruptum, ulcusculis fœdatum cum variis excrescentiis externis annotabatur. Pericardium ubique & undique cordi accretum erat. BONETUS.

OBS. 337. Vir triginta annorum incidit in *dysenteriam*, cum *febre* continua, singulis diebus ferociente. Fluebant *dejectiones* sinceræ, mox *nigræ* cum summo dolore & calore: sanguis aderat paucus, modo sincerus, modo permixtus, qui duobus ante mortem diebus suppressus est. Lingua erat scabra. Accedit tandem extremorum frigus, quod presso pede sequitur mors.

Hepar erat sphacelatum; & epiploon simili labe tactum. Occurrit insignis inflammatio in pyloro, & tenuibus intestinis, propagata usque ad rectum, nonnihil gangrænosum. LAMONIERE.

OBS. 338. Mulier sexagenaria, robusta *nil excrevit per alvum* spatio novem dierum; nec clysterem admittere voluit. Sub quo rerum statu incidit in *febrem malignam cum vomitu* biliofo; & intra biduum moritur.

Reperiuntur pulmones semi-putridi, cum hepate nonnihil scirrhoso & inflammato. Ventriculi tunica interior erat etiam phlogosi tacta. Ileum occurrit in medio gangrænosum & putridum; atque in superiori parte inflammatum. Pars ilei inferior tota coaluit, ut nihil pertransire potuerit. TH. BARTHOLINUS.

OBS. 339. Vir quadragenarius, ab aliquot jam annis, ad varios morbos proclivis, tandem *febre* corripitur. Decimo die nihil excrementorum per inferiora dejecit. Decimo tertio *fæces per os*, fœdum in modum, *dejecit*; quas triduo post anima sequebatur.

Principium coli inflammatum, arctius compressum & intus ulcerosum deprehendebatur. Pancreas erat ingens & scirrhosum, & ponderis novemdecim unciarum.

Omen-

INTESTINA.

Omentum etiam occurrit scirrhosum. KERCKRINGIUS.

OBS. 340. Puellus quatuor annorum *dysenteria* correptus, quæ tunc erat popularis, excrementa excernebat cruenta, flava, ac tandem nigra; quibus mucus pellucidus & copiosus adhærebat. Septimo morbi die, deficientibus viribus expiravit; inter *vomitum excrementorum* flavorum & nigrorum, qualia per alvum dejecerat.

Inveniebantur crassa intestina tumentia & livore affecta, cum omnibus inflammationis notis. PLATERUS.

OBS. 341. In cadavere cujusdam *ascitici*, peritoneum infra umbilicum valde inflammatum conspiciebatur, & gangrænosum circa hepar, materiaque quadam alba & viscida circum circa obductum. Intestina inflammatione insigni, quasi erysipelate, erant corrupta; similemque materiam conjunctam habebant. RAYGERUS.

OBS. 342. Puer decennis scrophulosus, *bubonibus pestilentialibus* in utroque inguine corripitur, qui suppurationis nescii brevi evanescunt, hinc subitanea mors.

Epiploon aridum inveniebatur. Intestina inflammata, si excipias rectum, atra bile & lumbricis scatebant. Mesenterium erat scirrhosum, non secus ac hepar nonnihil syderatum. Pectus seri copiam recondebat; & pulmones crusta quadam gelatinosa obducebantur. COUZIERS.

OBS. 343. Herniosum ex epiplocele *febris* corripuit cum *vomitu* enormi, *ventris doloribus*, siti molesta & inquietudine. Alvus erat sicca. Tandem refrigeratis extremis & pulsu deficiente obiit.

Deductum erat intestinum colon in hypogastrium, a prolapsu omenti in scrotum. Intestina omnia phlogosi affecta conspiciebantur. Cystis fellea turgidissima deprehenditur ab incluso flatu intra ejus tunicas. FONTANUS.

OBS. 344. Quidam juvenis in *febrem ardentem* malignam incidit. *Venter tumet cum dolore* præsertim in latere sinistro. Pulsus durus exploratur; accedit phrænitis, quam excipiunt convulsiones lethales.

Intestina passim occurrunt inflammata. Renes maculis nigricantibus erant signati. Ureteres & vesica inflammationis notas exhibebant; pulmones nonnihil erant gangrænosi. EX ACT. PARISIENS. EXTERN.

OBS. 345. Miles *febre maligna* epidemica laborans, *alvi fluxu* pertinacissimo corripiebatur; quo persistente solvuntur vires; & mors præ foribus imminet.

Secto mortui cadavere, intestina in conspectum veniunt inflammata; crassioribus jam putridis. Nonnullæ insuper occurrebant inflammationis notæ in substantia corticali cerebri. CLAR. PRINGLE.

OBS. 346. Vir quadragenarius *colica saturnina*, e qua jam septies evaserat, corripitur: hanc concomitatur *febris* vehemens cum cephalalgia immani & dolore artuum acerbissimo. Ingruit denique delirium: sæviunt convulsiones, & æger diem extremum claudit.

Stomachus in parte superiori lividus annotatur. Duodenum, jejunum, cum maxima ilei parte inflammata occurrunt. E DIARIO MEDICO.

OBS. 346. (*a*) Cadaver cujusdam militis, inter *colicos dolores* ferocissimos extincti, exhibebat colon mire dilatatum ultra decem pollices latum, inflammatum & gangrænosum; præter abscessum ingentem inter rectum & vesicam situm, pure seroso repletum. E DIARIO NOSOC. MILITAR.

OBS. 347. In cadavere vetulæ *diarrhææ diuturniori* extinctæ, cystis fellea bile obscuriori tumebat, quæ latius quam plerumque solet infecerat intestina tenuia. Colon ex inflammatione intus rubebat. Rectum tumidum, etiam phlogosi tactum, jam livebat. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 348. Lustratis interaneis cujusdam juvenis qui post *fluxum dysentericum*, in *febrem semi-tertianam* incidit, qua circa vigesimum diem e vivis tollitur; reperiebantur intestina tenuia phlogosi tacta & pars ilei sphacelata. SPIGELIUS.

OBS. 349. Inter sectionem cadaveris cujusdam adolescentis *febre semitertiana* correpti; & vigesimo septimo morbi die e vivis sublati, occurrebant tenuia intestina

in-

inflammata; non secus ac jecoris pars concava; cum ileo partim ad gangrænam vergente. SPIGELIUS.

OBS. 350. In cadavere fœminæ septuagenariæ, *peste* subito enecatæ, hepar obstructum invenitur. Ventriculus maculis purpureis signatus, amurcam viridem & fœtidissimam continebat. Ileum erat inflammatum; cætera intestina vermibus scatebant. Cor solito majus sanguinem atrum recondebat. COUZIERS.

OBS. 351. Homini cuidam inter *colicam* viginti dierum extincto, inventum est colon ingens inflammatum & gangrænosum, fæcibus flatibusque scatens. Hepar insuper erat flaccidum & subnigrum, cum sanie crassa & putrida in abdomine stagnante. SEVERINUS.

OBS. 352. Exenterato cadavere cujusdam, inter *colicam* sævissimam, quasi subito extincti; in conspectum veniebant intestina passim inflammata, & partim gangrænosa. Nonnullas etiam syderationis notas exhibebat hepar. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 353. In cadaveribus variorum *febre maligna*, ingenti siti, *vomitu* & faucium ardore stipata sublatorum; obvia fiebant ventriculus & intestina inflammata, & quasi exusta. TH. BARTHOLINUS.

INTESTINA.

OBS. 354. Inter dissectionem plurium *doloribus colicis* sublatorum, inflammationes coli, nonnunquam jejuni & ilei, rarius vero ventriculi, vidit SPIGELIUS.

OBS. 355. In variis *colicorum dolorum* sævitie raptis, intestini coli inflammationem, cum flatulentia in tubo intestinali, se vidisse narrat VVILLISIUS.

OBS. 356. Secto cadavere cujusdam *colica* subito extincti, reperiebatur intestini coli inflammatio, quæ jam ad nigredinem vergebat. VALSALVA.

OBS. 357. In quadam fœmina *fluxu dysenterico* enecata, in conspectum veniebant intestina phlogosi tacta. CLAR. MORGAG.

Inter affines recenseri debent observationes Lib. I. 371. (*a*), 378, 441, 465, 599, 604, 807, 844, 1081. Lib. II. 112, 679. Vide insuper *Viscera inflammata*.

ARTICULUS XI.

Intestinorum abscessus.

OBS. 358. Adolescens vigesimum secundum ætatis annum agens, *diarrhæa febri continua* juncta per integrum mensem laborabat. Post nonnullas inducias de *stomachi dolore* & spirandi difficultate queritur, cum *dolore* & tensione in *hypochondrio dextro*. Tussis erat sicca & sonora; cum exurgit febris intensissima nausea & siti stipata, cum pulsu parvo; & difficili decubitu in latus sinistrum; ad quod dolor interea vergit, ad claviculam usque ascendens. Biliosæ erant dejectiones cum tenesmo, lotio crasso & rubro. Septimo die urget *spirandi difficultas*, absque tussi: accedunt sudores putidi, frigus extremorum, cum pulsu formicante. Die nono ingruit lypothymia; pulsus dein fere oblitteratur; tument crura; atque os fœtet. Die undecimo supervenit delirium; exacerbantur alia symptomata & decimo quarto obiit.

Maxima erat puris copia in ima abdominis parte. Totus intestinorum tractus inflammationis notas habebat. Colon præcipue lividum & nigrum exhibebat in parte hepati substrata abscessum ingentem; quo disrupto erumpit pus fœtidum, fæcibus permixtum. MANGETUS.

OBS. 359. Vir triginta & amplius annorum, jampridem *doloribus colicis* obnoxius, quatuor mensibus ante obitum ferocioribus torminibus vexabatur, cum *alvo* ad-

INTESTINA.

——— *adstricta*. Dein *intumescit venter*; sufflaminatur lotium; accedit *vomitus* alimentorum, dein fœcum cum anxietate, extremorum frigore & pulsu formicante, quæ brevi misellum ægrum illuc mittunt unde negant redire quemquam.

Reserato abdomine in conspectum veniebat peritoneum passim maculis nigris signatum. Omnia apparebant intestina subrubra, livida & nigra. Colon exhibebat abscessum apertum, cujus præcipua puris pars in infima abdominis parte stagnabat; prædicti intestini parietes pollicis crassitiem æquabant; & materiam quamdam steatomatosam recondebant. MANGETUS.

OBS. 360. Quidam juvenis *alvi torminibus* vexabatur; atque in dies, magis magisque vim capiebat dolor; adeo ut tandem inter ejus sævitiem e vita discesserit.

Instituta cadaveris sectione, in apricum veniebat ingens abscessus in intestinis; e quo præciso materia multa, fusca & fœtens profluxit, *encausto sutorio fere similis*. BENIVENIUS.

OBS. 361. Exenterato cadavere cujusdam *fluxu dysenterico* extincti, conspiciebantur apostemata in intestinis; in colo præsertim, & recto, quorum nonnulla rupta deprehendebantur. TH. BARTHOLINUS.

ARTICULUS XII.

Intestina pustulosa.

OBS. 362. Quædam fœmina incidit in *hydropem*, qua congruis remediis intra mensem fuit liberata. Remanet *tumor* exiguus in *abdomine*, saxi ferme duritiem æmulans. Interea recurrit morbus gravior, cum ventre ad tactum durissimo, qui tandem misellam ægram ad libitinæ rationem ducit.

Inciso abdomine, aqua statim ubertim profluit: intestina multis millibus granulis referta visebantur. Insuper illud spatium quod inter intestina & mesenterium occurrit muco quodam viscido, gelatinæ colorem & consistentiam referente replebatur. Cystis demum fellea lapidem recondebat. HORSTIUS.

OBS. 363. Inter dissectionem cadaveris cujusdam fœminæ *fluxu dysenterico* mali moris extinctæ; cui dum viveret, ne clyster quidem ob puris contranitentis copiam intrudi poterat; in conspectum veniebant intestina tuberculis purulentis scatentia. BARTHOLINUS.

OBS. 364. Quidam juvenis variolis laborans, ob febris & *dysenteriæ* vehementiam, septimo morbi die ad plures abiit.

Lustratis interaneis, pulmones, jecur, lien & intestina, non secus ac cutis, papulis manantibus erant referta. HORSTIUS.

OBS. 365. Quædam virgo consistentis ætatis jam pridem *cachexia* laborabat. Accedentibus denique gravioribus symptomatibus occubuit.

Reserato abdomine deprehendebantur innumeræ verrucæ juxta tractum tubi intestinalis. SALMUTHUS.

OBS. 366. Cadaver fœminæ intra triduum *peste* sublatæ exhibet pustulam anthracis instar nigram in ileo. Cystis fellea & ventriculus bile atra turgebant, & cor sanguine nigro erat distentum. SOULIERS.

In hac serie recipi debent observationes Lib. I. 521, 1475.

INTESTINA.

ARTICULUS XIII.

Intestina callosa.

OBS. 367. Miles duodeviginti annorum in *dysenteriam* epidemicam, ferocissimam incidit, quam post quadraginta circiter dies excipit diarrhæa incruenta, nulla arte compescenda, & febre lenta stipata, quæ post plures menses ægrum in orci fauces præcipitem mittit.

Reperiebantur intestina tenuia callosa, variis prominentiis, vel tumidis cicatricibus, intus exasperata; quibus præcludi videbantur venarum lactearum oscula. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 368. Quædam mulier per plures menses *doloribus intestinorum* conflictabatur, cum *alvo dura*; adeo ut decimo tantum die dejiceret. Quibus tandem ingravescentibus fatis cessit.

Secto cadavere inventa sunt intestina altiore callo constricta, ac iter adeo angustum erat ut fæces alvinæ ægre transmitti possent. BENIVENIUS.

OBS. 369. In nonnullis tabidis, post graves *fluxus dysentericos*, marasmo lethali corruptis, reperiebantur intestina quasi callosa, ob innumeras cicatrices quibus occludebantur oscula venarum lactearum. BONETUS.

OBS. 370. Cicatricem latissimam in tunica villosa intestinorum post graves *alvi fluxus dysentericos*, qua plane impediebatur chyli percolatio, observavit in pluribus cadaveribus SYLVIUS DE LEBOE.

Hunc ordinem ingredi queunt observationes Lib. I. 496, 815.

ARTICULUS XIV.

Intestina scirrhosa.

OBS. 371. Vir triginta annorum poculis indulgens, *vomitu pertinaci*, *anxietatibus* continuis & *alvo adstricta* laborabat; cum pulsu mirum in modum tardo. Præterea querebatur de dolore in hypochondrio dextro duriori, qui obscure propagabatur per totum abdomen. Interea viribus deficientibus pulsus oblitteratur; frigentibus demum artubus, accedit lethum.

Aperto cadavere deprehenditur tumor scirrhosus, ovi gallinacei minoris magnitudine, in intestino duodeno, tres transversos digitos infra pylorum; qui accurato examini subjectus e congerie corporum glandulosorum exsurgere videbatur. BONETUS.

OBS. 371. (*a*) Vir duorum & septuaginta annorum *febre putrida* corripitur, e qua evasit: neglecto dein regimine, incidit in *diarrhæam* molestissimam, nulla arte curandam; qua viribus fractis occubuit.

Intestina erant inflammata & nonnihil gangrænosa. Portio coli præter hanc labem communem latera habebat scirrhosa, & ita crassa ut transversum digitum æquarent. E DIARIO NOSOC. MILITAR.

OBS. 372. Inter sectionem cadaveris cujusdam qui a sex mensibus de *dolore abdominis* querebatur, cum *alvo* præter modum *sicca*, & aliis gravioribus symptomatibus hinc oriundis, deprehendebantur intestina corporibus quasi glandulosis intus referta, quæ in quibusdam locis ita con-

INTESTINA.

fertim erant aggesta, ut via omnino præcluderetur. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 373. In cadavere cujusdam trigesimum quartum ætatis annum agentis, qui inter diversas ægritudines, *hydrope* præsertim, & *vomitu* conflictatus fuerat; annotabatur hepar magnum, nonnihil durum & subalbum. Duodenum præterea scirrhosum reperitur; cum pancreate infarcto. VALSALVA.

OBS. 374. Cuidam melancholico quinquagenario ita *alvus* erat *pigra* ut non solveretur, nisi clismate, aliave arte. Post obitum dissecto, intestinum jejunum ita angustum & cartilagineum deprehenditur, ut vix chylus per illud deflueret. BALLONIUS.

OBS. 375. Mulier octogenaria *doloribus nephriticis* affici videbatur; prout signa ostendebant. Mortuæ dissecto corpore, observatur scirrhus in intestino ileo supra renum regionem. BOSCUS.

Prostant affines casus in observationibus Lib. I. 93, 395, 412.

ARTICULUS XV.

Tumores intestinorum.

OBS. 376. Bajulus triginta annorum, inter movendum onus justo gravius, subitaneo *dolore* corripitur *in abdomine*. Post annum integrum, persistente dolore, erumpit *tumor durus* & molestus, qui nonnihil mobilis, sedem habebat in regione ilei sinistri. Nonnumquam *vomituriebat*, cum *alvo sicca*. Febris erat lenta, quæ dein exacerbabatur cum sævissimis doloribus in abdomine & vigiliis contumacissimis; sub qua rerum conditione ad novissimum diem festinavit æger.

Aperto cadavere, occurrit stupenda moles intestini coli, circa cujus finem annotabatur invaginatio quatuor transversorum digitorum. Simile quid conspicitur in hypochondrio sinistro. Præterea reperitur in cavo ejusdem intestini, inter binas invaginationes, tumor quidam, tubi lateribus adnatus; sex pollices longus; diametro ad duos pollices accedente; & quasi cylindriformis; e cujus ima parte tria protuberabant corpora densiora, nucis castaneæ magnitudine. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 377. Quidam variis ægritudinibus jampridem laborabat; haud sine *luis venereæ* suspicione; cujus ratione pluries, & incassum, adhibita fuerat hydrargyrosis. Inter varia symptomata, *alvo* pertinaciter *adstricta* vexabatur. Omnibus demum in pejus ruentibus occubuit.

Prima abdominis ultra modum distenti sectione, intactis sane quidem ventriculo & intestinis, maxima erumpit, cum impetu, flatuum copia. Ventriculi facies interna phlogosi tacta reperitur. Colon summe dilatatum & inflammatum stupendam recondebat excrementorum copiam, cum mercurio crudo & abscessu in parte sinistra, putrida & perforata. Ejus pars inferior tumore scirrhoso obturabatur, qui fæcum alvinarum egressui obstabat. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 378. Vir septuagenarius de *alvo sicca* per duodecim dies conquerebatur; cum incidit in *affectionem iliacam*, *dolore* acerbissimo in latere abdominis dextro stipatam. Interea *venter tumet*, acceduntque graviora, & notissima symptomata; quibus brevi migravit ad Superos.

Secto abdomine, visenda se præbent tenuia intestina inflammata & livida. Inter colon & ileum, ubi sita est valvula Bauhini, deprehenditur corpus carneum & scirrhosum, duos transversos digitos latum; quo plane obturabatur tubus intestinalis. EX ACTIS EDIMBURGENSIBUS.

OBS. 379. Puer decennis *febre* prehenditur,

tur, cum *dolore ventris* & *vomitu*. *Tumor* oblongus exploratur in *hypochondrio dextro*, quem antea gestabat. Interea febris exacerbata feralem habet exitum.

Lustrato abdomine, conspicitur intestinum colon in latere sinistro, sub ventriculo, longitudine palmari, valde durum & tumidum; cujus tunica exterior purulento humore infarcta, & fracida secedebat. Inibi occurrebat tumor carnosus, fibrosus & admodum densus, qui cavitatem coli coarctabat. FANTONUS.

OBS. 380. Quidam per multos annos de *ventris torminibus* querebatur, quibus tandem exasperatis e medio tollitur.

Sectum cadaver exhibet scirrhum durissimum in ea parte intestini coli quæ prope renem sinistrum jacet; quo tumore tubi cavitas intercepta erat. Pars vero ejusdem intestini in latere dextro sita, ad instar ingentis vesicæ dilatata & extensa deprehendebatur. HOLLERIUS.

OBS. 381. In cadaverculo puellæ quinque & viginti dierum, cujus *alvus* a nativitate fuerat plane *sicca*, reperiebantur intestina excrementis infarcta, cum quodam sarcomate circa finem ilei, quo hic tubus plane obturabatur. Hinc minime mirum si intestinum colon tenue & angustissimum, vel prorsus inane deprehenderetur. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 382. Mulier quinquagenaria, tempore æstivo, in *dolorem iliacum* incidit; qui triduo in *volvulum* lethalem desiit. INTESTINA.

Reserato abdomine, reperitur tumor scirrhosus in orificio intestini coli, qui erat repletus officulis summe acutis, & veluti intestinum pungentibus & vellicantibus. BOSCUS.

OBS. 383. Quidam per totam fere vitam *alvum* summe *adstrictam* habebat, adeo ut pharmacis perpetuo esset solicitanda.

Mortui aperto cadavere, inveniebatur in medio intestini coli annulus crassus & durus, tumoris scirrhosi instar, qui plus quam mediam tubi partem occupabat. BALLONIUS.

OBS. 384. Quædam muliercula incidit in *iliacum dolorem* atrocissimum, qui intra biduum illam enecavit.

Instituta cadaveris sectione, in conspectum venit tumor fungosus, pugni magnitudine, cœco intestino adnatus; omnino putris cum summo fœtore. MANGETUS.

OBS. 385. In cadavere cujusdam qui inter *excrementorum vomitiones*, extinctus fuerat, inveniebatur tumor quidam cancrosus in tractu intestini coli situs; quo plane obturabatur tubus intestinalis. SALIUS DIVERSUS.

ARTICULUS XVI.

Intestinum rectum scirrhosum.

OBS. 386. Vir consistentis ætatis, & melancholicus, de *mingendi difficultate* conquerebatur, quæ brevi facessit in strunguriam molestissimam; quam sequebatur *egerendi difficultas*. Intestinum rectum incrassatum & scirrhosum fere in totum coaluisse videbatur; unde miser nec urinam, nec fæces excernere potuit, nisi guttatim & quidem continuo, ichorosa & purulenta materia permixtas cum immanibus cruciatibus, qui demum vitæ imponunt finem.

Invenitur calculus horrendus in utroque rene; duplex erat in dextro. Ureteres & vesica inculpata ac bene constituta deprehendebantur. Intestinum vero rectum in universum ita erat incrassatum, ut pollicis crassitiem fere superarent ejus latera; quæ alias tanta duritie erant prædita ut mere cartilaginosa viderentur. Præterea ossi sacro firmiter connatum observabatur prædictum intestinum. RUYSCHIUS.

OBS. 387. Fœmina quinquagenaria hæmorrhoidibus obnoxia, jam ante triennium inci-

INTESTINA.

inciderat in multo gravius *inteſtini recti vitium*. Doloris erat expers; ſed multum *materiæ fœtidæ* & craſſioris egerebat. Tandem ingruente febre, macie confecta mortua eſt.

Inteſtinum rectum ſex tranſverſis digitis ſupra anum incipiebat durius & craſſius fieri, cum variis protuberantiis ad fabæ magnitudinem accedentibus, imo & majoribus prope anum, e quo pendebant duæ excreſcentiæ: cute circa anum leviter exulcerata. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 388. Vir ſexageſimum ſeptimum ætatis annum agens, *doloribus colicis*, cum borborygmis prehenditur, qui ultra quatuor menſes cum variis remiſſionibus protrahuntur: dein *tumet regio epigaſtrica*; ac paulo poſt totum abdomen, cum *alvo* plane *ſicca*. Superveniente demum *vomitu* pertinaciſſimo, quem concomitatur ſingultus, ſeptimo die ad Superos migravit.

Exenterato cadavere, ante oculos verſatur, in ſuperiori parte inteſtini recti, obex vel tumor carnoſus, qui totum tubum accurate replebat. E DIARIO MEDICO.

ARTICULUS XVII.

Inteſtina eroſa & exulcerata.

OBS. 389. Adoleſcens viginti annorum in *dyſenteriam* incidit, quæ poſt quindecim dies, in flavam diarrhæam faceſſit. Accedit febris tertiana quæ poſt menſem deſinit. Perſiſtente alvi fluxu, *acuta febre* ex improviſo corripitur, cum manifeſtis acceſſionibus & pulſu debili. Dein ingruit mentis ſtupor, cum ſurditate, ac demum decimo quarto acuti morbi die, ad Superos migravit.

Abdomen multum continebat ſanioſi ichoris, qui ex inteſtinis prodibat, pluribus in locis eroſis. Ilei ſcilicet finis, & principium coli erant eroſa, exulcerata & gangrænoſa; cum nonnullis glandulis tumidis & ichoroſis in proximiori meſenterii parte. Lien præterea triplo major obſervatur. VALSALVA.

OBS. 390. In cadavere cujuſdam militis qui per annum integrum langueſcebat *fluxu ventris* æruginoſo, tuſſi ſicca & *dyſpnæa* inſigni; reperta fuere omentum & meſenterium ferme abſumpta; & inteſtina ſibi invicem adnata. Lien maxime contractus occurrebat; jecur innumeris maculis ſignatum luridis, pallidis, flavis & viridibus. Cyſtis fellea bile æruginoſa turgebat. Ventriculus & inteſtina eroſa inſignem bilis copiam retinuerant: ac demum dexter pulmo coſtis & diaphragmati adnatus deprehenditur. BONETUS.

OBS. 391. Juvenis quinque & viginti annorum, poculis deditus, & præſertim aquæ vitæ plus quam par eſſet indulgens, in *fluxum dyſentericum* atrociſſimis doloribus ſtipatum incidit. Sanguinem copioſum excernebat cum crebris *animi deliquiis*; quæ vitæ tandem imponunt finem.

Exenterato cadavere, ileum & jejunum paſſim exulcerata occurrunt, & pluribus in locis ſphacelata. E NOSTR. ADVERSAR.

OBS. 392. In cadavere cujuſdam *aſthmatici* quinquagenarii, & *affectu dyſenterico* extincti, deprehendebantur pulmones ſumme turgidi & flatulenti. Bronchia materia quadam craſſa & lymphatica replebantur. Veſicula fellis inanis obſervatur. Jejunum & ileum livida & maculis gangrænoſis ſignata occurrunt. Detegitur demum exulceratio interna in parte infima coli; non ſecus ac in inteſtino recto. E DIARIO ERUDITORUM.

OBS. 393. Vir triginta annos natus *dyſenteria* corripitur; quam excipit *ſanguinis ſputum*: quibus ingraveſcentibus tandem accedit mors.

Craſſa inteſtina paſſim atro colore infecta intus varias eroſiones exhibebant. In thoracis cavo non parum reperitur ſanguinis effuſi. Infarcta demum pulmonum

pars

pars inferior plevræ hærebat. MORGAGNUS.

OBS. 394. In cadaveribus variorum Indorum ex *dysenteria epidemica* mortuorum, inveniebantur inteſtina vehementer inflata; & eorum tunica interior plane abraſa; tum folliculus bilis diſtentus humore viſcido albo, inſtar pultis, ne relicto bilis veſtigio, annotabatur. BONTIUS.

OBS. 395. Inter ſectionem viri ſexagenarii, *dysenteria* ſublati, conſpiciebatur cyſtis fellea, alias ſana; bile ultra modum turgens. Stomachus & inteſtina tenuia flatibus diſtendebantur. Facies interior inteſtini coli & recti exulcerata, ſcirrhoſa & calloſa deprehendebatur. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 396. Puer duodecennis *fluxu dysenterico* prehenditur, quem concomitantur febris, ſitis & vigiliæ. Quibus exaſperatis circa nonum morbi diem occubuit.

Aperto cadavere invenitur œſophagus niger & corruptus. Epiploon etiam erat putridum; & inteſtinum rectum exulceratum. HOLLERIUS.

OBS. 397. In cadaveribus variorum quibus diuturnæ diarrhææ ſucceſſerat *fluxus cœliacus*, reperiebatur fiſtula inteſtinalis diſtenta, ac attenuata, cum eroſione tunicæ villoſæ. DRELINCURTIUS. INTESTINA.

OBS. 397. (*a*) Diſſecto puero novenni *fluxu dysenterico* extincto, reperiuntur in inteſtino colo, & recto, pluſquam ducenta ulcera rotunda, mixta cum apoſtematibus. FONTANUS.

OBS. 398. In ſectione variorum *dysenteria* ſublatorum, inteſtina tenuia inculpata reperiebantur & ſanguinis plane expertia; ſolis craſſis exulceratione & ſanguine defœdatis. PANAROLUS.

OBS. 399. Luſtrato cadavere cujuſdam virginis *dysenteria* ferociſſima raptæ, conſpicitur colon intus exulceratum; appenſo meſenterio ſimili labe tacto. E DIARIO ERUDITORUM.

Circa hanc læſionem conſule obſervationes Lib. II. 153, 200.

ARTICULUS XVIII.

Inteſtina perforata & diſrupta.

OBS. 400. Juvenis vigeſimum quintum ætatis annum agens, ex *inflammatione abdominis*, & numeroſiſſimis venæ ſectionibus evaſerat, remanentibus variis hujuſce truculenti morbi reliquiis; febre ſcilicet lenta, abdomine & cruribus œdematoſis; dolore ſepulto ſupra umbilicum; ac demum nonnullis horripilationibus inordinate recurrentibus. Tractu temporis, vel congruorum remediorum præſidio ad confirmatam valetudinem properare videbatur æger; cum ſubito *tumet abdomen*, antea complanatum; & alvus fruſtra exonerationem molitur. Intra breve tempus altius protuberat abdomen cum *dolore* acerbiori & manifeſta fluctuatione. Tum *deſiderantur dejectiones alvinæ* & lotium parce fluit. Accedit tandem vomitus, imminentis fati prænuntius.

Abdomen ultra modum diſtentum materiam ingeſtorum continebat, juſculorum nempe, ptiſanæ, olei amygdalarum dulcium, &c. Pars ſuperior jejuni, veteris phlogoſeos notas exhibens, cruſta quadam purulenta obducebatur, qua ſublata detegitur ulcus ſinuoſum quo tubus inteſtinalis perforabatur. Præterea paſſim occurrebant inflammationis & gangrænæ ſtigmata. E NOST. ADVERSARIIS.

OBS. 401. Vir quidam conſiſtentis ætatis, macilentus, poſt *diuturnum alvi fluxum*, quadam *febre*, *vomitu* violento ſtipata prehenditur; cum *dolore* & *intumeſcen-*

INTESTINA.

tia abdominis, atque alvo plane adstricta. Interea imi ventris tensio & dolor maxima sumunt incrementa; sensimque prosternuntur vires; refrigerantur extrema; quibus bene notatis hisce mortis prodromis, ad tibicines mittitur.

Cadaver cultro anatomico subjectum intestina exhibet crassa, livida & semi corrupta; quorum unum erat perforatum. Abdomen vero materia sordida & fætidissima repletum invenitur. RIVERIUS.

OBS. 402. Quædam muliercula *ventris cruciatibus* per aliquot septimanas torquebatur, cum multo *evomendi conatu*. Tum ingruit *alvi fluxus*: excernuntur sputa cruenta, & exacerbantur ventris tormina; donec rebus humanis vale supremum dixit.

Secto abdomine, occurrit in ejus cavo materia fæculenta, chylosa & purulenta. Annotatur ileum gangrænosum, atque variis foraminibus pervium. Mesenterium se præbet scirrhosum. Pulmones demum erant putridi. HARDERUS.

OBS. 403. Vir quidam quinquagesimum septimum ætatis annum agens, post diversas, diuturnas & molestissimas ægritudines, *fæces* alvinas *dejiciebat* partim *per umbilicum*, partim per anum. Sub hac rerum conditione ærumnosam trahebat vitam; quam tandem, fractis viribus, cohibuit ineluctabile fatum.

Reseratum abdomen odorem teterrimum spargebat: totum scilicet abdominis cavum stercoribus repletum deprehenditur: intestina enim variis in locis erosa, putrida & perforata apparuerunt. VELSCHIUS.

OBS. 404. Mulier famosa, post partum infelicem, *ventrem protuberantem* gestabat, cum torminibus. Intra biennium in tantam molem attollitur totum abdomen, ut vix genitalia manu contingeret. Accessit successu temporis *spirandi difficultas*, quæ sensim increscens tandem vitæ imposuit finem.

Aperto corpore, ingens sordidum copia, cum omenti putridi ramentis, abdomen replebat. Intestina gangrænosa passim erant disrupta. Peritoneum etiam fissum occurrit. Repulsum denique diaphragma pectus mire coarctabat. DODONEUS.

OBS. 405. Juvenis cachecticus *tumore duro versus umbilicum* laborabat; quo rupto fæces hanc viam iniere, *alvo* remanente *sicca*; donec post mensem, & ultra, fatis cessit.

Reperiuntur excrementa in abdominis cavo. Pars sinistra coli ulcus callosum, intus pervium exhibebat. Tumor erat in mesenterio scirrhoso durus & insignis, quo rectum adeo comprimebatur, ut nil exinde excerni posset. Hepar, pancreas & pylorus duritiem scirrhosam referebant. Passim demum occurrebant steatomata in pectore, & abdomine. FABR. HILDANUS.

His subnectere licet observationes Lib. I. 52, 304, 307, 309, 310, 420, 423, 431, 443, 457, 486, 536, 715. 1296, 1399, 1465, 1466, 1507, 1636.

ARTICULUS XIX.

Intestina gangrænosa.

OBS. 406. Quidam melancholicus *dolore ventriculi*, *renum* & *dorsi*, inappetentia & *ructibus* austeris stipato conflictabatur. Accedunt *alvi obstructio*, noctes insomnes, ac dolores gravativi circa ilia ad ventriculum in sinistro latere quasi scandentes. Tum vigebat febris lenta, quæ sub vesperam exacerbabatur. Urinæ crassiores sedimentum tartareum, album & mucosum deponebant. Supervenit *sanguinis* nigricantis *vomitus*, cum pulsu debili. Accedunt tandem animi deliquia pro mortis præconibus habita.

Autopsia anatomica patet hepar ingens, cum intestinis proximioribus lividis, nigricantibus & spacelatis. Colon, supra ven-

tri

triculum, sanguine fæculento, instar picis nigerrimo, qualem vomitu rejecerat æger, erat admodum repletum. Renes insuper calculos recondebant, materiei cuidam lacteo-tartareæ innatantes. ORTHLOBIUS.

OBS. 407. Quinquagenarius temperie sanguinea præditus, prævio horrore, incidit in *febrem* cephalalgia, lumborum & artuum dolore stipatam. *Tumet abdomen*, præsertim circa hypochondria: urgent vigiliæ pertinacissimæ: ingruit delirium cum levi spirandi difficultate: os fœda amurca inquinatur, lingua amaricante: *vermibus* scatent dejectiones alvinæ. Demum fatiscentibus viribus undecimo morbi die convulsus obiit.

Occurrit omentum putridum. Intestina varias inflammationis notas, & maculas gangrænosas exhibebant; atque lumbricorum copiam recondebant. Conspiciebatur mesenterium purulentia tactum, cum sero sordido & purulento in abdomine stagnante. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 408. Vir quadraginta annos natus, temperamenti biliosi, & *scorbuto* laborans, jamdudum *doloribus colicis*, præsertim in regione hypogastrica; nec-non *flatulentiæ* molestissimæ obnoxius; duobus annis ante obitum *alvi fluxu* corripitur, cum dejectionibus biliosis, mucosis, cruentis, purulentis & tenesmo. Dein excernuntur carunculæ subnigricantes, diversæ molis, quarum nonnullæ nucis moschatæ molem assequebantur. Tandem post varias remissiones & exacerbationes, macie confectus occubuit.

Omentum erat putridum & fere absumptum. Hepar tumens tuberculis scirrhosis duris & albicantibus fœtum annotatur. Pancreas scirrhosum etiam se præbet. Ileum partim inflammatum, nonnullas gangrænæ notas præ se ferebat. Colon postremo & rectum intus nigra, gangrænosa, & ulcerosa deprehendebantur. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 409. Cuidam alvus per tredecim dies substitit. Dein per os excrevit colluviem fœtidam, fæculentam, viridem, nigram & verminosam. Tandem soluta alvo persentiscere cœpit murmura & *rugitus insignes in abdomine*, cum *dolore* vehementi. Rebus interea in pejus ruentibus, *venter protuberat*; tument artus; doloresque acerbiores ad interitum vergunt.

INTESTINA.

Inciso abdomine reperiebatur abdomen materia serosa, purulenta & fœtida repletum. Ileum occurrit gangrænosum. Hepar aridum, scirrhosum & putre annotatur; lien simili modo læsus conspicitur. In apricum denique venit abscessus in omento, & in hypogastrio. HARDERUS.

OBS. 409. (*a*) Juvenis viginti annorum tribulationes carnis ita pertimescebat, ut membrum genitale pie sibi absciderit. Inter hydrargyrosim chirurgi consilio adhibitam vulnus consolidatur; artus vero debiliores & quasi paralytici evadunt. Accedentibus *hypochondriasis* signis, membra sensim pristinam mobilitatem recuperant. Dein ingruit *ascites* cum atrocissimis *ventris torminibus*; quibus tandem conficitur.

Abdomen quindecim mensuras aquæ sordidæ & fœtentis continebat. Intestina occurrebant gangrænosa. Hepar erat durum & contractum. Lien glauco colore præditus, durus erat & rugosus. Pulmones demum se præbebant undique partibus vicinis accreti, etsi nulla fuerat spirandi difficultas. CLAR. BAADERUS.

OBS. 410. Matrona quinquagenaria, ventre pinguissima, & pulsu inæquali, in gravissimum *intestinorum dolorem*, vesicam in consensum trahentem, cum *urinæ difficultate*, incidit. Cum ex his evasisse videretur, silente dolore, paucis post diebus *nigris dejectionibus* & postea morte corripitur.

Lustrato cadavere, ventriculus & intestina gangræna affecta deprehenduntur. Vesicula fellea calculum ad pyri magnitudinem accedentem recondebat. Renes arenulas continebant. Cor & pericardium pinguedine obruebantur. MORGAGNUS.

OBS. 411. Adolescentulus vino deditus *dolore ventris* conflictabatur, præsertim in hypogastrio; ubi tactu nonnunquam percipiebantur plures globuli. Dolebat stomachus, cum *vomitu* pertinacissimo, & *abdominis protuberantia*. Post nonnullas remissiones recurrit dolor acerbissimus, cum immani vomitu. Pulsus demum oblitteratur; & accedit lypothymia lethalis.

Maxima effluxit copia sanguinis putridi & ster-

INTESTINA.

& ſtercoroſi ex ore cadaveris. Simili materia repletus erat venter. Tenuia inteſtina ſphacelata, & carbonis inſtar nigra deprehendebantur. MORGAGNUS.

OBS. 412. Quidam ſexagenarius, doloribus ventris obnoxius, de *dolore* fixo *circa regionem iliacam* præſertim querebatur, abſque febre. Interdum *vomebat*. Variis fruſtra adhibitis remediis, febricitare cœpit; exacerbatis doloribus, ac *ventre duro* & tumido, vires deficiunt; frigent extrema; & obiit.

Inteſtinum cœcum ingens & gangræna affectum deprehenditur; ſicuti etiam principium coli; intra quorum tunicas concreverat caro quaſi muſculoſa, & fibris ſat conſpicuis diſtincta, quæ illorum craſſitiem multo auxerat. Reliqua inteſtina erant livida. FANTONUS.

OBS. 413. Quædam gravida in tantam *ventris conſtipationem* incidit, ut intra quindecim vel viginti dies, vix ſemel alvum dejiceret. *Tumet* interea *venter* cum *torminibus* & anxietatibus. Poſt partum haud infelicem, ne tantillum quidem detumuit venter; exacerbatis demum doloribus, fatis ceſſit.

Colon e ſua ſede dimotum ſeſe oculis offerebat, totum gangrænoſum, & ſtupendæ molis. Inteſtina vero ſuperiora flatibus ſupra modum diſtendebantur. BONETUS.

OBS. 414. Mulier quadragenaria, optimi corporis habitus, *dyſenteria* corripitur. Dejectiones primo nigræ, dein rubeſcebant cum torminibus circa umbilicum, & ſiti moleſta. De dolore inſigni circa anum inter dejectiones querebatur. Poſt varias remiſſiones, recidivam paſſa elapſis tribus ſeptimanis obiit.

Omentum deprehenditur atro-lividum & ſphacelatum; non ſecus ac inteſtinum ileum, & pars infima coli. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 415. Quidam melancholicus *dolorem ventriculi*, cum ructibus auſteris patiebatur. Superveniente *vomitu cruento* & nigro, crebris lypothymiis ſtipato, tandem ad ſuperos migravit.

Aperto corpore, inteſtina in dextro latere livida, nigricantia & ſphacelata viſa ſunt. Vaſa meſenterica ſanguine atro turgebant. Inteſtini coli pars ſuperior ſanguine concreto, fæculento, inſtar picis nigerrimo, repleta animadvertitur.

OBS. 416. Vir ſeptem & ſexaginta annorum, *hernia inguinali* laborans, *ventris torminibus* & *vomitu* corripitur. Interea *tumet venter*; accedunt rigores, quos preſſo pede ſequitur fatum.

Stagnabat in abdomine copia laticis ſublutei & fœtidi. Inteſtina tumida varias inflammationis & gangrænæ notas exhibebant. Portio vero ilei extra abdomen in ſcrotum depulſa, nigra & dura occurrit. VVOLFIUS.

OBS. 417. Quidam *ſtomachi dolore* corripitur; quo poſtea exacerbato, emergit *vomitus materiæ*, atramenti inſtar, *nigræ*. Paulo poſt moritur.

Ventriculus prædictæ colluviei libras decem continebat. Duodeni interior facies, non ſecus ac in ventriculo, eodem colore infecta erat; extus vero exhibebat amplam maculam nigerrimam, digitos quatuor latam. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 418. Quidam poſt incautum eſum radicis cujuſdam plantæ, quæ *œnanthe* audit apud botanicos, nauſea moleſtiſſima, *vomitu* & *cardialgia* corripitur. Brevi ingruunt *convulſiones*, quæ intra paucos dies ægrum illuc mittunt unde negant redire quemquam.

Luſtratis interaneis, ſe offerunt inteſtina variis notis gangrænoſis ſignata, ſed abſque eroſione interna. E DIARIO MEDICO.

OBS. 419. Vir quinquagenarius multis abhinc annis de ſummo *dolore circa umbilicum* querebatur; cum ingruit *vomitus* pertinaciſſimus aſſumptorum; & dein *excrementorum*. Interea ſæpius ad interiora ita retrahebatur ventriculus, ut cavitas hinc emergens ovum recipere potuiſſet. Tandem obiit.

Reperitur omentum plane conſumptum. Ileum & colon morboſo flexu contigua, arcte coalita obſervabantur. Colon inſuper mire dilatatum manifeſtas inflammationis & gangrænæ notas exhibebat. BLASIUS.

OBS. 420. Quidam juvenis aſſuetus bibere aquam vitæ, in *dyſenteriam* ſummis tor-

torminibus stipatam incidit. Sanguinem concretum elegantissimi coloris, id est arteriosum, eumque sæpius ad libras duas dejiciebat. Tandem fatis cessit.

Secto cadavere visenda se præbent intestina tenuia hac illac sphacelata; quorum tunicæ passim erosæ, quatuor in locis erant perforatæ. BARBETTE.

OBS. 421. Inter exenterationem cujusdam juvenis *febre dysenterica* maligna vigesimo quinto morbi die extincti; inveniuntur intestina sphacelata, & stomachus partim gangrænosus. Hepar extus putridum varios abscessus pure ichoroso repletos recondebat. Lien quoque hujusce labis consors animadvertebatur. CLAR. PRINGLE.

OBS. 422. Juvenis viginti annorum *febre* corripitur cum *vomitionibus* assiduis rerum variarum, deinde cineritiarum & nigricantium. Urgebat *dolor* implacabilis in *abdomine*. *Alvus* erat *sicca*; & quinto morbi die, repentina morte tollebatur.

Colon erat veluti nigrefactum & gangrænosum. Epiploon totum putre conspiciebatur, cum sanie purulenta circa hepar. BALLONIUS.

OBS. 423. Matrona quinquagenaria per septem integros dies *nihil dejecerat*; atque cathartica *vomitu* rejiciebat; cum vigesimo primo morbi die intestinum aliquod crepasse asserebat; postridie occubuit.

Instituta cadaveris sectione, invenitur intestinum colon, haud procul a recto sphacelatum, & disruptum. BARBETTE.

OBS. 424. Vir quadraginta annorum, temperamento bilioso, & *lue venerea* laborans, *peste* corripitur. Post triduum nullo erumpente tumore, neci datur.

Hepar occurrit scirrhosum & subluteum; cysti fellea bile atra & viscida turgente. Intestinum ileum gangrena tactum conspicitur. Pulmones aridi varias maculas purpureas in ambitu exhibebant. Ventriculi demum cerebri amplissimi sero replebantur. COUZIERS.

OBS. 425. Inter dissectionem cadaveris cujusdam juvenis fabri ærarii, *colica Saturnina* denati, intestina summe tumida, maculisque lividis & nigris signata deprehendebantur. Colon variis in locis constrictum apparebat. Præterea pulmo dexter durus & purulentus conspiciebatur. Sinister vero maculas gangrænosas præ se ferebat. E DIARIO MEDICO.

INTESTINA.

OBS. 426. Infans viginti dies natus, miris, ab ortu vexabatur *torminibus*. Impediebatur deglutitio; & singultientis instar clamitabat. Postea ingruunt *convulsiones*, inter quas fatis cessit.

Aperto corpusculo, reperiuntur intestina flatibus distenta; tenuia hic illic gangrænosa. HARDERUS.

OBS. 427. Puer quatuordecim annorum diris *torminibus* excruciabatur. Sursum & deorsum *assumpta*, *fæcesque regerebat*. Postea accedunt *convulsiones* cum dentium stridore; & dein lethum.

Instituta cadaveris sectione conspiciebatur intestinum ileum haud procul a cœco, nigrum & sphacelatum. MANGETUS.

OBS. 428. In cadavere cujusam *volvulo* extincti, colon ita infarctum deprehendebatur, ut musculis abdominalibus sectis, statim erupuerit, & adstantes fæcum alvinarum mole conspurcaverit. Itaque omnibus fœtorem fugientibus, nil ulterius observatum fuit. HENR. AB HEERS.

OBS. 429. Nobilis sexagenarius *dysenteria* ferocissima corripitur; qua quinto die rebus humanis vale supremum dixit.

Cadaver examini subjectum exhibet intestina undique gangrænosa, procul dubio, propter ingentem inflammationem. FABR. HILDANUS.

OBS. 430. In cadavere cujusdam viri consistentis ætatis, qui post febrem malignam *dysenteria* lethali correptus fuerat, inveniebantur tenuia intestina lividis maculis notata & quasi gangrænosa. Glandulæ insuper mesentericæ omnino corruptæ, deprehendebantur. BONETUS.

OBS. 431. Reserato abdomine cujusdam *febre acuta* septimo die extincti, hepar annotatur exsuccum & nigricans; ac mesenterium putre. Obvia fiunt intestina subtumida & nigricantia. Ileum vero duobus in locis erat exesum & perforatum; cum sabur-

INTESTINA.

ſaburra nidulante in cavo abdominis. BONETUS.

OBS. 432. Inter exenterationem cadaveris cujuſdam viri *febre* acutiſſima, *lienteria*, & *fluxu hepatico* ſtipata extincti, deprehendebantur inteſtina tenuia & inculpata: ſed omnia craſſiora livida & gangrænoſa occurrebant. BONETUS.

OBS. 433. Calcearius *colica Saturnina* correptus in delirium incidit; ac intra triduum vitam cum morte commutavit.

Viſenda ſe præbent colon & rectum ultra modum diſtenta, cum variis maculis gangrænoſis, & nonnullis conſtrictionibus. E DIARIO MEDICO.

OBS. 433. (*a*) Inter diſſectionem cadaveris cujuſdam *dyſenteria* contumaciſſima extincti, præter levem ſtomachi phlogoſim in conſpectum veniebant inteſtina purulenta & gangrænoſa. E DIAR. NOSOC. MILITAR.

OBS. 434. In cadavere puellæ octennis *dyſenteria*, epidemice graſſante, extinctæ, totus tubus inteſtinalis niger apparebat; cum tunica interiori paſſim eroſa, & exulcerata. PUERARIUS.

OBS. 435. In cadavere variorum ex *iliaca paſſione* defunctorum, omentum & inteſtina gangrænoſa vidit FABR. HILDANUS.

Ad traditas accedunt obſervationes Lib. I. 77, 80 (*a*), 291, &c. 302, 391, 565, 578, 627, 672, 825, 1026, 1035, 1169, 1522, 1767. Lib. II. 136, 343, 459, 622, 783. Inſuper, Vide *Viſcera putrida*.

ARTICULUS XX.

Inteſtina putrida & ſyderata.

OBS. 436. Vir triginta annos natus, gracilis & bilioſus, crapulæ aſſuetus, de *cardialgia* contumaci ac dein de appetitu proſtrato & nauſea queritur; ac per annum integrum, nonnullis accedentibus remiſſionibus vel intermiſſionibus ægrotat. Dein ingruit *dolor lateris*, quaſi pleuriticus, cum dolore capitis gravativo & vertigine. Atrociores fiunt *ventriculi dolores* cum *ſingultu*. Accedunt *convulſiones* inordinate recurrentes; & dein pectoris ſumma anguſtia, cum tuſſi, ſiti & ſputo ſordido. Supervenit cholera, quam excipit diarrhœa bilioſa, brevi faceſcens in *dyſenteriam* atrociſſimam cum dejectione puris & ramentorum, qua tandem inter convulſiones enecatur.

Reperitur omentum putridum. Ileum & colon erant variis in locis eroſa & putrida; hepate & pulmonibus illæſis. PLATERUS.

OBS. 437. Vir quatuor & triginta annorum, temperamento ſanguineo, *torminibus* atrocioribus corripitur; & paulo poſt *vomitu* & *alvi fluxu cruento*: e quibus evaſit, remanente anorexia cum colicis doloribus nonnumquam recurrentibus. Poſt annum denuo invadunt atrociſſimi dolores cum diarrhæa cruenta & purulenta; quibus per quatuor menſes excruciatus, mortem demum inter animi deliquia ſubit.

Inteſtinum colon non ſolum erat valde contortum & veluti inverſum; ſed etiam corruptum, nigrum & ſphacelatum, adeo ut leviſſimo attritu in fruſtula diſcerperetur. VATERUS.

OBS. 438. Quidam vigeſimum annum agens *febre petechiali* laborabat. Pulſus erat parvus & debilis; reſpiratio difficilis & inæqualis; tuſſicula ſicca cum ſubſultu tendinum. Septimo die deliravit; poſtea erumpunt parotides; duodecimo ſublime reſpiravit, urinam & fæces inſcius dimiſit. Veſperaſcente die mirum in modum oculos pervertebat; ac inter

ter *delirium* & *convulsiones* expiravit.

Lustrato cadavere, deprehenduntur omentum & intestina flaccida, semiputrida. Lien occurrit ingens. Pulmones undique plevræ erant adnati, & in suprema parte nonnihil scirrhosi. CLAR. HASENHORL.

OBS. 439. Mulier sexagenaria nil per alvum excernebat, spatio novem dierum; cum incidit in *febrem malignam*, *vomitu* immani & biliosо stipatam, qua intra biduum e medio rapitur.

Sectum cadaver exhibet pulmones fere putridos. Hepar nonnihil scirrhosum deprehenditur. Inciso ventriculo patet tunica interior inflammata. Præterea annotatur ileum intestinum gangræna in medio obsessum, & putridum; cujus pars inferior tota coaluerat; adeo ut nihil hac via pertransire potuerit. BARTHOLINUS.

OBS. 440. Miles quidam post curatum alvi fluxum vulgatissimum, *dysenteria* corripitur. Præterquam *lithiasi* & *hæmorrhoidibus* laborabat. Post quatriduum a dysenteriæ ortu occubuit.

Exenterato cadavere, in conspectum venit cystis fellea bile fusca & viscida tumens. Lien mole maximus tres libras & amplius pendebat, alias, uti videbatur, sanus. Intestinum rectum cum proxima parte coli gangrenosum & putridum deprehenditur. CLAR. PRINGLE.

OBS. 441. Puella rachitica atrocissimos *ventris dolores* jampridem patiebatur. Accedentibus tandem *singultu* & *vomitu* pertinacissimis, tabida moritur.

Hepar erat grandius, maculis lividis consperssum, & diaphragmati morbose hærens. Cystis fellea bilem instar picis atram, continebat. Ren dexter purulentus occurrit. Intestina nonnullas inflammationis notas præ se ferebant: cœcum vero tumidum prorsus syderatum & putridum invenitur. MANGETUS.

OBS. 442. Miles a tribus septimanis *alvi fluxu cruento* laborabat. Pulsus erat debilis cum viribus fractis. Sæviebant tormina & tenesmus cum dejectionibus ichorosis. Interea ingruit delirium quod præceps exitium affert.

Obvia fiunt intestina crassa, nigricantia & putrida, intus ulcerosa, cum membranis crassissimis præcipue in recto. Intestina quidem tenuia sana & flatulenta deprehendebantur. CLAR. PRINGLE. INTESTINA.

OBS. 443. Mulier cachectica de *dolore umbilici*, in dies crescente, querebatur; cum *alvo adstricta*. Dein *tumet umbilicus*, cum manifestis purulentiæ notis. Sponte rumpitur *apostema*, & egressæ sunt tres libræ puris mixti cum stercoribus; quibus ærumnis fracta, brevi misera occubuit.

Secto cadavere in conspectum veniebant tenuia intestina putrida, & erosione perforata. JOH. HESSUS.

OBS. 444. Mulier jam partui vicina, cum intemperantius vixisset, statim incidit in *dolorem abdominis*, sub regione hepatis cum alvi adstrictione. Frustra omnibus tentatis, quinto die periit.

Exenteratum cadaver exhibebat in loco designato partem intestini coli denigratam & putridam. JOH. HESSUS.

OBS. 445. Mulier quadragenaria *hæmorrhagia uteri* ultra duos menses laborabat; qua demum sufflaminata, *venter intumuit*. Sensim incrementum sumit ventris prominentia, donec innotescat *tympanites*, asciti adjunctus. Morbo ad biennium protracto, tandem emaciata extinguitur.

Ventris cavum maximam laticis sordidi & fœtidissimi copiam recondebat. Intestina summe contracta & vix conspicua, putrida reperiuntur; utero etiam labefactato. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 446. Quidam cum intemperantius cœnasset, incidit in *dolorem ventris*, circa pubem acerrimum, cum sensu caloris, & *alvi adstrictione*. Tandem variis incassum adhibitis præsidiis quarto die occubuit.

Visendum se præbet intestinum colon, in loco supra indicato, plane putridum; ita ut etiam ad levem tactum rumperetur. JOH. HESSUS.

OBS. 447. Fœmina post comestionem fructuum horariorum & lactis, superhausta cerevisia frigida, statim corripitur *dolore lateris* dextri, sub regione hepatis,

INTESTINA. cum *alvi adstrictione*. Die quinto morbi ad plures migrat.

Inciso corpore inventa est, in loco supra notato, pars intestini coli, maculis nigris defœdata & putrida. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 448. In cadavere cujusdam *dysenteria* pertinacissima extincti, in conspectum veniebant intestina contracta, depressa, & liventia; atque usque adeo syderata & corrupta, ut levi contrectatione in lamellas abierint, & summa fœtiditate cunctos abegerint. DR. ELINCURTIUS.

OBS. 449. Matrona sub quinto graviditatis mense, male se habere cœpit, & conqueri de summo *ardore circa hepatis regionem*. Morbo sensim in pejus ruente, octavo graviditatis mense, periit.

Inventum est intestinum colon prope hepar denigratum & putrefactum. Hoc malum in duobus aliis simili modo afflictis deprehensum fuit. COITERUS.

OBS. 450. Pictor juvenis *colica Saturnina* corripitur, quam excipit delirium. Accedunt spirandi difficultas, & *convulsiones* horrendæ quæ ægrum ad libitinæ rationem ducunt.

Epiploon erat gangrænosum. Colon angustius, suis cellulis oblitteratis, mere cylindricum videbatur. Cœcum cernebatur mire distentum & putrefactum; cysti fellea atra bile turgente. E DIARIO MEDICO.

OBS. 451. Muliercula ad iram proclivis, jamdiu *herniam inguinalem* gestabat; cum subito ira percita, *dolore ventris* acerbissimo, rigore & *vomitu* corripitur; quibus intra paucos dies ingravescentibus, e medio tollitur.

Secto cadavere in conspectum venit portio ilei in hernia contenta, putrida & purulenta. HEISTERUS.

OBS. 452. Juvenis octo & viginti annorum *febre* continua & *dysenteria*, jam a mense, decumbebat; cum exolutis viribus ad plures abiit.

Inveniuntur intestina variis in locis erosa, sphacelata & putrida, cum vasis sanguineis omnino depletis. BOTALLUS.

OBS. 453. In cadavere cujusdam qui per viginti dies *dysenteria* molestissima ægrotaverat, in conspectum veniebant intestina passim exesa & corrupta. BOTALLUS.

OBS. 454. Cadaver cujusdam *colica Saturnina* sublati exhibebat stomachum gangrænosum; jejunum & ileum passim putrida & disrupta. Cum simili labe in liene & mesenterio. E DIARIO MEDICO.

OBS. 455. In cadavere cujusdam *ascitici* erant intestina syderata & corrupta; cum stagnante plurimo humore subcruento loturæ carnium simili. HOLLERIUS.

OBS. 456. In quodam secto, ex *iliaca passione* demortuo, totum intestinum ileum nigrum, gangrænosum & corruptum vidit GUIDO PATINUS.

Huicce classi adscribi debent observationes Lib. I. 10, 14, 486, 630, 663, 725, 1011, 1145, 1721; Lib. II. 222. Vide insuper *Viscera putrida*.

ARTICULUS XXI.

Intestina invicem implicata & accreta.

OBS. 457. Quidam ex intenso frigore, vehementi *dolore colico* corripitur. Tertio die accedit *vomitus* cum *alvo sicca*. Ingruit *febris* cum linguæ ariditate, sedatis tamen doloribus. Septimo *materiam stercorosam vomere* cœpit, alvo remanente sicca; quæ tandem reseratur, cessante vomitu. Ad quinque dies productus alvi fluxus desinit,

nit, pergente febre cum virium imbecillitate. Die demum decimo tertio gravioribus inquietudinibus affectus est; & plane exolutis viribus occubuit.

Inventum est ileum tribus complicationibus involutum, & quasi compactum in unam massam circa illius finem. Tota illa intestini portio complicata, gangræna defœdabatur, cum portione mesenterii sibi adjuncta. Disruptum erat intestinum, sphacelatum; per quod foramen tota excrementorum illuvies in abdomen effluxerat. RIVERIUS.

OBS. 458. Puer septemdecim annorum *hydropicus*, cum per quatuordecim dies *excrementa per os evomeret*, nec per secessum quicquam egereret, expiravit.

Instituta cadaveris sectione, occurrunt intestina tantopere distenta, ut femoris crassitiem certis in locis adæquare viderentur. Aliis vero locis adeo erant convoluta, intorta & implexa, ut nulla illic nec excrementis, nec flatibus pateret via. Præter hæc hepar corruptum, arenulis & lapidibus infarctum conspiciebatur. PLATERUS.

OBS. 459. Quidam *alvum* plane *adstrictam* & siccam a quindecim diebus patiebatur; cum accedente *vomitu*, nulla arte domando, tandem *fæces alvinas rejecit*; usque ad obitum.

Intestina omnia, tenuia & crassa, fæcibus turgebant. Intestinum vero rectum reduplicatum inveniebatur ob annulum enatum e proximo peritonei processu in scrotum abeunte, quo arcte constringebatur. BALLONIUS.

INTESTINA.

OBS. 460. Cadaver cujusdam viri inter *affectionem iliacam* defuncti, cultro anatomico subjectum, exhibebat intestinum ileum contortuplicatum; non secus ac pannus a lotricibus convolutus; adeo ut omnis aditus ad intestina crassiora præcluderetur. DILEMANNUS.

OBS. 461. Puella post epilepsiam in *affectum iliacum* incidit; vermesque cum excrementis alvinis dejicit. Post mortem exenterata, occurrunt circa finem intestini ilei quinque tubi complicationes. BONETUS.

OBS. 462. In cadavere cujusdam *volvulo* sublati invenitur ileum septem diversis in locis ita convolutum, ut cibis, potui & fæcibus, omnem denegaret transitum. BARBETTE.

OBS. 463. In puero qui dum viveret *fæces alvinas per os* reddebat, reperiebantur intestina volvulo impedita, & invicem implicata. BARTHOLINUS.

Huc pertinent observationes Lib. I. 13, 26, 119, 240, 265, 268, 303, 330, 335, 390, 437, 623, 688, 692, 1397, 1579, 1600, 1654, 1693, 1754, 1773. Lib. II. 225. Lib. III. 149, 368. Cæterum vide *Viscera putrida. Colluvies sordida.*

ARTICULUS XXII.

Intestinorum invaginationes.

OBS. 464. Quidam *vomitu* violento, immanibus *ventris torminibus* stipato, derepente corripitur. Accedunt sitis ingens & diarrhæa. Tandem ingruunt *convulsiones*, quæ brevi mortem accersunt, haud sine magna assumpti veneni suspicione.

Occurrunt stygmata gangrænosa in minori arcu ventriculi. Reperiuntur inter rugas prædicti visceris, phlogosi tacti, æris flores & hydrargyrus. Intestina vero tenuia exhibebant nonnullas invaginationes, quarum major ad octo pollices accedebat. Vesica demum erat corrugata & summe contracta. CLAR. DULAC.

OBS. 464. (*a*) Puella in *excernendis fæcibus*, etsi liquidis, *summam* patiebatur *difficultatem*; & talem quidem ut ex conatu

INTESTINA.

natu nimio & respiratione retenta tota facies nigresceret. Tandem ex dentitione difficili convulsa fatis cessit.

Exenterationi tradito corpusculo, inveniuntur in intestino ileo tres nodi inter se distincti. In horum quolibet magna portio hujus intestini, ipsi mesenterio non adhærens, abscondita latitabat. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 465. Cadaver fœminæ sex & triginta annorum, quæ inter *continuos vomitus* æruginosos extincta fuerat, exhibebat ventrem magnum & tensum. Intestina omnia erant inflammata & gangrænosa, & crusta flava & tenaci obducebantur. Præterea latebat in intestino jejuno volvulus sesqui-spithamam longus, a quo tubus intestinalis firmissime strangulabatur. CLAR. STORCK.

OBS. 466. In cadavere puellæ bimestris, *dirissimis convulsionibus* subito trucidatæ, reperitur volvulus in intestino ileo, cujus superior pars, ad trium fere pollicum longitudinem, in inferiorem erat intrusa. Flatibus valide extensa erant tenuia intestina; sed nullum erat inflammationis vestigium & nulla patebat manifesta convulsionum causa. CLAR. HELLER.

OBS. 467. Quidam a longo tempore, dolore fixo continuo circa dextrum hypochondrium conflictabatur. Tandem in *iliacam passionem* incidit, & moritur.

Cœcum intestinum erat contractum, & in ileum insinuatum; adeo ut nil ex ileo in colon descendere potuerit. Cœcum extractum, prætumidum & cancrosum reperiebatur. BLANCARDUS.

OBS. 468. In cadavere pueri triennis qui per quinque & viginti dies decubuerat a *ventris torminibus*; ac ex lumbricis ægrotasse putabatur; occurrit hepar scirrhosum & sanguine nigricante plenum. Pars ilei inter se contracta & convoluta; vel quasi in se infarcta, sub tumoris duri specie deprehenditur, cum omento plane absumpto. SMETIUS.

OBS. 469. Inter sectionem cadaveris *passione iliaca* denati, ileum alicubi plane constrictum, ac velut injecto laqueo strangulatum deprehenditur: nimirum ejus portio quatuor transversos digitos longa, plurimum contracta & angustata intra proxime superioris cavitatem abscondita prorsus latebat. PEYERUS.

OBS. 470. Cadaver puellæ decennis, jamdiu *cephalea & vermibus* laborantis, duas susceptiones in intestino ileo exhibebat. In magis conspicua pars superior intestini ab inferiore suscipiebatur: suscepta portio semi-digitum longa quinque lumbricos recondebat. CLAR. DE HAEN.

OBS. 471. Instituta sectione cadaveris cujusdam puellæ octavum ætatis annum agentis, *affectu iliaco* extinctæ, in conspectum veniebant tres introsusceptiones in intestino ileo, distinctis intervallis spectandæ. PEYERUS.

OBS. 472. In cadavere pueri post diuturnum dolorem sub regione hepatis, *volvulo* sublati; cœcum contractum in ileum sese insinuaverat, & id oppleverat. Adeo ut nil e superioribus ad colon permeare posset. Cœcum vero erat inflammatum & exulceratum. FABR. HILDANUS.

OBS. 473. Lustrato cadavere cujusdam saltatoris, *passione iliaca* intra paucos dies extincti, reperiebatur intestinum ileum ita replicatum, ut digitis instar chirothecæ contraheretur; & omnem excrementorum descensum præpediret. RIOLANUS.

OBS. 474. Inter exenterationem cadaveris pueri *affectu iliaco* sublati, duplicem invaginationem notare licebat: in prim pars intestini superior sese inseruerat in inferiorem: in alia vero inferior in superiorem. BLASIUS.

OBS. 475. Secto cadavere cujusdam pueri *ileo* extincti in conspectum veniebant intestina flatu turgida; & pars intestini ilei intra se contracta & convoluta; quasi in se infarcta, tumoris speciem referens. BONETUS.

OBS. 476. In quodam inter *vomitum excrementorum* interempto, animadvertebatur ileum tribus in locis involutum. Nodi, sive involutiones, digiti longitudinem æquabant; & aliqua intercapedine ab invicem distabant. MANGETUS.

OBS.

OBS. 477. Inciso cadavere cujusdam juvenis *volvulo* enecati oculis subjiciebatur intestinum ileum in cavitatem intestini descendens; seu ejus intus-susceptio. PANAROLUS.

OBS. 478. Cadaver cujusdam mulieris *volvulo* denatæ, cultro anatomico subjectum, exhibebat intestini ilei invaginationem: superior scilicet tubi pars in inferiorem inserebatur. PLEMPIUS.

OBS. 479. In corpore cujusdam inter *insultum iliacum* extincti, intestini tenuis partis ingressum in partem proximam se vidisse refert SYLVIUS.

OBS. 480. Examini subjecto cadavere cujusdam *volvulo* denati, culter anatomicus detexit ilei partem superiorem jejuni proximam partem recipientem. FONTANUS.

OBS. 481. In cadavere cujusdam *affectione iliaca* perempti in conspectum veniebat intestinum ileum triplici modo invaginatum, & sic obturatum. MANGETUS.

OBS. 482. Lustratis interaneis nonnullorum *affectu iliaco* defunctorum, tenuium intestinorum mutuum ingressum, spatio ampliore quam sit digiti longitudo vidit COLUMBUS. INTESTINA.

OBS. 483. Aperto corpore cujusdam *ileo* rapti, occurrunt intestina tenuia inflammata, cum ilei invaginatione, ad pedem gallicum in colon summe tumidum adacti. EX ACTIS EDIMBURGENSIBUS.

OBS. 484. Cadaver cujusdam *affectione iliaca* extincti exhibebat cœci ingressum in proximam intestini coli partem. EX ACTIS EDIMBURGENSIBUS.

OBS. 485. In alio *simili affectu* perempto, in conspectum veniebant variæ intestini ilei susceptiones, vel invaginationes. EX ACTIS EDIMBURGENSIBUS.

De hac læsione mentio etiam subjicitur in Lib. I. observatione 376. Vide insuper *Tumores abdominis. Intestina invicem accreta.*

ARTICULUS XXIII.

Intestinorum mira dilatatio.

OBS. 486. Vir quinquagenarius *acerbissimam colicam* sæpius, sed inordinate recurrentem pluribus abhinc annis patiebatur. Hac remittente, remanebat obscurus & continuus interaneorum dolor. Interea post quasdam inducias recrudescit morbus cum tanta sævitie, ut exuvias victori dederit misellus decumbens.

Cultro anatomico subjectum cadaver exhibebat præcipuam intestini jejuni partem, ob stupendam dilatationem, coxæ magnitudinem æquantem, e genuina sede depulsam; atque in decliviori parte syderatam, & dilaceratam. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 487. Puella quinque annorum jam a longo tempore de *ventris torminibus* conquerebatur; quibus tandem ultra modum exacerbatis; tanto oneri impar fatiscessit.

Reserato abdomine vix ullum (mirum dictu) conspiciebatur abdominis viscus, præter enormem extensionem partis sinistræ intestini coli, in rectum abeuntis; sub qua latitabant contracta viscera. RUYSCHIUS.

OBS. 488. Exenteratis cadaveribus nonnullorum qui, dum viverent, de molestis *rugitibus* & immanibus *doloribus*, lancinationibus, & *anxietatibus* conquerebantur, in conspectum veniebat intestinum duodenum, insigni amplitudine præditum; instar scilicet minoris ventriculi, majori adjuncti. DIEMERBROEK.

OBS. 489. Cadaver cujusdam, jamdiu gestantis *ventrem tumidum* ascitem mentien-

INTESTINA.

-tientem, exhibebat inteſtini coli portionem, tam intenſe flatibus dilatatam, ut utrem globoſum mentiretur; quæ in nonnullis locis rupturam & gangrænam minabatur. Lien præterea ſphacelatus & putridus erat. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 490. Quidam *tumorem infra lienis regionem* a biennio geſtabat. Tandem ſupervenientibus aliis accidentibus occubuit. Aperto abdomine occurrit tumor ſe extendens ad extremitatem ilei inteſtini; quo aperto, nihil præter fæces induratas reperiebatur. SANCTORIUS.

OBS. 491. In cadavere juvenis quindecim annorum, cujus *alvus* adeo erat *adſtricta*, ut intra quindecim dies ſemel tantum dejiceret; ſtupenda patet dilatatio inteſtini coli & præſertim recti, quod ſaccum ingentem ſcybalis repletum referebat. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

Exemplum hujuſce læſionis proſtat in obſervatione Lib. III. 226. Præterquam, Vide *Inteſtina flatu diſtenta*.

ARTICULUS XXIV.

Inteſtinum unicum.

OBS. 492. Examini ſubjecto cadavere cujuſdam viri, quadrageſimum ætatis annum agentis, qui dum viveret voraciſſimus *fame canina*, ut inquiunt, laborabat, ſpectatu ſane dignum occurrit, inter ventriculum mole ampliſſimum ac ſolito craſſiorem, & podicem, unicum inteſtinum, inſigni craſſitie præditum, inſtar litteræ *S* inflexum; atque ingenti meſenterio appenſum; quod ſcilicet ſine ullo anfractu, ad pelvim deſcendebat, & ſolito modo podici inſerebatur. CABROLIUS.

ARTICULUS XXV.

Inteſtinorum conſtrictio.

OBS. 493. Mulier nobilis, & ſexagenaria ex animi mœrore in corporis languorem incidit; de *dolore ventriculi*, *renum* & *lumborum* querula. Dein ingruit febricula, anorexia & vigiliis ſtipata. Accedunt animi deliquia, nonnunquam recurrentia. Poſt varias remiſſiones & intermiſſiones, dejectis pluribus *vermibus* per ſedes, tandem viribus plane deficientibus occubuit.

Secto cadavere, conſpiciebatur hepar decolor, & exangue. Meſenterium ſcirrhoſum deprehendebatur. Ileum & colon mire erant coarctata. Poſtremo ventriculus nonnullas eroſionis, & inflammationis notas præ ſe ferebat. DEODATUS.

OBS. 494. Quidam a triennio *tympaniticus*, *ileo* graviſſimo corripitur: vomitus nimirum accedit ſtercoroſus, cum ſingultu pertinaciſſimo. Brevi collabuntur vires; & intra triduum rebus humanis vale ſupremum dixit.

Inter exenterationem reperitur, ſeptem pollices ſupra rectum firma & calloſa coarctatio inteſtini coli; veluti circumductum filum id arcte conſtringeret. Stupenda erat dilatatio ſupra podicem, non ſolum

lum coli, sed etiam aliorum intestinorum, & ipsiusmet ventriculi. Hac ingenti mole repulsum diaphragma ad quartam superiorem costam pertingebat. CLAR. DE HAEN.

OBS. 495. Quidam post lapsum ab alto de *inguinis* dextri *dolore* & *vomitu* per trimestre querebatur. Ingravescente morbo; excrementa cineritii coloris, alternis diebus excernuntur; cum vomitu materierum cremori hordei similium. Macie tandem confectus, & lecto affixus, obiit.

Inveniebatur pars intestini ilei, quæ cœco proxima est, adeo contracta, ut vix digitum auricularem pueri admitteret. SCULTETUS.

OBS. 496. Quædam mulier, multis jam mensibus, *dolore* immani *intestinorum*, conflictabatur cum *alvo adstricta*; adeo ut decimo tantum die dejiceret.

Mortuæ inciso corpore, inventa sunt intestina, arctiore callo constricta; adeoque iter angustum relinquebatur ut dejectiones ægre transmitti possent. BENEVENIUS.

OBS. 497. Filius cujusdam pictoris, diuturna *febre tertiana* maceratus & extenuatus; inter diras *convulsiones* tandem occubuit.

Intestina ad contractum mesenterium erant retracta; horum tunicis frigidis & quasi exsiccatis. Ventriculus multam bilem æruginosam continebat. CLAR. MORGAGNUS.

INTESTINA.

OBS. 498. In cadaverculo recens nati, qui *nil per anum & vesicam excreverat*; inveniebantur intestina flatibus turgida. Præterea intestinum rectum ita occludebatur, ut ne vestigium quidem transitus apparuerit. SALTZMANNUS.

OBS. 499. Puellus *pleuriticus*, ultimis vitæ diebus sævissima patiebatur *tormina*, quæ excipiunt *convulsiones* lethiferæ.

Reperiuntur aliquot portiones ilei arcti constrictæ, cum partibus intermediis flatu distentis. VVEPFERUS.

OBS. 500. Inter sectionem variorum, *doloribus colicis* denatorum, obvia fiunt intestina, tam pertinaciter in quibusdam locis constricta, ut tubi meatus omnino intercluderetur. VVEPFERUS.

501. Reserato abdomine cujusdam *volvulo* sublati, invebiebatur intestinum ileum ita arctatum, ac si filo circumducto constringeretur. PANAROLUS.

Hoc historiarum agmen subire debent observationes Lib. I. 70, 622. Lib. II. 231. Lib. III. 226.

ARTICULUS XXVI.

Intestina coalitu obturata.

OBS. 502. Quidam inter usum pilularum aloeticarum, de *alvo sicca* querebatur. Dein accedit *singultus*, ac demum *vomitus excrementorum*. Interea ventre in dies crescente tandem ejulantem ægrum interficit ileus.

Ventriculus & intestina flatibus & excrementis fluidis erant distenta, variis notis grangrænosis signata, & nonnullis in locis exesa. Rectum vero fibris quasi totidem filis decussatim textis erat constrictum, & ita obturatum ut nil transire potuerit. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 503. Cuidam seni *alvus supprimitur*. Omnibus incassum adhibitis præsidiis, undecimo a decubitu die, accedente *febre* ad superos migrat.

Intestinum rectum in parte superiori coaluisse & coivisse repertum, ut vix tenuioris funiculi crassitiem æquaret; utrinque in confinio intestini, partibus in tumorem

INTESTINA.

——— morem quemdam, velut glandulosum, elevatis. BONETUS.

OBS. 504. In cadavere militis *ileo* defuncti, animadvertebatur in tenuis intestini portione, quæ stomachum respicit, notabilis dilatatio, cum sacco pendulo, gangrænoso, ad ovi gallinacei magnitudinem accedente, ichore putrido repleto; infra quem crassa & indurata cernebantur intestini latera, quibus tubi cavum penitus occludebatur, cum variis gangrænæ notis. CLAR. HALLERUS.

OBS. 505. Secto cadavere juvenis, cujus inter alios morbos, *alvus* erat *adstricta*, reperiuntur in vesica duo calculi, quibus deprimebatur eo usque rectum intestinum, ut coarctatum produxerit plurima filamenta membranosa tam arcte interiorem fistulam intertexentia, ut nil excretorum potuerit amplius transmittere. TULPIUS.

OBS. 506. Anicula jam per multos annos ægrotaverat, & tota contabuerat, *colicis* discruciata *doloribus*; qui pergentes & exacerbati, hanc tandem ad libitinæ rationem ducunt.

Lustratis interaneis, patent intestina, olim forte exulcerata, multis in locis mutuo connexa, spatio fere duorum digitorum ex transverso. JOUBERTUS.

OBS. 507. Cuidam militi post gravem *dysenteriam*, *venter supprimitur*. Hinc emergunt graviora symptomata quæ brevi mortem post se trahunt.

Exenterato cadavere inveniuntur intestina plane obturata, a contactu scilicet & coalitu laterum exulceratorum. RHODIUS.

OBS. 508. Quidam post *fluxum dysentericum*, sævissimis coli doloribus, cum *alvo* plane *sicca* excruciabatur; quibus tandem occubuit.

Inter sectionem cadaveris visenda se præbent intestina crassiora passim a veteribus exulcerationibus conglutinata. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 509. Mulier robusta & sexagenaria *nil excrevit per alvum* spatio novem dierum, & obiit.

Reserato abdomine inventa est pars ilei tota inferior intus coalescens; adeo ut nil hac via pertransire potuerit. BARTHOLINUS.

Haud absimiles casus exhibent observationes Lib. I. 338, 439.

ARTICULUS XXVII.

Intestina e sede depulsa.

OBS. 510. Cuidam *globulo sclopetario* transfoditur pectus a costis mammæ sinistræ subjectis, ad infimas nothas lateris dextri. Post annum integrum a curato vulnere, oboritur dolor intolerabilis in abdomine, *colicæ* instar, qui nulli cessit remedio.

Mortuo dissecto, invenitur diaphragma, parte sua carnosa, perforatum superiore ictu; qua rima intestinum coloń sensim subiverat thoracis cavitatem. BALLONIUS.

OBS. 511. Quidam post biennium a curato vulnere abdominis per *globulum sclopeticum* incidit in *colicam passionem* lethalem.

Reserato abdomine in conspectum veniebant intestina ultra modum flatulenta. Pars vero coli, ventriculo proxima, supra diaphragma hærebat. E MISC. CURIOS.

OBS. 512. In cadavere cujusdam, qui post diuturniores ægritudines occubuerat, omnia intestina ad hypochondria redacta erant & spina erat detecta. Quamobrem medico licebat abdomen attrectanti, aortæ motum persentire; imo & duritiem vertebrarum. COLUMBUS.

AR-

INTESTINA.

ARTICULUS XXVIII.

Intestina pituita vitrea extus obducta.

OBS. 513. Puella decimum quartum ætatis annum agens, *dolore colico* atrocissimo, cum ventris inflatione, conflictabatur; quibus persistentibus, & accedentibus gravioribus symptomatibus, intra viginti dies e medio tollitur. Per biduum ante mortem magnam *sanguinis* nigerrimi *copiam per alvum* excrevit.

Instituta cadaveris sectione, inventa est multa pituita vitrea externæ intestinorum tunicæ hærens; & frustulatim dispersa; quæ frustula diversæ erant molis, usque ad avellanæ magnitudinem. CHOMEL.

ARTICULUS XXIX.

Rectum vesicæ implantatum.

OBS. 514. Puellus, *ano clauso*, excrementa per urethram, simul & urinam excernebat. Tandem cum duriora excrementa per angustum illum ductum amplius permeare non possent, *inflatus* est *venter*; exorta est *febris*; aliaque suboriuntur symptomata, quibus decimo sexto a nativitate die ad plures migravit.

Dissectioni traditum corpusculum exhibebat intestinum rectum fundo vesicæ adnatum, vel a genuino tramite deflexum. FABR. HILDANUS.

ARTICULUS XXX.

Rectum deficiens.

OBS. 515. Examini subjecto cadavere cujusdam infantuli, qui *ne vestigium* quidem *podicis* habebat; patet totum intestinum rectum plane deficere: colon enim in extremitate omnino constrictum, & quasi fune circumligatum conspiciebatur. BENNINGERUS.

De intestinis crusta obductis vide Lib. I. Observationes 268, 465, 1361, 1593. Lib. II. 360.

SECTIO QUINTA.

DE MESENTERIO.

ARTICULUS I.

Mesenterii inflammatio.

MESENTERIUM. OBSERVATIO 516. Quidam post gravem *contusionem* in infima parte *hypochondrii dextri*; statim *dolorem* illic sensit, qui in dies adauctus in crus dextrum propagatur. Hoc pergente & exasperato, accedit *febris*; exsurgunt varia & graviora symptomata, quæ tandem ægrum illuc mittunt unde negant redire quemquam.

Reserato abdomine, in conspectum veniebant intestina maculis lividis & subflavis notata. Omentum intestinis instratum haud absimili læsione deturpabatur. Præterea animadvertebantur mesenterii vasa penitus cruenta, veluti contusa & phlogosi tacta, præsertim prope musculos psoas, qui simili modo affecti deprehendebantur. PLATERUS.

Huic subjungere licet observationem Lib. I. 1624.

ARTICULUS II.

Mesenterium obstructum.

OBS. 517. In cadavere fœminæ quindecim annorum, *hectica*, atque immani *diarrhœa* extinctæ, deprehendebantur, præter pulmones purulentia & putredine defœdatos, glandulæ mesenterii infarctæ, aliæ atheromatosæ, aliæ purulentæ. Hepar se offerebat tabidum; passimque occurrebant aliæ læsiones, solitæ morborum chronicorum reliquiæ. BARTHOLINUS.

OBS. 518. Puella duodecennis paupercula, *fluxu cœliaco*, cum *ventris torminibus* jamdudum laborabat; cum tandem exsolutis viribus, plane emaciata obiit.

Reperiebantur glandulæ mesenterii admodum tumidæ & duriores; continentes materiam quamdam lacteam, in casei formam concretam. DIEMERBROEK.

OBS. 519. Exenterato cadavere cujusdam pueri octennis, *atrophia* & *ventris torminibus*, nec non *diarrhœa* chylosa, post multos menses confecti, visendæ se præbebant glandulæ mesentericæ mirum in modum tumidæ, & colorem lacteum referentes. DIEMERBROEK.

Inter affines recenseri queunt observationes Lib. I. 64, 666, 1027. Lib. II. 83. Lib. III. 232.

AR-

ARTICULUS III.

MESENTERIUM.

Meſenterium ſcirrhoſum.

OBS. 520. Puella undecim annos nata in *febrem* ephimeram; mox in *hecticam* incidit. Hinc cum ſpatio trium menſium, *doloribus totius corporis*, deglutiendi difficultate, cum tuſſi & linguæ ariditate laboraſſet; tandem erumpentibus *ſudoribus nocturnis* plane extenuata occubuit.

Aperto cadavere reperitur meſenterium ſcirrhoſum, & materia quaſi gypſea refertum. Hepar nonnulla ſteatomata recondebat, & firmiter diaphragmati adnatum erat. Circum circa venam portæ, hujuſce gypſeæ materiæ moles, ad pugni magnitudinem accedens, adhærebat. Lien eadem materia ſcatebat. Præterea pulmones inveniebantur paſſim purulenti & ſteatomatoſi; cum hydrope pectoris: circa exortum tracheæ occurrebat ſteatoma ovi gallinacei magnitudinem excedens. FABR. HILDANUS.

OBS. 521. Puella ſeptennis per totum vitæ curriculum variis ægritudinibus fuit obnoxia; præſertim vero *tumoribus œdematoſis*, circa articulos manuum, cum *oſſium carie*. Dein accedunt *ſpirandi difficultas*, & *cordis palpitatio*. Tandem maraſmo confecta obiit.

Inveniebatur inteſtinum cæcum, cum ſua appendice vermiformi, craſſiſſimum, quaſi meris glandulis rubentibus conflatum. Conſpiciebantur meſenterii glandulæ tumidæ & ſcirrhoſæ. Hepar plus juſto magnum, ejuſdem mali conſors apparebat. Ventriculus flatulentia diſtendebatur. Pericardium denique aqua turgebat. GASP. BAUHINUS.

OBS. 522. In cadavere cujuſdam pueri jamdudum *ſcrophuloſi*, febre lenta & extrema macie confecti, uſque ad obitum orthoſtadii, reperiebantur omnia viſcera tum pectoris, tum abdominis, arida & corrugata. Meſenterium ſcirrhoſum, glandulas nuce juglandi majores, intus & extus albicantes, & quaſi cartilagineas, exhibebat. Aliæ inſuper occurrebant ejuſdem indolis, & numeroſiſſimæ circa chyli receptaculum & ductum thoracicum. Thymus etiam induratus animadvertebatur; etſi ſolitam molem minime ſuperabat. E NOSTR. ADVERSAR.

OBS. 522. (*a*) Fœmina octo & quinquaginta annos nata poſt laborioſum partum, *doloribus vagis* in abdomine conflictatur. Senſim *tumet venter*, & pedes fiunt œdematoſi. Dein difficilis reſpiratio ſomnum arcet. Poſt varias remiſſiones, *diarrhæa immani* prehenditur; inter quam, viribus deficientibus, ſupremum diem obiit.

Pectus & abdomen ſero flavo & ſordido ſcatebant. Omentum gangrænoſum & ſemiputridum obſervatur; pancreas ingens & ſcirrhoſum. Meſenterium vero mole portentoſum, & ſcirrhoſum, majorem abdominis partem replebat. CLAR. BAADERUS.

OBS. 522. (*b*) Vir quinquagenarius, ſtrenuus aquæ vitæ helluo, *ardore ventriculi*, & *vomitu* corripitur; cum dolore in hypochondrio dextro. Quibus pergentibus & ingraveſcentibus, tandem maraſmo confectus extinguitur.

Meſenterium ingens, totum ſcirrhoſum & ſteatomatoſum deprehenditur. Ventriculus livido colore erat tinctus; non ſecus ac pars hepatis huic incumbens. CLAR. BAADERUS.

OBS. 523. Quædam fœmina per duos poſtremos vitæ menſes *febre* laborabat. De *gravi pondere* in abdomine conquerebatur. Alvus erat dura & reſpiratio difficilis. Præterea ab octo annis *abdomen tumens* geſtabat; ſed ſine moleſtia.

Poſt obitum diſſecta, exhibet meſenterium & pancreas ſcirrhoſa, & ingentis molis; anterius connexa erant cum peritoneo etiam ſcirrhoſo & cartilaginis ſpeciem referente. Paſſim occurrebant exulcerationes tum in meſenterio, tum in hepate etiam indurato. BLANCARDUS.

OBS.

MESENTERIUM.

OBS. 524. Juvenis octodecim annorum, jamdiu siti immani & ventriculi imbecillitate laborans *ascite* corripiebatur. Procedente morbo cum suis incrementis, supervenit *alvi fluxus*, qui tandem ægrum conficit.

Præter magnam aquæ subflavæ copiam in abdomine stagnantem inveniebatur intestinum rectum corrosum. Glandulæ mesenterii summe tumidæ lapideam duritiem mentiebantur. Vesicula fellis bilem nigerrimam, spissam, vel amurcæ similem, continebat. Pancreas denique erat induratum. DOLÆUS.

OBS. 525. Puer octodecim menses natus, febre inordinate recurrente, *appetitu canino*, & *diarrhæa* biliosa laborabat. Tandem marasmo confectus, & exolutis viribus, animam efflavit.

Instituta cadaveris sectione, deprehendebatur hepar stupendæ molis & scirrhosum; cum cysti fellea supra modum tumente. Lien etiam ingens tartaream substantiam exhibebat. Ac postremo glandulæ mesentericæ omnes tumidæ & scirrhosæ conspiciebantur. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 526. Puer triennis imum *ventrem* ultra modum *prominentem*, paucis abhinc mensibus gestabat cum *febre lenta*, cibi fastidio, *alvi fluxu* contumacissimo, & stupenda totius corporis emaciatione. Tandem abdomine ulterius renitente, atrophia confectus, supremum diem obiit.

Reserato abdomine, in conspectum venit mesenterium mole amplissimum, & scirrhosum. Hepar quoque ingens, & similis læsionis consors deprehenditur. E NOST. ADVERSAR.

OBS. 527. Puer octennis *baculo* circa lumbos *percussus*, paulo post male se habere cœpit. Exsurgit *febris lenta*, & sensim *prominet abdomen*. Accedit atrophia, qua demum consumptus, migravit ad Superos.

Inter cadaveris exenterationem, inveniebantur glandulæ mesenterii non solum tumentes, sed etiam scirrhosæ; ita erant conglobatæ ut hinc corpus exsurgebat duorum pugnorum magnitudinem superans. BONETUS.

OBS. 528. Puer duodecennis, ante biennium cephalalgia & vertigine, cum *tumentibus glandulis tyroideis* laborabat. Oritur dolor in sinistro cervicis latere, cum *tumore pone aurem*, & *in pollice*. Accedente tussicula, cum pauco sputo, hecticus tandem obiit.

Repertæ sunt glandulæ mesenterii rubræ & siccæ, induratæ & scirrhosæ, cum nonnullis exulcerationis & putriditatis notis. MANGOLT.

OBS. 529. Puer undecim annorum summe debilis, febre lenta cum *ventre tumido & alvi fluxu* jamdudum laborabat, doloris quidem expers. Tandem contractis præ ariditate, manibus, ad beatorum domicilium subvolavit.

Omnia pectoris & abdominis viscera illæsa deprehenduntur, si excipias mesenterium glandulis durissimis, scirrhosis & albicantibus refertum. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 530. Puer septennis in *febrem lentam*, cum rigore singulis septimanis recurrente incidit. Accedunt *vomitus biliosi*; hæmorrhagia narium & *artuum contractio*, nec-non macies. Septimo mense, ab ortu febris, obiit.

Obvium fit mesenterium scirrhosum; cujus glandulæ ingentes materia quadam gypsea, vel lapidea, scatebant. Præterea pulmones, hepar & lien arenulas & lapillos recondebant. E DIARIO ERUDITORUM.

OBS. 531. Vir consistentis ætatis, ingluviei deditus de *dolore gravativo* in regione lumbari, cum imi *ventris* inæquali *tumore* & dolore hypochondrii sinistri obtuso, conquerebatur. Tandem *alvo adstricta*, contabuit, & naturæ satisfecit.

Totum deprehendebatur mesenterium scirrhosum. Lien durior capsulam osseo-cartilaginosam exhibebat. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 532. Puer novennis, viliori victui assuetus, respiratione difficili, inappetentia & siti intensa laborabat. Accedunt *ventris tormina*, cum pedibus œdematosis; *venter prominet*, una cum scroto, quod brevi gangræna corripitur. Tandem inter *diarrhæam* obiit.

Præ-

Præter aquæ copiam in abdomine ſtagnantis, meſenterium totum ſe præbet ſcirrhoſum; cum coalitu omnium ferme viſcerum. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 533. Vir conſiſtentis ætatis *anheloſæ reſpirationi* per intervalla recurrenti obnoxius; in inſultum tandem ferociorem & pertinaciorem incidit; quo, nil conferentibus præſidiis, ad ultimam rerum metam ducitur.

Luſtrato cadavere, occurrebat totum meſenterium ſcirrhoſum, & quaſi calloſum. BENIVENIUS.

OBS. 534. In cadavere mulieris quinquagenariæ & *aſciticæ* deprehenditur meſenterium ſtupendæ molis, atque variis tumoribus cyſticis, e genere meliceridum & ſteatomatum, refertum, atque ſcirrhoſum; præter alias læſiones hepatis, lienis & tubi inteſtinalis, hunc affectum concomitari ſolitas. BALLONIUS.

OBS. 535. Juvenis ſexdecim annorum, diuturno morbo conſumptus & ſæviſſimis interdum *ventris doloribus* divexatus, tandem interiit.

Inveniebatur inteſtinum ileum diſruptum. Meſenterium occurrit ſcirrhoſum, lapidiſque inſtar durum. SALTZMANNUS.

MESENTERIUM.

OBS. 536. Quidam, cum *abdomine tumente* & *alvo adſtricta*, *doloribus colicis* pertinaciſſimis excruciabatur, quibus tandem evictus occubuit.

Luſtrato abdomine reperiebatur totum meſenterium induratum, & glandulis ſcirrhoſis infarctum. PLATERUS.

OBS. 537. Inter exenterationem cujuſdam *melancholici*, *tabe* confecti, in conſpectum veniebat totum meſenterium ſcirrhoſum, cum hepate & liene obſtructis & induratis. EX ACTIS GERMANICIS.

OBS. 538. Diſſecto cadavere cujuſdam *volvulo* enecati, in conſpectum veniebat tumor ſcirrhoſus in meſenterio inteſtinum ileum comprimens. RIOLANUS.

Hunc ordinem ingrediuntur obſervationes Lib. I. 26 (*a*), 193, 230, 246, 259, 275, 278, 342, 402, 405, 577, 590, 741, 798, 898, 940, 1011, 1020, 1024, 1045, 1385, 1498, 1731, 1736, 1763. Lib. II. 222, 331, 357, 407, 545, 548, 622. Lib. III. 66, Inſuper vide *Viſcera ſcirrhoſa*.

ARTICULUS IV.

Meſenterium ſteatomatoſum.

OBS. 539. Juvenis qui ſingulis diebus vino muſcatellino inebriabatur; unde incenſa viſcera refrigerare cupiens frigidam ſatis copioſam ingurgitabat, incidit in cruciatus & *dolores ventris* intenſiſſimos per intervalla recurrentes; & tantæ ſævitiei ut protinus humi ſeſe proſterneret, unguibus terram ſcalperet & ſanguinem e digitis eliceret: donec dolorum acerbitate mortuus fuit.

Luſtratis interaneis, reperiebantur innumera ſteatomata venis meſenterii & pancreatis adnata, quæ omnia materiam quamdam ſebaceam continebant; quorum majora ad uvas grandiores accedebant. SALMUTHUS.

OBS. 540. Cujuſdam paupérculæ, multis doloribus per triennium vexatæ, *venter in majorem molem aſſurgit*, cum diſtinctis tumoribus. Poſt enixum infantem debilem, dolores non deſiere & venter remanet inæqualis. Interea *dolores* exacerbantur, accedit *ſingultus*. Macie demum confecta obiit.

Lacerum & eroſum invenitur peritoneum. Conſpiciuntur bini tumores meſenterio adnati, qui erant mera ſteatomata, diverſis materiebus ſcatentia, cum ſeri ſtagnantis copia. Pulmones denique lituris gangrænoſis erant maculati. HŒSCHTETTERUS.

OBS.

MESENTERIUM.

OBS. 541. Exenterato cadavere virginis, cujus *venter*, dum viveret, *gemino tumore distendebatur*; inveniebantur in mesenterio duo steatomata, quorum alterum nullas putriditatis notas præ se ferebat; alterum vero ita pure vitiatum, ut non tantum effuderit plurimum saniei & aquæ sordidæ in cavitatem abdominis; sed etiam exeserit proximiorem uteri fundum. TULPIUS.

OBS. 542. In cadavere cujusdam juvenis *tabidi* occurrunt pulmones sanguine & humore destituti, costis, vertebris & diaphragmati maxime cohærentes. Cor occurrit exsuccum, ejusque uterque sinus sanguinis expers. Hepar nonnullas corruptionis notas præ se ferebat. Lien erat exilis & aridus. Mesenterium vero tumoribus steatomatosis, cartilagineæ duritiei, scatebat. BONETUS.

OBS. 543. Quædam virgo jampridem *mensium suppressione* laborabat; cum sensim incidit in *febrem hecticam*, quæ marasmum lethalem post se trahit.

Reserato abdomine, deprehendebantur in mesenterio varia steatomata, a lympha crassa oriunda; præterea reperiebatur in sinistro latere magnus veluti saccus, materia pituitosa, turbida & cruenta repletus. BARBETTE.

OBS. 544. Cuidam juveni *excrevit abdomen* intra biennium, in tantam molem, ut crederetur hydrope ascite laborare: sed mortui sectio exhibet ingens steatoma ponderis octodecim librarum, mesenterio adnatum; nulla sane stagnante colluvie in abdominis cavo. TULPIUS.

Inter affines recenseri debent observationes Lib. I. 535, 1025, 1572; Lib. IV. 173, 190.

ARTICULUS V.

Mesenterium strumosum.

OBS. 545. Ancilla quædam sponsa, antequam nuptias contraheret, in morbum incidit, quo *venter* sensim *intumuit*. Gravida ab omnibus judicabatur: pertinaciter illa negabat; donec inter remedia hydropi dicata, migraret ad Superos.

Cadaver cultro anatomico, & examini subjectum exhibebat mesenterium tumoribus strumosis undique refertum; adeo ut eorum mole quasi obrutum, vix esset conspicuum. CAILLEUS.

OBS. 546. Puer duodeviginti annorum, post parentis obitum, in melancholiam incidit, quam brevi excipiunt *scrophulæ*, in collo conspicuæ. Interea accedit macies febre lenta stipata, qua tandem confectus, interiit.

Aperto cadavere, mesenterium innumeris glandulis obsitum apparuit, quarum nonnullæ inter majores, nucem juglandem mole æquabant. MANGOLT.

OBS. 547. In cadaveribus variorum puerorum qui *strumis* extus fœdabantur; mesenterium exhibebat tumores congeneres, avellanæ & nucis juglandis magnitudine; nonnullis pugni molem æquantibus; qui omnes materia quadam gypsea, vel purulenta, erant referti. PARÆUS.

OBS. 548. Exenterato cadavere cujusdam mulierculæ inter *scrophulas* extinctæ, deprehendebatur totum mesenterium strumosum innumerabilibusque glandulis tumidis, & diversas materies recondentibus, scatens. SCULTETUS.

Ad hanc seriem revocanda observatio Lib. II. 170.

ARTICULUS VI.

MESENTERIUM.

Hydatides in mesenterio.

OBS. 549. Quædam juvencula, altero post nuptias anno, cœpit variis torqueri *doloribus in imo ventre*, qui tantam nonnumquam sævitiem exercebant, ut hinc sequerentur lypothymiæ. *Venter* interea in *tumorem* sensim *assurgebat*, persistentibus doloribus. Dein cum inter varia & opportuna præsidia melius se habere videbatur, subito concidit *epileptica*; & ipsa die obiit.

Exenterato cadavere reperitur totum mesenterium hydatidibus refertum; quarum major capitis infantis molem assequebatur; minores vero ad ovum gallinaceum accedebant. HORSTIUS.

OBS. 550. In corpore cujusdam virginis *hydrope* extinctæ deprehendebatur in mesenterio insignis tumor viginti & amplius libras pendens; qui innumeris hydatidibus scatebat diversæ magnitudinis; cum aquæ copia in abdomine stagnante, ob disruptionem nonnullarum vesicularum. TULPIUS.

OBS. 551. Referato abdomine cujusdam mulieris *hysterica*, uterus insons & plane inculpatus annotabatur: sed mesenterium innumeris vesiculis refertum invenitur. VVILLISIUS.

ARTICULUS VII.

Mesenterii purulentia.

OBS. 552. Vir intemperantissimus & hypochondriacus, nausea continua & crebro *vomitu* conflictabatur. *Tumebat*, cum dolore, sinistrum *genu*: cum erumpit *tumor circa pubem*, flatibus adscriptus, & vesicæ orificium comprimens; qui quotidiano incremento ita augetur, ut sese ad umbilicum & latus sinistrum extenderet; cum nonnulla spirandi difficultate. Procedente morbo & urgentibus doloribus contabescit; donec tandem, septimo a morbi principio mense, ad plures migraverit.

Instituta cadaveris sectione, invenitur collectio materiæ purulentæ & fœtidæ inter duas mesenterii tunicas; quæ tanta erat ut occuparet majorem abdominis partem; & hepar sua putredine afficeret. COITERUS.

rantem, asperum & inæqualem *per alvum ejecit*; quem dein minores eadem via sæpius sequuti sunt: imo & per vesicam quoque, una cum sabulo copioso, plures lapillos a prædictis minime discrepantes excrevit. Tandem de atrocissimo dolore lumbum dextrum, totumque crus occupante conquesta, urinam albam & turbidam reddidit. *Vomitu* etiam & vigiliis continuis vexabatur; quibus tandem occubuit.

Mesenterium ingentem abscessum recondebat, continentem cum copioso pure multos calculos, quorum tres majores amygdalæ magnitudinem superabant. Pancreas etiam dissectum majorem exhibuit calculum asperum & inæqualem. MERCKLINUS.

OBS. 553. Mulier sex & triginta annorum post diuturnos *ventris cruciatus*, *calculum* magnitudinem nucis juglandis supe-

OBS. 554. Quidam *febre* valida corripitur. Circa decimum quartum morbi diem, *cruenta* fiunt *dejectiones*; ita ut sanguinem niger-

MESENTERIUM. nigerrimum, corruptum, & pessime olentem, ad quindecim circiter libras excreverit, ad animi scilicet deliquium. Dein fæces consperfæ erant saniosa & sanguinolenta quadam materia. Sensim tandem emaciatus circa sexagesimum tertium morbi diem occubuit. Notandum quod per totum ægritudinis tractum nusquam de dolore ventris conquestus fuerit; nec venter intumuerit.

Examini anatomico subjectum cadaver exhibuit ingentem abscessum in mesenterio. DONATUS.

OBS. 555. In demortuis sæpe deprehenditur mesenterium cum abscessu, vel ulcere sordido; e quibus nunc *febres* acutæ cum *sanguinis vomitu*, *dejectionibus cruentis* & lypothymiis; nunc *ventris tormina* acerbissima; nunc nauseæ, *vomitus*, cachexia & atrophia; nunc *dolores colici* cum lotio purulento; nunc perpetuæ vigiliæ, animi deliquia, sudores frigidi, &c. originem habuerunt. SENNERTUS.

OBS. 556. Quædam virgo incidit in *dolores*, *colicis similes*, & acerbissimos; quibus sociatur *febris cum rigore* crebro recurrente. Frustra variis tentatis præsidiis intra paucos menses marasmo consumpta obiit.

Dissecto abdomine ingens puris copia, qua mesenterium refertum & quasi turgidum erat, erupit. MERMANNUS.

OBS. 557. In cadavere cujusdam *tabidi*, qui inter *dejectiones purulentas* obierat, deprehenditur pulmo totus purulentus. Hepar erat exsuccum. Mesenterium pure diffluebat; atque intestinum colon ejusdem tabis erat particeps. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 558. In cadavere cujusdam melancholici & litterati, qui *obstructis hæmorroidibus* continuo *per alvum materiam purulentam* excreverat; & etiam cum urinis; deprehendebatur mesenterium totum purulentum. TH. BARTHOLINUS.

OBS. 558. (a) In cadavere mulieris juvenis, quæ per septem & viginti dies *ventris torminibus* conflictata erat, occurrit abscessus in mesenterio & colo, ea potissimum parte quæ fundo ventriculi substernitur. LÆLIUS A FONTE.

OBS. 559. Cadaver cujusdam juvenis viginti annorum, *colico dolore* extincti, totum abdomen exhibebat pure repletum; atque integrum mesenterium purulentia deturpatum. VVEPFERUS.

OBS. 560. Inter exenterationem variorum *doloribus colicis* ferocissimis sublatorum, ulcera deprehendebantur sordida, & abscessus in mesenterio; salvis intestinis. SENNERTUS.

OBS. 561. In cadavere cujusdam melancholici & *voracissimi*, *febre lenta* crebris horroribus stipata extincti, erat colluvies purulenta inter duas mesenterii tunicas. BONETUS.

OBS. 562. Muliercula *ventris torminibus* enecata, exhibet in mesenterio abscessum disruptum; a cujus diffuso pure intestina fuerunt erosa & syderata. TULPIUS.

OBS. 563. In cadavere fœminæ multis abhinc annis *hydropicæ*, reperitur tumor prægrandis scirrhosus in epigastrio; atque in mesenterio abscessus pure teterrimi odoris repletus. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 564. Secto quodam *ascitico*, occurrunt intestina sphacelata, & totum mesenterium purulentum. Hepar etiam abscessibus scatebat; & renes erant putridi. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 565. In cadaveribus variorum tabidorum *bulimia* & *lienteria* denatorum, insignem abscessum in mesenterio vidit BONETUS.

Ad traditas accedunt observationes Lib. I. 162, 330, 399, 407, 737, 741, 1712.

ARTICULUS VIII.

MESENTERIUM.

Mesenterium putridum & gangrænosum.

OBS. 566. In cadavere cujusdam viri viginti quinque annos, plus minus, nati, & *tabe* extincti, deprehenditur sub lienem, tumor scirrhosus propria membrana inclusus, caput infantis magnitudine superans; ita ut prima fronte alter videretur ventriculus; mesenterio omnimode consumpto. Intestina omnia in dextrum latus devoluta apparuere. Glandulæ mesentericæ partim erant absumptæ, partim scirrhosæ. RUYSCHIUS.

OBS. 567. In cadavere cujusdam pueri *tabidi*, decennis, omentum erat putre & prolapsum ad vesicam, tenaciter intestinis & peritoneo annexum. Occurrebat etiam mesenterium putrefactum & fere consumptum; potissimum versus os pubis; ubi maxima erat puris copia coloris æruginosi. JOH. FORTIS.

OBS. 568. In cadaveribus variorum *cachecticorum* & *scorbuticorum*, inter cætera vitia, mesenterium præsertim friabile & male cohærens deprehenditur; ita ut levissimo negotio pars a parte divelli potuerit. VVARTHON.

OBS. 569. Inter sectionem nonnullorum Indorum *bulimia* laborantium; & *lienteria* extinctorum totum reperiebatur mesenterium fere absumptum, intestinis invicem cohærentibus. BONTIUS.

OBS. 570. In aliis bene multis, etiam Indis, qui dum viverent sine causa manifesta *tabescebant*, occurrebant purulentia & abscessus in mesenterio. BONTIUS.

OBS. 571. In cadavere *hectici* inveniebatur mesenterium scirrhosum & putridum, cum omento penitus absumpto, & copia aquæ subviridis in abdomine. TH. BARTHOLINUS.

Locum in hoc censu obtinent observationes Lib. I. 274, 390, 430, 454, 672. Lib. II. 387, 697. Vide insuper *Viscera putrida*.

ARTICULUS IX.

Mesenterium aridum.

OBS. 572. Quidam post multos & diuturnos dolores, tandem in *hydropem siccum* lapsus est; quo pergente, ad ultimam rerum lineam ducitur.

Exenterato cadavere animadvertebantur glandulæ mesenterii plane tabidæ & aridæ. BALLONIUS.

OBS. 573. Inter sectionem cadaveris cujusdam juvenis *atrophia* consumpti, inventum fuit mesenterium siccum & induratum, & quasi totum lapidosum. PANAROLUS.

De hacce læsione mentio subjicitur in observatione Lib. III. 70.

SECTIO SEXTA.

DE HEPATE.

ARTICULUS I.

Hepar exiguum & contractum.

HEPAR. OBSERVATIO 574. E fœmina ætatis undequinquaginta annorum, a tribus mensibus *hydropica*, educuntur quadraginta libræ aquæ limpidæ, ope paracenteseos. Duobus elapsis mensibus ventris tumor alteram paracentesim expostulat, quæ similem aquæ copiam suppeditavit. Post quinque septimanas ad tertiam operationem deveniendum fuit, qua prodierunt quatuor & sexaginta aquæ libræ cum maximo levamine. Post quatuordecim dies cœpit languere, amisso appetitu. Dein *venter* celerrime *intumuit*, cum pulsu debili, *respiratione anhelosa*, & extremorum frigiditate. Quarta instituitur paracentesis, & *pedes* paulo post fiunt *œdematosi*; atque dexter *gangræna* corripitur, quam brevi sequitur mors.

Reperiebatur in abdomine aqua fœtida & turbida. Omentum erat tenuissimum & ad fundum ventriculi convolutum. Hepar penitus siccum, durum & rotundum, pugni magnitudinem vix æquabat. Vesicula quidem fellea, rigida & exsiccata, calculum albicantem recondebat. CLAR. STORCK.

OBS. 575. Vir quidam studiosus, vino deditus & catarrhis obnoxius, incidit in cibi fastidium; quod excipiunt *sopor* & *vertigines*, cum *colore* faciei *icterico*; lotio subflavo, nonnihil nigricante & fœtido. Accedit *diarrhœa* cum pulsu frequenti & exili. Tum conqueritur de *dolore in scrobiculo cordis*, & *pectoris angustia*. Interea persistente febre lenta, vires sensim deficiunt. Ingruit delirium obscurum; accedunt denique convulsiones lethales.

Deprehenditur hepar exiguum & compactum, proximis partibus morbose hærens. Cystis fellea bilis glutinosæ uncias duas continebat. Mesenterium annotabatur scirrhosum. Lustrato capite occurrit major aquæ copia, intus & extus, cerebrum quasi obruens. E DIARIO MEDICO.

Inter affines recenseri debent observationes Lib. I. 823, 993. Lib. II. 405, 698. Lib. III. 16, 36.

ARTICULUS II.

Hepar ingens.

OBS. 576. Quidam litteratus quinque & quadraginta annos numerans, atris curis confectus, in meram *hypochondriasim* incidit. Caput dolore & torpore gravabatur, crebro recurrentibus *vertiginibus*; tactu percipiebatur *pulsatio in abdomine*, cum dolore circa limbum costarum spuriarum. Interea de *abdominis cruciatibus*, paroxysmorum

morum instar invadentibus, anxie querebatur, & se mori præ anxietatibus perpetuo exclamabat. Dein hæmorrhoidum fluxus, hactenus uberrimus, suffflaminatur; exsurgit febris erratica; ingruunt motus convulsivi; ac mens obnubilatur. Post biennium tandem inter febris exacerbationem e vivis discessit.

Lustrato cadavere, hepar maximum & scirrhosum deprehenditur. Vena portæ tantæ erat magnitudinis ut intestini faciem, haud sine adstantium admiratione, præ se ferret. Lien etiam ingens occurrit, alias sanus. Stomachus flatulentus saburra nigricante scatebat. Intestina demum mire distenta inflammationis & gangrænæ notas exhibebant. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 577. Quidam princeps *tumore* & summa *duritie abdominis* per sex annos laborabat. Accedit corporis *habitus œdematosus*, cum nonnulla spirandi difficultate, & *dolore in hypochondrio sinistro*, versus ventriculum. Postea incidit in *diarrhœam cruentam*, nigricantem & fœtidam sine dolore; quam excipit *vomitus sanguineo-carnosus*, una cum sanguine sincero. Interea viribus prostratis, & pulsu fere oblitterato, semimortuus quasi jacet. Pluries recurrit vomitus, cum secessu ejusdem naturæ. Omnia postremo bene se habere videbantur, & quædam affulgebat sanitatis spes; cum subito *febre acuta* corripitur, qua brevi ad plures mittitur.

Reperiuntur in abdomine quædam ramenta ab omento divulsa. Hepar ingens dimidiam fere abdominis partem occupabat, & ad ossis ilei cavitatem pertingebat; passim exhibens quasdam putriditatis notas. Lien scirrhosus, lapidis duritiem in nonnullis locis assequebatur. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 578. Mulier quadragenaria *duritiem in dextra ventris parte* diu tulerat, usque ad os ilium, & infra, descendentem cum dolore a tactu. Siti interdum torquebatur, ac de *ventriculi dolore* post pastum, mense ante obitum, querebatur, cum *difficili respiratione*. Postremo accedit *vomitus immanis*; dolor exacerbatur; & vitam cum morte commutavit.

Venter aqua flava & amara plenus invenitur. Ventriculus in medio angustus duos ventriculos quodammodo repræsentabat. Hepar ingens, quasi ad ventris fundum perveniebat. Inferior pars dura variis tuberculis, quorum nonnulla nucem avellanam æquabant, exasperata; cum imminente putrefactione. Ac denique vesicula fellis crassam & atram bilem continebat. VALSALVA.

HEPAR.

OBS. 579. Quidam de *languore stomachi* perpetuo querulus, sensim extenuabatur, ob *impotentiam sumendi alimenta*; quæ scilicet deglutita ad stomachum non posse pervenire videbantur. Tandem in *vomitum* atri humoris incidit, quem excipit *febris*, quæ brevi jam marasmo confectum, illuc mittit unde negant redire quemquam.

Hepar mole maximum totum epigastrium occupabat, cum vesicula fellea amplissima. Vix apparebat lienis vestigium. Propulsus conspicitur ventriculus ad regionem umbilicalem; cujus orificium superius a superincumbente hepate valde comprimebatur, & quasi strangulabatur; atque hic erat obex qui descensum alimentorum præpediebat. FONTANUS.

OBS. 580. Quidam *arthriticus* catarrho, cum capitis dolore & *vomitu* corripitur. His accedit mictus laboriosus. Excluso calculo dolor fugatur, sed remanet vomitus. Tum de *præcordiorum angustia* molestissima conqueritur: urgent anxietates; vires deficiunt: pulsus antea debilis oblitteratur; & die vigesimo quinto occubuit.

Deprehenduntur pulmones in angustum coacti, ob repulsum diaphragma ab ingenti hepatis mole, cujus alter lobus livore inficiebatur. Ren sinister ulcus cavum & quasi cancrosum exhibebat, nonnullosque calculos recondebat. Præterea vesica conspiciebatur putrida & livida. SCHENKIUS.

OBS. 581. Vir inter magnates conspicuus, jampridem variis ægritudinibus obnoxius, *vomitu* præsertim, nausea, *dolore circa inguina*, *cum mictu laborioso* & *stranguriofo*, laborabat. Interea excluso calculo evanescit dolor, & lotium libere fluit. Sed persistit vomitus, & ad ultimum fatum producitur.

Occurrit ingens hepatis moles qua repellebantur diaphragma & pulmones. BONETUS.

HEPAR. OBS. 582. Quidam incidit in *dolorem lateris* dextri, paululum supra nothas costas, cum calore febrili, & inquietudine. Accedit *alvi fluxus*, qui demum in contrarium morbum facessit; & die decimo quarto obiit.

Secto corpore invenitur hepar subrubens, & portentosæ magnitudinis, interius flavescens, & bili innatans. Pulmones præterea semi-putridi conspiciebantur. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 583. Puella sexennis post lentam tabem *hypochondriorum dolore* querebatur. Appetitus plane deficiebat. Tandem viribus fracta, expiravit.

Reperiebatur hepar ingens, & fere universum occupans abdomen; quod ventriculum adeo ad inferiora depresserat, ut quasi ab œsophago videretur separatus. Præterea pulmo sinister erat fere consumptus. BARTHOLINUS.

OBS. 584. Puer decennis jamdiu *tuberculis* laborabat in diversis partibus, e quibus suppuratis *ulcera* emergebant *fœtidissima*, cum ossis corruptione. Post triennium ab initio morbi, urgente *febre* continua, macie confectus, convulsus tandem obiit.

Jecur occurrit maximum, & costis agglutinatum. Invenitur præterea abscessus, juxta dorsi vertebras superiores, membranis ipsius spinæ obvolutus. RODERICUS A FONSECA.

OBS. 585. Fœmina quæ parum comedebat, ob *anxietates* & *suffocationes* quas post pastum patiebatur; derepente obiit.

Jecur & splen insignis erant magnitudinis; hinc angustia & compressio ventriculi. Vasa insuper sanguine destituebantur, a crebris ejus amissionibus. BONETUS.

OBS. 586. Cadaver cujusdam puellæ octodecim annorum, jamdiu *anhelosæ*, ac *febre tertiana continua* extinctæ, exhibebat hepar tantæ molis ut ad quintam pectoris costam pertigerit; ubi usque adeo pulmones arctabat, ut respirationem difficilem redderet. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 587. In cadavere mulieris quadragenariæ, quæ sæpius pepererat; modo ob *mensium suppressionem*, gravidæ frustra habitæ; occurrit hepar ingentis molis; quod scilicet quadraginta libras pendebat. TH. BARTHOLINUS.

OBS. 588. Cadaver cujusdam *hæmorrhagia* immodica extincti, hepar ingens, pondo quindecim librarum exhibebat; quod diaphragma ultra medium pectus propellebat, & totum ventriculum plane obtegebat. Pancreas insuper, & mesenterium erant scirrhosa. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 589. Reserato abdomine cujusdam viri qui per aliquot annos *ingenti struma* juxta imam inferioris maxillæ regionem laboraverat, patet hepar triplo majus solito; ac intus forisque innumeris glandulis, pisi fabæque magnitudinem æquantibus, refertissimum. GLISSONIUS.

OBS. 590. In cadavere cujusdam mulieris *ascitica*, hepar tam immensæ magnitudinis animadvertitur, ut hominum fidem fere superaret: ultra enim dextri renis regionem protendebatur. Durum insuper fuit, cum nonnullis putriditatis notis. HARDERUS.

OBS. 591. Lustratis interaneis cujusdam fœminæ, quæ dum viveret *spirandi difficultate* premebatur; conspicitur hepar tantæ magnitudinis, ut fere totum abdomen occuparet, ac diaphragma sua magnitudine fortiter comprimeret. MARCHETTIS.

OBS. 592. In cadaveribus variorum puerorum *scrophulis* extinctorum, inveniebatur hepar mole maximum, & subalbicans; cum cysti fellea bile glutinosa, similem colorem referente, turgida. EX ACTIS CHIRURG. PARISIENS.

OBS. 593. Inter eviscerationem juvenis duodetriginta annorum, quem sustulerat *hydrops ascites*, in conspectum veniebat hepar insignis magnitudinis, in parenchymate densum & exangue. Lien insuper durus & siccus occurrit. HEURNIUS.

OBS. 594. Secto corpore cujusdam *catarrho suffocativo* sublati, hepar occurrit immensæ molis, octodecim libras pendens. Folliculus fellis concretione biliari, ponderis

deris unius unciæ replebatur. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 595. Lustrato cadavere cujusdam fœminæ *edacissimæ*, inter graviditatem, *peripneumonia* extinctæ, deprehendebatur hepar insolitæ magnitudinis, ubique hypochondrio coextensum; alias probe constitutum. ARGENTERIUS.

OBS. 596. In cadavere cujusdam mulieris *corpulentia* obrutæ, quæ dum viveret *fame canina* laboraverat, annotabatur præter stupendam adipis copiam, hepar sanguine turgidum, ac mole ineffabili. GEMMA.

HEPAR.

His addere licet observationes Lib. I. 76, 218, 249, 406, 525, 526, 610, 655, 713, 727, 816, 866, 873 (*a*), 898, 904, 913, 915, 922, 956, 1011, 1023, 1027, 1631. Lib. II. 3, 17, 77, 125, 159, 303, 308, 362, 397, 417, 422, 428, 477, 518, 519, 678, 705, 885, 893. Lib. III. 222, 232, 342, 414. Lib. IV. 147.

ARTICULUS III.

Hepatis inflammatio.

OBS. 597. Adolescens decimum octavum ætatis annum agens, florido gaudens corporis habitu, horrore & rigore corripitur, quos excipit *febris acuta*, *dolore* æstuante & gravativo in *hypochondrio dextro* stipata. Facies pallore subviridi perfunditur: urgent *tussis & spirandi difficultas*, *tumente hypochondrio* affecto, cum renitentia. Interea dolor lancinans ad cæteras abdominis partes propagatur, non secus ac ad pectus. Abdomen in dies altius prominet: ingruit *singultus*: mens obnubilatur; & quinto morbi die ad plures migravit.

Lustratis interaneis, reperiebatur hepar ingens & inflammatum, partibus vicinioribus ejusdem mali consortibus accretum. Major lobus abscessum disruptum, & hiantem in abdominis cavo exhibebat; cum stagnante colluvie purulenta & sordida. Intestina insuper etiam phlogosi tacta, & nonnihil passim gangrænosa conspiciebantur. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 598. Puer novennis, scabie diu infestatus, *febre* prehenditur continua, cum extremorum refrigeratione, *vomitu* immani & *alvi profluvio*; adeo ut a cholera parum discreparet hic morbus, qui tantam sævitiem exercet, ut æger intra quatriduum ad atrophiam quasi deduceretur, quinto die ad libitinæ rationem ductus.

Secto cadavere pulmones se exhibuerunt flaccidi & exangues; dexter vero costis & diaphragmati hærebat. Cor erat marcidum & rugosum: pericardium aqua destitutum. In abdomine peritonei & omenti nulla erant vestigia. Mesenterium scirrhosum. Hepar denique magnum nonnihil scirrhosum circa extremos lobos gangræna infectum, a prægressa inflammatione. E MISCELL. CURIOS.

OBS. 599. Vir consistentis ætatis incidit in *hydrophobiam*; adeo ut ne guttulam liquidi cujuscumque posset deglutire; cum tamen solida alimenta prompte per gulam demitteret. Tertio die a primo insultu genuina rabie correptus est; saliva uberrime ex ore effluente, adstantes conspuebat. Quarto demum die facto uno & altero corporis subsultu, subito suffocatur.

Aperto corpore præter modum extenuato, omentum penitus absumptum reperitur. Hepar in parte concava inflammatum occurrit, cum imminentis gangrænæ notis. Ventriculi interior tunica putredine tacta videbatur. Lustrato pectore pulmones se præbent exsicci, & costis undique adnati. Pericardium erat siccum; cum corde flaccido & extenuato. BRECHTFELD.

OBS. 600. In quadam muliere annosa

febris

HEPAR. *febris* erat affidua, noctu exacerbationes habens, alternatim minores & majores in morem *semitertianæ*. Hanc comitabantur *anxietates*, calor acris circa præcordia; implacabiles renum dolores, & animi deliquia. Uno die quinquies vel sexies rigebat, succedente calore adurente, cum pulsu validissimo. Tandem vigesimo septimo morbi die occubuit.

Deprehendebatur hepar inflammatione correptum; & vesicula fellis novem continens lapillos ciceribus rubris duplo majores. Lustrato pectore occurrit sinister pulmo purulentia defœdatus. BALLONIUS.

OBS. 601. Quidam lacertosus & robustissimus *febre* prehenditur, cum *dolore lateris dextri* acutissimo, *tussi* molestissima & sicca, ac levi delirio, quod excipit genuina *phrenesis*, quæ brevi interitum post se trahit.

Hepar & diaphragma phlogosi erant affecta. Intestina omnia bile tincta erant, non secus ac cutis. Lien erat monstrosus cum capsula crassissima, partim cartilaginea, ac fere ossea. Pulmo sinister a contactu diaphragmatis nonnihil inflammatus occurrit. FANTONUS.

OBS. 602. Quidam juvenis in *febrem*, prævio horrore, incidit; quam concomitantur lassitudo spontanea & dolor capitis gravativus. Interea urget *vomitus*, quem brevi sequitur *alvi fluxus*, primo biliosus, dein cruentus. Pulsus erat debilis, cum frigore totius corporis, etiam sub primis diebus. Quarto die efflorescunt *maculæ purpureæ*. Quinto ingruit *somnolentia*, quam presso pede sequitur delirium, mortem post se trahens.

Vasa cerebri sanguine turgebant. Hepar inflammatum deprehendebatur. Simili læsione affecta ventriculus & intestina, variis maculis lividis erant signata. CHIRACE.

OBS. 603. Juvenis ætatis viginti annorum *febre* quadam epidemica laborabat, cum *diarrhœa biliosa* & siti inextinguibili. Die vigesimo accedunt *animi deliquia*, quæ brevi comites habent convulsiones, quibus tandem exanimis concidit.

Reserato imo ventre, fat notabilis aquæ cruentæ copia invenitur. Occurrit jecur immensæ magnitudinis & crassitiei, ima parte livens & niger; ac prægressæ inflammationis notas gerens. Cystis fellea omnino exhausta deprehendebatur; cum intestinis flatu admodum turgidis. BONETUS.

OBS. 604. Juvenis quatuordecim annos natus, *bubone pestilentiali* in inguine dextro corripitur; qui solitum incrementum minime assequitur. Hinc delirium, & motus convulsivi lethales.

Secto cadavere deprehenditur cor duplo majus, cruorem atrum & crassissimum continens. Pulmones maculis gangrænosis infestabantur. Hepar partim inflammatum haud absimiles maculas præ se ferebat. Vesicula fellis bile atra viridi scatebat. DEIDIER.

OBS. 605. In cadavere cujusdam *febre continua* & *ardente* sublati, se obtulit hepatis lobus orificio ventriculi, diaphragmati & nothis costis affixus; adeo ut nonnisi frustulatim avelli potuerit. Hæc hepatis portio ex inflammatione, quæ præcesserat, nigricans observabatur. Reliquum vero hepatis inculpatum apparebat. PLATERUS.

OBS. 606. Cuidam *vulnus capiti* infligitur, cum fractura. Post perterebrationem emergit *icterus*, in facie & pectore præsertim conspicuus. Interea *difficilis respiratio*, omniaque in pejus ruunt, donec undecimo die ad plures abierit.

Hepar erat tumidum & inflammatum, sine tamen purulentia & putredine. Cystis fellea atra & viscida bile turgebat. EX ACTIS CHIRURG. PARISIENS.

OBS. 607. Adolescens octodecim annorum, optimæ cæteroquin constitutionis, victui inordinato indulgens, incidit in *febrem* continuam cum *respirationis difficultate*. Cum aliquandiu, nil proficientibus remediis, ægrotasset; *diarrhœa* superveniente obiit.

Sectum cadaver exhibet hepar inflammatum. Pulmones etiam simili modo læsi annotantur. RUMLERUS.

OBS. 608. In cadavere pueri novennis *febre ardentissima*, intra paucos dies extincti, inveniebatur hepar immensæ magni-

gni-

gnitudinis, prorfus fanum, nifi quod in extremis partibus effet a prægreffa inflammatione toftum, nigrum & durum. TH. BARTHOLINUS.

OBS. 609. Inter fectionem cadaveris cujufdam *fingultu* pertinaciffimo ante obitum conflictati, deprehendebatur hepar tumens & inflammatum, cum compreffo ventriculo. SAXONIA.

Inter affines recenferi debent obfervationes Lib. I. 335, 819, 1048, 1645. Lib. II. 106, 128, 284, 449, 679, 774. Lib. III. 270. Vide etiam *Vifcera inflammata*.

ARTICULUS IV.

Hepar obftructum.

OBS. 610. Mulier juvenis *dolore* & tenfione in *hypochondrio dextro* jamdudum laborabat, cum in febrem tertianam notham; ac deinde in *affectum iliacum* incidit. Paulo poft *paralitica* evadit; fub quo rerum ftatu integrum annum vixit; circa cujus finem, marafmo confecta, de appetitu proftrato, fiti & *ventriculi ardore* querebatur. Tandem accedit alvi difficultas, quam brevi fequitur lethum.

Inftituta cadaveris fectione animadvertitur hepar ingens & obftructum; cum veficula fellea bile craffa & atra turgida. Præterea ventriculus tumens colluvie viridi fcatebat. BIANCHI.

OBS. 611. Vir quadragefimum ætatis annum agens, de *hypochondriorum tumore* & obftructione querebatur, cum in *acutam febrem* incidit, pulmonum phlogofeos fignis ftipatam, qua intra duodecim dies e medio tollitur.

Luftrato cadavere, deprehendebatur hepar amplum & obftructum, durum & pallido-fufcum. Lien vero erat duplo major quam folet. Pulmo dexter plevræ annexus durus occurrit. Pericardium denique aliquot aquæ cruentæ cochlearia recondebat. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 612. Juvencula viginti quatuor annorum, per triennium laboraverat, nunc immodico menftruorum fluxu; nunc *ventris torminibus*, vel *diarrhœa* cum cibi faftidio. Tandem in *leucophlegmatiam* incidit, quæ fub finem vitæ, tuffim cum fputo nonnihil purulento poft fe trahit.

Exenteratum cadaver exhibet hepar obftructione læfum, & fublivido colore tinctum; cum pulmone multis ulcufculis obfito. DIEMERBROEK.

OBS. 613. Quidam fexagenarius obefus, *difficili mictu* multos annos laboravit. Variæ fuerunt fententiæ de caufa morbi, quam alii in vefica, alii in renibus collocabant: fed exitus oftendit omnes deceptos fuiffe. Cum enim *apoplexia* mortuus effet; in luftrato cadavere nil animadvertitur vitii, nec in renibus, nec in vefica. Cætera vifcera etiam fana deprehendebantur, fi excipias hepar duriufculum & obftructum. HESSIUS.

OBS. 614. Quidam infignem in utroque *hypochondrio*, fed præfertim dextro, *tumorem febri* vehementi conjunctum, patiebatur. Procedente morbo, omnia in pejus ruunt & tandem quadragefimo morbi die ad Superos migravit.

Reperitur hepar tumidum, induratum vel retorridum; & pumicis inftar hiulcum. Pectus aquæ copiam continebat. CAR. PISO.

OBS. 615. Inftituta cadaveris fectione cujufdam mulieris *afciticæ*, ob fuppreffos menfes a mœrore; præter duodecim libras colluviei ferofæ in abdomine ftagnantis, reperiebatur hepar durum & obftructum; ficcum & variegatum. BALLONIUS.

OBS. 616. In cadavere cujufdam *febre tertiana* laborantis, & inexpectato cafu fub-

HEPAR. sublati, occurrit hepar durum & exangue. RUMLERUS.

In hoc ordine collocari debent observationes Lib. I. 28, 126, 160, 350, 538, 876. Lib. II. 223, 231, 233, 306, 387.

ARTICULUS V.

Hepar scirrhosum.

OBS. 617. Vir quadragesimum quintum ætatis annum agens incidit in *vomitum* frequentem, cum tensione hypochondrii dextri. Postea magna persentitur *durities* in abdomine; & præsertim in *hypochondrio dextro*; cum dolore in altero latere. Materia per vomitum rejecta erat fusca, atra & varia. Interim accedit *febris* cum pulsu obscuro & urinis velut ictericorum. Pedes dein tument: ingruit spirandi difficultas, & æger vivendi finem fecit.

Inter exenterationem cadaveris deprehendebatur hepar maximum, scirrhosum & steatomatibus refertum. Vesicula fellis septem calculos biliares recondebat. Lien erat perpusillus: pancreas ita extenuatum cernebatur, ut deesse prima fronte videretur. Sectus ventriculus exhibet interiorem faciem maculis nigris signatam; cum tumido & calloso pyloro. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 618. Vir quatuor & triginta annorum *tertiana vernali* laborabat, qua intempestiva curatione fugata, deficit appetitus & accedit *obtusus dolor* cum quadam gravitate & duritie in *hypochondrio dextro*. Paulo post simili modo afficitur hypochondrium sinistrum. Dien *venter & scrotum intumuerunt*; & œdema sensim per totum corporis habitum se extendit. Respiratio tum fit anhælosa; ingruunt cordis palpitationes, anxietates & lypothymiæ; ac demum mors.

Magna aquæ subrubellæ & turbidæ copia fluctuabat in abdomine. Hepar erat scirrhosum, & innumeris granulis duris & flavis compactum. Cystis fellea continebat liquorem albumini ovorum plane simillimum. Lien squamosus & tenax, mole magnus tres libras pendebat. Pectus denique utrimque aqua limpidissima scatebat. CLAR. STORCK.

OBS. 619. Bajulus consistentis ætatis, inter attollendum gravius onus, molestiam ad lumbos sentit; qua sensim debilior evadit. Dein ingruit *febricula*, quam concomitatur *intumescentia in scrobiculo cordis*. Abdomen interea aqua stagnante distenditur; ac demum post duos circiter menses, placide migravit ad Superos.

Reserato abdomine præter aquæ copiam, deprehenditur omentum retractum in hypochondrium sinistrum. Ventriculus parvus & contractus conspicitur; liene duplo majore quam æquum esset. Hepar autem mole maximum universam & superiorem ventris regionem occupabat: totum erat durum & tuberculosum; necnon ichore quodam, quasi purulento refertum. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 620. Vir sex & triginta annos numerans a *quartana* intempestive *suppressa* fit *asciticus*. Variis incassum tentatis, solitum incrementum sumit hic morbus. Pulsus fit parvus & inæqualis; respiratio sublimis & anxia; sitis magna; ac venter tumidus & durus. Tandem vires plane deficiunt; & misellus æger inter medias aquas sitibundus, suffocatus interiit.

Stagnabat aqua copiosissima & subflava in abdomine. Occurrebat omentum fundo ventriculi retractum & tenuissimum. Hepar magnum & scirrhosum ad duodecim libras accedebat. Lien durus & quasi cæruleus quinque libras ponderabat. Intestina erant naturalia; solum colon in chordam contractum reperiebatur. CLAR. STORCK.

OBS. 621. Quædam mulier de *doloribus* duri-

duritie & pondere *dextri lateris* perpetuo fere conquerebatur. Quoties noctu supina dormiebat, toties largissimas *sanguinis eruptiones e faucibus* experiebatur; haud sine suffocationis periculo. Tandem accedunt *vomitus* ingestorum, & deinceps *fæcum* alvinarum summe fœtentium. Inter quos diem suum misere obiit.

Lustrato cadavere, intestinum ileum tres nodos exhibet, nulla intercapedine a se distantes; qui nil aliud erant quam duplicaturæ intestini in se retracti. Hepar erat justo majus, scirrhosum & maculatum. VVOLGNAD.

OBS. 622. Quidam *febribus tertianis* & continuis, ac *erysipelatibus* obnoxius, extremo quinquennio *orthopnæa*, *diarrhæa* & stranguria vexabatur. Dein *tumore totius abdominis* corripitur, qui sensim in tantam molem excrevit, ut etiam umbilicum rumperet. Tandem viribus exolutis vitam cum morte commutavit.

Deprehendebatur abdominis cavum aqua citrina, urinam deferente, ultra modum repletum. Hepar vero occurrit durum & album; liene parvo & albo. Lustrato pectore, pulmones annotantur ampli & cor magnum. TRAFELMANNUS.

OBS. 623. Vir sex & viginti annorum *ictero* per triennium laborabat. Erumpunt *tubercula*, verrucarum instar, in *dorso & artubus* inferioribus. Durum erat hypochondrium dextrum cum dolore. Discusso colore icterico, omnia bene se habere videbantur; cum recidivam patitur. Tum accedit *hydrops*: venter prominet, cum œdemate scroti, & artuum inferiorum. Pergente & increscente malo, post plures menses occubuit.

Præter ingentem aquæ copiam reperitur in abdomine jecur induratum & scirrhosum, atque exsuccum, instar ligni putredine consumpti. HORSTIUS.

OBS. 624. Quædam muliercula post vehementiorem *impetum*, a quodam ebrio, in *sinistrum hypochondrium* illatum, *dolorem* inibi atrocissimum patiebatur. Prorumpit e parte læsa *tumor* ad pugni magnitudinem. Dein protuberat totum abdomen: dolores exasperantur & ad umbilicum propagantur. Interea urgentibus mole, pondere, & doloribus, difficilis admodum fit respiratio. Quibus persistentibus contabescit ægra; ac demum post octennium obiit.

HEPAR.

Inciso ventre exilit aqua putrida ad viginti quatuor libras. Occurrit in dextro hypochondrio folliculus crinitus, vel quidam capillorum contextus mire contortorum, & quasi glutine junctorum. Hepar demum ingens & scirrhosum, & quasi lapideum deprehenditur. E. MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 625. Vir quinque & triginta annorum, mero indulgens, *febre* corripitur continua, cum *dolore lateris sinistri*. Pluries celebrata venæ sectione, *intumuit* totum *abdomen*, cum urinis igneis. *Hypochondrium dextrum durum* & tensum exploratur. Venter interea in immensum attollitur, cum scroti & crurum tumore œdematoso. Lingua aspera nigricabat. Celebrata paracentesi, detumuerunt venter, scrotum & crura; & omnia melius se habere videbantur, cum inter salutis spem, interiit.

Reperiebatur hepar scirrhosum & ita induratum, ut ligni naturam referebat. Intestina insuper varias syderationis notas exhibebant. E. MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 626. Quidam post *icterum* flavum contumacissimum, de appetitu prostrato querebatur. Deprehendebatur durities manifesta in regione hepatis. *Abdomen* flatuum copia *tumebat*; & urgebat *asthma* molestissimum. Tandem persistente, & increscente morbo, fatis concessit.

Ultra triginta libras aquæ recondebat abdomen. Occurrebat hepar scirrhosum, flavum & exsangue. Folliculus fellis bile crassa & viscida, cum lapillo, repletus annotabatur. Latitabat demum vomica in pulmone. VVEPFERUS.

OBS. 627. Quædam virgo variis ægritudinibus jampridem obnoxia; præ *hypochondrii dextri pondere*, *tumore*, & inæquali duritie, vix ambulare poterat. Tandem resolutis viribus ad Superos migravit.

Secto corpore inventa est massa carnea & scirrhosa in regione hepatis usque ad umbilicum extensa; quæ extracta sex & triginta libras ponderabat. Hepar nullum occurrit. In substantia interna massæ duo magni abscessus reperiebantur. (Quid hinc

HEPAR. fit intelligendum nemo non videt). ZACUTUS.

OBS. 628. Vir quinquagenarius jamdudum *ascite* laborans, cum artubus inferioribus œdematosis; aqua abdominis, paracenteseos ope, pluries educta; tandem febre, sopore lethargico stipata, corripitur. Viribus obrutis quarto morbi die ad Superos; migravit.

Præter laticem in abdomine stagnantem, hepar se præbet extus tuberculosum, & intus durum & scirrhosum. Epiploon putridum & fere absumptum deprehenditur. Intestina putredine defœdata, odorem teterrimum spargebant; & ideo ulterius scrutinium prohibuerunt. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 629. Fœmina, ætatis quadraginta annorum, *hydropica*, paracentesi amisit sexaginta circiter libras aquæ subrubellæ & glutinosæ, cum levamine: postea difficile decumbit in latus sinistrum. Epigastrio inæqualiter protuberante, totius ventris tumor in dies crevit; & bimestri spatio interiit ægra.

Abdomen explebat plurima aqua. Hepar occurrebat omnino scirrhosum, & sinistro lobo suo instar farciminis productum, & spleni accretum. Latus thoracis dextrum colluviem serosam etiam recondebat. CLAR. DE HAEN.

OBS. 630. In cadavere cujusdam matronæ *ulcere cancroso* in mamma sinistra extinctæ occurrebant ventriculus & intestina portentose inflata, & aqua turgida. Jecur erat durum, scirrhosum, & quasi lapideum, integre labefactatum. Lienis vestigia quædam putrida annotabantur. Uterus demum materiam albam concretam, durissimam, & quasi lapidefactam continebat. GARNERUS.

OBS. 631. Paupercula diu gestabat *tumorem in hypochondrio dextro*. Tandem *hydrope* correpta brevi extinguitur.

Instituta cadaveris sectione, reperitur abdomen stupenda aquæ citrinæ copia distentum; cum omento plane absumpto. Hepar vero non solum in scirrhum mutatum; sed in lapideam quasi duritiem conversum deprehendebatur: nam sparsim concreverant in ipsa substantia lapilli, fabæ magnitudine. FORESTUS.

OBS. 632. Quinquagenarius *scorbuticus*, febribus vagis aliquandiu laborans, de appetitu prostrato, & intensissimo *ventriculi dolore* querebatur. Accedit vomitus pertinacissimus, donec tandem victus malo fatis concessit.

In evisceratione hæc notantur: tota scilicet interior ventriculi facies rubicunda, & tantum non excoriata. Hepar erat ingens & durissimum, ac circa vesiculam fellis nigricans. Lien grandis & durus. In mesenterio demum non procul a pancreate, cystis quædam sero repleta. BARTHOLINUS.

OBS. 633. Quædam mulier annosa, *a suppresso fluxu fistulæ*, quam jamdudum gestabat, *dolore in hypochondrio dextro* corripitur; cum ciborum fastidio & *vomitu* interdum biliosо. Interea hypochondrium dolens in insignem *tumorem* sensim attollitur. Ingruit *icterus*, quem concomitantur gravia & varia symptomata, quæ tandem ægram e medio tollunt.

Stupenda conspicitur hæpatis scirrhosi moles; quatuordecim enim pendebat civiles libras. Occurrit insuper in mesenterio tumor quidam sarcomatosus, caput infantis magnitudine æquans. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 634. Juvenis viginti quatuor annorum *tumido epigastrio* per quadriennium laborans, tandem acute decumbere cœpit. Die *febris* quinto deliravit; ac nono obiit.

Occurrit jecur monstrosæ molis, & pluribus veluti scirrhis obsessum, recondensque cystim plures lymphæ mensuras continentem; præter alios loculos passim in ejus substantia sparsos, & humore diversæ sortis repletos. CLAR. HAZENHORL.

OBS. 635. Cuidam quinquagenario *venter* maxime *tumebat*, cum cruribus nonnihil œdematosis. Ulterius protuberante abdomine emergit *spirandi difficultas*. Humor diu effluxit ab scroti vulnere, quod dein coaluit. Exsurgit *febris*, præcipue sub vesperam. Lien tumidus tactu deprehen-

henditur. Jecur non poteſt ſentiri; quoniam fere totum coſtis tegitur.
In mortui cadavere deprehenditur hepar ſcirrhoſum & duriſſimum; & lien haud abſimili modo læſus. GUARINONIUS.

OBS. 636. Quidam juvenis, potator ſtrenuus, incidit in *icterum*; qui demum *aſcitem* poſt ſe trahit. *Hypochondrium dextrum durum*, & tumidum deprehendebatur. Procedente morbo cum ſolitis incrementis; tandem fatis ceſſit.
Inſtituta cadaveris diſſectione, præter ingentem in abdominis cavo aquarum colluviem; in conſpectum veniebat hepar duriſſimum, & ſcirrhoſum; atque flavedine tinctum. BONETUS.

OBS. 637. Vir conſiſtentis ætatis *dolore in epigaſtrio* & *vomitu* nulla arte ſedando, decem abhinc menſibus conflictabatur. Procedente morbo, & in pejus ruente; morte jam inſtante *evomuit* haud ſine ſummis cruciatibus, & intolerabili *cardiogmo*, meræ bilis porraceæ tres vel quatuor libras.
Reſerato abdomine reperiebatur hepar mole maximum, ſcirrhoſum, & atro virore totum luridum. CAR. PISO.

OBS. 638. Quidam a pluribus menſibus *febre* lenta laborabat, cum ſiti & *vomitu contumaciſſimo*. *Hypochondrium dextrum tumidum* & tenſum explorabatur. Senſim increvit in ingentem molem prædictus tumor; donec ad plures abierit æger.
Mira erat muſculorum abdominalium extenuatio ſupra corpus hepatis, vix apparente veſtigio fibrarum carnearum. Ingens hepar totum ſteatomatoſum reperiebatur, albicans ſcilicet, compactum & durum. FANTONUS.

OBS. 639. Quidam miles, poſt febrem tertianam, *ictero* prehenditur. Accedit *febris continua*, cum *dolore in hypochondrio dextro*. Ingruit poſtremo affectus comatoſus, qui brevi lethum accerſit.
Inciſo cadavere occurrit hepar durum & ſcirrhoſum. Omnia viſcera colore luteo erant infecta, haud excepto cerebro, cujus vaſa inſuper ſumme dilatata conſpiciebantur. DEZON.

OBS. 640. Quidam *ictero* defœdatus, anxiam vitam inter mortem & inediam trahebat. *Vomitu* perpetuo tandem fractus occubuit.

HEPAR.

Invenitur hepar mole maximum & ſcirrhoſum; ac ea parte qua renum regioni vicinius erat, rubens & quaſi ſphacelo correptum. Veſicula fellis amurca quadam argilloſa ſcatebat. Lien erat ſcirrhoſus, non ſecus ac pancreas. Pulmones demum ſemiputridi conſpiciebantur. TH. BARTHOLINUS.

OBS. 641. Inter exenterationem cadaveris cujuſdam juvenis *ventris torminibus*, & *tabe* extincti, in conſpectum veniebat hepar duriſſimum, ac mole maximum; quod accurato examini ſubjectum exhibebat mille minutos abſceſſus, materia quadam dura, alba & quaſi purulenta & exſiccata repletos. Nec immunis erat lien ab eodem malo. Pulmo erat verſicolor, alias ſanus. BORRICHIUS.

OBS. 642. Secto cadavere cujuſdam virginis *cachectica*, inter *febrem continuam*, & *billioſam* extinctæ, reperiebatur abdomen ichore fœtido repletum; cum omento putrefacto. Hepar vero ſcirrhoſum occurrebat, & lien ſimili modo afficiebatur. Cor inſuper duplo majus continebat circa valvulas dextri ventriculi calculum ex tartaro concretum. HORSTIUS.

OBS. 643. In cadavere cujuſdam vetulæ *hydrope aſcite* extinctæ annotabatur omentum putridum ac pene conſumptum. Hepar conſpiciebatur ſcirrhoſum cum ſuperficie aſpera. Lien puſtuloſus, cum pancreate ſolito duriore & grandinoſo. Pericardium aqua erat deſtitutum; cor vero adeo vaſtum, ut longitudine & latitudine ſuperaret bovinum. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 644. Reſerato abdomine cujuſdam militis, qui poſt *graviſſimam dyſenteriam*, in *hydropem* febre ſtipatam inciderat, inveniebantur pulmones coſtis hærentes, cum variis gangrænæ notis; & ſero ſubcruento innatantes. Hepar vero ſcirrhoſum animadvertitur, cujus veſicula fellea erat fere inanis; cum majori aquæ copia in abdominis cavo. LAUBIUS.

OBS. 645. Vir quidam quinquaginta circiter annorum, poſt varias ægritudines a qua-

HEPAR.

quatuor mensibus *insigni tumore hypochondrii dextri* opprimebatur; adeo ut cathedræ toto eo tempore insidere, & dormire cogeretur, vel usque ad obitum.

Cadaver cultro anatomico subjectum exhibebat hepar maximum & scirrhosum; una cum liene in tabem verso. Nec deerat colluvies serosa in abdomine. CAR. PISO.

OBS. 646. Fœmina per septem annos de *alvo sicca* querebatur; & nonnisi ingentibus conatibus fæces albicantes deponebat. Erumpunt dein *pustulæ* per totum corporis habitum, quæ numerosiores prostabant *circa regionem hepatis*, cujus durities tactu percipiebatur. Tandem febre hectica conficitur.

Occurrit hepar mole maximum & scirrhosum, cum vesicula fellis in sese collapsa, & fere tota consumpta. KERCKRINGIUS.

OBS. 647. Quidam post numerosissimas venæ sectiones, inter *febrem continuam* celebratas, in *hydropem* incidit. Progrediente morbo, *mictu* tandem *sanguinis* corripitur, quo brevi illuc mittitur unde negant redire quemquam.

Secto cadavere hepar scirrhosum & tuberculosum deprehenditur; cum uberrima aquæ copia in abdominis cavo; cæteris visceribus sanis. E DIARIO MEDICO.

OBS. 648. Quidam per quinque menses *ictero nigro* laborabat; cum tandem post virium lapsum e medio tollitur.

Inter exenterationem abdominis patet hepar scirrhosum, ligni instar durum; atque tartareis, & quasi assatis humoribus infarctum; cum vesicula fellea plane vacua. Omentum vero erat putrefactum. MOLLENBROCCIUS.

OBS. 649. Vir quadragesimum quintum annum agens, inter summam annonæ difficultatem, *ictero* corripitur; quo intra mensem occubuit.

Inveniebatur hepar totum scirrhosum; & vesicula fellis prorsus inanis. Glandulæ mesentericæ erant induratæ; & stagnabat in abdomine major aquæ copia. E DIARIO MEDICO.

OBS. 650. Quidam per multos annos *morbo regio* laboraverat; cum subito e bilis in ventriculum miro confluxu expiravit.

Reserato abdomine, inveniebatur hepar durum, magnum & quasi viride. Lien vero erat etiam ingens, sed mollis. VESALIUS.

OBS. 651. In corpore bimuli *diarrhæa*, *atrophia*, & aliis gravibus symptomatibus defuncti, inveniebatur hepar ingens, albicans & durum. Insuper vesicula fellea bile ex nigro-viridi turgebat; qualis subinde majori proventu per alvum excernebatur. BONETUS.

OBS. 652. Lustratis cadaveribus nonnullorum qui a *morbo regio* in *hydropem ascitem* delapsi erant, in apricum veniebat hepar scirrhosum, & adeo durum, vel lapillis adeo plenum, ut novacula vix præscindi potuerit. BENIVENIUS.

OBS. 653. In cadavere mulieris quæ jamdiu de *tumore* & *dolore in hypochondrio dextro* querebatur, hepar sese obtulit, magnitudine tanta, ut vix credi possit. In hoc hepate scissuræ hiabant variæ satis longæ & profundæ. Ejusque substantia erat scirrhosa & tuberculosa. EX INSTITUTO BONONIENSI.

OBS. 654. Inter sectionem cujusdam *hydropici*, in conspectum veniebat hepar magnum, durum & ponderosum; parte sinistra crassa, rotunda & albida. Ejus substantia tota erat scirrhosa. Abdomen & pectus seri copiam continebant. Pulmones variis maculis lividis erant conspersi. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 655. Quidam helluo, quotidie inter potationes & comessationes vitam degens, tandem *hydrope* corripitur; & periit.

Hepar in tantam molem excreverat, ut universam fere diaphragmatis cavitatem repleret, tam in dextra, quam in sinistra parte, cum summa duritie. PANAROLUS.

OBS. 656. Secto corpore cujusdam *hydropici* conspiciebatur hepar induratum, scirrhosum & quasi callosum; ac pluribus tuberculis scatens. Lien etsi sanus erat triplo major, quam alias esse solet. SALTZMANNUS.

OBS.

OBS. 657. Lustratis interaneis variorum *ictericorum*, hydrope *ascite* extinctorum, occurrit hepar mole majus, durum & scirrhosum; cujus substantia tuberculis lapideis scatebat. DODONÆUS.

OBS. 658. Cadaver mulieris *ascitica* cultro anatomico subjectum exhibebat hepar omnino durum, & colore subpallido; perinde ac si coctum fuisset; cujus substantia tota erat granulosa. POSTHIUS.

OBS. 659. In cadavere cujusdam *tabidi*, præter pulmones exsuccos, reperiebatur hepar scirrhosum, cum pancreate duro. Erat etiam colluvies serosa in pectore, & abdomine stagnans. BLANCARDUS.

OBS. 660. Lustratis interaneis cujusdam multis abhinc annis *ascitici*, deprehendebatur præter ingentem aquæ copiam, hepar totum scirrhosum, cum vasis lymphaticis in ejus superficie conspicuis. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

HEPAR.

OBS. 661. Reserato abdomine mulieris *ascite tympanitica* sublatæ, præter ingentem seri copiam, occurrunt hepar & lien scirrhosa; cum intestinis corruptis. VERZASCA.

OBS. 662. Sectum cadaver pueri septennis, *hydrope* sublati, hepar visendum se præbet tumidum, durum, & scirrhosum. BLASIUS.

In hanc classem revocandæ sunt observationes Lib. I. 10, 12, 14, 38, 93, 119, 231, 250, 259, 342, 424, 468, 709, 851, 867 (*a*), 1016, 1029, 1081, 1121, 1205, 1286, 1383, 1638, 1701, 1769; Lib. II. 135, 150, 178, 190, 253, 326, 356, 366, 425, 547, 565, 613, 663, 675, 845, 856, 894, 898; Lib. III. 548; Lib. IV. 171. Vide etiam *Viscera scirrhosa*.

ARTICULUS VI.

Hepar tuberosum.

OBS. 663. Vir sexagenarius jamdudum cachecticus & asthmaticus sensim in *hydropem ascitem* incidit: venter scilicet ultra modum tumebat cum fluctuatione manifesta. Crura erant œdematosa, & urinæ lateritiæ parce fluebant. Nihil proficientibus remediis, ad paracentesim devenitur, qua educuntur viginti libræ aquæ saponaceæ. Pluries interea celebrata hac operatione, venter complanatur, & fugatur œdema cutis. Dein elapsis viginti circiter diebus, cum æger bene se habere videbatur, & omnia faustum exitum pollicebantur; febre quasi subito corripitur; & post triduum ultimo die conflictatur.

Lustrato cadavere nullam læsionem conspicuam præ se ferebant epiploon & intestina; sed totum hepar tumidum, scirrhosum & turberculis obsitum deprehendebatur. Præterea pulmones nonnihil infarcti plevræ & diaphragmati hærentes occurrebant. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 664. Virgo triginta annorum, per integrum biennium, *hæmorrhagia narium* laborabat, sola venæ sectione compescenda. Postea, mensibus inordinate fluentibus, incidit in cachexiam & *hydropem*. Urget tussis sicca, cum nonnullo sputo fœtido; & de *dolore in regione hepatis* queritur. Evomit bilem prasinam & corruptam, cum vermibus. Tum exsurgit *febris mali moris*, delirio, vigiliis & siti inexplebili stipata. Hanc sequuntur faciei dextri lateris resolutio; dolor & æstus in latere sinistro pectoris & hypochondriorum; difficilis in utrumque latus decubitus, cum urinis subnigris. Tandem occubuit.

Deprehenditur vena umbilicalis sanguine turgida, & varicosa. Hepar erat durum,

HEPAR. —rum, tuberoſum & exangue. Thoracis capacitas dextra erat aqua ſubnigra & fœtida plena. Occurrunt demum pulmones corrupti & nigri. COITERUS.

OBS. 665. Vir quidam melancholicus habitu corporis ſqualido & ſtrigoſo, *alvo adſtricta* laborabat. Lotium erat ſaturate rubrum vel bilioſum : *ſputatione cruenta* ab eroſione gingivarum per aliquot annos afficiebatur; cum ructibus crebris & dejectionibus nonnunquam cruentis. Interea œdematoſe *tument venter & artus* inferiores : quibus ſic ſe habentibus erumpit *vomitus ſanguineus* cum dejectionibus picis inſtar nigris; quo per triduum ſæviente, viribus conſumptis, tandem naturæ debitum perſolvit.

Ventriculus & inteſtina nigricantia ſeſe offerebant, atramento quaſi ſutorio intus oblinita. Jecur deprehendebatur ſcirrhoſum, intus & extus tuberoſum. Lien occurrit triplo major quam ſecundum naturam eſſe ſolet; alias optime ſanus. Meſenterium denique erat etiam tuberoſum, & craſſum, vaſis ſanguineis quaſi oblitteratis. HORSTIUS.

OBS. 666. Cuidam tuſſi & diſtillatione laboranti erumpit *tumor infra cartilaginem enſiformem*, qui durus ſenſim augetur; ac poſt ſe trahit *cachexiam*, cibi faſtidium & *vomitum*. Moleſtiſſima dein fit tumoris moles, cum virium defectu. Aperto tumore prodeunt plurimæ veſicæ; partim diſruptæ, partim integræ, & aqua turgidæ, quarum majores ad ovum columbinum accedebant. Cum prædictis folliculis emanabat humor craſſus, ſevi inſtar concretus. Exierunt, pluribus vicibus ultra trecentæ veſiculæ. Vigebat febris lenta, cum atrophia; ac poſt plures menſes, viribus exolutis, macie confectus æger obiit.

Aperto cadavere reperiebatur in hepate, ſolito grandiori, abſceſſus plenus ſupra memoratis veſicis, & materia putrida circumdatus. Similiter in pulmonibus adhuc major occurrebat abſceſſus, continens materiam putrem. CAMERARIUS.

OBS. 667. Vir ſexagenario major a juvenili ætate *epiplocele* laborans in cibi faſtidium incidit cum imminente macie. Alvus nunc erat adſtricta, nunc ſoluta cum dejectionibus purulentis & fœtidiſſimis. Parcior erat urinæ flammeæ proventus. Interea duobus menſibus ante obitum de *pondere circa ſtomachi regionem* queritur; cum inſolito herniæ incremento; & flatulentia moleſtiſſima. Tum vigiliis vexatur, cum pulſu valido, ſed lento. Viribus tandem fractis migravit ad Superos.

Epiploon in ſcrotum delapſum teſti ſiniſtro hærebat. Stomachus a genuina ſede quaſi detractus umbilicum attingebat. Hepar vero mole maximum tumoribus ſteatomatoſis intus & extus ſcatebat, in parte infima nonnihil exulceratum. Pancreas denique ſcirrhoſum occurrit. EX ACTIS EDIMBURGENSIBUS.

OBS. 668. Quædam vidua *febre* laborans a multis menſibus decumbebat. *Tumor* percipiebatur in *abdomine*, *verſus umbilicum*, ad dextram partem inclinans; iſque durus abſque dolore, niſi cum premeretur. Dolores lateris nonnunquam pleuritidem mentiebantur. Tandem magis intumuit abdomen; & hydropica facta eſt; ac paulo poſt ſuffocata interiit.

Reſerato abdomine, inventum eſt hepar tumoribus ſcirrhoſis, magna ex parte ſuppuratis refertum; in cujus extremo adnati erant duo tumores cancroſi, uſque ad umbilicum prominentes, & pugni magnitudinem æquantes. Totum hepar viginti libras, & amplius pendebat. RIVERIUS.

OBS. 669. Vir trigeſimum ætatis annum agens, poſt caſum, *dolorem* perſenſit gravativum *in hypochondrio dextro*. Poſt plures menſes, perſiſtente morbo, crura fiunt œdematoſa; & *abdomen* ſenſim *prominet*. Ingraveſcente morbo deficit appetitus; urget ſitis; proſternuntur vires, & decumbere cogitur æger. Dein inſignem materiæ ex atro-liveſcentis copiam per alvum excrevit, quaſi hepar diſſolutum fuiſſet; ac poſtridie obiit.

Deprehendebatur in ventriculo amurca materiæ excretæ ſimilis. Circa veſiculam fellis hepati hærebat ſteatoma nucem juglandem magnitudine ſuperans; præter aquæ copiam in abdomine ſtagnantem. SCHROKIUS.

OBS. 670. In cadavere cujuſdam *ſcorbutici* quinquaginta annos nati, qui inter cætera ſymptomata, de *dolore* quodam gravativo *in hypocondrio dextro tumente*, per-

perpetuo conquerebatur, in conspectum venit hepar durum & quasi lapideum; ac variis tuberculis exasperatum. Nil vitii præ se ferebat lien. Obvium erat mesenterium semi-putridum. Intestina demum flatu præter modum distenta varias gangrænæ notas exhibebant. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 671. Virgo quinque & triginta annorum, integro biennio ante mortem, copiosissima *narium hæmorragia* laboravit, quam excipit *cachexia* cum imminente *hydrope*. Menses erant inordinati. Sentiebat *dolores* & punctiones in regione *hepatis*. Bilem prasinam & corruptam evomebat, usque ad obitum.

Cadaver exenterationi traditum ostendit hepar album, tuberosum, inæquale, durum & exangue COITERUS.

OBS. 672. Quædam mulier *ventris cruciatu* per intervalla torquebatur. Accedit tamen immanis paroxysmus, quo viribus jam deficientibus, macie confecta extinguitur.

Conspiciebatur tumor adnatus hepatis cavo, ovum anserinum magnitudine æquans, qui proprio folliculo materiam adipi concretæ similem continebat; verum scilicet steatoma. VELSCHIUS.

OBS. 673. Secto cadavere fœminæ *anasarca* laborantis; sequentia erant notanda. Præter aquam subflavam & fœtidam in abdomine contentam; peritoneum, omentum & intestina parvis scrophulis durioribus inquinata, inflammata, & muco obsita, inveniebantur. Hepar vero scrophulis scatebat, quæ materiam albicantem & tophaceam continebant. Pulmones nonnihil erant inflammati. RAYGERUS.

HEPAR.

OBS. 674. In cadavere viri triginta annorum, qui dum viveret, *diarrhæa pertinacissima* laborabat; occurrit tumor amplus, atheroma dictus, in gibba hepatis parte situs, juxta venam cavam & posticam diaphragmatis regionem. Pugni molem prope modum adæquabat prædictus tumor globumque quasi mentiebatur. GLISSONIUS.

OBS. 675. Inter exenterationem cadaveris cujusdam matronæ, quæ pluribus abhinc annis, *tumorem* durum, oblongum, & ad tactum renitentem, gestabat, *circa mucronatam cartilaginem*, in conspectum veniebat tumor oblongus, instar pyri, parti convexæ hepatis adnatus. BONETUS.

OBS. 675. (*a*) In cadavere qui per aliquot annos *ingenti struma*, juxta imam inferioris maxillæ regionem, laboraverat, reperiebatur hepar intus forisque innumeris glandulis, pisi vel fabæ magnitudine, refertissimum, pituitam quamdam gypseam recondentibus. GLISSONIUS.

OBS. 676. Reserato abdomine cujusdam ancillæ *hydrope* extinctæ, occurrit hepar, una parte male affectum, fungum veluti adnatum habens, qui materiam concretam continebat. Lien quoque erat læsus & totum abdomen sero replebatur. PLATERUS.

In harum numero adscribi debent observationes Lib. I. 275, 520, 1225, 1577. Lib. II. 842. Lib. IV. 145.

ARTICULUS VII.

Hepar tuberculosum.

OBS. 677. Viro quadraginta annos nato, post varias ægritudines, *venter intumuit*. Congrua curatione fugato hoc morbo; accedit *diarrhæa*, cum siti, & lotio intense saturato; quæ intra plures annos varias remissiones subit; interdum recurrente ventris prominentia. Postea assiduo & molestissimo tumore tendi cœpit abdomen, & artus inferiores fiunt œdematosi. Urinæ minguntur paucæ & flam-

HEPAR. flammeæ; cum siti intensa. Tandem obiit.

Inter exenterationem cadaveris annotabatur abdominis cavum aquæ fœtidæ ac viridi-flavæ copia distentum. Huic latici innatabant frusta omenti putrida. Hepar conspicitur induratum & tuberculis summe conspicuis scatens. Ventriculus, intestina & mesenterium maculis nigricantibus defœdabantur. Reperitur demum in utroque thoracis latere colluvies serosa; sed parca copia. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 678. Vir octo & triginta annorum, a quinque jam annis valetudine admodum infirma, ab integro semestrio decumbebat, lento consumptus igne, cum *tussi* & *spirandi difficultate*. His superveniunt *cordis anxietates*, & lypothymiæ, quibus fatum acceleratur.

Reperiebantur omentum putredine partim absumptum; hepar vicinioribus partibus morbose hærens, grandinibus miliaceis, tophosis & albidis intus & extus conspectum; cum stagnante aqua ad libras quinque. Præterea pericardium crassissimum seri glutinosi libram unam continebat; corde concretionibus polyposis infarcto. Pulmones demum tuberculis scirrhosis scatebant. MANGETUS.

OBS. 678. (*a*) Lanio post casum ab equo, sanguinem floridum per tussim aliquoties rejecit. Ab hoc malo jamdiu liberatus erat, cum circa quadragesimum ætatis annum, subito inter noctem *spirandi difficultate*, haud sine suffocationis metu, corripitur; e quo morbo ad plures menses protracto tandem opportuna cura evasisse videbatur; cum denuo redit cum dolore & *tumore in dextro hypochondrio*. Omnibus demum sensim in deteriora ruentibus occubuit.

Hepar occurrit maximum & tuberculosum, vicinis partibus valide & morbose accretum. Vesicula præter bilis copiam quinque calculos nucem moschatam magnitudine æquantes, continebat. Thorax & pericardium aqua scatebant. CL. BAADERUS.

OBS. 679. Quidam a triennio pedibus œdematosis laborabat; cum naufragio in mari facto, multum frigoris perpessus, in veram *ascitem* incidit. Hanc concomitantur anxietates molestissimæ & crebro recurrentes; sub quibus tandem occubuit.

Reserato abdomine, in apricum veniunt viscera optime constituta, si solum hepar excipias. Totum enim deprehendebatur induratum, cum superficie aspera & inæquali, propter tubercula numerosissima, quorum plura lentis semen æquabant. Magna insuper stagnabat aquæ copia, absque ulla notabili graveolentia. RUYSCHIUS.

OBS. 680. Vir quidam quadragenarius post longam anorexiam in hydropem *ascitem* incidit, qua tandem, nihil proficientibus remediis, enecatus est.

Aperto cadavere in conspectum veniunt omnia abdominis viscera in aquis macerata & subalbida. Hepar inter alia prorsus album, membrana crassa callosa, variis tuberculis exasperata, vestitum occurrit. Ventriculus flatibus ultra modum distentus & quasi lacerus annotatur. MANGETUS.

OBS. 681. Vir sexagesimum quintum ætatis annum agens *febre lenta* laborabat, cum *dolore* in regione *hepatis*. Accedit *vomitus sanguinis*, ac colluviei fœtidæ, & viridis. Sub hac rerum conditione solvuntur vires & mors adventat.

Lustratis interaneis, reperitur hepar viride & pustulis obsitum. Vesicula fellis bile viridi, & putrida turgebat. Lien durus animadvertitur. Pulmones maculis nigris erant signati, cum nonnullis inflammationis notis in plevra. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 682. Juvenis quinque & viginti annorum, jamdudum *cachecticus*; tandem in *ascitem* incidit. Malo increscente celebratur paracentesis, cujus beneficio multa aqua, intra quatriduum, educitur. Ac mane sequentis diei mortem obiit.

Inciso corpore, in propatulum venit hepar intus & extus granulosum, aut glandulosum; haud tamen insolitæ magnitudinis. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 683. In cadavere cujusdam *hydropicæ* præter aquæ quadraginta libras in abdomine contentas, occurrit peritoneum putridum; epiploon amplissimum cum variis corruptionis notis; hepar ingens, scirrho-

rrhosum & tuberculis obsitum. Insuper pulmo dexter plane consumptus, & quasi in saniem versus percipiebatur. SPONIUS.

OBS. 684. Instituta cadaveris sectione cujusdam viri jamdudum *ulcera prava & cancrosa in femoribus & tibiis* gestantis, deprehendebatur hepar induratum admodum, & quasi callosum, atque pluribus tuberculis undequaque refertum. Lien, etsi sanus, triplo major annotatur, quam alias esse solet. SALTZMANNUS.

OBS. 685. Quidam consistentis ætatis febre lenta, siti & cibi fastidio stipata, laborabat. His accedit biliosum alvi profluvium pertinacissimum, qui post plures menses ægrum ad ultimam rerum lineam duxit.

Inciso cadavere reperiebantur tubercula & abscessus, furunculorum instar, hepar obsidentia. FERNELIUS.

OBS. 686. In cadavere cujusdam vetulæ ex *hydrope ascite* extinctæ, reperiebatur maxima humoris flavi, lenti & limosi copia in abdomine. Intestina non solum undequaque peritoneo, verum etiam sibi invicem connata occurrebant; superficies hepatis tumidi, tuberculosa conspiciebatur. RUYSCHIUS.

OBS. 687. Inter rimandum cadaver cujusdam *hydropici*, deprehenditur hepar induratum, cujus superficies inæqualis innumera tubercula exhibebat, quorum nonnulla lentis semen æquabant; præter aquæ magnam copiam in abdominis cavo stagnantem. RUYSCHIUS.

OBS. 688. In cadavere cujusdam *hydropici*, quadragesimum secundum ætatis annum agentis; *vomitu & diarrhæa* ante obitum conflictati, invenitur hepar scirrhosum, cum ambitu inæquali & tuberculoso; stagnante aquæ copia in abdomine. E DIARIO MEDICO.

HEPAR.

OBS. 689. Inter exenterationem cadaveris cujusdam mulieris *hydrope ascite* sublatæ, præter aquæ copiam, visendum se præbebat hepar tuberculis duris & albicantibus, intus & extus obsessum; cum pancreate scirrhoso. CLARISS. MORGAGNUS.

OBS. 690. Secto cadavere cujusdam vetulæ *hydropicæ*, præter humoris flavi & limosi copiam, inveniebatur hepar intus, & foris, tuberculosum, cum intestinis sibi invicem connatis, & peritoneo accretis. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 691. Apertum cadaver cujusdam *icterici*, & *hydropici*, præter stupendum aquæ proventum; conspiciebatur hepar, minus quam par erat, granulosum; cum vesicula fellis inani. EX ACTIS PARISIENSIB.

OBS. 692. In cadaveribus variorum *febre lenta*, cum siti & cibi fastidio denatorum, inveniebatur hepar tuberculis, & abscessibus, obsessum. FERNELIUS.

OBS. 693. *Tabida* octodecim annorum, post obitum dissecta, exhibebat millenas verrucas circa hepar, & alia viscera. Intestina insuper lumbricis scatebant. SALMUTHUS.

OBS. 694. In cadavere cujusdam meretricis, *lue venerea* extinctæ, in conspectum veniebat quædam scabies in convexa hepatis parte. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

In hocce ordine collocari debent observationes Lib. I. 2, 120, 408, 695, 855, 947, 994, 1011, Lib. II. 158, 222, 252, 760, 850.

HEPAR.

ARTICULUS VIII.

Hydatides in hepate.

OBS. 695. Mulier quadragenaria, cujus *menses* multis abhinc annis erant *sufflaminati*, ac variis ægritudinibus obnoxia; tandem e cachexia, in *hydropem* incidit, qui brevi lethum accersit.

Lustrato cadavere, occurrit hepar maximum, hydatides acervatim intus congestas, & superficiem exasperantes, exhibens. Lien erat portentosus, & nonnihil putridus; cum omento ejusdem mali consorte. Intestina maculis lividis consperfa colluviei sordidæ innatabant. Pulmones tuberculosi: plevræ passim hærebant, cum stagnante aqua, tum in pectoris cavo, tum in pericardio. E NOSTR. ADVERS.

OBS. 696. Quidam *tumorem in regione hepatis* patiebatur, qui cum ad suppurationem tenderet, scalpello aperitur. Educuntur multæ vesicæ, ova piscium repræsentantes, aquoso humore repletæ; quæ integræ, & fractæ, quotidie cum modico pure egrediebantur. Ita ut intra quindecim dies mille forte vesicæ exierint: sed cum æger in deterius laberetur, mortuus est.

Cadaver, cultro anatomico subjectum, exhibebat hepar in convexa parte innumeris vesicis, tam parvis quam magnis, refertum. PANAROLUS.

OBS. 697. Vir triginta annorum de *doloribus in hypochondrio dextro tumente*, qui per totum ferme corpus propagabantur, quatuor abhinc annis, conquerebatur. Urgebant *anxietates* molestissimæ cum lassitudine spontanea. Præterea tussi periodica conflictabatur, cum pulsu debili. Refrigeratis tandem artubus obiit.

Hepar mole maximum, recondebat saccum duos pugnos æquantem, steatomatis instar, hydatidibus turgentem, & nonnihil extus prominentem. Latici cuidam sebaceo innatabant prædictæ vesiculæ. EX ACT. PHYS. MED. GERMAN.

OBS. 698. Vir quadragenarius dolore pertinacissimo circa hepatis regionem laborabat cum variis ventris torminibus. Interea dejiciebat, una cum fæcibus, varia corpora, a vesiculis haud absimilia. Ac demum obiit.

Secto cadavere, deprehendebatur in majori hepatis lobo, fovea quædam hydatidibus plena. Intestinum colon passim erat exesum, non secus ac rectum; nullo remanente vesicularum vestigio. EX ACT. PARISIENSIB.

OBS. 699. Lustratis interaneis cujusdam fœminæ, quæ *spirandi difficultate* divexatæ, hydrope pectoris laborare credebatur; omnia sana se præbent in pectore. In abdomine vero hepar peritoneo morbose connexum, & propriæ substantiæ loco ex hydatidibus magna ex parte coagmentatum, sese obtulit. RUYSCHIUS.

OBS. 700. Inter exenterationem corporis cujusdam juvenis *hydrope ascite* interempti, præter stupendam aquæ copiam in abdomine, inveniebantur hepar & lien hydatidibus diversæ magnitudinis scatentia. Nec deerat colluvies serosa in pectore, cum concretionibus polyposis in cordis thalamis. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 701. Aperto cadavere cujusdam *fumo carbonum* enecati, eminebat prope fundum vesiculæ felleæ, tumor globosus hepati adnatus, innumeras propemodum continens vesiculas, racematim quasi congestas, quarum nonnullæ ovi columbini magnitudinem æquabant. EX ACTIS PETROPOLITANIS.

OBS. 702. Vesiculas tenuissimas, pellucidas, aqua distentas, ad pomi magnitudinem nonnunquam accedentes, majores interdum, interdum minores, hepatis substantiæ accretas sæpius inventas fuisse in *cachecticis* & *ascitici*s testatur PLATERUS.

OBS.

OBS. 703. In cadavere cujusdam militis, *morbo regio* denati, conspiciebatur hepar mole maximum, & hydatidibus refertum. Cystis fellea ingentem pseudo-calculum biliarem recondebat; qui scilicet nucis moschatæ magnitudinem assequebatur. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

Hanc classem subeunt observationes Lib. I. 60, 258, 269, 236, 826, 1462. Lib. II. 36, 644. Lib. III. 67.

ARTICULUS IX.

Purulentia & abscessus hepatis.

OBS. 704. Fœmina viginti quatuor annorum post *febrem* continuam *dolore* acuto in *hypochondrio* dextro & siti immani stipatam, de dolore gravante in eadem parte querebatur; qui tamen non impedit quominus ad priores suos labores se contulerit. Post binos menses *respiratio* fit *difficilis*, & oritur *tussis sicca*: dein sputa excernuntur glutinosa. Accedunt *pectoris anxietates*, noctes insomnes cum difficili decubitu in latus sinistrum. Post duos annos *tussi ferociori*, & respiratione difficiliori vexata, cœpit emaciari. Tum exsurgit *febris ingens*, prægressa horripilatione; & exacerbantur omnia symptomata: sæviebat *dolor in hypochondrio dextro*, valde prominente: dein accedit icterus; ingruit dysenteria cum ventre tumido & variis mortis imminentis præsagiis.

Mortui secto cadavere pulmo sinister invenitur totus scirrhosus, recondens abscessum ichore fœtidissimo turgentem. Cor exiguum vix ad ovum gallinaceum accedebat. Hepatis lobi in unum scirrhum coaluerunt, in quo latebat abscessus amplissimus, liquore nigro, acerrimo & fœtidissimo turgens. CLAR. STORCK.

OBS. 705. Vir sex & triginta annos numerans, de *dolore hypochondrii dextri* jampridem querulus, *febre lenta* corripitur; dein macilentus evadit, & *ictericorum colorem* induit. Ulterius contabescente corpore, sævit *tussis sicca*; *tumet hypochondrium* dextrum, & accedit cibi fastidium, cum siti immani. Interea tumor hypochondrii laxior fit, & apostema maturum apparet, quod scilicet ruptionem minatur. Quo aperto sanies virulenta & sanguinolenta educitur. Dein emanat pus copiosum & fœtidissimum ita ut vix quispiam in cubiculo persistere posset. Tandem septimo die ab incisione mortuus est.

Tota ventris capacitas pure sordidissimo replebatur. Consumptum conspiciebatur omentum; cum peritoneo putrido. Intestina nigredine plumbea infecta spectabantur. Hepar vero ingens & durum videbatur; in parte dextra putridum, ulcerosum & gangrænosum. FORESTUS.

OBS. 706. Vir octo & quadraginta annos natus, tussi & *dolori in hypochondrio dextro* obnoxius, securi inversa prope suturam sagittalem percussus fuit; mox omni sensu orbatus humi concidit: post longam & opportunam curam chirurgicam vulnus plane consolidatum fuit; & æger consueta munia obiit. Post unum aut alterum mensem de dolore hypochondrii dextri & ventriculi conqueritur. Dein accedit *spirandi difficultas*; ac tandem vivere desiit.

Nil notatu dignum occurrit in capite: sed pectus exhibet in utroque latere pulmones pertinaciter accretos: sinister partim scirrhosus, & lapidis instar durus deprehenditur. Reserato abdomine patet hepar purulentum, ulcere latissimo defœdatum; cum omento putrido. Intestina vicina hepati rubra erant & gangrænosa. Stagnabant demum in abdomine duæ mensuræ seri turbidi. WEPFERUS.

OBS. 707. Mulier quædam *dolorem punctorium in hypochondrio dextro* patiebatur, qui sensim acerbior evasit. Novem elapsis mensibus, persistente dolore, quid mobile

& vi-

HEPAR. & vivens persentire asserebat in parte affecta, quæ tum protuberabat, cum cute œdematosa, & quadam fluctuatione subcostis spuriis. Mense ante obitum dolor ad latus sinistrum propagatur, & sævit præsertim in stomacho cum nauseis & tussi vehementi. Omnia remittuntur dejectione cujusdam vermis annularis viginti pollices longi. Post biduum tamen interiit ægra, decimo octavo scilicet mense a primo insultu.

Exenterato cadavere, deprehenditur hepar mole maximum passim scirrhosum, cum vesicula fellis ingente, bile atra & viscida repleta. Secto hepate in conspectum venit abscessus continens quatuor libras saniei, cum sanguine congrumato. E DIARIO MEDICO.

OBS. 708. Vir quadragenarius post febrem intermittentem longo corticis Peruviani usu curatam, de *dolore & duritie in regione hepatis* querebatur; cum flatulentia. Decem elapsis annis sub hoc rerum statu, ictero corripitur: dein urget dolor lancinans in hypochondrio dextro, cum inflammationis signis; unde emergit abscessus, e quo instituta sectione educitur maxima puris fœtidi copia, materiæ biliosæ immixti. Persistente fluxu, cum vigiliis & inappetentia die vigesimo quinto ab abscessus sectione obiit.

Reperitur cystis ingens in parte inferiori hepatis, quæ accuratiori examini subjecta, nil aliud erat quam vesicula fellis summe dilatata, quæ pus vicinioris abscessus, in ipsamet hepatis substantia reconditi, excipiebat. Partes circumambientes e situ naturali depulsæ, tuberculosæ deprehenduntur, vel alio modo contaminatæ. BONETUS.

OBS. 709. Vir quinquaginta annorum *colicæ hepaticæ* obnoxius, inter ferociorem paroxysmum *febre inflammatoria* corripitur; quæ in putridam intermittentem, delirio, & tussi quadam asthmatica stipatam facessit; qua persistente intra spatium sex circiter hebdomadarum tabibus occubuit.

Instituta cadaveris sectione, in conspectum veniebat vesicula fellea pseudo-lapidibus, vel concretionibus biliosis diversæ magnitudinis repleta; atque marsupii instar valde distenta, sine bilis vel minima guttula. Præterea animadvertebatur in concava hepatis parte apostema amplum, maximam puris copiam continens, ultra scilicet libram unam. Pulmones insuper erant infarcti, & plevræ accreti. MORTON.

OBS. 710. Mulier sexagenaria jamdiu querebatur de quodam *dolore supra umbilicalem regionem*: sitiebat & tussiebat cum sputo catarrhali. Postremo urgebat *spirandi difficultas*. Dein quasi derepente *intumuit abdomen*, cum pedibus œdematosis. Paucis post diebus, silente dolore, & deficientibus viribus, occubuit.

Cadavere examini subjecto, præter ingentem aquæ copiam in abdomine stagnantem, reperiebatur cum liene duplo majori, hepar durum & insolitæ magnitudinis, prægrandem abscessum, plus tertia visceris parte occupantem, recondens. Eruperat, diaphragmate perforato, pus in dextrum thoracis cavum, quod totum hac fœda colluvie repletum annotabatur, pulmone sano. Præterea vesicula fellea pseudo-calculis erat distenta. VALSALVA.

OBS. 711. Quidam juvenis, prius *dysenteriam* intempestive sufflaminatam perpessus, *ventrem tumidum* gestabat, cum suspicione hydropis: tumor magis erat conspicuus supra umbilicum. Dein urgebat *spirandi difficultas*; quam excipit *febris* inflammatoria; post quam curatam erumpit *alvi fluxus*. Hactenus tumens abdomen in sese concidit, ac inter quamdam sanitatis spem, subito obiit æger.

Reserato abdomine, tenuia intestina flatu distenta occurrunt: colon amplissimum, sed inane deprehenditur. Hepar vero ingens fere ad umbilicum descendebat, & decem libras pendebat; in cujus parte postica delitescebat amplissimus abscessus. CLAR. PRINGLE.

OBS. 712. Fœmina quadragesimum ætatis annum numerans, mensibus suppressis, de *tumore & dolore hypochondrii dextri* jamdudum querebatur; urgente *spirandi difficultate*. Variis incassum tentatis, accedunt anxietates, lypothymiæ, aliaque graviora symptomata, inter quæ occubuit.

Deprehendebatur in hepate mole amplissimo, vel quindecim libras pendente, abscessus ingens stupendam puris saniosi & for-

sordidi copiam recondens; cum innumeris hydatidibus diversæ molis & sero flavo turgidis. Pulmones insuper, ob repulsum diaphragma, usque ad tertiam costam legitimam, mire coarctati occurrebant. E NOSTR. ADVERSAR.

OBS. 713. Quædam matrona mœrore & tristitia confecta in *tumorem hepatis* inflammatorium incidit, qui in abscessum abit, sectione, aliisque opportunis remediis curatum. Post quinque menses ab absoluta sanatione, *febre* vehementi corripitur, cum *alvi fluxu* & immani *dolore in abdomine*. Notandum quod nullus esset dolor, nec tumor in parte prius læsa. Interea die decimo tertio nonnihil purulentæ observantur dejectiones, sine levamine; ac decimo quinto obiit.

Reperitur abscessus in parte concava hepatis, cum hærentia intestini coli, inibi putridi & perforati. Pars vero convexa hepatis, sedes prioris abscessus, peritoneo arcte hærebat. EX ACT. CHIR. PARISIENS.

OBS. 714. Vir septem & quadraginta annorum, e digiti indicis punctura, dolorem & tumorem insignem in brachio passus est, cui accessit *abscessus*, seu bubo, *sub axilla*, cum dolore adeo gravi, ut non solum brachium, sed totum corpus immobile evaderet cum febre acuta, vigiliis & virium languore. Die vigesimo sponte erupit abscessus, triduo effundens magnam saniei copiam. Tum dolor remittitur; sed persistit *febris* vehementior, cum *tensione & dolore hypochondrii* sinistri; cui successit *diarrhæa* primo biliosa; mox saniosa. Die tandem sexagesimo tertio extinctus est.

Secto cadavere, invenitur abscessus in concava hepatis parte, cum læsione partium ambientium. SILVATICUS.

OBS. 715. Vir quadraginta annorum *morbo regio* laborans, de *doloribus* acutis in *epigastrio*, & de dolore gravativo, præsertim *circa hepar*, conquerebatur. Procedente morbo, post varias remissiones & exacerbationes erumpit *vomitus* enormis materierum nigrarum & viscidarum. Dein impeditur respiratio, & occubuit æger.

Invenitur materia purulenta stagnans in abdomine, e tribus abscessibus hepatis disruptis ortum trahens. Vesicula fellea præter bilem fuscam, & viscidam, octo pseudo-lapides recondebat, quorum major ad fabæ magnitudinem accedebat. Stomachus, haud absimili labe scatens varias inflammationis notas exhibebat. EX ACTIS EDIMBURGENSIBUS.

HEPAR.

OBS. 716. Quidam ante duos menses globulo ligneo ad regionem hepatis valide percussus, in *febrem* lentam, *dolore in hypochondrio dextro* stipatam incidit. Quatuor elapsis mensibus ingruunt *lypothimiæ: cutis flavedine inficitur*. Dejectiones alvinæ fiunt biliosæ, purulentæ & fœtidissimæ. Ac demum tertio ante obitum die pus copiosum expectoravit æger.

Reperitur abscessus totam magni hepatis lobi concavam faciem occupans. Pus huc collectum omnem hepatis altitudinem pervadens diaphragma exeserat: quo foramine patula erat via, ab abscessu hepatis ad pulmonem dextrum, etiam erosum, hinc etiam ad bronchia. Nulla insuper occurrebant vesiculæ felleæ vestigia. CLAR. IMBERTUS.

OBS. 717. Quidam post *lapsum ex equo*, de immani lateris dextri dolore queritur; hinc de costis fractis cogitatur. Accedunt *febris*, nauseæ & *icterus*. Paulo post ingruit summa *spirandi difficultas*, cum tussi ferociori & sputo cruento. Lotium excernebatur lateritium; oculique erant torvi. Decimo septimo a lapsu die *pars dolens tumida & dura* deprehenditur; increscente tumore cum fluctuatione, sectione opus fuit, qua erupit stupenda puris copia. Ingruit *alvi fluxus*: febris exacerbatur: supprimatur lotium; ac die vigesimo septimo a sectione obiit.

Præter aquam in abdomine stagnantem, reperiebatur abscessus ingens in parte hepatis diaphragmati prospiciente. Diaphragma vero costis & pulmonibus hærebat. MANGETUS.

OBS. 718. Miles viginti quinque annorum, per sesqui anni spatium, *febre intermittente*, nunc tertiana, nunc quartana laboravit. Dein in *cachexiam* incidit cum ingenti *tumore in hypochondrio sinistro*, qui hypogastricam regionem attingebat. Tandem *dysentheria* lethali corripitur.

Omentum patet convolutum, nodosum & tuberosum. Hepar ingens & durum recon-

HEPAR. condebat in parte convexa abſceſſum pure albo repletum ad libram unam & ſemis. Cyſtis fellea tres & triginta calculos cum pauco liquore glutinoſo & nigricante continebat. Lien denique durus & mole maximus quatuor & amplius libras pendebat. CLAR. HAZENHORL.

OBS. 719. Vir quadrageſimum ſecundum ætatis annum agens, totus cholericus tuſſi corripitur, & *dolore in hypochondrio dextro*, cum cibi faſtidio. Accedit corporis languor, cum æſtu faciei & manuum, oriſque ariditate. Corpore dein extenuato & viribus decreſcentibus decumbere cogitur. Erat febris erratica cum *tumore duro*, & tenſivo, in hepatis regione ad umbilicum uſque protenſo. Interea exacerbatur dolor pungens & ulceroſus; ac poſtremo accedentibus animi deliquiis, e medio tollitur.

Inſtituta cadaveris ſectione, deprehendebatur vomica, in ima hepatis parte; ſatis magna, & aperta. COITERUS.

OBS. 720. Homo octo & quadraginta annorum, a pluribus menſibus *hepatitem*, uti videbatur, perpeſſus, horripilationibus veſpertinis ſuccedente calore, ſæpius affligebatur. Totus corporis habitus ex fuſco nigricante colore tingebatur. Urinam fuſcam excernebat; & de die in diem fiebat macilentior. Accedentibus tandem animi deliquiis, miſerrimam vitam morte finiit.

Inteſtina deprehendebantur flatulenta. Hepar ingens fovebat abſceſſum puris graveolentis copia repletum. Veſicula fellis bile nigricante mire diſtenta, ad criſtam oſſis ilei fere deſcendebat. CLAR. HAZENHORL.

OBS. 721. Vir quadraginta annos natus, poſt curatum *icterum*, de virium exſolutione querebatur. Dein de *dolore hepatis* in dies vehementiore, & demum lacinante, cum febricula crebro rigore ſtipata. Interea dolor per totum abdomen propagatur, cum tumore & fluctuatione; ac demum obiit.

Exenterato cadavere inveniebatur colluvies lutulenta & purulenta in abdominis cavo ſtagnante. Omentum erat abſumptum. Hepar, ſi majorem molem excipias, nil morboſi extus exhibebat: ſed in parte inferiori recondebat abſceſſum ingentem, pure ſordido repletum. Pars proximior coli putrida annotabatur. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 722. Ruſticus quadragenarius, poſt duos menſes ab inflicto *vulnere ad duram meningem* penetrante, *ictero* corripitur, cum quodam *gravitatis ſenſu* in *hypochondrio dextro*, doloris tamen experte. Interea caput portentoſo *emphyſemate* deformatur, quod ad pectus deſcendebat. *Reſpiratio* erat *difficilis* & anheloſa cum ſibilo; quibus in dies ingraveſcentibus tandem occubuit.

Nihil in luſtrato capite notatu dignum occurrit; emphyſema vero capitis inſolationi jure refertur: ſed hepar mole maximum ingentem puris copiam recondebat. EX ACTIS CHIR. PARISIENS.

OBS. 723. Quidam juvenis poſt *contuſionem capitis vomitu* corripitur; *ſanguiſque e naribus & auribus erumpit*, ſalvis ſenſibus. Decimo die ingruit *febris* cum *ſomnolentia* & *doloribus capitis* acerbiſſimis; nonnullis identidem accedentibus rigoribus. Arte chirurgica evacuatur ſanguis ſtagnans infra duram meningem ad unciam unam circiter. Febris interea exacerbatur; urget ſopor lethargicus; & die decimo ſeptimo obiit.

Cadaver examini ſubjectum, præter fracturam cranii, aliaſque capitis læſiones chirurgis notiſſimas, exhibebat abſceſſum in hepate. EX ACTIS CHIR. PARISIENS.

OBS. 724. In cadavere mulierculæ quæ ſpirandi difficultati obnoxia, pro *aſthmatica* habebatur, reperiebatur hepar tantæ molis, ut diaphragmate ſurſum, ad tertiam ſcilicet veram coſtam, repulſo, mire anguſtaretur pectoris cavum. Fovebat prædictum viſcus abſceſſum ingentem, qui præter innumeras hydatides, quarum majores tres quatuorve pollices latæ occurrebant, maximam puris ſordidi & fœtidiſſimi copiam continebat. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 725. Quædam mulier ad dolores nephriticos prona, *febre hypochondrii dextri dolore* ſtipata quaſi ſubito corripitur.

Malo

Malo pergente & increſcente, die octavo ab invaſione fatis ceſſit.

Inter cadaveris ſectionem deprehenditur hepar ingentem puris copiam continens. Ren dexter plane abſumptus erat, ſola tunica ſuperſtite, quæ, marſupii inſtar, ſexaginta calculos recondebat. CHABREUS.

OBS. 726. Vir ſexagenarius jamdiu cachecticus de ſummo *dolore in hypochondrio dextro* ſemper querebatur; *ventre & cruribus œdematoſis*. Tandem fractis viribus, extremum diem clauſit.

Reperiebatur fœtidiſſimus abſceſſus in hepate, puri viridi & teterrimi odoris turgens; atque diſruptus, cum fœda colluvie ſtagnante in abdominis cavo, qua inficiebantur omnia viſcera. HEURNIUS.

OBS. 727. Mulier viginti annos nata, toto graviditatis tempore, de *dolore hypochondrii dextri* querula, tertio a partu die *pleuritide* ſiniſtri lateris corripitur, & nono interiit.

Reperta eſt puris copia in abdomine, a diſrupto hepatis abſceſſu huc delati. Ciſtis fellea materiam etiam purulentam, cum bile mixtam continebat. Occurrit demum colluvies ſordida in ſiniſtro pectore. COITERUS.

OBS. 728. Vir triginta annorum *febre* corripitur cum pulſu duro, *ſpiritu difficili* ac *dolore in pectore circa regionem hepatis*. Aderat *vomitus* bilioſus cum *cardialgia* & *diarrhœa*, ſiti & vigiliis. Tandem quindecimo die morbi magna puris graveolentis quantitas per alvum excernitur; & brevi ſequuta eſt mors.

Reſerato abdomine, ingens vomica, pure ſordido & fœtidiſſimo repleta, inventa eſt in hepate. PANAROLUS.

OBS. 729. Hominem juvenem & robuſtum, poſt celebratam, ob *capitis grave vulnus*, cranii terebrationem, invadit *febris*, quæ ſitim immanem comitem habet. Dein accedit *icterus* cum *dolore* & *tumore hypochondrii dextri*, quo elevantur coſtæ mendoſæ. Tandem ingraveſcente morbo obiit.

Occurrit hepar mole majus recondens in parte gibba, prope diaphragma, ingentem abſceſſum. EX ACTIS CHIR. PARISIENS.

OBS. 730. In cadavere cujuſdam matronæ vigeſimum quintum ætatis annum agentis, & *hydrope* diuturno extinctæ, præter majorem aquæ copiam, tum in pectore, tum in abdomine contentam, deprehendebatur hepar in parte convexa aridum; inferior vero putrida & purulenta annotabatur; nullo remanente veſiculæ fellis veſtigio. Lien præterea durus erat, & contractus. E DIARIO MEDICO.

HEPAR.

OBS. 731. Quidam poſt *contuſionem capitis* cum fractura cranii, *febre* corripitur, *ſomnolentia* & *delirio* ſtipata. Dein accedit *icterus* cum *dolore* obſcuro in regione *hepatis*. Febris exacerbatur cum rigore & ſpirandi difficultate. Ac nono die obiit.

Præter duræ meningis putriditatem circa vulnus; hepar varios recondebat abſceſſus. EX ACT. CHIR. PARISIENS.

OBS. 732. Quidam dolore hypochondrii dextri jamdudum laborabat, cum ventriculi & diaphragmatis compreſſione: quibus ingraveſcentibus nec in dorſum, nec in latus recumbere poterat. Tandem atrocibus doloribus confectus extremum diem obiit.

Hepar magnum, multis abſceſſibus refertum, materia quadam indurata & ſublutea ſcatebat. CATTIERUS.

OBS. 733. Adoleſcens ſexdecim annorum de acerbiſſimo *dolore cruris* dextri querebatur. Accedit *febris* acuta, cum delirio & urina fæculenta. Tribus ante mortem diebus obſcuratum eſt lumen cum palpebris lividis. Dein dolet ſiniſtrum crus; & die decimo quarto obiit.

Abſceſſus erat in apice gibbæ partis hepatis, & muſculis obliquis. Secto crure invenitur pus album & craſſum in mediis muſculis. HOLLERIUS.

OBS. 734. Juvenis poſt *variolas confluentes*, elapſis tribus hebdomadis, *febre lenta*, tuſſi moleſtiſſima & *ſpirandi difficultate*, cum difficili decubitu in utrumque latus, corripitur; quibus pergentibus poſt tres menſes obiit.

Pulmo dexter occurrit inflammatus; & aqua ſtagnabat in ſiniſtro pectoris latere. Hepar ingentem abſceſſum recondebat,

HEPAR. ———tunica densissima, ac fere cartilaginea instructum. LAUBIUS.

OBS. 735. Rusticus, circa quadragesimum ætatis annum, post *dysenteriam* intempestive suppressam, *doloribus ventris* per septem hebdomadas continuis, conflictatus, tandem accedentibus exacerbationibus obiit.

Lustratis interaneis, in conspectum veniebat abscessus in hepate prope vesiculam fellis, qui pugni magnitudinem superabat. Alius etiam inveniebatur in mesenterio, sed minor. LA MONIERE.

OBS. 736. Quidam post *icterum*, *febre lenta* nonnullis rigoribus stipata prehenditur. Dein sævit *æstus interaneorum*; accedente macie. Post sex menses in soporem lethalem incidit.

Hepar, cui colon morbose hærebat, mole maximum occurrit; fovens abscessum pure fœtido repletum. Cystis fellea, & ductus biliaris calculis scatebat, quorum majores ad nucem juglandem accedebant. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 737. Militem juvenem, post *vulnus manui inflictum*, invadit *febris*, cum inflammatione partis læsæ & motibus convulsivis in brachio. Post triduum de *dolore obscuro in hypochondrio dextro* queritur. Variis frustra adhibitis, ingravescit morbus; & vigesimo die fatis cessit æger.

Secto cadavere deprehendebatur in substantia hepatis abscessus puris libram unam, & amplius continens. EX ACTIS CHIR. PARISIENS.

OBS. 738. Quædam mulier variis ægritudinibus per duos annos conflictata; tandem *hydropica* evadit; & post quatuor menses obiit.

Stagnabat aqua copiosa tum in pectore, tum in abdomine; jecur parte gibba admodum exsiccatum se præbuit, in parte cava admodum purulentum, nullo remanente cystidis felleæ vestigio. Lien erat nonnihil scirrhosus. BORELLUS.

OBS. 739. Quidam juvenis post *febrem intermittentem* contumacissimam, & præposteram curationem, incidit in *hydropem*; quo sensim increscente tandem migravit ad Superos.

Præter aquæ ingentem copiam in abdomine stagnantem, annotabantur glandulæ mesenterii scirrhosæ & purulentæ. Hepar varios abscessus fovebat. Lien erat durus, & quasi gypseus; cum renibus putridis. CUMMENUS.

OBS. 740. Vir consistentis ætatis *febre intermittente*, e genere subintrantium, laborabat; cum capitis dolore & *cardialgia*. Tumebat corporis habitus cum pruritu immani; *ventre* etiam *protuberante*. Ingruit sopor, cum delirio lethali.

Lustrato cadavere; cerebrum, hepar, ventriculus & intestina colore atro-rubro infecta se præbent. Hepar abscessum saniosum recondebat; & cystis fellea bile atro-viridi turgebat. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 741. Potator quidam strenuus febribus, & *rheumaticis insultibus*, obnoxius, tandem incidit in *icterum*; qui ipsum, citra febrem, tandem neci dedit.

Reserato abdomine pars jecoris convexa prati instar, viridescens se obtulit: concava autem pure conspurcata invenitur. Vesicula fellis bile crassiori turgebat. Pulmo vero saniosus & purulentus observatur. G. PATINUS.

OBS. 742. Inter dissectionem cadaveris cujusdam, qui post *dolores* acerbissimos in *hypochondrio dextro*, cum *tumore & renitentia*; *vomitum purulentum*, cum dejectionibus alvinis ejusdem indolis, paulo ante obitum passus fuerat, deprehendebatur ingens abscessus in hepate, continens duodecim circiter libras puris subcruenti, sordidi & grave olentis. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 743. Lustrato cadavere cujusdam juvenis qui post diuturnum & molestissimum *hepatis affectum* fatis concesserat, inveniebatur infima hepatis pars sphacelo correpta; quæ insuper tantam puris albi & concocti copiam intus continebat, ut ad viginti libras accederet. Accuratiori examini subjecto abdomine invenitur quoque ren dexter purulentus. PAVVIUS.

OBS. 744. Quidam juvenis *anasarca* jampridem laborans, subito incidit in *morbum regium*.

regium. Dein pergente morbo erumpit *hæmorrhagia narium*. Demum derepente obiit.

Instituta cadaveris sectione, deprehenditur hepar subalbidum & tumidum, cum magno abscessu in parenchymate. Lien supra modum maximus, lapillis albissimis scatebat. FONTANUS.

OBS. 745. Quidam pistor, cum in gramine dormivisset, querebatur de *dolore* quodam obscuro in *hepatis regione*; cum febricula. Sub hac rerum conditione, tandem accedunt animi deliquia, interdum recurrentia, quæ paulo post mortem accersunt.

Reperitur totum fere hepatis parenchyma in pus merum degenerasse, intacta & integra membrana. HEURNIUS.

OBS. 746. Vir quadraginta annorum *febre erratica* per quatuor menses laborabat, de *dolore in utroque hypochondrio* querulus; cum erumpit *alvi fluxus* molestissimus, & domari nescius, qui tandem mortem post se trahit.

Lustrato cadavere reperiebatur omentum fere consumptum. Hepar ingens recondebat in parte convexa insignem abscessum, continentem maximam puris glutinosi, & subcruenti copiam. FANTONUS.

OBS. 747. Virgo paupercula *febre lenta*, cum siti & *alvi fluxu* colliquativo per aliquot menses conflictabatur; cum erumpit *tumor* rotundus *in regione epigastrica*, qui tactu exploratus apostema videbatur. Post solitum incrementum, & hinc oriundas molestias misellam ægram neci dat.

Deprehenditur lobus hepatis, supra stomachum, continens abscessum ingentem, & putidissimum. FORESTUS.

OBS. 748. Quidam *febre tertiana* per annos, cum *tumore in hypochondrio dextro*, laborabat; quæ demum in *quartanam* lethalem facessit.

Inter exenterationem cadaveris, deprehendebatur hepar insigniter tumefactum, & quasi retorridum, ac pure refertum. Lien quoque niger conspiciebatur, & quasi ambustus. CAR. PISO.

OBS. 749. Vir consistentis ætatis *febre continua* prehenditur, non admodum ardente; cum siti tamen, cibi fastidio & *alvi profluvio* interdum recurrente. Nullus erat in hypochondrio dolor; nullus tumor; nec difficilis erat decubitus.

HEPAR.

Post obitum secto, animadvertitur hepar tuberculis & abscessibus, instar furunculorum, obsessum. FERNELIUS.

OBS. 750. Juvenis robustus, post *capitis gravem contusionem*, & ter institutam cranii terebrationem; *convulsus* tandem moritur.

Nil notatu dignum præter levem necrosim piæ meningis occurrit in capite: sed occurrit in convexa hepatis parte pustula alba, quæ disrupta puris male olentis uncias septem fundit; de qua nulla fuerat suspicio. EX ACTIS CHIR. PARISIENSIB.

OBS. 751. Nobilis mulier duodequadraginta annos nata; post numerosissimos partus, iterum gravida; cum tempus pariendi fuisset præterlapsum, in mortis terrorem incidit; & paulo post *epilepsia* rapitur.

Reperitur fœtus mortuus in utero, cum putridis secundinis. Hepar præterea quasi totum corruptum, & instar lanæ disceptibile, ingentem abscessum recondebat. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 752. In cadavere cujusdam mulieris, quæ *prægnans credebatur*, reperiebatur totum hepar in empyema conversum; in pus scilicet album, crassum & fœtidum, integra tunica; cum mole ad minimum triplo majore. Lien quoque magnus & induratus deprehendebatur. Intestina demum occurrebant flatibus supra modum distenta cum stagnante copioso sero. HEURNIUS.

OBS. 753. Vir triginta annorum, qui a triennio *fistulam* patiebatur *in inguine* dextro, de *dolore* gravissimo *hepatis*, præsertim ubi manu premebatur latus dextrum, conquerebatur.

Defuncti dissecto corpore, in conspectum veniebat ingens abscessus in ipsa substantia hepatis; præter puris copiam, circa vicinia fistulæ inguinalis. BLASIUS.

OBS. 753. (*a*) In cadavere puellæ quatuordecim annos natæ, quæ *dolores* immanes *in ventre protuberante* passa erat,

HEPAR.

& inter febrem lentam *tabida* perierat, reperiebatur in hepate abſceſſus pure plenus. Hepar inteſtino colo, atque jejuno, cellulofitate præter naturam genita, arcte hærebat. Omentum evanuerat; & totum abdominis cavum pure erat repletum. CLAR. HALLERUS.

OBS. 754. Vir quidam ætatis conſiſtentis incidit in *dolorem lateris dextri pectoris*, & *hypocondrii ſiniſtri*, pungentem & lancinantem, cum febre ardente, qua ſeptimo die interiit.

Inſtituta cadaveris ſectione, præter pulmonis dextri purulentiam, reperitur magna puris copia in hepate. BALLONIUS.

OBS. 755. Quidam adoleſcens *ventris dolore*, *quaſi colico*, torquebatur. Solitis adhibitis præſidiis compeſcuntur dolores; & inter proximam ſanitatis ſpem, derepente moritur, cum ore pure repleto.

Luſtratis interaneis, invenitur in cava hepatis parte incredibilis puris quantitas, ut nemo præſentium fœtorem potuerit tolerare. RIOLANUS.

OBS. 756. Quidam poſt levem, uti videbatur, *tibiæ contuſionem*, dolorem acutiſſimum patitur, qui tamen congruis topicis brevi fugatur, nulla remanente ecchymoſi. Decimo circiter die a contuſione, *febre* corripitur, qua intra quinque dies e medio tollitur.

Secto cadavere invenitur abſceſſus pure ſincero repletus, in ſubſtantia hepatis. EX ACTIS CHIR. PARISIENS.

OBS. 757. Vir conſiſtentis ætatis *febre inflammatoria* prehenditur, cum *dolore* acerbiſſimo, & *tenſione hypochondrii dextri*; ac die decimo ſeptimo obiit.

Exenteratum cadaver exhibet hepatis tunicam a parenchymate ſeparatam; & intra illud ſpatium quinque libras puris albi. SANCTORIUS.

OBS. 758. Quidam *arthriticus* in *febrem continuam* incidit, una cum catarrho in pectus decumbente. De inſignibus præterea *doloribus internis* querebatur, quibus tandem confectus obiit.

Reſerato abdomine deprehenditur abſceſſus in hepate. Pulmo vero ſiniſter erat putridus. G. PATINUS.

OBS. 759. Cuidam puero erumpit *tumor* manifeſtus, digitis cedens, in ea *abdominis* parte, qua muſculi recti ad ſternum pertingunt.

Secto mortuo reperitur abſceſſus ingens in proximiori hepatis parte, pus viroſum, & graviter fœtens continens. HOLLERIUS.

OBS. 760. In cadavere cujuſdam nobilis, qui dum viveret, *pertinaci vomitu* vexabatur, occurrebat pars convexa hepatis putrida: concava vero recondebat abſceſſum, pugni magnitudine, atque pure refertum. BONETUS.

OBS. 761. Quidam de *dolore & tenſione hypochondrii dextri*, per annum integrum, perpetuo querulus, tandem incidit in *febrem quartanam* continuam, & lethalem.

Inciſo corpore deprehendebatur hepar ſcirrhoſum cum parte ſuppurata. CAR. PISO.

OBS. 761. (*a*) In cadavere cujuſdam, *pro empyematico habiti* nil notatu dignum reperiebatur in utroque pectoris latere: ſed occurrit ulcus purulentum in hepate, ſub diaphragmate & coſtis ſpuriis lateris; unde ortum traxit medentium error circa locum affectum. CLAR. HALLERUS.

OBS. 762. Inter ſectionem cadaveris cujuſdam qui *dolore hypochondrii dextri* per plures annos conflictatus fuerat; annotabatur hepar ingens, multis abſceſſibus refertum, & materia quadam indurata vitellos ovorum colore referente, infarctum. CATTIERUS.

OBS. 763. In cadaveribus variorum *febre* quadam *maligna* epidemica ſublatorum, inter multiplices & notiſſimas læſiones, occurrebat hepar, partim purulentum, partim gangrænoſum, cum cyſti fellea bile viridi turgida. E. DIARIO MEDICO.

OBS. 764. Quidam juvenis *febre continua*, cum exacerbationibus quotidianis, laborabat. Accedebat *crebra horripilatio*. Duodecimo morbi die periit.

Hepar ſe offerebat purulentia tactum; & ſtagnabat aquæ copia in pectoris cavo. CRENDAL.

HEPAR.

OBS. 765. Quidam post febrem lentam aliquot annorum de *dolore in hypochondrio dextro*; *tumore hepatis* & *spirandi difficultate* querebatur. Quibus ingravescentibus fatis cessit.

Exenterato cadavere inveniebatur ingens abscessus in substantia hepatis. BARTHOLINUS.

OBS. 766. In corpore cujusdam qui jampridem de *dolore in hypochondrio dextro* querebatur; erat hepar maximum, & diaphragmati præter naturam arctissime connexum, ingens apostema recondens. BARTHOLINUS.

OBS. 767. Quemdam *febre lenta* laborantem invadit *hæmorrhagia narium*, nulla arte compescenda. *Ventrem* gestabat *tumidum*, cum macie totius corporis.

Post obitum dissecto, occurrit hepar tumidum, & abscessibus repletis scatens, cum cysti fellea inani. LAUBIUS.

OBS. 768. Quidam temperamenti biliosi *dolore acuto circa regionem hepatis* laborabat, qui pro pleuritico habebatur. Intra paucos dies extinguitur.

Secto cadavere, deprehendebatur vomica in hepate, cum maxima puris coacervatione. PANAROLUS.

OBS. 769. In cadavere cujusdam juvenis *inflammatione jecoris* extincti reperiuntur ulcera in hepate, ad interiora penetrantia. Præterea latitabat abscessus qui dimidiam urnam puris fœtidi continebat. PAVVIUS.

OBS. 770. Celebrata sectione cadaveris cujusdam, qui dum viveret *urinam viridem* mingebat, quasi bile æruginosa infectam; reperiebatur abscessus in cava jeconoris parte. RHODIUS.

Ad hanc classem revocandæ sunt observationes Lib. I. 8, 421, 565, 643, 945, 978, 1123, 1435. Lib. II. 389. Lib. III. 39, 263. (*a*). Lib. IV. 87.

ARTICULUS X.

Hepatis exulceratio.

OBS. 771. Quædam matrona *dolori hepatico* per triennium obnoxia, *febre acuta* corripitur, cum *vomitu* bilioso; & immani *hypochondrii dextri*, nonnihil *tumentis*, *dolore*. Dein evanescentibus hypochondrii tumore & dolore, permanente vomitu, cæterisque in pejus ruentibus; mortali vinculo exsolvitur ægra.

Secto abdomine, reperitur in regione lumbari dextra magna puris saniosi & fœtidi copia; cum ulcere latissimo & fœdissimo in parte concava hepatis; erosis & dilaceratis ductibus biliosis, una cum parte proximiore duodeni; in cujus cavo reperiebantur duodecim calculi biliares, quorum majores nucem ponticam æquabant. CLAR. IMBERTUS.

OBS. 772. Quidam post *violentam* in regione *stomachi contusionem*, in *vomitum sanguinis* immanem incidit; e quo evasit, superstite tamen *dolore*, qui per plures annos ingravescens, *vomitum*, *dysenteriam*, aliaque graviora symptomata post se trahit; donec tandem tot miseriis finem imposuerit lethum.

Inter sectionem cadaveris, magna deprehenditur hepatis pars ulcere cancroso exesa. Similem quoque labem contraxerat pancreas. CLAR. VAN-SVVIETEN.

OBS. 773. Mulier *dolore* gravi *in dextro hypochondrio* torquebatur. Corpus *colore icteritio* infectum sensim extenuabatur: nec deerat febris, cum urinis saturatis. Dolor demum nullis remediis cedens, vitæ finem fecit.

In hepatis convexa parte, magnum, amplum & profundum conspicitur ulcus; quod

HEPAR. quod verisimiliter inflammationi successit. DODONEUS.

OBS. 774. Cuidam, cum diu laborasset ab *hepate*, tandem circa ejus regionem *tumor* apparuit, quo maturo & aperto sanies fluxit cum ægri levamine; qui tamen paulo post, inter sanitatis spem, interiit. Instituta cadaveris sectione, inveniebatur hepar quasi marasmo tactum, & ulcere cancroso erosum. BALLONIUS.

OBS. 775. In cadavere cujusdam qui post diuturnos, & *immanes hepatis dolores*, subitanea morte raptus fuerat; in conspectum veniebat ulcus in convexa hepatis parte, quod ad suppurationem devenerat. BRASSAVOLUS.

OBS. 776. In cadaveribus duorum juvenum *lue venerea extinctorum*, animadvertebatur tota fere jecinoris tunica exulcerata. CAPIVACCIUS & ALEX. BENEDICTUS.

In hac serie recipi debent observationes Lib. I. 309, 523, 1572, 1867 (*b*).

ARTICULUS XI.

Hepar putridum.

OBS. 777. Vir quinquagesimum quintum ætatis annum agens, *asthmaticus*, molesta *cordis palpitatione* conflictabatur; non secus ac de *pondere in hypochondrio dextro*. Sub hac rerum conditione ingruunt dolores colici ab intestini incarceratione in scroto; urgent lypothymiæ, quibus tandem e medio tollitur.

Pulmones occurrunt putridi, cum nonnullis hærentiis. Diaphragma sursum, vel ad mediam thoracis partem ab intestino colo, flatulentia ultra modum distento, compulsum erat. Hepar putridum, instar fungi, friabile ad minimum digitorum contactum. Præterea in propatulum venit abscessus infra jecur intra duplicaturam peritonei, pure fœtido repletus. BONETUS.

OBS. 778. Quidam sartor vorax, macilentus & diu valetudinarius, *vomitionibus biliosis*, *ventris torminibus*, atque *dolore ventriculi* post assumptum cibum, affligebatur. Tribus ante mortem mensibus *sanguinem* purum & copiosum *vomitu rejecit*; dein materiam nigram. Interea accedit ischuria cum frequentibus animi deliquiis. *Venter* postremo *in tumorem attollitur*; & ad plures migrat æger.

Præter colluviem nigram, & serosam, in abdomine stagnantem, major ventriculi pars hepati accreverat, adeo ut pars hepatis ad latitudinem duorum digitorum ab ipsomet ventriculo continebatur, & putris erat. Hinc minime mirum si ventriculus materia nigerrima scateret. C. BAUHINUS.

OBS. 779. Quidam juvenis jampridem laborabat febre lenta, cum cibi fastidio & *alvi fluxu*. *Dejectiones* erant *subcruentæ*, & loturæ carnium similes. Procedente morbo, & *hypochondriis* flatulentia ultra modum tumentibus, sensim vires deficiunt, donec tandem elapsis octo circiter mensibus ad Superos migraverit.

Summe distenta, & maculis nigris defœdata reperiebantur intestina. Hepar erat partim scirrhosum, partim putridum. Pulmones insuper costis accreti exanthemata, maculasque lividas præ se ferebant. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 779. (*a*) Quidam litteratus, post febrem acutam, in *varia* ac diuturna *hepatis mala*, *icterumque* flavum incidit. Ingruit *febris inflammatoria*, perpetuo vomitu stipata. *Icterus niger* tum innotescit cum sensu pressionis in scrobiculo cordis. Rebus tandem in deteriora ruentibus obiit.

Vesicula fellea tota consumpta deprehenditur, cum pseudo-calculo in media pu-

putrilagine, perfecte ovali & lignei coloris, modice subaspero & unciali longiore. Hepatis pars proximior etiam computruerat. CLAR. HALLERUS.

OBS. 780. Vir quinquagenario major post *febrem* continuam incidit in *hecticam* cum macie, *hæmorrhagia narium* frequenti, & sudoribus nocturnis. Dein accedunt tussis, *spirandi difficultas* cum sputo sordido. His addere licet *vomitum* & *diarrhœam*; cum cibi fastidio, *cardialgia* & anxietatibus. Tandem marasmo confectus occubuit.

In apricum veniebant pulmones plevræ agglutinati, & gangrænosi. Dexter abscessum amplum recondebat. Pericardium, quasi cartilagineum, cordis ambitui arcte hærebat. Epiploon erat putridum; atque hepar aridum, gangrænosum & friabile. E DIARIO MEDICO.

OBS. 781. Quidam cachecticus incidit in nauseam & *vomitum biliosum*. Accedit *dolor ventris* qui ægrum excruciavit per menses aliquot; & adeo *vehemens* fuit, ut dies noctesque ejulare coactus fuisset. *Alvum constipatam* habebat, cum febre lenta, tandem ad obitum vergente.

Hepar totum putrefactum invenitur; cum vesicula fellis omnino vacua. Intestina tenuia tam flava erant, ac si croco infecta fuissent; cum nonnullis gangrænæ notis. BONETUS.

OBS. 782. Puella sexennis prius *cachectica*, *dolore lateris dextri* sub veris costis, calore & siti corripitur. Pedes œdematose tument, cum urinis turbidis. Accedunt *febris* & inquietudines; *venter* fit *tumidus*; dolet regio lienis; *sputa fiunt cruenta*; ac demum obiit.

Secto cadavere, hepar valde magnum, maculis infectum, & ex parte corruptum deprehenditur. Abdomen sero fœdo & fœtido scatebat. Pulmones erant purulenti & putridi. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 783. Vir sexagesimum ætatis annum attingens *dolore stomachi*, cum *obstructione hepatis* & *spirandi difficultate* prehenditur. Dein ingruit icterus niger, sensim post se trahens tumorem crurum œdematosum. Ingruentibus postremo animi deliquiis, moritur.

Invenitur orificium ventriculi quodam modo corrosum & syderatum. Occurrit hepar marcidum & putrescens; cum vesicula fellis ultra centum lapillos continente. Pancreas, omentum & mesenterium erant sphacelata. HELVIGIUS.

HEPAR.

OBS. 784. Vir nobilis incidit in *vomitum cruentum*, & pituitosum; cum appetitu insigni. Sanguinis rejectio cessaverat; sed persistebat vomitus; adversus quem varia roborantia & adstringentia incassum præscribebantur. Tandem *ægre spiritum trahens*, occubuit.

Celebrata cadaveris sectione, in propatulum venit hepar gangræna penitus corruptum, & putrefactum. MARTIUS.

OBS. 785. Quidam per biennium *doloribus ad ventriculi regionem* incredibilibus, præsertim noctu, aliisque symptomatibus alvinis discruciatus erat. Pridie quam moreretur *per os excrevit sanguinem* atrabilarium.

Inventum est hepar plane albicans, & semiputre. Cartilago xiphoides valde induruerat; & inferiore sui parte eminebat. BALLONIUS.

OBS. 786. Mulier quinquagenaria per septennium laboraverat *ascite*, a suppressis mensibus ortum ducente. Increscente malo, cum siti clamosa, corpore tabefacto, & ventre supra modum tumente, tandem obiit.

Inventum est jecur putridum, ita ut solis digitis impositis difflueret. Occurrebant inter peritoneum & intestina numerosæ vesicæ inter se junctæ, e quibus disruptis emanavit aqua salsissima ad libras duodecim. ZACUTUS.

OBS. 787. Quidam *inflammationem hepatis* primum patiebatur: hanc excipit *fluxus hepaticus*, quo per sex menses ad extremam maciem perductus, tandem occubuit.

Aperto corpore invenitur loco hepatis sola membrana ipsum vestiens, satis crassa, instar sacci, cui adhuc portio saniei, loturæ carnium similis inerat, qualem scilicet tam longo tempore excreverat. BONTIUS.

OBS.

HEPAR.

OBS. 788. In cadavere cujusdam *febre ardente*, delirio stipata sublati, reperiebatur ventriculus materia viscida ex viridi-nigricante repletus: major hepatis pars, prope cistim felleam, ab exundante bile acerrima erosa, & putredine tacta conspicitur. Simili labe afficiebantur aliæ partes, circa vesiculam sitæ. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 789. Quidam diuturno morbo consumptus, de *dolore in hypochondrio dextro* querebatur. In mortui cadavere repertum fuit hepar ita putridum & corruptum, ut integræ substantiæ vix quadrans superesset. Lien vero solito major, alias sanus, deprehendebatur. COITTERUS.

OBS. 790. Quinquagenarius *dolore* quodam *stomachi* gravativo per sex hebdomadas laborans, cum *vomitu* & difficili decubitu in alterutrum latus, tandem interiit.

Superior hepatis pars diaphragmati accreta putris occurrit. Pulmones etiam læsi conspiciuntur. BALLONIUS.

OBS. 791. In secto quodam *hydropico* & *hernioso*, inveniebatur hepar & lien vicinioribus partibus arctissime adnata. Hepa extrinsecus cruorem nigerrimum condensatum referebat: ingens præterea stagnabat aquæ flavæ & fœtidissimæ copia. PLATERUS.

OBS. 792. In cadavere viri quinquagenarii, *febre acuta*, cum *dolore & tensione hypochondrii dextri*, sublati, cernitur hepar torridum, & quasi adustum; cujus parenchyma universum abierat in putrilaginem, maximamque puris copiam effundebat; potissimum in parte gibba. PAVVIUS.

OBS. 793. Quidam in *dysenteriam febre stipatam* incidit, quam excipit *fluxus hepaticus*, quo nunc purum sanguinem, nunc loturæ carnium similem excernebat. Exacerbata febre, die septimo obiit.

Sectio cadaveris ostendit hepar universum putridum, & fere dissolutum, cum læsione vicinarum partium. JORDANUS.

OBS. 794. Vir quinquagenarius *profluvio hepatico* a sex integris annis laborabat; adeo ut viribus sensim decrescentibus, extremum tandem diem obiit.

Inventus est minor hepatis lobus consumptus & colliquefactus; superstite tantum ambiente membrana. BALLONIUS.

OBS. 795. Lustratis interaneis cujusdam mulieris *hydropicæ*, quæ se gravidam dicebat; abdomen continebat majorem aquæ fœtidæ, & purulentæ copiam. Omnia viscera crusta quadam purulenta obducta cernebantur. Hepar occurrit omnino putridum; omniaque sphacelata videbantur. SALTZMANNUS.

OBS. 796. In cadavere vetulæ macie confectæ & *veterem ascitem* gestantis, præter maximam aquæ copiam in abdominis cavo stagnantem, reperiebatur epiploon in epigastrio contractum & scirrhosum. Hepar erat exiguum & putridum, absque purulentia conspicua. Lien erat extus cartilaginosus. E NOSTR. ADVERSAR.

OBS. 797. In variis cadaveribus *lue* quadam *scorbutica*, & *epidemica* extinctorum reperiebantur. mesenterium obstructum; hepar putridum & varios abscessus recondens; lien justo major & putris; purulentia demum in aliis, tum pectoris, tum abdominis visceribus. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 798. Quidam per sex hebdomadas de quodam *ventriculi affectu* querebatur; videlicet quoddam sentiebat *pondus molestissimum*, & sæpe *vomebat*. Ac demum fatis concessit.

Secto cadavere deprehendebatur superior hepatis pars plane putris & diaphragmati hærens. BALLONIUS.

OBS. 799. Quidam *morbo prorsus ignoto* per quinque & quadraginta dies laborans, animo sæpe deficiens tandem interiit.

Reserato abdomine, totum hepar deprehendebatur pene putridum. Pulmones etiam erant corrupti. BALLONIUS.

OBS. 800. In corpore cujusdam, spatio triginta horarum, quasi angina *strangulati*, nil præter naturam invenitur in larynge: sed jecur in conspectum venit putre-

putrefactum; adeo ut, quasi gleba, dissolveretur. GUARINONIUS.

OBS. 801. Examini subjectis interaneis cujusdam qui per plures annos fuerat valetudinarius, cum *pravo cutis colore*, inventa est pars hepatis concava fere putredine absumpta. VESALIUS.

OBS. 802. Cadaver cujusdam muliercu-læ *hydropicæ*, quæ pro gravida habebatur, exhibuit præter magnam aquæ fœtidæ copiam, hepar pene corruptum. PAVVIUS.

HEPAR.

In harum numero adscribi debent observationes Lib. I. 23, 97, 139, 303, 409, 955, 977, 1313; Lib. II. 323, 723, 766, 930; Lib. III. 872; Lib. IV. 168. Præter quas vide *Viscera putrida*.

ARTICULUS XII.

Hepar gangrænosum.

OBS. 803. Quidam, post *casum ab alto*, omni caret sensu, erumpente copioso sanguine e naribus, & ex auribus. Postea insurgit *febris vehemens*, cum somnolentia & delirio. Caput erat œdematosum, cum cranio detecto, sed integro. Dum omnia bene se habere videbantur, ingruunt *vomitus* biliosi, cum crebris *lypothymiis* & sopore lethargico. Febris interea exacerbatur; recurrit delirium; ac tandem *vulnere exhausto*, dia vigesimo primo a casu interiit.

Lustrato cadavere, reperitur sanguinis copia in basi calvariæ inter meninges. Hepar erat mole maximum & gangræna tactum: ejus involucrum solito crassius subalbicabat; ejusque demum substantia, partim putrida occurrit. EX ACTIS CHIR. PARISIENSIB.

OBS. 804. Senex quatuor & septuaginta annorum, vinosus, *ventris dolore* corripitur, quem theriaca sumpta expulit. Deinde incidit in *dolorem* gravativum & quasi *erodentem in regione iliaca dextra*, paululum tumente. Intumescentia & dolor ad cæteras abdominis partes se extendunt. Pulsus fit major, & vibratus; postea humilis observatur. Erumpunt ructus crebri amari, & acidi. Ingruit delirium; artus convelluntur, & fatis cessit.

Inveniebatur sinister hepatis lobus prorsus sphacelatus. Ventriculus & intestina passim rubra & livida observantur, cum sero purulento stagnante in abdominis cavo. VALSALVA.

OBS. 805. Vir trigesimum quintum ætatis annum agens, temperamento melancholico, quatuor abhinc mensibus e *peste* evaserat; cum denuo hoc nefando morbo percutitur; tribus erumpentibus *anthracibus*. Pulsus erat debilis; urgebant nauseæ; ac demum accessit delirium lethale.

Cordis stupenda erat moles; ac præsertim auriculæ dextræ quinque digitorum transversorum latitudinem æquantis. Pulmones maculis lividis erant signati. Hepar gangrænæ notas exhibebat. Simili labe affecta vesicula semi-lacerata atram bilem fovebat. Duodenum denique & rectum inflammata annotabantur. DEIDIER.

OBS. 806. Quidam de vehementi *dolore in regione hepatis* querebatur, cum *dejectionibus* perpetuo *nigris*. Tandem singultu correptus ad plures migravit.

Examini subjectis interaneis, invenitur ren dexter duplo major, altero plane deficiente. Hepar circa limbum plane nigricabat; & varias gangrænæ notas exhibebat. Simili labe nonnihil afficiebatur lien & ren dexter. Intestina prorsus erant livida, propter contenta similia illis quæ per totum morbum dejecit. Ventriculus erat inanis. Cor flaccidissimum; ac demum vesica lapillum, fabæ magnitudinem æquantem, recondebat. SOLENANDER.

HEPAR. OBS. 807. Quidam poſt varia infortunia mœrore confectus delira loquebatur. Dein *cibum & potum averſatur;* cum pedibus œdematoſis. Pergente *inedia*, vires ſenſim deficiunt: corpore tandem plane emaciato e vita migravit.

Inciſo cadavere in conſpectum venit hepar undequaque nigrum & quaſi ſphacelatum, ac digitorum veſtigia retinens. DODONEUS.

OBS. 808. In cadavere cujuſdam mulieris, quæ *ventris* inferioris *tumorem inſignem*, & pene incredibilem per ſeptem annos geſtaverat, reperiebatur ſtupenda aquæ putidiſſimæ copia in abdomine. Hepar, parte convexa, livido & nigro colore erat infectum. Occurrebat lienis ſubſtantia, quaſi colliquefacta, illæſa capſula. SEBITZIUS.

OBS. 809. Reſerato abdomine cujuſdam monachi, qui de *dolore coli inteſtini* cum ardore acutiſſimo partium vicinarum querebatur, hepar inventum eſt inflammatum, & gangræna correptum; quæ labes inteſtina, proximioreſque partes infecerat. BARTHOLINUS.

Ad hanc ſeriem revocandæ obſervationes Lib. I. 337, 342, 431, 458, 607, 1516, 1636; Lib. II. 319, 868, 889.

ARTICULUS XIII.

Hepar ſteatomatoſum.

OBS. 810. Miles quinquaginta annorum, poſt validum & improbum corporis niſum in *hepatitidem* incidit, quem ſequitur *icterus*. Quibus ſuperatis, dum ſaniſſimum ſe crederet, *cholera* corripitur, e qua etiam evaſit. Icterus denuo recurrit & fugatur. Dein ingruit *dolor* acerbus in regione *ventriculi*, cum magna præcordiorum anxietate. Deprehendebatur *tumor in hypochondrio dextro*, dolore ſtipatus. Alvus erat dura, cum vomitu nonnunquam recurrente. Sub hac rerum conditione tandem obiit.

Præter ſerum in abdomine ſtagnans; hepar occurrit maximum, intus totum ſteatomatoſum, cum variis tuberculis in ſuperficie. Cyſtis fellea calloſa & ſicca multos calculos recondebat; ductus cyſticus ab impacto calculo plane obturabatur. Pancreas denique totum ſcirrhoſum deprehendebatur. CLAR. BAADERUS.

ARTICULUS XIV.

Hepar abſumptum.

OBS. 811. Virgo quinque & viginti annos nata, *ictero pertinaciſſimo* laborans, incidit in hydropem *aſcitem*, qui poſt ſolitum incrementum ad ultimam rerum lineam ducit miſellam decumbentem.

Abdomen continebat aquæ turbidæ & quaſi lutulentæ libras ſex. Inteſtina livida flatulentia erant admodum diſtenta. Epiploon annotatur quaſi abſumptum. Major hepatis lobus ſumme tumens deprehenditur; internus vero erat quaſi abſumptus, & vaſa duntaxat membranaſque exhibebat. Vaſa biliaria ultra modum dilatata conſpiciuntur. Veſicula demum fellis ampliſſima & a nativa forma degener, pondo quatuor vel quinque librarum, innume-

numeris hydatidibus scatebat. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 812. In cadavere fœminæ quatuor & trigita annorum, *hydropicæ*, præter ingentem aquæ crassæ, & amurcæ similis, copiam, reperitur jecur fere totum consumptum, venosis solummodo ductibus, iisque perpaucis superstitibus. Lien & renes simili ferme modo afficiebantur. Ventriculus prasinam bilem continebat. Diaphragma aliquot in locis sphacelo correptum conspiciebatur. Uterus molam recondebat, quæ in materiam, melli similem, conversa erat. PAVVIUS.

OBS. 813. Quidam post grave *capitis vulnus*, nonnullis elapsis mensibus ab integra curatione, in *morbum hepatis* incidit. Primo scilicet se prodit *icterus*, cum febre lenta: sequitur atrophia, *tumente* & indurata *hepatis regione*. Tandem accedit delirium, quod brevi mortem post se trahit. HEPAR.

Aperto abdomine, hepatis substantia fere tota consumpta, ipsiusque loco putrilago & purulentia, tanquam in sacco inclusa, inventa est. MERMANNUS.

OBS. 814. In cadavere cujusdam *lenta tabe* extincti, reperti sunt in vesicula fellea lapilli plusquam fere ducenti, partim quadranguli, partim cineritii, partim subflavi, & auro quasi micantes. Jecoris substantia plane erat exesa. De dolore tamen gravativo dextri lateris nunquam conquestus est. HORSTIUS.

De hac læsione hepatis mentio etiam subjicitur in observatione Lib. I. 1031.

ARTICULUS XV.

Hepar deficiens.

OBS. 815. Inter exenterationem cadaveris cujusdam viri *hydrope* extincti; cum sub septo transverso hepar & lien quærerentur, ne vestigium quidem illarum partium invenitur. (Quod sane quidem omnem fidem superat.) Substantia vero omnium intestinorum crassa & carnosa prorsus deprehendebatur; multoque solidior quam ipsa musculorum caro; adeo ut densitate cordis contextui fere responderet. Insuper vena cava ex intestinis suam originem sumebat, eodem ferme modo quo vena portæ solet ipsis implantari. C. BAUHINUS.

ARTICULUS XVI.

Hepar aridum & exsuccum.

OBS. 816. Quidam *febre* per spatium semestre afflictus, tandem in *delirium* incidit; quod ita exacerbatur, ut in furore animam efflaverit.

Cadaver cultro anatomico subjectum exhibebat hepar mole ingens, & friabile; levissimo contactu in rimas & fissuras dilabens. Vesicula recondebat bilem crassam, picis instar liquidæ. Pancreas scirrhosum occurrit. Stagnabat copia humoris subcærulei in cerebro. Plexus choroides albicans, & quasi glandulosus annotatur. MANGETUS.

OBS. 817. Lustrato cadavere cujusdam mulieris quadragenariæ, *icterico* chronico ex-

HEPAR. extinctæ, in conspectum veniebat hepar lividum, durum & exsiccatum, cum vesicula fellea in sese concidente & inani. Ventriculus & intestina livore affecta, flatu distendebantur. Occurrebat lien mole amplior, & nonnihil putridus. Pancreas infarctum & tumidum cernebatur; non secus ac epiploon crassissimum & scirrhosum; cum stagnante sero copioso & subflavo. Cæterum ossa cum cæteris partibus colore flavo tingebantur. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 818. In variis *febre intermittente* epidemica mali moris enecatis, deprehendebantur cordis atria, & pulmonum vasa, sanguine nigro turgentia, cum aqua effusa in thoracis cavum. Ventriculus flatulentia distendebatur. Hepar quasi inustum vel albidum & exangue, ac nonnihil induratum conspicitur. Pancreas erat scirrhosum; cum liene putrido. CLAR. SENACUS.

OBS. 819. Inter sectionem cujusdam *inflammatione hepatis*, & *febre* continua cum *diarrhœa* serosa, & biliosa, extincti, repertum est hepar insigni tumore protuberans; cujus superficies erat mollis; & interior substantia, ligni instar, dura & retorrida deprehendebatur. CAR. PISO.

OBS. 820. In cadavere cujusdam juvenis, qui *ascite & anasarca* laboraverat, præter aquam flavam & subatram inveniebatur hepar nigricans, durissimum, & tanquam corium torrefactum; adeo ut cultro incidi vix posset. GUARINONIUS.

OBS. 821. In cadaveribus plurium *scorbuticorum*, qui dum viverent, urinam excernebant rubicundam, deprehensum fuit hepar exangue, & exsuccum; cum vesicula fellis, nunc inani, nunc amurca, vel lapidibus fœta. VVILLISIUS.

OBS. 822. Reserato abdomine cujusdam mulieris, quæ *siti intensa* a teneris erat conflictata & dein variis morbis complicatis confecta; reperiebatur hepar intus aridum, & velut semi-coctum. HILDANUS.

OBS. 823. Corpus sectum cujusdam fœminæ *ictero* & *hydrope* sublatæ, exhibebat jecur aridum, atrum, exsuccum, & instar corrugati corii, ita in se contractum, ut vix æquaret geminum pugnum. TULPIUS.

OBS. 824. In cadaveribus variorum *cholera morbo* denatorum, aridum annotabatur hepar & exsuccum cum turgente vesicula fellea. RIOLANUS.

OBS. 825. In cadavere cujusdam *ascitici*, inveniebatur hepar retorridum; cum intestinis syderatis, & altero rene putrido; præter aquæ copiam in ventre stagnantem. TULPIUS.

His addere licet observationes Lib. I. 180, 182, 265, 517, 558, 910, 1024, 1038, 1396, 1551, 1577; Lib. II. 186; Lib. IV. 209.

ARTICULUS XVII.

Hepar fissum.

OBS. 826. Instituta sectione cadaveris cujusdam fœminæ, cui *crura summopere inflata* erant, deprehendebantur calculi innumeri in cysti fellea reconditi. Renes nigricabant, quibusdam in locis adeo pertusi & foraminibus patentes, ut citra divisionem, digiti in cavum intendi possent. Hepar præterea hinc inde fissum, & variis hydatidibus obsitum, annotabatur. PLATERUS.

OBS. 827. Exenterato cadavere cujusdam juvenis *febre ardente* extincti, hepar deprehendebatur aridum, & quasi combustum

cum

eum quatuor rimis in parte convexa conspicuis. HESSIUS.

OBS. 828. Rimas & hiatus, in hepate quorum labia invicem annectebantur, ope tenuis pelliculæ, post varias ægritudines, pluries vidit GLISSONUS.

HEPAR.

Pro affinibus haberi debent observationes Lib. I. 616, 655, 1016; Lib. II. 614, 869.

ARTICULUS XVIII.

Hepar calculosum.

OBS. 829. In cadavere cujusdam mulieris, de *dolore & æstu hepatis* perpetuo querulæ, comperiebatur in inferiore parte lobi hepatis accreta cystis, longa, densa & ita dura, ut vix forcipe scinderetur; cujus cavitas repleta erat tumore glutinoso, ex nigro-splendente; in cujus meditullio repertus fuit lapis paulo minor ovo gallinaceo, qui securi per medium fractus resplendescebat; ac si nitro repletus fuisset. GREISELIUS.

OBS. 830. Quædam mulier diuturno & molestissimo *hepatis dolore* angebatur; quo demum invalescente e vita migravit.
Reperiebantur in decliviori hepatis parte lapilli figura & colore diversi, qui sua gravitate ex tunica sacculum, longitudine palmi, latitudine vero duorum digitorum, effecerant. BENEVENIUS.

OBS. 831. Quidam crebras *pressiones & punctiones dextri lateris*, sub nothis costis sentiebat. Accedunt *febris & dysenteria*, quibus brevi e medio tollitur.
Lustratis interaneis in conspectum veniebat totum hepar tartaro induratum. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 832. Vir quidam qui *nusquam conquestus fuerat de hepate*, post obitum exhibebat calculum, ovi columbini magnitudine, lobo jecinoris adnatum; eique sub finem parenchymatis appensum. HENR. AB HEERS.

OBS. 833. In cadavere fœminæ *derepente extinctæ*, repertus fuit lapis ad ovi anserini magnitudinem accedens, ponderis levissimi, intus candicans, & hærens hepati. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 834. Hepar cujusdam viri *hydrope* extincti, arena copiosa refertum conspiciebatur. LUCIUS.

OBS. 835. Post varios morbos, concretiones lapideas in substantia hepatis narrant se vidisse FALLOPIUS, BLASIUS &c.

In hac serie recipi queunt observationes Lib. I. 303, 458, 530, 633, 654, 659, 904, 1011, 1576, 1706, Lib. III. 549.

HEPAR.

ARTICULUS XIX.

Vermes in hepate.

OBS. 836. Quidam melancholicus gravi *hepatis obstructione* laborans, in *icterum* incidit; dein accedit *febris lenta* cum *alvi fluxu* pertinacissimo; quibus tandem absumptus obiit.

Secto cadavere, inveniuntur vermes in ipsamet hepatis substantia, qui cellulas, tanquam distinctas cryptas, & lustra, sibi excavasse videbantur; minimi sane; sed tamen oculis nudis conspicui, capite nigricante, sex pedibus erant instructi: totius animalis habitu, ad rotundum, cimicis instar, accedente. BIANCHUS.

OBS. 837. Exenterato cadavere cujusdam viri, qui intricatissimo vel prorsus *ignoto* quodam *affectu* laboraverat; in propatulum veniebat, intra hepatis substantiam, insignis vermium fœtura. GEMMA.

ARTICULUS XX.

Hepatis adhæsio morbosa.

OBS. 838. Quidam *febre ardente* correptus, spumantem *sanguinem ore rejiciebat*, cum *hypochondrii dextri dolore*. Pergente morbo, & ingravescente, tandem occubuit.

Inter dissectionem cadaveris, deprehendebatur hepar fibris quibusdam, vel contextu fibroso, connexum cum nothis costis; ut inde vix avelli potuerit. DURETUS.

OBS. 839. In cadavere cujusdam qui quasi perpetuo de insigni *dolore in hypochondrio dextro* conquerebatur, visendum se præbet hepar tota sua superficie diaphragmati proximiori adnatum. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 840. Cultro anatomico subjectis nonnullorum corporibus qui *dolore lateris dextri*, speciem pleuritidis referente, conflictabantur; inventum fuit hepar variis fibris costis spuriis hærens. ZECCHIUS.

OBS. 841. Lustrato cadaverculo infantis bimuli, qui *dispnæa* laboraverat, occurrebat hepar durum & albicans, arcte costis mendosis & diaphragmati accretum. BARTHOLINUS.

OBS. 842. In cadaveribus variorum *asthmaticorum*, deprehendebatur hepar diaphragmati præter naturam agglutinatum. CAR. PISO.

Haud absimilem casum sistunt observationes Lib. I. 108, 268, 441, 520, 599, 701, 1011, 1111, 1516; Lib. II. 17. 54; Lib. III. 147.

ARTICULUS XXI.

HEPAR.

Hepar crusta obductum.

OBS. 843. Introspectis cadaveribus variorum *hydrope* variæ indolis extinctorum, in apricum veniebat crusta quædam, e materia quadam alba pituitosa, & incrassata, instar albuminis ovi cocti, undequaque cingens hepatis ambitum, & nonnunquam lienis, cæterorumque viscerum. BARTHOLINUS, PANAROLUS &c.

Hujusce læsionis exemplum prostat in observatione Lib. I. 341.

ARTICULUS XXII.

Cystis fellea bilem atram continens.

OBS. 844. Vir quinquagesimum quintum ætatis annum agens horrore corripitur, quem excipit *febris acuta*, immani *vomitu*, & virium defectu, stipata. Erumpit *bubo pestilens* ex axilla sinistra, cum nonnulla remissione. Quinto a primo insultu die siti intensa vexatur æger; & *spirandi difficultate* premitur. Postridie exanthematibus atro-purpureis deturbatur pectus, & paulo post rebus humanis vale supremum dixit.

Exenterato cadavere, in conspectum veniebant intestina phlogosi tacta. Hepar inculpatum se præbet; sed vesicula fellea bile glutinosa & nigricante distendebatur; nec absimili colluvie scatebat ventriculus. Pulmones insuper maculis purpureis signati, costis hærebant. COUZIERS.

OBS. 845. Inter sectionem cadaveris pueri undecim annos nati, & *peste* sævissima rapti, in conspectum veniebat vesicula fellea, bile atra & glutinosa turgens; quæ etiam ventriculum conspurcabat; varias præterea gangrænæ notas præ se ferentem. COUZIERS.

Vulgatissimæ hujusce læsionis exempla prostant in observationibus Lib. I. 424, 440, 441, 450, 580, 606, 608, 612, 653, 709, 722, 742, 807, 816, 826, 1017, 1620, Lib. II. 312, 315, 316, 758, 759; Lib. III. 30, 70, 142, 262, 381, Lib. IV. 86, 88.

ARTICULUS XXIII.

Cystis fellea porracea & æruginosa bile turgens.

OBS. 846. Lustratis interaneis cujusdam puellæ duodecim annos natæ, post *alvi fluxum* contumacissimum & æruginosum extinctæ, deprehendebatur hepar sanum; sed vesicula fellea ingens, vel ovi gallinacei magnitudinem superans; bile æruginosa repleta. DIEMERBROEK.

HEPAR. OBS. 847. Reserato abdomine pueri decennis post *choleram*, *febre leipyria* correpti, & *inflammatione hepatis* extincti, occurrit vesicula fellis ovum gallinaceum magnitudine æquans, bile saturate viridi repleta, qua etiam tumebat porus choledocus. BONETUS.

OBS. 848. In cadaveribus variorum infantium inter *choleram* morbum extinctorum, in conspectum veniebat folliculus felleus bile æruginosa scatens. DIEMERBROEK.

In hac serie locum assequi valent observationes Lib. I. 683, 449; Lib. II. 539, 540, 930. Lib. III. 33.

ARTICULUS XXIV.

Humor degener in cystis fellea.

OBS. 849. Instituta cadaveris sectione cujusdam mulieris, jamdiu *cachectica*, & ad varias ægritudines proclivis, deprehendebatur in vesicula fellea, latex quidam serosus & pallidus; non solum minime amarescens; sed etiam insipidus, dulcique proximus; a genuina scilicet bile plane degener. GLISSONIUS.

OBS. 850. Inter exenterationem cadaveris cujusdam viri cachectici & *leucophlegmatia* diuturna extincti, in conspectum veniebat vesicula fellea humorem albicantem & mere lacteum continens; a mera bile plane alienum; inculpatis cæteris visceribus. RIVALERIUS.

OBS. 851. Lustrato cadavere cujusdam hydrope *ascite* defuncti, præter colluviei serosæ, flavæ & corruptæ copiam, deprehendebatur omentum fere absumptum. Hepar vero occurrebat valde induratum & scirrhosum, intusque croceum; vesicula fellea sanguinem atrum, crassum & fæculentum continente. PAVVIUS.

OBS. 852. In Cadavere cujusdam consistentis ætatis intra triduum *peste*, *vomitu bilioso*, & anthracibus, stipata, sublati, occurrunt ventriculus & intestina flatu turgida. Vesicula fellis triplo major bile serosa nigerrima replebatur. Ventriculus cordis sinister ingentem polypum recondebat. LE MOINE.

OBS. 853. In cadavere cujusdam nutricis *peste* intra triduum raptæ, annotabatur intestinum ileum nonnihil inflammatum. Hepar vero mole maximum, vesiculam felleam sero quodam nigerrimo turgentem exhibebat. LE MOINE.

Hanc classem ingrediuntur observationes Lib. I. 12, 394, 620, 903, 983; Lib. II. 98, 422.

ARTICULUS XXV.

Pus in cysti fellea.

OBS. 854. Vir quinquagesimum & quintum ætatis annum agens, vini intemperans, *dolore pectoris* cum *spirandi difficultate* ante annum tentabatur; pulsus fit inæqualis; lotium parce fluit, cum pedibus œdematosis. Sub hac rerum conditione erum-

erumpit media nocte per totum corporis habitum quædam *efflorescentia*, cum calore & immani pruritu; qua intempestivo frigore repulsa, derepente interiit.

Inter cadaveris anatomen, deprehendebatur hepar mole majus. Vesicula fellea, forinsecus albicans, & intus ulcerosa, sincerum pus continebat. Cor erat prægrande, cum auricula dextra amplissima. Ventriculi cerebri modicam seri turbidi quantitatem recondebant. LANCISIUS.

HEPAR.

Haud absimilis purulentiæ exemplum præbet observatio Lib. I. 710.

ARTICULUS XXVI.

Cystis fellea mire tumens.

OBS. 855. Puer duodecim annos natus, post *casum ab alto*, & *hypochondrii dextri* gravem *contusionem* queritur de *dolore* obscuro & gravativo in parte læsa. Nonnullis elapsis mensibus solito tristior evadit, deficit appetitus. Tandem accedit macies cum *vomitu* & *dolore stomachi*. Sequitur *febris lenta*, cum siti & cute arida. Sedes rariores albicant; & tument crura. Sub hoc rerum statu, erumpit *tumor* durus in *hypochondrio dextro*, qui post certum incrementum ad latus sinistrum pertingit. Dein in altum elevatur abdomen, cum manifesta fluctuatione. Urget *spirandi difficultas* & plane impeditur decubitus, usque ad mortem.

Reperiebatur omentum intestinis adglutinatum. Hepar variis tuberculis scatebat. Vesicula fellis mire distenta libras octo bilis continebat; ejus cavum variis cellulis erat distinctum. Præterea in parte sinistra abdominis occurrit saccus lieni adnatus, aquæ limpidæ libras sex continens. EX ACT. EDIMBURGENSIB.

OBS. 856. Vir quadragenarius per quatuor menses *febre duplici tertiana* laborabat, quæ in tertianam simplicem mutata, tandem in *quartanam* desiit. Tum *corpus* fit *œdematosum*: paulo post tumor evanuit & supervenit molestissima *tussis*. Postremo macie confectus in motus convulsivos lethales incidit.

Secto cadavere, occurrunt in superficie cordis hydatides concrescibili sero turgidæ. Pulmones erant phlogosi affecti. Vesicula fellis ingentis erat magnitudinis: intra cujus tunicas recondebatur materia quædam compacta & gelatinosa, unde horum laterum crassities digitum æquabat. Meatus demum cysticus callosus ab eadem concreta materia obstruebatur. FANTONUS.

OBS. 857. Vir quinque & quadraginta annorum, post nonnullos *febris intermittentis* paroxysmos, & defluxionem catarrhalem, in marcorem incidit, tussi sicca & pravis digestionibus stipatum. Dein *ictero* corripitur cum *duritie*, doloris experte, circa regionem *hepatis*. Lotium erat turbidum & subrubrum, cum dejectionibus albicantibus. Paulo post deficit appetitus; prosternuntur vires; & obiit æger.

Reserato abdomine inveniebatur vesicula fellea mirum in modum tumens, & peritoneo accreta; quæ scilicet bilis viscidæ & glutinosæ libram unam & amplius, continebat, cum sexaginta pseudo-lapidibus, multiformibus & diversæ molis. EX ACTIS CHIR. PARISIENS.

OBS. 858. E quodam juvene *hydropico* duodecim educebantur libræ lymphæ viridescentis, ope paracentesis; ac postridie moriebatur.

Triplici causæ fuit adscribenda ventris moles; 1. asciti; 2. hydropi lienis, qui supernumerariam a peritoneo accipiens membranam; inter hanc & propriam tunicam aquæ limpidæ & inodoræ, sed muriaticæ libras sex continebat; 3. immani vesiculæ felleæ amplitudini, quæ in varios loculos divisa octo libras bilis spissioris gerebat. CLAR. DE HAEN.

HEPAR. OBS. 859. Quidam puer *cephalalgia* sævissima, & *paraphrenitide* laborabat; subsequente tandem *sopore*, nulla arte fugando, ad plures migravit.

Inciso cadavere, nullum occurrit vitium notatu dignum in cerebro; sed vesicula fellea bile subfusca mirum in modum distendebatur, & portentosa apparebat. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 860. Inter secandum *ictericum*, cujus *alvus*, dum in vivis ageret, erat *obstructa*, in propatulum veniebat folliculus fellis, stupendæ magnitudinis, & ingentem bilis copiam retinens. BARTHOLINUS.

In hoc censu collocari debent observationes Lib. I. 811. Lib. II. 487.

ARTICULUS XXVII.

Pseudo-lapides biliares.

OBS. 861. Vir sextum & sexagesimum ætatis annum agens, gravibus ad *ventriculum cruciatibus* correptus est, cum bilioso & copioso *vomitu*, *alvi obstructione* & *febre*. Opportunis præsidiis fugatus morbus, paulo post denuo recurrit, cum pulsu parvo & intermittente; atque appetitu prostrato. Dein nigerrima per alvum redduntur, atram antiquorum bilem referentia. Accedit grave animi deliquium; & subdelirare cœpit æger, de acerbissimo *capitis dolore* querulus. Ac tandem sexto a morbi initio mense decessit.

Lustrato abdomine, vesicula fellis triplo major quam par esset, bilem nigerrimam, amurcæ instar continebat; cum octodecim pseudo-calculis diversæ molis & multiformibus, quorum minores ipsis vesiculæ parietibus quasi hærebant. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 862. Quidam sexagenarius de insigni *corporis debilitate*, appetitu prostrato, & noctibus inquietis querebatur. Pulsus erat durus & celer. Urina sabulum rubrum deponebat. *Gravitatem circa præcordia*; & vespere *calorem cum oris siccitate* experiebatur. Noctu vero symptomatico sudore plectebatur. Sic paulatim ad extremum diem se composuit.

Lustrato cadavere, lien reperitur prorsus marcidus. Vesicula fellea bile exinanita, lapillis quasi siliceis diversæ magnitudinis scatebat, quorum major cicerem exsuperans porum biliarium obturabat. Renes arenulas rubras recondebant. Pericardium omni humore orbatum se præbet. Aperto cranio invenitur processus falciformis ad sui dimidiam longitudinem penitus osseus. BONETUS.

OBS. 863. Matrona triginta annorum ad *colicam hepaticam*, nonnunquam immanem, prona, cum *tumore cystis felleæ*, tandem incidit in insultum ferociorem; sub quo totum *abdomen protuberat*, & sensus per biduum obnubilantur. Postea dolores leniuntur & solvitur alvus, cum dejectionibus biliosis & purulentis. Post septem elapsos annos ab hoc insultu, cujusvis doloris nescia ægra, *febre maligna* corripitur, qua ad ultimam rerum lineam ducitur.

Hepar & vesicula fellea morbose hærebant intestino colo, non secus ac peritoneo. Vesicula exigua pseudo-lapidem, nucis moschatæ magnitudinem æquantem recondebat. Lateribus vesiculæ adeo hærebat prædictus lapis; ut ne quidem bilis guttam continebat illud receptaculum. EX ACT. CHIR. PARISIENS.

OBS. 864. Vir septuagenario major ad *dolores colicos*, viginti abhinc annis, erat valde proclivis; sub quorum paroxysmis, dolor primum sæviebat in hypochondrio dextro, dein ad dorsum & cartilaginem ensiformem propagabatur, cum *pectoris angustia* & spirandi difficultate. Accedebat *vomitus* materierum stypticarum, quibus dentes stuporem contrahebant. Intra quatuor horas circiter continebantur paroxysmi,

mi, ac bis, terve in mense recurrebant. Tandem accedit peripneumonia, qua e medio tollitur.

Præter pulmones inflammatos, saniosos, & sphacelatos, reperiebatur folliculus felleus solito amplior, & undetriginta calculis biliaribus repletus, quorum plerique nucem avellanam magnitudine æquabant. E DIARIO ERUDITOR.

OBS. 865. In cadavere cujusdam fœminæ *doloribus colico-hepaticis* obnoxiæ, & post excretionem variorum lapidum biliarium per fedes extinctæ, deprehendebatur in vesicula fellea calculus ad nucis juglandis magnitudinem accedens, intense flavus & satis fragilis. Notatu dignum insuper occurrit ductus choledoci orificium in intestino duodeno: hoc enim ostium, quod cæteroquin nonnisi accurata inspectione detegi potest, adeo amplum animadvertitur, ut minimum digitum facillime admitteret; procul dubio a calculis majoribus, qui antea exierant, eo usque dilatatum. HEISTERUS.

OBS. 866. Virgo viginti annos nata *ictero*, levi dolore in regione hepatis stipato, a mense laborabat; cum quasi subito corripitur *cordis palpitatione* & *respiratione anhelosa*. Accedit pedum intumescentia œdematosa; quam presso pede sequitur *hydrops pectoris*, quo inter sex hebdomadas occubuit.

Præter aquæ copiam in pectore stagnantem, reperitur hepar mole majus. Vesicula fellis plus æquo distenta binos pseudo-calculos ad nucis moschatæ magnitudinem accedentes recondebat. Alter calculus, fabæ magnitudine, ductum cysticum obturabat. CLAR. IMBERTUS.

OBS. 867. Inter exenterationem cujusdam *phthisici*, qui dum viveret plures insultus *colicæ hepaticæ* passus fuerat, in conspectum veniebat folliculus felleus mirum in modum distentus; continens scilicet centum & triginta lapillos biliosos angulosos & multiformes, quorum nonnulli majores nucis avellanæ magnitudinem æquabant; minoribus vero pisum æmulantibus. Ne minimam humoris biliosi guttam recondebat prædictum receptaculum. Reserato pectore pulmones conspiciebantur pure infarcti, & putridi. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

HEPAR.

OBS. 867. (*a*) In cadavere cujusdam fœminæ *hydrope* extinctæ, præter aquæ ingentem copiam occurrit hepar scirrhosum, cum ampla vesicula fellea, quæ multum liquoris albidi, & penitus insipidi, continebat, cum enormi farragine calculorum; numero scilicet quadraginta & centum. Ductus cysticus tribus lapillis obturabatur; choledocus vero bile flava & amara turgebat, cui ingressus ad vesiculam plane denegabatur. CLAR. HALLERUS.

OBS. 867. (*b*) Lustrato cadavere cujusdam mulieris *icterica*, deprehenditur omentum corporis carnei naturam referens. Hepar ulcere erosum se præbebat. Cystis fellea quindecim calculos continebat, quorum quatuor majores nucem avellanam superabant; reliquis parvis: angulosi omnes erant cum aliqua cubi similitudine. Unius rostrum in ductum cysticum, hinc obturatum, producebatur. Bilis reliqua pauca parum amara, & parum flava. CLAR. HALLERUS.

OBS. 867. (*c*) In cadavere cujusdam latronis, laqueo suspensi, cujus *firma* erat *valetudo*, deprehendebantur in vesicula fellea duo pseudo-calculi albo-lutei, ex granulis compositi. Alter major ovatus cœcum finem siccæ vesiculæ replevit; alter parvus in principio ductus cystici, infra obicem summe dilatati, arcte hærebat, & hinc impediebat quominus bilis ab hepate secreta ad vesiculam appelleret. CLAR. HALLERUS.

OBS. 868. Quidam arthriticus in *morbum regium* incidit; qui dein hydropem ascitem post se trahit. Quo pergente varia & graviora caput exerit symptomata, cum quibus ultra sex menses colluctatus tandem leniter expiravit.

Occurrit calculus biliaris totam vesiculam felleam replens. Hepar croceo colore partim tinctum conspiciebatur. Intestina maculis lividis & nigris hinc inde distincta cernebantur. Renes præterea parvi & flaccidi nucis juglandis molem vix æquabant. TIMÆUS.

HEPAR.

OBS. 869. Nobilis mulier inter præpostera adversus sterilitatem remedia, *vomitu bilioso*, permolesto & quasi continuo corripitur. Tandem accedit *pleuritis*, quæ brevi decumbentem mittit illuc unde negant redire quemquam.

Cultro anatomico subjectum cadaver exhibebat vesiculam felleam summe extensam; vel plane obstructam propter decem pseudo-lapides, satis grandes, & glandis faginæ figuram exacte referentes. CAMERARIUS.

OBS. 870. Quædam mulier sexagesimum ætatis annum superans jampridem *morbo regio* laborabat, & continuo *vomitu* excruciabatur. Quibus pergentibus, & ingravescentibus, tandem ad plures migravit.

Inter corporis exenterationem multi reperti sunt calculi in vesicula fellea, quorum unus prægrandis meatum choledocum subierat; adeo ut undequaque obstructus annotaretur prædictus tubus. COITERUS.

OBS. 871. Quidam septuagenarius multis abhinc annis, quoties in lecto se convolveret, *magnum*, molestumque *pondus*, ex una in alteram partem delabens, *circa regionem hepatis* percipiebat.

Huic post obitum dissecto, inventi sunt duo lapides ingentis magnitudinis in vesicula fellea, hinc summe distenta. Hepar, & cætera viscera abdominis, inculpata videbantur. FABR. HILDANUS.

OBS. 872. Adolescens novem & viginti annorum de *stomachi & hypochondrii dextri læsionibus*, cum nausea querebatur. *Alvus* erat *adstricta* & noctes erant insomnes. Tandem macilentus, & mœrore confectus, obiit.

Corpus sectum exhibuit cor tabidum. Vesicula fellis duo & viginti calculos angulosos & magnitudine dispares recondebat; quorum minimi pisis, & maximi fabis, respondebant. KENTMANNUS.

OBS. 873. Vir quadragenario major *colica hepatica* obnoxius, dejectis per sedes variis pseudo-lapidibus biliaribus diversæ molis: tandem ingruente insultu longiori & ferociori extinguitur.

Hepar sanum occurrit: sed vesicula fellea innumeris lapillis atro-viridibus & angulosis scatebat; quorum bini in ductum communem deturbati, hunc canalem, ad crepaturam ultra obicem distentum, obturabant. E NOSTRIS ADVERSAR.

OBS. 873. (*a*). In cadavere cujusdam, ad *fatuitatem* hypochondriaci, *lienoso morbo*, & frigore enecti, occurrebat hepar maximum, proprio processu ad lienem extensum. Bilis pauca, & vix amara coacervabatur in folliculo felleo, qui recondebat calculum totum fere spatium replens, forma oblonga, e colore fusco variegatum, & elegantissimum. CLAR. HALLERUS.

OBS. 873. (*b*). Instituta sectione cadaveris cujusdam fœminæ, quæ *ictero nusquam laboraverat*, ventriculus reperitur circa pylorum valde contractus. Vesicula fellea alba, absque bilis vestigio fovebat duos albos calculos, avellanæ mole; sub cortice saturate virides, quæ viriditas in flavedinem abibat. Quemlibet sua quasi capsula continebat. CLAR. HALLERUS.

OBS. 873. (*c*) Introspecto cadavere cujusdam *fœminæ centum annorum*, in propatulum veniebat vesicula fellea continens, præter bilem paucam vix amaram, calculum biliarem, exiguum & angulosum sub prima valvula orientis ductus cystici, quo plane obturabatur hic tubus. Alter conspiciebatur, avellanæ molem superans, circa fundum vesiculæ, cum pluribus aliis minoribus. CLAR. HALLERUS.

OBS. 873. (*d*) Inter sectionem mulieris laqueo suspensæ, quæ *sanissima*, dum viveret, videbatur, intestina, ut solent in strangulatis, deprehendebantur ruberrima. Vesicula fellea continebat undecim pseudo-lapides; quorum unus latitabat in choledoco ductu; & tres in canali cystico. Omnes mori forma e multis quasi acinis conflari videbantur. Bilis erat pauca & vix amara. CLAR. HALLERUS.

OBS. 874. Quidam *icterum* cum *dolore immani ventriculi* prius perpessus, *febre* corripitur cum *dolore hepatis*. Interea *abdomen* in altum *protuberat*; respiratio fit difficilis, & adventat mors.

Instituta cadaveris sectione, vesicula fellis solito amplior quinque & octoginta calculos biliares complectebatur; ab uno quo-

rum

rum transfixi erant veſiculæ parietes. CL. IMBERTUS.

OBS. 875. In cadavere cujuſdam mulieris ſumme obeſæ, quæ ex *hydrope univerſali* deceſſerat; præter aquam, tum in pectore, tum in abdomine patet veſicula fellea plus æquo tumida bile lenta & viſcida, cui innatabant quatuor calculi magnitudine impares. EX INSTITUT. BONONIENSI.

OBS. 876. Inter anatomen cujuſdam mulieris *morbo regio* extinctæ, deprehendebatur hepar decolor, & durum. Veſicula fellea tres lapides recondebat nucis juglandis molem æquantes & colore gagatem referentes; cum pluribus aliis minoribus ductus biliares diſtendentibus. DEODATUS.

OBS. 877. Vir quatuor & ſexaginta annorum *arthriticus* & *aſthmaticus ictero* corripitur. Accedentibus demum gravioribus ſymptomatibus obiit.

Inveniebantur bina tubercula in pulmonibus. Veſicula fellea & porus choledocus duo & ſeptuaginta lapides, piſorum & fabarum magnitudinem æquantes, recondebant. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 878. Quidam *dolore* fere *perpetuo*, compreſſivo & tenſivo *præcordiorum*, jampridem querebatur. Quo demum ingraveſcente, extinguitur.

Luſtratis interaneis occurrit veſicula fellea bile turgens, & lapidem biliarem, nucem moſchatam magnitudine ſuperantem, continens. VVEPFERUS.

OBS. 879. Cadaver cujuſdam mulieris, quæ ſpatio quatuordecim annorum moleſtiſſimo *alvi fluxu* laboraverat præbet veſiculam felleam ultra dimenſionem naturalem diſtentam a pſeudo-lapide duro, & inæquali, totam cavitatem accurate replente. CRETERUS.

OBS. 880. In corpore cujuſdam ſenio & morbis confecti, inveniebantur in folliculo fellis duo inſignes lapides cœrulei, quorum alter ovi columbini magnitudinem æquabat. Laboraverat quidem diu *morbo regio*, & ultimo *febre* correptus occubuerat. FERNELIUS.

OBS. 881. Quidam ferociori *colica hepatica* frequenter tenebatur. Tandem incidit in *febrem continuam* cum dolore in tota abdominis parte dextra. Nono die ſupervenit *icterus*, quem brevi ſequitur mors. HEPAR.

Reſerato abdomine reperta eſt veſicula fellea lapillis biliaribus plena, cum hepate albicante. BALLONIUS.

OBS. 882. In cadavere fœminæ quæ per ſeptem annos *morbo* prorſus *ignoto* laboraverat, reperiebantur in cyſti fellea ultra triginta lapides, variæ figuræ & diverſi coloris; inter quos unus animadvertitur qui nucem moſchatam magnitudine ſuperabat. DECKERS.

OBS. 883. Quædam vetula, quæ bene ſe habere videbatur, caſu ab alto ſubito enecatur.

Luſtrato cadavere, annotatur veſicula fellis nullam bilem continens; ſed replebatur pſeudo-lapide pondo duarum unciarum & ſemis, qui e congerie ſexaginta minorum calculorum conflari videbatur. EX ACTIS PHYS. MED. GERMAN.

OBS. 884. Cadaver cujuſdam *icterici* & *hydropici* exhibebat hepar grande, colore nigricante. Veſicula fellis bile turgebat. Porus biliarius lapide huc adacto omnino obturatus conſpiciebatur, præter colluviem ſeroſam in abdomine ſtagnantem. BONETUS.

OBS. 885. Quidam adoleſcens jamdiu querebatur de *ſtomachi* & *hypochondrii dextri doloribus*, fere continuis; quibus demum exaſperatis fractus deceſſit.

Exenteratum cadaver exhibebat duo & viginti calculos in veſicula fellea contentos. KENTMANNUS.

OBS. 885. (*a*) Secto cadavere cujuſdam jam ſeneſcentis, & dyſuria calculoſa ſublati; qui *nuſquam ictero, vel colica hepatica* laboraverat, reperiebantur centeni pſeudo-calculi piſi-formes in cavo folliculi fellei. CLAR. SAUVAGES.

OBS. 885. (*b*) In cadavere infanticidæ *laqueo ſuſpenſa*, veſicula fellea paucam bilem, vix amaram continebat: ſed foveba:

pſea-

HEPAR. pseudo-calculum, mori forma, subnigrum, rotundum & undique tuberculosum. CL. HALLERUS.

OBS. 886. Quædam virgo continuis sub *dextro hypochondrio doloribus* conflictabatur, quibus tandem ultra modum sævientibus fatis cessit.

Folliculus fellis ob pondus inclusi lapidis in substratum intestinum, & attritum, incumbebat. BALLONIUS.

OBS. 887. Quidam litteratus per multos annos de gravibus *lateris dextri doloribus* querulus, tandem in hydropem lethalem incidit.

Reperiebantur novem lapides biliares, prægrandiores, in vesicula fellea reconditi. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 888. In cadaveribus variorum qui dum viverent de *nullo dolore in hypochondrio dextro* conquerebantur, reperti sunt plures calculi, usque ad septem & sexaginta in vesicula fellea latitantes. HELVVIGIUS.

OBS. 889. Instituta sectione cadaveris cujusdam *asthmatica* cujus *alvus* erat *adstricta*, reperiebatur lapis pondere quatuor drachmarum, qui accurate replebat vesiculam; bile plane deficiente. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 890. In cadavere cujusdam *diarrhæa biliosa* per tres septimanas perseverante extincti, deprehendebatur vesicula fellea artefacta, & lapillos tres durissimos recondens. RIOLANUS.

OBS. 891. Reserato abdomine cujusdam principis, qui inter alia mala ex *alvi suppressione & vomitu* pertinacissimo obierat, sex inveniebantur lapides nigri in cysti fellea. CRUCCIUS.

OBS. 892. Inter dissectionem cujusdam qui per septennium *ictero* laboraverat, deprehensus est lapis totam vesiculam felleam occupans. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 893. In cadavere cujusdam qui *ictero nigro* laborabat inveniebantur novem & nonaginta lapides in cysti fellea, pisorum magnitudinem æquantes. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 894. Lustrato abdomine cujusdam matronæ, quæ *dolore gravativo* laborabat in *regione hepatis* tumente, inveniebatur maxima calculorum copia in vesicula fellea. STIEBERUS.

OBS. 895. In corpore cujusdam *morbo regio* jamdiu laborantis, & *hydrope* extincti deprehendebantur plures pseudo-lapides, diversæ molis & figuræ in folliculo felleo. MŒBIUS.

OBS. 896. Multi rerum medicinalium scriptores de lapidibus biliaribus in vesicula repertis post *colicos dolores*, *icterum* & *hydropem*, mentionem fecerunt usque ad satietatem. Addere licet innumeras nostras observationes quas tradere superfluum fere judicavimus. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

Hunc ordinem subeunt observationes Lib. I. 26 (*a*), 273, 329, 410, 602, 620, 705, 711, 712, 717, 720, 738, 785, 814, 857, 1086, 1087, 1130, 1168, 1317, 1318, 1319, 1572. Lib. II. 40, 77, 136, 147, 232, 235, 342, 614, 859. Lib. III. 39, 42, 55, 179, 226, 406.

ARTICULUS XXVIII.

HEPAR.

Ductus biliaris obstructus.

OBS. 897. Fœmina a tribus septimanis fœdo *ictero* afficiebatur; oculi nempe, labia, palatum, lingua & ungues eodem colore tincta percipiebantur. Tandem inveterascente malo, & accedentibus gravioribus symptomatibus, ad Superos migravit.

Omnia viscera, vasa & membranæ croceo colore erant imbuta. Stagnabat serum luteum in ventriculis cerebri. Cartilagines & ossa intus, & extus etiam flava deprehendebantur. In hepate nihil præter colorem accusari potuit: sed occurrebat in ductu cystico calculus durus & inæqualis, pisum majorem superans; adeo pertinaciter impactus, ut sectione duntaxat potuerit extricari. In cavitate vero vesiculæ felleæ fuit pauca bilis, eaque lenta & glandulosa. CLAR. STORCK.

OBS. 898. Mulier sexagenaria per triginta ferme annos, atrocissimos *dolores in abdomine* per intervalla patiebatur. In *hydropem* demum incidit; qui opportunis, uti videbatur, præsidiis curatus, postea recruduit, & vitæ imposuit finem.

Præter aquæ stupendum proventum, hepar se obtulit ingens, & nonnihil scirrhosum. Vesicula fellis calculos recondebat, quorum unus arcte hærebat vesiculæ cervici, adeo ut vix detrahi potuerit. Præterea mesenterium scirrhosum & erosum deprehendebatur. Pulmones vero toti erant purulenti, tuberculis nigris & cæruleis referti. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 899. Recens natus horrendo ejulatu omnibus molestus erat. Accedebant leviores *insultus epileptici*. *Tussis* erat continua, & *vomitus* frequens. Materiam spumosam & nigricantem per sedes dejiciebat. Quibus tandem pergentibus & ingravescentibus octavo ætatis mense occubuit.

Stupenda bilis copia stagnabat in abdomine. Vesicula fellea ingens deprehendebatur. In ductu biliari occurrebat obstructio, adeo ut sufflaminata bile, & vesicula ad crepaturam turgida, bilis per diapedesim in abdomen effundebatur. BLASIUS.

OBS. 900. Quidam vegetæ ætatis, & inter bibones celebris, *febre acuta*, prævio horrore, corripitur; qua intra paucos dies e vivis eripitur.

Lustrato cadavere, occurrit vesicula fellea inanis, vel tantillum aquæ limpidissimæ continens. Ejus cervix pseudo-lapide nigricante plane obturata deprehenditur. Vasa biliaria, infra obicem, stupenda bilis copia turgebant: sed supra obicem nullum intus & extus flavedinis vestigium apparebat. E NOSTRIS ADVERSAR.

OBS. 901. In cadavere viri quinquaginta annorum, qui inter pravam victus rationem, post pertinacem *diarrhœam*, in *ascitem* inciderat; præter plures aquæ subcruentæ mensuras, inveniebatur omentum grandinosum; partim in scrotum delapsum. Hepar totum albicabat: vesicula quidem fellis ad ovi gallinacei magnitudinem distenta puram lympham nulla flavedine tinctam continebat. Ductus cysticus calculo arcte occludebatur. E NOSTR. ADVERSAR.

OBS. 902. Inter exenterationem cadaveris cujusdam virginis *asciticæ*, reperiebatur hepar induratum. Vesicula fellis admodum magna, aquoso, at nullo modo amaro aut bilioso, humore repleta conspicitur; in cujus ductu cystico calculus occurrebat, ciceris majoris magnitudine, qui meatum accurate obturabat. RUYSCHIUS.

OBS. 903. In cadavere mulieris triginta annorum, *ascite* extinctæ inveniebatur folliculus fellis omnino candidus, intus forisque, & nullam bilem continens; sed minorem duntaxat humoris candidi copiam.

HEPAR. piam. Vasa biliaria, infra cervicem lapide obturatam, bile ultra modum tumebant. DIEMERBROEK.

OBS. 904. Quædam matrona jamdudum *tumore* molesto *hypochondrii dextri* laborabat: tandem *ictero* correpta, intra aliquot dies fatis cessit.

Hepar ingens, & pondo duodecim librarum, diffissum, durum, flavum, & calculis flavis hinc inde sparsum invenitur. Vesicula fellis lapides, & arenulas recondebat; meatus vero hepaticus lapide obturabatur. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 905. In cadavere fœminæ *ictero nigro* extinctæ, hepar nihil consideratu dignum offerebat: sola vesicula fellea, usitato grandior; aspectu tetrior, e cinere concretos continebat globulos; quibus etiam porus biliarius infarctus deprehendebatur. Parvus præterea & exiguus erat lien. VESALIUS.

OBS. 906. Secto corpore cujusdam *ictero* extincti inveniebatur porus choledocus versus hepar summe, vel ad crepaturam dilatatus; & prope intestinum summe angustatus, & constrictus, in quod scilicet hiabat meatu capillari. Obex erat in medio canali a lapide biliari arcte inibi hærente. CABROLLIUS.

Inter affines recenseri debent observationes Lib. I. 856, 862, &c.

ARTICULUS XXIX.

Vasa biliaria lumbricis obturata.

OBS. 907. Puer quatuordecim annorum in *febrem* acutam, variis torminibus stipatam, incidit. Ubertim fluebat saliva. *Tumebat* abdomen, & præsertim *hypochondrium dextrum*. Facies & ipsimet oculi *subicteritium colorem* præ se ferunt. Sæviunt *cardialgiæ*; pulsus inæqualis exploratur; albicant dejectiones alvinæ; ac demum ingruunt inter *ferociores dolores*, convulsiones lethales.

Hepar tumidum & croceum occurrit. Cystis fellea bile ultra modum turget. Ductus communis a lumbrico proceriori, hac educto, repletur & obturatur. Ventriculus & intestina vermibus scatebant. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 908. Instituta sectione cujusdam puellæ, *hydrope* extinctæ, præter colluviem serosam, vulgatissimasque viscerum læsiones, inventi sunt duo vermes, quorum unus adhærebat poro choledoco declivi; & alter penetraverat in hepar. VVIERIUS.

ARTICULUS XXX.

Cystis fellea perforata & disrupta.

OBS. 909. Mulier sexagenaria major, hysteri & *colicæ hepaticæ* obnoxia, *tumore scirrhoso* in latere dextro abdominis conflictabatur, qui in dies crescendo, a costis spuriis ad os ilium protendebatur. Ferociores, recurrunt insultus colici, cum febre & vigiliis. Dolor, antea nullus, tumorem invadit, qui intra duos menses, summam opem conferentibus topicis, in suppuratum abit. Ab spontanea puris eru-

ptione

ptione intra plures menses evanescit tumor; remanente fistula, quæ processu temporis non solum materiam purulentam, sed etiam biliosam eructabat. Tandem accedente febre, & fractis viribus occubuit.

Deprehenditur abscessus inter musculos obliquos abdominis, cui prospiciebat fistula. Vesicula fellis a forma naturali degener, perforata occurrit. Hinc bilis per peculiarem canalem, quinque pollices longum, in substantia quadam ligamentosa excavatum, viam sibi paraverat ad fistulam. EX ACTIS CHIR. PARISIENSIBUS.

OBS. 910. Puer duodecim annorum post violentam *contusionem in latere dextro*, admodum queritur de hypochondrio, præsente manifesta *hepatis duritie*. A medicis curatur, ac si ex illius inflammatione laboraret; ac intra quatriduum extinctus est. HEPAR.

Omnia viscera felle tincta apparebant. Hepar instar silicis durum & exangue observabatur, cum vesicula fellis disrupta. SALMUTHUS.

OBS. 911. Exorta inter conjuges lite, *mulier baculo percussa*, illico resoluta, rebus humanis vale supremum dixit.

Exenterato cadavere, deprehenditur vesicula fellis inanis, & disrupta, bile effusa in abdomen. HOFFMANNUS.

Haud absimilis læsionis exemplum præbet observatio Lib. I. 1769.

ARTICULUS XXXI.

Hepatis exulceratio.

OBS. 912. Introspectis cadaveribus nonnullorum, *morte subitanea* sublatorum, maximam bilis effusionem in intestina, exhausta & plane inani vesicula fellea, vidit BALLONIUS.

De vulgatissimo hoc casu mentio subjicitur in observationibus Lib. I. 58, 120, 290, 392, 605, 648, 650, 651, 693, 769, 783, 817, 867, 1169, 1516, 1582. Lib. II. 61, 306, 308, 311, 417, 459, 619. Lib. III. 89.

De Hepate a lumbricis eroso, vide observ. Lib. I. 309.

De Hepate extra sedem, vide observ. Lib. II. 873.

De Hepate falso incusato, vide observ. Lib. II. 385.

De Cysti fellea absumpta, vide observ. Lib. I. 718, 732, 740, 781 (a).

De Cysti fellea amurca argillosa repleta, vide observ. Lib. I. 642.

De Cysti fellea inflammata, vide observ. Lib. I. 1682.

SECTIO SEPTIMA.

DE LIENE.

ARTICULUS I.

Lien ingens.

LIEN. OBSERVATIO 913. Quidam post diuturnas *febres intermittentes tumore insigni lienis* laborabat; cum stranguria & lotio purulento. Accedunt cibi fastidium, *vomitus biliosi*, noctes insomnes & macies cum tumore testiculi sinistri. Interea erumpit e peritoneo *tumor* durus, dolorificus, latus & oblongus; e quo tandem aperto prodit pus steatomatosum. Dein exsurgit tumor in regione renis sinistri qui nullum suppurationis indicium exhibebat. Postremo tumente abdomine, omnibusque in pejus ruentibus, ad plures migrat.

Aperto cadavere lien & hepar inveniuntur stupendæ magnitudinis: ille sextuplo ad minimum major; hoc extrinsecus stratum. Ren sinister erat etiam solito amplior, & totus purulentus. DORINGIUS.

OBS. 914. Juvenis viginti annorum linum carminans, hypochondriacorum more, de levibus ventris & thoracis affectionibus querebatur. Tandem se prodidit *tumor in hypochondrio sinistro*, cum ponderis sensu, & *difficili* inter ambulandum *respiratione*. His repente accessit largus *sanguinis vomitus*, cum virium debilitate, tumoris incremento & febre. Post remissionem trium mensium, recurrit vomitus cruentus cum febre, siti, utriusque hypochondrii dolore, pondere & tensione; quibus tandem nono die sublatus est.

Lien ingens, & pondo quinque librarum, in nonnullis locis durus, hepatis magnitudinem superabat. Hepar pallidum conspiciebatur; non secus ac cætera viscera. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 915. Juveni melancholico *prominebat abdomen*, ob tumorem partem sinistram occupantem, a costis mendosis ad pelvim protensum. *Hæmorrhagia narium*, hæmorrhoidibus tumentibus, & *cordis palpitationi* ac animi deliquio erat obnoxius. Accedit gravis *spirandi difficultas* cum dolore lateris, & ventris torminibus. Ingruit febris cum delirio; & ad plures abit.

Reperiebatur monstrosus lien, qui suspensus lance libras quatuor & semis pendebat. Hepar etiam erat maximum, & passim scirrhosum. A liene & hepate compressus ventriculus sua sede extrudebatur. Sinister pulmonum lobus, hepatis instar compactus, nigro, cruentoque tabo squalebat. RIVALERIUS.

OBS. 916. Mulier octo & quadraginta annorum melancholica, post diuturnas ægritudines incidit in *tumorem abdominis, in sinistro latere*. Dein annotatur gingivarum, & totius oris corruptio, cum dolorifica corporis lassitudine, & *alvi duritie*. Tumor in dies incrementum sumit, cum gravitate & mobilitate singulari: adeo ut decumbens in alterutrum latus, corpus quoddam durum in ventris cavo, de loco in locum moveri manifeste sentiret; animalculum ventrem pererrare credens. Tandem post tres annos placide obiit.

Secto cadavere, repertus fuit lien insignis admodum magnitudinis, latus sinistrum & totum epigastrium occupans. Laxatis ligamentis pendulus hærebat; adeo ut pro varia corporis agitatione diversimode moveri potuerit. BLASIUS.

OBS.

OBS. 917. Vir quidam post *post lapsum ab alto* in latus sinistrum, levem *dolorem in hypochondrio sinistro* patiebatur; qui congruis remediis compescitur. Paulo post tamen latus læsum in *tumorem* attollitur, cum febre lenta & *spirandi difficultate*. Quibus demum sensim ingravescentibus, post quindecim menses a lapsu, obiit.

Inter exenterationem cadaveris, in conspectum veniebat lien maximus & induratus; qui sua mole diaphragma sursum repellebat. Cætera insuper viscera integra, & inculpata deprehendebantur. KERCKRINGIUS.

OBS. 918. Mulier duodetriginta annorum infœcunda, febre interdum laborabat, cum *liene tumido*. Mensibus a biennio deficientibus *ulcus in crure sinistro* contumacissimum gestabat: Cum subito de *præcordiorum angustia*, & summa pectoris anxietate queritur. Verbum proferre vix potest: multam spumosam & cruentam materiam expuit; & intra horam moritur.

Lien ingentis molis totum sui lateris ventris cavum occupabat; & libras octo cum semisse pendebat. Vasa sanguine ultra modum tumebant; & lymphatica erant summe conspicua. Postremo ovaria reperiuntur scirrhosa. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 919. Vir quidam post contumacissimam *febrem intermittentem* incidit in affectum abdominalem: *venter* scilicet erat *durus* & *tumidus*, præsertim *in latere sinistro* a nothis costis ad umbilicum. Erumpit *hæmorrhagia narium*: dein supervenit dysenteria cum dolore ossis sacri. Interea labuntur vires, & adventat mors.

Reserato abdomine, animadvertitur totus lien durus, magnus, crassus, uncias scilicet quadraginta pendens. Materiam copiosissimam, instar fæcis vini rubri, continebat. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 920. Juvenis quinque & viginti annorum, a sex circiter mensibus *febre quartana* laboraverat, cum accedit *cachexia*, tumorem œdematosum pedum & crurum comitem habens. Languet appetitus & prosternuntur vires; ac tandem a vehementiori insultu febrili e vivis eripitur.

Lien præter solitum triplo major, & nigro sanguine infarctus deprehendebatur; cum majori glandularum copia circa ramos venæ portæ. Pulmo sinister plevræ & diaphragmati adnatus occurrit; cum colluvie serosa in dextra thoracis cavitate. HEURNIUS. LIEN.

OBS. 921. Vir triginta annos numerans, *sinistri lateris tumore & dolore*, multis abhinc annis, laborat; quo morbo tandem emaciatus, *colorem ictericorum* induit. Urinæ ægre fluunt; & accedente genuina stranguria, triennio elapso, mortalitatem exuit.

Lien erat insolitæ magnitudinis, & longitudinis duarum spithamarum, supra renem sinistrum, ad cavitatem ossis ischii extensus, & quatuor libras ponderans. Steatoma adiposum, nucis magnitudine recondebat: cum tunica crassissima, & corio bovino simili. BARTHOLINUS.

OBS. 922. Quædam mulier jampridem variis morbis obnoxia, *tumorem in sinistro abdominis latere* gestabat, durum, oblongum, & ex inferiori parte rotundum, qui ad ilia usque se extendebat; comprehendentem simul regionem umbilici, una cum nothis costis lateris dextri. Tandem ingruentibus gravioribus symptomatibus e vivis discessit.

Lustratis interaneis reperiebatur hepar ingens. Splen quoque occurrebat portentosus, vel immensæ magnitudinis, durus & inferiori parte versus ilium rotundus. FABR. HILDANUS.

OBS. 923. Vir trigesimum ætatis annum agens, crapulæ deditus, jam duodecim abhinc annis ingenti *ventris tumore*; *crurum inflatione* & *anhelitus difficultate*, laborabat. Pro vero hydropico habitus; tandem inter ærumnas & medicamina, obiit.

Aperto abdomine, reperitur lien ingentis molis; adeo ut totum impleret abdomen & viginti libras ponderaret: & alias sanus videbatur, etiam secta substantia. GARNERUS.

OBS. 924. Quidam inter varias ægritudines *tumorem* gestabat *in hypochondrio sinistro*, prope lumbos, qui contrectantium manibus ita cedebat, quasi humorem contineret.

LIEN. Corpore post obitum dissecto in propatulum veniebat lien tumidus, cujus pars ima a ventriculo & intestinis flatulentis ad latus protuberans propellebatur, in macilento corpore. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 925. Examini subjecto cadavere cujusdam mulieris *tympanitide* extinctæ, lien deprehendebatur maximus, in epigastrio situs, membranis contextus densis; inter quas aquæ limpidissimæ portio asservabatur. Basis vero hujusce visceris fuit caro rubicundissimi coloris, solidæque substantiæ & ponderis unius libræ. ANT. DE POZZIS.

OBS. 926. Puella undecim annorum *vomitu cruento* laborabat; sanguine per *anum erumpente* cum *ventris torminibus; & dolore in hypochondrio sinistro*; cum febre putrida lethali corripitur.

Lien, cujus vasa erant sanguine crassissimo distenta, major solito invenitur. Ren sinister lapidem fovebat. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 927. Quædam muliercula post *febrem intermittentem* contumacissimam *tumore in hypochondrio sinistro* laborabat. Post plures annos in *colicam* sævissimam incidit, qua brevi sublata fuit.

Reserato abdomine, occurrit ingens lienis moles, cum nonnullis inflammationis & putriditatis notis. BARTHOLINUS.

OBS. 928. Quidam immodico *fluxu cruento per sedes*, ab anno integro, conflictabatur, cum summa virium debilitate, tussi & *difficili respiratione*. Tandem superveniente inappetentia moritur.

Instituta cadaveris sectione occurrit lien scirrhosus, & mole maximus. Simili modo afficiebatur pancreas. HARTMANNUS.

OBS. 929. Quidam per sex dies *dolore capitis gravativo* acerbissimo laborabat, & biduo ante obitum *spirandi difficultate* corripiebatur.

Nil notatu dignum conspicitur in capite. Pectus maximam aquæ copiam recondebat. Lienis erat portentosa moles. CRENDAL.

OBS. 930. Vir quadragenarius affectu hypochondriaco per aliquot annos mire divexabatur. Maxime de *dolore hypochondrii sinistri* conquerebatur.

Post obitum cultro anatomico subjectus, lienem magnum, lividum, & flaccidum exhibuit. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 931. Instituta sectione cadaveris cujusdam *hypochondriaci*, in conspectum veniebat lien solito major; vel ponderis quatuor librarum, & insuper durus; cæteris visceribus inculpatis. BLASIUS.

OBS. 932. In cadavere cujusdam *diariæ febre* demortui, inventus est lien ingentis magnitudinis ac ponderis duodecim librarum; occupabat enim totum sub epigastrio ventris spatium. HELVVIGIUS.

OBS. 933. Cadaver mulieris quæ per septemdecim annos *ventrem protuberantem* gestaverat, sistit lienem in tantam molem excretum, ut totum fere abdomen repleret. Pendebat tres & triginta libras. BOSCUS.

OBS. 934. Lustrato cadavere cujusdam diuturno *hypochondrii sinistri tumore* laborantis; reperitur lien quadratus, durus, & capitis humani magnitudinem æquans. DIEMERBROEK.

OBS. 935. In cadavere virginis, cujus *ventris moles*, nunc pro graviditate, nunc pro ascite habebatur, occurrit lien stupendæ molis, & totum abdomen fere occupans. BOSCUS.

In hunc censum veniunt observationes Lib. I. 256, 389, 438, 440, 525, 578, 587, 620, 622, 652, 697, 720, 913, 948, 981, 1000, 1061, 1225; Lib. II. 74, 86, 102, 171, 421, 478, 621, 698, 848, 866, 874, 906; Lib. III. 55.

ARTICULUS II.

Lien exiguus & marcidus.

OBS. 936. Quidam melancholicus & macilentus, Baccho indulgens, *affectione hypochondriaca* per viginti annos conflictabatur, inter creberrimum remediorum usum. Aliquot septimanis ante obitum gravissimas destillationes e capite in asperam arteriam subito irruentes passus est. Emergit demum *spirandi difficultas*, haud raro impendente suffocationis discrimine.

Aperto mortui cadavere deprehendebatur purulentia in ipsis pulmonibus, & extra pulmones. Lien inveniebatur admodum pusillus & lividus, vix ad unciam accedens. THONERUS.

OBS. 936. (*a*) In cadavere cujusdam *ascite* demortui præter summam hepatis & pancreatis indurationem lien adeo exiguus annotabatur, ut vix nucis moschatæ æquasset volumen: textura ejus valde alterata apparebat; involucro enim quasi osseo obvolvebatur; & intus numerosissimæ concretiones grano milii similes nidulabantur. PORTAL.

OBS. 937. In cadavere cujusdam *cachectici* derepente inter lypothymiam sublati, observatur lien ovi columbini magnitudinem haud excedens; adeo durus & compactus, ut fere lapidis duritiem æmularetur. VIDUS VIDIUS.

Inter affines recenseri debent observationes Lib. I. 543, 862, 1016, 1537, 1551; Lib. II. 179, 342.

ARTICULUS III.

Lien inflammatus.

OBS. 938. Quidam juvenis post varias ægritudines in *febrem* incidit vehementissimam, maxima *hypochondriorum tensione* & *urinæ suppressione* stipatam; qua brevi extremum diem clausit.

Inter exenterationem cadaveris deprehenditur lien, cum lobo dextro hepatis, inflammatus. Renes præterea occurrunt ingentes; cum vesica ad crepaturam distenta. RUMLERUS.

OBS. 939. Lustrato cadavere cujusdam juvenis *febre ardente* cum siti immani, e vivis erepti, in conspectum veniebat lien inflammatione tactus; hepate, cæterisque visceribus inculpatis. BOSCUS.

Hujusce læsionis exemplum prostat in observatione Lib. I. 1572.

LIEN.

ARTICULUS IV.

Lien obstructus & scirrhosus.

OBS. 940. Quidam miles qui diu pravis cibis usus fuerat, *fluxu cœliaco*, *cum ventris torminibus* corripitur. Quo per plures menses persistente, & ingravescente, tandem emaciatus occubuit.

Secto cadavere sese obtulit lien magnus, durus & ater. Pancreas nimis tumidum, durum & cinerei coloris conspicitur. Glandulæ mesenterii erant etiam mole majores; nonnullis equidem avellanæ magnitudinem superantibus. DIEMERBROEK.

OBS. 941. In cadavere cujusdam principis qui *vomitu contumacissimo* conflictatus fuerat, sequentia observata sunt. Habitus nempe corporis œdematosus; abdomen flatibus distentum: ventriculus supra modum extensus: hepar plumbei coloris & totum scirrhosum: lien denique atro carbone nigrior, & durus. HORSTIUS.

OBS. 942. Inter exenterationem cadaveris cujusdam pueri *insultibus epilepticis* admodum obnoxii, conspicere licet lienem lividum & nigrum; substantia admodum induratum, scirrhosum & fere lapideum; cæteris visceribus plane inculpatis. TILINGIUS.

OBS. 943. In cadavere mulieris quæ *hypocondriacas molestias*, & *lienis tensiones*, annuatim quasi, vel circa solstitia, & equinoctia, patiebatur; in propatulum lien veniebat induratus & scirrhosus, appendice ovum columbinum æquante instructus. HORSTIUS.

OBS. 944. Quidam *hypochondriaco affectu* jampridem laborabat; ac *nephriticis doloribus* identidem divexabatur; sub qua rerum conditione vires sensim collabuntur; & obiit.

Instituta cadaveris sectione in conspectum venit lien durus & scirrhosus. HORSTIUS.

OBS. 945. In cadavere *icterici*, *hæmorragia narium* sublati, hepar subalbidum abscessum fovebat. Lien cernebatur magnus, scirrhosus, ac lapillis albissimis refertus. (Plura alia prostant exempla hæmorrhagiæ narium a liene scirrhoso, æque ac ab hepate.) FONTANUS.

OBS. 946. Inter sectionem cujusdam *hydropici*, præter aquam flavam & fœtidissimam in abdomine stagnantem, deprehendebatur lien maximus & induratus. PAVVIUS.

Hoc historiarum agmen subire queunt observationes Lib. I. 259, 520, 637, 642, 643, 644, 663, 1031, 1163, 1769; Lib. II. 125, 155, 172, 231, 307, 387, 446, 565, 675. Insuper vide *Viscera scirrhosa*.

ARTICULUS V.

Lien tuberculosus.

OBS. 947. Puer duodecim annorum *febre lenta* laborat, cum habitu corporis œdematoso. Languebat appetitus, viresque deficiebant. *Venter* interea *tumidus* evadit, cum fluctuatione in posterum manifesta. Accedente demum *dolore in regione*

næ epigastrica; & exacerbatis cæteris symptomatibus, e vivis eripitur.

Venter majorem aquæ lutulentæ copiam continebat. Viscera abdominalia; intestina præsertim & mesenterium crusta quadam gelatinosa obducebantur. Lien duplo major, tuberculis albicantibus obsitus deprehenditur; ejusque substantia putrida similibus corpusculis scatebat. Eadem labe hepar afficiebatur; sed mitiori gradu. Pectus insuper, & caput, colluviem serosam recondebant. E NOSTR. ADVERSAR.

LIEN.

Similem casum sistit observatio Lib. I. 645.

ARTICULUS VI.

Lienis tumores & appendices.

OBS. 948. Vir septem, & quadraginta annorum arduis laboribus assuetus inter vehementiorem conatum de *dolore pectoris* queritur, qui postea remisit, succedente *fluxu hæmorrhoidali* copioso, cum flatulentia molestissima. Dein respiratio fit difficilis. Exsurgit febris lenta cum *dolore punctorio in hypochondrio sinistro*. Urina crassa mingebatur, alvo dura. Habitus fit œdematosus & abdomen insigniter tumet. Tandem sævientibus doloribus accedit lethum.

Præter aquæ fœtidæ copiam conspicitur omentum emaciatum & gangrænosum. Hepar ingens se præbebat, alias uti videbatur sanum. Lien vero etiam erat maximus, cum tumore cystico, ad nucis juglandis magnitudinem accedente; materiam sebaceam recondente; inferiori prædicti visceris parti adnato. CLAR. BAADERUS.

OBS. 948. (*a*) Nobilis quinquagesimum ætatis annum agens, *obstructione hypochondriorum* ab adolescentia laborans, tandem in *hydropem* lethalem incidit. Dum contrectarentur a medicis præcordia obvius fiebat *tumor globosus* in epigastrica regione, ad lævam deflectens, cuti concolor, indolens, nucis juglandis molem superans, quam ante plures annos se gestare asseruit.

Post obitum dissecto, reperiebatur lien ingens, & hypogastricam regionem attingens; cui adnatus erat tumor extus protuberans. BONETUS.

OBS. 949. Quidam per triennium carcere detentus, in *icterum nigrum* incidit; quo tandem gravioribus accedentibus symptomatibus, extinguitur.

Lustratis interaneis, patet lien exiguus, cum corpore quodam adiposo gibbæ parti adnato, instar candidissimi, durissimique lapidis, concreto. VESALIUS.

His subnectere licet observationes Lib. I. 855, 943; Lib. II. 26 (*a*).

ARTICULUS VII.

Lienis purulentia.

OBS. 950. Fœmina quinque & viginti annorum, post *febrem acutam*, cum tumore & dolore in *hypochondrio sinistro*, incidit in hydropem *ascitem*; quo venter sen-

sim

LIEN.

ſim in ſtupendam magnitudinem attollitur, donec urgente ſpirandi difficultate, fatis ceſſit.

Abdomen trecentas aquæ libras continebat, ſtagnantis inter peritoneum & muſculos abdominales. Viſcera mirum in modum contracta, & inculpata, deprehendebantur; ſi excipias lienem peritoneo morboſe hærentem, & variis ulceribus fiſtuloſis confoſſum. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 951. Adoleſcens octodecim annorum, poſt *febrem quartanam* contumaciſſimam, incidit in *cachexiam*. Procedente morbo, acerbiſſimis *doloribus in abdomine* corripitur, cum *febre acuta*. *Venter* interea *tumebat* cum notabili fluctuatione: reſpiratio difficilis evadit; & brevi ſequitur lethum.

Secto cadavere occurrit lien ſitu, mole & forma monſtroſus, ac fere totum abdomen replens; qui ſcilicet triginta circiter puris libras recondebat. EX ACT. PARISIENSIB.

OBS. 952. Quidam *apoſtemate* laborabat in *ſiniſtro abdominis latere*; e quo aperto educitur materiæ coctæ, & fœtidiſſimæ, nonnihil cruentæ, maxima copia. Diu protelato hoc fluxu purulento, franguntur vires, & accedit interitus.

Reſerato abdomine, omnia pure conſpurcata inveniebantur. Lien ad inguina devolutus, & purulentus deprehenditur. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 953. Quidam a calculo veſicæ enectus, triennio ante obitum *febre* affectus fuit *cum dolore in hypochondriis* per duas ſeptimanas, a quo tempore ſemper pondus in eo loco ſenſit.

Illi lien compactus inveniebatur, qui diſſectus multum puris fudit; quod amplam cavitatem exederat. HŒCHSTETTERUS.

OBS. 954. In cadavere cujuſdam matronæ *hydropicæ* lienem apoſtemate infectum, preſſumque puris copiam effundentem, obſervavit DODONÆUS.

In harum numero adſcribi debent obſervationes Lib. I. 421, 1739.

ARTICULUS VIII.

Lien putris & gangrænoſus.

OBS. 955. Vir quadragenarius, gracilis & melancholicus, *ventris doloribus* crebro conflictatus, incidit in *febrem acutam*, cum vigiliis & *hypochondrii ſiniſtri dolore* acerbiſſimo, ad humerum uſque tendente. Tandem futilibus omnibus præſidiis, morbo ſuperatus naturæ ſatisfecit.

Secto cadavere reperitur omentum in ſe circumvolutum, & in formam orbiculi conglobatum. Lien totus erat putrefactus, & parte interna pene abſumptus; vel in putrilaginem, picis inſtar nigram, & fœtidiſſimam converſus. Hepar quoque, ſima parte, in conſortium mali unitatis raptus erat; ubi putredine corripi incipiebat. LOSSIUS.

OBS. 956. Juvenis quinque & viginti annorum, enormem patitur *ſanguinis vomitum*, quo, etſi robuſtus, ad exitium ferme deductus eſt. Hunc excipiunt ingentes *pectoris & lateris dolores*, ad dorſum etiam diffuſi. Exacto bimeſtri, recurrit vomitus cruentus; a quo vires labefactantur. Poſt biennium inter haſce moleſtias fatis ceſſit.

Hepar ſe obtulit inſignis molis, quod diſciſſum ſeri flavi libras duas emiſit. Lien vero putriditate diffluebat. Pulmones etiam hac labe tacti, quamquam libera toto morbi decurſu fuerit reſpiratio. BONETUS.

OBS. 957. Vir quadrageſimum ætatis annum agens, pravæ victus rationi indulgens,

gens, inter curas & sollicitudines, de virium lapsu queritur. *Respiratio fit difficilis*, cum *tussi sicca*. Accedit *febris ardens* continua, toto *abdomine in altum protuberante*. Urgent sitis & vigiliæ, pulsusque fit debilis & intermittens, usque ad obitum.

Quando abdomen incisione hiavit, illico prorupit ingens humoris fœtidissimi copia. Lustratis visceribus, lien deprehendebatur putridus. BONETUS.

OBS. 958. Quidam uxoris morte ita perculsus, & prostratus est, ut ex summo animi mœrore in *febrem continuam* inciderit. Septimo morbi die fit quædam remissio cum sanitatis spe; sed die undecimo omnia mirum in modum exasperata sunt: ac demum viribus attritis die decimo octavo, morte immatura eripitur.

Exenterato cadavere inveniebatur lien tumidus, lividus & virescens, qui dissectus magnam saniei, picis instar nigerrimæ, copiam profudit. PLANTIUS.

OBS. 959. In quodam pictore *apoplexia* derepente sublato, inter *febrem intermittentem* mali moris, cor ingens deprehendebatur. Alter pulmo conspicitur plane corruptus, remanente sacculo fæce putidissima repleto. Lien vero simili labe deturpabatur, superstite dumtaxat capsula. Aperto cranio occurrit pia meninx crassitie & densitate, duram matrem æquans; cæteris partibus inculpatis. FANTONUS.

OBS. 960. Vir quinquagenarius per aliquot septimanas *dolore hypochondrii sinistri*, & cibi fastidio, laborabat. Postea *dejiciebat sanguinis atri copiam*, una cum fæcibus alvinis; & multa frusta carniformia solida, castaneæ magnitudine; & nulla aqua solubilia.

Mortui aperto cadavere repertus est lien, prima facie integer; sed tota dissecti substantia, instar amurcæ, effluxit. SENNERTUS.

OBS. 961. Sexagenarius immanibus *ventriculi doloribus* per aliquot annos vexatus fuit, qui terebræ perforantis speciem referebant. Dein erumpebant *vomitus bilis atramento simillima*, cum quodam levamine. Tandem obiit.

Ventriculus integer reperitur. Lien lividus & nigricans, summa parte truncatus, quasi mordicus amputatus esset. BONETUS.

LIEN.

OBS. 962. Quidam *dolores in hypochondriis*, & præsertim sinistro, patiebatur. Manifesta erat *pulsatio in regione lienis*, haud sine suspicione anevrismatis.

In defuncti cadavere invenitur lien putris, cum magna copia sanguinis grumosi in hypochondrio sinistro. BALLONIUS.

OBS. 963. Quidam *melancholicus* ad varias ægritudines proclivis, & atris curis divexatus, se ipsum e clavo fenestræ suspendit.

Instituta cadaveris sectione in conspectum veniebat lien, instar crassæ amurcæ, difluens. BARTHOLINUS.

OBS. 964. Mulier *febre quartana* laborans, quam parum curabat, solitis & demandatis muniis addicta, repente concidit mortua.

Deprehendebatur lienis soluta compages; cum multa sanguinis copia, per abdomen effusa. CLAR. SENACUS.

OBS. 965. In cadavere *scorbutici*, lienis substantia, instar fæcis vini rubri, dissolvebatur, adeoque liquescebat, ut præter multas fibrillas, & tenuia vesicula, fere nihil solidi intra membranas ejus contineri videretur. DIEMERBROEK.

OBS. 966. Quædam puella, post haustum *venenum*, incidit in *vomitum cruentum*, *cum cardialgia* & siti intensa. Totus dein corpus intumuit & brevi moritur.

Ventriculus totus lividus comparuit. Lien erat gangrænosus, & partim corruptus. HARDERUS.

OBS. 967. Quidam *dolore lateris* corripitur; & sexto morbi die e vivis discessit.

Sectum corpus exhibet serum stagnans copiosum, cum purulentia in utroque pulmone. Lien putridus peritoneo morbose hærebat; & abdominis cavum copiam seri saniosi continebat. CRENDAL.

OBS. 963. Viro cuidam, qui a frequenti *sanguinis vomitu ascitic us* factus est, lien sanguini concreto similis repertus est; qui sub-

Lien. substantiæ soliditatem haud retinens facile in partes solvebatur. DODONEUS.

OBS. 969. Quidam, post crapulam, *ictero* corripitur, quo sensim totum corpus virore defœdatur. Tandem in dementiam lapsus obiit.

Intestina erant tenuia. Lien vero mollis & diffluens cernebatur. Pericardium omni humore carebat. ZACCHIAS.

OBS. 970. In cadavere cujusdam *peripneumonia* intra septem dies sublati, occurrebat uterque pulmo purulentia defœdatus, cum aquæ copia in pectore. Lien erat gangrænosus & putridus. GRENDAL.

OBS. 971. In quodam rustico triginta annorum *hydrope* denato; præter aquæ copiam invenitur lien corruptus, & tota fere ipsius substantia pici liquatæ similis. Jecur sanum deprehendebatur. RIVERIUS.

OBS. 972. In cadavere cujusdam *anasarca* extincti, inveniebatur hepar mole maximum; sed inculpatum. Lien vero occurrebat semiputris, & velut in saniem conversus. RHODIUS.

OBS. 973. In quodam viro *febre quartana* pertinacissima extincto, deprehensum fuit lienis parenchyma in succum quemdam piceum, ac fulgentem dissolutum. CAR. PISO.

OBS. 974. In cadaveribus binorum *edacissimorum* repertus fuit lien putridus & diffluens. BALLONIUS.

Huc pertinent observationes Lib. I. 45, 126, 247, 264, 409, 454, 489, 647, 799, 808, 818, 1205. Lib. II. 46, 146, 240, 328, 337, 343, 860. Lib. IV. 126, 168.

ARTICULUS IX.

Lien absumptus.

OBS. 975. Quædam mulier, toto novennio, *cruciatibus abdominis* torquebatur, cum sensu ardoris acerrimi. Erumpunt postea *vomitus acidi & nigri*; quibus pergentibus tandem fatis cessit.

Lustrato abdomine in conspectum venit ventriculus amplissimus. Nullum erat lienis vestigium præter materiam quamdam putridam, locum lienis occupantem: fæces, vel quædam ramenta, lienis substantiam redolentia videbantur. Similis insuper materiæ copiam recondebat fundus ventriculi. HENR. AB HEERS.

OBS. 976. Instituta sectione cadaveris cujusdam *podagrici* deprehendebatur lien plane exsuccus & omni pulpa carens, marsupii in modum inanis, & sinistris hypochondriis affixus. MOCCIUS.

Inter affines recenseri debent observationes Lib. I. 75, 581, 632, 810, 812.

ARTICULUS X.

Lien.

Lien fissus & disruptus.

OBS. 977. Vir triginta annos natus, per quindecim menses *febre quartana* laborabat, cum variis tamen, uti mos est, intermissionibus. Bene se habens, ut videbatur, omnique metu deposito, post largissimam cœnam, duabus aut tribus elapsis horis, *subito exanimis* corruit.

Reserato abdomine patet ingens concreti sanguinis massa, omnia quasi viscera recondens; sublata hac massa in conspectum veniebat lien portentosus & disruptus, vel mali granati instar hians. Cætera viscera erant inculpata. CLAR. FOURNIER.

OBS. 977. (*a*) Quidam diu conquerebatur de totius corporis imbecillicate præsertim vero de *hypochondrii sinistri dolore*, cum siti & cibi fastidio. Tandem inter usum mercurii fixi, cum antimonio præparati, fatis cessit.

Lustratis interaneis, in propatulum veniebat hepar semi-putridum; conspiciebatur lien simili modo læsus, cum aliquot incisuris. Utrumque viscus arcte alligatum, ita ut vix separari potuerit. Præterea interior ventriculi tunica omnino corrosa reperiebatur & totus ventriculus putridus erat. SALTZMANNUS.

OBS. 978. In cadavere cujusdam juvenis viginti annorum, post diuturniorem *febre intermittente dysenteriam* extincti, hepar maximum, & variegatum, abscessum in parte postica fovebat. Lien, capsula hiulca, putris & tactu diffluens annotatur. Intestina flatu tumida, maculis lividis signantur. Colon denique, intus exulceratum, & extus lividum deprehenditur. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 979. Reserato abdomine cujusdam *icterici*, reperiebatur aquæ flavæ & non-nihil cruentæ copia. Lienis membrana erat tenerrima, & in exigua parte dilacerata, e qua fissura profluxerat sanguis. Ventriculus & intestina tumentia flavebant; atque hepar obscure virescebat. Folliculus fellis solito major bile tumebat; nullo tamen obice in ductibus biliariis. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 980. Juvenis quatuordecim annorum, inter Ludrica puerilia *ictus fuit* scipione, in *regione lienis*. Hinc emersit *dolor* tam *immanis*, ut postridie ejus diei, frequenti accedente animi deliquio, vitam cum morte commutaverit.

Inveniebatur lien in parte cava, tanta rima dilaceratus, ut in illa facile duos occultasses digitos. TULPIUS.

OBS. 981. Juvenis melancholicus, & *famelicus*, *febre quartana* pertinacissima detentus erat, cum *dolore ad hypochondrium sinistrum*. Fugata febre, *arthriticus* evadit, cum toto corpore scabie infecto. Urget dolor hypochondrii sinistri, cum difficili in utrumque latus decubitu; atque mors repente ingruit.

Inveniebatur lien stupendæ magnitudinis, putridus & semilacerus. BALLONIUS.

OBS. 982. Quidam juvenis athleticus *pugnis* cum altero *sese exercens*, *inexpectata morte* rapitur. Aperto cadavere reperiebatur abdomen sanguine effuso repletum. Lien vero parte quæ ventriculum respicit, in medio disruptus observatur. EX ACTIS PETROPOLITANIS.

Consimilem ferme casum præbet observatio Lib. II. 850.

LIEN.

ARTICULUS XI.

Lien callosus & cartilagineus.

OBS. 983. Cuidam *hydropicæ* celebratur paracentesis, quam anxie efflagitabat, qua per triduum, distinctis vicibus, & temporis interstitiis, derivatur lympha, vel amurca, ad libras sex. Rite, uti videbatur, succedente hac evacuatione, fatis cessit ægra.

Lustrato cadavere deprehendebatur lien subalbicans & cartilagineus. Vesicula fellea aqua limpida replebatur, hepate parum læso. Omentum postremo erat plane absumptum. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 984. Vir quidam, cujus *artus inferiores* per duos menses, *tremore & palpitatione* continua agitabantur; tandem superveniente totius corporis stupore, interiit.

Aperto cadavere observatur lien exacte quadratus, trium palmarum latitudine; crassitie quatuor digitos æquans; & unde quaque cartilaginosa substantia incrustatus. RIOLANUS.

OBS. 985. Vir septuaginta annorum *de dolore & æstu* intensissimo querebatur *in hypochondriis*: tandem ingruente ischuria ad plures abit.

Secto abdomine, lien occurrit cartilaginosus, renesque observantur purulentia tacti; cum ureteribus summe dilatatis. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 986. In cadavere cujusdam qui de *tumore & tensione hypochondrii sinistri* jamdiu querebatur, in conspectum veniebat lien ex media sui parte, substantia quadam cartilaginea incrustatus. HELVVIGIUS.

OBS. 987. Exenterato cadavere cujusdam *fœminæ hypochondriacæ*, reperiebatur lien, ea parte quæ arteriam respicit, crusta cartilaginea, & fere lapidosa donatus. MANGETUS.

OBS. 988. Lienem in quodam *eunucho*, tam densa & dura cartilagine incrustatum, ut inde adimeretur, instar crassioris alicujus corticis, vidit TULPIUS.

OBS. 989. In cadavere cujusdam senis qui de *tensione & molestia hypochondriorum* jamdudum conflictabatur, occurrit lien mole major & extus mere cartilagineus. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 990. Lienem maximum, vel pondo viginti librarum, quem cartilago exterius obvolvebat, nonnunquam se vidisse refert COLUMBUS.

Hunc ordinem subeunt observationes Lib. I. 2, 155, 264, 531, 798. Lib. II. 362, 864. Lib. III. 477.

ARTICULUS XII.

Lien osseus.

OBS. 991. In cadavere cujusdam mulieris diuturna *viscerum obstructione* sublatæ, repertus fuit lien tantæ duritiei, ut vix cultro magna vi intruso cederet. Equidem inter secandum non dissimilis audiebatur sonitus, quem animadvertitur in lignis spongiosis discissis. BARTHOLINUS.

OBS. 991. (*a*.) In cadavere cujusdam *hydropici* sexaginta annorum præter decemmen

mensuras aquæ fœtidæ & flavescentis, occurrit lien exiguus partim osseus, partim exulceratus. Omentum erat fere absumptum. Intestina passim erosa, nonnullas gangrænæ notas præ se ferebant. Peritoneum maculis lividis & nigris erat notatum. CLAR. BAADERUS.

OBS. 992. Inter exenterationem cujusdam *octogenarii*, optime dum viveret se habentis, & casu ab alto sublati, reperitur lienis capsula tota ossea. Eamdem duritiem contraxerant arteria cœliaca, & splenica; non secus ac larynx & trachea, cum arteriis coronariis. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

LIEN.

In hac serie admitti queunt observationes Lib. I. 225, 227, 603, 1648.

ARTICULUS XIII.

Lien lapideus & calculosus.

OBS. 993. Quidam *tumorem circa umbilicum* durum & renitentem, septem abhinc annis, gestabat. Accedit *anasarca*, cum *dolore in hypochondrio sinistro* & *spirandi difficultate*. Sequitur *vomitus sanguinis*, cum dejectionibus fœtidissimis & nigricantibus. Urget interea dolor hypochondrii; ac tandem ingruit *febris* continua, qua die octavo extinguitur.

Præter magnam aquæ copiam in abdomine stagnantem, reperitur epiploon semi-putridum. Hepar in stupendam molem, dimidiam ventris partem replentem, accreverat; scilicet ad pelvim usque descendebat, cum putriditate in parte postica. Lien triplo major lapidis instar induruerat. Ventriculus & intestina latice nigro scatebant. CLAUDERUS.

OBS. 994. Juvenis triginta annorum jamdudum *cachecticus* de *spirandi difficultate* querebatur cum ingruit *febris lenta hypochondriis tumentibus* & inappetentia stipata. Dein urget flatulentia, & accedit corporis segnities cum *artuum torpore*. Postremo œdematosa fiunt crura; mens obnubilatur, & obiit.

Hepar mole majus, decolor & grandis exasperatum occurrit. Lien vero contractus, durus & quasi lapideus annotatur. Epiploon semi-putridum vicinioribus partibus hærebat; nec illæsum videbatur pancreas. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 995. Fœmina juvenis, *plenilunii tempore*, gravissimo *dolore in sinistro latere* ad triduum usque affligebatur; quo exacto dolor eo usque remittebat, donec novum plenilunii punctum instaret.

In mortuæ cadavere reperiebatur lapis in liene, castaneæ magnitudine, alabastri mollitie; subalbidus; laminis, ovorum putaminibus invicem crustatim involutis, similibus, concretus, ad uncias tres pondere accedens. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 996. Vidua quatuor & quadraginta annorum gravi *dolore dorsi*, & siti immani, vexata, urinis suppressis fit *hydropica*. Natura, spretis omnibus medicamentis, debitum suum persolvens, ægram cultro decernit anatomico.

Præter aquæ copiam lien quasi convolutus, calculis plenus conspicitur. Insuper ren dexter lapidem recondebat totam pelvis cavitatem implentem. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 997. Juvenis cum diu *anasarca* laborasset, subito incidit in *icterum*; deinde in *hœmorrhagiam narium*; postea vero in subitaneam mortem.

Inspecto corpore apparuit hepar subalbidum, ac abscessum ingentem recondens. Lien conspicitur supra modum magnus, & lapillis albissimis refertus. FONTANUS.

OBS. 998. In *scorbuticorum & hypocon-*

dria-

LIEN. *driacorum*, penitioribus lienis meatibus; non secus ac lateribus arteriæ splenicæ, & cœliacæ, materiam multam tartaream, & sabulosam, adhærescentem vidit CHARLETON.

OBS. 999. In lustrato cadavere cujusdam casu ab alto enecati, qui alias *pro sano*, & hilari, *habebatur*, reperitur lien plane lapideus. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

Ad traditas accedunt observationes Lib. I. 14, 530, 579, 741, 745, 942, 945, 949, 1383, Lib. IV. 171.

ARTICULUS XIV.

Lien extra situm.

OBS. 1000. Mulier post dolorosum & difficilem partum, *duritiem in hypogastrio* contraxit, non sine dolore vehementissimo; quo tandem incassum adhibitis variis præsidiis ad plures abiit puerpera.

Lien reperitur octuplo major, & quatuor libras pendens, in pelvim prolapsus; in cujus naturali loco comparuit corpus lieni analogum, castaneæ majoris magnitudine, colore & substantia lienem exacte referens. RUYSCHIUS.

OBS. 1001. Rusticus quinquagenarius macilentus, & ejulans ob *dolorem* gravissimum *circa lumbos* a sex mensibus continuum; cibi fastidio & pertinaci vigilia corripiebatur, cum renitente hypochondrio sinistro, fere ad ossis ilii spinam. Post nonnullam intermissionem recrudescente dolore, intra quatriduum, obiit.

Secto cadavere occurrit lien scirrhosus e sede depulsus, & reni sinistro incumbens. BOGDANUS.

OBS. 1002. Inter anatomem cujusdam qui *tumorem* gestabat *in dextro inguine*, præter herniam sinistri lateris; lien ad inguen dextrum, ponderis trium librarum invenitur. Annexus erat ventriculo per quemdam quasi funem a peculiari vasorum contorsione conflatum. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 1003. Ex introspectis cadaveribus patet situm lienis interdum mutari; dum scilicet laxatis ligamentis & utriusque fortis vasis, pondere proprio deorsum propendit; vel plane disruptis ligamentis procumbit in epigastrium; quod quater se vidisse testatur RIOLANUS.

OBS. 1004. Instituta cadaveris sectione cujusdam diuturno *morbo*, & *ignoto* defuncti, deprehendebatur lien, ab omnibus ligamentis solutus: ideo natans per totam imi ventris capacitatem. CABROLIUS.

OBS. 1005. Ruptis ligamentis visus fuit lien ad hypogastrium prolapsus, supra uterum; qui per biennium *molæ specie* medicos fefellit. Quod cernere licebat in aperto cadavere cujusdam mulieris. RIOLANUS.

OBS. 1005. (*a*) In cadavere cujusdam mulieris, quæ *tumorem*, dum viveret in *hypogastrio* gestabat; reperitur lien prolapsus in hypogastrium, utero & vicinis partibus hærens; ac decem libras pendens. CABROLIUS.

Ad hanc classem revocandæ observationes Lib. I. 180, 216, 952, 1589.

ARTICULUS XV.

LIEN.

Lien duplex.

OBS. 1006. Quidam ſexagenarius hypochondriacus; flatibus in ventriculo laſcivientibus perpetuo torpuebatur, quos multos eructabat. Tandem vomitu nigro, acidiſſimo & diutius protracto exhauſtus animam expiravit.

Occurrit duplex lien, alter in ſede naturali; alter inter pylorum & vas choledocum, adnatus ſcilicet principio duodeni, peculiaribus ligamentis membranaceis e lumbis ortum ducentibus firmatus, vaſiſque numeroſiſſimis rigatus. Colore & fabrica lieni tam ſimilis viſus eſt ut nihil magis; cæterum nigriori paulo colore ſaturatus, odorem acidum ſpirabat; non ſecus ac acetum naribus admotum. LAUTHIER.

ARTICULUS XVI.

Lienis defectus.

OBS. 1007. Quædam mulier *atro colore* ita fuit tincta & defœdata, ut ejus aſpectus horrorem omnibus obviis incuteret. Tandem accedente & crebra recurrente *leipothymia*, inter *continuam febrem* interiit.

Inſtituta cadaveris ſectione, & luſtrato abdomine, ne veſtigium quidem lienis reperitur. ZACUTUS.

OBS. 1008. Introſpectis interaneis cujuſdam fœminæ, *atro colore tinctæ*, & inquinatæ; ac perpetuo mœſtæ, abſque febre, deſideratur lien. BONETUS.

Haud abſimilem caſum exhibet obſervatio Lib. I. 815.

ARTICULUS XVII.

Lien inculpatus in melancholicis.

OBS. 1009. In quinquaginta, & ultra, cadaveribus *melancholicorum* vix unquam ſe lienis vitia deprehendere potuiſſe teſtatur FR. SYLVIUS.

OBS. 1010. In pluribus melancholicis poſt obitum exenteratis, lien ſanus & inculpatus repertus fuit. GLISSONIUS. HYGMORUS.

De Liene cruſta obducto, vide obſervationem Lib. I. 843.

De Liene veſiculoſo, vide obſerv. Lib. I. 702.

De Lienis hydrope, vide obſerv. Lib. I. 868.

SECTIO OCTAVA.

DE PANCREATE.

ARTICULUS I.

Pancreas ſcirrhoſum.

PANCREAS.

OBSERVATIO 1011. Vir triginta annorum *ventriculi dolore* laborabat, cujus ſævitie tandem lecto affigitur. Inſomnes erant noctes, *alvo ſumme adſtricta*. Hic dolor contumaciſſimus ſedem habebat inter mucronatam cartilaginem & umbilicum; ac paſtu exacerbabatur. Selectioribus remediis obſurdeſcit prædictus dolor, adeo ut poſt plures menſes inter ærumnas ad opium confugiatur, morbo conclamato. Ultimas vitæ hebdomadas ululando egit; donec ſtupenda macie confectus, turbata mente, ſupremum diem obierit.

Sectis marcidis & nigreſcentibus abdominis muſculis, vix apparent omenti reliquiæ. Fœdi erant aſpectus inteſtina. Omni labe carens Ventriculus ad ſiniſtra devolutus latebat ſub hepate immenſo & lieni continuo. Tuberculoſa hepatis ſuperficies duritiem quaſi lapideam referebat: cultro vix cedens cartilagine durius deprehenditur; hinc inde ex annulis crepitans; cujus reſectum fruſtum marmoris gravitatem æquabat. Cyſtis fellea contracta parum bilis nigerrimæ continebat. Lien æquo paulo major atro ſanguine turgebat. Pancreas vero triplo majus quam par eſſet, hepate durius & magis arenaceum, atque ejuſdem gravitatis, præcipuam dolorum cauſam oſtendebat. CLAR. TISSOT.

OBS. 1011 (*a*) Miles quinque & triginta annorum, poſt multos & arduos labores, de *doloribus* acerbiſſimis *in abdomine* conquerebatur; quibus tandem victus lectulo ſeſe commiſit, ſex menſes, ante obitum. Dolor erat in hypochondriis, lumbis & toto abdomine: ſævit poſtea in coxis, cum totius corporis proſtatione. *Vomitus* erat *bilioſus*, & frequens; urgebat *febris aſſidua*, cum ſiti inexhauſta & vigiliis. Supervenit *tumor* circa *nothas coſtas* ſiniſtri lateris, verſus cartilaginem enſiformem, cum punctorio & immani dolore. Tandem ſyncope prehenſus, fato conceſſit.

Secto cadavere reperitur hepatis lobus nigricans, orificio ventriculi ſuperiori, diaphragmati & nothis coſtis ita afflixus, ut nonniſi fruſtulatim inde avelli potuerit. Pancreas ingens & ſcirrhoſum conſpicitur. Pylorus & meſenterium ſimili labe inquinabantur. Adeps tum pectoris, tum abdominis duritiem ſcirrhoſam etiam mentiebatur. Præterea pulmones purulento ichore erant infarcti. PLATERUS.

OBS. 1012. Vir quinquagenarius *dolore* corripitur *in abdomine ſupra umbilicum*; poſt varias remiſſiones, per duos menſes, cutis *colore icteritio* defœdatur. Dolores interea fiunt acerbiores, & quarto ab ictero die tumet *hypochondrium dextrum*. Dein ferociora urgent *tormina*; miſelluſque æger clamans & ejulans in convulſiones lethales incidit.

Inter ſectionem cadaveris reperitur ductus biliferus mirum in modum a bile ſtagnante dilatatus; adeo ut venæ portæ amplitudinem ſuperaret. Veſicula fellis ab ſtatu naturali minime recedebat; ſi excipias cervicem contractam quæ appellenti bili additum præcludebat. Pars dextra pancreatis, protuberans & premens ductus cyſtici oſtium, dura & ſcirrhoſa deprehenditur; ſiniſtra vero putrida. Duodenum hujuſce mali conſors calloſum de-

pre-

prehenditur. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 1013. Fœmina octodecim annorum alias sana, inter mensium fluxum *vomitu violento* corripitur, quo fluxus menstruus retentus est. Accedit *pectoris angustia*; frigent extrema, & *palpitat cor*. Dein ingruunt anxietates, pergente cordis palpitatione; quas excipiunt *animi deliquia*. *Ad fundum ventriculi* percipiebatur continua *pulsatio*, cordis motui correspondens, & dein *tumor*. Interea ægra de *molesto pondere in epigastrio* querebatur: alvus erat adstricta, & urgebant noctes insomnes. Post quatuor circiter menses inter hasce ærumnas erumpunt vomitus æruginosi, & alvi fluxus biliosus, quos brevi sequitur lethum.

Lustrato abdomine in conspectum venit pancreas maximum, & scirrhosum, tredecim libras pendens, & recondens saccum sanguine grumoso repletum. CLAR. STORCK.

OBS. 1013. (*a*) Virgo quinquagenaria ob tenuem & pravum victum, in œdema crurum incidit, quod brevi sequitur *spirandi difficultas*. Dein innotescit *ascites*. Post nonnullas inducias ingravescit morbus; cor palpitat; & urget *dolor circa scrobiculum cordis*, ubi *tumor durus* persentitur. Pulsus exploratur intermittens; & sæviebat tussis. Omnia demum exacerbantur usque ad obitum, prævio omnium ingestorum *vomitu pertinacissimo*.

Præter aquam fœtentem in abdomine, lien occurrit durus & cartilaginosus. Pancreas reperitur ingens & scirrhosum. Similem labem exhibebant mesenterium & appendices intestinorum. Pectus insuper & pericardium aqua scatebant, pulmonibus nonnihil purulentis. CLAR. BAADERUS.

OBS. 1014. Muliercula laborabat *palpitatione cordis*, *torminibus ventris*, & appetitu prostrato. Accedit *dyspnœa*, cum tussicula. Post quatuor annos, macie confecta; stupore & frigore in manu sinistra correpta est: succedente, absque dolore, *syderatione*, qua sensim digiti fiunt instar carbonum nigri & frigidissimi. Post *brachii abscissionem*, gangræna truncum invasit; adeo ut paucos post dies e vita discesserit.

Aperto cadavere, deprehendebatur præter aquam stagnantem in abdomine, pancreas maximum & scirrhosum. Hepar erat durum & pallidum. Pulmo dexter purulentus & scirrhosus concretiones lapideas recondebat. Cor erat parvum, & sanguine plane exhaustum; arteria venosa in monstrosam amplitudinem extensa annotabatur. FABR. HILDANUS.

PANCREAS.

OBS. 1015. Rustica quædam quinquagenaria, jamdiu post subitaneam catameniorum suppressionem, de gravissimis *doloribus circa præcordia* conquerebatur. *Distentum erat epigastrium*, cum crebris *vomitibus*. Tum sese obtulit tactu explorantibus *corpus* quoddam *mobile in regione ventriculi*. Alius percipiebatur tumor in parte dextra, quem digitis tangere, sine atrocioribus doloribus vix licebat. Tandem exhaustis viribus obiit.

Præter tres mensuras seri flavi in abdomine contentas, consumptum erat omentum. Pancreas undique scirrhosum & tumidum annotabatur. Pylorus insigniter tumebat cum nonnullis abscessibus. Interna facies ventriculi, undique scatebat glandulis induratis, albicantibus, & diversæ molis. HARDERUS.

OBS. 1016. Quidam nobilis mœrore confectus de *dolore in epigastrio* per quadriennium queritur. Nec tumebant, nec dolebant hypochondria. Tandem quadam affulgente curationis spe, subito *gangræna* corripitur a pede dextro ad superiora celeriter reptante, ex decubitu serosi humoris crura & tibias inflantis; cum diris cruciatibus, intra sex horas expiravit.

Aperto cadavere deprehenditur jecur induratum, instar corporis sphærici rotundum, fractum & transfixum gypsea pituita, sebum referente. Pancreas totum scirrhosum, amplitudine sua, & pondere jecur ipsum æquabat. Lien ita erat exiguus, ut vix unciam ponderaret. RIOLANUS.

OBS. 1017. Matrona quatuor & triginta annorum, cœpit in puerperio *vomitu* laborare, quo rejectus fuit quidam globus duos pollices diametro superans, & mollis. *Vomitus perstitit* ad mortem usque; id est,

PANCREAS.

est, *quatuor & viginti annos* perduravit; redibat quotidie duabus horis a prandio. *Alvus* erat *adstricta*, cum pulsu sub postremis mensibus intermittente. Novissimo vitæ mense decumbere cogitur; ingruit *febris*; gravis accedit *cordis palpitatio*, & tandem mors.

Inter exenterationem cadaveris, ventriculus occurrit contractus. Pancreas erat scirrhosum, & vesicula fellis crassissima bile atra turgebat. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 1018. Vir sexagenarius vino supra modum deditus, & ad tabem vergens, subito in *icterum* incidit. Tum vires deficiunt, arcetur somnus; accedunt *nausea* cum *ventris doloribus*. Dein manus *tremore* debilitantur, subsequente totali impotentia, quæ artus inferiores etiam invadit. Tandem exolutis viribus occubuit.

Lustratis interaneis deprehendebatur pancreas tumidum, universali, & obfirmato scirrho induratum. Cætera viscera, non secus ac cutis, bile infecta videbantur. MANGETUS.

OBS. 1019. Quidam a tribus mensibus de *dolore circa regionem ventriculi* acerbissimo, & continuo sæviente conquerebatur; ita ut præ dolore & pertinacissimis vigiliis ad ultimam maciem perductus fuisset. Qua demum confectus interiit.

Reserato abdomine, deprehenditur scirrhus ingens totum pancreas cum parte haud exigua mesenterii occupans, & jejuni principium ambiens. Materia alimentorum plenus erat ventriculus; cujus orificium inferius tam arcte erat occlusum, ut vix aliquid excerni potuerit. BLANCARDUS.

OBS. 1020. Aurifaber a tribus mensibus, *dolore circa ventriculum* acerbissimo, & indesinente, laborabat; adeo ut tandem doloribus victus fatis cessit; multis incassum adhibitis præsidiis, vel exquisitioribus.

Secto cadavere occurrit pancreas ingens & scirrhosum, cum proxima mesenterii parte ejusdem mali consorte. Hic scirrhus pancreatis non apparebat tactui, quia sub ventriculo & intestinis latitabat. RIVERIUS.

OBS. 1021. Quædam mulier *ingenti ventriculi dolore* subito correpta fuit, subsequente vomitu, quem excipit febris cum anxietatibus & vigiliis pertinacissimis; persistentibus doloribus. Post viginti circiter dies omnia bene se habere videbantur, adeo ut paulo post in publicum prodierit ægra. Ipsa die, sub vesperum denuo adoriuntur dolores, vomitus, febris & anxietates, inter quæ obiit.

Pancreas erat ingens, durum & undique scirrhosum. Ren sinister in colliquamentum abierat. CAR. SPONIUS.

OBS. 1022. Juvenis sexdecim annorum, *scrophulosus* & *scorbuticus*, *deglutiendi difficultate* laborabat; cum tandem macie confectus, obiit.

Inveniuntur pancreas & mesenterium scirrhosa, & durissima. Cystis fellea bile atra & glutinosa replebatur. Pulmones aridi occurrebant, & purulenti. Quædam glandula scrophulosa, inter alias passim annotatas, nucem juglandem magnitudine superans, pharyngem comprimebat. DEIDIER.

OBS. 1023. Virgo viginti annorum post destillationem serinam ad pectus dilabentem, *febre duplici tertiana* mali moris corripitur. Nulla erant sputa cruenta nec purulenta; atque respiratio nonnisi ultimis vitæ temporibus, difficilis evasit.

Secto cadavere, hepar ingens observatur, & utrumque fere hypochondrium occupans. Pancreas erat scirrhosum, cum stagnante sero in abdomine. Uterque pulmo abscessum recondebat. HARDERUS.

OBS. 1024. Mulier septuagenaria, a quindecim retro annis, de languente appetitu & *anxietatibus* querebatur. Sensim contabescens, tandem fato cessit.

Omentum erat breve & tenuissimum; cum intestinis summe contractis. Pancreas scirrhosum, æque ac mesenterium; cum hepate sicco & friabili. Principium aortæ erat passim osseum; omniaque ossa summe fragilia deprehendebantur. CLAR. HASENOHRL.

OBS. 1024. (*a*) Puer octo annos natus, sanus & robustus *febre putrida* corripitur. Pergente morbo, exacerbantur symptomata; & aphonus per intervalla evadit; ac de-

demum *emaciatus* e vivis decessit; instituta cadaveris sectione omnia abdominis viscera inculpata deprehendebantur, si excipias pancreas mole majus & scirrhosum. CLAR. DULAC.

OBS. 1025. Puella quindecim annorum *cachectica*, & macilenta, de *dolore circa præcordia* querebatur, cum ventre tumido. Dein exsurgit tussis sicca, cum pulsu celeri. Postremo sputa erant purulenta.

Aperto abdomine, patet omenti putredo. Mesenterium gelatinam cum glandulis subatris & induratis exhibuit. Pancreas scirrhosum deprehenditur, & purulentum. Pulmones simili labe afficiebantur. HARDERUS.

OBS. 1026. Quidam, inter *febrem acutissimam*, *hepaticum fluxum*, *lienteriam*, & diarrhæam biliosam patiebatur. Accedunt *vomitus & torpor*; quibus persistentibus, incassum adhibitis remediis; imo & ipsamet in usum vocata transfusione, tunc temporis celebri, ad Superos migravit.

Inciso cadavere inveniebantur intestina livida, gangrænosa & summe fœtida. Pancreas erat scirrhosum; ac demum cor valde siccum & quasi tostum. BONETUS.

OBS. 1027. Puella *pravis alimentis* sæpius se ingurgitabat, cum male se habere incipit. Deficit appetitus; languent vires; & accedit *vomitus cum diarrhæa pertinaci*. Hinc *febris lenta* & macies; ac tandem mors.

Instituta cadaveris sectione hepar mole majus deprehenditur. Pancreas omni ex parte induratum, & plane scirrhosum annotatur. Glandulæ mesentericæ etiam infarctæ reperiebantur. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 1028. In cadavere pueri decennis, qui de *doloribus in sinistra abdominis parte* & in universo ventre, aliquot annis ante obitum conquestus fuerat; in conspectum venit ventriculus exiguus, cum intestinis flatibus mire distentis. Pancreas vero scirrhosum, vel calculi instar induratum, occurrit. Ren demum sinister putredine tactus, lapidem recondebat. PAVVIUS.

OBS. 1029. Quidam *febre tertiana* laborabat, cum *tumore duro circa regionem hepatis*: qua demum ingravescente, gravioraque post se trahente symptomata, ad plures abiit. PANCREAS.

Inciso cadavere, præter hepar scirrhosum, & oppido grande; observatæ fuere glandulæ omnes dextri lateris, una cum pancreate, ingentes, retorridæ, duræ & quasi lapideæ. CAR. PISO.

OBS. 1030. Vir robustus *vomitu* corripitur, siti stipato. *Dolorem acerbissimum in regione ventriculi* patiebatur; & crebris animi defectionibus conflictabatur; quibus tandem post undecim dies occubuit.

Hepar se sistit maximum, sed sanum. Pancreas conspicitur æquo majus, tuberculosum & inæquale, duritie ad cartilaginem accedens. Præterea plurimum aquæ subcruentæ stagnabat in pericardio. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 1031. Puer biennis, macie confectus laborabat *exulceratione in musculo mastoideo*, quæ ad venam jugularem penetrare videbatur.

Mortui corpore dissecto invenitur in dextro cordis ventriculo puris haud exigua copia sanguini permixta. Lien erat magnus & induratus. Occurrit pancreas magnum & scirrhosum; hepate fere consumpto. KERKRINGIUS.

OBS. 1032. In cadavere puellæ duodecim annos natæ, & hecticæ, quæ per octennium *mira symptomata* patiebatur, adeo ut a populo crederetur incantata, reperiebatur aquæ virulentæ copia intra pericardium. Pancreas mirum in modum intumuerat, & lapidis duritiem assequebatur. PAVVIUS.

OBS. 1033. Quidam de *doloribus immanibus in abdomine* querulus, *gangræna* corripitur, quæ a pedis digitis ad superiora brevi propagatur, qua intra paucos dies occubuit.

Reperitur hepar scirrhosum. Pancreas occurrit ingens, & simili labe affectum. BONETUS.

OBS. 1034. Quædam mulier post *tertianam intermittentem* pertinacissimam, incidit in *febrem continuam*, *lentam*, sævissi-

 mis

PANCREAS. mis *doloribus*, duas tresve horas ab assumpto cibo, stipatam; qua diu persistente tandem conficitur.

Lustratis interaneis, in propatulum veniebat pancreas ingens, induratum, vel scirrhosum. CAR. PISO.

OBS. 1035. In cadavere pueri decimum quartum ætatis annum agentis, *morbo* lento, vel *ignoto* extincti, reperiebatur pancreas ingentis molis, & scirrhosum; cum mesenterio simili labe affecto. Insuper intestina passim gangrænosa conspiciebantur, & invicem coalescentia. BLASIUS.

OBS. 1036. In quadam vetula herniosa, & *ascite* extincta, detegitur insignis portio omenti in umbilico sacciformi. Hepar erat nonnihil scirrhosum & flavis punctis notatum. Pancreas durum & scirrhosum etiam deprehenditur; cum stagnante sero. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 1037. Inter exenterationem cujusdam *febre intermittente epidemica*, & mali moris extincti, animadvertuntur cor & vasa sanguine nigro scatentia; hepar exangue; pancreas vero induratum & scirrhosum. CLAR. SENACUS.

OBS. 1038. Secto quodam juvene, qui *vomitu* contumaci, cum *dejectionibus nigris*, usque ad obitum laboraverat; in conspectum veniebat pancreas scirrhosum, & quasi cartilagineum. RHODIUS.

OBS. 1039. Quædam vetula *quotidianum vomitum*, post pastum patiebatur. In *atrophiam* lethalem incidit.

Aperto corpore, pancreas ita durum inventum est, ut lapidem æmularetur. PANAROLUS.

OBS. 1040. In cadavere cujusdam, qui per quatuor annos de *sævissimis stomachi doloribus* querebatur, occurrit pancreas solito majus & scirrhosum. CAR. PISO.

OBS. 1041. Inter exenterationem cujusdam viri, consistentis ætatis, *anasarca* enecti, deprehenditur pancreas durum & grandinosum. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 1042. Lustrato cadavere pueri novennis, *atrophia* extincti, invenitur pancreas induratum & scirrhosum. BLASIUS.

OBS. 1043. Secto quodam *melancholico*, diuturno morbo, extincto, reperiebatur pancreas durum & scirrhosum. HEISTERUS.

His adde observationes Lib. I. 17. (*a*), 76, 115, 159, 178, 211, 254, 265, 275, 329, 339, 405, 408, 523, 590, 642, 669, 816, 817, 818, 828, 940, 1500, 1647, 1648, 1649, 1726; Lib. II. 407, 413, 415, 417, 446, 622, 664 (*a*), 743, 863, 864, 922; Lib. III. 67, 472. Vide insuper *Viscera scirrhosa*.

ARTICULUS II.

Tumor e pancreate.

OBS. 1044. Juvenis vigesimum secundum ætatis annum agens, a tredecim mensibus febre lenta correptus; tussi, *pectoris oppressione* & *hæmophthisi* afflictus, in marcorem, dein in *hydropem* incidit. Ultra modum *protuberat abdomen*; ac tandem exolutis viribus fatis cessit.

Secto abdomine effluxit serum subflavum ad septem vel octo pintas. Mesenterium scirrhosum conspicitur. Occurrit tumor ad capitis infantis magnitudinem accedens, & pancreati adnatus; e pluribus invicem unitis corporibus compactus, & quasi racemosus; materiaque quadam sebacea scatens. Alter occurrit in pectore tumor scirrhosus, diaphragmati hærens, nucis juglandis magnitudinem æquans. Pericardium multo sero turgebat. Pulmones denique pleuræ accreti, materiebus sabulosis, sebaceis, aliis-

aliisque viscidioribus, erant infarcti. BONETUS.

Haud absimilem ferme casum præbet observatio Lib. I. 1637.

PANCREAS.

ARTICULUS III.

Pancreas calculosum.

OBS. 1045. Vir triginta annos natus, *melancholicus* & ad defluxiones catarrhales proclivis, fructuum horariorum intemperanti usu incidit in *vomitum* & *alvi fluxum*, quibus per intervalla subsequebatur *fluxus sanguineus*. Quibus persistentibus sensim collabuntur vires, & valetudinariam, molestissimamque vitam cum morte commutavit.

Instituta cadaveris sectione, in conspectum veniebant septem vel octo calculi, ad ciceris magnitudinem accedentes, in parte dextra pancreatis, circa exitum ductus pancreatici in duodenum. GRAAF.

De hacce læsione mentio subjicitur in observatione Lib. I. 545.

ARTICULUS IV.

Pancreas purulentum.

OBS. 1046. Quidam *melancholicus* incidit in *febrem*, cum *dolore ad dorsum* & lumbos, quem paucis post diebus sequitur *fluxus hæmorrhoidalis*; accedente totius *corporis tremore* insolito. Interea febris exacerbatur, cum fœtore totius corporis. Deficiunt vires, & supremum diem obiit æger.

Lustratis interaneis, deprehendebantur pulmones sero putri & fœtido infarcti. Cerebrum colluvie serosa & subviridi, cujus portio in spinam dorsi erat decidua, scatebat. Præterea in propatulum venit abscessus ingens in pancreate, cum multo pure, & fœtore intolerabili. BARTHOLINUS.

OBS. 1047. Juvenem, cui perperam *exsectus* fuerat *testis*, *febris quartana* prehendit, tam acerbis *doloribus in lumbis*, & abdomine, stipata, ut sit ipsi quasi interdicta omnis decumbendi copia; etiam urgente maxima dormiendi necessitate. His oppressus miseriis non invitus e vita discessit.

Inciso corpore deprehenditur hepar inflammatum, cum intestinis vitellinis, & ventriculo atra bile perfuso. Insuper pancreas solito majus pure sordido erat infarctum. TULPIUS.

OBS. 1048. Quidam de *vigiliis pertinacissimis* conquerebatur: cum enim dormire conabatur, tum in leipothymiam & totius faciei frigidum sudorem incidebat. Dubitantibus medicis, varia incassum adhibentur auxilia. Tandem cum prorsus nil dormire posset, miser interiit.

Instituta sectione cadaveris, in conspectum veniebat pancreas abscessu putrefactum. AUBERTUS.

OBS. 1049. Juvenis a *febre quartana* in eas redactus angustias, ut nequiverit unquam in cubili quiescere; *interdicta* ipsi quasi *omni decumbendi copia*; tandem exolutis viribus ad superos migravit.

PANCREAS. Inter cadaveris exenterationem, deprehendebatur, præter alias læsiones, pancreas extuberans, & pure sordido infarctum. TULPIUS.

OBS. 1050. Quidam incidit in *febrem* continuam, *dolore dorsi* & lumborum stipatam, qua tandem e medio tollitur.

Inventus est ingens abscessus, in toto pancreate latitans, cum multo pure subviridi & fœtidissimo. GUID. PATINUS.

ARTICULUS V.

Pancreatis exulceratio.

OBS. 1051. Fœmina quadragenaria major, a tribus annis catameniis carebat; *enormesque ventris dolores* patiebatur, pluries intra nyćthemeri spatium recurrentes. Inter paroxysmum mirum in modum se contorquebat; in omnes latus sese vertebat, levamen dolorum quæsitura; modo gemitu, modo ejulatu mali acerbitatem exprimebat. Tandem *erumpente sanguine ex ore & naribus*, animam efflavit.

Ventriculus & intestina sanguine grumoso plenissima inveniebantur. Pancreas erat omni ex parte durum & scirrhosum, ulcusculis cancrosis hinc inde obsitum; quæ etiam ventriculi substantiam erosisse videbantur. CLAR. HASENOHRL.

OBS. 1052. Quædam mulier octo & viginti annorum, obesa, jamdiu *doloribus nephriticis*, & *vomitui* violento obnoxia; tandem in *febrem* continuam *acutam* incidit, quæ lethum accersit.

Exenterato cadavere, reperitur pancreas exulceratum, cum proximioribus ventriculi & intestinorum partibus sphacelatis. Occurrit præterea in pelvi renis corpus testaceum, materia quadam mucosa obductum. EX ACTIS LIPSIENSIBUS.

OBS. 1053. In nobili fœmina, quæ annos retro plures *epilepsia* & *passione hysterica* laborabat; & tandem post dolores & cruciatus exquisitos, vitam cum morte commutavit; solum pancreas male affectum, & exulceratum, inveniebatur. HIGMORUS.

OBS. 1054. Quædam per plures annos ad *affectus convulsivos* proclivis, tandem incidit in *ventris tormina* vehementiora, quibus persistentibus, e vivis eripitur.

Reserato abdomine, in apricum venit pancreas exulceratione defœdatum. BLASIUS.

In hac serie recipi queunt observationes Libr. I. 10, 774.

ARTICULUS VI.

Pancreas putridum.

OBS. 1055. Quidam in *febrem tertianam* incidit pertinacissimam, sæpiusque recurrentem, donec fractis viribus, ad plures migraverit.

Secto cadavere, reperiebantur peritoneum, pancreas & mesenterium nonnihil corrupta, & saniosa. Hepar quoque durius quam secundum naturam esse consuevit, annotatur. BONETUS.

OBS.

OBS. 1056. Quidam sartor nil retinebat assumptorum alimentorum, potuumve; & etiam pituitam crassam *evomebat*. Variis incassum adhibitis remediis, brevi periit.

Reserato abdomine, pancreas comperitur totum corruptum, imo & sphacelatum. BARBETTE.

OBS. 1057. In corpore cujusdam *tabidi* membranam pancreatis crassiorem, a parenchymate abscessisse, & veluti saccum quemdam constituisse testatur. RIOLANUS.

PAN-CREAS.

OBS. 1058. Lustrato cadavere cujusdam *hydropici*, inter alias læsiones, pancreas semi-putridum observatur. GLASERUS.

Hanc classem subeunt observationes Lib. I. 12, 129, 249, 258, 781. Vide *Viscera putrida*.

ARTICULUS VII.

Pancreas syderatum.

OBS. 1059. Vir quidam, quadragesimum annum superans, ad *dolorem colicum* pronus, de frigore interno conquerebatur; quem excipiebant *animi deliquia*: quibus spatio octodecim horarum e medio tollitur.

Aperto cadavere, omnia viscera pinguedine quasi obruta conspiciebantur. Omentum annotabatur pingue scirrhosum & globosum. Occurrebat pancreas plane sphacelatum: ac simili labe inficiebantur viciniores partes. GREISELIUS.

ARTICULUS VIII.

Pancreas absumptum.

OBS. 1060. In cadavere puelli *ascite & tympanitide* sublati, sequentia notata sunt. Præter ingentem aquæ fœtidæ copiam in abdomine stagnantis, omentum cernebatur penitus putrefactum. Pancreas ita erat consumptum, ut nullum ejus vestigium animadvertere liceret. Lien occurrebat monstrosus & induratus, ac tribus appendicibus instructus. Pericardium aqua fœtida distendebatur: cor demum inane, ne guttulam sanguinis continebat. BONETUS.

Consimiles casus præbent observationes Lib. I. 252, 1599. Lib. II. 135, 150, 545.

AR-

PANCREAS.

ARTICULUS IX.

Ductus pancreaticus duplex.

OBS. 1061. Instituta sectione cadaveris cujusdam viri quadraginta circiter annos nati, qui dum in vivis ageret, *fame quasi canina* laborabat, acerbissimisque *ventris torminibus* divexabatur; in conspectum veniebat, inter alia notatu digna, ductus pancreaticus duplex; plane inculpato pancreate. BLASIUS.

ARTICULUS X.

Ductus pancreaticus lumbrico obturatus.

OBS. 1062. Inter exenterationem cadaveris mulierculæ annosæ, *febre* quadam *maligna* epidemica extinctæ, præter varias & vulgatissimas læsiones, reliquias febris inflammatoriæ exhibentes, deprehendebatur vas secretorium pancreatis lumbrico huc adacto plane obturatum. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

Aliud exemplum hujusce læsionis prostat in observatione Lib. I. 264.

SECTIO NONA.

DE RENIBUS ET CAPSULIS.

ARTICULUS I.

Renes ingentes.

RENES.

OBSERVATIO 1063. Matrona trium & triginta annorum, vitam agens sedentariam, queritur de *tumore* in *sinistro hypogastrio*, qui sensim ad latus dextrum se propagavit. Post annum, & innumera remedia, tantum incrementum sumpsit venter, ut nec stare, nec decumbere posset, nec somnum capere. Lotium parce fluebat, ventre ultra modum tumente emaciebatur corpus; haud exceptis cruribus. Tactu deprehendebantur *bini tumores in hypochondriis siti*, & *alius in regione renis dextri*. Educitur paracentesi, & partitis vicibus, aqua ad libras quadraginta & centum. Paucis tandem ab hac evacuatione diebus, & circa quartum a primo insultu annum obiit.

Ren dexter ingens, ampullæ instar, repe-

reperitur; qui præter aquæ copiam plures hydatides recondebat. Ren finifter colliquatus erat, & fufus. Epiploon pene confumptum, infimo hypogaftrio affixum, & mefenterium fcirrhofum confpiciebantur. Utraque demum uteri tuba in immenfam molem extenfa binos tumores præbebat, qui majorem feri copiam continebant. SPONIUS.

OBS. 1064. Quidam fexagenarius, viginti abhinc annis, poft exercitium immodicum *fanguinem* copiofum emifit *per uretram*. Duravit per octo dies. Elapfis decem annis, interdum recurrente prædicto fluxu *ingruunt dolores in renibus. Venter tumet*, & fenfim crevit in immenfam molem, emittebat fubinde per uretram majorem copiam hujus materiæ, quæ poft ejus obitum in corpore reperta eft.

Secto corpore invenitur tumor totam propemodum ventris capacitatem occupans; quo aperto exierunt materiæ confiftentia & colore diverfæ; inter quas annotabantur calculi afperi diverfæ figuræ; quorum nonnulli pollicis craffitiem æquabant. Tota hæc materia, e tumore effufa fexaginta libras & ultra pendebat: involucrum vero ad novem accedebat. Nil aliud erat quam ren finifter. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1065. Cujufdam mulieris feptem & quadraginta annorum, mentem in violentos impetus præcipitem agebat grave infortunium, unde emerfit languor, cum febre lenta & macie. Interea tactu explorabatur *tumor durus in hypogaftrio*. Menfibus fuppreffis, *totum tumebat abdomen* cum quadam *fpirandi difficultate*, a nimia fcilicet ventris mole. Paracentefi pluries incaffum adhibita, crura œdematofa fiffuras patiebantur; unde profluebat copiofum ferum; cum nonnullo levamine refpectu pectoris. Pergente demum *febre lenta*, macie confecta, obiit.

RENES.

Referato abdomine inveniebatur ren finifter in immenfam molem auctus, & pondo quinque & triginta librarum, cum aquæ copia in abdominis cavo. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1066. Inftituta cadaveris fectione cujufdam viri confiftentis ætatis, qui jam pridem *doloribus* implacabilibus, *intra regionem lienis*, circa umbilicum torquebatur; deprehenditur ren finifter ingens, loco dimotus, & ad regionem lienis quafi detrufus. BALLONIUS.

OBS. 1067. In cadaverculo fœtus recens nati, cui erat *ingens tumor fub hypochondrio finiftro*, in confpectum veniebat ren finifter ftupendæ magnitudinis, ob feri copiam, quam continebat, uretere impervio. E MISCEL. CURIOSIS.

In hoc tractu collocari debent obfervationes Lib. I. 938, 1122; Lib. II. 854.

ARTICULUS II.

Renes flaccidi.

OBS. 1068. Luftratis interaneis cujufdam, qui per totam vitam *a Veneris ufu*, & omni fœminarum confortio *abftinuit*, reperiuntur renes flaccidi, & adeo parvi, ut nucis juglandis magnitudinem vix æquarent. TIMÆUS.

OBS. 1069. Quædam virgo octodecim annos nata, aliquot ante obitum annos, *diabete* laboraverat. Huic renes annotantur folito flaccidiores & cinerei. PAVVIUS.

Similem ferme cafum fiftit obfervatio Lib. I. 868.

RENES.

ARTICULUS III.

Renes inflammati.

OBS. 1070. Puer ſeptennis, alias ſanus, per unum aut alterum diem cephalea affectus eſt; ſucceſſit *lumborum dolor* cum *febre* conjunctus; ſicut etiam *urinæ retentio*, ita ut ne guttulam fere excernere poſſet; qua demum, fruſtra omnibus tentatis, ſeptimo morbi die enecatur.

Secto cadavere, deprehenditur ingens & inſignis renum, partiumque circumjacentium inflammatio, cum variis gangrænæ notis. HILDANUS.

OBS. 1071. Quidam *nil lotii mingebat*, niſi ope cateteris. Conſpicuus erat *tumor durus*, ab anno integro, *circa pubem*. Exſurgit interea *febris* cum gravi circa pubem pondere. Tandem inter uſum cantharidum obiit.

Reſerato abdomine, patet ren ſiniſter cum appenſo uretere inflammatus. Veſica erat craſſiſſima; tunicis ad medii digiti craſſitiem fere accedentibus; & continens materiam lentam & cruentam. GUARINONIUS.

OBS. 1072. Vir quinquagenarius *febre continua* corripitur, cum exacerbationibus ſerotinis. Superveniunt *maculæ in toto corpore* latiores, & violacei coloris. *Senſum & motum utriuſque cruris amittit*. *Lotium ſupprimitur*, & quartodecimo die obiit.

In conſpectum venit ren ſiniſter inflammatus & ſyderatus. Læſa etiam erat medulla ſpinalis in eodem latere. LÆLIUS A FONTE.

OBS. 1073. Puer ſeptennis *iſchuria* correptus interiit. Inciſo abdomine inventi ſunt renes, cum vicinis partibus, inflammati, & gangræna tacti. HILDANUS.

Hunc ordinem ingrediuntur obſervationes Lib. I. 1166, 1752; Lib. III. 270.

ARTICULUS IV.

Renes ſcirrhoſi.

OBS. 1074. Vir quidam *dolorem* acerbiſſimum in *teſte ſiniſtro tumido* patiebatur. Nil conferentibus remediis ſectus fuit æger, & *teſtis ademptus*. Paulo poſt integram curationem & ſanationem vulneris, de *lumborum dolore* & *gravitate* querebatur. Dein erupit in *pube tumor cum dolore*, circa cicatricem. Lotium erat ſabuloſum, Tandem accedentibus aliis ſymptomatibus, mors ſequitur.

Secto tumore pubis, humor effluxit aquoſus & copioſus. Ren ſiniſter admodum durus erat & juſta quantitate major; parenchymate candidiori, & concreti puris faciem referente. DODONEUS.

Vix abſimilis caſus proſtat in obſervatione Lib. II. 477.

ARTICULUS V.

RENES.

Renes cartilaginosi.

OBS. 1075. Vir quinquagenarius, crapulæ deditus, *ischuria* subito corripitur. Frustra adhibetur cateter; nullus enim dolor, nec tumor in vesica. *Dolor* erat *gravativus in sinistro rene*. Dein, vel post septemdecim dies, accedit *vomitus*; *corpus intumescit*; læditur memoria, impeditur loquela, ac tandem suffocatus obiit.

Exenterato cadavere; loco renis dextri invenitur corpusculum induratum & cartilagineum, ovi gallinacei minoris magnitudine. Quo dissecto intus apparuere grumi sanguinis, cum hydatidibus, & exigua portiuncula substantiæ renis putridæ. Sinister naturali triplo major, semi-cartilaginosus, in parte convexa reperitur. SCHROECKIUS.

Hujusce læsionis mentio subjicitur in observatione Lib. I. 1213.

ARTICULUS VI.

Renes tuberculosi.

OBS. 1076. Inter exenterationem cadaveris cujusdam calculo vesicæ laborantis, & *ischuria* sublati, deprehendebantur renes exsiccati, obscuri, & undequaque tuberculis referti. De dolore renum, quandiu ægrotavit, nusquam conquestus fuit. EUSTACHIUS.

OBS. 1077. Secto corpore cujusdam a *mictu abolito* interempti; in conspectum veniebant renes interne pustulosi, lividisque carunculis obsiti. Vesica erat sanie defœdata; & callus enormis annotabatur sub ejus collo. SEVERINUS.

ARTICULUS VII.

Renum tumores & hydatides.

OBS. 1078. Quædam virgo, a longo jam tempore, intolerabilibus torquebatur *doloribus circa regionem renum*; ut ineffabile sit. Paroxysmos ferocissimos comitabantur *mictus sanguinei*, sæpe redeuntes. Variis incassum adhibitis præsidiis, tandem migravit ad Superos.

Exenterato cadavere, nullus reperiebatur lapis in renibus; ne quidem arenulæ: sed superficies utriusque renis omnino inæqualis deprehenditur, & quasi multis particulis durioribus coagmentata. Simillimi casus aliud exemplum præbuit vir quidam adultus. RUYSCHIUS.

OBS. 1079. Quidam melancholicus novemdecim annorum, de *dolore hypochondrii sinistri* perpetuo querebatur, vigente *fluxu hæmorrhoidali*; quo suppresso, bis intra semestre spatium, hæmophthisi corripitur;

RENES. tur; cujus demum reditu, una cum sanguine, animam vomit.

Inter sectionem cadaveris, occurrit lien magnus & flaccidus. Venæ meseraicæ & gastro-epiploicæ varicosæ atro sanguine turgebant. Ren dexter cysti donabatur ad magnitudinem pilæ lusoriæ, sero flavescente turgida. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 1080. Cadaver cujusdam viri triginta annorum, intra nychtemeri spatium *peste* sublati, exhibebat hepar mole maximum & scirrhosum. Stomachus maculis & pustulis gangrænosis defœdabatur. Intestinum jejunum inflammatum vermibus scatebat. Pancreas erat scirrhosum. Occurrit demum tumor, carbunculi instar, in parte externa renis sinistri. COUZIERS.

OBS. 1081. Quidam *doloribus nephriticis* obnoxius, tandem incidit in *ischuriam* lethalem.

Reserato abdomine, reperiebantur renes variis hydatidibus obducti; pelvis vero multis lapidibus scatebat. MERCLINUS.

Inter affines recenseri debent observationes Lib. I. 1121, 1175, 1286, 1516. Lib. IV. 151.

ARTICULUS VIII.

Renum hydrops.

OBS. 1082. Inter exenterationem nonnullorum *hydrope* extinctorum, deprehendebatur ingens aquæ copia, in alterutro rene, mirum in modum distento. VVILLISIUS.

Similis casus exemplum præbet observatio Lib. I. 1065.

ARTICULUS IX.

Renum ulcus & purulentia.

OBS. 1083. Quidam post exsectum in pueritia calculum, nunquam deinceps *lotium* per colem; verum per *anum* reddidit. Sub hoc rerum statu ad quadragesimum ætatis annum pervenit. Tum *lumborum dolore* affligitur, cum *perpetuo dejiciendi conatu*; ac perenni pruritu in cole, e quo dein vix minima prodiit urinæ guttula. Hæc incommoda, integrum decennium, clam præ verecundia patitur. Quidquid ab ano effluebat arenulis & membranis erat permixtum. Brachia tremula; vigiliæ pertinacissimæ; febris lenta; cibi fastidium cum viribus fractis, tandem ipsius miserrimæ vitæ imponunt finem.

Inter sectionem cadaveris, reperitur dextrum latus renis expers. Sinister vero ren pure & steatomate infectus deprehenditur. Occurrit denique inter vesicam & rectum, sordidum & inæquale carcinoma, urinæ pervium. TULPIUS.

OBS. 1084. Matrona laute vivens, obesa & ad quemvis motum inepta, pluribus abhinc annis *urinam* mingebat *fœtidam & purulentam*; cum in hepatitidem incidit, e qua opportuna cura evasit. Dein sensim extenuata, *difficili respiratione*, cum metu suffocationis corripitur, qua tandem e vivis rapitur.

Pauca

Pauca erat aqua in pectore: pulmones spumosa materia infarciebantur. Ventriculus cordis sinister concretionem polyposam in arteriam pulmonarem late protensam recondebat. Cystis fellea lapidem unciam unam & ultra pendentem continebat. Loco renis sinistri apparuit corpus adiposum compactum, & admodum durum, caput infantis, magnitudine, æquans, in quo nulla reperiebantur parenchymatis vestigia; inibi stagnabat puris copia. Appensus ureter crusta quasi calcaria intus obducebatur. CLAR. BAADERUS.

OBS. 1085. Puellus triennis lapide laborabat, qui solita *sectione* e vesica feliciter extrahitur: optime demum convaluit. Post biennium, insigni casu, gravem patitur *contusionem in regione renis sinistri*; unde inflammatio & abscessus; quo aperto, successit *ischuria*; ac post diuturnos dolores occubuit.

Lustrato cadaveris abdomine, deprehenditur ren sinister ingentis molis & purulentia conspurcatus; cum appenso uretere phlegmate & arenulis infarcto. Ren sinister calculis omnino fuit obstructus, cum annexo uretere. Postremo inanis cernebatur vesica; & instar chartæ pergamenæ, sicca. BONETUS.

OBS. 1086. Quædam vetula per viginti annos *dysuria* conflictata; tandem *tabida*, & lecto perpetuo affixa, *febre*, tussi & *dyspnæa* laborabat. Urinæ sedimentum copiosum, fœtidum & purulentum deponebant. Accedunt *leipothymiæ* frequenter recurrentes; ac tandem lethum.

Ren dexter, instar marsupii, calculis & pure refertus, ac distentus, deprehenditur. Venæ emulgentes, quasi lapidei canales, crusta calculosa intus obducebantur. Vesicula fellea concretionibus biliosis erat repleta. Pulmones demum tuberculis crudis & calculis cretaceis ubique fere obsessi reperiuntur. MORTON.

OBS. 1087. Quidam post prægressum *sinistri renis dolorem gravativum* excernit urinam turbidam, cujus sedimentum inodorum, lac ipsum refert. Sequitur febris lenta horis nocturnis increscens, cum genarum rubore. Rebus in deteriorem conditionem delapsis, tandem ad ultimum vitæ exitum, die quadragesimo perducitur.

Lustratis interaneis, inventus est abscessus in rene sinistro. Vesica fellea lapidibus erat repleta: ictero tamen nunquam fuit detentus. LÆLIUS A FONTE. RENES.

OBS. 1088. In corpore cujusdam principis, qui post *febrem intermittentem*, continuam, occubuit, reperitur omentum disruptum & putridum, cum duodeno putri & purulento. Ventriculus & œsophagus nonnullas syderationis notas præ se ferebant. Pulmones putres & saniosi, plevræ & diaphragmati arcte hærebant. Ren dexter pure conspurcatus occurrit, cum corruptela vicinarum partium. Præterea vesicæ cervix ulcus magnum, & sordidum exhibebat, cum partibus vicinis purulentis & gangrænosis. HOLZACHIUS.

OBS. 1089. Quidam juvenis septem & viginti annos numerans, a prima infantia de *doloribus circa pubem*, *mejendi difficultate*, aliisque symptomatibus calculum vesicæ indicantibus, querebatur. Tandem exacerbatis doloribus, urgente *stranguria*, cum urinis crassissimis, & grave olentibus, fractisque viribus naturæ debitum solvit.

Cultro anatomico subjecto cadavere, deprehendebatur lapis asper in vesica exulcerata, & purulenta. Ren dexter totus etiam ulcerosus, & puris fœtidissimi plenus, annotabatur. SCHOLZIUS.

OBS. 1090. Quidam vir vigesimum octavum ætatis annum agens, jampridem *dysuriæ*, cum *doloribus lumborum*, obnoxius; tandem incidit in *straanguriam* acerbissimam. Doloribus attritus obiit.

Aperto cadavere, in apricum veniebant renes ingentes & subnigricantes; ac crusta quadam gelatinosa obducti. Pelves & ureteres materia purulenta & fœtidissima replebantur. Renes insuper maxima lapidum copia scatebant; supra scilicet quadraginta, quorum minores ad amygdalæ magnitudinem accedebant. E DIARIO ERUDITOR.

OBS. 1090. (*a*) Mercator quadraginta annorum, temperamenti atrabilarii, inflammatione renis sinistri corripitur, quæ in suppuratum abit; hinc *urina crassa*, *fœtida & purulenta*; tandem ante obitum cruenta.

RENES. Cystis fellea recondebat bilem nigricantem & tenacissimam. Abdomen quatuor libras materiæ purulentæ a disrupto renis abscessu continebat, inter peritoneum & musculos lumbares reconditæ. Renis substantia fere ex integro absumpta conspiciebatur; pluresque calculos angulosos & asperos colligebat. Vesica erat tota scirrhosa & densa, cujus latera crassitiem pollicis æquabant. CLAR. BAADERUS.

OBS. 1091. Vir triginta circiter annorum a quarto ætatis anno *stranguriæ* obnoxius, plures excrevit calculos. Multis frustra tentatis, post *mictum purulentum*, labescentibus sensim viribus, contabuit, & periit.

Renes magni saccos pure plenos referebant. Ureteres ita erant amplissimi, ut sinister intestinum colon magnitudine superaret. Vesica deprehenditur circa calculum contracta, ac plene ulcerosa. Calculus vero uncias quatuor pendebat. CLAR. DE HAEN.

OBS. 1092. Quidam *lithiasi* laborans cystotomiæ submittitur, qua lapis facile extrahitur: sed præter solita symptomata, de *immani renum dolore*, cum cibi fastidio querebatur, quo, post lapidis extractionem persistente, tandem accedunt *lypothymiæ*; atque die vigesimo nono a sectione interiit.

Referato abdomine, animadvertebantur renes erosi & purulenti; cæteris visceribus plane inculpatis. HEISTERUS.

OBS. 1093. Quædam virgo corripitur *ingenti vomitu* & *febre*: ille sedatur; hæc remanet. Vehemens *sub nothis costis* accedit *dolor*, a quo intra biduum interficitur.

Stagnabat colluvies serosa in abdomine. Ventriculus & intestina flatu tumebant. Ren uterque naturali triplo major: sinister vero, parte qua lienem spectabat, paululum saniei continebat. Pericardium sero turgebat. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 1094. Quidam *gonorrhœa virulenta* octodecim annos laboraverat: symptomatum tandem sævitie, nil conferentibus remediis, extinguitur.

Ren uterque solito major, concreti vel indurati puris colorem & similitudinem referebat. Ureteres inferius erant exulcerati. Vesica plane rigida, nec extendi, nec contrahi potuit. Extus variis tuberculis obsita, abscessum inter membranas recondebat. DODONEUS.

OBS. 1095. Quidam ingluviei indulgens *febre assidua* corripitur, & inordinata. Urinæ sedimentum album deponunt. Adest tussis sicca. De *æstu in regione lumborum* queritur, nec sine adminiculo incedere potest. Tandem ingravescente malo post integrum mensem interiit.

Introspectis interaneis, inventa est corruptio, cum abscessu in sinistri renis exteriore carne. LÆLIUS A FONTE.

OBS. 1096. Puer decennis jam ab aliquo tempore *urinæ suppressione*, dysuria, & *mictu purulento* per intervalla recurrentibus laboraverat; cum tandem macie confectus interiit.

Ren dexter saccum membranaceum pure repletum repræsentabat, in quo nullus annotabatur calculus. Appensus ureter erat etiam summe ampliatus. Reperitur in sinistro rene, sanie conspurcato, calculus niger triangularis, acuminata sui parte in ureteris principium satis se demittens. BLASIUS.

OBS. 1097. Quædam vidua, post gravem cephalalgiam, de *lumborum dolore* queritur. Ingravescit malum, nullis induciis, post mensem. Lotium erat cruentum, & copioso pure refertum. Tandem nil proficientibus remediis, obiit.

Ren dexter magnitudinem naturalem quater superabat; discissus, totus cancrosus erat, & fœtido pure scatens, sabulo hinc inde conspersus, pondere septemdecim unciarum. Sinister lapidem ingentem fovebat. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 1098. Adolescens novemdecim annorum, jampridem immanibus *doloribus circa vesicæ & sinistri renis regionem* laborabat. Accedentibus *vomitu* frequenti & *stranguria* tandem extinguitur.

Aperto cadavere, deprehenditur in vesica sinus, pugni magnitudine, pure fœtidissimo turgens. Ren sinister totus erat purulentus, sola remanente tunica. Calculus in vesica latitabat cum exulceratione. SEGERUS.

OBS.

RENES.

OBS. 1099. Sexagenarius *calculosus cystotomiæ* submittitur, felici, uti videbatur, successu. Post biduum tamen, accedente spirandi difficultate, vitam effudit.

Cadaver exenteratum exhibebat vesicam crassissimam, & callosam, materia sabulosa scatentem. Ren sinister & appensus ureter purulentia conspurcabantur. HEISTERUS.

OBS. 1100. Quædam mulier crebris *vomitibus obnoxia*, *abscessum in rene sinistro* per plures annos gestavit, tam immanem, ut totam abdominis capacitatem impleret, sursum repulso ventriculo cum cæteris visceribus; ita ut nil fere cibi continere posset. Pendebat hic abscessus quindecim libras. CAR. PISO.

OBS. 1101. Juvenis mulier jamdiu de *doloribus nephriticis* querebatur, cum mictu purulento. Tandem ingravescente morbo; aliisque accedentibus symptomatibus extinguitur.

Secto cadavere deprehenduntur renes mole majores, scirrhosi & tuberosi, purulentia & lapidibus asperis scatentes. EX ACT. LONDINENSIB.

OBS. 1102. In cadavere cujusdam *nephritici*, qui *dolore lumborum sævissimo*, cum *mictu purulento* laboraverat, occurrunt renes solito ampliores & variis protuberantiis inæquales, recondentes varios lapides quasi racemosos, colluviei purulentæ innatantes. E NOSTRIS ADVERS.

OBS. 1103. Quadragenarius post *ingentes renum cruciatus*, cum urinis purulentis; tandem obiit.

Reserato abdomine deprehendebatur in rene sinistro abscessus ingens, cujus pondus, cum cysti & rene, erat quatuordecim librarum. Cystis vero pellem vervecinam crassitie æquabat. CABROLLIUS.

OBS. 1104. Quidam a decennis *immanibus ventris doloribus*, torquebatur; quibus magis magisque ingravescentibus, tandem macie confectus extinguitur.

Reperiuntur in mesenterio duæ glandulæ, ponderis quindecim unciarum, decussatim sibi mutuo incumbentes, quæ renem sinistrum ita compresserant, ut pene totus in pus erat conversus. KERCKRINGIUS.

OBS. 1105. Quidam cum frequenter *dysuria*, *renumque doloribus* torquebatur; tandem inter calidiorum remediorum usum, urinæ suppressione lethali corripitur.

Lustratis interaneis, inventus fuit ren sinister albus, semiputridus & materiam purulentam intus continens. TRAFELMANNUS.

OBS. 1106. Sexagenarius diuturnis *doloribus nephriticis*, ardore urinæ & mingendi difficultate premebatur, cum tandem, attritis viribus, fatis cessit.

Ren dexter in pus crassum & fœtidum totus conversus, salva dumtaxat membrana reperitur. Vesica etiam pure scatebat. COITERUS.

OBS. 1107. In cadavere puellæ, cujus respiratio erat difficilis; inveniebatur ren dexter purulentus; pulmonibus plane inculpatis. BALLONIUS.

Hanc seriem subeunt observationes Lib. I. 249, 441, 582, 745, 913, 985, 1156, 1269, 1318, 1443, 1567, 1575, 1648, 1766; Lib. II. 80, 186, 235, 359, 519.

ARTICULUS X.

Renes gangrænosi.

OBS. 1108. Quidam ab insultu apoplectico liberatus, pauló post de *dolore circa renes*, & *in pube* querebatur; ex quo tandem emergit *ischuria* renalis, quæ brevi mortem accersit.

Vesica continebat libram circiter unam puris

RENES. puris craſſi & ſordidi: extus nigra cernebatur, & quaſi gangrænoſa. Renes ſimiliter ſubnigri & gangrænoſi; viciniores partes eadem labe inquinabantur: ureteres vero erant obſtructi. NASCIUS.

OBS. 1109. Quidam conſiſtentis ætatis, febre continua laborans, *in iſchuriam* incidit. Dein ingruit *paralyſis artuum inferiorum*, quæ paucis elapſis diebus mortem poſt ſe trahit.

Exenterato cadavere compertus fuit ren ſiniſter niger, cum ſpinali medulla hujuſce lateris haud abſimili morbo labefactata. E MISCELL. CURIOSIS.

Huc pertinent obſervationes Lib. I. 826; Lib. II. 548.

ARTICULUS XI.

Renes putridi.

OBS. 1110. Quidam ſexagenario major, *lithiaſi* laborans, cum *enterocele ſiniſtri lateris*; dolore acerbiſſimo a veſicæ calculo, ſtranguria & teneſmo corripitur. Dein accedit *dolor nephriticus*, cum nauſea & vomitu: *lotium* excernitur pauciſſimum & *purulentum*; & urget quoddam pondus circa perineum: quibus demum in dies ingraveſcentibus, e medio tollitur.

Secto cadavere, occurrit ren ſiniſter plane abſumptus, ſuperſtitibus duntaxat membranis. Dexter exulceratus & purulentus nonnullos calculos recondebat; cum variis hydatidibus ſuperficiem obſidentibus. Veſica urinæ copia diſtenta, tres calculos continebat, quorum unus in cervicem veſicæ adactus liberum urinæ exitum præpediebat. EX ACT. LONDINENSIB.

OBS. 1111. Juvenis octodecim annorum poſt menſem *ab extracto calculo* per lithotomiam, pejus ſe habebat. Repertum fuit in vulnere fruſtum materiæ lentæ, pugni magnitudine, poſt cujus extractionem effluxit copioſum pus. *Vulnus apertum* ſervatur per annum integrum, ob uberiorem & indeſinentem *puris profluxum*. Accedente tandem *urinæ ſuppreſſione, cum ingentibus doloribus*, & difficili reſpiratione, ſequitur hydrops abdominis, qui vitæ impoſuit finem.

Apertum cadaver exhibet hepar & pulmones diaphragmati adnata; renem ſiniſtrum putridum & conſumptum, cum uretere eadem labe tacto. Ren dexter continebat lapidem, cujus acumen in ureterem impactum erat. BARTHOLINUS.

OBS. 1112. Quædam virgo quadragenaria *nephritidi* obnoxia, plurimos ſubinde calculos excreverat. Cum ſubito terrore, ante triennium, percelleretur, in ſymptomata parturientis incidit; quibus tandem reſerato veſicæ orificio plures calculos dejecit, quorum majores ad nucem avellanam magnitudine accedebant. Similem inſultum pluries perpeſſa, poſtremo migravit ad ſuperos.

Ren dexter plane computruerat. Siniſter fellis inſtar extenſus pure replebatur; nec-non calculis diverſæ molis & figuræ. BEVEROCIUS.

OBS. 1113. Quidam a decennio ſæviſſimis *doloribus nephriticis* divexatus febre continua mali moris corripitur, quæ demum faceſſit in lentam, diarrhæa nunc ſeroſa, nunc complexa, jugibus vigiliis, hæmorrhoidibus, & univerſi corporis colliquatione, ſtipatam. Qua pergente tandem placide fatis ceſſit.

Luſtratis interaneis, inter varia notatu digna, occurrebat ren dexter totus putris, & in tabem redactus; in cujus pelvi comperitur calculus oblongus & anguloſus. GUID. PATINUS.

OBS. 1114. Vir tres & triginta annos natus, poſt exercitium immodicum, *inſultu nephritico* corripitur, quem preſſo pede ſequitur violentus vomendi conatus. Interea excandeſcit *febris* cum æſtu, ſiti & do-

& dolore capitis. Post plures dies urget *singultus*, cum dolore circa præcordia. Exolutis tandem viribus, obiit.

Ren sinister fœde computruerat. Cætera viscera leviter inflammata conspiciebantur. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 1115. Juvenis, post diuturnam *gonorrhœam*, *febre assidua* laborabat, cum exacerbationibus serotinis & lotio crassiore. Decem elapsis diebus accedit diarrhæa; ac tandem circa trigesimum diem ingruit rigor, cui successit febris vehementissima, cum intensiori genarum rubore; quibus paulo post interiit.

Cadaver cultro anatomico subjectum exhibet corruptionem gangrænosam in parte interna renis dextri. LÆLIUS A FONTE.

OBS. 1116. Exenterato cadavere cujusdam juvenis duorum & viginti annorum, qui urinas cruentas & purulentas, cum maximo *renum & hypogastrii dolore*, excernebat, deprehendebatur vesica exulcerata & pure diffluens; tota corrupta & superne rupta. Ren dexter erat plane consumptus: sinister vero duplo major sanie erat conspurcatus. SEVERINUS.

OBS. 1117. Inter sectionem cujusdam viri ab octo annis *hydropici*, ren dexter quatuor exiguos continebat calculos, quorum major in ingressum ureteris adactus, hunc canalem obturabat. Sinister vero erat putridus & purulentus. Erat insuper maxima aquæ citrinæ copia in abdomine stagnantis. BEVEROCIUS.

OBS. 1118. Reserato abdomine cujusdam consistentis ætatis, qui jampridem hydrope *ascite*, laborabat in conspectum veniebat ren sinister putrilagine diffluens. Ureter detri lateris calculo obstruebatur; unde lotium, via denegata ad vesicam, in abdominis cavum se effundebat. BORRICHIUS. RENES.

OBS. 1119. Introspecto cadavere alterius *ascitici*, cujus *urinæ* per duos ante mortem dies fuerant *suffllaminatæ*, deprehendebatur ren sinister totus fere absumptus, integro involucro, colluviem saniosam & sordidam continente. Dexter vero ren calculo ureterem obstruente erat obsessus. HOLLERIUS.

OBS. 1120. In corpore cujusdam viri, qui post diuturnum & acerbissimum *renum dolorem* interiit, in propatulum veniebat ren dexter magnus, tumidus & putris; calculis ac materia viscida, & saniosa refertus. Alter vero conspiciebatur adeo imminutus, ut parvam castaneam vix æquaret. EUSTACHIUS.

OBS. 1121. In cadavere cujusdam *tabidi* inveniebatur ren dexter totus corruptus: sinister vero glandulis, ovi columbini magnitudinem æquantibus, undique obsitus, & quasi obvolutus, conspiciebatur. Hepar insuper erat scirrhosum; & omentum simili labe tactum. E MISCELLAN. CURIOSIS.

Inter affines recenseri debent observationes Lib. I. 741, 825, 1021, 1028, 1064, 1310, 1435. Lib. II. 143, 331, 781.

ARTICULUS XII.

Renes absumpti.

OBS. 1122. Vir sex & triginta annorum, jamdudum laborabat *dolore obtuso lumborum*, in latere sinistro vehementiori; qui dein ad inguina se extendens *lotium retinuit*: hinc emersit suspicio de calculo renum. Post septennium, inter usum variorum lithontripticorum e quibus melius se habere videbatur; accedit *dolor* acutissimus in sinistro latere *hypogastrii*, qui *ad lumbos propagatur*, cum *suppressione urinæ*. Super-

RENES. Supervenit febris acuta, siti immani stipata & vomitu. Dein ortus est *dolor* in latere dextro, qui a lumbis *ad inguen dextrum* se extendit. Accedunt tormina per totum ventrem, & anxii vomitus. Pulsus interea debilis & inæqualis exploratur, corpore plane emaciato cum pedibus tumidis; urina parce fluente; & tumore molli circa lumbos. Postea *tumet venter*; urgent *tormina*, *vomitus* & *singultus*. Tandem soporosus & delirans æger moritur.

Abdomen multam aquam subflavam continebat. Ureteres in varias flexuras incurvati ultra modum erant dilatati: sinistri quidem diameter quatuor pollices superabat. Renes absumpti saccum membranaceum referebant: sinister ad magnitudinem capitis pueri accedebat. Ureter sinistri lateris exhibebat prope vesicam quamdam duritiem callosam, mole nucis avellanæ, qua plane obturabatur: dexter vero ad pollicem vesicæ erat constrictus, inflammatus, & semi-gangrænosus. CLAR. STORCK.

OBS. 1123. Juvenis quatuor & viginti annos natus, post ingentem virium conatum, subito corripitur *dolore* acutissimo *in latere sinistro*, cum *mictu sanguinis* copiosissimo; qui tandem sufflaminatus, paulo post recurrit. Dein minguntur *urinæ purulentæ*, accedente macie cum febre lenta, quæ post mensem exacerbatur cum immanibus doloribus in lumbis & hypogastrio. *Tumet venter*, & præcipue in regione hypochondriaca dextra. Interea urget *febris*, cum dolore capitis & vomitu: erumpunt vermes per utramque viam: sitis vix compescitur: tandem suppresso lotio purulento, & sedatis doloribus, accedunt *cardialgiæ*, quæ brevi misellum ægrum ad libitinæ rationem ducunt.

Abdominis cavum sanie purulenta erat repletum. Occurrebant intestina tumida & gangrænosa; non secus ac hepar partim purulentum, partim scirrhosum. Ren sinister, marsupii instar, pure repletus conspiciebatur. Vesica recondebat duo ulcera cancrosa, circa cervicem sita. Præterea latus pectoris dextrum colluvie sordida scatebat cum pulmone purulento, & diaphragmate inibi putrido & pervio. E DIARIO MEDICO.

OBS. 1124. Vir quinquagenarius a pueritia *lithiasi* obnoxius erat. Post varias intermissiones *urinæ fluxus intercipitur*; vel guttatim cum maximo dolore excernitur. *Dolor renum* fit perpetuus, & circa vesperam exacerbatur. Interea macilentus æger *tremore* manuum corripitur; noctes inquietas ducit, doloribus in universum corpus excurrentibus, cum *alvo adstricta* & tenesmo. Tandem lecto affixus inter rigorem obiit.

Ren sinister sacci instar ad minimum continebat puris libras duas; adeo ut parenchyma erat fere consumptum, & in pus conversum. Ureter ejusdem lateris summe dilatatus pollicem excipiebat. Vesica urinæ copia distenta, gangrænosa, in parte postica, conspiciebatur. Nec hujusce putredinis expers erat intestinum rectum. Calculus asper vesicæ cervici hærebat; cui exterius adnatum erat steatoma, ad sinistram vergens, & versus ureterem tendens, quem comprimebat; adeo ut puris introitum in vesicam denegaverit. ZVVINGERUS.

OBS. 1125. Quædam matrona *materiam cruentam* & *purulentam*, cum ramentis membranaceis a longo tempore *mingebat*, cum sedimento albo & copioso, instar puris in fundo matulæ subsidente. Quibus remittentibus ingruit *febris lenta*, cum doloribus hinc inde vagis, aliisque malimoris symptomatibus. Erumpit *tumor* in latere, *circa regionem renis sinistri* qui maturatus copiosum pus fundit; e quo emergit ulcus profundum & sinuosum, ichorem tenuem exsudans. Hinc per biennium, vitam trahebat molestissimam, cum post *urinæ suppressionem* quatuordecim dierum, apoplectica interiit.

Deprehendebatur ren sinister plane consumptus, superstite membrana, materia saniosa scatente, quæ in ulcus saniosum exterius ferebatur. Ren alter materia sabulosa & calculis replebatur, quorum unus adactus occurrebat in ureterem. VVILLISIUS.

OBS. 1126. Quidam juvenis ad *dolores nephriticos* proclivis, nonnullos lapillos identidem excreverat. Tandem ferociori insultu, febre & delirio stipato, corripitur: pari passu accedit *ischuria renalis*, quæ septimo die lethum accersit.

Inter

Inter exenterationem cadaveris, deprehendebatur ren finister stupendæ magnitudinis, & a nativa forma plane degener; facci scilicet instar colluvie fœtida, arenulis & lapillis repleti. Appensus ureter lapide angulofo prope vesicam obturatus, eadem fæculentia supra obicem mire distentus annotatur. Ren finister, alias sanus, lapidem minorem in pelvi recondebat, libero uretere. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 1127. Vir triginta annorum jam dudum *nephriticus* tandem in paroxysmum acerbiorem incidit, lotio plane suppresso. Tertio die *prominebat venter* cum renitentia. Quarto omnibus persistentibus symptomatibus, ingruit *singultus*; dolores exasperantur; & abdomen magis protuberat. Interea vires deficiunt, pulsus oblitteratur, & sexto die fatis cessit.

Stagnabat serum subcruentum ad libras quatuor in abdomine. Renes nativam magnitudinem longe superantes, & facciformes, maximam urinæ lutulentæ copiam, cum variis lapillis, continebant. Postremo ureteres calculis fœti obturati reperiebantur. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 1128. Matrona multis abhinc annis, gravissimis *renum doloribus*, in finistro præsertim latere, divexabatur; quatuor dies circa octavum graviditatis mensem abortum passa. Tandem, una cum ætate, doloribus invalescentibus, præcipue in dextro latere ita ut nec contactum, nec decubitum in illam partem ferre posset, rejectis per morbi tractum multis calculis, cum *lotio cruento & purulento*, tandem occubuit.

Secto cadavere, deprehendebatur ren finister penitus consumptus, & marsupii instar membranosus, tuberculis scirrhosis refertus; cum uretere intestini instar dilatato. Ren dexter amplissimus calculum ingentem recondebat, quo obstruebatur ureter. PLATERUS.

OBS. 1129. Vir quinquagenarius post crebros *dolore in ilio sinistro*, cum excretione arenularum, per biennium, ex quolibet corporis motu, *urinam cruentam* reddit. Dolore invalescente, cum vomitu, urina mingitur crassa, & sedimentum deponit quasi lacteum. Accedentibus demum gravitatis sensu in parte affecta, *cruris stupore*, febre lenta, & insigni corporis macie, mors ægrum præripuit. RENES.

Inter exenterationem cadaveris, in propatulum veniebat calculus longitudinis digiti pollicis, in quatuor ramos diremptus, in rene facciformi, cujus substantia erat plane absumpta. SILVATICUS.

OBS. 1130. Vir ad septuagesimum ætatis annum accedens, *dysuria*, & *purulentis mictionibus* per plures annos conflictabatur, cum vulgatissimis aliis symptomatibus. Tandem fato functus e vivis decessit.

Instituta cadaveris sectione, in apricum veniebant ambo renes suppurati, pauco parenchymate superstite. Vesica purulenta colluvie replebatur. Occurrebant intestina exulcerationibus hinc inde exesa. Cystis fellea quinquaginta & centum lapides recondebat, nulla bile. Prædictorum calculorum major castaneæ molem assequebatur. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 1131. Mulier juvencula immanibus *doloribus circa* renes & *vesicam* divexata, cum urinis mucosis & purulentis; ac febre lenta a biennio decumbens, tandem fatis concessit.

Inter exenterationem cadaveris, deprehendebatur in vesica lapis nucis juglandis magnitudine, cum suo putamine. Ren finister materia mucosa & purulenta erat refertus. Appensus ureter eadem materia infarctus erat. Ren dexter magnus & consumptus, tunica superstite, simili colluvie turgebat. LAIGNEAU.

OBS. 1132. Quædam nephritica, post abortum *ventris tormina* patiebatur; adeo ut dubitaret num secundinæ successerint, nec-ne. Paulo post supervenit diarrhæa cum lypothymiis, suffocationibus uterinis, *doloribus* atrocissimis *renis dextri*, *cardialgia*, *vomitu*, capitis gravedine, horroribus & insultibus febrilibus, cum delirio per tres menses alternatim recurrentibus. Tandem macie confecta e vivis migravit.

Omentum erat putridum. Uterque ren, præsertim dexter, carne absumpta, pure & calculis plenus conspicitur. Pulmo finister purulentus occurrit. PLATERUS.

OBS. 1133. Vir quidam in ætatis flore atrocissimis *doloribus nephriticis* diu vexa-

RENES. tus, renis abscessum passus; tandem in *diabetem* lethalem incidit.

Cadaver examini anatomico subjectum exhibuit renem dextrum plane consumptum; relictis membranis, marsupii instar, pure repletis. Sinister etiam simili modo labefactatus cernebatur; nondum tamen absumptus. Ureteres utrimque admodum tortuosi, & variis in locis expansi deprehenduntur. RUYSCHIUS.

OBS. 1134. Juvenis quinque & viginti annorum post diuturnam corporis conflictationem, a *dyspnæa* tandem, *marasmo* & *vesicæ calculo* extinguitur.

Pulmo sinister putris occurrit. Cordi duplo majori accretum erat corpus quoddam quasi glandulosum, pollicis magnitudinem excedens. Hepar exangue, retorridum & solito majus conspicitur. Ren dexter putridus & arenulis refertus annotatur: sinister, sacci instar, aquæ ichorosæ libras quadraginta continebat. Vesica demum lapidem novem unciarum recondebat. BLONDINUS.

OBS. 1135. Vir quidam septuagenarius de intolerabili *laterum dolore*, per viginti circiter annos conquestus erat; nimirum circa nothas costas. *Mucosam substantiam una cum urina* diu excreverat, nunquam tamen arenulas & calculos. Tandem accedente febre ardente, migravit ad Superos.

Aperto cadavere occurrit ren sinister intus plane absumptus, continens calculum duas radices habentem satis insignes. Ren dexter calculi expers annotatur; vesica vero magnum fovebat lapidem, lævem & æqualem. PAVVIUS.

OBS. 1136. Inter exenterationem cujusdam viri *phthisim & diabetem* passi, in oculos incurrit ureter dexter mirum in modum distortus, atque hic illic multum expansus; ut intestinum ratione crassitiei repræsentaret. Pelvis quoque adeo erat distenta, ut aurantium malum admittere potuisset; parenchymate omnimodè consumpto; superstitibus duntaxat membranis. RUYSCHIUS.

OBS. 1137. Quidam ganeo post *gonorrhæam diuturnam*, crapulæ deditus, *dolorem* gravem in *regione renis* sinistri, cum crebro vomitu, febre inordinata, rigore stipata, & lotio sabuloso, patiebatur. Tandem inter ferociorem insultum, magnum excrevit lapidem. Novo recurrente rapitur.

Instituta cadaveris sectione, inveniuntur renes consumpti, ut portio, quæ reliqua fuit, facile frangeretur. SCHNEIDERUS.

OBS. 1138. Quidam *dolore* gravativo in *regione renum* divexabatur, cum urinis sabulosis, mictu frequenti & *crurum imbecillitate*. Quibus pergentibus, & sensim ingravescentibus, tandem ad ultimum vitæ exitum perductus fuit.

Infecto cadavere, in propatulum veniebat ren sinister, crumenæ instar, sine substantia; cum sola pelle sanie ichorosa & lapillis turgida. LÆLIUS A FONTE.

OBS. 1139. Quidam *nephriticis accidentibus* obnoxius, non paucos *calculos* cum urina projiciebat. Dein omnimodam *urinæ suppressionem* per triduum patitur, cum insigni lumborum & perinæi dolore, frustra adhibito cathetere. Accedit febricula; ingruunt convulsiones, & decimo quarto die obiit.

Ren sinister plures fovebat lapillos, ciceris magnitudinem æquantes. Dexter duplo major, totus erat absumptus, pure seroso fœtidissimo scatens. LOTICHIUS.

OBS. 1140. Vir quinquagenarius, multis abhinc annis, molestissimo *urinæ stillicidio* laboraverat; accedentibus plurimis calculi in vesica latentis indiciis. *Urinæ* intereæ albæ & *purulentæ*, *cum maximo fœtore* minguntur; ac tandem moritur.

Ren sinister purulentus & fere consumptus occurrit, vesica vero continebat duodecim calculos, quorum major myristicæ nucleum æquabat. DODONEUS.

OBS. 1141. Mulier septem & quadraginta annorum, habitu corporis gracili, a pluribus annis, *calculo* per periodos sæviente, laborabat. Nonnullos rejiciebat cum maxima arenularum copia. Tandem ingravescente malo, ad plures migravit.

Ren sinister totus absumptus erat, ut nil præter membranam restaret: calculum bifidum ponderis unius unciæ recondebat.

Al-

Alter vero calculum minorem fovebat. LOSSIUS.

OBS. 1142. Quidam jamdiu *dolorem in latere dextro* patiebatur, cum *tumore in hypochondrio dextro*, ad inguen protenso. Accedente *tabe*, tandem febre acuta extinguitur.

Reserato abdomine patet in latere affecto ureter magnus, ventriculum flatu tumentem sua mole superans. Nil aliud erat quam ren dexter pure & flatu distentus. GUARINONIUS.

OBS. 1143. Inter exenterationem cadaveris cujusdam juvenis quatuor & viginti annorum, qui per plures annos *urinam cruentam & purulentam* mingebat, in conspectum veniebat ren sinister plane absumptus, & nihil nisi membranosam capsulam exhibens; altero inculpato. BLASIUS.

OBS. 1144. Cultro anatomico subjectum cadaver cujusdam *tabidi*, ostendebat renem dextrum plane consumptum & purulentum, in cujus folliculo continebantur sexdecim lapides, quatuor uncias pendentes. Lustrato pectore, pulmones quoque conspiciebantur gangrænosi. GUID. PATINUS.

OBS. 1145. In cadavere cujusdam *atrocibus ventris doloribus* per multos menses afflicti, inveniebatur tunica ventriculi villosa, inflammata & syderata. Omnia etiam intestina livida & nigra, ac passim corrupta conspiciebantur. Ren vero dexter consumptus occurrit, cum aqua sordida & fœtente in abdomine. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1146. Puella octodecim annorum *purulentas urinas* per longum tempus excernebat; ac *febre* diurna, & *hectica* detinebatur. Macie tandem confecta interiit.

Renes inventi sunt omnino in pus conversi, sola superstite tunica, nullo apparente parenchymatis vestigio. FORMIUS.

OBS. 1147. Inter sectionem cadaveris cujusdam *calculosi* reperiebatur ren dexter, duplo major sinistro, nigricans; cujus tota substantia conversa erat in pus mucosum & cruentum. Vesica lotio mucoso purulento oppleta recondebat unicum lapidem, fabæ magnitudine, in cervice adactum. SMETIUS. RENES.

OBS. 1148. Introspecto cadavere cujusdam virginis nobilis, quæ jampridem *renum dolore*, & simul *mingendi ardore* afflicta fuerat, deprehendebantur renes fere absumpti, superstite involucro: vesica etiam putredine tacta conspiciebatur. PLATERUS.

OBS. 1149. In cadavere mulierculæ annosæ, & *nephriticæ*, ren dexter totus erat flaccidus & consumptus, marsupii modo, minores calculos, liquori sordido innatantes, continens. Magnus insuper occurrit lapis, ureteris principio impactus, quo plane obturabatur hic ductus. RHODIUS.

OBS. 1150. In lustratis corporibus variorum *nephriticorum*, renum substantiam plane absumptam, salva tantum membrana materiam calculosam & purulentam recondente, vidit FERNELIUS.

OBS. 1151. Quidam per novem menses *dolore in rene sinistro* laborabat. Pergente morbo extenuatus obiit.

Exenterato cadavere, ren sinistri lateris totus consumptus deprehendebatur, & pure sordido scatens. J. BAUHINUS.

OBS. 1152. In cadavere cujusdam triginta annorum, qui *dolore nephritico* & *dysuria* laboraverat, tota renis sinistri substantia consumpta erat; superstite duntaxat involucro longe crassiori. BARBETTE.

OBS. 1153. Examini subjecto cadavere cujusdam mulieris, jamdiu *nephriticæ*, inveniebatur ren alter membranosus, & quatuordecim puris libras recondens. CAR. PISO.

In harum numero adscribi debent observationes Lib. I. 727, 808, 1164, 1280. Libr. II. 884.

RENES.

ARTICULUS XIII.

Renum lithiasis.

OBS. 1154. Infans trimulus, e parentibus *nephriticis* natus, *torminibus* torquebatur, cum *diarrhœa* & virium prostratione. Annum dimidium agens, & gradiri incipiens, in spinam dorsi cecidit. Post octo menses accedit *febris lenta* cum atrophia; *urinæ parce fluunt*, & *nonnisi summo dolore*. Dein ingruunt motus convulsivi, quibus tandem ingravescentibus e vivis tollitur.

Intestina & ventriculus erant flatulenta. Cystis fellea bile turgebat. Epiploon occurrebat fere absumptum. Albicabant glandulæ mesenterii. Ren vero sinister materia sabulosa infarctus se præbebat; & exhibebat in ipso ureteris ostio calculum oblongum, membranisque tenaciter involutum; cujus silicea erat durities. HARDERUS.

OBS. 1155. Vir trium & quinquaginta annorum, torosus, temperamento sanguineo, a quatuor annis *dolore in latere lumborum dextro* laborabat. Nonnullis gaudebat remissionibus; sed crebriores patiebatur exacerbationes. Urinæ quieti traditæ albuminis ovi speciem referebant. Sæpius urgebat *diarrhœa*; sed vesica sua munia rite obibat. Fluxu demum catarrhali gravissimo corripitur; qui tabem & mortem post se trahit.

Secto cadavere reperiuntur in rene dextro bini lapides, quorum major triangularis, & superficie granulosa, semi-unciam pendens, in pelvi latitabat. Alter vero minor in substantiam renum quasi adactus videbatur. EX ACT. EDIMBURGENSIB.

OBS. 1156. Quidam post *dolores arthriticos*, & contumacissimos, *stranguria* corripitur, cum subsidentia materiæ crassæ, viscidæ & tartareæ in urinis. Immisso cathetere, nullus deprehenditur lapis in vesica. Iter habuit in curro, & equo cum levi molestia. Tandem febre ardentissima corripitur cum siti & vigiliis. Lingua erat sordida, & corpus extenuabatur; ac tandem obiit.

Inter exenterationem cadaveris, deprehendebatur vesica recondens calculum, magnitudine æquans ovum gallinaceum. Ren dexter continebat calculum minorem, & triangularem. Latebat in rene sinistro abscessus jam suppuratus. Hepar insuper, vesica & intestina passim inflammationis notas præ se ferebant. SILVATICUS.

OBS. 1157. Mulieri post felicem partum, lochiis solito modo prodeuntibus, omnino *supprimebatur urinæ excretio*. Nullus erat tenesmus, nec tumor in vesica. Levem tantum dolorem percipiebat in sinistro abdominis latere. Quinto a partu die frustra immittitur catheter in vesicam. Sexto ingruit *vomitus continuus*; nulla febre, & lochiis rite fluentibus. Tandem, persistente ischuria, periit undecimo post partum die.

Aperto cadavere, deprehendebatur uterque ren tumidus, cum evidentibus inflammationis notis. Sinister vero recondebat calculum asperum, vix pisum magnitudine superans. PAUL. DE VVIND.

OBS. 1158. Quædam mulier de *dolore lumborum* aliquandiu querebatur. Procidit tandem in calculi renalis tormentum, cum *urinæ difficultate*; & interdum tanta ejus *suppressione*, ut per totos octodecim dies nil lotii reddiderit. Hinc emergit affectus quidam soporosus; cui sociantur motus convulsivi, qui brevi decumbentem ad libitinæ rationem ducunt.

Reserato abdomine, apparuit ren sinister intus maxima aquæ copia & pluribus calculis repletus, quorum maximus se insinuaverat, acuto suo apice, tam alte in ureteris principium, ut id integre occluderetur. TULPIUS.

OBS. 1159. In cadavere quinquagenarii, mero dum viveret indulgentis, & *doloribus nephriticis* interempti, reperiebatur.

tur cystis fellea bile crassiori, cum variis lapillis angulosis, turgida. Ren dexter calculum luteum fovebat, cujus cuspis ureterem subjerat; præter duos alios qui parenchymati quasi infixi erant. Calculus etiam latitabat in rene sinistro, cum plurimo sabulo, cujus pars initium ureteris pene obstruxerat. Lpillus denique in vesicam jam deturbatus inveniebatur. In conspectum insuper veniebant ureteres amplissimi, & solito carnosiores. VVOLLGNAD.

OBS. 1160. Instituta cadaveris sectione cujusdam, qui *nusquam de quolibet nephritico symptomate* conquestus fuerat; & senio confectus interierat; haud sine adstantium admiratione deprehendebatur in altero rene lapis tuberosus, nucem juglandem magnitudine adæquans. In altero vero rene deprehendebantur duo calculi paulo minores: liberis sane quidem ureteribus, & inculpata vesica; quæ sua munia rite objerant. PRASSIUS.

OBS. 1161. Quidam *arthriticus respiratione difficili* laborabat, cum sputo partim pituitoso, partim purulento; cum ingruente febre suffocatus interiit.

Aperto cadavere, reperitur pulmo inflammatus, maxime dexter; & in eo plurima materia pituitosa deprehenditur. Ren dexter lapidem magnum habebat, quo pelvis replebatur; cujus tamen nullum signum fuerat nisi quod urinæ minus turbidæ ab usu balneorum fuissent. GUARINONIUS.

OBS. 1162. Vir quinquagenarius *nephriticis symptomatibus* conflictatus erat. De dolore scilicet fixo querebatur, & nonnullos lapides ex intervallis excernebat. Accessit febris cum siti & lingua squallida. Urinæ aqueæ major & insolitus erat proventus. Tandem macie confectus, *diabete* obiit.

Reperitur ren sinister lapide anguloso, in ureteris principium implantato obsessus. Altero rene minore, & collapso. BALLONIUS.

OBS. 1163. Quidam hypochondriacus *nephriticis doloribus* crebro laborabat, cum ardore, dysuria, lapillorumque, vel arenularum excretione. De pondere sinistri renis, quoties rheda vehebatur, querulus; tandem incidit in *ascitem*, cum tumido scroto. Post tres menses *catarrho suffocativo* rapitur.

Secto cadavere lien scirrhosus observatur. Ren sinister fovebat calculum ad ovi gallinacei magnitudinem accedentem. In utroque rene delitescebant minores calculi. ROLFINCIUS. RENES.

OBS. 1164. Vidua nephritica, cui aliquando detractus fuit lapis e vesica, de *dolore inguinis sinistri* querebatur. Accedente febre cum doloribus acerbissimis in abdomine, jactationibus & vomitionibus assiduis, apparet *tumor* magnus & durus in *hypochondrio sinistro*. Dein febris lenta evadit; ingruunt convulsiones & frequentes lypothymiæ, cum *urina subcruenta fluxu involuntario*, usque ad lethum.

Invenitur ren sinister ingens, lapidem exiguum cum sanie recondens. Dexter marcidus vix reperiri potuit. BALLONIUS.

OBS. 1165. Quidam *nephriticus*, multis calculis identidem excretis, in *ischuriam spuriam* demum incidit, vehementissimis ventris & crurum doloribus stipatam, cum vomitu materiæ cujusdam nigricantis. Quibus sensim ingravescentibus vitam demum cum morte commutavit.

Aperto cadavere, deprehendebantur duo calculi in rene dextro; sinister erat ingens, cujus appensus ureter recondebat lapidem olivæ similem, præter arenulas innumeras, quibus omnis urinæ transitus præpediebatur. RUYSCHIUS.

OBS. 1166. Quidam *doloribus dorsi & lumborum*, cum *mingendi difficultate*, per aliquot retro annos divexatus; tandem accedente gravissimo paroxysmo, lecto affigitur. Interea urget *vomitus* & *urina plane supprimitur*. Dein exacerbatis doloribus, accedunt febris & convulsiones, quibus brevi enecatur.

Lustratis interaneis, deprehendebantur renes solito majores & penitus inflammati. Pelvis & ureter utriusque lateris immani calculorum & arenularum copia infarciebantur. DANIEL MAJOR.

OBS. 1167. Vir quatuor & sexaginta annorum, *nephritidi & arthritidi* obnoxius, cum alvo adstricta, de capitis gravitate, & ad somnum proclivitate querebatur. Accedunt

RENES. dunt animi deliquia non rara. Post gravem mentis affectum materia arthritica ad artus expelli desiit; hinc præcordiorum angustia & spirandi difficultas. Superveniunt gravis sopor, convulsiones, & mors.

Ren dexter ingens, durus & callosus deprehendebatur; cujus pelvis undecim lapides magnos & ramosos continebat. CL. MORGAGNUS.

OBS. 1168. Sexagenarius quidam, & potator strenuus, in *urinæ suppressionem* incidit, cum *vomitu* enormi, *dolore renum* & vesicæ. Venter flatulentia tumebat; pulsus erat durus & parvus. Incassum variis tentatis præsidiis, intra paucos dies migravit ad Superos.

Renes sex & triginta lapides recondebant. Vesica sex fovebat, quorum major ad uncias quatuor accedebat. Præterea reperiuntur in vesicula fellis decem pseudocalculi, nucleum cerasi æquantes. E DIARIO MEDICO.

OBS. 1169. Vir duodetriginta annorum jamdiu querebatur de *dolore pectoris*, & *spirandi difficultate*; non secus ac de quodam *ponderis sensu in abdomine*, cum *vomitu* quasi periodice recurrente. Quibus sensim ingravescentibus tandem e vivis decessit, *quovis renum dolore expers*.

Pulmones occurrunt aridi & corrugati, & plevra inflammata. Ren dexter mole maximus, & quasi cartilagineus fovebat lapidem uncias sex pendentem. Vesica erat inanis, & callosa. Nulla erat bilis in cysti fellea. EX ACT. PARISIENSIB.

OBS. 1170. In cadavere cujusdam *nephritici*, calculus reperitur in rene dextro tuberosus, prominentia quadam longiori donatus, & in ureterem procumbens. In altero rene duo erant calculi fabæ magnitudine. Præter quos in utroque rene maxima adhuc erat calculorum minutorum, & arenularum copia, cum colluvie lutosa & sublactea. Præterea ureteres, & vesica, calculos quoque plures & parvos recondebant. SALTZMANNUS.

OBS. 1171. Fœmina quinque & triginta annorum *doloribus nephriticis* per triennium obnoxia, cum difficili decubitu in latus sinistrum, *ischuria* & *spirandi difficultate*, cum pulsu debili corripitur. Accedunt convulsiones lethales.

Lustratis interaneis in conspectum veniebat ren dexter ingentis molis, & varios lapides recondens, cum nonnulla purulentia. Ren sinister exilissimus deprehenditur. EX ACT. EDIMBURGENSIBUS.

OBS. 1172. In cadavere cujusdam, qui post varios *ischuriæ* insultus, tandem occubuit, inveniebatur in rene sinistro lapis ad magnitudinem ovi gallinacei accedens, cujus altera extremitas, magnitudine digiti auricularis, ureterem ingressa urinæ descensum prohibebat. Præterea uterque ren innumeris lapillis & arenulis scatebat. SCHENCKIUS.

OBS. 1173. Instituta cadaveris sectione cujusdam puellæ duodecim annorum, *epilepticis insultibus* identidem divexatæ, nil post accuratum examen inventum fuit in capite, quod pro causa hujusce morbi haberi posset. Sed in pelvi renis dextri reperiebatur triangularis calculus, quinque drachmas pendens. LA MOTHE.

OBS. 1174. Quidam *doloribus nephriticis* & *ischuriæ* obnoxius; inter insultum molestissimo vomitu stipatum, de gravitate in lumbis, & de tensivo dolore utriusque inguinis conqueritur; ne minima quidem mejendi cupiditate. Tandem quindecimo die lethargicus obiit.

Renes occurrebant calculis infarcti, cum obturatis ureteribus, supra obicem summe dilatatis. SEGERUS.

OBS. 1175. Cuidam *calculoso*, inter graviorem paroxysmum, urinæ mox substiterunt, mox profluxerunt, *dolore* intensissimo in *rene sinistro*. Tandem urina nullatenus profluente, cum crure sinistro tumido, obiit.

Ren sinister prægrandis fuit magnitudinis, cum ingenti hydatide in superiori parte: varios lapides cum sabulo copioso recondebat. Dexter erat flaccidus, cum uretere lapillis infarcto. HORSTIUS.

OBS. 1176. Quidam puer obstructionibus, uti videbatur, laborans, inter præpostera remedia, convulsionibus octiduatim fere recurrentibus corripitur, cum maxima

ma *mingendi difficultate* & *summis doloribus*, quibus post aliquot menses e medio tollitur.

Sinister ren continebat calculum tricuspidem, silicis duritiei, membranis peculiaribus involutum, ac ostio ureteris jacentem. HARDERUS.

OBS. 1177. Puella octennis jamdiu stranguria conflictata, tandem totalem patitur *urinæ suppressionem*, qua sexto die rapitur.

Inveniebatur ren dexter incrustatus, & quasi lapideus, tactu durus; ac si gypsea materia fuisset illitus. Ren sinister sanus erat; sed annexus ureter materia arenosa infarctus & obstructus conspiciebatur. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 1178. Nobilis fœmina *nephritidi* obnoxia, tam *spissam* sæpius *minxerat* urinam, ut quasi in fila deduci potuerit. Tandem dolorum atrocitate succubuit.

Ambo renes alabastri duritiem, & colorem mentiebantur. Dolendum defuisse medicos anatomia gnaros qui originem & finem illius petrificationis renalis annotassent. JAC. SACHS.

OBS. 1179. In cadavere *nephritici* occurrit ren sinister solito major, recondens grandem calculum variis eminentiis asperum, quarum una principio ureteris affigebatur. Socium alium habebat minorem hic lapis uncias duas pendens. Ren sinister extrinsecus nonnullis hydatidibus conspersus, sabulo prægnans deprehenditur. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 1180. Quidam ad octogesimum ætatis annum accedens, ingruente febre acuta e medio tollitur. *Nullos renum dolores*, *nec urinæ suppressionem* passus fuerat.

Secto cadavere deprehendebatur ren sinister materia lutulenta infarctus. In dextro rene reperiebatur lapis cineritius, uncias circiter septem pendens. BORELLUS.

OBS. 1181. Vir consistentis ætatis, *doloribus nephriticis* obnoxius, *sanguinolentam* mejebat *urinam*, quoties equitabat; quæ vero inter quietem, limpida excernebatur.

Mortui lustrato cadavere, deprehendebantur in utroque rene quamplurimi calculi, angulosi, & asperi; salvis vesica & ureteribus. FERRANDUS.

RENES.

OBS. 1182. Inter exenterationem nonnullorum *nephriticorum*, a *suppressione urinæ* extinctorum, unum tantummodo renem lapidibus obstructum, vel alio malo tentatum; altero plane inculpato, etsi inter vitam inutili, autopsia se observasse testantur RIOLANUS & BALLONIUS.

OBS. 1183. Cuidam *supprimebatur urina* quolibet ferme plenilunio. Post ægritudinem plurium annorum tandem fatis concessit.

Cadavere examini anatomico subjectum exhibebat pelvim renis sinistri in immensam magnitudinem dilatatum ab urina copiosissima, cui innatabant duo calculi. TULPIUS.

OBS. 1184. Quidam de levi *lumborum dolore* conquerebatur, quem parum curabat. *Nulla* alias observabantur *lithiasis signa*. Tandem casu ab alto enecatur.

Renes summe dilatati lapidibus erant infarcti, quorum nonnulli pollicis crassitiem æquabant. E DIARIO ERUDITORUM.

OBS. 1185. Quidam sævissimis *doloribus nephriticis* divexatus, cum mictu libero, post obitum sectus, exhibebat utriusque renis cavitatem calculo repletam. Pro urinæ tamen emittendæ via, provida & solers natura, in lateribus calculi, orbitam quamdam molita fuerat; hinc urinæ libere fluebant. SALMUTHUS.

OBS. 1186. Exenterato cadavere cujusdam qui doloribus nephriticis conflictabatur; urinis, nec turbidis, nec sabulosis, libere semper fluentibus, deprehendebatur in altero rene lapis maximus in medio perforatus; adeo ut lotii fluxum minime præpediret. EUSTACHIUS.

OBS. 1187. Inter exenterationem cujusdam *nephriticis doloribus* jampridem obnoxii, inveniebantur renes sabulo & calculis infarcti. Ipsummet parenchyma cum scindebatur etiam sabulis refertum deprehensum fuit. SCHMIDIUS.

OBS. 1188. Instituta cadaveris sectione cujus-

RENES. cujusdam pueri septennis qui *mictione cruenta*, cum *ventris torminibus* laboraverat, deprehendebatur ren sinister ingens, calculis, arenulis, & materia quadam viscida, limosa & calcaria scatens. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1189. Puella octennis *vomitionibus crebris* erat obnoxia; cum febre continuo corripitur, qua intra paucos dies e medio tollitur.

Lustratis interaneis omnia se præbebant viscera inculpata: sed accuratiori examine, repertus fuit lapis in altero rene. BALLONIUS.

OBS. 1190. Quædam mulier *atrocissimis ventris torminibus*, quæ pro dolore colico vulgatissimo habebant medici, torquebatur; cum ultra modum sævientibus extinguitur.

Cultro anatomico subjectum cadaver exhibebat prægrandem lapidem in altero rene. GERARDUS.

OBS. 1191. In quodam *nephritico*, inter *ischuriam renalem* extincto, inveniebantur renes calculis ex cerulæo nigricantibus infarcti; non in pelvi solum, sed etiam in ipsa substantia; quorum majores vix ciceris magnitudinem superabant. Vesica erat inanis. PLATERUS.

OBS. 1192. Secto cadavere cujusdam mulieris *doloribus nephriticis*, & *ischuria* interemptæ, reperiebatur lapis magnus in renibus, varia habens brachia. A teneris annis hoc morbo divexata fuerat, uti & ejus mater simili affectu enecata. BAUHINUS.

OBS. 1193. Cuidam *nephritico* in altero rene deprehendebatur lapis, tot particulis constans, quot in rene occurrebant venarum ramuli. Marmoris sane quidem rotundi, & candidi, frustulum referebat prædictus calculus. GESNERUS.

OBS. 1194. In cadaveribus nonnullorum *nephriticorum*, diuturnis & ferocissimis insultibus sublatorum, annotabantur lapides insignis magnitudinis, multis radicibus in utriusque renis substantia implantati. FERRANDUS.

OBS. 1195. Secto cadavere cujusdam viri *doloribus nephriticis*, jampridem conflictati, in propatulum veniebat lapis ramosus coralli instar; & flavo colore quasi saturatus, liberis vesica & ureteribus. ROLFINCKIUS.

OBS. 1196. Introspecto corpore cujusdam viri, *dolori renum* obnoxii, deprehendebatur in dextro rene lapis duorum articulorum magnitudine, remediorum lithontripticorum vi nonnihil attritus. KENTMANNUS.

OBS. 1197. Exenteratum cadaver cujusdam *nephritici*, exhibebat in altero rene lapidem albicantem insignis magnitudinis, ureteris principium occupans; cum innumeris minoribus calculis. EUSTACHIUS.

OBS. 1198. In corpore senis immanibus *renum doloribus*, dum viveret, obnoxii, reperitur in rene dextro lapis corallo necdum levigato, densitate, duritie & ramulorum dispositione similis. COLOT.

OBS. 1199. In alio *nephritico* occurrit in rene sinistro lapis insignis magnitudinis, qui ab amplo caudice principium sumens, in octo ramos divisus, coralli truncum, & surculos æmulabatur. EUSTACHIUS.

OBS. 1200. Quidam puer, *calculo* prius cum urina *excreto*, febre continua corripitur; & inter clamores, & ejulatus, obiit. Secto cadavere deprehensus fuit lapis in pelvi alterius renis reconditus. BALLONIUS.

OBS. 1201. Cadaver *nephritici* cultro anatomico subjectum ostendebat in utroque rene, insignem calculum cruciformem, in universum renem se dispergentem. TULPIUS.

OBS. 1201. (*a*) Instituta cadaveris sectione cujusdam viri, ad *dolores nephriticos* summe proclivis, in propatulum veniebat alter ren quadruplo major, & viginti calculos, & ultra, continens. RIVERIUS.

OBS. 1202. In corpore cujusdam matronæ *nephriticæ* binos calculos ranæ magnitudinis recondebant renes; alter quippe duos digitos transversos, latus, crassus;

sus; & alter pollicem æquabat. RAYGERUS.

OBS. 1203. In cadavere cujusdam, qui *nusquam de dolore renum* conquestus fuerat, reperiebatur, haud citra adstantium admirationem, stupendus calculorum numerus in utroque rene. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1203. (a) Exenterato quodam *nephritico*, in conspectum veniebat in altero rene calculus cordiformis & nigricans. REISELIUS. RENES.

Ad hanc classem revocandæ sunt observationes Lib. I. 331, 408, 996, 1028, 1082, 1090, 1299, 1394, 1551. Lib. III. 119, 147, 179, 344. Lib. IV. 135.

ARTICULUS XIV.

Renes fissi.

OBS. 1204. In cadavere pueri post ortum brevi demortui *absque ulla pregressa excretione*, intestina maxima distenta meconio intus contento reperiebantur; renes fissuris numerosissimis scatebant, tantoque ordine exerebantur, ut sese alternatis vicibus incurrentes numerosissimas areas figura rhomboidea pollentes efformarent; prædicti renes præterea oborta putredine in plures conos dividebantur, quorum apicem subibat ramificatio arteriæ emulgentis. PORTAL.

ARTICULUS XV.

Renes infarcti.

OBS. 1205. Quidam hypochondriacus de cruribus debilioribus querebatur. Dein *parcior fit urinæ proventus*. *Difficilis* erat *respiratio*, cum *anxietatibus*, œdemate pedum, appetitu dejecto, siti & vigiliis. *Urina quasi supprimitur*, cum adstricta alvo. Dein *tumet abdomen*, fractisque viribus imminet suffocatio. Tum erumpit *vomitus materierum nigrarum*, & sequuntur animi deliquia, quæ tandem mortem post se trahunt.

Lustrato cadavere duo ulcera reperiuntur in stomacho. Hepar magnum & durum, in nonnullis partibus syderatum conspicitur; cum liene putrido. Renes vero annotantur duri, materiaque crassa & viscida infarcti. Omentum erat nigrum & disruptum; atque pulmones inflammati & purulenti. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 1206. Quidam sexagenarius multis ab hinc annis *doloribus nephriticis* obnoxius; tandem ischuria corripitur. *Venter* sensim *prominet*, atque distenditur; atque octavo die migravit ad superos.

Facta cystotomia in cadavere, urinæ parum profluebat. Uterque ren sabulo infarctus deprehendebatur. ROLFINCKIUS.

OBS. 1207. Inter exenterationem cujusdam *hydropici*; in conspectum veniebat ren dexter materia calci simili infarctus. Alter exhibebat hydatidem insignem. HARDERUS.

Inter affines numerari debent observationes Lib. I. 1592, 1598.

RENES.

ARTICULUS XVI.

Renes lapidei.

OBS. 1208. Quædam mulier provectæ ætatis, cum aliquandiu *diros cruciatus* perpessa esset, *secundum ilia sinistra*, subter hypochondria; multis jam frustra adhibitis remediis; tandem vitam cum morte commutavit.

Instituta cadaveris sectione repertus fuit ren istius regionis in lapideam substantiam quasi degenerasse. MOCCIUS.

Huic subnectere licet observationes Lib. I. 1177, 1178.

ARTICULUS XVII.

Vermes in renibus.

OBS. 1209. Quidam juvenis a pueritia *dolore renum* torquebatur; quo sensim ingravescente, post duos menses, ad orci fauces deducebatur. Extenuatum erat corpus, cum febre lenta & siti immani. Viribus tandem deficientibus vitam finivit tabidus.

Inter cadaveris exenterationem, inventi sunt in utroque renum cavo vermes crassi, albi & vivi, dimidii digiti longitudine, qui interiora ita eroserant, ut totum corpus contabefecerint. ZACUTUS.

OBS. 1210. Quidam *dolore in regione renum* jampridem laborabat; quo tandem ulterius sæviente e medio tollitur.

Reserato abdomine inventi sunt vermes in renibus nidulantes, coloris rubicundi, quasi ex annulis plurimis affabre junctis constantes; atque ad ulnæ longitudinem accedentes. BLASIUS.

OBS. 1210. (*a*) In rene cujusdam *tabidi* annotabatur vermis oblongus & vivens, qui illius visceris parenchyma adeo erosit, ut haud alia fuerit mortis causa. JANSONIUS.

ARTICULUS XVIII.

Cochlea in renibus.

OBS. 1211. Mulier quædam nobilis octo & viginti annos numerans, patiebatur, multis abhinc annis, *vomitum pertinacissimum*, & molestissimum; cum incidit in *febrem* quamdam continuam, *epidemicam*, & mali moris: qua, nil proficientibus remediis, brevi ad libitinæ rationem ducitur.

Instituta cadaveris sectione, præter vulgatissimas læsiones, febrium malignarum reliquias, deprehendebatur in altero rene, exigua cochleæ terrestris testa, pulchre ad-

admodum elaborata. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

Vix absimilem casum videre est in observatione Lib. I. 1053.

ARTICULUS XIX.

Renes extra sedem.

OBS. 1212. Virgo septemdecim annorum post suppressionem catameniorum, per tres menses, in largam *e genitalibus hæmorrhagiam*, cum enormi *sanguinis vomitu*, incidit. A persistente hoc duplici fluxu intra breve tempus, supremum diem clausit.

Aperto cadavere, reperitur ren dexter extra situm; ossi scilicet sacro incumbens; atque aortam, cum venæ cavæ trunco haud parum comprimens. Substantia hujusce renis erat callosa & quasi cartilaginea. Pendebat prædictum viscus libram unam & semis; atque recondebat octo lapides, quorum majores, ad ova columbina accedebant. Arteriæ & venæ emulgentis vix vestigium apparebat; nec magis conspicuus erat ureter. DROUIN.

Affinis casus prostat in observatione Lib. I. 1067.

ARTICULUS XX.

Ren unicus.

OBS. 1213. In quodam sexagenario, qui diu *laboraverat doloribus nephriticis*, ren unicus multis lapillis scatens reperiebatur; volumine multo majori quam par est & duobus ureteribus pollebat. PORTAL.

ARTICULUS XXI.

Renum deffectus.

OBS. 1214. Quædam matrona *sanguinis*, & *materiæ purulentæ*, cum ramentis membranaceis, *mictum* patiebatur. In *urinæ suppressionem* subito incidit, quæ ad quatuordecim dies protelata, tandem apoplexiam accersit.

Illi ren dexter omnino defuerat. Alter materia sabulosa & calculis undique oppletus erat. BONETUS.

OBS. 1215. Virgo quindecim annorum *iscuria renali* corripitur; quam paulo post concomitatur *spirandi difficultas*, cum quadam pulsus inæqualitate. Quibus ad septimum diem protractis, occubuit.

Ren dexter plane deficiebat a nativitate. Sinister duplo major superficiem inæqualem præ se ferebat. Pectus aqua scatebat, cum pulmone dextro purulento. MANGETUS.

RENES. OBS. 1216. In cadavere *nephritici*, *ischuria renali*, extincti, ren sinister desiderabatur; dextro ampliore. Vesica tres lapides fovebat, quorum minor pisiformis in urethram adactus annotabatur. E DIARIO MEDICO.

Hunc ordinem subeunt observationes Lib. I. 1084, 1223, 1301, 1460; Lib. III. 424.

ARTICULUS XXII.

Capsulæ atrabilariæ morbosæ.

OBS. 1217. Inter exenterationem cadaveris cujusdam viri quinque & quadraginta annorum, & temperamenti biliosi, post *colicam diuturnam*, & contumacissimam, interempti, inveniebatur coli exterior tunica absumpta, & quasi sphacelata, ex illa parte, qua reni sinistro adjacebat. Ren succenturiatus sinister ingentis erat molis; & recondebat abscessum materia saniosa putidissima, ad libras duodecim, repletum; qua effusa, ren succenturiatus libras duas, & amplius, ponderabat. GREISELIUS.

OBS. 1117. (*a*); Puer bimensis, absque causa evidenti continuo a quindecim diebus ejulans, *convulsionibus* corripitur, quibus per triduum vigentibus tandem e vivis est sublatus.

Secto ejus cadaverculo renes succenturiati vulumine ovi columbini majores cernuntur; scrutata eorum substantia apparebant cavitas, & ductus quamplurimi in ea patentes liquore atramenti instar nigerrimo infarcti. PORTAL.

OBS. 1218. In cadavere mulieris quinquagenariæ, quæ jampridem *urinæ purulentia* laborabat, cum sedimento crassiore & nigro, invenitur ren succenturiatus insignis magnitudinis; adeo ut vel pugnum referret. Mollis admodum erat, colore subruber; ac materia atra, & purulenta, cum pluribus arenulis refertus. BLASIUS.

OBS. 1219. Cadaver cujusdam *melancholici*, cultro anatomico subjectum, exhibebat lienem exilem & rotundum. Capsula atrabilaria dextra major & longior, & duplici cavitate instructa reperiebatur; sinistra vero latior, sed brevior annotabatur. BARTHOLINUS.

Hisce subnectere licet observationem Lib. II. 415.

De Renibus falso incusatis, vide observationes Lib. I. 375, 1446; Lib. II. 512.

SECTIO DECIMA.

DE URETERIBUS.

ARTICULUS I.

Ureteres obstructi.

OBSERVATIO 1220. Quædam matrona *sanguinem* & *materiam purulentam*, cum membranis a longo tempore, *mejendo ejiciebat*. Dein cessante mictione cruenta, urinæ deponebant sedimentum copiosum album, instar puris. Postea cum sedimentum deesse cœperat, successit febricula, cum doloribus vagis & virium languore. Interea suboritur *tumor* in regione renis sinistri, qui facessit in abscessum; e quo copioso educto pure, remanet fistula, ichorem exsudans. Superveniente demum ischuria, die decimo quarto obiit apoplectica.

Ren sinister erat plane consumptus, & marsupii instar ichorem continebat per fistulam extus stillantem. Alter calculis & materia sabulosa scatebat: appensus vero ureter, lapide huc adacto, arte obturatus invenitur. VVILLISIUS.

OBS. 1221. Quidam *ischuria renali* laborabat, cum impotentia corpus flectendi & erigendi: vomitu etiam contumacissimo conflictabatur. Pluries immisso cathetere deprehendebatur vesica inanis & vacua. Tandem septimo die, ultimum clausit.

Alterius ureteris caput lapillis cum phlegmate, inter se velut glutine cohærentibus, & ferruminatis, ita obstructum & clausum fuit, ut ne quidem impulso stylo aperiri potuerit. In altero vero uretere calculus grandior utrimque acuminatus, ductum undique distendebat prope vesicam; quæ, præter plures lapillos, lapidem, ovi columbini magnitudine, recondebat. PUERARIUS.

OBS. 1222. Vidua quadragenaria a *renum cruciatu*, & *calculi excretione* aliquandiu afflicta, doluit intense ex utroque lumborum dolore, cum præcordiorum angustia, cibi fastidio, vomitu continuo, & *mictu* primum imminuto, mox integre *suppresso*. Accedunt febris, sopor & mentis stupor; ac demum coma & convulsiones; quibus decimo octavo ischuriæ die e medio tollitur. URETERES.

Ren sinister lividus & tumidus tres calculos fovebat, quorum major acuto suo apice obturabat ureteris principium. Ureter dexter non minus obstruebatur a plano, & lato calculo, instar operculi eum claudente. TULPIUS.

OBS. 1223. Quidam consistentis ætatis, ab aliquot annis, querebatur de *dolore in hypochondrio sinistro*, vomitu, & *ejectione nonnullorum lapillorum*, cum urinis. Post nonnullas remissiones recurrunt dolores *nephritici*, cum sensu continuo gravitatis in regione lumbi sinistri, non sine aliquo dolore in corporis flexu. Tandem supprimitur urina, & die undecimo fatis cessit.

Ren dexter & ureter plane deficiebant. In sinistro rene reperiebatur calculus ovi columbini magnitudine, cujus apex principio ureteris impactus erat. SYLVATICUS.

OBS. 1224. Vir septem & quinquaginta annorum, a pluribus annis *nephritidi calculosæ* obnoxius, tandem incidit in lumborum dolores atrocissimos, diu noctuque sævientes, cum omnimoda *urinæ suppressione*, vomitu, & febre acutissima, siti immani & anxietatibus stipata. Biduo post, sin-

URETERES. singultus, delirium & convulsiones vitæ finem imponebant.

Ren dexter binos recondebat calculos, pisi magnitudinem vix excedentes. Mira erat ureterum distensio ab ingenti urinæ fœtidæ copia. Dexter calculo obturatus, sub ingressu in vesicam, deprehenditur. CLAR. HASENOHRL.

OBS. 1225. Quædam vidua *ascite* a septem annis laborabat, cum *nephritide* corripitur, inter quam suppressa urina, post tres & viginti dies fatis concessit.

Peritoneum occurrit durum & cartilaginosum cum stagnante aqua in abdomine ad libras quinque & viginti. Omentum erat corruptum. Hepar tuberosum & contractum; lien ingens sed sanus. Vesica plane inanis conspiciebatur. Ren dexter insolitæ magnitudinis, calculos nonnullos exiguos recondebat. Ureter demum sinistri lateris calculo accurate obturabatur. MECKEREN.

OBS. 1226. Quidam *urinæ suppressionem* inopinato patiebatur per undeviginti dies, aliquot urinæ guttas reddens, cum *dolore in inguine* sinistro, & *vomitu enormi*. Accedente demum animi deliquio migravit ad Superos.

Ren sinister ingens apparuit, ac majorem aquæ copiam, cum multis arenulis continebat. Appensus ureter calculo semen cucumeris referente obturabatur. Ren dexter inculpatus deprehenditur. Thorax sero scatebat. VERZASCHA.

OBS. 1227. Cuidam *paroxysmis nephriticis* obnoxio *urina* fuit *suppressa*, sine ullo dolore. Pergente ischuria, decimo quarto die, migravit ad plures.

Reserato abdomine, reperiebatur in utroque rene calculus turbinatus, vel pyriformis, in ureteris principium illapsus; qui scilicet omnem urinæ transitum præcludebat. DIEMERBROEK.

OBS. 1228. Septuagenaria *renum*, *ureterum*, & *vesicæ dolore* premebatur, guttatim stillante urina, quæ demum omnino suppressa animi defectiones post se trahit, & mortem.

Secto cadavere omnibus patuit non fuisse lapidem, sabulum, aut grumum; sed lentam, gypseamque pituitam; ob quam ureteres, veluti callo, erant obstructi. ZACUTUS.

OBS. 1229. Puerulus undecim mensium, *per plures dies non minxerat*; & ejulando se intorquebat, cum *vomitu*. Irritis omnibus præsidiis, inter tormina, extinguitur.

Inanis erat vesica. Ureter dexter duobus calculis gypseis & duris obstruebatur. Simili ferme modo obturabatur sinister. Renes vero lapillis ejusdem indolis scatebant. AICHOLTZIUS.

OBS. 1230. Quidam per octiduum *urinæ suppressione* laborabat, cum dolore in renis sinistri regione. Intempestive exhibitis cantharidibus, brevi extinctus est.

Secto cadavere deprehenduntur exulcerationes in ventriculo & vesica. Ureter vero sinister obstructus reperiebatur a calculo illi impacto. BONETUS.

OBS. 1231. Cadaver cujusdam inter immanes *dolores nephriticos* extincti; exhibebat varios, asperos & angulares calculos intra unum ex ureteribus impactos. Alter vero, una cum rene, ex toto fere contabuerat; & nullo penitus humori pervius apparuit. CRUCIUS.

OBS. 1232. Exenterato cadavere cujusdam *nephritici*, inter paroxismum acerbissimum interempti, in conspectum veniebat lapillus niger, in altero uretere impactus & semi-drachmam pendens; qui scilicet ob asperitates & inæqualitates elabi non poterat. KERCKRINGIUS.

OBS. 1233. In cadavere puellæ decennis, quæ biduo duntaxat ægrotaverat, ab omnino *suppressa urina*, vesica erat lotio admodum distenta. Pelvis renis dextri ab aquæ copia erat admodum amplificata, ob obstructum appensum ureterem e calculo aspero. MANGETUS.

OBS. 1234. Instituta cadaveris *sectione* cujusdam viri, pertinaci admodum *urinæ suppressione* enecati, in propatulum veniebant ureteres albida materia sabulosa infarcti; & plane obturati; cum maxima urinæ graveolentis copia in renibus. SCHNEIDERUS.

OBS. 1235. Quidam post casum gravissimum

mum incidit in *ischuriam*. Futilibus omnibus præsidiis, nono die, migravit ad superos.

Repertus est grumus sanguinis in uretere dextro, e rupto vasculo renis proximi deciduus, quo plane obturabatur canalis. DE SEVE.

OBS. 1236. In cadavere cujusdam *insultu nephritico* sublati, reperiebantur ureteres utrinque summe dilatati, & sub ingressu in vesicam, lapide huc adacto obturati. PANAROLUS.

OBS. 1237. In pluribus *nephriticis* inter *ischuriam renalem* extinctis, deprehendebantur ureteres a lapidibus diversæ molis & figuræ planæ obturati. VIDUS VIDIUS.

OBS. 1238. Secto cadavere matronæ, quæ per sexdecim dies *iscuria vera* laboraverat, in apricum veniebant ureteres calculis grandiusculis plane obstructi. SCROEKIUS. URETERES.

OBS. 1239. In quodam *nephritico* post ischuriam viginti dierum denato deprehendebatur lapillus saxeus ureteri dilacerato impactus. CAR. PISO.

OBS. 1240. Similes ureterum obstructiones, post *ischuriam* lethalem se observasse testatur in duobus cadaveribus TRINCAVELLA.

Ad hanc classem revocandæ observationes Lib. I. 231, 1068, 1085, 1661.

ARTICULUS II.

Ureteres mire dilatati.

OBS. 1241. Puella *ischuria pertinacissima* corripitur, cruciatibus atrocissimis stipata. Pudoris sinum occupabat tumor quidam cysticus, magnitudine ovi gallinacei e meatu urinæ propendens, & aqua repletus. Interea morbus exacerbatur; ingruunt convulsiones; & sequitur lethum.

Inveniuntur ureteres mirum in modum dilatati, adeo ut amplitudinem intestini coli æquabant, sub ingressu in vesicam quasi obturati. Tumor vero externus urina repletus, ab inversa membrana interna vesicæ oriri videbatur. EX ACTIS CHIRURG. PARISIENSIBUS.

OBS. 1242. In cadavere viri sexagenarii, apoplexia sublati, qui dum viveret, *nusquam de dolore renum & vesica* conquestus fuerat, in propatulum veniebat ren sinister insolitæ magnitudinis & arenulis scatens: simili modo infarciebatur appensus ureter, ultra pollicem distentus. Vasa cerebri sanguine ultra modum tumebant, & ventriculi hujusce laticis congrumati copiam recondebant. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 1243. Senex *doloribus nephriticis* obnoxius, insultu vehementiori, *ischuria renali* stipato, corripitur, qui lethargum lethalem post se trahit.

Ren sinister exiguus deprehenditur, cum appenso uretere arenulis infarcto, & plane obstructo. Ren dexter mole maximus, cum uretere intestini instar distento, & lapide obturato circa ingressum in vesicam, occurrit. EX ACTIS EDIMBURGENS.

OBS. 1243. (*a*) Introspecto cadavere cujusdam mulieris septuagenariæ, & *ischuria extincta*, deprehenditur vesica plane inanis, contracta & callosa; cujus cervix quasi oblitterata videbatur, omnemque urinæ exitum denegabat. Ureteres vero instar tenuium intestinorum, ab urina retenta mire erant distenti. PORTAL.

OBS. 1244. Non dilatatos quidem, sed in

URETERES. in longitudinem extensos ureteres, adeo ut duplo longiores viderentur, post contumacissimam *nephritidem* in quadam muliere vidit ASSUERUS.

OBS. 1245. In pluribus, qui jampridem *doloribus nephriticis* conflictabantur, usque adeo dilatatus comperiebatur ureter, ut in eum major digitus immitti posset. FERNELIUS.

OBS. 1246. Ureteres summe expansos, in variis *nephriticis*, qui sæpius calculos reddiderunt, sectione observavit PLATERUS.

Pro affinibus haberi debent observationes Lib. I. 1091, 1122, 1136. Lib. II. 280.

ARTICULUS III.

Ureterum purulentia.

OBS. 1247. Quidam juvenis de *dolore acerbissimo in regione hypogastrica*, cum tumore, inflammatione, pulsatione & febre, conquerebatur. Innotescit *abscessus*, e quo secto maxima educitur puris copia. Facessit inflictum vulnus in ulcus fistulosum, materiam purulentam continuo eructans; una cum lotio. Tandem post plures menses obiit.

Reperiebatur omentum gangrænosum. Ureter dexter ulcerosus summe dilatatus, & pure repletus conspiciebatur; recondens insuper aciculam crusta tartarea obvolutam. HACHINUS.

OBS. 1248. Quidam pluribus abhinc annis *dolore sinistri lateris* gravativo, cum vomitu, febre, & *mictione cruenta*, aliquoties recurrentibus laborabat. Urinæ erant nonnumquam arenulosæ. Post quamdam intermissionem acrius sævit dolor lateris cum vomitu siti & inquietudine febrili. Interea post quasdam remissiones accedit ischuria, quæ septimo die mortem accersit.

Ureter dexter calculo obturatus deprehenditur, rene libero. Ren sinister purulentia defœdatus duplicem calculum recondebat, quorum unus sese insinuaverat acuto apice in sinum ureteris. BLASIUS.

OBS. 1249. In cadavere cujusdam mulieris, quæ a longo tempore immanibus *ventris torminibus*, & cruciatibus cum *lotio purulento*, torquebatur, ren dexter superficiem admodum inæqualem exhibebat. Annexus ureter supra insertionem in vesicam, calculo plane obstructus ita distendebatur ut libras duas materiæ purulentæ continebat. RUYSCHIUS.

ARTICULUS IV.

Ureter utrimque duplex.

OBS. 1250. Exenterato cadavere cujusdam nebulonis, ob trigamiam strangulati, in conspectum veniebant in utroque rene, alias sano, bini ureteres, qui in vesicam diversis in locis inserebantur. RIOLANUS.

SECTIO UNDECIMA.

DE VESICA.

ARTICULUS I.

Vesica ingens.

OBSERVATIO 1251. Quædam fœmina sex & viginti annos nata, circa quintum graviditatis mensem, post casum de *dolore vehementi in lumbis*, & *pube* querebatur, cum *ischuria* molestissima. Frustra omnibus tentatis remediis, inter tormina obiit.

Deprehenditur in sinu pudoris tumor quidam carnosus; magnitudine ovi columbini, variis hydatidibus obsitus. Secto abdomine in propatulum venit vesica ingens, ad regionem epigastricam attingens; viginti urinæ libras continens. Pelvis renum & ureteres stupendam etiam dilatationem patiebantur. Tumor vero externus ortum trahebat a prolapsu uteri, qui binos fœtus mortuos recondebat. REINICH.

OBS. 1252. Mulier quadragenaria post diuturnum sanguinis profluvium ex utero, incidit in fluorem album cum acerbissimis *hypogastrii doloribus*, præsertim noctu sævientibus. Dein tumore extus prominente, renitente, & prope umbilicum scandente afficitur. Accedit urinæ stillicidium; urget dolor spasmodicus ad guttur, cum nausea & vomitu. Tum invalescit febris, & macie confecta obiit.

Reperiebatur vesica lotio ultra modum distenta; ejus latera digiti crassitiem superabant; alte coaluerat vesica supra pubem, cum ventris parietibus. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 1253. Quædam gravida *doloribus dorsi* infestabatur. Post varia & præpostera remedia partum moventia, in *urinæ suppressionem* incidit, cum *acerbis cruciatibus*. Increvit abdominis tumor cum febre. Tandem doloribus & vigiliis exhausta, diem supremum obiit.

Inciso cadavere, vesica ex lotio retento tumida, caput adulti hominis æquabat, tunica interiori nonnihil gangrænosa. Uterus cum fœtu mortuo, ligamentis laxatis, collum vesicæ arcte comprimebat. E MISCELL. CURIOSIS.

VESICA.

OBS. 1254. Sexagenaria *dolore in hypogastrio*, & *podice* subito corripitur, cum *lotii suppressione*. Brevi totum *abdomen tumet*, & frustra immittitur catheter. Ischuria in *stranguriam* vertitur, & parcissimum fluit lotium. Febris accedit inordinata; quæ dein ingravescit cum nonnullo delirio; & decimo die occubuit.

Instituta cadaveris sectione, in conspectum veniebat vesica ad umbilicum usque protensa & turgida; nec lapides, nec arenulas recondens; sed urinam crassam & viscidam. MANGETUS.

OBS. 1255. Vir sexaginta annorum *ischuria vesicæ* cum *ventre tumido* per mensem integrum laborabat; ob inflammationem cervicis vesicæ. Hanc suppressionem excipit urinæ stillicidium. Increscente ventris tumore, decimo die interiit.

Exenterato cadavere, deprehenditur vesica ingens, ultra modum distenta & mediam abdominis partem replens, cum summa membranarum exilitate. EX ACT. PARISIENSIB.

OBS. 1256. In cadavere cujusdam *ischuria* denati vesica distenta occurrit; quatuor libras & amplius urinæ continens. Nullum aderat ulcus, nullus callus: non grumus sanguinis, nec materia viscida, quæ

VESICA. alias ischuriæ causæ sunt; unde incusabatur vesicæ imbecillitas, vel atonia. MARTIUS.

OBS. 1257. Quidam nimiam vesicæ dilatationem inconsulto patiebatur: hinc paulatim *minuebatur urina proventus*; ac demum plane *supprimebatur*. Adhibito tandem cathetere melius se habere videbatur. Paulo post tamen obiit.

Secto cadavere, deprehendebatur vesica cum variis inflammationis, & gangrænæ notis. PANAROLUS.

OBS. 1258. Similem ferme casum, senibus familiarem, ter observavit; in quorum uno vesica duas & viginti urinæ libras continebat. PANAROLUS.

In hac serie locum assequi valent observationes Lib. I. 938, 1390. Lib. II. 862. Lib. IV. 154.

ARTICULUS II.

Vesicæ angustia nativa.

OBS. 1259. Juvenis quidam a primis incunabilis *frequenti mictione* urgebatur; adeo ut raro ultra horam unam ab urinæ excretione se contineret; quoad cætera sanus & vegetus.

Hic cum in conflictu, sclopeto trajectus occubuisset, apertum fuit cadaver, quod exhibuit vesicam adeo parvam ut vix ovi anserini magnitudinem adæquaret, & liquoris uncias tres vel quatuor tantummodo contineret. TIMÆUS.

ARTICULUS III.

Vesica contracta & callosa.

OBS. 1260. Quidam sexagenarius *dysuriæ*, & *stranguriæ*, jamdiu obnoxius, tandem ischuria vesicali interiit.

Renes dimidio majores solito deprehenduntur. Ureteres erant amplissimi, & minorem digitum facile admittebant. Vesica duo corpora recondebat, nucis juglandis magnitudine; quorum unum densum, alterum sanguine coagulato refertum annotabatur. Vesica insuper erat callosa, crassa & contracta, vix capax unciæ lotii continendæ. RIOLANUS.

OBS. 1261. Instituta dissectione cadaveris viri cujusdam octogenario majoris, qui multis abhinc annis *mictione involuntaria*, & molestissima, conflictabatur, in apricum veniebat vesica contracta & callosa; vel ad quamvis dilatationem inepta. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

Ad traditas accedunt observationes Lib. I. 1072, 1099, 1294, 1308, 34 (*a*).

OBS. 1261. (*a*) In binis cadaveribus senum *ischuria* demortuorum vesica maxime contracta & ejus parietes callosi apparebant, adeoque tam erat imminuta ejus capacitas, ut vix cochlear liquoris recepisset; peripheria orificii quo vesica prospicitur urethræ, instar pergameni ustulati, corrugabatur, obliteratoque meatu urinæ fluxus omnimodo denegabatur. PORTAL.

AR-

VESICA.

ARTICULUS IV.

Vesicæ purulentia.

OBS. 1262. Mulier duodesexaginta annorum jamdiu querebatur de quodam *pondere in abdomine*, cum *stranguria* sæpius recurrente. Explorata vesica ope catheteris, aperitur abscessus, de quo nulla erat suspicio, & prodiit libra una, & amplius, puris: dein minguntur *urina purulenta*. Tum febre laborabat, sudores erant uberrimi & fœtidi, cum ore inquinato. Interea febris exacerbatur cum alvi fluxu, vomitu frequenti, & animi deliquiis; ac demum interiit.

Intestina semi-gangrænosa peritoneo hærebant. Vesica viridescens, & utero accreta, varia continebat ramenta ossea, & glomeramen e pilis conflatum, materiæ purulentæ innatantia. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 1263. Cuidam mulieri rusticæ, quæ ante annum a calcitrante vacca violenter *circa pubem percussa* fuerat, *hypogastrium* ita in dies *intumuerat*, ut gravida putaretur. Misera tamen post menses undecim, viribus fractis, & corpore tabe consumpto, supremum diem obiit.

Reperiebatur in abdomine humor lentus & fœtidus ad libras tres. Vesica insigniter intumuerat ob abscessum ingentem pure fœtido scatentem, qui inter ambas vesicæ tunicas amplum spatium ambiebat; illæsa penitus tunica interiore. HELVVIGIUS.

OBS. 1264. In cadavere juvenis quinque & viginti annorum, qui dum viveret, *lithiasi* laborabat, ingens calculus totam vesicam ita replebat, ut paucis tantum urinæ guttis locus superesset. Tunica digitum transversum crassa, separabilis erat in laminas innumerabiles; inter quas materiæ purulentæ copia stagnabat. Parum prædictæ colluviei reperiebatur inter calculum & vesicam. RUYSCHIUS.

Huicce classi adscribi debent observationes Lib. I. 582, 1089, 1094, 1098, 1108.

ARTICULUS V.

Ulcus vesicæ.

OBS. 1265. Vir quadragenarius, *arthriticus* & *scorbuticus*, *dysuria* per annum integrum torquebatur. Urina fœtidissima *sedimentum* viscidum, & *purulentum*, deponebat. Post varias remissiones excernuntur cum lotio bini ascarides, vivi & salientes. Tandem circa septimum morbi mensem accedit febris quædam intermittens, cum diuturno rigore, anxietatibus præcordiorum, cephalalgia, vomitu, & imminente lypothymia. Viribus tandem satiscentibus abiit ad plures.

Secto cadavere, ren dexter calculosus deprehenditur. Aperta vesica exhibet exulcerationem late se extendentem, cum purulenta materia, & uno vermiculo; quales in putridis carnibus reperiuntur. Præterea occurrebat calculus, majoris pisi instar, cysti obvolutus. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 1266. Puer undecim annorum a prima infantia, *calculi symptomata* passus; tandem accedentibus acerbioribus doloribus, *ischuria*, *tenesmo*, sopore comatoso, & convulsionibus, e medio tollitur.

Oc-

VESICA. Occurrit ventriculus inflammatus, cum gangrænæ incipientis notis. Deprehenditur inter rectum & vesicam, quidam saccus nigro muco turgens, & gangrænosus, foraminibus patulis hians in vesicam & rectum; cum inflammatione partium vicinarum. Renes præterea erant ingentes, non secus ac ureteres. Vesica vero tres lineas crassa & callosa, parte postica perforata, calculum oblongum, asperum, ponderis binarum fere unciarum arcte comprehendebat. CLAR. DE HAEN.

OBS. 1267. Quædam anicula *doloribus* ad infimam ventris partem, præsertim *inter mingendum* per septem menses laboraverat. *Urina* sæpius mingebatur *purulenta*; & tum sæviebant acerbissimi cruciatus. Sub hac rerum conditione convulsionibus violentis prehensa, decessit.

Ovaria conspiciebantur parva & scirrhosa. Vesicæ facies interior exulcerata apparuit, crasso & fœtidissimo pure conspurcata, & quasi carcinomatosa. Simili ferme labe afficiebatur vagina. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 1268. Quidam post melancholicas perturbationes, & varias ægritudines, *lotium crassius* mingit, cum *sedimento viscido*, fundo matulæ hærente; interdum sanguine grumoso permixtum, cum *dolore in collo vesicæ*. Interea dolor exasperatur; febris incandescit, cum *lotii suppressione*, & intra quatriduum migravit ad superos.

Lustratis interaneis inventum est ulcus in collo vesicæ, cum variis inflammationis notis. LÆLIUS A FONTE.

OBS. 1269. Quidam miles tota nocte, cum famula jugiter coivit: mane valde labefactatus, ad venerem redire gestiens; sumit consilio cujusdam vetulæ meretricis *pulverem cantharidum*. Paulo post de *dolore* vesicæ quæritur; *urina intercipitur*; *inflammatur penis*. Demum inter ferocissimos dolores periit.

Secto cadavere deprehendebantur ulcera in renibus & vesica. Urethra etiam nonnihil erosa cernebatur. LANZONUS.

OBS. 1270. Adolescens a longo jam tempore *urinam sine ejulatu reddere non poterat*; quæ *purulenta* erat. Accesserunt macies, febris, & reliqua mala quæ vesicæ lapidem concomitantur, quibus tandem absumptus extinguitur.

Vesica conspiciebatur crassa, exulcerata, & ex parte scirrhosa, magnum lapidem subasperum continens. Pure autem scatebant, tum renes, tum ureteres. CL. MORGAGNUS.

OBS. 1271. Quidam *rebus venereis addictissimus*, subito *castitatem servandam* rigide proposuit. Post sex menses accedunt nauseæ & vertigines; ac demum epilepsia tollitur.

Inveniuntur seminis receptacula ultra modum repleta, & ulceribus sordidis conspurcata; proximiorque vesicæ pars hujusce labis erat consors. ZACUTUS.

OBS. 1272. Sexagenarius post cursum vehementionem, *urinam cruentam* reddit; deinde gravi *dysuria* corripitur. Exacerbato malo tandem fatis cessit.

Vesica excorjata & ulcerata continebat calculum exiguum, asperum cum ingenti copia materiæ purulentæ & sabulosæ. Renes etiam innumeros calculos minimos recondebant. BLASIUS.

OBS. 1272. (*a*) Introspecto cadavere cujusdam senis qui omnia *lithiasis symptomata* passus fuerat; nullus omnino reperitur calculus in vesica; sed solummodo ulcus sat latum, inferiorem potissimum vesicæ regionem infestans. CL. BAADERUS.

OBS. 1273. In cadavere cujusdam matronæ, quæ diu ante obitum rejecerat e *meatu urinario membranam* quamdam, crassam & latam, materia sabulosa refertam, inveniebatur tota vesica exulcerata, & a calculis ibidem conclusis attrita, & disrupta. VVILISIUS.

OBS. 1274. Inter dissectionem cujusdam *calculosi* reperiebatur in vesica lapis ponderans tres uncias & amplius. Vesica e collisione lapidis erat ulcerosa. Renes quoque læsi & quasi ulcere tacti spectabantur; potissimum sinister. FORESTUS.

OBS. 1275. Secto cadavere cujusdam qui a decem circiter annis, *febre lenta* laborans, *lotium purulentum* reddebat, cum quodam *sedimento foliaceo*, reperiebatur

vesica.

vesica tota ulcere sordido conspurcata. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 1276. Lustratis interaneis cujusdam juvenis qui *stranguria* contumacissima laboraverat, inveniebatur ulcus in cervice vesicæ. SALMUTHUS.

Inter affines memorari debent observationes Lib. I. 1088, 1091, 1123.

VESICA.

ARTICULUS VI.

Vesica disrupta & perforata.

OBS. 1277. Tantis *vesicæ torminibus* torquebatur quidam juvenis, ut coactus fuerit integrum annum sedendo transigere. Nusquam in pulvinar inclinare ipsi licebat, quin subito tetano corriperetur; adeo ut angue & rana pejus *fugiebat* misellus æger *qualecumque decumbendi genus*. Tandem inter hasce ærumnas obiit.

Duo occurrebant in vesica insignes calculi, muco & puri penitus immersi. Vesica adeo fuit calculis attrita, & pure consumpta, ut lotium proprio receptaculo destitutum libere fluctuaverit per universa intestina. TULPIUS.

OBS. 1278. Quidam *stranguria* laborabat, cum *urina* mucosa, *purulenta* & squamulis referta; induciis identidem gaudens, quæ ad nonnullos menses accedebant. Post quinque annos sub hoc statu, ingruente gravissimo paroxysmo, morte fuit sublatus.

Inveniebatur vesica spissa carnosa, nigra & gangrænosa, cum callis aliquot duris & exulceratis. Præter calculum magnum, occurrit foramen in vesica, quod exitum largiebatur colluviei purulentæ, & fœtidæ, in cavum abdominis, ad mensuras sex collectæ. PLATERUS.

OBS. 1279. Juvenis sponsus tres & viginti annos natus incidit in *ischuriam*. Tumet abdomen cum maximo *dolore* & *vomitu*. Frustra immittitur catheter, & varia adhibentur remedia. Tandem ulterius increscente abdomine; cæterisque in pejus ruentibus, fatis concessit.

Reserato abdomine, vesica in fundo disrupta ita hiabat, ut duos digitos rimæ immitere liceret, per quam lotium in abdomen effluxit. PEJERUS.

OBS. 1280. In cadavere cujusdam matronæ, quæ per multos annos inter varia symptomata, *mictione cruenta* & *purulenta* laborabat, invenitur ren dexter plane consumptus; superstite tunica recondente materiam purulentam, calciformem & pultaceam. Ren sinister plurimis vesiculis scatebat, cum insigni copia puris. Vesicæ fundus gangræna perforatus deprehenditur. MECKEREN.

OBS. 1281. Quidam juvenis dolore torquebatur a duobus calculis in vesica latitantibus, qui continuo attritu vesicæ tunicas consumpserunt, unde lotium diffundebatur in abdomen. Hinc emergit *dolor* acris, cum *continua mejendi difficultate*. Accedunt extrema macies, & mors. Hæc exhibuit cadaver. TULPIUS.

OBS. 1282. Virgo quinquagenaria jampridem *dolore circa inguina*, & *pubem*, conflictabatur; cum tandem supervenit ventris tumor, cujus incrementum mors sequuta est.

Abdomen urina plenum extitit. Uterus erat ulceratus. Vesica quoque labefactata, aliquot foraminibus hiabat, per quæ urina in ventrem delata fuerat. DODONEUS.

OBS. 1283. Quidam *vesicæ calculo* laborans, post varios cruciatus, *convulsionibus* corripitur, quibus rigidus evadit, & tandem e medio tollitur.

Occurrit vesica duobus insignibus calculis

VESICA. lis ita attrita, ut effusa ex ea urina per universa inteſtina libere fluctuaverit. BONETUS.

OBS. 1284. Quidam ebrius humi ſtratus, veſica turgida, ab *inflicto ictu in hypogaſtrium*, incidit in *tumorem ventris*, ſuppreſſis urinis.

Diſſectum cadaver exhibuit veſicam diſruptam, cum urina per totum abdomen effuſa. PLATERUS.

OBS. 1285. Senex omnem *urinam per podicem*, ſine inſigni moleſtia excernebat. Poſt ejus obitum reperitur urethra circa ſphincterem ſcirrho occluſa; veſica eroſa, & hiante in rectum. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

In harum numero adſcribi debent obſervationes Lib. I. 1084, 1266, 1286, 1581, 1752.

ARTICULUS VII.

Tumores veſicæ adnati.

OBS. 1286. Quidam a nimio recentis vini uſu *colica & iſchuria* corripitur. Paulo poſt accedit febris; *tumet venter*, cum duritie & renitentia. Duodecimo die extrahitur urina ad libras quinque, ope catheteris; & ſic deinceps. Notandum exilem catheterem nuſquam potuiſſe in veſicam immitti, ob obſtaculum quod circa ſphincterem latitabat; craſſior vero multo facilius. Tandem urina per alvum fluit; & viribus deficientibus placide expiravit.

Invenitur ſcirrhus ad ovum gallinaceum accedens in ipſa veſica ante collum. Ex cavitate præterea veſicæ uſque ad inteſtinum rectum, ulcus quaſi fiſtuloſum conſpiciebatur. Uterque ren inſignis magnitudinis, pluribus hydatidibus extus obſitus conſpiciebatur. Hepar denique partim ſcirrhoſum deprehendebatur. FABR. HILDANUS.

OBS. 1287. Vir ſex & quinquaginta annorum, *febre* cum *dolore renum & hæmorrhoidum* corripitur. Accedit *ſtranguria*; vires deficiunt; ſufflaminatur urina atque ſuboritur *tumor* magnus & intenſus *circa veſicæ regionem*. Duodecimo morbi die extrahitur urina catheteris beneficio. Dein creſcit abdominis tumor, cum imminente ſuffocatione. Urina haud amplius educitur ob denegatum catheteris ingreſſum. Tot denique laboribus fractus animam Deo reddidit.

Veſica, papyri inſtar madefactæ, vel levi attactu diſcerpebatur; copioſum phlegma, cum multis arenulis continebat. Ad ſphincterem occurrebat caruncula calloſa, quæ meatus orificium obſtruebat. Ren dexter calculis & arenulis infarctus deprehenditur. GASSENDUS.

OBS. 1288. Quidam novem & quadraginta annorum; poſt equitationem, *urinæ ſuppreſſionem* patiebatur; cui mox ſucceſſerunt febris, *ſingultus*, *tumor & dolor circa inguina*. Urina cathetere extrahitur: ſed in collo veſicæ occurrit quidam obex. Poſt quinque ſeptimanas extinctus eſt.

Reperiuntur in veſica bina tubercula, utrinque orificio appoſita, forma & magnitudine teſtium. Horum ſubſtantia erat candida, & quaſi glanduloſa. Proximiores veſicæ partes gangrænoſæ conſpiciebantur. BARTHOLINUS.

OBS. 1289. Vir ſexagenarius in *iſchuriam veſicarem* incidit. *Venter* ſenſim *tumet*. Denegatur catheteris immiſſio ob peculiarem obicem ſub ingreſſu in veſicam ſitum; hinc brevi accedit mors.

Veſica ab urinæ copia in immenſam molem adducta, ad binos pollices ſupra umbilicum aſcendebat. Inciſa exhibet tuberculum in cervice ſitum, urinæ exitum, & ingreſſum catheteris præpediens. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 1290. In cadaveribus trium virorum

rum *ischuria vesicari* denatorum, reperiebatur circa cervicem vesicæ tuberculum ad avellanæ molem accedens, imo & superans, quod ratione situs urinæ egressum præcludebat; haud tamen obstans catheteris intromissioni. Nil aliud erat quam uvula vesicæ tumida, de qua in ACTIS ACAD. REG. Scientiarum. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 1291. Vir septuagenario major, satis vegetus, refrigeratis pedibus; undecimo hinc die in *urinæ suppressionem* incidit. Hanc sequitur febricula; ac demum, omnibus incassum tentatis, mors.

Vesicæ orificio appendicula callosa, interius adnata, in articuli magnitudinem excreverat; sic sita ut præpediret lotii fluxum, & ingressum catheteris. Vesica lotio turgebat. RHODIUS.

OBS. 1292. Septuagenarius incidit in *ischuriam, doloribus ingentibus stipatam*. Viribus tandem deficientibus duodecimo morbi die, inter tormina expiravit.

Circa cervicem vesicæ occurrit tuberculum, ovi gallinacei magnitudine. Renes & ureteres inculpati cernebantur. Dexter pulmo nonnihil putridus deprehenditur. REISELIUS.

OBS. 1293. Exenterato cadavere cujusdam *ischuria vesicari* extincti, deprehendebatur corpus quoddam glandulosum, in cavum vesicæ protuberans, & in cervice situm; quasi prostatæ adnatum, quod ingressum catheteris præpediebat. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

VESICA.

OBS. 1294. In cadavere cujusdam qui *mictu assiduo*, cum *gravissimis doloribus*, & pertinacissimis, laborabat, inventus est tumor, instar ovi anserini, viscida, tenacique materia repletus. Totum vesicæ corpus ita erat durum & callosum, ut novacula vix dissecari potuerit. ZACUTUS.

OBS. 1295. Exenteratum cadaver cujusdam *hydrope ascite* sublati, exhibebat in orificio vesicæ protuberantiam subrotundam, uvæ acini magnitudine, quæ si magis excrevisset, urinæ fluxum procul dubio impedivisset. CL. MORGAGNUS.

OBS. 1296. Lustrato corpore cujusdam qui *diabete spuria* laboraverat, contracta reperta fuit vesica, cum tumore & gangræna in ejus cavo. BALLONIUS.

OBS. 1297. In cadaveribus variorum *ischuria* interemptorum, excrescentiam fungosam, juxta orificium internum vesicæ adnatam vidit RIOLANUS.

OBS. 1298. Quidam inter *ischuriam* denatus, sectione exhibet in cervice vesicæ carunculam, quæ urinam supprimebat. BALLONIUS.

Prostat affinis casus in observatione Lib. I. 1124.

ARTICULUS VIII.

Vesica scirrhosa.

OBS. 1299. Quidam nobilis, *lithiasi* laborans, lithotomiæ subjicitur. Vulnere glutine nutritio, paulo citius forte quam par esset, ferruminato; de *dolore vesicæ* queritur, cum *tumore in perineo*, sensim ad pugni magnitudinem accedente. Interea sæviente dolore ad sectionem tumoris devenitur, cujus ope extrahitur lapis ingens, situs inter peritoneum & vesicam. Vulnus in fistulam abit, qua lotium deinceps fluebat, haud sine magna molestia; quo statu vitam duxit miseram per septemdecim annos.

Secto cadavere deprehendebatur lapis cum purulentia in utroque rene. Vesica corpus scirrhosum solidum mentiebatur;

VESICA. relicto duntaxat anguſtiſſimo canali in medio ad urinæ fluxum. EX ACTIS EDIMBURGENSIBUS.

OBS. 1300. Quidam, in quo *omnia calculi ſigna* adfuerunt, niſi quod, cum cathetere immiſſo nil calculoſi deprehendi potuit; tandem morbi ſævitie extinguitur.

Inter ſectionem cadaveris inventus eſt ſcirrhus, vel tumor durus in veſica, qui adeo creverat, ut totam veſicam impleret; vixque ſpatium, quod urina, ubi in veſicam influit, permeare poſſet, reliquiſſet. FABR. HILDANUS.

OBS. 1301. In cadavere puellæ, quæ *veſica calculo* jamdiu torquebatur, reperitur veſica dura, calloſa, & craſſa, duos calculos continens. Ren dexter deficiebat. Siniſter triplo major copioſo pure, innumeriſque calculis, & arenulis, ſcatebat. MECKEREN.

OBS. 1302. Vir provectæ ætatis *mingendi difficultate*, cum *maximis doloribus*, aliquot annos, laborabat, cum tandem fatis ceſſit.

Occurrebat ſcirrhus ingens in veſica ad capitis infantis magnitudinem accedens. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1303. Septuagenarius *iſcuria pertinaciſſima* conflictabatur, qua demum poſt magnos perpeſſos dolores, vitam cum morte commutavit.

Reperitur veſicæ cervix dura alba & ſcirrhoſa; ejus vero corpus inflammatum, & ſphacelatum. DEODATUS.

OBS. 1304. Quidam *ſtranguria* laborans, cum *immani dolore* in veſica, & lotio purulento, tandem obiit.

Luſtrato cadavere, deprehenditur veſica omnino calloſa, puſtuliſque piſum æquantibus referta; qua compreſſa prodibat pus album. PARÆUS.

ARTICULUS IX.

Veſicæ excreſcentiæ fungoſæ.

OBS. 1305. Obiit vir mediæ ætatis, qui jam per multos annos, *mictu ſanguineo* laboraverat; ultimis autem menſibus *carunculas cum urina* excreverat.

In hoc, præter aquam in pectore & abdomine, reperitur veſica lotio cruento diſtenta, continens fungum inſignem adnatum lateri dextro, ovi gallinacei magnitudinem ſuperans, & ulceroſum. BLASIUS.

OBS. 1306. In cadavere cujuſdam *diuturno veſicæ dolore*, cum *ſtranguria* & urinæ purulentæ excretione, vexati, inveniebatur veſica craſſiſſima, e cujus interiori tunica propullulabant variæ excreſcentiæ carneæ, & duræ; quæ pro ſcabie veſicæ ab adſtantibus habebantur. RUYSCHIUS.

OBS. 1307. Sexagenarius poſt *dolores acerbiſſimos* a calculo veſicæ, in *iſchuriam* incidit. Lithotomo ſe ſubjecit, cujus ope calculus trium unciarum extrahitur. Die vigeſimo quinto a ſectione obiit.

Luſtratis partibus læſis, inveniuntur novem corpora quaſi pyramidalia, veſicæ intus adnata. DRELINCURTIUS.

AR-

ARTICULUS X.

Vesica.

Vesica cum appendicibus.

OBS. 1308. Vir septem & quinquaginta annorum, debilis constitutionis, *saburram arenosam* aliquando deponebat, *cum ardore urethræ* inter mejendum. Post annum morbus exacerbatur: urget *stranguria*, cum *tenesmo*. Tum exeuntem urinam comitabatur *dolor* acerbissimus præsertim in *glande*. De ingenti dolore in dorso querebatur: urinæ pallidæ deponebant sedimentum mucosum, cum granis arenosis crassioribus, & nonnullis lapillis, qui haud raro tritici granum æquabant. Nullus erat, cathetere immisso, ad vesicam aditus, ob repagulum, uti videbatur, carnosum. Interea erumpit *circa pubem tumor*, qui sensim ad pugni magnitudinem accedit, cum fluctuatione, & nonnullis inflammationis notis; quo compresso dolebat vesica; & micturiebat æger. Post quemvis corporis motum *urinæ* erant *cruentæ*, cum suspicione puris. Tandem omnibus in pejus ruentibus incandescit febris, & post viginti dies, doloribus attritus, obiit.

Secto cadavere sequentia fidelibus oculis objecta fuerunt. Prostata nempe quadruplo major, quam naturalis fert conformatio. Vesicæ corpus crassum, contractum, cum variis cuniculis, innumeris lapillis rotundis scatentibus. Ad sinistrum latus perforata videbatur vesica desinens in saccum, qui vesicam adscititiam multo ampliorem repræsentabat, continentem saburram putrem, vel olidum mucum, qui maximo nisu & immani dolore a misello ægro profundebatur. Ren insuper dexter totus erat purulentus. MAYERNE.

OBS. 1309. Vir sexagenario major, alias sanus & robustus, incidit in *ischuriam vesicæ*, cum quodam *sensu ponderis in abdomine*: sed de nullo dolore conquerebatur. Persistente morbo, tandem obiit.

Instituta cadaveris sectione, in conspectum veniebat vesica cum binis appendicibus, sacciformibus, & urina turgidis. Præterea occurrebat intestinum colon a flatibus ultra modum distentum. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1309. (*a*) In cadavere cujusdam pueri, *hydrope anasarca* extincti reperiebatur membrana interna vesicæ quæ areolas contextus lacertosi subierat; efformans saccum quemdam cochlear urinæ circiter unum continentem. PORTAL.

ARTICULUS XI.

Calculus vesicæ.

OBS. 1310. Quædam fœmina quadragenaria a triennio *doloribus nephriticis* laborans, febre maligna corripitur, qua feliciter curata, recrudescunt dolores nephritici, qui *ad inguina* propagantur, *cum quodam pondere*. Malo in dies crescente, persentitur gravitas circa pubem, quam concomitatur *mictio involuntaria*, *ardens*, & purulenta, *cum desidendi desiderio*. Obstetrix, cui se commisit ægra, affectum pro uteri prolapsu recognovit. Omnibus postremo in deteriora ruentibus, vitam cum morte commutavit.

Exenterato cadavere, in propatulum veniebant renes, & ureteres sabulo albo infarcti, & putredine quasi tacti. In collo vesicæ durus lapis invenitur duas uncias pendens. Uterus solito grandior materia qua-

VESICA. quadam alba, viscida & compacta erat repletus; cum inflammatione, & exulceratione pudendorum. THILESIUS.

OBS. 1311. Mulier quinquagenaria e vineis redux *acutissimos dolores* subito sentit in *abdomine & circa inguina*; quibus per quatuor annos continuis, lecto affixa manet. Insuper fertur per alvum dejecisse, præcedentibus doloribus immanibus, ossicula, lapillos, ligna, aristas, &c. Tandem tabe consumpta, moritur.

Inter dissectionem cadaveris, invenitur pubis valde protensus & crassus; ac substantia tophacea quasi incrustatum. Vesica erat sphacelo corrupta, & intus tota exulcerata, continens calculum, ovi gallinacei magnitudine, album & ecchinatum. Alius erat paulo minor in urethram adactus. HERMANNUS.

OBS. 1312. Vir sexagenarius, *dysuriæ & stranguriæ* obnoxius, gravissimum paroxysmum ter quaterve quotannis patiebatur; quem præcedebat lotium copiosius, cum alvi exoneratione. Dein ad lapidis quasi duritiem *distendebatur abdomen*; & utraque supprimebatur excretio; urina ardentissima guttatim fluente. Durabat hæc accessio dies aliquot; tandem inter graviorem occubuit.

Instituta cadaveris sectione, reperitur in vesica lapis scaber & durus; cujus color erat fuscus; & pondus trium unciarum; nulla adhæsione. BINNINGERUS.

OBS. 1313. Vir ætatis quadraginta annorum per plures annos *dysuria & stranguria* torquebatur. Ingravescentibus symptomatibus cogitatur de lythotomia; sed vires minime sinunt. Tandem inter cruciatus fato functus est.

Deprehenduntur renes urina turgidi & distenti, cum ureteribus etiam amplissimis. Vesica continebat calculum ad uncias quinque accedentem; præter quem alius reperitur minor in vesicæ substantia delitescens. Hepar insuper lividum & corruptum occurrit. Pulmones quoque male affecti videbantur. CATTIERUS.

OBS. 1314. Quidam diris *cruciatibus nephriticis*, ac interdum *mingendi difficultate*, tenebatur. Excrementa dura & nigra excernebat. Immisso in vesicam cathetere, nullus deprehensus fuit calculus. Dein *urina* excernitur *cruenta*: atroces mingendi conatus in dies ingravescunt; quibus tandem morte liberatus fuit.

Reserato abdomine, ingens lapis erat in vesica, quæ intus tota carnosa, & multis filamentis intertexta, nonnullas gangrænæ notas ostendebat. PLATERUS.

OBS. 1315. Vir sexagenario major, lacertosus & viribus valens, nulla prævia ægritudine, *stranguria* corripitur cum *dolore circa glandem* penis. Post annum integrum in genuinam *ischuriam* incidit, cui medetur catheter: inter cujus usum febre ardente corripitur, cephalalgia atrocissima, siti & vigiliis stipata. Accedente demum singultu obiit.

Secto abdomine, reperitur lapis mire ramosus & quasi ecchinatus; vel vegetationis speciem accurate referens. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 1316. Quidam septuagenarius *stranguria* laborabat, cum vehementi simul *egerendi cupidine*. Urina erat sabulosa & cruenta. Inter hunc rerum statum, accedit febris cum siti & linguæ scabritie, qua brevi e medio tollitur.

Introspecto cadavere, inveniebantur in vesicæ alveo duo lapides inæquales & horridi, acutis eminentiis obducti. Conspiciebatur facies interna vesicæ aphtis lividis & nigris; atque pluribus ulcusculis defœdata. CALDERA.

OBS. 1317. Vir provectæ ætatis, per plures annos *calculo vesicæ* conflictatus; tandem atrocissimis enervatus doloribus, ad plures migravit.

Ureter sinister calculum fovebat, magnitudine avellanæ. In vesica vero deprehendebatur calculus, sat grandis, ruffus & siliceus, novem uncias pendens. Vesicula fellis plures pseudo-lapides continebat. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 1317. (*a*) Vir sexagenarius *lithiasi* conflictatus tandem in *ischuriam* pertinacissimam incidit. Adacto cathetere ut via lotio panderetur, erumpit sanguinis mictus, quem excipit materiæ mucosæ & purulentæ excretio usque ad obitum.

Renes deprehenduntur sani; vesica vero nonaginta calculos cicera magnitudine æquan-

quantes vel superantes continebat. CLAR. BAADERUS.

OBS. 1318. Instituta sectione cadaveris cujusdam viri quinque & quinquaginta annorum, post dolores *nephriticos* & *arthriticos* contumacissimos demortui, reperiebatur in vesica ingens calculus triangularis & decem uncias pendens. HELVVIGIUS.

OBS. 1319. Lustratis interaneis cujusdam, qui post immanes a *lithiasi dolores*, occubuerat, deprehendebatur in vesica lapis instar ovi anserini. Præterea vesicula fellea tres & quinquaginta calculos biliares recondebat. VECKERUS.

OBS. 1319. (*a*) In cadavere cujusdam viri *lithiasi* laborantis, & post immanes dolores extincti, in propatulum veniebat lapis ingens in vesica delitescens. Insuper cystis fellea concretionibus biliaribus etiam scatebat. SALMUTHUS.

OBS. 1320. Quidam integro triennio *urinæ difficultate* laborabat; cum maxima calculi vesicæ suspicione. Superveniente tandem febre comatosa, occubuit.

Inter sectionem cadaveris occurrit vesica continens calculum quindecim uncias pendentem. BEVEROVICIUS.

OBS. 1321. Sexagenarius melancholicus *dysuria* & *stranguria*, diu noctuque, torquebatur. Urina erat alba, nonnunquam fœtida, & turbida. Ingravescente malo, obiit.

Cadaver in apricum protulit geminos calculos asperos, quorum major ad uncias quatuor accedebat. THONERUS.

OBS. 1322. Vir duodetriginta annorum *lithiasi* diu excruciatus, tandem incidit in febrem lethalem.

Inveniuntur in vesica septem calculi, forma & magnitudine nucis juglandis, omnes æquales mole & pondere. PAVIUS.

VESICA.

OBS. 1323. In cadavere cujusdam qui diu *vesicæ calculo* laboraverat, inveniebatur lapis duo & triginta uncias pendens, compactus & durissimus; ex quo scilicet, ut ex silice, eliciebatur ignis. ZACUTUS.

OBS. 1324. Quidam theologus jamdiu *dysuria* & *stranguria* conflictatus, tandem doloribus victus occubuit.

Eviseratum cadaver exhibebat vesicam foventem ingentem calculum, quatuor scilicet & triginta uncias pendentem. LOSSIUS.

OBS. 1325. Inciso cadavere cujusdam pueri *dysenteria* & *stranguria* per plures annos laborantis, deprehendebatur in vesica lapis durissimus, plus quam septem uncias pendens. VALLESIUS.

OBS. 1326. De lapide in vesica cujusdam *calculosi* reperto, ponderis libræ Anglicæ, mentionem subjecit HELMONTIUS.

OBS. 1327. In cadavere senis *vesicæ doloribus* enecati, novem reperiuntur lapides, nucis avellanæ magnitudine, cum erosa vesica. FONTANUS.

OBS. 1328. Decem lapides ova columbina æquantes, in cadavere cujusdam senis *immanibus doloribus* confecti, vidit BRASSAVOLUS.

OBS. 1329. Corpus cujusdam *lithiasi* laborantis exhibebat plusquam quinquaginta lapides, avellanæ magnitudine. FONSECA.

OBS. 1330. In alio *simili affectu* extincto tres lapides portentosæ molis se invenisse testatur DONATUS.

Hunc ordinem subeunt observationes Lib. I, 505, 1091, 1110, 1684.

VESICA.

ARTICULUS XII.

Lapides corpus extraneum recondentes.

OBS. 1331. Juvenis viginti annorum ictus fuit a globulo sclopetario ad coccygem. Curatum fuit vulnus, globulo in corpore delitescente. Quindecim elapsis annis de *dysuria & dolore ad vesicam* conqueritur. Tandem exacerbatis doloribus, accedente febre continua, e vivis discessit.

Secto cadavere, deprehendebatur in vesica calculus, ovi magnitudine adæquans, & recondens in medio globulum plumbeum. OFFREDUS.

OBS. 1332. In cadavere cujusdam viri robusti & quadragenarii, inveniebatur in vesica calculus etiam recondens globulum plumbeum. Se circa inguen, obvia cicatricula, olim a viginti annis, *globo læsum* fuisse, & globum evanuisse, amicis suis narrare solitus fuerat. SEGERUS.

Affinem casum præbet observatio Lib. I. 1247.

ARTICULUS XIII.

Lapides tunicati.

OBS. 1333. Quidam senex *vesica calculo* jamdiu laborans, præter *acerbos cruciatus inter mingendum*, rarissime deambulabat, sine doloris sensu. Variis tamen gaudebat intermissionibus, inter quas videbatur sanissimus. Doloris expers per integrum quinquennium, subito omnimoda *urinæ suppressione* corripitur, qua persistente e vivis tandem discessit.

Lustrato cadavere reperiebatur durus tumor prope vesicæ cervicem situs, qui urinæ fluxum præpediebat. Erat saccus in ipsamet vesicæ tunica efformatus, qui duos ingentes calculos recondebat. TULPIUS.

OBS. 1333. (a) Juvenis quidam jamdiu *lithiaseos* doloribus vexabatur; cum exasperatis doloribus e vivis tollitur.

Occurrunt tres calculi in vesica, mole ad ovum columbinum accedentes, quorum unus delitescebat in processu sacciformi membranæ internæ vesicæ. PORTAL.

OBS. 1334. Quidam juvenis per biennium *dysuria, cum excretione variorum lapillorum*, laborabat. Accedebat spirandi difficultas, cum tussi & dolore capitis immani. Quibus exacerbatis in orci fauces præceps delabitur.

Deprehenduntur pulmones scirrhosi pleuræ & diaphragmati accreti. Ileum varias ecchymoses exhibebat. Colon ultra modum constrictum vix minimum digitum admittebat. Vesica vero tres lapides tunicatos recondebat, qui avellanæ molem vix superabant. WATERUS.

OBS. 1335. In cadavere cujusdam juvenis viginti annorum, *lithiasi* extincti, vesicæ pars sinistra erat inflammata, cum ulcere exiguo. Juxta idem latus protuberabant bini tumores a totidem lapidibus, qui fovea intra vesicæ fibras insculpta recipiebantur; quorum alter ad avellanæ magnitudinem accedens erat superficie aspera; alter quasi triangularis & acuminatus videbatur. Ren insuper sinister ulcere tactus deprehenditur. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1336. Vir sexagenario major *calculo vesicæ* laborabat. Tribus lapidibus litho-

chotomia extractis, inter atrociora tormina; ingruit febris ardens, prævio rigore: urinæ suffiaminantur: venter tumet, accedit delirium, & quinto ab operatione die e medio tollitur.

Prostata tumida, & scirrhosa deprehenditur. Occurrunt in vesica tres lapides, intra foveas vesicæ lateribus insculptas adacti; adeo ut inibi erant quasi incarcerati. EX ACTIS CHIR. PARIS.

OBS. 1337. Vir quinque & septuaginta annorum, post diuturnos & *acerbissimos vesicæ cruciatus*, sectionis periculum subire voluit. Nullus lapis manu lithotomi deprehensus, aut exemptus est. Octavo post operationem die moritur.

Vesica continebat triginta lapides in propriis tunicis inclusos; in peculiaribus quibusdam alveolis, quibus tota vesica replebatur, exiguo tantum meatu emissioni urinæ relicto. HOLTZAPPELLIUS.

OBS. 1338. Quidam mercator *dysuria* & *stranguria*, aliisque omnibus calculi signis, & symptomatibus torquebatur: sed immisso cathetere in vesicam, nil deprehenditur. Omnibus interea in pejus ruentibus ultimum diem clausit.

Exenterato cadavere, & secta vesica inveniebantur duo magni calculi, membrana seorsim inclusi. HOLLERIUS.

OBS. 1339. Juvenis trium & viginti annorum *calculo vesicæ* laborans, lithotomiæ submittitur; qua nonnulla duntaxat lapidis ramenta extrahuntur. Postridie obiit.

Lustrato abdomine deprehendebatur in vesica lapis variis prominentiis exasperatus, nidulans in peculiari cysti a retropulsis vesicæ membranis efformata. EX ACT. CHIR. PARISIENS.

OBS. 1340. Vir sexagesimum ætatis annum agens, macilentus & debilis, jamdudum *lithiasi* laborans, incassum celebrata lythotomia, ad plures migrat.

Inter cadaveris exenterationem occurrebat lapis, parvum ovum gallinaceum æquans, in vesicæ quadam fovea, cujus aditus angustior erat fundo, reconditus. EX ACT. CHIR. PARISIENS.

OBS. 1341. In cadavere cujusdam æthiopis quindecim annorum; & *calculo laborantis*, bis infausto successu secti, invenitur in parte postica vesicæ, lapis incarceratus in quadam cysti callosa, & in corpus vesicæ quasi immersa. EX ACT. CHIR. PARISIENS.

VESICA.

OBS. 1342. Vir quidam, omnibus *lapidis in vesica signis*, vitam molestissimam trahebat. Immisso cathetere nullus persentitur lapis. Post multos tandem cruciatus e vivis discessit.

Aperto cadavere invenitur lapis ingens in vesica, involucro anguillæ pellis instar, circumvestitus. DONATUS.

OBS. 1343. Instituta sectione cadaveris cujusdam *calculo* jamdiu *conflictati*. In propatulum veniebat intra vesicam calculus peculiari membrana involutus, & vesicæ tunicis arcte alligatus. TULPIUS.

OBS. 1344. In cadavere cujusdam, qui *omnia calculi signa* exacte habuerat, licet immisso cathetere explorari nequiverit, reperiebatur in vesica lapis nuci juglandi haud absimilis, & propria quasi tunica obvallatus. VERZASCHA.

OBS. 1345. Quidam a multis annis *calculo* atrociter vexabatur. Nullus tamen lithotomus unquam calculum in ipso deprehendere potuit. Post obitum reperti sunt calculi peculiari sacculo vesicæ adnato inclusi. BAUHINUS.

OBS. 1346. In cadavere cujusdam inter *calculi tormina* extincti, reperiebantur in vesica duo lapides a corrugatis vesicæ tunicis arcte circumdati. Præterea alter rea putredine erat consumptus. TULPIUS.

OBS. 1347. Inter sectionem cadaveris cujusdam mulieris, *febre maligna* sublatæ, *nullis*, dum viveret, *doloribus nephriticis* conflictatæ, reperitur in rene sinistro calculus triangularis peculiari cysti obvolutus, & immobilis. EX ACTIS CHIR. PARISIENS.

OBS. 1348. Quidam senex post acerbissimos cruciatus plurimos *calculos* eminxit. Tandem inter *ischuriam* obiit. Fluctuabant in fundo vesicæ undecim calculi, præter duos sat insignes, qui intra vesicæ tunicas latebant. TULPIUS.

OBS.

VESICA. OBS. 1349. In cadavere cujusdam *calculosi*, deprehendebantur novem lapides in totidem saccis, e vesica prognatis; adeo ut sic siti omnem catheteris explorationem fugerent. Ren sinister semi-putridus occurrit. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 1350. Inter exenterationem cujusdam viri ætatis consistentis, *lithiasi* extincti, detegitur lapis reconditus in cellula, processu quodam membranaceo, e lamina vesicæ interna oriundo, conflata & accurate clausa. EX ACTIS CHIRURG. PARISIENS.

OBS. 1351. Secto cadavere cujusdam, post diuturnos *calculi cruciatus* interempti, reperiebantur in vesica novem & triginta calculi, figura & magnitudine dispares. Latitabat unusquisque in suo receptaculo membranaceo. TULPIUS.

OBS. 1352. Inter anatomen cujusdam viri quinquagenarii inter *calculi tormina* extincti, reperiebantur tredecim calculi, in totidem vesicæ cellulis adacti. EX ACTIS CHIRURG. PARISIENSIBUS.

His subnectere licet observationem Lib. I. 1265.

ARTICULUS XIV.

Lapides lithontriptico erosi.

OBS. 1353. Viro octo & quinquaginta annorum, *calculo vesicæ* cathetere explorato, exhibetur remedium lithontripticum Anglicanum; cujus ope materiam viscidam, sabulosam, cum laminis & ramentis lapideis excernebat; imo & calculum nuclei olivæ molem æquantem. Elapsis octodecim mensibus, doloribus fugatis & lotio libere fluente, bene se habebat æger; adeo ut medicamen haud ultra propinatur. Postea *arthritici* obnoxius, *stranguriam* fugacem nonnunquam patiebatur. Post duodecim annos *dolore stomachi* atrocissimo, *immani vomitu* stipato, e medio tollitur.

Secto cadavere inveniebatur pylorus tumidus & obstructus: renes erant putridi & purulenti: ac delitescebat in vesica lapis crusta mucosa obductus. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1354. Quinquagenarius *calculo vesicæ*, cathetere explorato, conflictabatur, cum febre lenta & marasmo; ac omnibus signis ulceris in vesica. Huic tamen remedium Anglicanum per mensem subministratum fuit. Postea morbo in pejus ruente, ad incitas redactus, occubuit.

Lapis invenitur in vesica ad minoris ovi gallinacei molem accedens; in quem stupendum effectum exeruerat laudatum remedium: etenim fere tota superficies erat erosa. Præterea renes, & vesica, exulcerata deprehendebantur. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 1355. Quidam quatuor & triginta annorum, lapidem in vesica gestabat cum signis exulcerationis in ipsomet organo. Ipsi propinatum fuit lithontripticum Stephen per tres menses; quibus elapsis exacerbantur dolores, & cætera symptomata, usque ad obitum.

Occurrit lapis in vesica ad majoris castaneæ molem accedens, passim erosus & alte excavatus; quasi fuisset aquæ ex alto cadenti diu subjectus. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1356. Vir quatuor & septuaginta annorum post usum lithontriptici Anglicani per tres menses, lithotomiæ submittitur; cujus ope extrahitur lapis asper & inæqualis; ejus enim laminæ superiores mirum in modum absumptæ, inæqualiter, deprehenduntur. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

AR-

VESICA.

ARTICULUS XV.

Lapides innoxii.

OBS. 1357. In cadavere cujusdam nobilis sexagenarii, qui dum viveret *nullam de lithiasi suspicionem* habebat, & insultu apoplectico illico fere sublatus fuerat, reperiebatur in vesica lapis ingens accurate sphericus, & summe perpolitus, mali aurantii magnitudinem ferme æquans, & silicis instar durissimus. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 1358. Vir septuagenarius *febre* quadam *lenta*, ut plerumque solent senes, cum apepsia, virium languore aliisque symptomatibus laborabat, quibus tandem mortalitatem exuit.

Erat in vesica calculus durissimus, & pyriformis, in medio secundum longitudinem pervius ad urinæ fluxum; qui quatuordecim uncias pendebat. Nulla fuerat calculi suspicio. LOSSIUS.

OBS. 1359. Nonagenarius integra valetudine vixit. Postea feliciter præ caloris vivifici inopia extinguitur. Neque de urinæ suppressione, nec de *dolore vesicæ unquam* queri auditus est.

Inventi sunt in vesicæ alveo tres lapides leves & tota sua superficie æquales, quorum major ad ovum columbinum accedebat. BONETUS.

OBS. 1360. In cadavere cujusdam qui dum viveret *omni calculi signo carebat*, lapis in vesica, quem inscius & absque molestia gestabat, repertus fuit. MERCURIALIS.

ARTICULUS XVI.

Vesicæ defectus nativus.

OBS. 1361. Inter exenterationem cujusdam viri, ætatis quinque & triginta annorum, *frequenti mictione* per totum vitæ tempus laborantis, annotatur, haud citra omnium admirationem, vesicam plane defecisse. Ureteres vero, qui vesicæ munia obibant, magni admodum, vel summe dilatati deprehendebantur; & circa pubem coeuntes, in urethram desinebant. BLASIUS.

De vesica inflammata, vide Lib. I. observationem 1567.

- - - - gangrænosa, vide Lib. I. observ. 1257, 1303, 1592, 1681. Lib. II. 331.

- - - - putri, vide observationem Lib. I. 1402.

- - - - falso incusata, vide observationem Lib. I. 615.

De Hernia vesicæ, vide observationem Lib. IV. 135.

SECTIO DUODECIMA.

DE UTERO.

ARTICULUS I.

Uteri inflammatio.

UTERUS. OBSERVATIO 1362. Puerpera suppressis lochiis de *dolore in regione utheri* dura & tumida querebatur, cum *febre*, cephalalgia & tussi. Quarto die post partum in sese concidunt mammæ, & postridie obiit.

Uterus & ovaria phlogosi tacta deprehenduntur. Intestina materia quadam lactea obducebantur. Simili ferme humore scatebant pulmones; cum copia seri subalbicantis tum in pectore, tum in abdomine. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

ARTICULUS II.

Uterus ingens & infarctus.

OBS. 1363. Juvenis mulier extra tempus imprægnationis, *fluori albo copioso* obnoxia, cum *doloribus* gravativis immanibus in *regione hypogastrica*, incidit in hydropem uterinum; ac tandem post ingentes cruciatus, obiit.

Secto cadavere, hæc se obtulere. Uterus scilicet ingens & ponderis centum librarum; qui aquæ subcruentæ octo & viginti pintas continebat; præter quatuor molas, quarum major ad magnitudinem capitis fœtus nonimestris accedebat. Erant insuper varia corpora, quasi glandulosa, materia alba & viscida infarcta. Non apparebant ovaria & tubæ. Mesenterium firmiter utero annectebatur. Ac demum jecur erat aridum. CARONIUS.

OBS. 1364. Viduæ quinquagenariæ *venter tumuit*, sine noxa. Sed increscente in dies tumore, de *molesto pondere* querebatur. Interea artus inferiores fiunt œdematosi. Morbo per quadriennium persistente, & ingravescente; tandem viribus fractis ad plures migravit.

Inter exenterationem cadaveris, deprehendebatur ingens uteri moles, octoginta libras ponderans; partim ichore flavo; partim materia adiposa & oleoginosa infarctus erat. Occurrebant in medio crines, instar lanæ flavescentis, materia illa adiposa involuti. FABR. HILDANUS.

OBS. 1365. In cadavere puellæ, cujus *abdomen erat altissimum*, deprehenditur uterus adeo expansus, ut fere universam abdominis cavitatem adimpleret; & hinc viscera in angustissimum spatium coacta erant. Infarctus erat materia quadam rubicunda, carni minutim dissectæ haud absimili; & ejus latera partim erosa conspiciebantur; adeo ut pluribus in locis ad chartæ tenuitatem deducta essent. BAUGRANDIUS.

OBS. 1365. (*a*) Introspecto cadavere cu-

jusdam mulieris quæ *post partum* obierat, uterus maxime distentus & sanguine plenus reperiebatur, os ejus, labiorum cicatrice, obturabatur; & ovaria maxime tumentia apparebant. PORTAL.

OBS. 1366. Fœmina in tertium mensem gravida vapulat a marito, pedibusque ad hypogastrium conculcatur. *Venter* postea *crevit* inæqualiter. Inter denique difficilimum partum subita & enormi *hæmorrhagia* e medio tollitur.

Reperitur in substantia lateris dextri uteri steatoma ingens & rotundum, tredecim libras pendens. Ovaria & tubæ erant in statu naturali. CLAR. DE HAEN.

OBS. 1367. Cuidam mulieri *intumuit venter*, absque dolore. Sensim increscente tumore, de *molesto pondere* querebatur. Sub hac rerum conditione, post triennium fatis cessit. UTERUS.

Uterus ingens occurrit, ac diversis materiebus infarctus, carnosis nempe excrescentiis, membranis, tendinibus, ossiculis, lapillis, &c. adeo ut pondus omnium ad quadraginta libras accederet. ROUSSETUS.

Hunc ordinem ingrediuntur observationes Lib. I. 1363, 1426, 1429, 1431, 1443, 1454. Lib. IV. 143.

ARTICULUS III.

Uterus scirrhosus & cartilagineus.

OBS. 1368. Fœmina quinque & viginti annorum, formosissima, *febre ardente* corripitur, cum horroribus inordinatis & *dolore æstuante in hipogastrio*. Accedunt anxietates, cardialgiæ, cum spirandi difficultate. Interea *tumet abdomen*: dolor ad dorsum propagatur. Opportunis remediis omnia compescuntur circa nonum morbi diem, cum sanitatis spe; persistentibus tamen febre mitiori, & tumore abdominis. Ad quatuor menses, cum nonnullis induciis, protelatur hic status; donec adveniente ascite, cum tibiis œdematosis, ad plures demum abierit.

Lustrato cadavere, præter colluviem serosam in abdomine stagnantem, reperitur uterus a naturali magnitudine parum recedens, densior & firmior, cartilagineam, vel osseam duritiem æmulans. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 1369. Mulier sexagenaria a quinque & triginta annis, gestabat *tumorem scirrhosum* in regione uteri, qui *inter ventris tormina* acerbiora, sensim increverat. Circa quinquagesimum ætatis annum menses fuerant suppressi. Hanc suppressionem sequebatur *mania*, post septennium ab uteri hæmorrhagia fugata. Tandem compressis omnibus visceribus ab stupenda tumoris mole; erumpit exomphalos, & dein bubonocele, a cujus incarceratione enecatur.

Reperitur uterus ingens & pondo novem circiter librarum: ejus latera densissima & crassissima duritiem osseam extus assequebantur. Hæc crusta ossea scalpello secari nescia, nonnullas intersectiones quasi tendineas præ se ferebat. Cavum uteri erat plane oblitteratum. E DIARIO MEDICO.

OBS. 1370. Mulier quadragenaria *insultibus hystericis*, convulsivis, & vehementioribus obnoxia, in uteri tumorem durum & indolentem incidit, quo fugatur affectus hystericus. Sufflaminatis solito tempore mensibus, erumpunt *hemorrhoides*, nonnihil fluentes; quibus per viginti annos vexatur. Tandem tabe confecta, obiit.

Lustratis interaneis, conspiciebatur uterus ingens, vel ad capitis molem accedens, cujus ambitus erat durissimus, & mere osseus. Intus vero recondebat materiam purulentam, sordidam & fœtidissimam. EX ACT. CHIRURG. PARIS.

OBS. 1371. Quædam gravida circa finem

 noni

UTERUS. noni mensis *parturientium doloribus* torquetur, tam acerbis, ut hinc emergant lypothymiæ, cum maximis horroribus. Accedunt sudores frigidi: brachium dextrum infantis mortui extra collum uteri propendebat. Ac tandem interiit mater.

Abdomen sero sanguineo replebatur. Exempto fœtu, invenitur scirrhus durissimus in substantia uteri, qui magnitudinem capitis infantis fere adæquabat. FABR. HILDANUS.

OBS. 1372. Fœmina quadragenaria maximo *abdominis tumore* afficiebatur; donec tandem eo quotidie incrementum sumente, & magis indurescente, viribus deficientibus, naturæ debitum solveret.

Uterus, una cum abdomine, totus scirrhosus repertus est. Tanta pollebat duritie, ut vix cultro discindi potuerit. SCHOLTZIUS.

OBS. 1373. Quædam matrona quinque & sexaginta annorum post *casum e rheda*, in lævam capitis partem, defluxum persensit in maxillam diuturnum, & dolore stipatum; unde febris, sudores nocturni, phantasmata melancholica, & mors.

Pulmo erat inflammatus cum maculis nigris. Uterus scirrhosus immense tumebat, cum prostatis purulentis. DEODATUS.

OBS. 1374. Virgo triginta annorum, *mensium suppressione* laborabat, & dein doloribus rheumaticis. Accedit macies, & dein *ascites cum dolore immani circa pubem*; tumente pede cum dolore; ac demum malo increscente obiit.

Præter aquam in abdomine stagnantem, erat tumor orbicularis, carnosus, vel scirrhosus, subalbicans, externo uteri fundo adnatus. CRELLIUS.

OBS. 1375. Cuidam mulieri post *partum laboriosum*, remanet *venter tumidus*, unde emersit molæ suspicio. Accedentibus gravioribus symptomatibus, sequenti a partu die, interiit.

Inter cadaveris exenterationem, reperitur insignis uteri crassities, per totum ambitum scirrhosi, ad trium digitorum spissitudinem. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1376. Quædam mulier ob *ventrem tumidum*, *pro gravida* habebatur; cum incidit in *urinæ suppressionem*, cum dolore in hypogastrio. Tandem evanescente partus spe, & morbo ingravescente, fatis cessit.

Reserato abdomine, in conspectum venit uterus ingentis magnitudinis, deformis & callosus. SALMUTHUS.

OBS. 1377. Lapidiculæ uxor summa cum difficultate fœtum edit, qui paulo post extingitur. *Venter* remanet *tumidus*, cum suspicione molæ; die sequenti a partu interiit.

Insignis erat uteri crassities per totam substantiam scirrhosi; lateribus pollicis crassitiem superantibus. MANGETUS.

OBS. 1378. Mulier quinque & triginta annorum, *ventrem* ultra modum *protuberantem*, tredecim abhinc annis gestabat, *a subito suppressis mensibus*. Post varios & diuturnos cruciatus tandem extinguitur.

Instituta cadaveris sectione, in conspectum veniebat uterus ingens & scirrhosus; quatuor & quadraginta libras pendens. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1379. In cadavere cujusdam virginis septuagenariæ, cui *venter a pueritia intumuerat*, & menses quinquagesimo ætatis anno adhuc fluebant, deprehendebatur uterus ingens, durus & quasi cartilagineus; vel ponderis octodecim librarum. BLASIUS.

OBS. 1380. In quadam muliere hydrope *ascite* extinctæ, præter triginta mensuras lymphæ flavescentis, uterus ingens & scirrhosus occurrit. ROMMELIUS.

OBS. 1381. In cadaveribus variarum mulierum, quarum *venter* erat *protuberans*, uterum scirrhosum, & ad capitis humani molem accedentem vidit PARÆUS.

Inter affines recenseri debent observationes Lib. I. 1406, 1431, 1433, 1443, 1458, 1505, 1647.

ARTICULUS IV.

Uterus lapidescens.

OBS. 1382. Matrona sex & sexaginta annorum, nusquam de dolore vel gravitate in regione uteri querula; *diarrhææ biliosæ* obnoxia, *febre* corripitur; & fortuito contusionem patitur in osse sacro, quæ inflammationem & gangrænam lethalem post se trahit.

Deprehendebatur corpus lapideum ultra sex uncias pendens in ipsomet corpore uteri, inter tubam dextram, & uteri cervicem. In altero latere aliud occurrit etiam in ipsomet contextu uteri, sed mole minus: adeo ut pro scirrhis lapidescentibus haberi debeant prædicta corpora. PECQUETUS.

OBS. 1383. In cadavere cujusdam mulieris septem & triginta annorum, quæ *ventrem durum & protuberantem* jampridem gestabat, inveniebatur uterus lapideus, septem libras pendens. Lien simili ferme modo erat affectus. Hepar passim cartilagineum deprehenditur. Peritoneum vero crassum & durissimum vix cultro dividi poterat. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 1384. Exenterato cadavere cujusdam fœminæ *diuturno morbo* extinctæ, in conspectum veniebat uterus ingentis magnitudinis, & quasi lapideus; in cujus cavo annotabantur prominentiæ ad stalactites, forma & duritie accedentes. EX ACTIS CHIR. PARISIENS.

OBS. 1385. Inter sectionem cadaveris virginis sexagenariæ, observatur uterus triplo major, superficie inæquali, & substantia mere lapidea. EX ACTIS CHIR. PARISIENS.

ARTICULUS V.

Ulcus uteri.

OBS. 1386. Fœmina quinque & triginta annorum, post laboriosum partum *dolorem circa inguen* dextrum patiebatur; cum *mensium suppressione*. Decem elapsis annis *hæmorrhagia uteri* corripitur enormi, qua superata remansit fluor albus, hæmorrhagia nonnunquam recurrente. Sæviebat dolor in utroque inguine. Interea languet appetitus; urget sitis; ingruit molestissima cordis palpitatio & accedit hydrops. Viribus demum deficientibus inter hæmorrhagiam enormem anno ætatis sexagesimo quarto extinguitur.

Renes a variis sacculis conflati nullum parenchyma exhibuerant: ureteres summe dilatati deprehendebantur. Uterus occurrit mole major & scirrhosus: cujus tota facies interna ulcere cancroso conspurcabatur. Simili ferme modo lædebatur proximior vaginæ pars. CLAR. BAADERUS.

OBS. 1386. (*a*) Fœmina ætatis quinquaginta annorum, menstruis ab octennio deficientibus, *fluore albo* corripitur copioso, cum virium debilitate. *Pudenda erodebantur* ab acrimonia hujusce humoris; inde grumi sanguinis prodierunt, ingenti cum dolore præsertim in hypochondriis; & alvo adstricta. Tandem supervenientibus *immanibus circa pubem & anum doloribus*, cum vomitu materiæ biliosæ, mortua est.

In-

UTERUS. Introspecto cadavere, occurrit mesenterium scirrhosum. Uterus morbose hærebat vesicæ & intestino recto. Conspiciebantur hydatides sat magnæ circa ovaria purulenta & ulcerata. Uterus erat mole major, exulceratus, & pure conspurcatus. Ulcus extra uteri pomæria in vicinam quoque vaginam serpsit; nam hic canalis quasi gangræna tactus, prorsus nigricare visus est. MURALTUS.

OBS. 1387. Mulier de *maximo ventris dolore & lumborum* conquerebatur, non secus ac de anxietatibus circa præcordia, cum difficili decubitu ob ventrem qui intra viginti annorum spatium in *horrendam molem* excreverat. Inæqualis erat ventris durities, absque fluctuatione. Tandem inter hasce angustias ad Superos migravit.

Secto abdomine protinus effluxit liquor admodum putridus ad quatuor scilicet pintas. Tumor ingens & rotundus reliquam abdominis cavitatem adimplebat. Erat hic tumor uteri quadraginta libras pendens; quo secto patet substantia scirrhosa, cujus postica pars duodecim transversos digitos æquabat; & varia corpora glandiformia continebat. Uteri cavum replebat materia nigricans & putrida, instar pugni majoris crassa; quæ a mola, vel placenta non excreta, ortum forte sumebat. GRAAF.

OBS. 1388. Quædam matrona *dolore circa uterum* gravativo, & lancinante per triennium conflictabatur; cum quodam *fluxu albicante per vaginam*; intra quam detegitur corpus lapideum ad ovi gallinacei magnitudinem accedens, quod facile extrahitur. Procedente morbo & sævientibus doloribus excrementa & enemata per vaginam exitum sibi parabant; & paulo post occubuit.

Instituta cadaveris exenteratione, deprehendebatur ulcus sordidissimum, & gangrænosum in orificio uteri; labefactis vagina & intestino recto. EX ACTIS CHIR. PARISIENS.

OBS. 1389. Mulier nobilis vigesimum nonum ætatis annum agens, de *dolore circa orificium uteri* querebatur. Dein in *hæmorrhagiam* uteri incidit; quam recurrentem excipit *fluxus ichorosus & fœtidus*. Interdum erumpit sanguis majori proventu; succedente saniei fluxu. Tandem immani sanguinis profluvio extinguitur.

Lustrato cadavere inveniebatur ulcus cancrosum, circa ostium uteri, cujus fundus sphacelo tactus conspiciebatur. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 1390. In cadavere mulieris triginta annorum, quæ *fluxu albo* per septem menses laboraverat; ultimis temporibus gravi, dolorifico & *fœtidissimo*, cum *dysuria*; reperiebatur vesica ita distenta, ut ad capitis humani magnitudinem accedebat. Vagina ulcere sordido afficiebatur, cum variis occallescentiis. Uterus, tubæ & ovaria erant etiam purulentia defœdata. BLASIUS.

OBS. 1391. Matrona diuturno *fluore albo* detinebatur tam *acri*, ut præ nimio dolore incedere, aut quiescere non valeret. *Febris* incandescit, & *pudendi* labia tumefacta & *ulcerata* erant; urgente dolore hypogastrii. Omnia postremo in pejus ruunt, usque ad mortem.

Sectum cadaver exhibuit uterum exulceratum & scirrhosum; ac vagina a fœda manante colluvie putris evaserat. GRAAF.

OBS. 1392. Quædam mulier post sufflaminata catamænia, dolorem & inflammationem genitalium patiebatur; quæ propter verecundiam neglecta facessit in abscessum & *ulcus in collo matricis*. Tandem variis incassum tentatis, *dolores urgent*; accedunt febris & vigiliæ: ac postremo syncope lethali e medio rapitur.

Introspecto cadavere, tota uteri cervix exulcerata, & plane cancrosa, offenditur. FABR. HILDANUS.

OBS. 1393. Mulier a partu laborioso in *fluorem album* incidit, cum *dolore circa uterum*. Post quatuor menses inter hasce molestias, tandem vitam cum morte commutavit.

Inciso abdomine, reperiebatur uterus omnino purulentus & exulceratus. BLASIUS.

Ad hanc classem revocari debent observationes Lib. I. 1292, 1436, 1572. Vide insuper *Viscera putrida*.

AR-

ARTICULUS VI.

Uterus putris & gangrænosus.

OBS. 1394. Matrona sex & triginta annos nata *nephriticis doloribus* per octiduum gravissime divexata, *morbillis purpuratis* corripitur; qui cum altero die mox evanuissent; accesserunt convulsiones, quæ brevi misellam ægram ad libitinæ rationem mittunt.

Cor inveniebatur flaccidum, absque humore in pericardio. Ren sinister fovebat calculum phaseoli magnitudine: minor erat in dextro. Præterea uteri fundus intus & extus sphacelo tactus annotatur. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1395. Fœmina quadragenaria *post casum*, *dolores* in regione *uteri* acerbissimos patiebatur; qui septimo die cum vita cessarunt.

Exenterato cadavere, conspiciebatur uterus capitis puerilis magnitudine; qui scilicet in tumorem carnosum & gangrænosum, sine exulceratione, degeneraverat. Ejus cavitas erat angusta & concreto sanguine plena. Omentum ligamenti instar, externo uteri fundo firmissime alligatum erat. BARTHOLINUS.

OBS. 1396. Quædam mulier, cum per aliquot annos sensim emarcuisset, & omne alimentorum genus fastidivisset, paroxysmo febrili, *tertianæ* typum referente, cum maximo *ad hypogastrium dolore*, corripitur. Accedente rigore tertii insultus e vivis tollitur.

Pulmones erant nonnihil inflammati; cum hepate exsucco. Præterea uterus corruptus conspicitur & quasi gangræna affectus; plenusque tabo & sanie. THEVART.

OBS. 1397. Muliercula *dolores* ineffabiles *in uteri regione* patiebatur, cum continuo *sanguinis* profluvio. Mors sæpius optata hisce miseriis finem tandem imponit.

Uterus putridus deprehenditur; adeo ut cervix solo attactu a corpore uteri sese disjunxerit. Intestina a prægressis inflammatione & excoriatione, extrinsece coalita conspiciuntur. RUYSCHIUS.

OBS. 1398. In cadavere cujusdam mulieris *hydropicæ*, inter alias læsiones, uterum plane putrefactum, vidit POSTHIUS.

In harum numero adscribi debent observationes Libr. I. 1403. Libr. II. 363. Vide *Viscera putrida*.

ARTICULUS VII.

Uterus perforatus.

OBS. 1399. Mulier *quartana* laborans, de *mensium suppressione* querebatur. *Tumebat venter* absque gravitatis suspicione; hinc opem medicam efflagitabat. Inter præpostera remedia, fætus in utero enecatur, & putrescit; tractu temporis denudata ossa cadaverculi, uterum posteriora versus, circa intestinum rectum perforarunt; ita ut sensim per alvum una cum excrementis ossa fuerint excreta. Viribus tandem exhaustis, interiit.

Secto cadavere reperiebantur in utero ossa capitis, nonnullæque aliæ fœtus reliquiæ, cum putrido utero qua parte inspicit rectum perforato. ROUSSETUS.

OBS. 1400. Muliercula *lue venerea* affecta, *a novem annis gravida*, *fluxum* uber-

UTERUS. uberrimum, & *putidissimum* patiebatur *per genitalia*. Tandem ventre semper protuberante in *ischuriam* incidit, & fluxum alvi molestissimum. Progrediente morbo, vires deficiunt; & macie confecta extinguitur.

Invenitur, præter epiploon absumptum, tumor cysticus intestinis hærens & fœtum continens; in quo innotescunt genuina fætus involucra. Uteri fundus perforatus, & lato ulcere confossus annotatur. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 1401. Gravida de *dolore uteri* subinde conquesta, *laborioso partu* misere torquebatur. Quinto die fœtu jam extincto, periit.

Reserato abdomine, occurrit puer robustus extra uterum, omnibus involucris solutus, pedibus extensis lienem contingens. Uterus erat in parte sinistra disruptus; intus exulceratus & gangrænosus; cum tumore ad cervicem uteri usque se extendente, crassitie quatuor digitorum. E MISCELLAN. CURIOSIS.

De hacce læsione mentio subjicitur in observatione Libr. I. 1693.

ARTICULUS VIII.

Uterus absumptus.

OBS. 1402. Fœmina trigesimum tertium ætatis annum agens, levem *dysuriam* per plures menses tacite tulit. Dein malo ingravescente, *ejulatu horrifico* præsentes terrebat; cum *fætore insigni* a partibus afflictis. Simul querebatur de *dolore* atrocissimo *femoris* & *tibiæ*, quem solum opium in tripla dosi mitescere valebat. Interea morbus in dies exasperatur; *tumet abdomen*, cum ingentibus *circa uterum cruciatibus*, & *fluxu sanioso fætidissimo*. Sævit febris hectica cum macie: urget tussis violenta, cum sputo cruento. Tandem fatis imperantibus paruit.

Exenterato cadavere, nulla deprehendere licuit uteri vestigia, præter quædam ramenta fracida, parva, & in tetricam materiam euntia. Simili ferme labe inquinabatur vesica, usque collum. Introspecto pectore pulmones conspiciebantur exulcerati. NOZET.

Affinem casum exhibet observatio Libr. I. 129. Vide etiam *Viscera putrida*.

ARTICULUS IX.

Uterus inter partum disruptus.

OBS. 1403. Juvencula instante *partus tempore*, *urgentibus doloribus*, fœtum excludere frustra allaborabat: ac demum viribus fractis interiit.

Lustrato cadavere, uterus patet laceratus, & quasi ex ulcere perforatus; fœtu masculino perfecto, sed mortuo, cum secundinis extra uterum inter intestina latitante; manu tantum dextra in vagina prominente. Uterus dissectus in fundo, ad palmæ crassitiem scirrhosa duritie tumidus apparuit. SCHOLZUS.

OBS. (*a*) 1403. In cadavere cujusdam mulie-

lieris *inter partum extincta*, in conspectum veniebat uterus quinque fere uncias latus, & totidem longus, ante & retro compressus, & paulum supra ossis pubis marginem eminens. Apparuit foramen in ipso utero ad latus dextrum ostii; cujus caro spongiosa dissoluta abierat in multas, cruentas, tenues & araneosas membranas. Pars superior vaginæ erat enormiter dilatata; non adeo inferior. CLAR. HALLERUS.

OBS. 1404. Gravida septem & quadraginta annorum; post casum gravissimum *immanibus doloribus in latere dextro abdominis* torquebatur, fœtu nullum amplius motum edente. Post octiduum *parturientium dolores* patitur; inter quos frustra omni adhibita arte chirurgica, intra triduum rapitur.

Aqua subcruenta & fœtidissima stagnabat in abdomine, cum fœtus capite & brachio, suis involucris integris; quæ exitum sibi paraverant per uteri dilacerationem. BEHLING.

OBS. 1405. Paupercula uterum ferens, toto gestationis tempore semper de *doloribus in abdomine* querula, justo appropinquante partus tempore, inter ingentes conatus, cum parere nequiret, expiravit.

Secto abdomine, in conspectum venit infans mortuus extra uterum situs. Uterus disruptus, semi-putridus & sphacelatus occurrit. RAYGERUS.

OBS. 1406. Quædam mulier totos sex dies *parturiens*, tandem *dolorum vehementia* enecatur.

Reperitur uterus laceratus, & caput infantuli in ventris capacitatem dimissum. Erat autem in utero scirrhus, qui capitem infantis propemodum æquabat. FABR. HILDANUS.

OBS. 1407. Mulier quadragenaria, inter vigesimam graviditatem, circa solitum partus terminum fœtum mortuum enixa, *immani hæmorrhagia* nulla arte compescenda extinguitur.

Lustratis interaneis, reperiebatur uterus circa cervicem dilaceratus, unde hæmorrhagia. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 1408. Mulier ad quadragesimum ætatis annum accedens, cum jam septem fœtus mortuos peperisset; tandem octavo partu, fœtu non edito, succubuit. UTERUS.

Reperitur fœtus, omnibus numeris absolutus, in cavo abdominis, nullo velamine cinctus; ob uteri disruptionem. DOLDIUS.

OBS. 1408. (*a*). In cadavere fœminæ cui *inter sudores frigidos infans extractus* fuerat, reperiebatur in latere sinistro uteri prope cervicem insigne foramen. Uterus erat fere scirrhosus, crassissimus, ad intervallum tubarum tenuior quam alibi. CLAR. HALLERUS.

OBS. 1409. In cadavere cujusdam gravidæ *inter partus tormina* extinctæ, in conspectum veniebant in abdomine, placenta, & fœtus mortuus, quæ ex utero dilacerato exitum sibi paraverant. MULLERUS.

OBS. 1410. Quædam fœmina *inter pariendum* moritur; quæ dissecta exhibet infantem extra uterum supra intestina; a dilaceratione scilicet uteri prope cervicem. SALMUTHUS.

OBS. 1411. In cadavere mulieris *ex partu* mortuæ, compertus est uterus erumpente infante laceratus, cum capite in lævam ventris capacitatem dimisso. FABR. HILDANUS.

OBS. 1412. In cadavere *parturientis* occurrit in utero fœtus maturus & robustus, qui maximo impetu se movens ad exitum, uterum in latere dextro laceraverat. FABR. HILDANUS.

OBS. 1413. Corpus mulierculæ *inter partus tormina* extinctæ, exhibebat uterum disruptum, cum fœtu mortuo in abdominis cavo. Placenta erat ostio uteri accreta. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1414. Lustrato cadavere mulieris *inter partum* sublatæ, deprehendebatur fœtus nonimestris mortuus in abdomine; ab utero dilacerato circa cervicem. E DIARIO MEDICO.

OBS. 1415. In cadaveribus plurium mulierum *inter partum difficilem* raptarum, uterus erat dilaceratus nunc in fundo, nunc

UTERUS. nunc circa latera; sed sæpius in cervice. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1416. Aperto abdomine *parturientis* extinctæ, repertus est fœtus intestinis incumbens, rupto utero; cum magna sanguinis copia in abdomine. GUILLEMEAU.

OBS. 1417. Similem ferme casum observavit in paupercula parturientis cadavere PINEAU.

ARTICULUS X.

Uteri hydrops.

OBS. 1418. Fœmina post partum retinuit *ventris tumorem*, qui sensim per quatuor annos increscens, tandem tres ulnas in ambitu excedebat.

In mortuæ cadavere occurrit uterus in tantam molem extensus, ut totum ventrem occuparet. Omentum & peritoneum computruerant, omniaque viscera gracilia in angustum locum erant redacta. Incredibilem aquæ copiam, purpureæ & cruentæ continebat uterus, cujus cavitas tantæ capacitatis fuit judicata, ut puer decem annorum facile potuerit in eo delitescere. Annotabatur in orificio uteri tumor orbicularis, quo arcte claudebatur prædictum ostium. Recondebat hic tumor materiam albam tenacem, & glutinis instar concretum. BONETUS.

OBS. 1419. Mulier quinquagenaria, cujus menses ab anno duntaxat supprimebantur, incidit in *tumore ventris*, qui quotidie increscens, tandem elapsis quatuor annis, misellam suffocat.

Instituta cadaveris sectione, deprehenditur uterus in immensam molem distentus, & peritoneo adglutinatus, stupendam aquæ copiam, vel septuaginta libras continens. Observabantur in ejus ambitu innumeræ vesiculæ humore viscido turgidæ. Præterea reperiebatur circa cervicem uteri tumor durus, ovi anserini magnitudinem æquans. Pulmones quoque erant labefactati, cum stagnante aqua in thoracis cavo. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 1420. Mulieri ab infelici partu & *suppressis lochiis*, *tumor* protuberat; & sensim increscente malo inflantur pudendi labra. Dein accedunt strangulationes, & *suffocationes*. Ingruente demum febre hectica, & fractis viribus, e vita decessit.

Prima sectione multum saniei emisit abdomen. Reperitur uterus mole maximus, ad diaphragma sese extendens; omnibus aliis reconditis visceribus; Peritoneo, aliisque partibus hærebat; sanguinem purulentum, cum aqua commixtum, qualis prima sectione educebatur, continebat. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1421. Fœmina quædam leprosa *tumorem in ventre* habebat, qui prægnationem ostendere videbatur. Præterito tandem partus tempore, cogitatur de *hydrope*; qui accedentibus solitis symptomatibus tandem manifestus evadit; & postea lethum accersit.

Introspectis interaneis, in propatulum veniebat uterus ingentis molis; & colluvie aquea citrina, & putrida, mire distentus. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 1422. Quædam mulier cum uterum se gerere existimaret, *intumescente* quotidie *ventre*, prægresso statuto partus tempore; tandem malo corporis habitu, *febre lenta* corripitur, & post plures menses obiit.

Cum inter ægritudinem dispar sententia a medicis prolata esset; lustrato cadavere, invenitur uterus aqua plenus; quod nullus animadverterat. DONATUS.

OBS. 1423. In cadavere fœminæ quæ

per

per plures annos *ventrem mole stupendum* gestaverat, uterus ingens ultra centum aquæ libras continebat: Peritoneo erat connatus. Ovarium dextrum mire etiam excreverat; quasi e novem ovis anserinis conflatum videbatur. VESALIUS.

OBS. 1424. Inter sectionem cujusdam mulierculæ *hydrope extinctæ*, invenitur uterus plurima aqua turgens, & vesiculis quibusdam purulenta materia prægnantibus distinctus. Pariterque abdomen multa aqua erat distentum. CAR. PISO. UTERUS.

OBS. 1425. In cadavere virginis quinquagenariæ, cachecticæ, & *ventris tumore* a triennio laborantis, deprehendebatur uterus pustulis aquosis refertus, cum saniosa, & fœtida colluvie in abdomine. BLANCARDUS.

Exemplum hujusce læsionis præbet observatio Lib. I. 1363.

ARTICULUS XI.

Uterus effuso sanguine turgens.

OBS. 1426. Mulier post infelicem partum, *immanes cruciatus in cervice uteri* persensit; nec mariti congressum amplius ferre potuit. Nulla postea fluxerunt menstrua. Tandem incidit in dolores ventris & lumborum intolerabiles. *Uterus durus & tumens* e contactu deprehendebatur. Accedente demum febre gravissima, & ultra modum sævientibus doloribus, extinguitur.

Secto cadavere, invenitur abdomen aqua cruenta, nigra & fœtidissima repletum. Cervix uteri spississima, ac velut cartilaginosa, transversi digiti crassitie coaluerat. Uterus demum mole ingens sanguine putrido & grave olente turgebat. PLATERUS.

OBS. 1427. Quædam fœmina quinquagenaria, infœcunda, mensium difficultate laborabat; inter quorum scilicet fluxum *dolores immanes* patiebatur in *abdomine subtumido*: sanguine nonnunquam e naribus erumpente. Sub qua rerum conditione casu fortuito enecatur.

Exenterato cadavere deprehendebatur osculum uteri processu quodam membranoso, e vagina oriundo obturatum: relictis duntaxat duobus exiguis foraminibus. Uterus vero occurrit mole major ab stagnante sanguine in ejus cavo distentus. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1428. Quædam mulier post difficilem & *laboriosum partum*, *inflammationem in cervice uteri* patiebatur; cujus latera brevi coaluerunt; adeo ut præpediretur lochiorum fluxus. Abdomen postea permanet tumidum, cum atrocibus doloribus, quibus tandem conficitur misella decumbens.

Lustrato cadavere, reperitur muliebris sinus gangræna tactus. Uterus vero aqua cruenta, putredinem redolente, erat distentus. SCROCKIUS.

Ad traditus accedit observatio Lib. II. 186.

UTERUS.

ARTICULUS XII.

Mola vesicularis.

OSB. 1429. Mulier juvenis de molesto *tumentis abdominis pondere*, ante & post puerperium querebatur; alias sana. Menses interea, & urinæ rite fluebant. Accedit autem ut levi lapsu corrueret, tertio ante obitum die; hinc *dolores atrociores*, suffocatio, & mors.

Reserato abdomine exiliit humor cruentus. Uterus omnem fere implebat cavitatem, compluribus ligamentis ad peritoneum & diaphragma revinctus. In tunica uteri, ubi casus ipsam alliserat, sugillatio conspiciebatur, cum disrupto peritoneo. Molam recondebat uterus, circa fundum sitam, cucurbitam æquantem; cum ingenti hydatidum copia, diversis materiebus turgentium, quarum majores ad ovum gallinaceum accedebant. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 1430. Introspecto cadavere cujusdam mulieris quæ *pro gravida* habebatur; sectione uteri in conspectum venit substantia membranacea globosa, innumeris vesiculis aquosis, & pellucidis referta. MERCATUS.

Haud absimilis læsionis exemplum præbet observatio Lib. I. 1438.

ARTICULUS XIII.

Mola carnea.

OBS. 1431. Quædam mulier de *dolore ventris & lumborum*, ac de anxietatibus circa præcordia conquerebatur. Interea *venter in horrendam molem* sensim excreverat, cujus primordia jam ante quinque & viginti annos persentire cœperat. Inæqualis erat ventris durities, & nulla percipiebatur fluctuatio. Urget dolorum ferocia: collabuntur vires; ac demum anno ætatis quinquagesimo, vitam cum morte commutavit.

Inter sectionem cadaveris reperiebatur in abdomine præter octo circiter libras liquoris admodum putridi, ingens tumor rotundus, qui totam fere abdominis cavitatem adimplebat. Ex adhærescentibus tubis & ovariis uterus dignoscitur, qui ad minimum quadraginta libras pendebat; cujus substantia partim scirrhosa, partim glandulosa videbatur. Ejus cavum occupabat materia crassa, instar majoris pugni, nigricans, & putris. GRAAF.

OBS. 1432. Paupercula se *uterum gestare opinabatur*; exactis novem mensibus, nil producitur; & perseverat *tumor*. Cum annos sexdecim has tumoris molestias tulisset; tandem emaciata, ad Superos migravit.

Reserato abdomine; uterus undequaque distentus magnam cucurbitam referebat. Ejus laterum crassities quinque transversos digitos æquabat. Massam carneam continebat, quæ pro mola utero accreta habebatur. Præterea deprehendebatur in collo uteri abscessus steatomatis naturam referens. BALLONIUS.

OBS. 1433. In cadavere mulieris, quæ a septemdecim annis *tumorem abdominis* gestabat, reperitur uterus ingens unico ovario præditus, ita durus & scirrhosus, ut vix cultro secari posset. In ejus cavo deprehendebatur carnea moles caput pueri æquans, diversis materiebus, atheromatum in-

instar, referta & utero hærens. Insuper conspiciebatur in media uteri cervice tumor durus, cartilagineo osseus, totam viam occupans. PARÆUS.

OBS. 1434. Cadaver mulieris, cujus *abdomen* ita *intumuerat* ut tres haberet in ambitu ulnas, exhibebat præter ingentem aquæ copiam, uterum in eam molem elatum, ut totum fere abdomen occuparet. Recondebat molam ex multis duris & scirrhosis condylomatibus, & nonnihil purulentis constantem. Diaphragma multis in locis exesum conspiciebatur PAVVIUS.

OBS. 1435. Matrona *gravidam se esse putabat*. Elapsis aliquot mensibus pejus se habere cœpit, ventre de die in diem crescente. Interea deficit appetitus, urgent *ventris dolores*, præsertim in latere sinistro. Tandem cum in hac miseria ultra duos annos languesceret, aucta febricula, e vita discessit.

Secto abdomine, plurimum aquæ subcruentæ effluxit. Uterus conspiciebatur ingens, molam carneam, duram, hinc inde putridam recondens, cum aquæ fœtidæ libris sex. Ovaria ad pugni magnitudinem excreverant. Ren sinister erat putris, & hepar purulentum. FABR. HILDANUS.

OBS. 1436. Puella ttedecim annos nata, post casum ab alto, de colli dolore queritur. Post plures hebdomadas emersit *dolor in dorso*; *dein in hypogastrio*. Gravida pronunciatur. Aucta tamen in dies ægritudine post duos menses ad meliorem vitam transit.

Uterus ovi gallinacei magnitudine reperitur ulceribus obsitus; sed sine pure & fœtore. Continebat frustulum carnis spongiosæ, & putridæ, uncias quatuor pendens. BARTHOLINUS.

OBS. 1437. Quædam mulier quadragesimum primum ætatis annum agens, per sexennium, *abdomen utriforme* gestabat, sine tamen molestia, si excipias pondus. Tandem fatis cessit.

Instituta cadaveris sectione, reperiebatur in utero ultra modum tumente, mola rotunda e pluribus vesicis, juglandis magnitudine, conflata, & utero adnata, ponderis quindecim librarum. LOSSIUS.

UTERUS.

OBS. 1438. Mulier quinquagenaria ex congressu cum adolescentulo imprægnatur. Adsunt omnia graviditatis signa ad quartum mensem, quo menses copiosi fluebant, & singulis mensibus recurrebant, *ventre* manente *tumido*. Nono mense *parturientium dolores* passa est; sed nihil excluditur. Menses identidem fluunt, permanente ventris tumore. Tandem pluribus elapsis annis, inter mœrorem & ærumnas mortua est.

Inter exenterationem cadaveris inventæ sunt in utero duæ molæ carneæ distinctæ. POLLET.

OBS. 1439. Mulier septem & quinquaginta annorum, per plures annos, *frequenti dysuria* laborabat, ægre etiam dejiciebat, & *pondus* molestissimum patiebatur *circa genitalia*; donec viribus exhaustis occubuit.

Secto utero occurrit mola extus ossea & intus carnea, totum visceris cavum, cum arcta connexione replens. EX ACTIS CHIRURG. PARISIENSIBUS.

OBS. 1440. Fœmina quinquagesimum quintum ætatis annum agens, *tumorem* durum quindecim abhinc annis in *abdomine* gestabat; cujus demum incremento varii emergunt morbi, quibus extinguitur.

Reperiebatur uterus ingens, continens molam carneam, cum aquæ citrinæ libris duodecim. E DIARIO ERUDITOR.

OBS. 1441. In cadavere mulieris a quindecim annis viduæ, ac vitæ integræ, cujus *abdomen* erat *utriforme*, quale est hydropicorum; reperiebatur mola vivens, & incorrupta. DURETUS.

OBS. 1442. Inter sectionem mulieris *tumore uteri* laborantis, deprehendebatur in utero mola, ovo anserino magnitudine æqualis, & putrida; cum male affecta uteri substantia. PARÆUS.

Huicce classi adscribi debent observationes Lib. I, 812, 1366, 1647, 852.

AR-

UTERUS.

ARTICULUS XIV.

Mola ossea.

OBS. 1443. Matrona quinque & septuaginta annos numerans, *mictum cruentum* per nonnullos menses passa, *febre* corripitur, *ventris torminibus*, & dolore lumborum stipata. Dein urinæ mucosæ, purulentæ & fœtidæ evadunt; cum exacerbatis doloribus, & deficientibus viribus occubuit.

Exenterato cadavere, in conspectum venit ren sinister mole major, lapidem & arenulas, cum materia purulenta & graveolente recondens. Uterus ingens & scirrhosus, capitis magnitudine, corpus quoddam compactum, & quasi osseum, ad uncias sex accedens, fovebat. EX ACT. CHIRURG. PARISIENS.

OBS. 1444. Fœmina septem & quinquaginta annorum *asthmatica*, de quodam *pondere in hypogastrio*, cum mingendi difficultate jamdiu querebatur. Tandem vehementiori insultu asthmatico enecatur.

Uterus continebat molam carneam pugni magnitudinem superantem, substantiæ uteri firmiter accretam, & partim osseam. Pulmo dexter scirrhosus pleuræ hærebat. EX ACT. LONDINENSIB.

His subnectere licet observationem Lib. I. 1439.

ARTICULUS XV.

Lapides in utero.

OBS. 1445. Virgo sexagenaria major, de quodam *pondere in regione uteri*; non secus ac de doloribus in lumbis & femoribus multis abhinc annis conquerebatur; cum incessu difficili. Præterea immani pruritu in sinu pudoris, & vicinis partibus vexabatur. Tandem inflammatione pectoris enecatur.

Aperto cadavere, inveniebatur in cavo uteri, haud insolitæ molis, lapis durissimus, & albicans, superficie inæquali; ac drachmas novem pendens. EX ACT. CHIRURG. PARISIENS.

OBS. 1446. Vetula quinque & septuaginta annorum, *mingendi difficultate*, acerbissimis *doloribus in lumbis*, pube & peritoneo stipata, a quindecim circiter annis conflictabatur. Sub quo rerum statu sensim exacerbato tandem occubuit.

Lustrato cadavere reperiebantur renes, cum vesica, plane inculpati: sed uterus scirrhosus fovebat calculum levem & friabilem ponderis quatuor unciarum. EX ACT. CHIR. PARISIENS.

OBS. 1447. Inter exenterationem cadaveris cujusdam fœminæ, quæ jampridem acerbissimis *doloribus in hypogastrio* torquebatur, inveniebantur in utero duo & triginta lapides, quorum majores ad fabæ magnitudinem accedebant. MORUS.

OBS. 1448. Plura prostant apud varios auctores, autopsia anatomica edoctos exempla *lapidum intra uterum* delitescentium, *absque*, vel levissimo, *incommodo*. EX ACT. CHIR. PARISIENS.

OBS. 1449. In cadavere mulieris *doloribus uterinis*, *cum febre*, diu vexatæ, extractus fuit e dissecto utero lapis ingens, gypseus, mucori nigerrimo, & copioso innatans. DONATUS.

OBS.

OBS. 1450. Matrona de *dyspnaa* querula, *abdomen* gestabat *tumidum*, cum suppressis mensibus. Dein in *ascitem* incidit, & post decennium moritur.

Reperiebatur in utero lapis quatuor librarum, coloris fusci, & multis eminentiis exasperatus. BARTHOLINUS.

OBS. 1451. Instituta sectione cadaveris cujusdam viduæ, quæ ob *ventrem tumidum*, pro gravida inconsulto habebatur, reperti sunt plures lapides in utero. MŒBIUS.

UTERUS.

OBS. 1452. In lustratis cadaveribus variarum mulierum *lapides in utero* se observasse testantur HOLLERIUS, GEMMA, THOMAS A VEGA, &c.

Ad traditas accedunt observationes Lib. I. 632. Lib. IV. 113.

ARTICULUS XVI.

Fœtus petrefactus.

OBS. 1453. Inter exenterationem cujusdam mulieris septuagenariæ, *ab octo & viginti annis*, uti videbatur, *gravida*, deprehendebatur in utero infans in orbem implicitus, & ex transverso positus in sua cysti callosa. Omnia hujusce cadaverculi viscera, etsi summe conspicua, sicca & indurata annotabantur. Manus præsertim & pedes observabantur plane lapidefacti, & quasi marmorei. ALBOSIUS.

Affinem casum exhibet observatio Lib. I. 1536.

ARTICULUS XVII.

Os uteri occlusum & obturatum.

OBS. 1454. Quædam mulier *per sex dies partus dolores* patiebatur. Infans primis diebus vivus persentiebatur. Tandem nulla signa vitæ edens, matrem jam doloribus fractam e vivis tollit.

Aperto utero emanavit fœtor intolerabilis. Exempto infante, collum uteri abscessu turgidum reperitur, cum sanie putidissima, cui prædictus obex omnem egressum denegabat. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 1455. Expleto gestationis tempore, fœmina *nullo conatu fœtum eniti potuit*. Hinc extinctus infans miseræ quoque matris acceleravit interitum.

Sectum cadaver exhibebat in orificio uteri carneam excrescentiam, qua plane obturabatur ostium; & omnem infanti exitum denegabat. BARTHOLINUS.

OBS. 1456. In cadavere cujusdam *fœminæ salacissimæ* & sterilis, arteria spermatica bifida reperiebatur. Extra collum uteri propendebat excrescentia carnea, longitudine digitum minorem, crassitie vero lumbricum æquans, quæ uteri collum exacte claudebat; adeo ut nullum semen uterum ingredi potuerit. BIERLINGIUS.

OBS. 1457. Mulier quinto graviditatis mense *paralysi inferiorum partium* corripitur. Ob longam in decubitu moram, gangræna

UTERUS. græna repente nates occupat; ac nil conferentibus præsidiis moritur.

Reperiebatur os uteri arctissime clausum, cum fœtu optimi habitus mortuo. BARTHOLINUS.

OBS. 1458. Quædam matrona *post primum* & laboriosissimum *puerperium sterilis* mansit. Post obitum secta exhibet in cervice uteri scirrhum, magnitudine ovi anserini, qui hanc viam plane obturabat. HILDANUS.

OBS. 1459. In alia muliere, etiam *sterili*, deprehendebatur in uteri cervice interiori tuberculum pisi magnitudine, quo accurate obturabatur illud ostium. JOUBERTUS.

Huc pertinent observationes Lib. I. 1418, 1426, 1427, 1433.

ARTICULUS XVIII.

Uterus duplex.

OBS. 1460. Virgo nobilis vigesimum sextum ætatis anuum agens, diu ægra, orthostadia tamen, mensibus modo nimiis, modo deficientibus laborabat. Urina erat limpida: *hystericis* tandem *convulsionibus*, quibus erat obnoxia, fere absque ullo decubitu, interiit.

Lustrato cadavere occurrit ren unicus, in sinistro latere situs, a naturali forma degener, & libras urinæ duas continens. Duplex reperitur uterus, cum duabus vaginis: uterque unico ovario, a naturali minime recedente instruebatur. CLAR. HALLERUS.

OBS. 1460. (*a*) Inter sectionem cadaveris cujusdam virginis novemdecim annos natæ, patebant duo orificia vaginæ, suo hymene instructa. Duæ vaginæ ad latus sibi positæ & æquales orificium uteri excipiebant; qui etiam duplex reperiebatur. Unica tamen utrinque erat tuba, cum unico ovario. CISENMANNUS.

ARTICULUS XIX.

Uteri defectus.

OBS. 1461. Lustrato cadavere cujusdam fœminæ *sterilis*, alias sanæ, quæ mirum in modum querebatur quoties cum viro coibat; genitalia externa, & vagina, nil peculiare & morbosum referebant; sed haud citra stuporem annotabatur, uterum & testes plane desiderari. COLUMBUS.

De Utero materia crassa repleto, vide observat. Lib. I. 1310. Lib. II. 776.

De Uteri hernia, vide observat. Lib. IV. 140.

De Uteri prolapsu, vide observat. Lib. IV. 141.

S E-

SECTIO DECIMA-TERTIA.

DE TUBIS ET OVARIIS.

ARTICULUS I.

Hydrops tubarum.

OBSERVATIO 1462. In cadavere virginis trium & quadraginta annorum, quæ ab octodecim annis *ventris intumescentia molestissima* laboraverat, cum extrema macie totius corporis; abdomen in tantam molem excreverat ut reliquæ partes vix conspicerentur; quo aperto nulla aqua effluxit: omnis enim continebatur in dextra uteri tuba, ad libras scilicet duodecim & centum. Crassitiem semi-digiti habebant tubæ morbosæ latera, quorum superficies multis vesiculis aquosis, quasi conspersa, cernebatur. In latere opposito alter tumor conspiciebatur continens purulentam, fungosam, & cartilagineam materiam. Hepar insuper se præbet multis hydatidibus obsitum, quarum majores ovum columbinum superabant. MUNNICKS. OVARIA.

OBS. 1463. Inter exenterationem cadaveris cujusdam fœminæ *sterilis*, & cujus *abdomen* multis abhinc annis in *immensum tumebat*, maxima colluviei purulentæ copia reperiebatur in utraque uteri tuba. TULPIUS.

In hac classe recipi queunt observationes Lib. I. 1064, 1693, 1755.

ARTICULUS II.

Tubarum purulentia.

OBS. 1464. Fœmina triginta annorum innupta & ruricola, post *febrem quartanam* pertinacissimam, menstruis caruit; *tumoremque* mox in *sinistro hypochondrio* animadvertit; cui in dies increscenti jungitur *ascites*. Progrediente morbo ad paracentesim confugitur, qua educitur colluvies quædam gelatinosa ad quatuor & viginti libras. Tandem erumpente e pulmonibus pure suffocatur.

Reserato pectore patent bronchia & trachea pure scatentia, a disrupta pulmonum vomica. Lustrato abdomine constitit tubam Fallopianam, mire expansam, tumorem sinistrum efformasse, qui scilicet laticis purulenti albi octodecim libras continebat. CLAR. DE HAEN.

OVARIA.

ARTICULUS III.

Fœtus in tuba.

OBS. 1465. Mulier quatuor & triginta annos nata, poſt decennium *ſterilis* conjugii, tandem impraegnatur. Tertio geſtationis menſe fœtus motionem circa ilium ſiniſtrum perſentit. Quinto de *pondere mobili per abdomen* queritur. Paulo poſt male ſe habere cœpit; ingruunt ſcilicet *vomitiones*, & ſæviunt *ventris tormina*, cum teneſmo. Octavo menſe exacerbatis ſymptomatibus dejecit nonnulla fœtus putridi oſſa, & dein totum ferme fœtum membratim, cum materiebus ichoroſis per podicem enixa fuit. Nonnullis elapſis menſibus inter haſce anguſtias tandem obiit.

Secto cadavere in conſpectum venit omentum ſiniſtrorſum protenſum, & peritoneo hærens, non ſecus ac ovario & veſicæ. Inteſtinum ileum varias inflammationis notas exhibebat. Uterus erat incolumis. Placenta vero invenitur denſiſſima & albicans; fimbriis tubæ Fallopianæ, non ſecus ac inteſtino colo implantata, cui ulcere exeſo, & perforato hiabat placenta. CLAR. BIANCHI.

OBS. 1466. Quædam gravida quatuor & viginti annorum, novem elapſis menſibus in parturientium dolores incidit; ſed incaſſum. *Venter* poſtea ſimili ferme modo *tumet*, ſine tamen magna moleſtia. Sub hoc ſtatu nonnunquam recurrunt *tormina atrociora*. *Febris* tandem exſurgit, cum *diarrhœa* enormi, & ventris ſubſidentia. Rebus poſtremo in pejus ruentibus circa ſeptimum a primo graviditatis indicio annum ad plures migrat.

Reſerato abdomine reperiebantur infantis oſſa integra, uti videbatur decimeſtris, in tuba Fallopiana ſiniſtra, quæ denſitatem & craſſitiem uteri contraxerat; variaſque gangrænæ notas exhibebat. Simili ferme labe afficiebatur hærens inteſtinum rectum, in quod tuba pervio foramine hiabat; adeo ut tumores cum carnibus putridis per hancce viam exitum ſibi paraverant. E DIARIO MEDICO.

Inter affines numerari debent obſervationes Lib. I. 1476, 1478, 1753. Inſuper vide *Fœtus extra uterum*.

ARTICULUS IV.

Ovaria tumentia.

OBS. 1467. Cuidam mulieri *venter poſt puerperium* in tantam magnitudinem ſenſim *increverat* ut ejus ambitus continebat quinque pedes geometricos. Miſeram ſub hac rerum conditione aliquandiu traxit vitam. Tandem triduo ante obitum, rupto umbilico ultra octodecim aquæ menſuræ effluxerunt, paululum ſubſidente ventre.

Luſtrato corpore, reperiuntur viginti aquæ menſuræ in abdomine. Ovarium dextrum ad ovi anſerini magnitudinem erat adauctum, pilis, & materia quadam purulenta, oleoginoſa & alba infarctum. FABR. HILDANUS.

OBS. 1468. In cadavere pauperculæ, *hydrope* defunctæ, abdomen continebat ſeri limpidi octo & quadraginta libras; poſt cujus effluxum *tumor* remanſit in *inguine ſiniſtro* duriſſimus, de quo patiens diu conqueſta erat; qui nihil aliud erat quam ovarium glandulis & hydatidibus intus & extus compactum, & tres libras pendens. Ovarium dextrum ſimili ferme modo affi-

cie-

ciebatur; & decem ponderabat uncias. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 1468. (a) Secta muliere, quæ *tumorem in regione illiaca sinistra* gerebat, reperiebatur ovarium ejusdem lateris maxime distentum, & intus aquæ circiter pintam continens; præterea corpora lutea innatantia, & vesiculæ quamplurimæ sero turgidæ apparebant. PORTAL.

OBS. 1469. Lustratis interaneis cadaveris cujusdam virginis *hysterica*, in conspectum veniebat ovarium, instar majusculæ pilæ, protuberans, croceo humore infarctum, & vicinas partes tingens. Grave olebat prædictus latex, & quid tetrum præ se ferebat. VESALIUS.

OBS. 1470. Inter exenterationem cujusdam virginis quatuordecim annorum, *affectibus hystericis* etiam obnoxiæ; sed pulmonum inflammatione sublatæ, deprehendebatur ovarium dextrum mole majus & humore quodam luteo & fœtidissimo scatens. VESALIUS.

OBS. 1471. In cadaveribus variarum *hystericarum*, deprehenduntur ovaria, nunc mole majora, nunc vesiculis sero limpido, vel croceo plenis, referta; nunc materiam similem sero, vel purulentam, cum copia pilorum recondebat. J. BAUHINUS. OVARIA.

OBS. 1472. Cultro anatomico subjectis cadaveribus nonnullarum *hystericarum*, deprehendebantur ovaria excedentia magnitudinem pilæ palmariæ; materia nunc viscida, nunc auriginosa, nunc crocea infarcta. DIEMERBROEK.

OBS. 1473. In cadavere mulieris novem & triginta annorum, quæ jamdudum *doloribus nephriticis*, cum vomitu & urina cruenta, erat obnoxia, in apricum veniebat ovarium ingens, & materia quadam steatomatosa, cum ossibus & pilis fœtum. E DIARIO ERUDITORUM.

OBS. 1474. In virginibus *hystericis* testes pugno grandiores, seroso semine turgentes; quin etiam tubam uteri amplificatam, & valde dilatatam sæpius se vidisse testatur RIOLANUS.

De simili læsione mentio subjicitur in observationibus Lib. I. 110, 1435.

ARTICULUS V.

Ovaria ingentia.

OBS. 1475. Fœmina triginta annorum, *mensibus deficientibus*, & doloribus nephriticis obnoxia, de *dolore stomachi* circa lienem, cum *tumente abdomine*, & nonnulla fluctuatione querebatur. Præterea febre lenta, siti, tussicula & vigiliis laborabat. Progrediente morbo venter magis protuberat, & macilentior evadit: deficit appetitus; febris & dolores exacerbantur, lotio parce fluente. Celebrata paracentesi, educitur primo materia crassa, viscida, purulenta & saniosa ad libras tres; & dein aqua ad duplum. Postridie subito corripitur *dolore sævissimo in latere sinistro* ad pedem se spargente; cum sudore immani, vomitu & lypothymiis, ac brevi ad plures abiit.

Reperitur in sinistra abdominis parte tumor ingens, & in dextra saccus aqua plenus ejusdem ferme magnitudinis. Peritoneum erat densissimum, crassum & scirrhosum. Stomachum & intestina obsidebant tumores albicantes, scirrhosi & grandiniformes. Epiploon semi-putridum observatur. Tumor lateris sinistri nil aliud erat quam ovarium viginti circiter libras pendens; & materias diversæ sortis distinctis cellulis recondens. Ovarium dextrum in saccum ejusdem lateris abierat. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OVARIA.

OBS. 1476. Mulier quadragenaria, mensibus jam per plures annos suppressis, de *tumore in abdomine* conqueritur, qui sensim stupendam molem assequitur, pro variis symptomatibus hinc oriundis molestissimum. Post decem annos inter hasce ærumnas, occubuit.

Deprehendebatur in abdomine tumor quindecim libras pendens, qui sectus exhibuit materias carneas, gypseas, glandulosas & vesiculares; membranas, vasa & ossa. Attento animo conspecta hæc rudis & indigesta moles exhibebat fœtus trimestris reliquias in tuba Fallopiana; quæ sensim infarcta, & diversimode labefactata uterum, ovarium & ligamenta in consortium traxit; e quibus invicem accretis conflari videbatur prædictus tumor. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1477. Virgo sexdecim annorum in *ventris tumorem* incidit, haud sine graviditatis suspicione. Procedente morbo, innotescit *hydrops* pertinacissimus; mensibus plane suppressis. Tandem impeditur respiratio a protuberante abdomine; omnisque denegatur decubitus. Post celebratam paracentesim, bene se habere videbatur ægra; cum febre purpurata, delirio stipata, corripitur, qua intra quatriduum tollitur.

Lustrato corpore, præter aquæ copiam in abdominis cavo stagnantem deprehenditur ovarium sinistrum mole maximum hydatidibus variæ magnitudinis scatens. SCHACHERUS.

OBS. 1478. In cadavere cujusdam fœminæ, quæ multis abhinc annis *ventrem tumidum* gestabat, occurrit saccus ingens, qui ab utero, vesica & intestino colo prodire videbatur, ad hypochondrium sinistrum ascendens; qui accurato examini subjectus, exhibet ovarium dextrum ingens, & variis materiebus refertum; nempe humore quodam gelatinoso, subluteo; materia sebacea, &c. quæ substantiæ peculiaribus cellulis, vel receptaculis continebantur. Præterea animadvertebantur cum hisce substantiis pilorum glomeramen, & tres dentes cum suis alveolis. EX ACTIS PARISIENS.

OBS. 1479. Mulier sex & triginta annorum, suppressis mensibus & *ventre tumido*, pro gravida habebatur, cum circa decimum mensem procidit aqua per vaginam, & venter subsidet. Postea erumpunt menses; & secunda videbatur valetudo; cum denuo recurrit morbus, qui post plures menses tanta *ventris tormina* post se trahit, ut viribus exhaustis occubuerit misella mulier.

Aqua ad libras sexdecim stagnabat in abdomine. Nigricabant viscera & peritoneum, quibus hærebat tumor ingens inferiorem abdominis partem replens; quo examini subjecto, innotescit ovarium sinistrum, pluribus cellulis, diversis materiebus scatentibus, turgidum. EX ACTIS EDIMBURGENSIBUS.

OBS. 1480. Virgo, quæ amorem clandestinum, renuentibus parentibus, contraxerat, *furore uterino*, & amentia corripitur. Nuda prosilit, lasciva petens, & nisi a robustissimis vinculis contineri potest. Perpetuo vigilat; oculi scintillant; facies ignescit; humor viscidus & acris per sinum pudoris effluit; pulsusque vehemens exploratur; tandem venæ sectionibus exhausta obiit.

Clitoris mira magnitudine prominebat. Occurrebant ovaria ingentis molis, cum ovulis insperfis pisum æquantibus. MANGETUS.

OBS. 1481. Mulier sex & viginti annorum, inter mensium suppressionem de acerbissimis *ventris doloribus* conquerebatur. Abdomen præterea gestabat tensum & protuberantem. Tandem doloribus attrita, extremum diem clausit.

Secto cadavere occurrit utrumque ovarium, ad capitis humani molem accedens, & superficie inæquali. Horum substantia albicans & compacta vesiculas humore subrubente turgidas recondebat. Stagnabat insuper in abdomine aqua limpida, inodora, ad libras sex. Ejusdem humoris libræ duæ etiam reperiebantur in pectore. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1482. Paupercula quadragenaria *tumorem* in abdominis *regione iliaca* gestabat, cum spirandi difficultate & *dysuria*. Tumore in dies increscente; tandem e medio tollitur.

Reserato abdomine, in propatulum venit ovarium dextrum ingens; quod sacci in-

instar, varia corpora cellulosa, materia serosa, sebacea & purulenta, turgentia recondebat. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1483. In cadavere mulieris quadraginta circiter annorum, quæ *tumorem abdominis* ultra triennium gestaverat, reperitur ovarium dextrum mirum in modum distentum, hydatidibus fœtum, humore mucoso & purulento turgidis; præter maximam aquæ subluteæ & graveolentis copiam in abdominis cavo stagnantem. VATERUS.

OBS. 1484. Mulier duorum & quadraginta annorum, duodecim abhinc annis *ventrem tumidum* gestabat cum suppressis mensibus, & febricula; sine tamen dolore. Progrediente morbo deficit appetitus, prosternuntur vires, & accedit lethum.

Ovarium dextrum mole maximum quatuordecim libras pendebat; cum aqua copiosa in abdomine stagnante. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1485. Instituta exenteratione cujusdam mulieris sexagenariæ, cujus jampridem *abdomen* erat *tumidum*, cum *doloribus in hypogastrio*; animadvertebatur ovarium dextrum duorum pugnorum magnitudinem adæquans, materias purulentas, fuscas, subrubras, cartilagineas, & osseas recondens. E DIARIO MEDICO.

OBS. 1486. Virgo claustralis in *furorem uterinum* incidit, & tam enormem effrænatamque libidinem ostendit, ut catenis vincienda fuerit. Dum conatus varios, quibus ab iis se impediret adhibet, derepente suffocatur.

Testiculus sinister pugni magnitudinem æquabat, crasso, uti videbatur spermate turgidus. BLEGNI.

OBS. 1487. In cadavere mulieris sexagenariæ a decem annis *hydropicæ*, nullus reperiebatur tumor stagnans in abdomine: sed ovarium dextrum stupendæ molis deprehenditur, ac centum libras, & amplius pendens; quod humorem viscidum & fuscum continebat. Plures etiam occurrunt hydatides pellucidæ, circa fimbrias tubæ Fallopianæ. VATERUS.

OVARIA.

OBS. 1488. Quædam virgo in *furorem uterinum* incidit; dein tanta mania fuit correpta, ut catenis vinciri deberet. Interea ex improviso obiit.

Lustrato cadavere occurrit ovarium dextrum pugni magnitudinem forte superans, materiaque lenta, & viscida infarctum. BLANCARDUS.

OBS. 1489. Mulier rustica, suppressis mensibus, *abdominis tumore* laborabat. Re naturæ commissa, post maximum tumoris incrementum, quasi subito periit.

Introspectis interaneis ovarium sinistrum ingens annotatur, & aqueo liquamine repletum. ROLFINKIUS.

OBS. 1490. Examini subjecto cadavere cujusdam mulieris *derepente extinctæ*, in propatulum veniebat magnus tumor testiculi dextri, ob copiam pilorum, materiæque sebaceæ, & purulentæ, quibus scatebat. J. BAUHINUS.

OBS. 1491. Quædam vidua ad *affectus hystericos* valde proclivis; ex improviso in terram concidit exanimis. Aperto cadavere deprehendebatur testiculus sinister ovi gallinacei molem æquans, intus & extus nigricans. RIVERIUS.

OBS. 1492. In cadavere cujusdam fœminæ, quæ *ascitica* putabatur, venter non affusa aqua, sed tumore opplebatur ovarii sinistri, ponderis quatuor & viginti librarum, quod humore viscido, lento & lutulento partim scatebat. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 1493. In cadavere cujusdam virginis a quinque & viginti annis *suffocationibus uterinis* obnoxiæ, & febre putrida sublatæ, erant ovaria ingentia, vesiculis tetro, & atro humore, repletis, obsita. HEURNIUS.

In hac serie locum assequi valent observationes Lib. I. 1423, 1693, 1698, 1699. Lib. IV. 168.

AR-

OVARIA.

ARTICULUS VI.

Ovariorum purulentia.

OBS. 1494. Mulier quadragenaria diuturno pectoris morbo oppressa *tumorem* gestabat in *hypogastrio*; qui ad umbilici regionem accedebat, haud sine maxima molestia, qua tandem victa occubuit.

Reperiebatur in abdomine corpus quoddam pugni magnitudinem superans; a quo intestina sursum & extrorsum compellebantur. Quo examini subjecto, innotescit ovarium sinistrum, subrotundum & tuberosum, in pelvis medio situm, variisque abscessibus refertum. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 1495. Quædam fœmina ex assidua & contumacissima *gonorrhæa*, enormes *cruciatus circa uteri regionem* patiebatur. Tandem doloribus victa extremum diem clausit.

Cadavere cultro anatomico subjecto deprehendebatur in abdomine abscessus ingens in altero ovario. PANAROLUS.

Inter affines numerari debent observationes Lib. II. 372, 856. Lib. III. 198.

ARTICULUS VII.

Ovaria scirrhosa.

OBS. 1496. Mulier sexagenaria multarum prolium parens, a pluribus annis *phthisi*, uti videbatur, laborans, tandem diarrhæa colliquativa, cum doloribus vagis in abdomine corripitur. Sequitur ventris & pedum intumescentia, quæ mortem post se trahit.

Nulla reperitur exulceratio in pulmonibus, materia solummodo spumosa infarctis. Ramus arteriæ cœliacæ ad lienem tendens in anevrysma seu in saccum rotundum osseum nucis juglandis magnitudine dilatatus erat. Ovaria mole majora occurrebant scirrhosa, & tuberculosa. Tuba Fallopiana sinistra exhibebat tumorem osseum ovum gallinaceum magnitudine æquantem, qui intus recondebat diversas cavitates membrana investitas. CLAR. BAADERUS.

OBS. 1496. (a) Mulier quinque & triginta annos nata post quintum partum, *tumore* grandi, duro & inæquali in *inguine sinistro* tangitur. *Venter* interea magis *tumet*; ac per tres annos in tantam molem excrevit, ut tandem misellam ægram suffocaverit.

Secto abdomine effluxit aqua ad libras quinquaginta. Dein lustratis interaneis, reperitur tumor ingens, decem libras ad minimum pendens, variis tuberibus & sulcis inæqualibus; globis scilicet quasi in acervum congestis constans, tubæ sinistræ hærens, qui nil aliud erat quam ovarium sinistrum, scirrhosum, & diversas materias recondens DRELINCURTIUS.

OBS. 1497. Cuidam mulieri octo & viginti annorum *venter tumebat cum dolore in inguine sinistro*. Inter spem graviditatis, innotescit *hydrops*. Interea venter ulterius protuberat. Nil proficientibus remediis ad paracentesim devenitur, quæ intra quadriennium quinquagesies fuit celebrata: educta stupenda aquæ copia, tandem occubuit.

Omnia abdominis viscera crusta quadam gelatinosa obducebantur. Epiploon ingens & scir-

& scirrhosum inveniebatur. Ovarium sinistrum mole maximum & scirrhosum, involucro quasi cartilaginoso, varias hydatides recondebat. EX ACTIS LONDINENSIB.

OBS. 1498. Mulier quadragenaria, & fœcundissima, de inordinatis mensibus querebatur. Post biennium erumpunt *in utroque hypogastrio tumores duri & mobiles*. Irritis omnibus præsidiis solitum incrementum capiunt prædicti tumores; & hydropem lethalem post se trahunt.

Deprehendebantur ovaria stupendæ molis, quæ seorsim quatuordecim libras pendebant. Horum substantia scirrhosa innumeris hydatidibus erat referta. Uterus insuper occurrit durus & exiguus; omentum semi-putridum; & mesenterium scirrhosum. EX ACTIS CHIRURG. PARISIENSIBUS.

OBS. 1499. Mulier juvenis & formosa, a marito ob zelotipiam fastidita, tacite injuriam concoquit. Interea a non exculto naturæ fundo, crebris *affectibus hystericis* divexatur; quibus succedit *delirium melancholicum*: tandem diutino mœrore, & inædia confecta extinguitur.

Secto cadavere, testes vasaque omnia tum præparantia, tum asservantia, vel deferentia, materia quadam lenta, indurata, ac in gypseam duritiem concreta, infarcta deprehendebantur. BONETUS.

Ad hunc ordinem revocari debent observationes Libr. I. 918. 1267, 1520, 1702, 1707. Libr. II. 363.

ARTICULUS VIII.

Tumores ex ovariis.

OBS. 1500. Fœmina quadragenaria, debilis constitutionis, post numerosos partus, & varios abortus, *hysterica* evadit, cum *ventre tumido*, *respiratione difficili*, & *tussi sicca*. Explorato abdomine, deprehenditur in regione umbilicali corpus scirrhosum ingens, incipiens a latere dextro, paulo supra umbilicum, & sese extendens ad hypogastricam regionem, cum motu aquæ resonantis. Interea urget tussis ferina, diu noctuque, cum sputo cruento, summa spirandi difficultate, febricula, & decumbendi impotentia. Sub hoc rerum statu menses copiose & inordinate fluebant; abdomen fit tumidius, tensius & gravius. Postea accedit dolor lateris circa hepatis regionem, cum urina pauca, crassa & lixiviosa, atque crurum tumore. Omnia in pejus ruunt; ac demum fractis viribus ad extremam maciem reducta, obiit.

Præter ingentem aquæ flavescentis & lixiviosæ copiam in abdomine, invenitur tuber magnum, ponderis decem librarum, extus carnosum, intus pure cruento scatens, ex ovario dextro ortum ducens. Aliud tuber deprehenditur in mesenterio pugni magnitudinem superans. Alia vero minoris molis passim occurrunt. Præterea pancreas erat durissimum; omentum putre & partim absumptum. Utrumque denique pectoris latus aquam recondebat, cum pulmonibus nonnihil inflammatis, & maculis nigris conspersis. HARDERUS.

OBS. 1501. Quædam muliercula quinque & quadraginta annos nata jamdudum *hysterica*, & variis *abdominis protuberantis torminibus* obnoxia, tandem in hydropem *ascitem* incidit; quæ sensim ad ultimum gradum devecta, mortem post se trahit.

Exenterato cadavere, præter diluviem aquosam in abdomine stagnantem, in propatulum veniebat alterum ovarium duplo major, e quo erumpebat tumor quidam cysticus, pugni magnitudinem superans, & materia quadam sebacea scatens. E NOSTR. ADVERSAR.

OBS. 1502. In virgine triginta annorum, *chlorosi* laborante, & *repentina morte* extincta in conspectum veniebat testiculus sinister pugno major; intus humore seroso & sub-

OVARIA. & subflavo refertus; foris vero sanguine suffusus. RIOLANUS.

OBS. 1503. Inter sectionem cujusdam fœminæ, de *dolore & tumore in hypogastrio dextro* sæpius querulæ, reperitur tumor ovario dextro tumido adnatus; quasi ovum ex ovo protuberans. RUYSCHIUS.

OBS. 1504. In nonnullis virginibus *hystericis* & *puerperis*, post obitum dissectis testes atheromate, & steatomate, magnitudine pugni distentos se vidisse testatur RIOLANUS.

Haud absimilem casum exhibet observatio Libri II. 1.

ARTICULUS IX.

Hydrops ovariorum.

OBS. 1505. Mulier duorum & quinquaginta annorum menstruans, a duodecim retro annis tussi vexata, post venæ sectionem fluxu menstruo caruit. Paulo post de *dolore in hypogastrio* queritur & *tumet venter*. Post mensem dura omnia deprehenduntur in hypogastrio; nulla fluctuatione. Dein inter ambulandum, quodam dolore cum dilacerationis sensu in sinistra abdominis parte corripitur. Ex illo die manifesta fuit *humorum undulatio* & venter magis protuberat. Instituta paracentesis duodecim libras humoris fusci & turbidi eduxit. Post duos circiter menses repetitur hæc operatio, qua evacuatur similis latex ad libras sexdecim. Tum sæviunt anxietates, & urget spirandi difficultas cum difficili decubitu in latus sinistrum. Tandem variis incassum tentatis præsidiis obiit.

Corpus ingens fuscum & durum totum replebat abdomen, ab ima pelvi ad hepar & lienem. Accurato examine patuit ovarium dextrum, quod quatuor & viginti aquæ libras continebat; præter varia tubercula sebacea aut ichorosa, quibus scatebat prædictum ovarium sacciforme. Ovarium sinistrum in varios degeneraverat tumores. Uterus mutatus fuerat in duram substantiam difficile perscindendam; & ejus cavitas fere oblitterata. Pauca erat aqua in abdominis cavo: sed stagnabat in dextro thoracis latere ad libras tres. Plevra insuper, diaphragma & mediastinum tuberculosa deprehendebantur. CLAR. DE HAEN.

OBS. 1506. Muliercula duorum & quadraginta annorum a bubone pestilenti liberata, paulo post *cruris dextri tumescentiam* patitur. Tumore in dies increscente ægre incedebat. Dein *venter tumebat* sine molestia; mensibus inordinate fluentibus. Triennio ante obitum, appetitus imminuitur, & *respiratio* fit *difficilis*. Serum interdum e crure œdematoso per diapedesim fluebat certo proventu cum solamine. Dein intumuit pes sinister; tument pudenda, cum manifestis hydropis indiciis. Ingravescente demum spirandi difficultate, viribusque exhaustis, a morbo decem circiter annorum succubuit.

Reserato abdomine, in apricum venit moles ingens, utrem aqua repletum referens; qui uter nil aliud erat quam ovarium dextrum continens seri subflavi sexaginta libras, cum variis corporibus diversæ molis & naturæ, quorum nonnulla erant saniosa, purulenta & putrida; inter quæ plurima patebant ovula. Tuba ejusdem lateris erat plane oblitterata: ne guttula quidem seri extravasati observata fuit in abdominis cavo. ZVVINGERUS.

OBS. 1507. Quædam mulier *hemicraniæ*, *convulsionibus*, *febribusque tertianis* obnoxia, de *dolore lateris* conqueritur, *lotio* nonnunquam *cruento*, & *purulento*. Pus etiam per anum & uterum excreverat & a venere, per multos annos ob dolorem abhorruit. Dein protuberante primum latere dextro abdominis; totus *intumuit venter*, *cum maximis doloribus*. Accedunt postremo raucedo & spirandi difficultas; & post

post ægritudinem sexdecim annorum suffocata expiravit.

Prima abdominis sectione reperitur tumor insignis in dextro latere; vel ipsummet ovarium ingens, atque aquæ libras novem, & ultra, continens: omentum vero erat plane absumptum. Circa collum uteri conspiciebantur binæ fistulæ ad anum vergentes, & purulentæ. Multum præterea seri stagnabat in utroque thoracis latere. Mirum sane nullum reperiri pus, nec in abdomine, nec in renibus, & nullum fuisse fœtorem. C. BAUHINUS.

OBS. 1508. Fœmina triginta annorum, post *partum immaturum*, lochiis parce fluentibus, mansit *venter tumidus*; tanquam adhuc gravida esset. Crescente tumore, accedunt sitis inextinguibilis; *ardor ingens in abdomine*; dolor a cibo & potu, *stranguria*, aliaque symptomata, quibus tandem e medio tollitur.

Lustrato cadavere, in propatulum venit saccus membranaceus, crassus, peritoneo, utero & intestino recto firmiter adnatus; ubi ovarii sinistri vasa, & tuba cum aliquot hydatidibus, illic infixa apparebant. Præter ingentem aquæ copiam continebat hic saccus tumorem glandulosum pugno majorem exulceratum, & putridum. Omentum ad superiora retrusum plurimis corporibus glandiformibus scatebat. Præterea vermis reperitur in ileo ultra octo ulnas longus & depressus, cujus frusta interdum ejiciebat, dum viveret, ægra. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1509. Mulier quinque & quadraginta annorum febri cuidam intermittenti obnoxia, quam largo vini potu depellere solebat, ob intempestive *cohibitam urinam* præ verecundia incidit in *ischuriam*. Dein *tumet abdomen*. Frustra variis adhibitis remediis, tandem e decocto juniperi bene se habet: sed venter inæqualis figura & tactu deprehenditur. Postea ad paracentesim devenitur, cujus ope educuntur liquoris fusci & spissi sex & quinquaginta libræ. Accedunt anxietates; vires deficiunt; ac tandem superveniente singultu pertinacissimo migravit ad superos.

Reperitur in abdomine saccus ingens, totum fere abdomen replens, peritoneo partim accretus, qui ab ovario sinistro ortum ducebat. Hic saccus crassus, tuberosus & semi-purulentus aquam fuscam, copiosam & fœtidam recondebat; præter quam alia stagnabat in abdomine minime fœtens. CLAR. DE HAEN.

OVARIA.

OBS. 1510. Mulier quinquagenaria *tumore ventris* laborabat, qui pro graviditatis signo a nonnullis habebatur. Progrediente intumescentia, & superato solito partus tempore cogitatur de *hydrope*; hinc varia in usum trahuntur præsidia, sed frustra. Interea maximum incrementum capit tumor; adeo ut post quatriduum, ventrem portentosum haud sine magna molestia gestabat ægra: quæ demum fatis cessit.

Aperto cadavere in apricum veniebat saccus ingens in abdomine, quinquaginta ad minimum aquæ sordidæ libras continens, qui accuratiori examini subjectus exhibet ovarium dextrum in hanc portentosam molem distentum; quod, exhausta colluvie, duodecim libras ponderabat. Huic tumori accreta erat tuba ejusdem lateris, a nativa forma plane degener. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 1511. Fœmina septem & quinquaginta annorum post immanem *uteri hæmorrhagiam*, de *dolore ventris* queritur. Hunc excipit *tumor abdominis*; & brevi in propatulum venit *hydrops*, quam per plures annos gestavit, cum obscura fluctuatione. Inciso, arte chirurgica, abdomine, educitur materia quædam gelatinosa & crassissima ad quinque & triginta libras. Protelata hac evacuatione per plures dies, accedit *alvi fluxus*; ingruit *febris*, vires deficiunt, & decimo a prima operatione die obiit.

Inveniebatur in abdomine tumor cysticus totam ferme cavitatem occupans; erumpens e latere dextro uteri, ex ovario scilicet & tuba fallopiana, cujus pars fimbriata in superficie tumoris percipiebatur. Præter materiam vel colluviem gelatinosam, varias hydatides recondebat prædictus tumor. EX ACTIS CHIRURG. PARISIENS.

OBS. 1512. Mulier quadragesimum quintum ætatis annum agens, post *hæmorrhagiam uteri* periculosissimam incidit in *hydropem* abdominis, vel *ascitem*; propter quam paracentesis novemdecies intra annum celebratur. Tandem viribus exhaustis; & ur-

OVARIA. & urgente febre lenta, ad plures migravit.

Secto abdomine, fluit aqua gelatinosa ad libras quadraginta. Dein in conspectum venit saccus amplissimus totum ventrem replens, omniaque viscera cooperiens, & occultans, cui arcte hærebant omentum & musculi abdominales, parte infima utero adnatus, e quo prodire videbatur, prope tubam fallopianam vix dignoscendam. Varios insuper tumores scirrhosos, & purulentos, quorum nonnulli pugni magnitudinem æquabant, cum innumeris hydatidibus, recondebat hic tumor cysticus, ex ovario prognatus. EX ACTIS CHIRURG. PARISIENS.

OBS. 1513. Mulier melancholica viginti annorum, pectore opprimitur, cum *protuberante abdomine*. Appetitus prosternitur, cum siti, *febre hectica*, & tabe. Dein accedunt *diarrhæa* torminosa, sudores colliquativi, *tumor hydropicus crurum & abdominis*; tussis perpetua, & *respiratio anhelosa*; quibus ægra in marasmi statum redigitur spatio sex hebdomadarum; & tandem interiit.

Pulmones infarcti plevræ hærebant. Unius ovarii parenchyma exulceratione plane exesum & consumptum deprehendebatur; cujus involucrum mire distentum occurrebat; continens scilicet plures lymphæ purulentæ libras, cum officulis, & quibusdam fibrillis flavi crinis formam præ se ferentibus. MORTON.

OBS. 1514. Quædam virgo *suppressis mensibus* male se habebat, donec tandem *intumesceret venter*, ut ratione molis male audiret; vel graviditatis suspicionem moveret. Cum bene sibi conscia de vita desperasset, ut mortuum corpus secaretur pro innocentiæ testimonio petiit.

Ideo inciso post obitum abdomine effluxit plurima aqua. Omentum conspiciebatur semi-corruptum. Ovaria ex utraque parte non solum capitis recens nati magnitudinem assequebantur; sed etiam livida, & quasi fungosa se præbebant; ac vesicis aquosis plena, quæ ex majori parte ruptæ fuerant; unde aqua stagnans in abdomine. Pulmones præterea semi-corrupti inveniebantur. SCHENCKIUS.

OBS. 1515. Virgo quinquagesimum quintum ætatis annum agens, jamdiu in *hydropem* inciderat. Equidem stupenda erat abdominis & artuum inferiorum moles, cum difficili respiratione. Paracentesi ter celebrata educitur colluvies lutulenta, saniosa, & ex rubro nigricans, ac graveolens. Interea pergente morbo, & urgentibus doloribus, vires deficiunt, & accedit lethum.

Secto abdomine, & exhausta materia ejusdem indolis in ejus cavo stagnante, invenitur ingens saccus, extra quem sita erant viscera, quasi recondita. Ejus facies interior obsita erat abscessibus, tumoribus scirrhosis & hydatidibus. Hæc cystis nil aliud erat quam ovarium sinistrum. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1516. Quædam virgo quadragenaria hydrope *ascite* corripitur. Post lapsum ab alto fit insolita humorum evacuatio per anum, & genitalia. Venter subsidet remanente quodam tumore. Octo annis sub hac rerum conditione elapsis; *dolore* vehementi *lumborum*, & siti intensa prehenditur: accedit *spirandi difficultas*; vires collabuntur; & paulo post obiit.

Aperto cadavere, hepar occurrit partibus ambientibus morbose hærens, & nonnullas gangrænæ notas exhibens prope stomachum. Cystis fellea inanis annotatur. Renes obsidebant hydatides. Ovarium dextrum mole majus, & pondo quatuor librarum, laticem fulcum, cum variis corpusculis scirrhosis continebat. Sinistrum, magnitudine mali aurantii, hydatidibus scatebat. EX ACT. PHIS. MED. GERMANIÆ.

OBS. 1517. Matrona quædam *hydropica*, cultro anatomico post obitum subjecta, stupendam aquæ flavescentis, urinæ haud absimilis, copiam, vel mensuras quatuor & viginti, exhibuit in abdomine. Dimidium hujusce cavitatis occupabat saccus membranaceus quinque mensuras aquæ limpidæ continens. Circa latus dextrum alius minor unius & dimidiæ mensuræ capax, humorem crassum, & amurcæ similem recondens. Alter in sinistro latere ejusdem magnitudinis sero lactescente plenus. Nonnulli præterea alii minores occurrebant humore diverso scatentes. Varia ligamenta in sinistram uteri tubam implantata prædictos

dictos saccos colligabant. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1518. Virgo triginta annorum post quemdam laborem arduum, conqueritur de *dolore subitaneo in abdomine*, quod dein in *tumorem* attollitur. Hunc tumorem solitum incrementum in dies sumentem per quindecim annos gestavit; quibus elapsis respiratio fit difficilis; non secus ac incessus. Accedunt lypothymiæ, tussis sicca & febris lenta, quibus tandem occubuit.

Exenterato cadavere reperitur in abdomine corpus quoddam sphericum, lateri sinistro uteri adnatum, & jure pro ovario habitum, latice ichoroso repletum. EX ACT. PHYS. MED. GERMANIÆ.

OBS. 1519. Quædam mulier, suppressis mensibus, in *tumorem abdominis* incidit, qui sensim ita increvit ut successu temporis enormis evaserit. Interea *artus œdematosi* ruborem erysipelaceum patiuntur; hunc presso pede sequebatur gangrena, quæ feralem habuit exitum.

Celebrata cadaveris sectione, deprehendebatur in abdomine saccus ingens crassissimus colluviem quamdam mucosam continens, ad libras circiter quinquaginta. Peritoneo, utero & tubæ dextræ hærebat hic tumor cysticus; & pro ovario dextro ab omnibus habebatur. EX ACT. PHYS. MED. GERMANIÆ.

OBS. 1520. Vidua quinque & quadraginta annorum ad *hystericum affectum* proclivis, in febrem lentam sensim incidit cum levi spirandi difficultate, ac *dolore in regione epigastrica* dextra. Dein artus inferiores fiunt œdematosi; collabuntur vires & accedit lethum.

Reserato abdomine, ovarium dextrum sex hydatides exhibebat, quarum majores ad ovi columbini magnitudinem accedebant; minores vero nucem avellanam æquabant. Ovarium sinistrum duplo majus quam par erat, scirrhosum deprehendebatur. BARRERUS.

OBS. 1521. Obstetrix quadraginta annorum de *tumoribus molestissimis* in sinistro *abdominis* latere querebatur. Progrediente morbo, venter ingentem molem sensim adipiscitur. Urgentibus denique gravioribus symptomatibus ad Superos migravit.

Reperiebatur in abdomine cystis materia fæculenta, adiposa & cruenta turgens, uteri dextro lateri adnata; hinc pro ovario ab omnibus habita. Integer hic saccus ad quinquaginta libras accedebat. CAMERARIUS.

OVARIA.

OBS. 1522. In cadavere cujusdam mulierculæ quæ a pluribus annis *ventrem tumidum*, cum tibiis œdematosis gestabat; & inter *singultum* pertinacissimum extinctæ; passim occurrunt in tubo intestinali maculæ gangrænosæ. Diaphragma circa œsophagum levi phlogosi tactum conspicitur. Ovarium sinistrum mole majus, humorem lutulentum continebat. Stagnabat insuper colluviei serosæ & turbidæ copia in abdomine. EX ACT. PHYS. MED. GERMAN.

OBS. 1523. Quædam mulier, *suppressis mensibus*, *abdominis tumore* laborabat, qui sensim incrementum sumens, tandem post novem annos vitæ imposuit finem.

Instituta cadaveris sectione, præter omentum putridum videre fuit utramque uteri tubam novem circiter aquæ purissimæ libras continuisse, innumeris prope modum vesicis inclusas. TULPIUS.

OBS. 1524. In cadavere fœminæ duorum & quadraginta annorum, quæ jampridem *abdomen summe protuberans* gestabat, comperiebatur saccus ingens octodecim libras seri sublutei recondens. E latere dextro uteri ortum mutuari videbatur; & post accuratius examen ovarium innotescit, quod plura corpora vesiculosa, latice fusco turgida continebat. EX ACT. PHYS. MED. GERMANIÆ.

OBS. 1525. Virgo quinque & quadraginta annorum post suppressos menses *ventris protuberantia*, & *spirandi difficultate* laborabat. Sensim increscens, ingens dein evadit tumor abdominis, quem per quinque annos gestavit. Postea ingruit vomitus; crura fiunt œdematosa; vires deficiunt, & obiit.

Occurrit ovarium dextrum mole amplissimum & sexaginta libras pendens, variis cellulis aqua turgidis refertum. IMHOFFIUS.

OBS. 1526. Vidua quinquagenaria cujus

OVARIA. *venter* a pluribus annis *intumuerat*, de quodam *pondere in regione hypogastrica* querebatur; ubi tactu percipiebatur corpus magnum, durum & mobile. Interea morbo sensim ingravescente occubuit.

Lustrato abdomine in conspectum venit saccus ingens sexaginta aquæ libras continens; ex ipsomet ovario mire dilatato, ortum ducens. EX ACTIS EDIMBURGENSIBUS.

OBS. 1527. In cadavere mulieris, quæ multis abhinc annis *immensum abdominis tumorem* gestabat, in conspectum veniebat ovarium stupendæ molis; quod scilicet totam abdominis cavitatem non solum replebat; sed etiam diaphragma usque ad tertiam costam legitimam repellebat. EX ACT. EDIMBURGENSIBUS.

OBS. 1528. Lustrato cadavere cujusdam septuagenariæ, *hydrope abdominis* extinctæ, reperiebatur ovarium mirum in modum turgens, & totum fere abdomen explens, aqua, ichore & pure infarctum. Simulque præterea vera erat ascites. CL. DE HAEN.

OBS. 1529. Cultro anatomico subjectum cadaver cujusdam *hydropicæ*, exhibet ovarium dextrum totam ferme abdominis cavitatem occupans; in quo octoginta libræ, & amplius, seri limpidi congestæ fuerant. CLAR. BIANCHI.

OBS. 1530. In cadavere cujusdam *hydropicæ* nulla erat in abdomine aquæ stagnatio; sed ovarium in immensam molem accreverat e congerie hydatidum, quarum majores plures aquæ viscidæ libras continebant. EX ACT. LONDINENSIBUS.

OBS. 1531. Inter sectionem mulieris, quæ dum viveret de *tumore dextri lateris* querebatur; occurrit ovarium dextrum decem aquæ libras continens. BAUHINUS.

In hac serie recipi debet observatio Lib. I. 1701.

ARTICULUS X.

Fœtus extra uterum.

OBS. 1532. Mulier duorum & viginti annorum *dolores in hypogastrio* patiebatur, cum difficili decubitu in latus sinistrum. Septimo graviditatis mense exploratum uteri osculum omnem graviditatis opinionem excludebat; etsi fœtus movebatur in abdomine. Interea accedunt vomitus, inappetentia, sitis morbosa, febris & vigiliæ cum alvo adstricta. Facies subflavo colore fœdatur, cum macie totius corporis, nonnunquam recurrentibus animi deliquiis. Postea *insolito pondere ad fundum abdominis* premebatur ægra, fœtu nullum motum edente. Post mensem a fœtu mortuo, ingruit *febris* immanis cum intenso frigore; urgentibus lypothymiis. Abdominis moles in immensum accrevit, cum imminente suffocatione. Tum *fœtus* a fere septem hebdomadis mortuus & semi-putridus *sectione Cæsarea extrahitur*; qua fluxit pleno gurgite serum putridum, saniosum & fœtidissimum. Undecimo ab operatione die exacerbatur febris; urget spirandi difficultas; impeditur deglutitio, & accedunt convulsiones lethales.

Lustrato cadavere, invenitur saccus ingens totam ferme abdominis cavitatem occupans; in quo fœtus fuerat contentus. Singulis partibus undequaque circumpositis intime adhærebat prædictus saccus, qui nil aliud erat quam tuba sinistra in immensum dilatata; utero remanente qualis in non gravidis solet. EX INSTITUTO BONONIENSI.

OBS. 1533. Mulier triginta annos nata inter primos graviditatis menses, *dolores acerbos in toto imo ventre* cum nauseis, & animi deliquiis patiebatur. Quinto mense lacte distenduntur mammæ; & persistentibus

tibus doloribus, accedunt febricula & macies. Labente nono mense ingruunt *dolores lumbares* vehementissimi, & per quatriduum sæviunt. Fœtus extra situm tactu percipitur; cessat ejus motio, & silent dolores. Paulo post lecto surgit mulier & domestica pensa sumit; cum tamen *remanente ponderis sensu* in ventre tumido. Dein prodeunt menses. Sensim inter quatuordecim annos res in deterius ruebant; donec febre lenta, ad extremam maciem redacta, ac doloribus ulceribusque per universum corpus attrita prægnans obiit.

Reserato abdomine, peritoneum exsuccum densa & coriacea fœtus incorrupti involucra obtegebat; quæ etiam mesenterio arctissime jungebantur. Fœtus crusta quadam sebacea obducebatur; & octo libras pendebat. Omnes ejus partes molles & flexiles annotabantur. Saccus erat apertus qui sinistrum crus fœtus recipit & materiam quamdam memoratæ crustæ haud absimilem. Hic saccus dignoscitur pro ovario dextro, in quo fœtus enutritus, ad debitam nascentium magnitudinem excreverat. CLAR. BIANCHI.

OBS. 1534. Mulier gravida solito tempore, in dolores parturientium incidit, sed frustra. Accurato examini subjectus uterus reperitur vacuus; & nullum fuit dubium quin infans indesinenti motu agitatus, extra uterum situs fuisset. *Præterito partus tempore, cessat motus infantis*, & compescuntur ventris dolores: sed remanet *ventris tumor*, usque ad obitum; per triginta scilicet annos: quibus elapsis, ingruit pectoris inflammatio, quæ gravissimis symptomatibus stipata, tandem misellam ægram ad libitinæ rationem mittit.

Exenterato cadavere deprehenditur in abdomine tumor capitis humani magnitudinem superans, utero adnatus, qui nil aliud erat quam tuba fallopiana in immensum dilatata, continens fœtum nonimestrem putriditatis expertem; cujus involucra erant crassiora & densiora; partim scilicet cartilaginea, partim ossea. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1535. Quædam fœmina, suppressis mensibus, incidit in *dolores colicos* pertinacissimos, & *vomitu* stipatos. Interea *venter* sensim *tumebat*, cum *motione* quadam *interna*, quasi a corpore vivente extra regionem uteri. Post novem menses a suppressis mensibus, *dolores* fiunt *acerbiores*, cessante prædicto motu interno. Urget vomitus cum alvi fluxu contumacissimo; & inter hasce ærumnas vitam miserrimam traxit ultra sex menses. OVARIA.

Abdomen aquæ subrubræ quatuor & viginti libras continebat. Præterea occurrit fœtus mortuus nonimestris situs in latere ventris dextro, capite hepar attingente. Funiculus umbilicalis octo pollices longus, a placenta ortum trahebat, tribus superioribus lumborum vertebris hærente. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1536. Mulier quadragesimum ætatis annum agens sæpius conquerebatur se lapideam quamdam molem in utero gestare. *Pondus* sentiebat tribus *infra umbilicum* digitis, permolestum. Tandem sub hac rerum conditione casu ab alto, subito enecatur.

Secto abdomine occurrit tumor ingens ad capitis magnitudinem accedens, cujus involucrum durissimum & densissimum, ope variorum ligamentorum vicinioribus partibus annectebatur. Continebat prædictus tumor fœtum communem situm retinentem; qui jam aliquatenus lapidescere cœperat; neque ultra eam magnitudinem excreverat, quam fœtus semestris assequi solet. Uterus insuper illæsus & intactus reperiebatur. TH. BARTHOLINUS.

OBS. 1537. Fœmina quatuor & triginta annorum inter adversam valetudinem, ad decimum graviditatis mensem perducitur, nullo adveniente partu. Exacerbatis tum *ventris doloribus*, non amplius movetur fœtus; *venter subsidet*; hypogastrio tamen remanente tumido. Dein *sedantur dolores*; sed vires collabuntur, & post decem circiter dies abiit ad plures.

Abdomen sex aquæ cruentæ libras continebat; quibus exhaustis, in conspectum venit fœtus nonimestris partim nudus, partim suis involucris obductus. Cystis qua fœtus cum suis membranis involvebatur, a dilatata tuba oriri videbatur. BRUNETUS.

OBS. 1538. Quædam mulier circa septimum imprægnationis mensem, *ventris doloribus acerbissimis* corripitur: postridie sedatis haud amplius sentit infantis motum; ven-

OVARIA. *venter subsidet*, *hypogastrio* tantum remanente *duro*, & *tumido*. Post elapsum annum ingruit febris; recrudescunt dolores in hypogastrica regione. Progrediente febre contabescit ægra; & tandem collapsis viribus occubuit.

Inter sectionem cadaveris, deprehendebatur pulmo dexter plevræ accretus. Lustrato abdomine occurrit in regione hypogastrica, vel pelvi, serum sordidum & saniosum, cui innatabat fœtus nudus, & semi. putridus. E DIARIO ERUDITORUM.

OBS. 1539. Fœmina circa quartum imprægnationis mensem de *tumore duro*, ovi magnitudine, *supra regionem inguinis dextri* conqueritur. Accedunt *dolores gravissimi* circa pubem, frequentes *cardialgia* & interdum lypothymiæ; quibus sensim ingravescentibus, fatis cessit.

Inciso statim abdomine, ut fœtus Sacri Baptismatis fonte ablueretur, cætera perlustrantur. Reperiuntur in cavo abdominis concreti sanguinis libræ sex. Tuba fallopiana, quæ antea fœtum continebat, lacera animadvertitur, cum disruptione vicinarum partium: utero manente sano & integro. RIOLANUS.

OBS. 1540. In cadavere mulieris sexagenariæ a *triginta annis pro gravida habita*, & tandem peripneumonia sublatæ; inveniebatur in imo ventre tumor ad capitis virilis molem accedens, situs in regione umbilicali & hypogastrica, e tuba uteri dextra oriundus, epiploo, peritoneo, cæterisque partibus ambientibus hærens; pondo octo librarum; cujus involucrum crassissimum, & densissimum; cartilaginis scilicet, vel ossis duritiem referens recondebat fœtum decimestrem, putriditatis expertem, nullo ambiente liquore. E DIARIO ERUDITORUM.

OBS. 1541. Vetula quatuor & nonaginta annorum circa quadragesimum octavum ætatis annum *ventrem tumidum* gestabat, *cum omnibus graviditatis signis*. *Nullus* tamen *sequitur partus*; & remanet tumor pondere tantum molestus, quo scilicet sex & quadraginta annos laboravit, vel usque ad obitum.

Lustrato abdomine in apricum venit corpus durum ad capitis magnitudinem accedens, & in tuba situm. Erat fœtus novimestris cum suis involucris durissimis, cartilagineis vel osseis, quæ fœtum a putredine vindicaverant. EX ACT. PARISIENSIB.

OBS. 1542. Quædam mulier circa quintum graviditatis mensem, nulla prævia ægritudine, syncope corripitur. Qua fugata de *dolore atrocissimo in abdomine circa inguen* dextrum queritur: accedunt sudores frigidi, & mors.

Instituta sectione cadaveris, deprehendebatur in abdomine maxima effusi sanguinis copia, cui innatabat embryo, pollicis magnitudinem æquans: ovarium dextrum tumidum, & disruptum annotabatur. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 1543. Quædam fœmina post majores in abdomine molestias, inter *partus tormina*, uti nonnullis videbatur, obiit.

Reperitur abdominis cavum sanguine partim fluido, partim congrumato plenum, cum fœtu, forte quadrimestri, nudo. Ovarium dextrum quadruplo majus disruptum occurrit, & sanguine conspurcatum; utero, & cæteris partibus plane inculpatis. LA ROQUE.

OBS. 1544. In cadavere mulieris *graviditate octodecim annorum* conflictatæ, reperitur corpus ovale ad capitis virilis molem accedens, situm in pelvi, pone uterum alias sanum. Fœtum octimestrem exsiccatum, & inodorum recondebat prædictus tumor; sacci instar, ovario sinistro adnatus. E DIARIO ERUDITORUM.

OBS. 1545. Lustrato corpore cujusdam mulieris sexagenariæ *a sex & viginti annis gravida*, inveniebatur fœtus mortuus, undecim pollices longus, & pondo octo librarum, extra uterum, in abdominis cavo; cujus dorso hærebat epiploon crassissimum. Varias sane alterationes subierat, absque tamen fœtore, & putriditate. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1546. Inter exenterationem cadaveris cujusdam fœminæ *diuturnis partus torminibus*, irritisque conatibus extinctæ, reperitur puellus optime formatus, extra uterum locatus, vivens; inter uterum scili-

scilicet, & rectum intestinum, insonte, & illæso utero. MONCONIUS.

OBS. 1547. Quædam *gravida* crudelibus per quatuor menses *ventris doloribus* torquebatur; quibus tandem ulterius sævientibus e vivis tollitur.

Secto cadavere inventus est fœtus pollicis longitudine, & crassitie, bene conformatus, intra alteram uteri tubam locatus. RIOLANUS.

OBS. 1548. Fœmina triginta annorum nono graviditatis mense *parturientium doloribus* per decem continuos dies laborabat; ac tandem obiit.

Introspectis interaneis, uterus invenitur vacuus. Occurrit fœtus mortuus in tuba Fallopiana dextra. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OVARIA.

OBS. 1549. Mulier juvenis & *prægnans*, post quadraginta circiter dies a *lapsu*, *febre* & rigore corripitur, & quinto die interiit.

Aperto cadavere deprehenditur fœtus mortuus in dextra uteri tuba delitescens. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1550. In cadaveribus nonnullarum mulierum quæ *ventris tumore*, cum graviditatis suspicione, laboraverant, fœtum in uteri tuba latitantem se observasse testatur RIOLANUS.

Hunc ordinem subeant observationes Lib. I. 1400, 1401.

SECTIO DECIMA-QUARTA.

DE LÆSIONIBUS ABDOMINIS GENERALIBUS.

ARTICULUS I.

Ariditas viscerum.

OBSERVATIO 1551. Quædam matrona *lepra* laborabat: omni capillitio deciduo, torvus erat aspectus, micantibus oculis. Vultum gutta rosacea fœdabat, & luridus color violaceo proximus. Protuberabant tumores in collo, & juxta claviculas. Lingua pustulis obsita tumebat, cum oris fœtore. Mammarum nulla erant vestigia; voce interdum rauca. Obtusus erat sensus tactus; cum abdomine duro & respiratione anhela. Fæces retro odore nares feriebant; cum lotio turbido, & fœtido. Cutis ubique scabra & arida colorem fuscum & nigro proximum præ se ferebat. Femora & tibias, omni sensu destituta, squamæ vestiebant; etiam acu alte adacta. Genitalia prurientia pustulæ obsidebant. Accedit febris cum siti inextinguibili & vultus defœdatione, quæ horrorem omnibus incutiebat. Tandem hisce miseriis victa obiit.

LÆSIONES GENERALES.

Pulmones aridi & scirrhosi deprehenduntur; cum trachea exsucca & arida. Jecur lividum & scirrhosum, admodum parvum, & quasi lapideum se probat. Lien etiam summe parvus & durus conspicitur. Pancreas quoque erat siccum; mesenterium aridum & scirrhosum. Inania intestina simili labe erant tacta. Renes occurrunt calculis infarcti, non secus ac ureteres, & vesica. Uterus coarctatus, & exsiccatus observatur. Inanes demum erant arteriæ: venæ vero sanguine atro & adusto scatebant. BONETUS.

OBS. 1552. Inter exenterationem cujusdam

LÆSIONES GENERALES.

dam juvenis *hydrophobia* sublati sanum & plane inculpatum deprehendebatur cerebrum: sed omnia viscera, tum pectoris, tum abdominis arida & exsucca annotabantur. BONETUS.

OBS. 1552. (*a*) Apertis nonnullorum *hydrophorum* cadaveribus, nulla apparent in faucibus inflammationis vestigia; etsi dum viverent, de angina querebantur: sed ficciora erant viscera vitalia & naturalia. ROLFINCKIUS.

OBS. 1553. In cadaveribus variorum *febre epidemica*, *siti inextinguibili* stipata, denatorum, reperiebantur cor, pulmones, hepar & reliqua viscera tandem exusta. PANAROLUS.

ARTICULUS II.

Viscera adipe obruta.

OBS. 1554. In cadavere cujusdam, qui *abdomen durum* etsi in *insignem magnitudinem* elevatum diu gestabat, atque post varios exantlatos cruciatuum labores obiit, annotabatur sub cute, abdominis pinguedo trium digitorum altitudinem æquans. Tanta erat adipis copia in abdomine ut hac quasi obruerentur viscera. Diaphragma insuper solito durius & crassius observatur; atque intestina flatu turgebant. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1555. Quædam virgo *scabie fœdissima* laborabat, qua post plures annos evanescente, accedunt dolores universales cum genuum retractione; & quadam voracitate. Interea totum *corpus & præcipue abdomen* ita *tument*, ut anasarca, & ascite affecta, viderentur. Tandem trigesimo quinto ætatis anno obiit.

Lustrato cadavere deprehendebatur sub tegumentis, & in mesenterio ingens adipis anomalæ copia. Simili labe afficiebatur omentum. BONETUS.

OBS. 1555. (*a*) In cadavere mulieris quadragenariæ & *morbo ignoto brevi demortua*, quæ abdomen maxime tumidum gestabat, nihil aliud morbosi in corpore reperiebatur nisi summa adipis copia qua obruebantur pleraque corporis viscera præsertim abdominalia, & cor, quod involucro adipis crassissimo obvolvebatur. PORTAL.

ARTICULUS III.

Viscera pustulosa & tuberculosa.

OBS. 1556. In cadaveribus variorum *inter variolas* extinctorum, reperiebantur cerebri vasa cruore supra modum tumentia; & serum stagnans in ventriculis, aliisque cerebri recessibus. Hepar sanguine infarctum videbatur; cum vesicula fellis bile atro-viridi repleta. Pustulæ vero variolosæ occurrunt in membranis cerebri, pulmonum, ventriculi & intestinorum. Sanguis insuper erat fluidissimus. CHIRAC.

OBS. 1557. Puer duodecim annorum *variolis* corripitur. Cum omnia bene se habere videbantur, erumpunt sputa cruenta. Sanguis etiam una cum urina excernitur. Ac tandem moritur.

Instituta cadaveris sectione deprehendebatur

batur internum corpus exanthematibus, vel pustulis variolosis scatens. BALLONIUS.

OBS. 1558. Quidam juvenis *variolis* laborans, fluxu dysenterico corripitur, ac febris vehementia e medio tollitur.

Inter exenterationem cadaveris in propatulum veniunt hepar, lien, ventriculus & intestina, haud secus ac cutis, sordidissimis papulis manantibus scatentia. Simili modo inquinabantur pulmones. HORSTIUS.

OBS. 1559. Lustratis interaneis quorumdam *variolis* enecatorum, deprehendebantur papulæ variolosæ viscera tum pectoris, tum abdominis obsidentes, & defœdantes. FERNELIUS.

OBS. 1560. In duobus puellis inter *morbillos* extinctis annotabantur viscera vitalia, & naturalia pustulis onustis, similibus his quæ in cute emergunt, obsita. PARÆUS. LÆSIONES GENERALES.

OBS. 1561. In cadavere cujusdam *variolis malignis* sublati, reperiuntur viscera omnia, undique variolosis eruptionibus infesta. HORSTIUS.

OBS. 1562. In quodam *varioloso*, viscera non secus ac cutis, tuberculis vel papulis variolosis conspersa vidit ROD. A CASTRO.

His subnectere licet observationem Lib. II. 204.

ARTICULUS IV.

Viscera inflammata.

OBS. 1563. In cadavere puellæ inter *variolas* extinctæ, omentum apparuit inflammatum & semi-putridum. Lien etiam putriditatis notas exhibebat. Ventriculi anterior pars erat inflammata. Hepar etiam phlogosi tactum, maculis gangrænosis erat signatum. Passim demum occurrebant inflammationis notæ. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1564. Inter sectionem puellæ *variolis* extinctæ hepar, lien, ventriculus omentum, aliaque abdominis viscera inflammationis reliquias exhibebant. Pulmones etiam utriusque lateris, tota superficie maculis & pustulis insignibus conspersi, ac pene putridi observabantur. TH. BARTHOLINUS.

OBS. 1565. In cadavere cujusdam *febre maligna* sublati, reperitur cerebrum cum phlogoseos & syderationis notis. Simili ferme modo afficiebantur viscera, & membranæ pectoris. In abdomine quoque hepar & lien inflammata & sphacelata conspiciebantur; non secus ac pancreas, mesenterium & intestina. Epiploon erat putre. BONETUS.

OBS. 1566. In cadaveribus *febre tertiana* denatorum, qui de *ventris torminibus* querebantur, in conspectum veniebant inflammationes circa jecoris cavam partem, in ventriculo, intestinis, omento & liene, cum nonnullis, passim occurrentibus gangrenæ notis. SPIGELIUS.

OBS. 1567. Quidam *ardentissima febre* corripitur, cum siti inextinguibili, lentore & albedine linguæ: urgentibus vigiliis, & accedente corporis extenuatione obiit.

Jecur, intestina, & vesica inflammatione quadam erysipelacea erant detenta; præterea ren sinister abscessum fovebat. SYLVATICUS.

OBS. 1568. Quidam *febre & inflammatione*, uti videbatur, *renis sinistri*, corripitur. Gravi accedente singultu interiit.

Ren sinister fœde computruerat. In ventriculi fundo innatabat bilis adusta. Cæte-

LÆSIONES GENERALES.

ra quoque viscera haud leviter inflammata conspiciebantur. BONET.

OBS. 1569. Inter sectionem cadaveris cujusdam, qui una cum *febre ardente*, acerbissimis *ventris doloribus* quarto die interiit, inveniebantur intestina cum cæteris visceribus inflammata & passim putrida. BALLONIUS.

OBS. 1570. In cadaveribus variorum *febre maligna petechiali* denatorum, annotabantur inflammationes in pulmonibus, hepate, liene, mesenterio, aliisque visceribus. VVEPFERUS.

In hac serie recipi debent observationes Lib. I. 336, &c. 1156. Lib. III. 531.

ARTICULUS V.

Viscerum purulentia.

OBS. 1571. Mulier undequadraginta annos nata de *tumore abdominis*, *cum continuo dolore* querebatur. Post plures menses pus ad libras duas per umbilicum effluxit, cum insigni virium prostratione. Regio hepatis erat dura & dolens; pulsus parvus & debilis. Urgebat tussis cum sputo purulento. Appetitus tamen erat integer, & noctes placidæ. Puris materia indesinenter fluebat ex abdomine. Interea accedunt horrores, & corpore demum marasmo confecto, obiit.

Invenitur pus & sanies fœtidissimi odoris in vasis umbilicalibus, quæ ex hepate tumido & ulceroso scaturiebant. Peritoneum, mesenterium, omentum & pancreas, omnia plena puris, & vix non consumpta. Intestina etiam aliqua ex parte corrupta. Uterus purulentus & ulcerosus. Diaphragma, plevra, & mediastinum putriditatis notas exhibebant. Pulmones a pure consumpti, maxime in sinistra parte, ubi nil de parenchymate pulmonis conspiciebatur. Inter hasce strages cor salvum, sed flaccidum deprehendebatur. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

Pro affinibus haberi debent observationes Lib. I. 8, 797, 799, 1123. Lib. II. 360, 369.

ARTICULUS VI.

Viscera scirrhosa & strumosa.

OBS. 1572. Quædam fœmina quadragenaria, a longo jam tempore *duritiem & dolorem gravantem in hypochondrio dextro*, & *epigastrio* persensit. Dein febre quotidiana prehenditur. Exasperatur tumoris dolor; & vires sensim collabuntur. Supervenit frequens *vomitio* biliosa, cum *siti immani*, pulsu parvo & celerrimo. Dolor urget & levi tactu fit intensior: nec desunt inflammationis signa. Accedunt anxietates; respiratio fit difficilior, cum livore labiorum & faciei pallore; postremo frigent extrema, pulsus oblitteratur; & accedit lethum.

Reserato abdomine patet omentum crassissimum & steatomatosum, nonnihil syderatum & quinque libras pendens. Pancreas quoque steatomatosum conspicitur, pondo duarum librarum, & amplius. Hepatis lobus sinister albus & steatomatosus solito triplo major occurrit. Similem ferme naturam exhibebat vesicula fellea, tri-

ginta & centum calculos recondens. Lien totus inflammatus & semi-putridus conspicitur. Mesenterium denique corporibus scirrhosis vel steatomatosis refertum deprehenditur. CLAR. STORCK.

OBS. 1573. Quidam post potum vappæ, vel *vini adulterati* in convivio, *pondus* sensit in *ventriculo*: ructus habet fœtidos, & flatus in abdomine cum *æstu hypochondriorum*. Brevi tristitiæ & metus dedit signum, non secus ac *affectionis hypochondriacæ*. Post plures annos & innumera remedia, (impatiens enim æger moræ diuturnioris, ab omnibus consilium petebat; ac obtemperabat omnibus), accedunt lancinationes; subversiones, pedes œdematosi, appetitus dejectio, difficilis incessus & virium defectus. Postremo defluxiones ad aurem dextram, brachium & femur ejusdem lateris; convulsiones ventriculi, ac demum sopor lethalis.

Occurrit stomachus flatibus admodum distentus, & extenuatus. Ejus fundus materiam atram & fœtidam continebat. Pylorus ita scirrho constrictus erat ut vix pennam admitteret. Præterea mesenterium totum scirrhosum & quasi lapideum reperitur. Cor multa pinguedine obducebatur, cæteris visceribus inculpatis. HOECHSTETTERUS.

OBS. 1573. (*a*) Miles quadraginta annorum *dolore* corripitur in *regione epigastrica*, qui a pastu exasperatur; sensim *tumet pars affecta*. Plane deficit appetitus; accedit macies, qua demum confectus æger ad plures migrat.

Hepar ingens recondebat duodecim & ultra tumores steatomatosos, ad ovum gallinaceum accedentes, quorum nonnulli extus protuberabant. Lien zona quadam cartilaginea obvestiebatur. Arcus minor ventriculi, scirrhi instar erat induratus. Similem labem exhibebant pancreas, omentum, & mesenterium. CLAR. BAADERUS.

OBS. 1574. Quædam rustica se tres ranas viventes per quatuor menses in ventre gestare credebat. Post multiplices & ærumnosos morbos, in *hydropem ascitem* incidit, & demum pie obiit: nec ante obitum ab hac falsa imaginatione seduci potuit.

Aperto abdomine, aqua, qualis est hydropicorum, affatim effluxit; unde partes infimi ventris fere omnes concidebant; erigentibus sese tribus excrescentiis, quas vivens, annuente quodam barbitonsore, capita ranarum putabat. Invenitur omentum scirrhosum & induratum; cui adnatus erat tumor ejusdem indolis. Mesenterium eadem labe affectum deprehenditur. HORSTIUS.

LÆSIONES GENERALES.

OBS. 1575. Quidam melancholicus, dorso deformis, duobus annis ante obitum *ore fœtebat*; cum exoriatione gingivarum, & *dentium mobilitate*. Accedit febricula, cum virium resolutione, inter quam ad Superos migravit.

Introspectis interaneis se obtulit omentum putridum & fœtidissimum: deinde mesenterium nigris varicibus undique circumseptum, cum pancreate indurato & impervio. Hepar extitit parvum, nigrum atque scirrhosum. Ren dexter ingens, cum calculo & gangræna; infra quem erat abscessus flavo, & fœtido pure plenus. Lien solito durior conspicitur. Insuper pulmones corrupti videntur cum duabus hydatidibus ab humero ad diaphragma, inter pulmones & plevram, aqua veluti glaciata repletis. ANT. DE POZZIS.

OBS. 1576. Puella quatuordecim annorum, cum diu *strumis multis*, & magnis, hinc inde suppuratis atque exulceratis, in colli ambitu, & sub axilla sinistra laborasset; tandem extrema macie consumpta, obiit.

Abdomen, & thoracis dextra pars, aqua citrina scatebant; qua etiam ultra modum turgebat pericardium. Mesenterium, omentum & pancreas innumeris strumis defœdabantur. Plures etiam occurrebant in peritoneo, diaphragmate & mediastino, aliæ castaneæ, aliæ avellanæ, aliæ ciceris magnitudine. Jecur, lien & pulmo, præter strumas majusculas quas hinc inde obtinebant, tota intus & extus grandine consperſa erant. HEURNIUS.

OBS. 1577. Mulier novem & quinquaginta annorum, *febre & alvi fluxu diuturno* consumpta, ad eam postremo ventriculi infirmitatem devenerat, ut nil alimenti aut medicamenti sustinere posset;

LÆSIONES GENERALES.

sed illico omnia vomitu rejiceret; donec tandem ultimum diem clausit.

Aperto cadavere, invenitur hepar pallidum & exangue. Occurrit in superiori abdominis parte, juxta scilicet diaphragma, steatoma callosum ovi columbini magnitudinem exhibens, & adnatum hepati, quod inferiori parte cum ventriculo coalescebat. Omentum erat plane absumptum. Pylorum obsidebat steatoma callosum. Pancreas scirrhosum, & firmiter pyloro accretum conspiciebatur. Denique vena portæ steatomate calloso premebatur. HEURNIUS.

OBS. 1578. Vir duorum & quinquaginta annorum habitus athletici, post immodicum spiritus vini generosissimi usum, *tussicula* per intervalla infestabatur. *Alvus erat obstructa*, cum urinæ stillicidio. Accedit *ventris tumor*. Quibus demum ingravescentibus, decumbere cogitur tribus mensibus ante obitum.

Pertuso peritoneo, prorumpebat aqua subcruenta. Omentum & peritoneum scirrhosa conspiciebantur, non secus ac pancreas. Hepar etiam se præbet scirrhosum & variegatum, adeo ut rubri coloris vix superasset vestigium in ipso parenchymate. HARTMANNUS.

OBS. 1579. Puer decennis *scrophulosus*, & jamdudum imminentibus ventris doloribus divexatus; tandem atrophia plane absumptus extinguitur.

Totus venter erat scrophulosus; adeo ut nec intestina, nec alias partes discernere liceret. Intestina sane quidem ita erant coalita, ut nullo artificio ab invicem separari possent. Glandulæ mesentericæ scirrhosæ ultra modum tumebant; aliæ vero cartilagineam duritiem assequebantur; aliæ materiam variam, purulentam, pinguem, cineream, vel nigricantem continebant. BLASIUS.

OBS. 1579. (*a*) In cadavere virginis quatuor & viginti annorum, ab octodecim mensibus, *leucophlegmatica & ascite* laborantis, pectoris cavum & ipsummet pericardium aqua scatebant, pulmonibus parum læsis. Hepar, lien & uterus scirrhosa conspiciebantur. Passim occurrebant hydatides cum maxima aquæ subflavæ copia. E DIARIO NOSOC. MILITAR.

OBS. 1579. (*b*) Instituta sectione cadaveris cujusdam vetulæ, jamdudum *hydrope ascite* laborantis, in apricum veniebat pectus colluvie serosa scatens, non secus ac pericardium. Pulmones tuberculosi costis hærebant. Hepar, lien & pancreas scirrhosa deprehendebantur, cum ingenti aquæ copia in abdomine. E DIARIO NOSOC. MILIT.

OBS. 1580. In cadavere puellæ *scrophulosa* præter mensuras duas ichoris flavi & subfœtidi; varii scirrhi passim occurrebant ab hepate, pancreate, mesenterio, &c. enati; quorum nonnulli pugni magnitudinem superabant. Plures etiam reperiebantur juxta œsophagi & spinæ longitudinem, qui substantiam albicantem, instar sebi concreti, recondebant. HARDERUS.

OBS. 1581. Quidam puer gestabat *tumores scrophulosos in cervice*, qui gulam & asperam arteriam, simul adeo compresserant, ut neque potus, nec ipsemet aer transire posset; cur fit ut tandem moriatur.

Dissecto cadavere deprendebantur tumores scirrhosi orificium stomachi, pulmones, omentum, mesenterium, pancreas, intestina & vesicæ collum obsidentes. NIC. FONTANUS.

OBS. 1582. Inter sectionem cujusdam *hypocondriaci* reperiebantur in ventriculo libræ duæ biliosi & melancholici humoris, ejus tunicæ instar chartæ papyraceæ tenues annotabantur. Lien erat exiguus, & vas breve obstructum. Pancreas nigrum & durum se præbet; hepatis vero dexter lobus scirrhosus conspicitur; cysti fellea inani. BONETUS.

OBS. 1583. In cadavere mulieris, quæ *mammam strumosam* gestabat, ovaria, utero æqualia & strumosa occurrunt. Jecur vero multis glandulis albis & latis, foris & intus erat conspersum. Totum denique mesenterium strumosum conspiciebatur: nec hujusce labis expers erat pancreas. RIOLANUS.

OBS. 1584. In cadaveribus variorum, quos *strumæ* in partibus exterioribus fœdabant, reperiebantur plurimi tumores strumosi in mesenterio; alii magnitudine nu-

cis.

cis juglandis, alii avellanæ; nonnullis pugni molem æquantibus, præter alios tumores scirrhosos passim occurrentes. PARÆUS.

OBS. 1585. Inter sectionem cujusdam *scrophulosi*, cujus universum collum strumis obsitum erat; deprehendebatur universum mesenterium strumosum, & simili labe afficiebantur pectoris viscera, & nonnulla abdominis. BARTHOLINUS.

OBS. 1586. Puer universam cervicem *strumis* obsitam habebat; qui post obitum exhibuit universum mesenterium scirrhosum: nec immunia hac hacce labe erant cætera viscera. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

LÆSIONES GENERALES.

OBS. 1587. In cadavere puellæ *scrophulis*, & febre lenta confectæ, reperiebantur mille & ultra glandulæ scrophulosæ a faucibus ad os pubis usque. BARBETTE.

OBS. 1588. Lustratis cadaveribus variorum puerorum *scrophulis* denatorum, præter mesenterium scirrhosum passim annotabatur hæc labes in aliis visceribus. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

Hunc ordinem subeunt observationes Lib. I. 230, 242, 405, 675, 1011, 1700, Libr. II. 254, 861, Libr. IV. 97. Vide insuper *Tumores in abdomine*.

ARTICULUS VII.

Viscera putrida.

OBS. 1589. Virgo quadragenaria, a pubertate melancholica, & nonnihil maniaca, duobus ante obitum annis, cujusdam amore perculsa, de *ventris doloribus*, crebro recurrentibus queritur, cum *ardoris sensu mephitim ore & corpore exhalabat*; purulenta extussiebat; perpetuum *cordis & hypochondriorum dolorem* patiebatur. Tandem post pastum, vino liberalius sumpto, gravior ingruit cardialgia: accedunt vertigines cum virium prostratione; & obiit.

Lustratis interaneis, omenti nulla apparuere vestigia. Peritoneum erat putridum & lacerum. Mesenterium & intestina erant sphacelata, & purulenta. Conspiciebatur lien nigricans ad medium hypogastrium devolutus. Jecur se præbet simili colore infectum, & extremis lobis putridum. Ovaria demum corrupta annotabantur, cum multa colluvie sordida in abdomine. BONETUS.

OBS. 1590. Mulier quinque & viginti annorum, pusillæ staturæ, phthisicum habitum præ se ferens; ab alimentis probi succi aliena, in *cibi fastidium venit*, cum *tumore abdominis*, levissimum contactum præ [illegible] non ferentis. Accedentibus febre lenta & macie, supervenit *vomitus materiæ pituitosæ, puri remixtæ*, qui triduo ante obitum desiit; cæteris in pejus ruentibus.

Secto cadavere, reperiuntur pulmones maculis nigris conspersi & intus corrupti. Pericardium discissum viginti circiter uncias aquæ effudit. Nulla omenti fere erant vestigia, & peritoneum putridum cernebatur. Hepar erat ingens & scirrhosum. Mesenterium putre & intestina sphacelata annotabantur; præter amurcam pituitosam, viscidam & purulentam, quæ cavum abdominis implebat. BONETUS.

OBS. 1591. Juvenis triginta annorum *cephalalgia* contumaci laborabat. Post exacerbatum dolorem multa *evomuit*. Dein ingruunt *cordis palpitationes*; tremores artuum; ac demum *convulsiones*, quibus sequenti die rapitur; haud citra veneni suspicionem.

Cerebrum invenitur serosa colluvie, usque ad principium nervorum, repletum. Cutis maculis rubris erat punctata. Ventriculus, intus coloris viridis, materiam quamdam cineritiam recondebat. Intestina gangrænosa flatibus turgebant & vermibus, sca-

LÆSIONES GENERALES.

scatebant. Hepar erat corruptum; pulmones hinc inde exulcerati. Cor lividum & contractum, corpore fœtidissimum odorem exhalante. HERMANNUS.

OBS. 1592. Hypochondriacus de *debilitate crurum* conquerebatur. Post *inunctiones mercuriales* intempestive adhibitas *respiratio fit difficilis*; accedunt *anxietates*, *sitis intensa* & vigiliæ. Deficit appetitus, *alvo adstricta*. Dein *tument crura & abdomen*, cum ischuria. Ingravescunt anxietates & suffocationes. Emergit *vomitus materierum nigrarum*. Exacerbantur ventris dolores, & arcetur somnus. Vires deficiunt. Urgent demum animi deliquia, quibus e medio tollitur.

Observantur stomachus ulcerosus; hepar durum & syderatum; splen putridus; renes materia crassa & viscida referti; vesica & genitalia necrosi infecta; pulmones demum nigri & pure conspurcati. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1593. Adolescens quindecim annorum, post *peripneumoniam* gravissimam, incidit in *febrem lentam*, cum siti intensa, *spirandi difficultate* & *sputo* sanguineo, nonnihil *purulento*. Viribus demum exhaustis spiritum Creatori suo reddidit.

Secto cadavere deprehenditur omentum putridum. Hepar erat maximum, & partim corruptum. Lien nigricans & putris; pancreas durum; mesenterium & intestina crusta quadam gelatinosa obducta cum ingenti aquæ copia in abdominis cavo. Præterea uterque pulmonum lobus putridus, & corruptus conspiciebatur, cum seri copia in pectore. HARDERUS.

OBS. 1594. Virgo duorum & quadraginta annorum, per plures menses vomitui obnoxia, incidit in febrem, quæ *duplicis tertianæ*, vel *quartanæ* typum præ se ferebat. Octavo die continua evadit febris, quam concomitantur dolor capitis & *ardor lumborum*. *Inflatur epigastrium*, & præcipue hypochondrium dextrum cum dolore hepatis. Sexto die accedit *icterus*, vires collabuntur, & nono interiit.

Cadaver exhibebat epiploon corruptum, mesenterium scirrhosum & putridum, lienem simili labe tactum; concavam hepatis partem scirrhosam & inflammatam; pancreasque putrefactum. Ventriculus demum exulceratus, recondebat materiam purulentam. RIVERIUS.

OBS. 1595. Puer tredecim annorum longa & *non satis intellecta ægritudine* confectus; tandem ad extremam maciem redactus, ad plures migravit.

Exenterato cadavere, omnia patent viscera, hepar scilicet, lien, ventriculus, & intestina ita invicem connexa, & conglutinata, ut nulla arte integræ separari possent. Hepar grandissimum erat & scirrhosum. Lien putris & fere absumptus conspiciebatur, sicut & epiploon. Mesenterium variis steatomatibus erat refertum. Pulmo dexter semi-putridus costis pertinaciter adhærebat. MANGETUS.

OBS. 1596. Puer quatuordecim annorum jampridem patiebatur *tormina*, cum *ventris tumore* & per vices ingenti *diarrhæa*. Sæviebat tussis cum *febre lenta & macie*; quibus tandem persistentibus fatiscunt vires & accedit mors.

Flatus cum ichore recondebat abdomen. Omentum erat putridum, intestina admodum involuta & invicem adnata. Occurrebant glandulæ intestinorum majusculæ, duriusculæ & nigricantes. Hepar etiam conspiciebatur purulentum; pancreas scirrhosum, renes corrupti; ac demum pulmones putridi. HARDERUS.

OBS. 1597. Quædam virgo a *vespertilione demorsa in mentis stuporem* incidit; adeo ut domi ad quinque & triginta annos conclusa maneret. Aliquot ante obitum mensibus de *ventris doloribus* conqueritur, qui mentis errori falso adscribuntur; inter quos morte quasi subitanea rapitur.

Inter sectionem cadaveris viscera omnia abdominis corrupta inveniuntur, cum teterrimo fœtore. Capite aperto cerebrum integerrimum, absque omni labe deprehenditur. BONETUS.

OBS. 1598. Quidam vino plus æquo indulgens *facium ardore & oris amarore* laborabat; cum *tumet abdomen*. Increscente in dies tumore, tandem viribus orbatur, & occubuit.

Secto abdomine ingens prorupit aquarum copia, vel ad mensuras octo: materiam quasi chylosam & turbidam referebat hæc colluvies. Epiploon sese obtulit putredine consum-

sumptum. Lien & pancreas scirrhosa deprehenduntur, non secus ac hepar. Mesenterium erat nonnihil putre. Ren dexter materiam gypseam recondebat; sinister prominulam habebat hydatidem. Pulmones demum putridis costis hærebant. BONETUS.

OBS. 1599. Quidam parce vivens de ventriculi dolore cum siti queritur. Dein hypochondriorum intumescentiam percepit; quam sequitur *hydrops ascites*. Alvus erat adstricta, cum minori urinæ proventu & noctibus insomnibus; quibus accedunt *atrophia & virium exolutio*. Tum celebratur paracentesis, cujus ope educitur aqua citrina & fœtida. Omnibus tandem incassum tentatis, placide animam suo creatori reddidit.

Aperto abdomine, nullum viscus sanum repertum est; omnia sane fere consumpta erant. Frustula tantum hepatis & lienis deprehendebantur; nullæ erant pancreatis reliquiæ, &c. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 1600. Vir sexagenarius immani *abdominis dolore* a sex diebus laborabat, cum *febre, ventre duro*, sed parum prominente, & *alvo* summe adstricta. Præter quæ *vomitu pertinacissimo* angebatur & nonnunquam singultiebat. Prostratis demum viribus, cæterisque in deteriora ruentibus, nono morbi die inter tormina occubuit.

Lustratis interaneis, patet abdomen luto purulento & fætidissimo repletum. Epiploon plane absumptum occurrit. Ventriculus, intestina, & proximiora viscera, invicem adglutinata, & putrida conspiciuntur, adeo ut, uno verbo, abdomen abscessus sordidissimi faciem præ se ferret. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 1601. Quidam *febre continua* laborabat, cum dolore capitis, vigiliis, *duritie & tensione utriusque hypochondrii*. Quædam fit remissio circa septimum diem; sed undecimo recrudescit morbus. Tum sitis intensior evadit, dejectiones fiunt biliosæ. Prostratis tandem viribus decimo septimo die fatis cessit.

Inter exenterationem cadaveris reperitur hepar putrefactum & friabile. Lien simili labe tactus occurrit. Intestina postremo annotantur ulcerosa, corrupta, & lacera, cum stagnatione materiæ putidissimæ. JULIEN.

OBS. 1602. Juvenis sexdecim annorum, gravis eduliis assuetus *abdomen* gerebat *tumidum & inflantum*, cum facie pallida & cachectica; cum incidit in *febrem acutam, atroci ventris dolore* stipatam; e qua opportunis remediis evasit; sed accessit *febris hectica*, qua sensim consumptus periit.

LÆSIONES GENERALES.

Omentum occurrit putridum, liquamini sordido & fetido innatans. Intestina prætumida, hinc inde gangrænosa, & tuberculis omni ex parte consita apparebant. Hepar & lien putrida, & tabefacta, inveniebantur. CLAR. HASENOHRL.

OBS. 1603. In cadavere *hectici plane emaciati*, deprehendebatur omentum corruptum, & totum fere absumptum. Ren dexter gangræna correptus calculum digiti crassitie fovebat. Hepar occurrit durum tuberculis putridis refertum. Mesenterium conspicitur purulentum & putridum; atque pancreas scirrhosum. Pulmones demum purulenti tuberculis scatebant; ac cor exile & aridum cernebatur. BARTHOLINUS.

OBS. 1604. Muliercula a suppressis mensibus in *ventris intumescentiam* incidit, haud sine imprægnationis spe: sed post annum manifestus fit *hydrops ascites*; quo tandem superioribus extrema macie confectis, occubuit.

Præter aquæ putridæ mensuras duas. Omnia viscera in putridam mucaginem videbantur conversa. Uterus hujusce labis minime expers, molem recondebat, caput infantile æquantem. LENTILIUS.

OBS. 1605. Quidam *febre acuta mali moris* corripitur; cum *tumore hypochondriorum*. Dejicit per alvum materiam nigram, porraceam, cruentam & fœtidissimam. Accedit cataphora cum surditate, & temporario delirio; viribus obrutis, frustra expectantur parotides: unde spirandi difficultas, quam sequitur circa trigesimum morbi diem interitus.

Cadaver exenteratum exhibet omnia abdominis viscera marcore confecta & putredine deturpata. HOLLERIUS.

OBS. 1606. Instituta sectione cujusdam *melancholici & scorbutici*, febre lenta, cum virium resolutione extincti, se obtulit omentum putridum & grave olens. Mesenterium nigris varicibus undique circumse-

LÆSIONES GENERALES.

septum occurrit. Hepar & pancreas scirrhosam duritiem referebant. Ren dexter stupendæ molis calculum recondebat ad uncias quatuor accedentem. Pulmonum denique erat insignis corruptela. BONETUS.

OBS. 1607. Cadaver cujusdam mulieris *tabidæ* sequentia exhibebat; omentum nempe & mesenterium penitus consumpta. Lienis exigua pars conspiciebatur. Hepar insolitæ magnitudinis assatum & quasi torrefactum se præbet; præter aquam citrinam & sordidam in abdomine stagnantem, cum utero purulento. Pulmones demum erant corrupti & exulcerati; atque in pure quasi natantes. HORSTIUS.

OBS. 1608. Ancilla post *casum* gravissimum *ventris tumore* laborare cœpit; qui in dies in monstrosam accrevit magnitudinem; adeo ut post octo integros menses, *inter cruciatus*, lecto fuerit detenta, donec tandem obierit.

Examini subjecto cadavere, occurrit abdomen viginti supra centum aquæ libras, purulentæ & sordidæ, continens: nobilioribus visceribus labefactatis, vel putredine consumptis. HANNÆUS.

OBS. 1609. Quidam inappetentia laborans, cum *vomitu purulento*, sæpius recurrente, *gangræna in utroque pede* corripitur; qua velociter progrediente, absque dolore, tandem post tres menses a primo vomitu purulento, e vita migravit.

Secto cadavere, omnia viscera labefactata & corrupta, ac fœtidissima deprehendebantur. DODONEUS.

OBS. 1610. Quidam *febre maligna* laborabat cum *dolore ventris* continuo & *acerbissimo* ad hypochondrium dextrum; siti immani, & vigiliis perpetuis: quibus, accedentibus sudoribus frigidis, aliisque gravioribus symptomatibus, e medio tollitur.

Reperiebantur hepar & lien putrida, non secus ac intestina tenuia, quæ perforata deprehendebantur. Similis ferme læsio animadvertitur in omento & mesenterio. MOUTON.

OBS. 1611. In cadavere cujusdam virginis quatuor & triginta annorum, quæ per sexennium *hydrope* afflicta fuerat, reperiebantur præter humoris serosi & subflavi octo & quadraginta mensuras, & maximam viscerum corruptionem, glandulæ circa mesenterium, ad pomi magnitudinem accedentes, purulentæ, quasi materia plenæ. HELVVIGIUS.

OBS. 1612. Quidam *variis morbis*, & *immanibus doloribus*, per tredecim annos detentus, tandem macie confectus fatis cessit.

Lustrato corpore solum cor illæsum reperiebatur: cæteræ partes erant putrefactæ, & magnum fœtorem spargebant. Renes lapidibus scatebant; & pedes magis, quam in leproso squallidi erant. FABER.

OBS. 1613. In cadavere cujusdam fœminæ duorum & septuaginta annorum *hydrope ascite* sublatæ, invenitur in abdomine maxima ichorosæ & purulentæ materiæ copia, vel ad quinque & triginta mensuras. Ventriculus & intestina, hepar, & lien, renes & vesica uredine & situ correpta deprehendebantur. SCHULTERUS.

OBS. 1614. Instituta sectione cujusdam *leprosi*, cujus artus inferiores stupendum in modum erant squallidi, solum cor inculpatum occurrebat. Cætera viscera erant putredine defœdata. VVILLISIUS.

Ad traditas accedunt observationes Lib. I. 1650. Lib. II. 363, 859. Lib. IV. 149.

ARTICULUS VIII.

LÆSIONES GENERALES.

Viscera syderata.

OBS. 1615. Mulier *angina gangrænosa* corripiebatur. Tunica oris linguæ & œsophagi in crassas pelliculas, & glutinosas abibat. Æstus corporis erat ingens, cum siti immani. Urina continebat materiam furfuraceam, dein pelliculas puri intermixtas. Aderant singultus & ructus assidui. Præ *dolore & æstu præcordiorum*, tanquam parturiens, clamitabat. Supervenit ventris torsio. Fæces purulentæ & fœtidissimæ dejiciuntur. *Sanguis* demum *per os & anum erumpit*; & post viginti dies, inter acerbissimos cruciatus extincta est.

Secto cadavere, universa fere viscera nigerrima deprehenduntur, vel suppuratis pustulis plena. GEMMA.

OBS. 1616. Quidam *febre maligna* laborans, omnibus in deteriora ruentibus, biduo ante obitum, de *æstu viscerum immani* conqueritur; cujus ardorem externo ac culinario igni nihil cedere ajebat; donec latius serpente veneno, miserrimam vitam cum felici morte commutavit.

Omnia viscera conspiciebantur nigricantia & sphacelata: quin & ipse ventriculus adeo computruerat, ut sine ruptura, digitis attrectari nequiverit. HEILMANNUS.

OBS. 1617. In cadavere puellæ octennis *peste* raptæ occurrebant pustulæ gangrænosæ circa orificium ventriculi. Carbunculus ingens e peritoneo prope lienem exsurgebat. Similem tumorem exhibebat pancreas. Renes maculis & pustulis gangrænosis defœdabantur. Cor demum & vasa atro sanguine turgebant. COUZIERS.

OBS. 1618. Inter sectionem virginis viginti annorum *peste* sublatæ, pleura & pericardium varias gangrænæ notas exhibebant; non secus ac cor mole maximum. Pulmones etiam nigricabant. Cystis fellea & stomachus bilem atram recondebant, hepate solito majori. Mesenterium passim gangrænosum occurrit. Vasa demum cerebri sanguine atro turgebant. SOULIERS.

OBS. 1619. In cadaveribus nonnullorum *peste* intra viginti quatuor horas raptorum, reperiebantur viscera, tum pectoris, tum abdominis livida & nigricantia; vel colore rubro saturato; quibus scilicet perspicuæ erant inflammationis gangrænosæ notæ. Vasa insuper sanguine nigro scatebant. SOULIERS.

OBS. 1620. Cultro anatomico subjecta cadavera variorum *morbillis* sublatorum exhibebant viscera pectoris & abdominis, maculis purpureis vel lividis signata. Vesicula fellis bile atro-viridi turgebat. Reperiebatur denique serum saniosum stagnans, tum in pectore, tum in abdomine. CHIRAC.

OBS. 1621. Lustratis interaneis variorum *febre semi-tertiana* extinctorum, reperta fuere viscera abdominalia, imo & pectoralia, nigra & sphacelata. GEMMA.

OBS. 1622. Secto cadavere cujusdam *fulmine tacti*, reperiebantur præcipua viscera; cor nempe, hepar, lien & tunica intestina syderata. GILBERTUS.

Ad traditas referri debent observationes Lib. I. 785, 897, 1479. Lib. II. 300, 304, 640, 770.

LÆSIONES GENERALES.

ARTICULUS IX.

Viscera transposita.

OBS. 1623. Puer octodecim menses natus, cujus *corporis habitus subtumidus*, colorem citrinum præ se ferebat; cum maximo capite, *respiratione anhela* conflictabatur. Pergente morbo occubuit.

Cadavere cultro anatomico subjecto, magna deprehendebatur colluviei serosæ copia in abdomine, cum epiploo corrupto. Insuper viscera annotantur transposita: hepar scilicet sinistrum latus occupabat, lien in dextro erat situs; & sic de cæteris abdominis visceribus. Idem etiam observatur in pectore ratione cordis, cujus apex ad dextrum latus vergebat. CARONIUS.

De Visceribus crusta obductis. Vide observ. Lib. I. 947, 1497. Lib. II. 723.

SECTIO DECIMA-QUINTA.

DE TUMORIBUS IN ABDOMINE.

ARTICULUS I.

Anevrisma abdominis.

TUMORES.

OBSERVATIO 1624. Vir octo & triginta annorum casu ab alto gravem *contusionem* patitur in *abdomine*. Dein de *acerbis ventris doloribus* querebatur; sanguinemque grumosum per alvum per triduum exonerabat. Opportuna cura intra sex septimanas convaluit. Post biennium denuo cœpit ægrotare: *difficulter respirabat*: obtundebatur acies oculorum: sensus tabescebant; vires concidebant, cum faciei pallore. Postea accedebant *animi deliquia* & vehemens persentiebatur *pulsatio in abdomine*. Interea urget tussis; respiratio fit anxiosa, cum pulsu debili & inæquali: molestior sensim fit abdominis pulsatio. Postquam hujusce truculenti morbi vicissitudines per biennium expertus esset, tandem syncope rapitur.

Mesenterium inflammatum, lacerum & exulceratum deprehenditur, incumbens anevrismati aortæ pugni magnitudinem excedenti, inter arterias emulgentes & iliacas sito. CLAR. HASENOHRL.

OBS. 1625. Quidam laborabat frequentibus *animi deliquiis* & vagis *ventris doloribus*, cum febre continua, nullis accessionibus distincta, pulsu inordinato & duro, insigni extenuatione, & urinis crassis. Tandem ingruunt *oppressiones*, quæ *lypothymias* post se trahunt, & mortem.

Sectione cadaveris apparuit anevrisma aortæ, paulo supra iliacas. Continebat hic tumor crassissimos polypos, qui sanguinis fluxum versus iliacas impedire videbantur. Aderat insuper extravasatio sanguinis intra tunicas mesenterii; & maxima sanguinis effusi copia circa renes. FANTONUS.

OBS.

OBS. 1626. Mulier trigesimum tertium ætatis annum agens, vino & ingluviei dedita, *febrem* incurrebat, siti, cibi fastidio, vigiliis, *orthopnœa*, & *corporis jactatione* stipatam. Aderat *pulsatio vehemens supra ventriculum*, qua in dies augescente, diutinos labores, & extremum virium detrimentum jam passam, mors occupavit.

Lustrato cadavere, cœliaca sese obtulit ita dilatata, ut compressum pugnum admitteret; in quo sinu sanguis abunde stagnabat ater, grumosus; cruoris in putredinem abeuntis imaginem præ se ferens. LARCHEUS.

OBS. 1627. Quidam querebatur de *dolore in regionibus ventriculi & renum*, cum *ardore* & *pulsatione*. Accedit æstus totius corporis, & præsertim plantarum pedum molestissimus. Accedunt *insultus epileptici*, virium languor, & mors.

Inveniebantur ventriculus & intestina flatu turgida. In dextro rene calculus latitabat: in sinistro vero aderat vesica aqua turgida ad nucis juglandis magnitudinem accedens. Arteria magna spinæ incumbens tantæ erat amplitudinis ut binos pollices admitteret. DORINGIUS.

OBS. 1628. Quidam pro *variis ægritudinibus* decumbens; qui tamen nec de dolore abdominis, nec de ponderis sensu, nec de spirandi difficultate querebatur; paulo post prandium repente obiit.

Ventre aperto, in conspectum venit ingens aortæ anevrisma, in superiori abdominis parte situm, & ad pectus ascendens, in cujus cavo disruptum erat. Adeo ut latus pectoris sinistrum effuso sanguine esset repletum. Superiores lumborum vertebræ cum inferioribus dorsalibus carie erant exesæ. MORGAGNUS.

OBS. 1629. Vir quinque & triginta annorum *post casum ab alto*, acerbis *dorsi & lumborum doloribus* prehenditur; adeo ut octo menses cubare cogeretur. Interea intumuit latus sinistrum infra costas, cum quadam *pulsatione*; tumente subjecto crure. Inciso tumore ab inepto chirurgo, larga sequitur sanguinis profusio, & intra horæ quadrantem moritur æger. TUMORES.

Reserato abdomine, ingens reperitur anevrisma aortæ, a diaphragmate ad pelvim se extendens. CL. MORGAGNUS.

OBS. 1630. Quidam de summo *dolore ad spinam dorsi*, per annum integrum, querebatur; cum suspicione *luis venereæ*. Hinc pluries adhibita fuit hydrargyrosis, sine successu. Tandem erumpente a superioribus & inferioribus ingenti sanguinis copia extinguitur.

Exenterato cadavere anevrisma compertum est in magnæ arteriæ divisione in iliacas; qua parte spinæ incumbebat. BALLONIUS.

OBS. 1631. Instituta sectione cadaveris cujusdam, qui per tres annos, miro, & *incognito affectu* conflictabatur, cum *pulsatione* vehementi *super umbilicum*, deprehendebatur aorta duplo solito major ac sanguine nigro & concreto repleta. Cor etiam majus quam par erat inventum est. Hepar demum conspiciebatur ingens uti videbatur, læsum. BONTIUS.

OBS. 1632. Quidam mingendi difficultate tenebatur, nonnunquam accedente genuina *ischuria*: pergente morbo cum nonnullis remissionibus, tandem derepente e medio tollitur.

Subitæ cladis causa reperta est scilicet anevrisma disruptum. Valde enim erat dilatata aortæ pars quæ vasis urinariis subjacet. BALLONIUS.

OBS. 1633. Quædam vetula jampridem variis *ventris doloribus*, diversisque aliis symptomatibus conflictata, tandem fatis cessit.

Lustrato cadavere, inveniebatur in abdomine anevrisma aortæ, quod pugni crassitiem longe superabat. Tunica arteriæ dilatatæ, tanta duritie pollebat, ut ossea appareret. FALLOPIUS.

TUMORES.

ARTICULUS II.

Tumores scirrhosi.

OBS. 1634. Juvenis duorum & viginti annorum, athletico & florido corporis habitu gaudens, & admissarius, *sævissimo in abdomine dolore* subito corripitur; præsertim circa regionem lumbarem; cum nonnulla *luis venereæ* suspicione. Persistente & increscente morbo per tres menses, gravi terrore acerrime commovetur, & in *febrem acutam* incidit. Exacerbantur *abdominis jam protuberantis tormina*; lotio parce fluente. Post nonnullos dies fugatur febris, & cætera mitescunt symptomata: sed paulo post recurrit morbus truculentior, qui dein in eodem fere statu persistit; cum ferocissimis exacerbationibus noctu redeuntibus; inter quas, tantam tyrannidem exercebant dolores, ut furibundus æger totas ædes ejulatu expleret. Tum abdomen ob convulsos musculos, duritiem quasi saxeam præ se ferebat. Sed inter remissionem *tumor in epigastrio*, prope hepar durissimus tactu percipiebatur. Interea accedit spirandi difficultas; excernuntur sputa cruenta; & tandem die vigesimo a febris ortu obiit.

In apricum venit reserato abdomine tumor ingens conglobatus; quasi e variorum tuberculorum congerie exsurgens; omnibus vertebris lumbaribus incumbens; quem trajiciebant aorta & vena cava. Ossa tamen integra, & nulla carie tacta occurrebant. Tumoris involucrum crassissimum erat & callosum; ejus substantia spongiosa variis cavernulis, succis diversæ indolis repletis intermixta. Pulmones insuper erant infarcti & tuberculosi. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 1634. (*a*) Mulier sexaginta annorum, de inappetentia, siti, *doloribus in abdomine*, & præsertim in regione lumbari, cum alvo adstricta querebatur. Urina pauca ægre excernebatur. Dein accedunt *anxietates* & *lypothymiæ*: pedes dolore afficiuntur & contabescunt. Sub hoc rerum statu erumpit vomitus cum dolore stomachi. *Tumet abdomen* cum pulsu nonnunquam intermittente & tremulo; ac demum fatis cessit.

Præter majorem aquæ copiam reperitur hepar tuberculosum, durum & exangue. Cystis fellea tres calculos latici sordido innatantes fovebat. Mesenterium erosum & gangrænosum. Omentum, pancreas & ovarium dextrum scirrhosa hydatidibus scatebant. E postica parte uteri excrevit scirrhus ingens ad renes & anum pertingens. Renes exulcerati & fere absumpti conspiciebantur. CLAR. BAADERUS.

OBS. 1635. Vir duorum & triginta annorum *contusionem in lumbis* passus erat; ubi *dolor* post biennium cum *colico dolore*, *vomitu*, dolore ischiadico & *dysuria*; quibus tractu temporis accesserunt *spirandi difficultas*, tussis continua, & violenta, cum marasmo. Ac demum suppressa per triduum expectoratione occubuit.

Mesenterium macilentum & transparens erat; circa cujus exortum ingens apparuit tumor, qui intestina in latus dextrum retruserat: protendebatur ab appendicibus diaphragmatis ad os coccygis atque ad umbilicum, & lumborum vertebris fibrosa connexione firmiter adhærebat aortam & venam cavam involvens sua mole. Longus erat pedem unum, sex polices latus, quinque crassus: pendebat septem circiter libras. In frusta dissectus hic tumor glandulosus apparuit & carneus. Aperto demum thorace inveniebantur pulmones innumeris ferme tuberculis scatentes; quorum majora ad uncias duas accedebant. VARTHON.

OBS. 1636. Quidam *lue venerea* laborans, de *doloribus vagis*, præsertim in capite querebatur. Frustra bis adhibetur hydrargyrosis. Morbo progrediente accedit *dysuria* molestissima, cum *alvo adstricta*. *Ileo* demum corripitur, cujus ratione propinatur libra una mercurii crudi; *venter* interea *tumet*, cum renitentia; ac tandem obiit.

Repe-

Reperitur latex ſubalbicans in abdomine; epiploon erat putridum; inteſtinum colon paſſim exulceratum & tribus in locis perforatum; cæcum ſimili labe affectum; ileumque inflammatum cum nonnullis gangrænæ notis. Ubique occurrunt globuli mercuriales. Hepar gangrænoſum conſpicitur. Hypogaſtrium ſiniſtrum ingentem tumorem recondebat, inter veſicam & rectum ſitum; qui ex oſſe ſacro carioſo ortum habere videbatur, libras duas & amplius pendens, cujus contextus glanduloſus videbatur. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 1637. Virgo ſeptemdecim annorum paupercula, cujus prava hinc erat victus ratio, conquerebatur de *dolore circa fundum ventriculi*; cum *fœtore narium* adſtantibus ſumme moleſto. Poſtea *venter tumet*; deficit appetitus, cum œdemate crurum. Tandem fractis viribus, vitam cum morte commutavit.

Ichor flavus & ſubfœtidus in abdomine ſtagnabat. Epiploon putridum & partim conſumptum comparuit. Inteſtina erant ſupra modum flatulenta. E pancreate erumpebat tumor ſcirrhoſus inſignis. Paſſim præterea occurrebant varia corpora ſcirrhoſa, quaſi ſtrumoſa. Meſenterium conſpiciebatur ſcirrhoſum; cum liene putrido. Pectus reſeratum exhibebat thymum ſcirrhoſum; pulmones coſtis adnatos; pericardium craſſum & ſero turgens. HARDERUS.

OBS. 1638. Mulier ſexagenaria, jam ab octennio *abdomen tumidum* & doloris expers geſtabat; quod in tantam demum molem excrevit, ut duobus ante obitum menſibus coacta fuerit lecto ſe tradere. Tum accedente *febre continua*, cum acerbiſſimis *doloribus in regione lumbari*; mictu difficili, & alvo adſtricta, extremum diem clauſit.

Deprehendebatur tumor ingens e meſenterio erumpens, & vertebris hærens, ac etiam peritoneo in antica parte paſſim ſcirrhoſus & cartilagineus. Variis loculis, materiam oleoſam, melleam, ſebaceam & pulticulæ ſimilem continentibus, conflari videbatur prædictus tumor. Hepar inſuper ſcirrhoſum occurrit; nec illæſa erant alia viſcera. PARÆUS.

OBS. 1639. Mulier quædam poſt partum ventris intumeſcentia cum ſumma ſpirandi difficultate & pedum œdemate laborabat, quibus increſcentibus fatis ceſſit. TUMORES.

Reſerato ejus cadavere reperiebatur tumor ſteatomatoſus plures libras ponderans ortum ducens e meſenterio; uterus e ſede dimovebatur, hepar & lien minores ſolito erant, & diaphragma ſurſum pellebatur. PORTAL.

OBS. 1639. (*a*) Fœmina quadragenaria jamdiu querebatur de *duritie circa uterum*, cum *dolore* pungente & levi: aliquoties febricitavit. Tumor ſenſim increvit: accedunt dolor capitis & vomitus. Progrediente morbo tumoris dolor intenſior evadit. Poſt decennium tandem febre acuta rapitur.

Reſerato abdomine, repertus eſt tumor capitis magnitudinem ſuperans. Situm habebat in poſtica uteri parte; hinc rectum inteſtinum vehementer premebat: ſubſtantia carnoſa videbatur. Nullum præterea detegitur ovariorum veſtigium. VALSALVA.

OBS. 1639. (*b*). In cadavere ancillæ diuturno morbo, cum maxima *luis venereæ* ſuſpicione, conflictatæ; & *hæmorrhagia uteri* ſublatæ, inveniuntur ovaria ſcirrhoſa. Dimidia fere pelvis replebatur ſcirrho albo, duro & craſſo, dextro uteri lateri adnato. In ſiniſtro latere major ſcirrhus fuit oſſi pubis, partibuſque viciunioribus accretus, & intus purulentus. Alii præterea paſſim annotabantur ſcirrhi in abdomine. CLAR. HALLERUS.

OBS. 1640. Puer lactans, cujus *dextrum ventris latus tumebat*, cum ſuſpicione hepatis ſcirrhoſi, tandem macie confectus interiit.

In apricum venit excreſcentia quædam glanduloſa totam abdominis dextram partem implens, retrudens inteſtina ſiniſtrorſum, & colon ipſum, æque ac hepar. Muſculis abdominalibus, & ſpinæ, adnatus prædictus tumor, circa pancreas initium cœpiſſe videbatur. Magnitudo erat quantum ambæ manus capiunt. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 1641. In cadavere mulieris, quæ per plures annos ingentem ventris tumorem

TUMORES. rem gestaverat, & pro *ascitica* habebatur, repertum fuit corpus quoddam scirrhosum, totam imi ventris capacitatem implens, ventriculo, aliisque partibus circumjacentibus hærens. Pendebat hæc stupenda moles libras sex & sexaginta; crassa robustaque membrana obvestiebatur; ac materias adiposas, saniosas & sordidas recondebat. HORSTIUS.

OBS. 1642. Virgini viginti annorum, cum ex *suppressis mensibus* intumesceret venter, hydropis suspicio fuit oborta. Per quadriennium ita augetur *abdominis protuberantia*, ut vix ferendo oneri par esset; quæ tandem post diuturnos cruciatus pie decessit.

Deprehendebatur in abdomine carnea moles, ingens & rotunda, glandulis & pinguedine referta, ex uteri externa facie duobus crassis processibus enata; & quatuor supra triginta libras civiles pendens. PALMA.

OBS. 1643. Quædam magno *tumore interno in ventre* laborabat, cum *dolore in dorso* & ad sinistrum lumbum. Urinam difficile excernebat. Partes macie extenuantur; pedes fiunt œdematosi; ac sinistrum crus obsidet erysipela lethale.

Ad ventris reserati centrum ingens apparuit tumor, viscera undique comprimens, pluribus in locis lividus, qui pendere videbatur e mesenterio. VALSALVA.

OBS. 1644. Vir alias vegetus, incidit in *gangrænam utriusque tibiæ*. Antea tibiæ & pedes assidue frigebant, & quasi stupore tenebantur. Paulo post obiit.

Invenitur tumor scirrhosus circa venam cavam descendentem, ubi scilicet bifurcatur ad utramque tibiam. Scirrhus in magnitudinem auctus ita constrixerat arteriam & venam; ut nullus ferme sanguis ad artus inferiores permeare posset. FABR. HILDANUS.

OBS. 1645. In cadavere cujusdam quadragenarii *ascite* extincti, in conspectum veniebant, præter aquæ fœtidæ copiam, omnia intestina corpusculis albis, callosis & pinguibus obsita. Hepar cernitur durum, inflammatum & pallidum. Scirrhosus demum occurrit ingens, prope lienem, ab ejus mole compressum. HILDANUS.

OBS. 1646. Virgo triginta annorum *ventrem summe protuberantem* ab undecim annis gestabat. Aperto post obitum corpore, invenitur tumor ingens, quasi sarcoma, dorso, & peritoneo hærens; sed uteri fundo præsertim adnatus. EX ACT. PHYS. MED. GERMANIÆ.

In hoc censu locum obtinent observationes Libr. I. 564, 568, 635, 1500, 1732. Lib. II. 153.

ARTICULUS III.

Tumores cystici.

OBS. 1647. Fœmina vitæ sedentariæ assueta, *menses immodicos*, cum vaginæ prolapsu, patiebatur. Redux e thermis Badensibus, *doloribus* acerbissimis conflictatur *in abdomine*, præsertim circa lumbos & uteri regionem; cum convulsionibus per intervalla recurrentibus. Sexagenaria major menstruum tributum adhuc persolvit; remanente vaginæ procidentia. Ultimo vitæ quadriennio, menstruis deficientibus, convulsiones & *cruciatus hystericos*, in dies vehementiores, perpessa, in *tumorem abdominis & crurum* incidit. Sensim altius protuberante abdomine, semper decumbere tenetur ægra. Urinæ turbidæ sedimentum farinaceum deponebant. Pulsus erat celer & frequens; cum difficili respiratione. tandem corpore macie confecto, mors languoribus finem optatum imposuit.

Reperiuntur musculi abdominales ad membranæ tenuitatem redacti. Tumor ingens occurrit in abdomine, dorso adnatus,

con-

continens materiam saniosam, fæcibus vini rubri similem, ad pintas circiter duodecim. Crassissima & durissima tunica donabatur prædictus tumor; præter quem alii occurrebant pugni magnitudine, eadem illuvie turgentes. Omentum plane erat absumptum; mesenterium nonnihil inflammatum, & scirrhosum; non secus ac pancreas. Uterus naturali quadruplo major totus etiam scirrhosus videbatur: in vagina variæ observantur hydatides; & in cavo uteri plures molæ carneæ diversæ magnitudinis, quarum majores ovum anserinum æquabant. PEYERUS.

OBS. 1648. Vir sex & triginta annos natus *colicis doloribus* intestinorum, & *paroxysmis nephriticis* obnoxius, cum alvo adstricta; gravem *contusionem* patitur *in regione renum*, prope marginem ossis ilei; unde *dolor vehemens*, qui tamen postridie fugatur. Post sex menses inter inducias, recrudescit hic dolor cum vigiliis & difficili decubitu in latus sinistrum. *Contrahitur genu* ejusdem lateris; *tumet* proximus *testiculus*, qui sensim scirrhosus evadit cum febre lenta. Procedente morbo dolores sæviores in alias abdominis partes propagantur, & ad pectus pertingunt. Dein erumpit tumor scirrhosus in cervicis latere sinistro. Tandem septimo mense obiit.

Intestinum ileum prope os ilium sinistrum subviride occurrit. Lien mole amplior vicinis partibus arcte hæret, ejus involucro ad cornu duritiem accedente. Pancreas erat scirrhosum. Ren sinister duplo major extus exhibet ulcus saniosum. Plures insuper occurrunt tumores steatomatosi & cancrosi, juxta lumborum vertebras, circa receptaculum chyli; inter quos nonnulli ulcerosi eructabant saniem, qua partes viciniores lædebantur, & conspurcabantur. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 1648. (*a*) Ancilla quinque & triginta annorum, post suppressam febrem tertianam, *tumore* molestissimo *in hypochondrio dextro* laborabat, quam sequebatur *hydrops*. Fugato hydrope, remanet tumor ultra scrobiculum cordis se extendens. Circa annum ætatis quinquagesimum recurrit hydrops, cum vomitu materierum viscidarum, inappetentia & oris amarore. Accedit tussis sicca, cum *dolore gravativo in regione ventriculi*. Interea tument crura; respiratio fit difficilis, & cor haud raro palpitat. Dein se prohibet *icterus* accessionibus febrilibus quotidianis stipatus; usque ad obitum. TUMORES.

Hepar mole majus & steatomatosum se præbet; e cujus parte convexa emergebat tumor saccatus ingens qui sex mensuras ad minimum continebat, quo depellebantur diaphragma, mediastinum cor & pulmones. Materiam opacam, purulentam & fœtidam continebat, cui innatabant ampullæ diaphanæ ad capitis recens nati molem accedentes; quarum superficies innumeras hydatidulas exhibebat. Vesicula demum fellea pure turgebat. CLAR. BAADERUS.

OBS. 1649. Juvenis septem & viginti annorum *tumorem anomalum* in parte interna femoris sinistri gestabat, qui molestissimus sectione aufertur. Anno elapso ab hac sectione in quamdam somnolentiam incidit, cum *dolore circa coxendicem* sinistrum; quam paulo post sequitur *febricula* cum siti & *æstu interaneorum*, præsertim circa noctem; urgentibus vigiliis. Oculus sinister primo nebulosus sensim tumet & extra orbitam prorumpit cum cæcitate. Alvus erat adstricta & deficiebant vires; cum plures erumpunt tumores duri in capite, dorso, cervice, &c. Acrius sævit dolor coxendicis, cum pulsu duro & celeri, ac demum occubuit.

Præter tumores externos steatomatosos pectoris, occurrunt numerosiores in cavo pectoris, cum carie costarum & vertebrarum subjacentium. Innumera alia corpuscula scirrhosa circa vasa annotabantur. Pancreas mole maximum & scirrhosum conspicitur. Alii insuper occurrebant tumores similis indolis, vertebris & ossibus innominatis, carie læsis, insidentes. EX ACT. LONDINENSIBUS.

OBS. 1650. Vir quadragenarius emaciatus *immensum abdominis pondus* patiebatur, cum *spirandi difficultate*, & appetitu quasi canino. Exortus erat hic morbus ante biennium. *Tumor ventris* non mollis erat; sed quasi carnosus. Pedes œdemate tumebant; sed nulla percipiebatur fluctuatio in abdomine. Tandem lapsu ab alto enecatur.

Vix una aut altera aquæ libra in abdomine

TUMORES. mine deprehenditur; sed ingens cujusdam corporis moles, in superficie pinguedinem referens, conspiciendam se exhibuit: totum fere mesenterium occupabat monstrosa hæc excrescentia, ponderis quinquaginta librarum. Tumorum anomalorum instar, diversas materias recondebat hæc massa. Præterea viscera abdominalia semi-putrida videbantur; & pericardium pertinacissime cordi hærebat. BONETUS.

OBS. 1651. Cuidam fœminæ venter novem mensium incremento tumuit; quibus sine puerperio effluentibus, spes prolis in *hydropem* mutatur. Quo procedente, accedit *spirandi & mingendi difficultas*. Crescente abdominis pondere standi & decumbendi facultas adempta est. Tandem *suppresso lotio*, suffocata interiit.

Deprehendebatur tumor ingens in abdominis cavo, mediis quasi immixtus pulmonibus a compulso diaphragmate. Secto ejus involucro membranaceo erumpunt vesicæ, & globuli membranacei plurimi cum magna vi aquarum. Tumoris tunica in nonnullis locis erat cartilaginea, ossea, imo & lapidea. Diversas materies, præter aquam, recondebant vesicæ, substantiam nempe sebaceam, caseosam, crassam; non secus ac in atheromate, & meliciredi. Pondus totius massæ quinque & quadraginta libras superabat. PEYERUS.

OBS. 1652. Puella tredecim menses nata insigni *ventris tumore & tensione* laborabat; quæ tandem, inter varias medicorum opiniones, fatis cessit.

Secto cadavere, reperitur ingens abscessus in sinistro latere, e vertebris lumborum sub liene ortum habens & libras decem pendens; e triplici cystide conflatus, recondens materiam; pulmentum, ova cocta, ficus, carnem, aliaque ejusmodi præter naturam, referentem. Duo alii conspiciebantur abscessus in dextro latere; alter sub hepate, alter prope pelvim, ejusdem indolis, sed minoris molis. Ab stupenda horumce tumorum massa, diaphragma ad claviculas impellebatur. Hinc minime mirum si suffocata abierit. GABROLLIUS.

OBS. 1653. In cadavere virginis quinquagenariæ, quæ ab octodecim annos gestabat *ventrem* stupenda & *molestissima mole protuberantem*, invenitur inter cutem & musculos abdominis tumor cysticus ingens ad genua usque fere descendens, & ab umbilico ortum trahens. Innumeris substantiis diversæ naturæ replebatur, carneis nempe, cartilagineis, lapideis; atque vesiculis aqua sublutea, materia adiposa, aliisque substantiis, turgidis. Aperto abdomine alia in conspectum venit cystis vertebris adnata, haud absimilibus materiebus fœta; præter aquam subrufam ad libras octo in abdomine stagnantem. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1654. Mulier triginta annorum, post gravem *abdominis contusionem*, de *dolore continuo hypogastrii* querebatur. Post plures menses increvit abdomen cum manifesta *fluctuatione*. Accedentibus in dies variis symptomatibus, post triennium extinguitur.

Lustrato cadavere in propatulum venit tumor cysticus, capitis humani molem longe superans, cellulis innumeris intus distinctus, sero sordido & purulento scatentibus. E fundo uteri callosi, & quasi lapidei, cui annectebatur, ortum ducebat hic tumor. Præterea conspiciebantur intestina, humore crasso & subviridi obducta, & invicem hærentia. DU CHESNE.

OBS. 1655. In cadavere mulieris quatuor & viginti annorum, *ascitica*, quæ a quatuordecim annis male se habuerat conquesta semper de *præcordiorum dolore* & *summa gravitate* imprimis ab assumpto cibo & potu; præter aquæ subcruentæ & fœtidæ copiam, occurrit tumor enormis in epigastrio, & regione umbilicali; qui ab omnibus hærentiis solutus quinque libras pendebat. Partibus vicinis arcte hærebat; hepati scilicet, ventriculo, duodeno, jejuno, pancreati, &c. Hepar insuper varios abscessus recondebat. BLASIUS.

OBS. 1656. Puella quatuordecim annos nata, ante menses octodecim *ventris intumescentia* laborabat; quæ sensim increscens, tandem illam ad libitinæ rationem duxit.

Inter cadaveris exenterationem invenitur tumor ingens in tuba dextra, vasis spermaticis & omento hærens; passim cartilagineus imo & osseus. Diversas materias stea-

steatomatum instar recondebat; inter quas nonnulla occurrunt pilorum glomeramina. Hepar mole amplius nonnihil erat purulentum. BLASIUS.

OBS. 1657. Vir quatuor & sexaginta annorum, jampridem *ventris doloribus* conflictatus; post ingluviem *vomitu* corripitur, cum sævissimis ventris torminibus. Accedentibus *animi deliquiis*, brevi migrat ad superos.

Intestina ultra modum tumebant; & prima abdominis sectione foras cum impetu prosiliebant, nonnullas inflammationis notas præ se ferentia. Conspiciebatur in abdomine tumor quidam cysticus, anomalus, materiebus liquidis, mollibus & duris, ac diversæ naturæ fœtus; præcipuam cavitatis partem occupans; qui e mesenterio ortum trahere videbatur. E DIARIO MEDICO.

OBS. 1658. Cuidam mulierculæ *abdomen* per octo annos *intumuerat*; urinis parce fluentibus & alvo plerumque soluta. Accedebat crescente ventre, atrophia cæterarum partium. Biennio ante obitum *apoplexia* corripitur, succedente hemiplegia. Tandem ingruente *affectu iliaco*, e medio tollitur.

Præter aquæ limpidæ libras quadraginta, cum variis hydatidibus, reperiebatur in hypochondrio dextro tumor ingens, costis spuriis adnatus, ponderis viginti librarum & humore limpido repletus. Similis tumor in alio latere costis spuriis etiam hærens, & octodecim librarum, serum turbidum & subcruentum continens conspicitur. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1659. Mulier quadragenaria major *tumorem abdominis*, sensim per sex annos adauctum gestabat, qui sub primis temporibus pro graviditate habebatur. Interea moles ingens ad paracentesim devenire cogit; qua intra quatuordecim menses, duodecies celebrata sexcentæ libræ colluviei serosæ nonnihil fœtidæ, evacuabantur.

Secto post obitum corpore, occurrit tumor steatomatosus, parti internæ umbilici adnatus; basi duos transversos pollices lata. Varias cellulas diversis materiebus scatentes recondebat prædictus tumor, octo libras pendens. EX ACTIS EDIMBURGENSIB.

TUMORES.

OBS. 1660. Vir sexagesimum sextum ætatis annum agens *tumorem* gestabat haud exiguum *circa inguen* sinistri lateris; quo in dies crescente, tandem accedit ischuria lethalis.

Reperiuntur peritoneum putridum & omentum plane absumptum. Prope sinistrum vesicæ latus tumor comparuit capitis virilis magnitudine, vesicæ, recto & ossi pubis adnatus. Erat merum steatoma continens substantiam mollem, butyro congelato æmulam; cum parva sanguinis copia. Vesica nonnullos sanguinis grumos etiam recondebat. BARTHOLINUS.

OBS. 1661. Vir jampridem *calculo laborans*, tantæ copiæ lapides & lapillos cum urina excrevit, ut aliquot scatulos adimplerent a liberis servati. Tandem doloribus acerbissimis attritus in totalem *lotii suppressionem* incidit, & nono die interiit.

In renibus parvuli & pauci reperiuntur lapilli. Ureter dexter calculo dactyliformi obturabatur. Occurrit prope vesiculam felleam sacculus hepati adnatus, innumeros calculos forma seminis tritici turcici, recondens. E medio hujus sacculi conspiciebatur ductus quidam, instar ureteris, ad vesicam tendens. POLISIUS.

OBS. 1662. Quidam tussi sicca erat vexatus, diarrhæa diuturna & macie confectus, cum *tumore infra nothas costas* in jecoris regione, quem commode pertractare licebat, quibus exacerbatis supremum diem obiit.

Aperto mortui cadavere, in apricum venit tumor pendulus, annexus musculis lumbaribus lateris dextri, capitis vitulini magnitudine, cui plurimæ adnatæ erant cystides; aliæ materia pulti simili refertæ, aliæ substantia sebum, lardum, vel mel referente. Insuper aqua stagnabat in abdomine, ad mensuras duas Parisienses. LAGNEAU.

OBS. 1663. Mulier, cujus menses nunc inordinati, nunc suppressi erant, *tumorem* molestissimum in *regione pubis* jampridem gestabat. Tandem macie confecta obiit.

Exenterato cadavere, præter omentum putridum reperiebatur tumor ligamentis uteri prope fundum adnatus, qui magnitu-

TUMORES. dinem capitis virilis adæquabat; diversas substantias, serosam nempe, gelatinosam, sebaceam & purulentam recondens; cujus superficies variis hydatidibus obsita erat. REISELIUS.

OBS. 1664. Cuidam virgini post *casum ab alto*, exsurgit *tumor lienis regionem occupans*, qui in dies incrementum sumit. Post sex menses appetitus languet, vires deficiunt; & de *dolore lumborum* conqueritur ægra; quæ paulo post naturæ debitum solvit.

Aperto cadavere, pinguem quamdam molem in sinistro latere præcipue latitantem, & intestinis incumbentem exhibuit abdomen. Decem libras ponderabat prædictus tumor cysticus. FROMANNUS.

OBS. 1665. Quædam mulier *ventrem summe tumidum* per multos annos gestans, cum consumptione totius corporis; tandem fatis cessit.

Exhausta abdominis aqua inventus est tumor insignis, & latus, cute valida circumductus, & pluribus eminentiis præditus. E genere anomalorum varias materias continebat; pinguedinis nempe, glutinis albi, sanguinis subnigri, & fœtidi substantiam æmulantes. PALMA.

OBS. 1666. Mulier sexagenaria a multis mensibus *tumore* quodam *circa umbilicum cum dolore gravativo* ad dorsum & mingendi difficultate laborabat. In dies crescebat tumor; donec tandem obierit ægra.

Aperto abdomine, occurrit tumor stupendæ molis, qui basim habebat in mesenterii centro, cum arctissima adhæsione ad finem intestini coli; qui scilicet præter materiam steatomatosam quam in variis locis continebat, substantiam firmiorem recondebat. VALSALVA.

OBS. 1667. Lustrato cadavere cujusdam puerperæ duorum & triginta annorum, cujus *venter a suppressis lochiis intumuerat*, reperitur latex subluteus stagnans in abdomine. Præterea in propatulum venit tumor quidam cysticus, hydatidibus obsitus, peritoneo prope umbilicum adnatus, qui majori materiæ purulentæ copia scatebat. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1668. Vir quadragesimum ætatis annum agens *obstructione alvi* laborabat; qua ingravescente erumpit *vomitus*, nulla arte sedandus. Quo pergente sensim in atrophiam incidit æger, qua tandem confectus obiit.

Repertus est in abdomine ingens abscessus, quem vocant steatoma, cujus magnitudo ad ovum anserinum accedebat. CAMERARIUS.

OBS. 1668. (*a*) In cadavere pueri bimestris qui tumorem ab umbilico ad vesicam usque protractum gerebat, reperiebatur aquæ magna quantitas stagnans in cavitate urachæ, quæ videbatur conflata quatuor ligamentis umbilicum versus connexis & e contra divaricatis prope vesicam, in cujus substantia musculosa firmiter adhærebant. PORTAL.

OBS. 1669. In cadavere cujusdam *hydropici*, qui a septem annis *abdomen mole portentosum* gestabat, invenitur saccus ingens, uberrimo aquæ proventu distentus, e peritoneo oriundus; sub quo latitabant viscera; præter quem in conspectum veniebat in regione hypogastrica steatoma, pendens duas & quinquaginta libras. SCHEFFERUS.

OBS. 1670. Quidam e lapsu ab equo *contusionem* passus est *circa lumborum regionem*. Dolor invadit partem affectam; & per biennium identidem exasperatur. Tandem exhaustis viribus, vitam cum morte commutavit.

Exenterato cadavere ingens apparuit tumor, circa mesenterii exortum, vertebris lumborum fibrosa connexione firmiter hærens. VVARTHON.

OBS. 1671. Mulier quinquagenaria per triginta annos patiebatur in *abdomine dolorem*, quasi diceres matricalem. Tandem *volvulo* correpta die nono ad plures abiit.

Secto cadavere reperitur tumor annexus recto intestino: erat e genere cysticorum; atque recondebat pinguedinem, sebum, ossa, dentes, & capillos. BOSCUS.

OBS. 1672. In cadavere vetulæ quæ *continuo alvi fluxu* per sex hebdomadas laboraverat, reperitur *sub ventriculo*, tumor cysticus magnus & rotundus, qvi anserini magnitudine, materiam pinguem, mel-

leam

seam & gypseam continens; cum nonnullis gangrænæ notis, in tubo intestinali. Pericardium insuper flatu distendebatur. BARTHOLINUS.

OBS. 1673. Lustrato cadavere cujusdam viduæ, quæ multis abhinc annis, *abdomen alte protuberans* gestaverat, deprehenditur ingens steatoma, quod e pancreate erumpere videbatur; & stateræ impositum sex & viginti libras ponderabat. FONTANUS.

OBS. 1674. Secta muliere quæ *hydropica* credebatur; occurrit in abdomine massa durissima proprio involucro obducta; quæ continebat aliquot nigricantis & fœdissimæ aquæ amphoras; cum crassis humoribus, & concreto sanguine. HILDANUS.

TUMORES.

OBS. 1674. (*a*) Introspecto cadavere virginis cujus *venter tumebat* cum suspicione hydropis; in apricum venit corpus quoddam, ex pluribus abscessibus conflatum, materia quadam sebacea, alteriusve sortis, scatentibus. BALLONIUS.

Pro affinibus haberi debent observationes Lib. I. 1045, 1767. Lib. II. 313, 782. Vide insuper *Tumores ventriculi*, *omenti*, *intestinorum*, &c.

ARTICULUS IV.

Tumores vesiculares.

OBS. 1675. Mulier trium & quadraginta annorum, multipara, post septem menses a suppressis mensibus de *duritie & immani pondere in regione pubis* querebatur. *Venter* ultra modum *protuberabat*, cum cruribus œdematosis. Facies erat pallida, & difficilis respiratio, cum pulsu frequenti. Imo ventre accuratiori examini subjecto, tactu exploratur quidam tumor supra pubem, dolore molestissimus, cum stagnatione manifesta cujusdam colluviei in abdominis cavo. Pergente morbo, & incrementum sumente ventris intumescentia, devenitur ad paracentesim, cujus ope educitur materia quædam mucosa, substantiæ crassiori & melliformi intermixta. Interea macie & febre lenta, cum exacerbationibus serotinis confecta ægra, ventrisque mole oppressa, alteram paracentesim expostulat; qua incassum celebrata, post triduum obiit.

Abdomen prima sectione exhibet corpus adiposum inter tegumenta & musculos situm, putriditate & purulentia defœdatum. Reserato abdomine occurrit præter colluviem sordidam tumor cysticus in regione hypogastrica ad umbilicum ascendens; qui innumeros folliculos serosos, & purulentos continebat. Præterea epiploon cum portione proxima coli erat putridum. E DIARIO MEDICO.

OBS. 1676. Quidam de variis in *abdomine tumoribus*, *dolore stipatis* jamdiu querebatur. Tandem in *ischuriam* incidit, qua paulo post, exquisitioribus præsidiis frustra adhibitis, enecatur.

Reserato abdomine, in conspectum venit tumor sacciformis, cujus diameter ad octo pollices accedebat: vesicæ fundo adnatus, arcteque intestino hærens, hydatidibus replebatur prædictus saccus. Quo exhausto, alius occurrebat, ex ipsamet vesica etiam emergens, similibus hydatidibus turgidus. Binis hisce tumoribus compressa vesica, & dilatari nescia unum vel alterum urinæ sebcruentæ cochlear duntaxat continebat. Sacci ejusdem naturæ, numero quinque, etiam hepati, alias sano, hærebant. Lien scirrhosus capsulam habebat cartilagineam, & varias quoque hydatides colligebat; quæ passim etiam occurrebant in aliis locis. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1677. Vir quadragesimum quintum ætatis annum agens, laboribus arduis assuetus, & herniosus, *doloribus colicis* per-

TUMORES. totum abdomen sævientibus subito corripitur; qui sensim, & per plures dies exasperantur ut demum decumbentem illuc mittunt unde negant redire quemquam. Partes ilei & omenti in sacco hernioso contenti, gangræna tactæ reperiebantur. Hepar totum purulentum occurrit. Præterea observatur tumor ingens in regione lienis, ad cucurbitæ magnitudinem accedens; hærens lieni, diaphragmati & intestino colo, innumeris, vel supra centum, hydatidibus fœtus; qui uti videbatur ortum ducebat a liene. E DIARIO ERUDITORUM.

OBS. 1678. In cadavere mulierculæ sex & viginti annorum, quæ per plures annos, *ventrem* mirum in modum *protuberantem* gestabat, reperiebatur in cavo abdominis copia seri fœtidi & purulenti. Occurrit supra regionem umbilicalem saccus ingens, amplitudinem abdominis fere æquans. E diaphragmate in cavitatem pectoris depulso, originem mutuari videbatur. Innumeras, vel supra ducentas hydatides continebat sero purulento & fœtido innatantes. EX ACT. PHIS. MED. GERMANIÆ.

Id genus tumoris exemplum exhibet observatio Lib. II. 153.

ARTICULUS V.

Tumores cancrosi.

OBS. 1679. Vir undetriginta annorum, vino & fumo fistulari deditus post gravem *contusionem in hypochondrio sinistro, doloribus colicis* sæpius conflictabatur. Tandem febre prehenditur, cum vigiliis & dolorum exacerbatione. Accedunt nauseæ: alvus adstringitur. Dein *dolores qui totum abdomen pervadebant*, renibus & ureteribus præcipue infigi videntur. Interea erumpit tumor, in umbilico, sensim ad pugni magnitudinem accedens. Omnia in pejus ruunt; & sub finem tertii mensis obiit. Inter sectionem cadaveris reperitur tumor ingens scirrhosus & cancrosus, vertebris lumbaribus adnatus, dimidiam abdominis partem replens, & ponderis quinque librarum. Nonnullæ hujusce sarcomatis partes ulcerosæ & gangrænosæ eructabant virulentam saniem, quæ viciniores partes inquinabat & defœdabat. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 1680. Mulier quinque & triginta annorum, tabida, *ventris intumescentia*, sensim increscente per triennium laboraverat. Durum valde abdomen, quasi lapideam constitutionem exterius referebat; ubi manu attingebatur.

Aperto abdomine, nulla occurrunt vestigia pinguedinis, membranarum & musculorum abdominalium. Hæc omnia in alienam substantiam erant commutata, cujus crassities, facta dimensione ab umbilico ad interiora ventris, ad ulnæ dimidiæ longitudinem accedebat. Extus cartilaginea, intus cancrosa videbatur prædicta substantia. BLASIUS.

OBS. 1681. In cadavere mulieris septuagenariæ *hæmorrhagia uteri* sublatæ, reperitur in abdomine tumor melonis molem superans, cum maculis gangrænosis; humore quodam mucoso & cruento scatebat prædictus tumor: ac stagnabat materia purulenta copiosa in abdomine. Vesica insuper passim gangrænosa occurrit. HARTMANNUS.

TUMORES.

ARTICULUS VI.

Anthraces in abdomine.

OBS. 1682. Vir triginta annorum, temperamento melancholico, tumore parotidum, & *bubone pestilentiali* in inguine sinistro corripitur. Resolutis hisce tumoribus bene se habere videbatur; cum post quindecim dies recurrit bubo, nulla arte in suppuratum adducendus. Interea erumpunt exanthemata purpurea in pectore, & quarto die accedit mors.

Exenterato cadavere epiploon maculis purpureis obsitum conspicitur: lien subviridis & mole major. E diaphragmate sinistro prodibant plures anthraces, & pustulæ gangrænosæ. Ex hepate scirrhoso etiam erumpebat anthrax. Vesicula fellis inflammata, anthrace etiam defœdata, turgebat bile viscida & nigerrima. Varii insuper tumores ejusdem indolis observantur in intestinis renibus & peritoneo prope vertebras. Pulmones etiam ingentem anthracem exhibebant. COUZIERS.

OBS. 1683. Vidua quinque & quadraginta annorum, horrore, succedente *febre pestilentiali*, cum dolore capitis, & virium defectu, corripitur. Erumpunt maculæ purpureæ circa pectus. Tertio die ingruit vomitus, & paulo post moritur.

Lustratum cadaver passim exhibebat, tum in pectore, tum in abdomine, pustulas gangrænosas, instar carbunculorum. Ventriculus insuper inflammatus humorem viridem recondebat. COUZIERS.

ARTICULUS VII.

Abscessus in abdomine.

OBS. 1684. Quidam senex pluribus abhinc annis *dolore continuo circa regionem ossis sacri*, cum ardore urinæ, & *mingendi difficultate* afflictus fuit. Quibus pergentibus & exacerbatis, tandem obiit.

Instituta cadaveris sectione invenitur circa regionem ossis sacri, ea nimirum parte qua vena cava bifurcatur, abscessus ingens, qui præter materiam fœtidam, sanguinem coagulatum continebat, cum carie ossis sacri. Vesica præterea quatuor lapides fovebat. HILDANUS.

OBS. 1685. Quædam fœmina post intempestivam *veteris fontanellæ exsiccationem*, incidit in *spirandi difficultatem*; paulo post *intumuit totum corpus*. Ingravescente tandem asthmate; viribusque morbi diuturnitate fractis interiit.

Exenteratum cadaver exhibebat in latere sinistro, & superiore abdominis, abscessum apertum, ex quo magna fœtidissimæ saniei copia effluxit. BLANCARDUS.

OBS. 1686. Puella in levem febrem incidit, *tertianæ intermittenti* haud dissimilem, nullo dolore stipatam. Accedentibus dein animi deliquiis, cum quibusdam horripilationibus, subito extinguitur.

Aperto abdomine magna puris copia circa uterum inventa est, quæ ad superiores usque partes redundabat. JACOTIUS.

OBS. 1687. Mulier ab *exsiccata fontanella*, brevi *spirandi difficultate* prehenditur. Procedente morbo *tumet venter*, & pedes fiunt œdematosi. Urget oppressio pectoris; donec tandem fatis cesserit.

Inter sectionem cadaveris in propatulum venit abscessus ingens, juxta lienem situs, & sa-

TUMORES.

& saniem fœtidissimam continens. HORSTIUS.

OBS. 1688. Quædam matrona *hydrope* laborans, de *dolore lateris dextri* sæpius conquerebatur, cum difficillimo decubitu in aliud latus. Tandem ingravescente morbo interiit.

Cadaver cultro anatomico subjectum exhibebat in dextra abdominis parte abscessum ingentem pure fœtidissimo repletum, & hepati adnatum. BARTHOLINUS.

Hunc ordinem subeunt observationes Lib. I. 409, 346 (*a*). Lib. IV. 171, 193.

ARTICULUS VIII.

Tumor ab adunatis intestinis.

OBS. 1689. Cuidam *venter intumuerat*, cum hydropis suspicione. Post copiosas *vomitiones* depleri videbatur abdomen; remanente *tumore duro in hypogastrio*, quo manu compresso, flatus per inferiora excludebantur. Interea perstabat vomitus cum *alvi obstructione*. Nulla erant inflammationis signa in abdomine, doloris experte: etsi æger morbo confectus obiit.

Reperiuntur tenuia intestina, mire inter se implicita, & per nexus, ex firma densaque substantia, tendineæ instar, inter se juncta, quæ scilicet tumorem illum durum efficiebant; præsertim ob fæces quibus referta erant. Colon præterea carnis fibris compactum, impervium videbatur. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 1690. Sexagenarius *hæmorrhoidibus* obnoxius, post varias minoris momenti ægritudines, queritur de quadam *duritie in ventre*, cum *alvo adstricta*, & *vomitu*. Insurgit febricula, quæ maciem post se trahit: tumor interea mobilis manifestior evadit: octo scilicet transversos digitos latus sedem habet supra umbilicum. Contrectatus tuberosus videbatur: a pressione erumpebant flatus cum nonnullo dolore; tandem erumpit *vomitus materierum fœtidarum*, quem presso pede sequitur lethum.

Aperto abdomine patent ileum & pars jejuni supra umbilicum sursum retracta & coacervata, atque arctissime inter se conjuncta; unde tumor erat prominens. CL. MORGAGNUS.

Vide *Intestina invicem implicata*. Vide observationem Lib. I. 141 (*a*).

S. Ex-

SECTIO DECIMA-SEXTA.

DE COLLUVIE ABDOMINIS.

ARTICULUS I.

Ascites nulla obvia causa.

OBSERVATIO 1691. Vir quidam sexagenarius, largius & *avidius comedens*, *spirandi difficultate* premebatur inter pastum, & quoties noctu ad somnum se componebat; adeo ut tum statim se erigere cogeretur. Interea *venter* sensim sine sensu in *tumorem attollitur*, cum quadam palpitatione circa hypochondria. Morbo tandem ingravescente, extremum diem clausit. COLLUVIES.

In dissecto cadavere deprehendebatur hepar sanum; cæteris etiam plane inculpatis visceribus; cum maxima aquæ copia in abdomine. TIDIRÆUS.

ARTICULUS II.

Hydrops cysticus.

OBS. 1692. Cuidam mulieri *venter increvit*, cum maxima graviditatis suspicione; mensibus parum fluentibus. Post novem menses nullum partus indicium; nec persentitur infantis motus; ac ulterius tumet venter, cum *artubus inferioribus oedematosis*. Irritis omnibus præsidiis in majorem molem in dies attollitur abdomen; *lotio parcissime fluente*. Celebrantur nonnullæ scarificationes in pedibus ultra modum tumentibus; quarum ope detumescunt inferiora, cum nonnulla salutis spe. Abdomen tamen ulterius protuberat: adhibentur balnea e sabulo maris calido; sed frustra. Hinc ad paracentesim devenitur; sed nulla educitur aqua. Vigente appetitu, accedunt postremo dolores, quos pro imminente partu habebat ægra; inter quos, viribus deficientibus, fatis cessit.

Prima abdominis sectione prosilit materia crassa & viscida copiosissima, cum quodam corpore, figura & magnitudine conum pineum referente. Basi uteri rupti arctissime hærebat hæc glutinosa moles. In latere sinistro uteri etiam disrupto, ob nimiam extensionem occurrit corpus membranosum capitis virilis magnitudinem æquans, quod similem continebat materiam. Viscera abscondita erant tegumento membranoso, & crasso; inter quod & musculos abdominales continebatur hæc materia crassa & viscida, ad octo & viginti mensuras. Secta hac membrana, oculis patent hepar, lien & cætera viscera, ultra modum compressa, alias sana. E MISCELLANEIS NATURÆ CURIOSIS.

OBS. 1693. Mulier multis abhinc annis *hydropica ventrem monstrosum*, & veluti in acumen prominutum gestabat. Nulla erat fluctuatio nisi in exigua sinistri epigastrii plaga. Ter instituta fuerat paracentesis. Anxietates arcebant somnum. *Tussis* erat molestissima; *vomitus* pertinacissimus, & ap-

COLLUVIES.

& appetitus omnino deletus. Accessit vaginæ prolapsus, cum oculis & facie collapsis; pulsu fere oblitterato. Tandem delira, & integro triduo cum morte luctata, expiravit.

Peritoneum arcte partibus contentis accretum reperitur: secto variis in locis prodiit succus quidam gelatinosus in separatis loculis inclusus. Post accuratum, tædiosum & sordidum examen, constitit saccum illum ingentem quo totum abdomen replebatur, a dilatata tuba uteri dextra originem mutuari, quæ sanie glutinosa scatebat. Ovarium dextrum tuberosum, & pugni molem æquans, humorem glutinosum recondebat. Illud spatium in quo venter videbatur acuminatus, occupabat peculiaris tumor, magno sacco anterius adnatus, capitis humani magnitudinem æquans. Lustratum peritoneum innumera tubercula in loculos humore glutinoso turgidos divisa exhibebat. Intestina invicem accreta innumeris hydatidibus obsita deprehendebantur. CLAR. DE HAEN.

OBS. 1694. Fœmina duorum & quadraginta annorum, sterilis, cui menses a tribus annis deficiebant, incidit in *ventrie tumorem* insolitum; quem sensim adauctum, cum fluctuatione manifesta, concomitatur *adæma crurum*. Interea abdomen in stupendam molem attollitur, nil proficientibus remediis. Marcor partes superiores invadit. Languet appetitus, cum siti. *Urinæ parce fluunt, alvo adstricta*. Pulsus erat debilis & frequens: respiratio summe difficilis omnem decubitum præpediebat. Tussis erat assidua & vigiliæ pertinacissimæ; cum viribus plane deficientibus. Instituta paracentesi evacuantur quinque & viginti aquæ libræ, cum levamine. Bis iterata hac operatione, educebatur præter aquam, materia sordida & purulenta; tandem accedit lethum.

Deprehendebatur in lustrato abdomine saccus ingens in variis cellulis divisum, maximam laticis serosi, purulenti, & lutulenti copiam recondens, vel libras circiter quadraginta. Omnia abdominis viscera extra saccum conspiciebantur; si excipias omentum, e quo efformatum fuisse prædictum saccum jure conspiciebatur. EX ACTIS EDIMBURGENSIBUS.

OBS. 1695. Mulier trigesimum quintum ætatis annum agens, temperamento atrabilari, & mater trium liberorum, incidit in *tumorem abdominis* inæqualem, *mensibus fluentibus*. Increvit tumor per quatuor annos, quibus elapsis menses sufflaminantur. Tum accedunt *animi deliquia*, nauseæ & *cordis palpitationes*; cum dejectionibus nigris & fœtidissimis. Celebrata paracentesi ne gutta quidem humoris educitur: ac tandem exhaustis viribus obiit.

In binas partes dividebatur abdomen, ope cujusdam septi transversi, quod crassitiem pollicis assequebatur; quarum altera totam regionem epigastricam & lumbarem dextram continebat; altera vero partem sinistram & inferiorem abdominis: hæc replebatur humore nigro, viscido & fœtidissimo, cui innatabant varia corpuscula dura & albicantia pisiformia. Hujusce cystis latera, in nonnullis locis ad latitudinem trium pollicum accedebant, & bino foramine hiabant in intestina crassiora. EX ACTIS PARISIENS.

OBS. 1696. Fœmina sex & triginta annorum *ventrem tumidum cum sensu ponderis* gestabat. Mensibus deficientibus, *pondus circa umbilicum* molestius evadit, & increscit ventris moles. Elapsis sub hoc rerum statu quatuor annis febre intermittente corripitur, quam sequitur artuum inferiorum tumor œdematosus, cum gravi *spirandi difficultate*, & manifesta fluctuatione in abdomine. Accedente cibi fastidio, cum pallore faciei; celebratur paracentesis, qua educuntur triginta circiter libræ seri fusci & lutulenti; qua evacuatione complanatur abdomen. Post octiduum recurrit ventris intumescentia, cum majori spirandi difficultate. Iteratur punctio abdominis; qua ægre fluit humor crassior, subniger & lutulentus. Inter hasce ærumnas brevi ad Superos migravit æger.

Sectis musculis abdominalibus, partim gangræna tactis, patet saccus ingens, totum fere abdomen occupans; e cujus parte superiori exsurgebat tumor steatomatosus, pondere decem librarum; qui pro omento summe labefactato habebatur. E DIARIO MEDICO.

OBS. 1697. Vir undequinquaginta annorum, *anasarca*, & *ascite* laborans, paracentesi submittitur, qua educuntur centum circiter libræ aquæ turbidæ & rubræ. Exacto men-

mense, alia instituitur evacuatio etiam copiosissima, quæ septies intra octo menses iteratur. Postea prosternuntur vires, appetitus deficit; ingruunt febres, sudoribus stipatæ. *Venter* interea *ultra modum protuberat, cum imminente suffocatione*; sed octava paracentesis periculosa videbatur, quam tamen subire voluit æger, qui undecimo ab illinc die periit.

Omentum crassissimum in pelvim usque propendebat, peritoneo & intestinis accretum. Nulla erat in abdominis cavo aqua; sed copiosissima, rubra & fœtida occurrit in sacco omenti; cui hærebat tumor steatomatosus tres & triginta libras æquans. CLAR. DE HAEN.

OBS. 1698. Matrona quinquagenaria ante triennium de *lumborum & abdominis dolore*, præsertim circa inguinum regionem conquerebatur; mensibus sensim deficientibus. Dein manifestus fit *abdominis*, & *pedum tumor*, qui frustra tentatis variis præsidiis, solitum incrementum sumit; adeo ut postremo umbilicus ad inguina, atque reliquus aqualiculus ad genua usque propenderet. Post casum, ingruunt dolores abdominis, cum variis symptomatibus, quibus brevi accersitur ultimum fatum.

Instituta cadaveris sectione, occurrunt varii tumores cystici, quadam materia gelatinosa repleti; quæ collecta centum & quadraginta libras pendebat. Erat ovarium sinistrum ingens, vel ad capitis magnitudinem accedens, diversas materies continens. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1699. Cuidam mulieri *venter* post partum mansit *durus & intentus*. Erat primo tumor ad sinistrum umbilici latus, quem neglexerat. Plures alii tumores sensim percipiuntur in abdomine; in dies altius protuberante. Interea accedunt dyspnæa, *acerbissimi ventris dolores*, sitis, *vomitus & diarrhœa*. Tandem inter animi deliquia, ad superos migravit.

Deprehendebantur in abdomine innumeri propemodum sacci lymphæ pleni, omnibus obviis visceribus, spinæ dorsi & peritoneo adnati; inter quos prominebat ovarium dextrum, diversas substantias, ad libras duas & amplius, recondens. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1700. Cadaver cujusdam *hydropicæ* sexagenariæ, exhibebat *in abdomine tumores innumeros* & diversæ indolis. Epiploon, diaphragma, mesenterium & intestina scirrhis obsita deprehendebantur; quorum nonnulli duritiem quasi lapideam assequebantur. Ex epiploo originem ducebat tumor cysticus portentosæ magnitudinis, materiebus sebaceis, purulentis & gypseis scatens. Reliqui tumores ovi columbini magnitudine, liquore viscido, hydatidum instar, turgebant. RIVALERIUS.

COLLUVIES.

OBS. 1701. Mulier quinque & triginta annorum, post puerperium de *dolore in hypocondrio sinistro* queritur, qui dein per totum *abdomen* propagatur; qui sensim tumet, & postea *in stupendam molem* assurgit: adeo ut circa sextum annum decumbere cogeretur ægra, quæ paulo post interiit.

Abdomen aquæ fuscæ octoginta, & amplius, libras continebat, in cystim amplissimam collectæ; quæ cystis ab ovario sinistro oriri videbatur. Hepar insuper scirrhosum deprehenditur. Uterus cum tuba, & ovario dextri lateris, sanus; sed paululum compressus occurrit. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1702. In cadavere cujusdam *mulieris hydropicæ*, secto abdomine, annotatur ingens cystis materia subflava & purulenta repleta; cujus latera variis prominentiis exasperata, crassiora & membranacea videbantur. Stomachus extra prædictum saccum, non secus ac alia viscera, flatulentia turgidus conspiciebatur. Vasa epiploica in cystim disseminabantur. Cætera viscera, etsi compressa, a naturali statu minime recedebant; si excipias nonnullas hydatides hepati adnatas; & ovarium dextrum tumidum & scirrhosum. E quibus patet cystim illam amplissimam nil aliud esse quam omentum morbosum. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1703. Quædam paupercula annosa, per sexennium *immensi ventris* onus gestabat, cum *acerbissimis doloribus*; quibus tandem emaciata, ultimum diem clausit.

Lustrato cadavere inveniebatur saccus ingens vertebris lumbaribus & peritoneo juxta latera annexus, qui materiam subflavam & crassam, ad duas & viginti libras, continebat. Præterea plures alii oc-

COLLUVIES. —— currebant tumores cystici materia gelatinosa alba scatentes. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1704. Mulier triginta annorum *ventrem ultra modum protuberantem*, octo annos, gestabat. A paracentesi ter celebrata, educebatur major colluviei diversæ indolis copia; flavæ scilicet, subviridis, nigricantis, & summe fœtidæ. Omnibus interea in deteriora ruentibus, emaciata ad tumulum properavit.

Inter sectionem cadaveris, in propatulum veniebat in abdomine saccus ingens in varias cellulas distinctus, quæ singulæ materias recondebant diversæ indolis. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1705. Mulieri triginta annorum, per sexennium *venter* sensim *prominebat*, cum *suppressis mensibus*; sine tamen molestia, quasi ex graviditate. Ab stupenda demum ventris mole emergit *spirandi difficultas*; sub qua rerum conditione, post gravem & fortuitam corporis concussionem occubuit.

Aperto abdomine reperitur utriculus ventris capacitatem explens. Ab uteri fundo ortum ducebat, & aquam copiosam lixivium colore & consistentia æmulantem, continebat. Uterus insuper exiguus deprehendebatur. ACHOLTZIUS.

OBS. 1706. In cadavere cujusdam pauperculæ *tabidæ & asciticæ* occurrit jecur lapidosum. Observantur binæ vesicæ inter peritoneum & intestina; quarum altera bovinæ vesicæ urinariæ magnitudinem superabat. Quibus disruptis tantæ aquæ lividæ copia effluxit, ut vas triginta librarum capax adimpleret. ZACUTUS.

OBS. 1707. Secto abdomine *mulieris hydropicæ*, post celebratam paracentesim, extinctæ, reperiebatur ingens saccus continens humoris lutulenti libras triginta. E latere sinistro uteri ortum ducere videbatur hæc cystis, e qua bini protuberabant tumores; alter, mere scirrhosus; alter, genuinum ovarium, ovi struthio cameli molem æquabat. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1708. Instituta exenteratione cadaveris cujusdam matronæ *hydrope* extinctæ, deprehenditur abdomen vesicis innumeris aqua plenis scatens; quæ nulla arte præsciri, vel depleri, potuerunt. BARTHOLINUS.

OBS. 1709. In reserato abdomine cujusdam fœminæ, post suppressos menses, *hydrope* sublatæ, occurrunt innumeræ vesicæ, quæ continebant ultra mensuras sexaginta aquæ. PERSIUS.

OBS. 1710. In ventre inferiore cujusdam *hydropici*, innumeras vesicas aqua turgidas, & visceribus hærentes se vidisse testatur COITERUS.

OBS. 1711. In cadaveribus variorum *hydropicorum*, aquam vesiculis variæ magnitudinis inclusam vidit HÆFERUS.

Vide *Hydrops peritonei*.

ARTICULUS III.

Hydrops vesicularis.

OBS. 1712. Mulier septem & quadraginta annorum, *tumorem* a septemdecim annis gestabat in *hypochondrio sinistro*, sub ultimis temporibus molestissimum; ac insultibus febrilibus cum rigore stipatum. A nota fluctuatione aperitur prædictus tumor, & educitur latex seroso-purulentus, cum maxima hydatidum copia; quarum nonnullæ ovum gallinaceum mole æquabant. Interea inflictum vulnus gangrænosum evadit; collabuntur vires; ægra ad ineluctabile fatum properante.

Instituta cadaveris sectione, reperiebatur in abdomine saccus ingens hepatis adnatus,

natus, quasi tripartitus, majorem abdominis partem occupans; & innumeras hydatides saniei innatantes continens. Occurrit insuper amplissimus abscessus in mesenterio; cum latice sordido & sanioso in cavo abdominis stagnante. E DIARIO ERUDITORUM.

OBS. 1713. Cuidam fœminæ menses defierant, cum *ventris intumescentia*, unde uterum se gerere existimabat. Interea exacto gestationis tempore, ventreque subinde accrescente, de spe concepta dubitabat. Abdomen in dies magis magisque protuberabat, cum *dolore* continuo, inter noctem, acerbiore. Sic tandem cruciatibus & inquietudine confecta, obiit.

Secto abdomine effluxit aqua purpurea, sed parciori copia. Dein conspicitur stupendus vesicularum numerus, inter peritoneum, & musculos abdominales summe extenuatos. Inciso peritoneo, apparent viscera compressa in angusto spatio; sed parum læsa. ACHOLTZIUS.

OBS. 1714. Fœmina quædam plebeja quadragenaria, ante biennium nupta, pro *ventris tumore* se gravidam credebat. Sensim ingruunt *dolores* noctu ingravescentes. Accedente macie imprægnationis spes in hydropis metum mutatur. Dolorum denique vehementia exanimata, occubuit.

Reserato abdomine nulla occurrit aqua, & omnia viscera in angusto spatio contenta apparebant; ob stupendam copiam vesicularum, aqua limpida distentarum, & invicem cohærentium. ACHOLTZIUS.

OBS. 1715. In cadavere mulieris triginta annorum, *phthisi*, *&* *ascite* extinctæ, inveniebatur in abdomine hydrops vesicularis. Peritoneum triplo solito erat crassius & quasi tendineum. Thorax majorem aquæ turbidæ copiam recondebat. Pericardium ex nimia repletione quasi splendebat. Pulmo dexter putris observatur: sinister vero nonnihil erat purulentus. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 1716. Cadaver cujusdam fœminæ *hydropicæ*, cujus abdomen inæquale varias protuberantias præ se ferebat, exhibuit cystes aqua repletas, & diversæ molis; peritoneo, diaphragmati, hepati, stomacho, utero, &c. adnatas, quarum nonnullæ libras duas pendebant. Præterea hepar, lien & renes mole maxima reperiebantur. E MISCELL. CURIOSIS.

COLLUVIES.

OBS. 1717. In cadavere virginis ætate provectioris, *ascite* extinctæ, tota abdominis distenti cavitas innumeris vesiculis, aut sacculis, humore tenaciori & glutinoso refertis, repleta erat. Nonnullæ magnitudinem pugni minoris æquabant; aliæ nucem juglandem, vel avellanam non superabant. RUYSCHIUS.

OBS. 1718. Inter sectionem mulieris quatuor & triginta annorum, a multis annis *ascitica*, deprehendebatur in abdomine saccus ingens membranaceus in varios loculos divisus, continens laticis subflavi libras circiter quinquaginta; cui innatabant hydatides innumeræ, quarum majores, nucis avellanæ magnitudinem minime superabant. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 1719. Exenterato cadavere matronæ duorum & quinquaginta annorum, quæ *ventris tumorem* molestissimum multis abhinc annis gestabat, in conspectum veniebant innumeræ cystes, sero limpido, ruffo, subluteo, &c. repletæ; quarum nonnullæ viginti circiter libras pendebant. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 1720. Mulier novem menses *uterum gestare putabatur*: instante, uti videbatur, partus tempore, præ *dolore immani ob ventris tumorem* fatis concessit.

Lustratis interaneis, in apricum veniebant epiploon, mesenterium, hepar, lien & peritoneum hydatidibus obsita. BALLONIUS.

OBS. 1721. In cadavere cujusdam *hydropicæ*, maxima aquæ copia occurrit in abdomine; præter quam passim observantur hydatides numerosissimæ, præsertim circa uterum. Intestina erant putrida. Cordis ventriculi ingentes concretiones polyposas recondebant. THEBESIUS.

OBS. 1722. Cultro anatomico subjectum corpus mulieris *hydropicæ* *&* *asthmaticæ*, exhibebat in cavo abdominis saccum membranaceum crassum, ad magnitudinem sto-

machi accedentem, & hydatidibus diversæ sortis fœtum. RUYSCHIUS.

COLLUVIES.

OBS. 1723. Inciso cadavare cujusdam fœminæ *hydrope* sublatæ, deprehendebantur in imo ventre innumeræ vesicæ, omnibus ferme visceribus adnatæ, & aqua citrina repletæ. CORDÆUS.

In hoc ordine locum meretur observatio Lib. I. 1725.

ARTICULUS VI.

Hydrops peritonei.

OBS. 1724. Mulier quinque & triginta annos nata, multis abhinc annis *ventrem tumidum* gestabat, *sine molestia*. Sinistrum abdominis latus, altius prominere videbatur, *cum manifesta fluctuatione*. Interea vigebat appetitus; menses solito more fluebant; haud obscurabatur nitor faciei, & nulla percipiebatur macies. Procedente, & increscente morbo, ulterius tumet abdomen; crura fiunt œdematosa; respiratio *difficilis* evadit; ac tandem accedentibus lypothymiis ultimum diem clausit.

Prima abdominis sectione, & exhausta stupenda aquæ fæculentæ copia; omnia viscera desiderari videbantur; cum prædicta colluvies concluderetur inter peritoneum & musculos abdominales, qui capsulæ complementum suppeditabant. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 1725. Virgo septem & triginta annorum corripitur *stupore* quodam molestissimo in *crure sinistro*, quo plane præpeditur incessus. Post plures menses accedit tumor œdematosus in parte affecta, mensibus solito more fluentibus. Dein *venter protuberat*, exacerbantur dolores; & ingruit *febris*, prævio horrore. Pergente morbo ulterius distenditur abdomen; accedunt nauseæ; omniaque in pejus ruunt; & ad cœlestem auram properat ægra.

Aperto abdomine prosilit aqua fæculenta, subrubra, & inodora ad viginti & centum libras. Dein patet cystis ingens innumeris hydatidibus intus referta; cujus latera crassissima binos pollices æquabant. Viscera extra saccum, ultra modum contracta, sana deprehenduntur. Musculi vero abdominales erant exilissimi, & quasi membranacei. EX ACTIS CHIR. PARISIENS.

OBS. 1726. Mulier sexagenaria per plures annos *tumore* laborabat in *regione epigastrica*, qui sensim excrescens demum molestissimus evasit, tam ratione molis, quam ratione ponderis; adeo ut decumbere cogeretur ægra, quam manebat lethum.

Secto abdomine, prorupit liquor subcruentus ad libras quadraginta, & centum. Patefacto abdomine nil in conspectum se exhibuit præter membranam validissimam, visceribus superstratam. Remoto sacco illo ingente partes omnes abdominis comparuerunt inculpatæ; si excipias pancreas scirrhosum. In thorace pulmones nigri præter prægressam phlogosim animadvertuntur; & vicinis partibus hærentes. SPONIUS.

OBS. 1727. Fœmina duorum & quadraginta annorum *abdomen tumidum* a sexdecim annis gestabat, absque molestia, *fluentibus catameniis*. Paulatim excrescente ventris mole, facta est mater trium liberorum. Postea *non detumuit venter*: ac superveniunt graviora symptomata, nempe ambulandi difficultas, *coxæ dolor*, præcordiorum anxietas, animi deliquia; ac demum alvi fluxus, quo imminuitur ventris moles; ita ut haud levis spes affulgeret redintegrandæ valetudinis. Paulo post tamen ingruit summa *spirandi difficultas*, quæ feralem habuit exitum.

Lustrato abdomine oculis se sistit saccus membranaceus tantæ amplitudinis, ut quadraginta circiter mensuras contineret; qui scili-

ſcilicet innoxie omnibus viſceribus incumbebat. MERCKLINUS.

OBS. 1728. Quædam fœmina *doloribus capitis & abdominis* obnoxia, inter prægnationem, *cordis palpitatione*, & crebris lypothymiis conflictabatur. Poſt partum, urget *dolor in latere ſiniſtro*, ſub nothis coſtis. Poſtea *tumet venter* cum dolore, anorexia, & menſium mora. Procedente morbo, adaugetur ventris moles, haud ſine moleſtia. Sub epigaſtrio demum acuminatus hic tumor ad genua uſque fere propendebat. Spirandi difficultate tenebatur ægra; accedentibus poſtremo lypothymiis, inter quas interiit.

Secto cadavere reperiebatur inter tunicam duplicatam peritonei ſtupenda humoris ſubflavi & fœtidi copia, inibi ſtagnantis. HELVVIGIUS.

OBS. 1729. In quadam muliere a pluribus anni *hydropica* celebratur paracenteſis, cujus ope proſilit aqua ad libras quadraginta. Poſt menſem, abdomine iterum diſtento, iteratur hæc operatio, & eliciuntur colluviei lutulentæ libræ triginta. Elapſis quinque hebdomadis ad tertiam punctionem devenire neceſſum judicatur; qua ſcilicet evacuatur materia purulenta, inodora ad libras circiter viginti. Dein febris hactenus lenta exacerbatur; & paulo poſt obiit ægra.

Inter exenterationem cadaveris, in propatulum veniebat ſaccus ingens, e peritoneo introrſum adacto oriundus, totum ferme abdomen occupans; & colluviei cujuſdam lutulentæ libras quatuor & viginti continens. EX ACTIS CHIRURG. PARISIENS.

OBS. 1730. Cuidam mulieri quatuor & quinquaginta annorum *tumet abdomen*. Moles ſenſim increvit cum *fluctuatione manifeſta*, & *pondere moleſtiſſimo*. Dein ingruit tuſſis, cum *ſpirandi difficultate*. Tandem inter haſce moleſtias pluribus elapſis annis, pulſu debili, & abdomine in ſtupendam magnitudinem adaucto, erumpit tumor eryſipelaceus circa umbilicum, qui intra duodecim dies in ſuppuratum abit; ſubſequente gangræna, quæ tandem lethum accerſit.

Evacuata abdominis colluvie aquea ad libras circiter centum; nulla patent viſcera; ſed ſaccus duntaxat ingens ab intus repulſo peritoneo ortum trahens; quo diſrupto in conſpectum veniebant viſcera contracta & ſana. E DIARIO MEDICO.

COLLUVIES.

OBS. 1731. Puerpera a *lochiis ſuppreſſis*, immanibus in *abdomine torminibus* corripitur, quæ intra quatriduum, nunc remittuntur, nunc exacerbantur; *ventre* ſenſim *protuberante*, cum macie totius corporis. Tandem ingraveſcente morbo, & abdomine in ſtupendam molem adaucto, occubuit.

Continebat imus venter quinquaginta ſupra centum libras aquæ, colore dilute rubro tinctæ, & inodoræ. Muſculi abdominales ſoluti & quaſi gelatinoſi videbantur. Ingens erat ſaccus, cujus pars poſterior a peritoneo oriunda, omnia viſcera recondebat. Epiploon putridum huic membranæ firmiter hærebat. Inſuper meſenterium erat ſcirrhoſum, & nonnihil purulentum. E DIARIO MEDICO.

OBS. 1732. Quædam mulier *hydrope abdominis* laborans paracenteſi ſubmittitur, qua educuntur laticis lutulenti, fœtidi & nonnihil cruenti ſex & triginta libræ. Poſt tres elapſos menſes, eadem ferme aquæ copia, ejuſdemque indolis, ſimili operatione evacuatur. Interea viribus exhauſtis ſupremum diem clauſit.

Deprehendebatur in abdomine cyſtis ingens, inter viſcera & muſculos abdominales; quæ totum ventrem replebat, ad diaphragma & veſicam pertingens. Inſuper plures annotantur tumores ſcirrhoſi in regione iliaca utriuſque lateris. EX ACTIS CHIRURG. PARISIENSIBUS.

OBS. 1733. Mulieri quinquaginta annorum *venter tumebat*, & pro aſcitica habebatur. Narrabat, priuſquam id ſibi accideret, tumorem quemdam percipi potuiſſe, ad ſiniſtrum umbilici latus, inæqualem, & ea magnitudine ut impoſitam manum ferme æquaret. Tandem progrediente morbo, & accedentibus gravioribus ſymptomatibus extinguitur.

Inciſis muſculis abdominalibus plurima aqua erupit putidiſſima, quam a genuino ventris cavo peritoneum ſeparabat. Ea exhauſta, tumor de quo mulier dixerat, in conſpectum venit, innatus peritoneo & con-

COLLUVIES. & constans a tribus sacculis crassioribus, sero turgidis. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 1734. Mulier a decimo quarto ætatis anno *ventris intumescentia* laborabat. Gravida infantem peperit sanum, sine ventris, uti videbatur, detumescentia; quam tamen in posterum gestabat absque incommodo. Tantum interea incrementum sumpsit hic tumor, ut ingruant *dolores gravativi*, cum summa debilitate. Postremo in lecto decumbere cogebatur, usque ad obitum.

Secto abdomine ingens effluxit aquæ limpidæ, minime fœtentis copia, vel ad libras viginti quinque supra centum; quæ stagnabat inter peritoneum & musculos abdominales: adeo ut aperto tantummodo sacco, omnia latebat viscera. MECKEREM.

OBS. 1735. Juvenis septemdecim annos natus, per sex menses *asciticus*, largo & spontaneo urinæ profluvio sanatur. Paulo post recurrit tumor abdominis, cum tanto incremento ut disrumpatur umbilicus, & fluat aqua, ad triginta libras. Dein bene se habere videbatur æger; sed post duos menses redit hydrops, cum simili successu. Tertiam demum, urgente ventris intumescentia, umbilici dilacerationem passus, obiit.

Reperitur aqua inter peritoneum, variis tuberculis exasperatum, & musculos abdominales. Hepar putriditatis notas passim exhibet. Eadem ferme labe afficiebatur pulmo dexter. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1736. In cadavere mulieris quæ *hydrope abdominis* laborabat, deprehendebatur colluvies serosa inter binas peritonei tunicas, quarum facies interior scirrhosa & inæqualis videbatur. Hic saccus crassissimus continebat quinquaginta libras aquæ saliæ, viscidæ, & fœtidæ. Disrupta parte postica prædicti sacci mesenterium inveniebatur scirrhosum. Ventriculus insuper & intestina erant ultra modum contracta; alias inculpata. E DIARIO MEDICO.

OBS. 1737. Virgini septemdecim annorum *tumet venter*, haud sine maxima graviditatis suspicione. In dies incrementum sumit tumor molestissimus. Interea languet appetitus; *sitis urget*; accedit macies cum *difficili respiratione*; & tandem omnibus in pejus ruentibus, tanto oneri impar e vivis eripitur.

Reserato abdomine erumpunt flatus, una cum salientibus aquis. Dilatata cavitate nulla conspiciuntur viscera; & clare patet hydrops peritonei. DRELINCURTIUS.

OBS. 1738. Cuidam mulieri *venter tumebat*, & sensim incrementum sumebat. *Dolores atroces* interea patiebatur, cum *difficili respiratione*; quibus per quatuor annos ingravescentibus, tandem migravit ad plures.

Inter primam abdominis sectionem stupenda aquæ turbidæ & subcruentæ copia effluxit, ad libras scilicet ducentas & ultra. Hic latex peculiari sacco, sive uteri amplissimo includebatur, qui nil aliud erat quam peritoneum mire expansum. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 1739. In cadavere cujusdam matronæ, quæ diu, graviterque *tumidum ventrem* gestaverat, post exhaustam aquam copiosissimam, nulla apparent viscera; sed occurrit membrana densior, & protensa ab osse xiphoide ad inguina usque. Resecta hac membrana in conspectum prodierunt intestina, & reliqua viscera; cum abscessu ingenti circa hepatis regionem. Lien quoque erat purulentus. BARTHOLINUS.

OBS. 1740. Examini subjecto cadavere virginis quinque & viginti annorum, cujus *abdomen extensum* erat, turgidum & *tuberosum*, renitens & stupendæ molis, prima sectione effluxit materia crassa, fœtida, coloris subfusci ad mensuras quinque & triginta. Abdomine aperto & exsiccato conspicitur membranosum corpus, quo omnia viscera tegebantur, refertum pluribus glandulis purulentis, quorum nonnullæ ovum anserinum superabant. HÆCHSTETTERUS.

OBS. 1741. Virgo trium & viginti annorum in *ventris tumorem* incidit, quo sensim mirum in modum increscente decumbere cogitur. Post quinquennium obiit.

Oc-

Occurrit ingens aquæ copia, ducentas scilicet libras superans, intra laminas peritonei: omnibus visceribus tum pectoris, tum abdominis mire contractis, alias inculpatis. E DIARIO ERUDITORUM.

OBS. 1742. Vir quinquaginta annorum *hæmorrhagiæ narium* obnoxius; tandem prævio faciei & crurum œdemate, hydrope *ascite* corripitur; sub cujus incremento vigiliis pertinacissimis torquetur. Dein crus dextrum invadit *gangræna*; & hinc brevi sequitur mors.

Secto cadavere reperiebatur stupenda aquæ copia inter peritoneum & musculos abdominales. EX ACTIS PHIS. MED. GERMANIÆ.

OBS. 1743. Mulier quinquagenaria a decem annis *intumescentia totius abdominis* laborabat; quæ ortum duxisse videbatur a quibusdam tumoribus solitariis, in superiori ventris parte protuberantibus. *Difficilis* interea erat *respiratio*; dein accedunt *nigræ vomitiones*, & mors.

Invenitur tumor cysticus triginta aquæ fœtidæ & turbidæ libras continens, quæ partim ab erosa cysti in abdominis cavum effusa erat. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 1744. Mulier quadraginta annorum post suppressos menses, *abdomen turgidum*, per octo annos, sine insigni molestia circum tulit. Tandem sub onere fatiscens, tanta mole suffocatur.

Primo inflicto vulnere, amurcæ fœtidæ copia ad libras viginti prosiliit; quæ inter musculos abdominales & peritoneum continebatur; passim occurrentibus tuberculis ad nucis avellanæ magnitudinem accedentibus. BOGDANUS.

OBS. 1745. Instituta cadaveris sectione cujusdam virginis triginta annos natæ, & *hydrope* defunctæ; exhibebat apertus venter aquæ libras novem & viginti; quæ tamen haud detinebatur in genuino imi ventris cavo; sed inter musculos abdominales, & subjectum peritoneum. BLASIUS. COLLUVIES.

OBS. 1746. In cadavere mulieris quinquagenariæ ab *enormi abdominis tumore*, inter cruciatus extinctæ, prima abdominis sectione prosilit aqua turbida, quæ collecta ad decem supra centum libras accedebat. Dein patet saccus ingens ultra quem delitescebant viscera abdominalia. E DIARIO MEDICO.

OBS. 1747. Fœmina primis morbi mensibus pro gravida habita, *ventrem* per triginta annos, *enormem*, & horrendum, gestabat: tandem obiit.

Cadaver exenteratum exhibebat inter peritoneum, & musculos abdominales stupendam aquæ copiam, vel ad ducentas libras, & amplius. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

OBS. 1748. Inter sectionem mulieris, a novem annis *hydropicæ* ventre ultra modum elato, viscera sana occurrebant; sed inveniebatur extra peritoneum, vel inter hanc membranam & musculos abdominis, serum ichorosum ad mensuras quatuor & quinquaginta. SCULTETUS.

OBS. 1749. In cadavere mulieris, quæ, suppressis mensibus, *hydrope imi ventris* laborabat; reperiebatur aqua stagnans in peritonei duplicatura. BARBETTE.

OBS. 1750. Hydropem spurium inter abdomen proprie dictum, in quo scilicet continentur viscera, & musculos abdominales observavit SPIGELIUS.

His subnectere licet observationem Lib. I. 950.

A R-

COLLU-
VIES.

ARTICULUS V.

Colluvies sanguinea.

OBS. 1751. Fœmina vigesimum octavum ætatis annum numerans, cui catamenia a binis mensibus erant suppressa, *ventris doloribus* corripitur; qui post octo dierum intermissionem, vel remissionem, recurrentes abortum concitant. Tum *febris* excandescit, cum inquietudinibus, & *tensione ventris*; e quibus evasit. Omnia bene se habere videbantur cum ab incaute exhibito cathartico drastico, queritur de *æstu* intensiori *interaneorum*. Tum *venter tumet cum dolore & duritie*; alvus adstringitur; ac paulo post ingruunt sudores frigidi; qui feralem habent exitum.

Totum abdomen repletum invenitur sanguine partim congrumato, partim diluto. Levis deprehendebatur phlogosis circa orificium ventriculi superius. Intestinum rectum intus & extus erat inflammatum, & excoriatum. E DIARIO MEDICO.

OBS. 1752. Vir triginta annorum post gravissimum *casum ab alto*, de insigni *dolore abdominis* circa hypochondrium dextrum, & cartilaginem xiphoidem querebatur. *Non profluit urina* nisi immisso cathetere. *Tumet abdomen*, cum dolore: excandescit febris, siti & pectoris angustia stipata: accedunt *singultus & lypothimiæ*. Cogitatur de sanguine extravasato in abdomine; hinc celebratur paracentesis, qua prosilit sanguis ad uncias sex. Omnia paulo post exacerbantur; caligant oculi; fatiscunt vires; ac post biduum a lapsu vitam cum morte commutavit.

Aperto abdomine, occurrit magna sanguinis copia passim fluitans. Disrupta erat vesica circa fundum, cum variis inflammationis & gangrænæ notis. Ren dexter cum appenso uretere inflammatione insigni affectus erat. SPONIUS.

OBS. 1753. Mulier, cujus suppressi erant menses, *casu supra genua* conflictatur. Duobus ab hoc infortunio elapsis mensibus de *dolore* immani in *abdomine sensim protuberante & spirandi difficultate* queritur. Post viginti quatuor horas paululum compescuntur dolores, & erumpunt, uti credebatur, menses. Interea deficientibus viribus obiit.

Abdominis cavum cruore nigro & fluido ad octo libras replebatur. Tuba sinistra dilacerata invenitur a fœtu sesqui pollicem longo, cum involucris. Uterus etiam effuso sanguine scatebat, qui exitum sibi paraverat per vaginam sub mensium titulo. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1754. Quædam mulier, ob *ventris tumorem & duritiem*, prægnans judicatur. Ulterius tumet venter cum *immanibus doloribus*; ac tandem vivere desiit.

Secto abdomine ingens sanguinis serosi copia effluxit; qui etiam thoracis cavitatem occupabat. Vacuæ & inanitæ observantur venæ. Omentum occurrit putredine absumptum. Intestina tenuia inter se connectebantur arctissime. Simili agglutinatione afficiebantur hepar, lien, ventriculus nonnihil cartilaginosus, &c. BARTHOLINUS.

OBS. 1755. Virgo trium & triginta annorum, deficientibus menstruis, *dolorem* sentiebat in *inguine dextro*. *Abdomen* sensim in *ingentem tumorem* accrevit; quibus demum succubuit.

Reperitur sanguis nigerrimus effusus inter peritoneum & musculos abdominales, ad libras octoginta, aqua ad libras quadraginta stagnante in cavo abdominis. Tuba sinistra in ingentem tumorem distenta humoris viscidi libras tredecim recondebat. Diaphragma adeo repulsum annotabatur ab aqua & sanguine ut vix non ad jugulum pertingeret. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 1756. Quædam mulier, post insignem diarrhæam, de *dolore in ventre* queritur, haud secus ac aliquid disruptum esset, cum *æstu insigni*. Præcedente cœna, glaciei frustum, mole duorum pugnorum

rum

rum voraverat. Interea ob summam debilitatem lecto se tradidit; pulsu debili & intermittente, obiit.

Exenterationi tradito cadavere; totum sanguinem in abdomen confluxisse animadvertitur. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 1757. Quidam post sumptuosam cœnam, *tripudio indulgens*, vomitu corripitur, cum animi deliquio. Sequuntur *dolores in abdomine*, adeo acerbi, ut paulo post expiraret.

Inter sectionem cadaveris, deprehendebatur peritonei cavitas cruore effuso plena. SMETIUS.

OBS. 1758. Fœmina juvenis a gravi abdominis percussione subito fere enecatur.

Cadaver exhibuit abdomen sanguine effuso repletum, a disruptione scilicet vasorum omenti, uti ex accurato examine patuit. EX ACTIS PETROPOLITANIS.

OBS. 1759. Quædam *post lautissimum prandium*, *animi deliquio* corripitur, & post quatuor horas expiravit. COLLUVIES.

Lustrato cadavere, reperta est abdominis cavitas sanguine effuso repleta. BOTALLUS.

OBS. 1760. Quidam herniosus derepente in *ventris tumorem* incidit, & brevi e medio tollitur.

Reserato abdomine in conspectum veniunt quatuordecim circiter sanguinis extravasati libræ. TULPIUS.

OBS. 1761. In cadavere cujusdam fœminæ *hydrope ascite*, uti videbatur, extinctæ, reperiebatur abdomen soluto cruore repletum. SEVERINUS.

Hunc ordinem subeunt observationes Lib. I. 964, 982, 1127, 1429, 1435, 1538, 1542, 1543. Lib. II. 98, 820, 866. Lib. III. 226. Lib. IV. 191.

ARTICULUS VI.

Bilis effusa in abdomen.

OBS. 1762. Quidam vir consistentis ætatis, ab *inflicto vulnere versus regionem hepatis*, *tumore & tensione* totius *abdominis* laborabat; cum alvo adstricta. Interea febris expers, vigiliis pertinacissimis conflictabatur. Postremo ventre sensim magis protuberante, circa octavum a primo infortunio diem, fatis concessit.

Instituta cadaveris sectione in propatulum venit cystis fellea sauciata; hinc inanis; cum maxima bilis copia in abdominis cavum effusæ; qua omnia inquinabantur viscera. EX ACTIS LONDINENSIBUS.

Inter affines recenseri queunt observationes Lib. I. 899, 910, 911, 912.

ARTICULUS VII.

Hydrops lactens.

OBS. 1763. Virgo septennis post *lapsum ab alto*, & gravem capitis contusionem, inter varia symptomata tristis & somnolenta evadit. Accedit cibi fastidium: erumpit *vomitus* ingestorum. Dien *protuberabat abdomen* ab obstructione, uti videbatur, me-

COLLUVIES.

senterii. Interea *affectu cœliaco* prehenditur; venter ulterius prominet, *cum manifesta* fluctuatione. Macie postremo confecta, quarto a casu mense, occubuit.

Reserato abdomine, in conspectum veniebat mesenterium scirrhosum, vel materia quadam albicante & quasi cretacea, infarctum; cum maxima copia humoris lactei, vel mere & chylacei in abdomine stagnantis. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 1764. Instituta sectione cadaveris cujusdam pueri, qui prius *leucophlegmatia*, dein *ascite* laboraverat, deprehendebatur cavum abdominis latice quodam mere lacteo repletum, a disrupto scilicet ductu chylifero. LOSSIUS.

Vix absimilem casum sistit observatio Lib. II. 342.

ARTICULUS VIII.

Colluvies sordida.

OBS. 1765. Virgo quindecim annos nata cachectica incidit in *hydropem*: ultra modum enim tumebat venter cum *manifesta fluctuatione*, & tegumentorum œdemate: artus inferiores etiam tumebant. Paracentesi quater celebrata educebatur primo aqua odore & colore lotium referens; & dein sordida & purulenta. Interea urget spirandi difficultas, vires deficiunt; & accedit lethum.

Lustrato cadavere inveniebatur materia purulenta ad libras duas stagnans in abdomine. Intestina flatulenta, invicem hærebant, & coalescebant, ope materiæ cujusdam gelatinosæ, & purulentæ. Epiploon pene absumptum annotatur; hepar ingens & scirrhosum; æque ac pancreas. Insuper aqua scatebat pectoris cavum. Pericardium simili humore distentum ad capitis magnitudinem accedebat, atque cor ingens recondebat. EX ACT. PARISIENSIBUS.

OBS. 1766. Juvenis viginti annorum *stranguria* laborabat, cum *febre* & *dolore* acerbissimo *circa regionem pubis*. Post nonnullam remissionem febris recrudescit cum somnolentia, & virium defectu. Paulo post, persistente febre, ad lentam vergente, urinæ minguntur nonnihil purulentæ. Dein ingruit alvi fluxus cum immani totius *abdominis dolore*. Postremo accedunt sopor comatosus, frigus extremorum, & interitus.

Pauca aqua stagnabat in abdomine; sed copia puris nidulabat in pelvi, inter scilicet vesicam & rectum. Renes intus sani; extus exhibebant quatuor abscessus; præter duo tubercula in rene dextro sita, scirrhosa, & nonnihil purulenta. BARRERUS.

OBS. 1767. Mulier nobilis viginti annorum post *febrem* continuam *mali moris*, incidit in *ventris tumorem* magnum & indolentem. Per novem menses sensim in majorem molem assurgit venter; quibus elapsis recurrit febris, inter quam œdematosa fiunt crura. Celebratur paracentesis, cujus ope educitur partitis vicibus pus fœtidissimum ad libras triginta. Tandem die decimo tertio a prima punctione placide obiit.

Aperto abdomine effluxerunt quadraginta libræ circiter puris fœtidissimi. Inveniebantur intestina gangrænosa. Præterea occurrebat tumor ingens mesocolo adnatus, cujus diameter pedem integrum assequebatur. Triginta scilicet libras pendebat prædictus tumor; variosque saccos colligebat materia serosa, mucilaginosa, pultacea & sebacea scatentes. BONETUS.

OBS. 1768. Quædam mulier post partum laboriosum, de *dolore sinistri lateris* gravissimo querebatur. Postea *venter in insignem molem intumuit*. Erumpit protuberantia in umbilico, e qua secta effluxit puris fœtidissi-

dissimi pinta integra. Vulnus in fistulam facessit, quæ materiam sordidam, cum omenti ramentis, præbet. A copioso puris effluxu vires exhauriuntur; & post mensem accedit mors.

Introspecto cadavere omnia deprehendebantur viscera abdominalia pure conspurcata. Omentum erat absumptum, & peritoneum plane corruptum. MECKEREN.

OBS. 1769. Juvenis quatuor & viginti annorum, post *insolationem* & *haustum aquæ frigidæ* inter æstum, *febre* continua corripitur, quam excipit cachexia. Dein accedit febris intermittens, nunc tertiana, nunc quartana. *Venter* sensim *tumet* cum macie totius corporis. Viribus demum fractis, post elapsos octo menses, e vita discessit.

Reperiuntur in imo ventre puris albi libræ undecim, & ultra. Hepar & lien scirrhosa conspiciebantur. Sed genuinum puris fontem investigare non licuit. HILDANUS.

OBS. 1770. Virgo quadragenaria jam sex annos ægrotans ex ingenti *corporis intumescentia*; tandem *suffocatione* expiravit.

Aperto abdomine affluebant sex & quadraginta mensuræ humoris, musti instar, crassi. Omentum erat saniosum. Dexter lobus pulmonum ita costis adhærebat, ut vix sine dilaceratione dimoveri posset: cordis demum ventriculi grumoso sanguine replebantur. ZACUTUS.

OBS. 1771. Puerpera suppressis lochiis pariter *febricitabat*, cum *hypogastrii tensione*, & protuberantia; inibi sævientibus *ferocissimis doloribus*. Nil proficientibus remediis, brevi post a vita decessit.

Exenterato cadavere, invenitur in abdomine multum materiæ fœtidæ & saniosæ, lochiorum corruptorum faciem præ se ferentis; quæ forte ex utero per tubas in abdominis cavitatem pervenerat. RUYSCHIUS.

COLLUVIES.

OBS. 1772. Lapidarius quinquagenarius, post *colicam saturninam*, *manuum contracturam*, cum digitis rigidis, adhibita cura congrua, melius se habebat; cum *venter cœpit intumescere*, *cum dolore*. Ingruit febris lenta, qua demum confectus obiit.

Occurrunt intestina livida saniei purulentæ innatantia. Pulmones tuberculis duris, & quasi cartilagineis scatebant; & passim pus recondebant. E DIARIO MEDICO.

OBS. 1773. Virgo viginti annos nata, post *casum ab alto*, febre, gravissimo *lumborum dolore* stipata afficitur. Accedit *ponderis sensus* in ventris cavo, urgente *vomitu*. Dejectiones alvinæ modo virides, modo nigricantes conspiciebantur. Morbo demum ingravescente, & deficientibus viribus, interiit.

Replebatur abdominis cavum sanie ad libras circiter octo. Intestina erant inter se connexa, ope materiæ cujusdam viscidæ, & saniosæ. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 1774. In cadavere cujusdam diuturno morbo sublati, cui *venter in immensum excreverat*, deprehendebatur stupenda puris copia, stagnans in abdomine. Pulmones utriusque lateris in pus erant conversi. Sed nulla annotatur corruptio in visceribus imi ventris, etsi puri innatantibus. PLATERUS.

His adde observationes Lib. I. 335, 351, 358, 359, 389, 407, 409, 411, 431, 560, 599, 644, 679, 697, 707, 717, 723, 728, 729, 784, 806, 810, 811, 947, 957, 967, 1123, 1145, 1263, 1278, 1387, 1420, 1425, 1426, 1431, 1539, 1637, 1712. Lib. II. 172, 297, 373, 396, 565, 613, 859, 871. Lib. IV. 147. Præterea, vide *Viscera putrida*. *Tumores abdominis*. *Abscessus abdominis*.

COLLUVIES.

ARTICULUS IX.

Flatus extra viſcera.

OBS. 1775. Luſtrato cadavere cujuſdam vetulæ genuino *tympanite* chronico extinctæ; inter ſectionem abdominis ultra modum tumentis, maximus flatuum proventus cum impetu proſilit, & ſubſidet abdomen. Inteſtina nonnihil flatulenta plane inculpata deprehendebantur; adeo ut a ſolo peritoneo cohiberetur hæc ſtupenda acris maſſa. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 1776. In quadam muliere *hydrope* ſublata, admoto cultro in abdomen, mox ſe obtulerunt plurimi flatus, cum impetu exitum quærentes; poſtea demum aquoſus humor, ſed minori copia. VERZASCHA.

OBS. 1776. (*a*) Secto cadavere pueri ſeptennis *inter variolas* demortui, & abdomen tumidum geſtantis, flatus cum ſibilo erumpunt & odorem cuilibet adſtantium intolerabilem ſpargunt. PORTAL.

Inter affines numerari debent obſervationes Lib. I. 73, 377.



H. E.



HISTORIA
ANATOMICO-MEDICA
SISTENS

Numerosissima Cadaverum extispicia, quibus in apricum venit genuina morborum sedes; horumque obviæ fiunt causæ, vel reserantur effectus.



LIBER SECUNDUS,

Collligens læsiones internas pectoris.



VISCERUM cæterarumque partium in thorace degentium, læsiones cadaverum sectione conspicuas complectitur hicce liber, qui, etsi mole minor, priori tamen minime cedit; cum organa vitalia, pulmones nempe, & cor præsertim, respiciat; quorum affectus, inter chronicos recensendi, grave curantibus facessunt negotium; ac decumbentium diuturna curatione pertæsorum, producunt ærumnas; quorum plerique inter mortis luctamina diutius, quam vires ferant versantur. Neminem latet potiorem læsionum abdominalium partem beneficio obsequiosorum musculorum explorantibus digitis innotescere: sed raro se proferunt tactus o-pe vitia in pectore recondita. Hinc patet quanti sint momenti extispicia, quibus in apricum venit hæc morbosa constitutio. Conspicui sane quidem evadunt nonnulli pulmonum, quibus est aditus, affectus; sed in obscuris semper latet cordis, aliarumque partium thoracicarum, labes. Itaque pro instituti ratione primo agimus de bronchiorum & pulmonum læsionibus, cadaverum rimatoribus obviis; consulto omissa trachea arteria, fere tota extra pectus sita; quæ ideo ad cervicem spectat. Sequuntur cordis & pericardii, affectus, inter vitam, uti jam innuimus, intricatissimi. His subnectuntur plevræ, mediastini, partiumque subjacentium vitia, quæ meris duntaxat conjecturis assequi solent. Agmen claudit diaphragma, diversimode affe-

affectum. Dein accedunt læsiones generales; tumores nempe variæ sortis, huic vel illi parti insidentes; ac demum colluvies serosa, sanguinea, lactea, sordida, &c. A proposito alienum putavi his subjungere historias ad œsophagum attinentes; qui tubus, etsi totum pectus peragrat, huic tamen minime pertinet. Ideo rectius ad cervicem, præcipuam hujusce tubi partem recipientem, refertur: quapropter numero partium externarum, quibus dicatur Liber quartus, addicitur.

SECTIO PRIMA.

DE PULMONIBUS.

ARTICULUS I.

Bronchia sanguine obruta.

PULMONES.

OBSERVATIO 1. Mulier sexagenaria post fugatum ventris hydropem, gestabat *tumorem durum in hypogastrio*. Rediit hydrops cum *respiratione anxiosa*. Œdematose tument artus; labuntur vires; & subito extinguitur.

Multus sanguis grumosus continebatur in aspera arteria, & bronchiis. Utrumque pectoris cavum copiosam aquam recondebat. Cor mediante crusta quadam alba, pericardio arctissime hærebat. Abdomen aqua limpida scatebat. Ex ovario dextro oriebatur hydatis magna, quæ ultra libram liquoris pellucidi continuit. Ovarium dextrum solito majus, & cartilaginosum, aquam etiam colligebat, cum officulo rotundo, pisum majus æquante. CLAR. STORCK.

OBS. 2. Adolescens sexdecim annos natus, *febre maligna*, solitis symptomatibus stipata, corripitur. Nono morbi die erumpit *hæmorrhagia narium*; quæ post largam sanguinis profusionem cohibetur ope aquæ stypticæ naribus admotæ. Post duas tresve horas inter dormiendum insciis adstantibus obiit.

Lustrato pectore reperiuntur bronchia sanguine obruta. Præterea stomachus & intestina colorem rubrum primo conspectu præ se ferentia, cruore etiam scatebant. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 2. (*a*) Explorato cadavere cujusdam mulieris quæ *diu sanguinem expuerat*, & quæ tandem *febre* consumpta objerat, reperiebantur pulmones costis adhærentes, & bronchia sanguine concreto infarcta. PORTAL.

OBS. 3. Instituta sectione cadaveris cujusdam viri *subitanea suffocatione* interempti, in conspectum veniebant bronchia sanguine fluido, congrumato, repleta. HESSUS.

Casus similis argumenti præbent observationes Lib. II. 280, 426.

ARTICULUS II.

PULMONES.

Materia sordida & purulenta in bronchiis.

OBS. 4. Puella quinquennis de *dolore faucium* queritur, quem brevi sequitur *spirandi difficultas*, cum *voce clangosa* & *febre* vehementi. Amygdalæ tumidæ conspiciebantur, nonnihil *impedita deglutitione* urgebant sitis & nauseæ. *Sputa* pauca & *sordida* excernebantur. Tandem exacerbato morbo, tertio a prima invasione die, mente constans, interiit.

Glottidi hærebat materia quædam mucosa. Interior tracheæ facies crusta viscida & purulenta investiebatur. Bronchia vero haud absimili latice, sed fluidiori scatebant. Pulmones nullam labem ostendebant. Occurrebat in stomacho stupenda muci copia. CLAR. HOME.

OBS. 4. (*a*) Puer septennis inter *tussiculam* a morbillis contractam, *febre acuta* corripitur, æstu, siti & *voce clangosa* stipata. De dolore circa tracheam querebatur, & ægre respirabat, cum spuma in ore, & facie subtumida. Interea pulsus debilior evadit; ingravescit *spirandi difficultas*; & tertio die extinguitur.

Trachea arteria crusta quadam membranacea intus obducebatur; sub qua latebat materia puriformis, cum nonnullis inflammationis notis. Simili labe afficiebantur bronchia, quæ scilicet latice purulento scatebant; pulmonibus, uti videbatur, inculpatis. CLAR. HOME.

OBS. 4. (*b*) Puer quatuor annos natus, *tussi* & *difficili respiratione* prehenditur. Opportunis remediis mitescit morbus; cum post octo dies ingruit *febris* vehemens, *deglutiendi* & respirandi *difficultatem* comitem habens; cum tussi & *voce rauca*; atque intra triduum moritur.

Tracheæ facies interna exhibebat materiam mucoso-purulentam, membranæ crassioris faciem referentem: bronchia cum appensis vesiculis simili ferme modo lædebantur. CLAR. HOME.

OBS. 4. (*c*) *Febre* laborabat octennis puer, cum *tussi* & *anhelitu* difficili. *Vox* erat *clangosa* cum levi *deglutiendi difficultate*: sub qua rerum conditione, quarto a primo insultu die ad æthereas sedes convolavit.

Tubus trachealis extus tumidus & œdematosus videbatur. Ejus facies interior levi phlogosi correpta, materia quadam crustacea obtegebatur. Bronchia & vesiculæ pulmonares, pure scatebant; etsi intacta erat pulmonum substantia. CLAR. HOME.

OBS. 4. (*d*) Puerum triennem, vultum subtumidum habentem, invadit *febris* cum *tussi* sicca & *anhelitu*; doloris tamen erat expers. Urgentibus nauseis, propinatur emeticum, quo ejicitur materiæ mucosæ copia. Dein exacerbatur morbus; vires deficiunt; & tertio die mors adventat.

Lustrato cadavere, reperitur in trachea & bronchiis, mucus purulentus, membranæ crassioris instar lateribus horumce tubulorum hærens; quo adempto, patebant leves phlogoseos reliquiæ. CLAR. HOME.

OBS. 4. (*e*) Puella quadriennis *tussicula* & levi *spirandi difficultate* corripitur, cum pulsu celeri. Ingravescit morbus; & *sputa nonnihil purulenta* excernuntur. Quinto a prima invasione die fatis cessit.

Reserata trachea, in conspectum venit crusta quædam, muci purulenti indolem referens, qua obtegebatur tota hujusce fistulæ facies interna. Bronchia & vesiculæ pulmonares similem materiam continebant, integris pulmonibus. CLAR. HOME.

OBS. 4. (*f*) Anus, cui *cancer*, sinistro labiorum angulo absumpto, inde ulterius sub lingua serpebat, cum thoracis affectionibus, quas catarrhales ipsa dicebat, obnoxia esset, ingruente *suffocatione* e vivis rapitur.

Cadavere cultro anatomico subjecto, ichor sub

PULMONES. ſub glottide, in aſpera arteria, & in bronchiis conſpicitur. Pulmones colore cinereo, lineis nigris erant ſignati. Cor demum ſanguine nigro turgebat. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 5. Introſpecto cadavere infantis ſexdecim menſes nati, & *ſpirandi difficultate* intra ſeptem dies ſublati, in conſpectum veniebant bronchia & trachæa latice mucoſo & nonnihil purulento obſtructa, & levi phlogoſi tacta. CLAR. HOME.

OBS. 5. (*a*) Puer ſeptennis *febre* & *anhelitu* corripitur, cum voce clangoſa & dolore obſcuro in cervice anteriori. Urinis lutulentis, quarto die obiit.

Trachea & bronchia pure infarcta occurrunt, ſalva pulmonum ſubſtantia. CL. HOME.

OBS. 5. (*b*) Inter ſectionem cujuſdam *pleuritici* ſexto morbi die ſublati, qui materiam quamdam, albam, denſam, oblongam & ramoſam tuſſi ejecerat, reperiebantur bronchia lateris ſiniſtri, tali materia repleta, cum pulmone purulentia defœdato. CLAR. DE HAEN.

OBS. 6. In corporibus variorum *phthiſi* extinctorum, obſtructionem bronchiorum a purulenta, tenaci & viſcida materia ſæpius obſervarunt ROLFINKIUS, MORGAGNUS, &c.

In hac ſerie recipiuntur obſervationes Lib. I. 718. Lib. II. 307. Vide in Lib. IV. *Trachea pure ſcatens*.

ARTICULUS III.

Puſtulæ & tubercula in bronchiis.

OBS. 7. Inſtituta ſectione cadaveris cujuſdam adoleſcentis duodeviginti annorum, nono *variolarum* confluentium die inter delirium, & *ſpirandi difficultatem* extincti; in apricum veniunt viſcera pectoris & abdominis papulis varioloſis, cutaneis vix abſimilibus, conſperſa; iiſdem puſtulis ſcatebant trachea & bronchia. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 8. Quædam fœmina quadrageſimum ætatis annum agens *perpetuo aſthmate* tenebatur. Acceſſit *icterus*, cum alvo adſtricta. Pergente morbo macie conficitur; & a graviori aſthmatis inſultu ſuffocatur.

Introſpecto cadavere, invenitur hepar ſcirrhoſum, & quaſi tartareum; atque mole portentoſum. Pulmonum bronchia gangliis arctabantur; ſeu lupiis coriaceis innumeris atque duriſſimis. DRELINCURTIUS.

Hujuſce læſionis exemplum præbet obſervatio Lib. II. 305.

AR-

ARTICULUS IV.

PULMONES.

Bronchiorum obstructio a corporibus extraneis.

OBS. 9. Quidam juvenis tres claviculos, quos in ore servabat, inter cachinnationem, per tracheam in pulmones admisit; hinc in immanem *hœmophthoen*, *tussi ferocissima stipatum*, incidit. Quibus sedatis remanet tussis sicca cum nonnulla spirandi difficultate. Alias bene se habebat; imo & uxorem duxit. Die nuptiali post liberiorem vini potationem, & nimiam saltationem acutissimo pectoris dolore, difficillimaque respiratione, cum horrendis spasmis corripitur misellus sponsus. Ingruit febris primo acuta, dein lenta, molestissimam tussim comitem habens. Ac post unum aut alterum mensem phthisicus obiit. Deprehenduntur tres claviculi, in pure quasi sepulti, paulo infra bronchiorum divaricationem. Pulmones insuper putres colluviei purulentæ copiosissimæ innatabant. MORTON.

OBS. 10. Juvenis duorum & viginti annorum, qui a pueritia in *gypsi officinis* suas operas locabat, pluribus abhinc annis *asthmaticus*, in febrem lentam macie stipatam incidit. Tandem denegato decubitu & ingravescente spirandi difficultate, suffocatus obiit.

Introspecto cadavere, in propatulum veniunt pulmones tumidi & partibus circum ambientibus accreti. Bronchia ab inspissato gypsi pulvere infarcta annotantur, & partim obstructa. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 11. In corporibus variorum *lapidicinarum*, *asthmati* obnoxiorum, & suffocatione interemptorum deprehendebantur bronchia, cum appensis pulmonum vesiculis, pulvere infarcta. BONETUS.

OBS. 12. Inter sectionem cadaverum, nonnullorum, ex *fossoribus metallicis*, mortuorum, in conspectum veniebant concreta metalla in bronchiis, quæ hinc obstruebantur. SENNERTUS.

Affines bronchiorum læsiones exhibent observationes Lib. IV. 69, 70, 71, &c.

ARTICULUS V.

Pulmonum vicinis annexi.

OBS. 13. Multa vel innumera occurrunt cadavera, quorum pulmones, alias inculpati, tam firmiter toto fere ambitu pleuræ, costas subcingentes adhærebant, ut sine magna vi & dilaceratione avelli non possent; qui tamen hominis dum in vivis agerent, de *nullo respirationis incommodo* conquesti fuerant; quod sane minime mirari subit, cum hæc hærentia, cæteris bene se habentibus, haud præpediat quominus pulmonum & pectoris dilatatio, ad respirationis munia obeunda, libere exerceatur. DIEMERBROEK.

OBS. 14. In cultro anatomico subjectis cadaveribus variorum utriusque sexus, tum suspensorum, tum diversis morbis, acutis vel chronicis sublatorum, qui dum viverent *facillima respiratione* gaudebant, in propatulum veniebant Pulmonum cohæsiones, in alterutro latere, nunc cum pleura costas investiente, nunc cum mediastino;

PULMONES.

——————stino; rarius cum diaphragmate; quam pulmonum *læsionem innoxiam* plures primi subsellii auctores etiam annotarunt. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 15. Quidam a diuturna capitis destillatione in *spirandi difficultate*, sine stertore inciderat; atque malo progrediente eo devenerat, ut in alterutrum latus, haud sine labore & anxietate, cubare posset; in dorsum nequaquam, ob immanes dolores, quos juxta anteriorem thoracis partem experiebatur. Tandem morbi sævitia e medio tollitur.

Secto cadavere, patent pulmones costis omnibus anterioribus, ita pertinaciter hærentes, ut nonnisi cultro sejungi possent. ZECCHIUS.

OBS. 16. Puer quinquennis, valetudinarius, post exercitium immodicum, incidit in *tussi* cum *spirandi difficultate* & febricula. Accedunt *leipothymiæ*, pulsus fit parvus, languidus & frequens; *venter tensus & dolens*, cum siti & difficiliori respiratione, & obiit.

Pulmonis pars sinistra diaphragmati ita firmiter hærebat ut separari non potuerit. Sinistra vero cordis auricula, solito amplior referta erat materia crassa & compacta, laridum coctum referente. RIVERIUS.

OBS. 17. Quidam melancholicus *ventrem tumidum*, cum *cruribus œdematosis*, multis abhinc annis gestans, apoplexia gravissima e medio tollitur.

Omnia viscera pectoris invicem, & vicinioribus partibus connexa, & conglutinata cernebantur. Hepar ingens & durum partibus vicinioribus hærebat; æque ac ventriculus. Mesenterium erat crassum, & pinguedine refertum. Intestina flatibus & fæcibus turgebant, cum exuperante adipe. HECHSTETTERUS.

OBS. 18. Vir quatuor & quinquaginta annorum hæmorroidibus, & diarrhæa biliosa vexabatur; quibus deficientibus de sepultis in *pectore doloribus*, cum *spirandi difficultate*, nonnunquam recurrente querebatur. Dein urgebant paroxysmi asthmatici: inter ferociorem aphonus & convulsus animam efflavit.

Pulmones utrimque plevræ, diaphragmati & pericardio pertinacissime hærebant: cor tumidum, tensum, & quasi orbiculatum cernitur. Aqua stagnabat in cerebri ventriculis, & vertebrarum theca. LANCISIUS.

OBS. 19. Juvenis mulier *tussi* & *dyspnæa* laborabat cum *præcordiorum angustia*, & difficili decubitu in sinistrum latus. Materiam catarrhalem interdum spuebat. Pedes & venter erant œdematosi. Tandem, pulsu debili, somnolenta evadit, & post triduum obiit.

Præter aquæ quatuor libras stagnantis in abdomine; pulmo dexter plevræ pertinaciter hærebat, cum sero effuso, pauco & subflavo. Ventriculi cerebri sero subcruento scatebant. CL. MORGAGNUS.

OBS. 20. Quidam nobilis a diuturna capitis destillatione in *spirandi difficultatem*, sine stertore inciderat, atque malo progrediente, eo devenerat, ut in alterutrum latus non cubare posset; neque in dorsum ob anxietates & cruciatus quæ experiebatur. Inter hasce ærumnas interiit.

Pulmones integri partibus circum ambientibus ita pertinaciter hærebant, ut nonnisi cultello sejungi possent. ZECHIUS.

OBS. 21. Mulier quinquagenaria dyspnæa laborabat, cum siti ingenti, pulsu parvo, & calore. Tandem *spirandi difficultate* in dies ingravescente occubuit.

Pulmo sinister sanus, & a costis solutus aquæ subsalsæ innatabat. Dexter arctissime plevræ hærebat undique, adeo ut nulla reperiebatur aqua. Cor polyposis concretionibus scatebat. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 22. Quidam quinque & viginti annorum *febre catarrhali* per duodecim dies laborabat; cum subito lateris sinistri dolore *acutissimo*, & *immani spirandi difficultate* corripitur; quibus ultra modum sævientibus intra quatuor horas enecatur.

Secto cadavere, patet pulmo sinister arcte diaphragmati annexus, cum nonnullis inflammationis notis. BARRERUS.

OBS. 23. Quidam juvenis quinque & viginti annorum *dyspnæa*, & *vesicæ calculo* laborabat. Accedente sensim marasmo; viribus tandem deficientibus extinguitur.

Aper-

Apertum cadaver exhibebat ſiniſtrum pulmonis lobum, una cum dextro ſuccingenti membranæ ita tenaciter adhærentem, ut vix avelli potuerit. FABR. HILDANUS.

OBS. 24. Puella quatuordecim annorum *dolorem* patiebatur in *ſumma ſcapula* ſiniſtra, cum *febre*. Non poterat in illud latus decumbere; quin ſtatim tuſſi corriperetur.

Poſt obitum diſſecta exhibet pulmonem coſtis utrinque, diaphragmati & pericardio undique accretum. RIVERIUS.

OBS. 25. Quidam poſt diuturnum alvi fluxum æruginoſum, in inſignem *ſpirandi difficultatem* incidit, urgente tuſſi ſicca; quibus pergentibus, & ingraveſcentibus e vivis tollitur.

Invenitur lobus dexter pulmonis ita coſtis & diaphragmati adnatus, ut invicem continui viderentur. BONTIUS.

OBS. 26. Mulier ſeptuageſimum tertium ætatis annum agens *aſthmati* jamdudum obnoxia, morte ſubitanea rapitur.

Reſeratis pectoris clauſtis tanta pulmonum cum coſtis cohæſio deprehenditur, ut inde divelli abſque dilaceratione non poſſent. BONETUS.

OBS. 26. (*a*) Sectis cadaveribus hominum perquam plurium morbis acutis aut chronicis enectorum, & qui *nuſquam difficili reſpiratione laboraverant*, pulmones undique coſtis accreti reperiebantur. PORTAL.

OBS. 26. (*b*) In cadavere fœminæ pauperculæ de *difficili reſpiratione nuſquam querulæ*, reperiebatur totus pulmo undique coſtis, dorſo & mediaſtino hærens, ut motus in eo aliquis omnino concipi nequiret. CLAR. HALLERUS.

OBS. 27. Secto puello anniculo, qui poſt triduanam ægrotationem *ſuffocatus* interiit, pulmo dexter vitiatus deprehenditur, & coſtis annexus. Hepar pro ætate ſolito majus annotatur. BONETUS.

OBS. 28. In cadavere cujuſdam fœminæ, quæ *aſthmatica* fuerat, pulmonem dextro latere per valida filamenta nervea, aliquot locis coſtis adnatum vidit PAVIUS.

OBS. 29. Inter exenterationem monachi, qui dum viveret, *orthopnœa* premebatur, reperitur tanta pulmonum cum coſtis coaleſcentia, ut vix cultro poſſent ſeparari. SAXONIA.

OBS. 30. In cadavere pueri novennis *hydrope* extincti, pulmones partibus ambientibus accreti obſervantur, & variis hydatidibus fœti; præter aquam in abdomine ſtagnantem, & omenti adhæſionem cum inteſtinis. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 31. Luſtrato cadavere cujuſdam *anaſarca* defuncti, inveniuntur pulmones utrinque coſtis arcte adhærentes. Cætera omnia vitii expertia deprehenduntur. RHODIUS.

OBS. 32. In cadavere cujuſdam *aſthmaticæ*, quæ inter ſaltandum *ſubitanea morte* rapta erat, occurrebant pulmones ita ante undique thoracis lateribus adacti, ut vix ſeparari potuerint. SALZMANNUS.

OBS. 33. Inter ſectionem cujuſdam religioſæ, quæ *aſthmate*, & *orthopnœa* laboraverat, pulmones coaleſcentes cum membrana coſtas ſuccingente vidit SAXONIA.

OBS. 34. In pluribus cadaveribus eorum, qui *ſuſpirio* valde angebantur, pulmonum ad coſtas agglutinationem obſervavit RHODIUS.

In hac ſerie recipiuntur obſervationes Libr. I. 82, 269, 438, 543, 600, 601, 646, 665, 711, 1770. Lib. II. 44, 59, 62, 261, 283, 404, 409, 521, 522, 676, 695, 697, 707, 762, 866, 896. Lib. III. 411. Inſuper vide *Pulmones cruſta obducti*, *inflammati*, *purulenti*, *ſcirrhoſi*, &c.

PULMONES.

PULMONES.

ARTICULUS VI.

Pulmones emphysema.

OBS. 35. Homo octo & quinquaginta annorum *tussi molestissima*, & gangræna ad digitos pedis laborabat. Opportunis adhibitis remediis gangræna evanuit, & tussis mitior evasit. Post quindecim dies recurrit tussis ferocior, cum impedita respiratione; quibus paulo post e medio tollitur.

Introspecto cadavere deprehendebatur totus pulmo inflatus, durus & valde elasticus. Aer scilicet inter membranam pulmonem investientem effusus multas diversæ magnitudinis bullas efformavit. Nulla pressione aer quo turgebat pulmo per asperam arteriam expelli potuit. Occurrit pericardium aqua limpida summe distentum. Dexter cordis ventriculus concreto sanguine turgebat. Venæ cerebri varicosæ, nigro & grumoso sanguine infarctæ conspiciebantur. CLAR. STORCK.

OBS. 36. Fœmina triginta annos nata a longo tempore *spirandi difficultate*, & tussi sicca premebatur. Tumebant artus, atque nec decumbere, nec ambulare poterat ægra. *Vox* erat *anxia*; pulsusque parvus & inæqualis. Interea excernuntur sputa glutinosa. Tum conquerebatur de pulmone in pectore natante. Dein ingruunt anxietates; totum corpus fit œdematosum; respiratio difficilior evadit, cum pulsu tremulo; instantis lethi prodromo.

Inter sectionem cadaveris in conspectum veniebat aer per totum pulmonem effusus, cum variis vesicis in superficie, quarum nonnullæ pugni magnitudinem æquabant. Hepar, alias sanum, recondebat varios saccos sero limpido repletos, quorum major ovum gallinaceum æquabat. CLAR. STORCK.

ARTICULUS VII.

Pulmones infarcti.

OBS. 37. Miles sex & viginti annos natus *febre* quadam *epidemica* laborabat. Pulsus explorabatur celer, plenus & durus. *Anxie respirabat*, & omnia membra languebant: quinto morbi die obscure delirabat, & tremulis manibus floccos carpebat. Sexto erumpebant petechiæ, & omnia symptomata exacerbabantur. *Tussis* urgebat sicca, cum magis anxiosa respiratione. Interea pulsus annotatur intermittens, cum manifesto tendinum subsultu. Nono demum die inter luctuosa suspiria diem suum obiit.

Lustrato cadavere, si excipias intestina flatu distenta, omnia viscera abdominalia sana & integerrima conspiciebantur. Reserato thorace, in propatulum veniebat pulmo gravis, atro cruore infarctus & in aqua subsidens. Ventriculi cordis grumoso sanguine scatebant. HASENOHRL.

OBS. 38. Juvenis optimo habitu præditus in *sanguinis sputum* copiosum incidit, & spumosum; cum hypochondrii dextri dolore & *tussi vehementi*. Morbo per intervalla recurrente; tandem vehementi *febre* corripitur, siti, tussi & *spirandi difficultate*, aliisque gravioribus symptomatibus stipata. Die demum vigesimo quinto extinguitur.

Hepar magnum, sed sanum deprehenditur. Pulmo vero totus sanguine repletus, mirum in modum tumidus apparuit; ita ut non vasa tantummodo turgerent; sed per totam substantiam sanguis conglobatus scirrhi duritiem æmularetur. Cor & cir-

& circumfitæ venæ fanguine etiam mirum in modum replebantur. PROSP. MARTIANUS.

OBS. 39. Quidam agricola, *a cane rabido demorfus*, vulneribus poft feptem hebdomadas ad cicatricem perductis, fuis muniis fine ullo incommodo fungebatur. Paulo poft conqueritur de dolore lancinante in loco acceptorum nuper vulnerum: ac brevi in veram *hydrophobiam* incidit. Ingravefcentibus fymptomatibus hunc truculentum morbum concomitari folitis, & accedentibus convulfionibus interiit.

Inter exenterationem cadaveris, nil notatu dignum occurrit in cicatricibus vulnerum. Inteftina nonnullas levis inflammationis notas oftendunt. Pulmo plevræ adhærens concreti fanguinis molem referebat: ufque adeo extravafatus & coagulatus erat fanguis, ut plerafque pulmonis veficulas adimplere videretur. Diaphragma fiderationis veftigia monftrabat. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 40. Quidam nobilis, inter ætatem confiftentem, *fpirandi difficultate*, cum quodam *pondere in regione cordis*, poft prandium, corripitur; fuccedentibus anxietatibus moleftiffimis, cum animi deliquiis; quibus intra femi-horam de medio tollitur.

Secto cadavere, fanguis fluidiffimus reperitur. Stomachus ingeftis turgebat. Veficula fellis nonnullos fovebat pfeudo lapides. Pulmones vero tumidi fanguine infarcti occurrebant. Cor maximum molle, & corrugatum ne guttam quidem fanguinis continebat, & plane inane confpiciebatur. DIONIS.

OBS. 40. (*a*) Mulier quædam jamdiu *lue venerea* affecta moleftiffimis vexabatur fymptomatibus; cum afthmate interdum recurrente; quibus tandem fupra modum exacerbatis fupremum diem obiit.

Secto cadavere præter fummam offium totius corporis cariem & medullæ putrefactionem, apparebant pulmones infarcti materia quadam nigricante, duriffima, quafi fcalpello fecari nefcia. PORTAL.

OBS. 41. Vir valetudinarius, & *fcorbutica labe* tactus, *refpiratione anhelofa*, & capitis gravitate, laborabat; cum corpore infolito prehenditur. Derepente aphonus in humum concidit apoplecticus.

Cadaver cultro anatomico fubjectum exhibebat cerebrum plane illæfum: fed totus pulmo difcolor & ichore fpumofo per totum infarctus annotabatur. BONETUS.

PULMONES.

OBS. 42. Quinquagenarius jamdiu *afthmaticus*, cellam vinariam, in qua fervabat muftum, ingreffus, tam violento paroxyfmo corripitur, ut fubito animam reddiderit.

Inter fectionem cadaveris, in confpectum veniebant pulmones citra labem: fed tanta eorum erat moles ut bubulos æquarent magnitudine; ob fcilicet ftupendum a fanguine infarctum. SYLVIUS.

OBS. 43. Quidam nobilis ad *catarrhos* proclivis, in *febrem* ejufdem indolis *epidemicam* incidit. Suppreffis fputis difficilis fit refpiratio; fitis urget cum ftomacho languidiori; & quarto morbi die e vivis rapitur.

Referato pectore occurrunt pulmones flaccidi, & materia catarrhali infarcti; cum bronchiis eodem humore repletis. MORGAGNUS.

OBS. 44. In cadavere cujufdam *fubitanea* & inexpectata *morte* rapti; deprehendebantur vafa cerebri fanguine fupra modum turgentia. Pulmo dexter gracilis plevræ & diaphragmati hærebat. Sinifter vero triplo major, abfque hærentia, fanguine nigro & craffo infarctus annotatur. Cor erat ingens. DIONIS.

OBS. 45. Exenterato cadavere cujufdam viri quinquagefimum ætatis annum agentis; diuturno, moleftiffimoque *afthmate* attriti, & enecati; inveniebatur pulmo plane exfanguis. Omnes fpirabiles meatus pituita craffa & vifcida infarcti annotabantur; cum nonnullis minoribus vomicis in parenchymate. HEURNIUS.

OBS. 46. Cultro anatomico fubjectum cadaver cujufdam viri, inter ambulandum *morte repentina* fublati; pulmones fe præbent ingenti fanguinis copia tenfi, & quafi denigrati; corde prorfus inani. Præterea lienis fubftantia fæci vini perfimilis, & contactu diffluens obfervatur. MONGINOT.

OBS.

PULMONES.

OBS. 47. Senex quidam obesus, & ad motum tardus, *respiratione difficili* & anhelosa affectus, derepente mortuus in humum concidit.

Thorace aperto inveniebatur pulmo utrinque discolor, atque ichore spumoso per totam substantiam refertus vel infarctus. BONETUS.

OBS. 48. Quidam a commotione cerebri, *post casum ab alto*, *asthmaticus* factus est. Tandem accedente ferociori catarrho, e vivis decessit.

Instituta cadaveris sectione, occurrit pulmo, ubique pituitosus, & viscidis humoribus scatens. HILDANUS.

OBS. 49. In corpore cujusdam insigni *pectoris oppressione* interempti, inveniebantur pulmones amplissimi, humore lutulento undique prægnantes, qui bilanci impositi uncias octoginta penderunt. BONETUS.

OBS. 50. Lustratis corporibus variorum *suffocatione* extinctorum, in apricum veniebant pulmones ultra modum intumescentes; ab hærente scilicet sanguine crassiore, & fæculentiore intra vasa pulmonaria. WILLIS.

OBS. 51. Qui in principio *paroxysmi febris tertianæ* mortui sunt, iis sanguis in pulmonibus impactus & incrassatus inventus est, adeo ut ejus transitus per pulmones impediebatur. HARVÆUS.

OBS. 52. In corpore cujusdam *asthmatici*, inter paroxysmum ferociorem sublati, pulmo tanquam spongia imbutus multo humore pituitoso inventus est. HOLLERIUS.

Hanc classem ingrediuntur observationes Libr. I. 1045. Libr. II. 270, 472, 604, 704, 705.

ARTICULUS VIII.

Pulmones crusta obducti.

OBS. 53. Mulier valetudinaria, terrore a spectro incusso, perterrita, incidit in *dolores pectoris*, cum *hypocondrii tensione*. Dein de frigore molesto, flatulentia & suffocationibus uterinis conqueritur. *Respiratio difficilior* evadit, cum sibilo; alvoque adstricta, urget suffocatio. Dein paroxysmum febrilem patitur; inter cujus frigus incœpit dolor rodens & molestus femoris & tibiæ. Postremo accedentibus vomitu, & tussi sicca, subito extincta est.

Aperto abdomine, invenitur colon sub umbilico situm, cum intestinis ultra modum flatulentis. Ventriculus turgebat materia viscida spadicei coloris. Sinister pulmo partim plevræ connexus, gelatinoso & viscido humore obductus conspiciebatur. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 54. Figulus septuagenarius, potator strenuus, post animi curas incidit in febrem cum vehementi dolore lateris sinistri. Quarto morbi die exacerbatur febris. Sexto accedit delirium furiosum. *Respiratio erat difficilis*, & nulla excernebantur sputa; postridie stertens, & sudore madens mortuus est.

Reperiuntur omentum seorsum retractum, & totum hepar diaphragmati morbose hærens. In sinistro pectoris cavo stagnabat multa aqua subflava. Pulmonem ambiebat membrana quædam flava, crustæ instar, facile lacerabilis; pars inferior dura, & quasi scirrhosa, plevræ hærebat. Præterea observabantur hydatides in ventriculis cerebri cum pauco sero, & materia quadam gelatinosa inter anfractus cerebri. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 55. Juvenis duorum & viginti annorum, *spirandi difficultate*, & pruritu totius corporis molestissimo, vexabatur, cum tussi sicca, inappetentia & summa vi-

virium debilitate. Accedunt vigiliæ cum dolore lateris finiſtri, tumidi, & manifeſtam fluctuationem exhibentis. *Difficilis* erat *decubitus* in latus dextrum. Tandem ſuperveniente phlogoſi in pede ſiniſtro, cum imminente gangræna, extinguitur.

Cavum pectoris ſiniſtrum ſeri ſublutei, vel viridis, libras ſexdecim continebat. Pulmo ſcirrhoſus cruſta quadam ſebacea obducebatur, qua etiam obtegebatur plevra & mediaſtinum. VVOLFIUS.

OBS. 56. Quidam atris curis anxius incidit in enorme *ſanguinis ſputum*. Procedente morbo cum febre lenta; *phthiſicus* evadit, adeo ut atrophia ſenſim confectus ultimum diem claudat.

Secto cadavere, patet auricula cordis dextra, in immenſam amplitudinem dilatata. Arteria pulmonaris ſanguine ultra modum diſtendebatur. Uterque cordis ventriculus majorem ſanguinis atri, & quaſi aduſti copiam recondebat. Præterea pulmones plevræ hærentes cruſta quadam argilacea obducebantur. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 57. Vir quinque & quinquaginta annorum *peripneumonia* ſolitis ſymptomatibus ſtipata, corripitur. Febris erat intenſa, cum ſputo copioſiori. Affulgebat quædam ſanitatis ſpes, cum nono morbi die ad æthereas ſedes convolavit.

Pulmo dexter in parte inferiori putredine tactus, cruſta viſcida, & quaſi purulenta defœdabatur, ac latici ſordido innatabat. Siniſter cum nonnullis inflammationis notis, ſimili ferme cruſta donabatur, ſed tenuiori; abſque ſtagnatione. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 58. Juvenis vigeſimum quintum ætatis annum agens in *pectoris inflammationem* incidit. Sputa excernebantur copioſiora; ſed ſolutæ & pravæ indolis. Dolor haud vehemens lateri dextro inſidens ſexto die deſinit. Sputa ſufflaminantur, & octavo fatis ceſſit.

Exenterato cadavere pulmones deprehenduntur inflammati ac cruſta gelatinoſa, pus redolente, obducti; cum copia ſeri effuſi in utrumque latus. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 59. Quidam juvenis viginti annorum *febre catarrhali*, cum tuſſi violenta, & *ſpirandi difficultate* prehenditur. Poſt menſem a ſuperato hoc morbo incidit in *orthopnœam* graviſſimam, cum ſudore frigido, & pulſu fere oblitterato. Accedentibus anxietatibus intra quinque horas e medio tollitur.

PULMONES.

Inſtituta cadaveris ſectione, in conſpectum veniunt pulmones tumidi & infarcti, plevræ hærentes, & cruſta quadam ſebacea obducti. BARRERUS.

OBS. 60. Juvenis dolore *lateris ſiniſtri*, cum tuſſi ſicca, *ſpirandi difficultate*, ac pulſu exili & frequenti per triduum laborabat. Accedit delirium cum ſtertore; frigent extrema; & moritur.

Inter exenterationem cadaveris, deprehendebatur pulmonum lobus ſiniſter partim tumidus, & cruſta quadam ſebacea obvelatus; cujus ope pulmonibus circum ambientibus hærebat. BARRERUS.

OBS. 61. In cadavere cujuſdam *febre duplici tertiana*, comite *pleuritide*, enecati, occurrunt pulmones crocea & cruſtacea quadam materia ſordida obducti; ſimili cruſta coinquinatis plevra, mediaſtino & diaphragmate, cum effuſione ſeri. Cyſtis fellea erat inanis. Lien turgidus & obſtructus conſpiciebatur. Inteſtina denique lumbricorum copiam recondebant. BONETUS.

OBS. 61. (*a*) In cadavere cujuſdam viri *pleuro-peripneumonia* extincti, deprehendebantur pulmones labefactati, coſtis utrimque hærentes, ac cruſta quadam viſcida ex luteo-viridi obducti. Stomachus & inteſtina, materiebus ſordidis & fœtidiſſimis infarcta, nonnihil gangrænoſa cernebantur. CLAR. FOURNIER.

OBS. 61. (*b*) Inſtituta ſectione cadaveris cujuſdam ſenis potatoris ſtrenui & *pleuro-peripneumonia* rapti, in apricum veniebant pulmones inflammati, gangrænoſi, & cruſta quaſi gypſea obducti. Inteſtina quoque phlogoſeos & ſyderationis notas præ ſe ferebant. CLAR. FOURNIER.

OBS. 62. Cadaver cujuſdam *peripneumonia* extincti exhibebat pulmonem ſiniſtrum, ubi viguerat dolor, partibus circumambientibus hærentem, mediante quodam mu-

co glutinoſo & tenaci, diverſo a pure. Pulmo lividus apparuit. Cordi utrinque inerant magni, & tenaces polypi, adipis fruſta mentientes. PEIERUS.

PULMONES.

OBS. 63. In cadavere cujuſdam juvenis *pleuritide bilioſa* interempti reperiebatur fellea conſpurcatio pulmonem dextrum obducens, cum ſtagnatione ſeri in eodem latere. Pulmonis affecti ſubſtantia, atro colore imbuta, inflammationis notas præ ſe ferebat. CLAR. BIANCHI.

OBS. 63. (*a*) Secto cadavere cujuſdam quadragenariii *inter ſævitiem* dolorum pleuriticorum extincti, pulmones cruſta alba obducti & intus omnino putrefacti apparent. Cor etiam quadam putredine circa apicem defœdabatur. PORTAL.

OBS. 64. Luſtratis interaneis cujuſdam puellæ ſeptennis ſeptimo *pleuritidis* die extinctæ, reperiuntur pulmones cruſta quadam viſcida & flava obducti; qua omnibus partibus circumambientibus hærebant. CLAR. DE HAEN.

OBS. 65. In cadavere viri conſiſtentis ætatis *pleuritide bilioſa* ſublati, obſervantur in pulmone & vicinis partibus bilioſæ irruptionis ſtigmata, cum inflammationis notis. CLAR. BIANCHI.

In hoc tractu recipiuntur obſervationes Libr. I. 9, 16, 154, 342. Libr. II. 140. 109 (*a*), 298, 602, 671. 698 (*a*), 729, 773, 793. Præterea vide *Pulmonum inflammatio*.

ARTICULUS IX.

Pulmonum inflammatio.

OBS. 66. Mulier quinque & quadraginta annorum *ſcabie ſicca* per totum corpus, cum *ulcere cruris antiquo*, laborabat. Evaneſcit ſcabies, ulcere acrius vexante. Ingruit *febris* cum magno æſtu: accedit *dolor* pungens *in ſiniſtro & infimo pectoris latere*. Quarto die exacerbatur febris, cum tuſſi ferociori, *ſputo cruento*, purulento & fœtido; quod dein nigricat, cum immani orthopnæa. Poſtremo accedit leve delirium, & die ſexto repentina ſuffocatione extinguitur.

Stagnabat in utroque pectoris latere ſerum citrinum, & fœtidum. Plevra in ſiniſtra parte, pulmoni hærens, aſpera & tuberculis rubris inæqualis conſpicitur. Hic pulmo lividus & hepate durior occurrit; ac colluvie quadam purulenta infarctus. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 67. Matrona quadragenaria gravida, cum aeri frigidiori ſe expoſuiſſet, magno rigore correpta eſt, quem par conſecutus eſt *calor febrilis*, cum ingenti ſiti, *ſpirandi difficultate*, tuſſi & *dolore* gravativo in dextra *thoracis* parte ad ſcapulare vergente, pulſu celeri & duro; ac vomitu bilioſo. Sputa erant pauca, denſa & albeſcentia, ac interdum flava. Die quarto pungens fit dolor lateris. Pulſus dein inæqualis & intermittens exploratur, cum corporis jactatione. Suppreſſis demum ſputis & fatiſcentibus viribus, quinto morbi die obiit.

Puella inventa eſt mortua in utero nonnihil inflammato. Pulmo dexter immanem inflammationem, ac duritiem, & ſub his inchoatum jam abſceſſum oſtendit. VALSALVA.

OBS. 68. Quidam cannabis carminator *pectoris inflammationi* obnoxius, in eundem morbum, jam ſepties paſſum, incidit. Nil expectorabat, ac *bilioſa* & viridia *evomebat*. Quinto die ingruit phrenitis, cum ſubſultibus tendinum carpi; tandem pulſu debiliori facto, ſeptimo die obiit.

Inſtituta cadaveris ſectione, deprehenditur pulmo dexter plevræ & diaphragmati arctiſſime annexus, alias ſanus. Siniſter

ster recondebat in superiori parte tuberculum purulentum. Inferior pars inflammata erat & purulenta; atque eadem labe afficiebatur plevra. Vasa cerebri maxime distenta observabantur. Postremo stagnabat serum subrubrum in ventriculis & circa anfractus cerebri; cum pluribus hydatidibus in plexu choroideo. CLARISS. MORGAGNUS.

OBS. 68. (*a*) Puer septennis ab octiduo leviter ægrotabat, cum frequenti *hemorrhagia narium*; facie pallida & subtumida: sub noctem de frigore conquerebatur, sine febre. Inter hanc rerum conditionem *spirandi difficultate* corripitur, & *febre* continua. Dein erumpit *sputum*, rotundum, solidum & *peripneumonium*, cum nonnullo sanguine. Frustra adhibitis venæ sectionibus, aliisque præsidiis, biduo postquam ægrotare visus est, debilis, & excreare impos, obiit.

Pulmo sinister cruore plenus annotatur; in aquam projectus fundum petiit. Cor sinistrum inane erat: dextrum vero concretione polyposa turgidum. Nonnulla inflammationis signa exhibebat plevra. CLAR. HALLERUS.

OBS. 69. Quidam voracissimus interoceles molestias declinaturus, *castrationi* se submisit, feliciter peractæ. Omnia rite se habebant, cum post tres septimanas *difficultate deglutiendi & difficili respiratione* prehenditur. Tertio die lingua erat carbone nigrior, & urgebat deglutiendi & respirandi difficultas. Nil in hac anginæ specie, nec intus nec extra apparebat, si linguæ nigrorem exceperis.

Mortui aperto corpore, salva reperta est trachea arteria, & omnis phlegmonis expers. Thymus intumuerat, & atro sanguine scatens tracheam premebat. Pulmones se præbent inflammati, & creberrimis maculis nigris conspersi, cum gangrænæ signis evidentibus. BONETUS.

OBS. 70. Juvenis qui jam *pectoris inflammatione* laboraverat, in eundem morbum incidit: de dolore pectoris gravativo in dextro latere querebatur, multum tussiebat; & sedere in lecto cogebatur ut spiritum duceret. Viscida & sanguinolenta expuebat; pulsu duro, inæquali & intermittente, cum subsultu tendinum. Tandem moritur.

PULMONES.

Pectus aqua turbida, & flavescente scatebat. Pulmones plevræ hærentes deprehenduntur. Dexter prope diaphragma turgidus, & durus occurrit. Pericardium aquam continebat. Cor maximum invenitur atro sanguine repletum, nulla polyposa concretione. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 71. Quidam quinque & viginti annorum qui *strumis*, & postea *lue venerea* laboraverat, horrore & *febre* corripitur cum *dolore pungente* in toto ferme pectore. Cubare nisi in dorsum non poterat. De æstu interno querebatur. *Respiratio erat difficilis*, cum sputo fluido & ruffo. Die octavo sudore lethali madet.

Reperitur, in cavo thoracis dextro, serum turbidum & saniosum. Pulmones, interjecta quadam membrana crustacea, plevræ hærebant. Pulmones duri, densi & graves observabantur. Postremo cordis ventriculi concretiones habebant polyposas. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 72. Vir sex & quinquaginta annorum, incidit in *febrem* cum *dolore pungente* circa inferiorem sterni partem, *spirandi difficultate* & tussi. Procedente morbo sputum fit crassum, spumosum, & ex flavo variegatum. Respiratio fit difficilior, cum lingua arida; & die nono mortuus est.

Thorax utrimque aquam habuit flavam & turbidam. Uterque pulmo superius ad plevram nectebatur. Dexter erat gravior & durior, cum nonnullis putredinis notis. Pericardium aquæ copia turgebat, & cor concretiones habebat polyposas. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 73. Virgo duorum & viginti annorum *dolore lateris* dextri pungente cum *febre*, *spirandi difficultate*, *tussi* & sputo corripitur. In solum dextrum latus cubare potest. Progrediente morbo sputa sanguine tinguntur. Aliquot ante mortem dies sæviunt dolores circa ilia. Nono morbi die, in sinistrum latus decumbens ægra inter convulsionem fatis cessit.

Lustrato cadavere, serum reperitur stagnans in abdomine. Lien erat prægrandis, cum majori parte tenuium intestinorum

PULMONES.

rum inflammata. Pulmo dexter plevræ arcte hærebat; ac totus erat inflammatus, cum ulcere. Sinister ad atrum vergebat colorem. VALSALVA.

OBS. 74. Clericus trium & viginti annorum, post acutam febrem parotidibus stipatam, e qua evasit, in duplicem tertianam incidit; qua fugata, accedit *difficilis respiratio*, cui se comitem addidit *acuta febris*, cum *dolore lateris* dextri. Tussis primo humida fit sicca & irrita. Difficilis est in utrumque latus decubitus. Pulsus erat inæqualis & intermittens. In regione hepatis dolorem suum indicabat æger; qui septimo die obiit.

Inter sectionem cadaveris, invenitur lien quadruplo major quam par esset. Serum ad libras duas stagnabat in sinistro thoracis cavo. Dextrum humore crassiori & semi-concreto erat plenum. Pulmo dexter ab inflammatione valde induruerat. Pericardium denique sero erat distentum. VALSALVA.

OBS. 75. Virgo novemdecim annorum *dolore pectoris* cum *difficili respiratione* repente corripitur. Dolor infra mammam sinistram tangendo augebatur; & cubare in id latus minime poterat ægra. Pulsus erat debilis: sonus quasi bullientis humoris in aspera-arteria audiebatur, cum tussi profunda & irrita, ac lingua sicca. Tandem nonnihil delirans septimo die obiit.

Reserato pectore, in conspectum veniunt pulmones plevræ hærentes. Sinistri superior lobus, hepatis instar, induruerat. In pericardio copia aliqua aquæ subrubræ occurrit; cum polyposis concretionibus intra cordis ventriculos. MORGAGNUS.

OBS. 76. Quidam *febre acuta*, cum horrore, corripitur. *Tussim* vehementem concomitantur *dolor lateris* sinistri obtusus, & *sputa cruenta*. Sexto die morbus decrescere videtur, dein exacerbatur. Urget *spirandi difficultas*, cum virium dejectione. Intus æstuat, perfrigeratis partibus externis. Postea cadaveris instar livet, & interiit.

Instituta cadaveris sectione, pulmones inveniuntur ultra modum tumidi. Sinister penitus inflammatus & nigricans conspectus est, ac partim ichore infarctus. Plevra ubique inflammata, & livescens: musculi demum intercostales sugillati videbantur. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 77. Mulier triginta annorum, sexto graviditatis mense, *febre* corripitur, cum *dolore pectoris* gravativo; *tussi* aliquando sicca, aliquando humida: intenso genarum rubore, siti inexausta & lingua arida. Accedunt vigiliæ & delirium. Urgent dolores hypochondriorum, cum flatuum superne & inferne eruptione. Die tandem decimo tertio extinguitur.

Fœtus extinctus erat in utero, alias sano. Intestina mirum in modum turgebant. Hepar ingens sine noxa deprehenditur. Cystis fellea quatuor & quadraginta lapillos continebat, quorum major fabam æquabat. Reserato thorace se prodiderunt pulmones inflammati, lividi, tabo & pure undique distenti. BONETUS.

OBS. 78. Sexagenarius *febre & dolore lateris* pungente in latere dextro pectoris corripitur. Cubabat in dorsum; lingua erat arida; pulsus magnus & frequens. Post consuetam, & opportunam curationem, bene se habere videbatur, concesso pleniore victu; cum febris & dolor recurrunt. Pulsus explorabatur durus & vibratus. Mox accedente stertore, mortuus est.

Pulmonis dextri superior lobus magnus & durus deprehenditur. Sinistri pars postica dura & nonnihil purulenta occurrebat. Pericardium multa aqua scatebat; cor vero concretiones polyposas fovebat. CL. MORGAGNUS.

OBS. 79. Quidam in *febrem continuam*, a longo rigore exordium sumentem, delabitur, cum *dolore lateris* sinistri gravativo. *Tussis* erat initio sicca, dein humida, cum sputis subflavis, cruore perfusis. Urgebat summa *spirandi difficultas*, cum malis rubentibus & pulsu molli, languido & inæquali. Die decimo quarto, suffocatus ultimum diem clausit.

Inventa est altera pulmonum pars aucta in magnitudine, ut quadruplo major esset, quam altera, & durior. Qua secta, multa aqua fœtida fuit expurgata; & parenchyma invenitur densum, durum & rubrum, quemadmodum esse solet hepatis caro. LÆLIUS A FONTE.

OBS. 80. Vir quadragenarius constitutionis sanguineæ, *nephriticis doloribus* obnoxius, incidit in *febrem* cum pectoris angustia, *spirandi difficultate*, sputo cruento, & concurrente urinæ suppressione. Desiit urinæ difficultas remediorum congruorum usu; sed ingravescunt cætera symptomata; accedente pedum tumore. Tandem circa vigesimum secundum morbi diem, viribus deficientibus, inter delirium, & soporem animam reddidit.

Secto cadavere, reperitur in cavitate pectoris serum sanguinolentum copiosum. Pulmones sanguine crassiore scatebant, extremis partibus induratis & nigricantibus. Intestina sanguine putrido flatibus permixto replebantur. HORSTIUS.

OBS. 81. Quidam octogesimum ætatis annum agens, olim sputum sanguinis passus, in *dolorem pectoris* incidit; in sinistra scilicet & antica parte. Pulsus exploratur inæqualis & intermittens; tussis erat crebra, cum sputo crasso; *difficilis fit respiratio*, cum difficili decubitu ad latera. Dein erumpunt sputa cruenta, & octavo die placide obiit.

Pulmo dexter undique adhærebat plevræ: ejus substantia ex livido atra plures folliculos inanes continebat; quasi vestigia antiqui morbi. Pars inferior sinistri pulmonis, hepatis instar dura & gravis deprehenditur; & membrana quadam mucosa obducta. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 82. In cadaveribus variorum *peripneumonia* quadam *epidemica* extinctorum, in conspectum veniebant pulmones inflammato cruore obstructi, vel infarcti. Horum color atro-purpureus, hinc inde lividus & cærulescens, adstantibus horrorem injiciebat; præcipue cum ex fissuris scalpello factis, cruorem corruptum, ichore fœtido mixtum propullulare conspicerent. In omnibus, dissectus cordis dexter ventriculus ex albo flavescentem concretionem polyposam, in pulmonarem arteriam exporrectam monstrabat. CLAR. HALLERUS.

OBS. 83. Puer quindecim menses natus *febre* corripitur cum *siti* inexhausta, *vomitu* omnium ingestorum & diarrhæa. His accedunt motus oculorum convulsivi; quibus post quamdam remissionem ingravescentibus, sexto morbi die, mors obrepit.

PULMONES.

Lustrato cadaverculo, mesenterium deprehenditur obstructum. Ren sinister arenulas plurimas puri permixtas continebat. Cor pro ætatis ratione majus occurrit, cum pericardio aqua destituto. Pulmones parvi & exangues, inflammationis erysipelaceæ notas gerebant. BONETUS.

OBS. 84. Virgo quinquagenaria *thoracis dolore* laborabat, cum *febre*, cephalalgia, *spirandi difficultate*, *tussi* & sputo copiosissimo. Accedente diarrhæa omnia exacerbantur; & nonnisi erecta cervice spirare potest. Circa nonum diem fatis concessit.

Sinister pulmo inventus est plevræ cohærens. Alter inflammatus plevræ & mediastino arctissime annectebatur; abscessum recondebat, qui apertus ingentem saniei copiam ejiciebat. Pericardium aqua plenum deprehendebatur. VALSALVA.

OBS. 85. Vir consistentis ætatis *febre* corripitur cum *dolore pectoris* pungente, tussi & *spirandi difficultate*. Dein soporosus leviter delirabat, cum trementibus digitis. Tandem rebus in deteriora ruentibus, migravit ad superos.

Sectum cadaver exhibet pulmones plevræ accretos. Dexter amplior totus durus & gravis erat, sinister vero nonnihil læsus. Plevra dextri lateris inflammata deprehenditur. Pericardium parum aquæ continebat. Ventriculi cordis concretionibus polyposis replebantur. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 86. Rhedarius quinquaginta annorum, jampridem febre intermittente conflictatus, in *peripneumoniam* incidit, tussi inani & difficili respiratione stipatam. Accedente levi delirio circa septimum morbi diem vivere desiit.

Splen triplo major inventus est. In thoracis cavo stagnabant aliquot unciæ seri turbidi. Lobus pulmonis superior occurrit totus inflammatus, & minimis abscessibus hic illic scatens. Pericardii cavea ad dimidium usque erat repleta; atque polyposæ observantur concretiones in cordis ventriculis. VALSALVA.

OBS. 87. Virgo duorum & quadraginta an-

PULMONES.

annorum tuffi quotannis inter hyemem obnoxia, *febre*, præeunte frigore, corripitur, cum *dolore pectoris* & *spirandi difficultate*; ac tuffi irrita. Progrediente morbo dolor ex una parte transit in aliam cum sensu ponderis, & difficili decubitu in latera. Die septima mortua est.

Inter sectionem cadaveris, pulmones graviores & duri deprehenduntur. Horum substantia, hepaticæ instar, erat compacta, cum nonnullis suppurationis notis. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 87. (*a*) Quidam *peripneumonia* laborans, cum pulsu molli, parvo & celeri; paroxysmis suffocatoriis tandem obiit.

In utroque pulmone non inflammatio, non ulcus, sed sanguinis universalis effusio fuit; ut sudore sanguineo in cellulosam fabricam effuso, & sensim collecto, maxima visceris pars nigerrima esset. In aquam projecti pulmones alioquin natabiles, subsidebant. CLAR. HALLERUS.

OBS. 88. Quadragenarius *febre acuta* prehenditur, cum *tussi* & *sputo cruento*, postmodum ad colorem viridem inclinante, *difficili respiratione*, & dolore in latere dextro. Quarta die occubuit.

Inciso cadavere, in propatulum venit pulmo prædurus & inflammatus, arcte hærens plevræ omnis inflammationis expertis. Cordis ventriculi, cum suis auriculis, concretionibus polyposis turgebant. VALSALVA.

OBS. 89. Mulier consistentis ætatis *febre* corripitur, *dolore pectoris* & *spirandi difficultate* stipata. Jacebat semper in latus dextrum. Tussis erat sicca, ac tandem moritur.

Reserato pectore, pulmones plevræ annectebantur mediante quodam corpore glutinoso, & quasi membranaceo. Horum postica pars erat inflammata, densa & nonnihil nigricans. Pericardium copiam aquæ turbidæ & subrubræ continebat. Uterque cordis ventriculus concretionibus polyposis scatebat. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 90. Quinquagenarius *difficili respiratione*, ut si a catarrho esset, prehenditur. Ingravescente morbo decumbere cogitur. Vox erat clangosa; sputa excernebantur serosa & uberrima, difficilis erat respiratio cum sensu quodam strangulationis ad fauces, & difficili in utrumque latus decubitu. Procedente morbo sputa erant pauca, viscida & nonnihil graveolentia. Circa morbi diem quinquagesimum inter febrem lentam obiit.

Sinister pulmo plevræ hærens durus & inflammatus cernitur. Cor concretionibus polyposis replebatur. VALSALVA.

OBS. 91. Juvenis octodecim annorum de dolore ventris conquerebatur. Hunc excipit *dolor in thorace*, *cum difficili respiratione*, *tussi*, & siti molesta: pronus assidue cubare cogebatur. Morbo dein ingravescente, die decimo sexto e vivis tollitur.

Sinister pulmo sanus aquæ innatabat. Dexter vero induratus proximis partibus valide annectebatur; in cujus latere stagnabat aqua turbida. Pericardium simili humore, mirum in modum turgebat. Inerant concretiones polyposæ in utroque cordis ventriculo. VALSALVA.

OBS. 92. Mulier quatuor & sexaginta annorum *dolore* corripitur in dextra *thoracis* parte, cum difficili in hanc decubitu. *Frequens est respirato*, cum inani tussi, pulsu celeri & parvo. Septimo die sudor oboritur circa caput. Nono tandem exolutis viribus ad plures migrat.

Occurrit pulmo dexter valde turgidus, cum levi adhæsione. Plevra crusta quadam membranacea, e sero concreto exsurgente defœdabatur. Pars postica pulmonis dextri dura & inflammata reperitur; sinistro inculpato. Pericardium aquam continebat, & ventriculi cordis concretionibus lymphaticis scatebant. VALSALVA.

OBS. 93. Miles e gravi morbo convalescens in *acutam febrem* incidit, cum *difficili respiratione*, tussi sicca & *dolore* circa medium sternum: pulsus frequentissimus explorabatur. Summe æstuabant partes internæ, cum siti inextinguibili, quibus, intra paucos dies, ingravescentibus enecatur.

Hepar erat valde obstructum & tumidum; cum omento semi-consumpto. Pulmo dexter occurrit inflammatus, cum parte superiore dura & scirrhosa. Cor mole maximum, plurimis albicantibus maculis variegatum conspicitur; cujus substantia

atra,

atra, duriſſima & ſcirrhoſa, cum vaſis coronariis turgidiſſimis. FANTONUS.

OBS. 94. Lanio quinquaginta annorum *dolore* prehenditur in dextra *thoracis* parte, & in medio ſterni. Supinus cubat; multum *tuſſit*, parum expuit. Tandem erecta cervice ſpirare cogitur; & die ſeptimo interiit.

Reſerato pectore, pulmo dexter parte ſuperiore induruerat, & arctius mediaſtino adhærebat. Siniſter a tergo infectus erat colore atro. Pericardium aqua turgebat; & cordis thalami concretiones polypoſas fovebant. VALSALVA.

OBS. 95. Quidam conſiſtentis ætatis in *febrem acutam* incidit, cum *pungente lateris* ſiniſtri *dolore*, & alvi fluxu. Interea ſputa nonnihil cruenta excernuntur: accedit delirium, & die morbi undecimo e vivis deceſſit.

Exenterato cadavere, reperitur pulmonum poſtica pars vicinis partibus firmiter hærens, plevra inibi inæquali, ſubnigra & craſſiore. Eadem pulmonum pars durior, denſior, compacta & nigra annotatur. CL. MORGAGNUS.

OBS. 96. Sexagenarius *febre* laborabat *acuta*, cum *dolore* in ſiniſtra *thoracis* parte; quo in dorſum cubare cogebatur. Circa decimum morbi diem ingruit ſoporoſa affectio; inter quam moritur.

Aperto corpore, ſiniſter pulmo induratus reperitur. Ventriculus cordis dexter polypoſam recondebat concretionem. Ventriculi cerebri paululum ſeri continebant. Vaſa cerebri concretione quadam gelatinoſa obducebantur. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 97. Quidam ſenex a paralyſi dextri brachii ante biennium liberatus & poſtea dolori capitis obnoxius, noviſſime *peripneumonia* corripitur, cum dolore gravativo in ſiniſtra thoracis parte, & ſputo purulento; quo circa diem vigeſimum tertium ſufflaminato, ex improvviſo mortuus eſt.

Reperitur pulmo ſiniſter tumidus & durus, cum ulcere ſanioſo. Cor concretiones polypoſas continebat. Aqua inventa eſt in ventriculis cerebri ad ſemi-libram. VALSALVA.

OBS. 98. In cadavere cujuſdam adoleſcentis octodecim annorum, *variolis* extincti, reperitur omentum lacerum & diſcerptum. Extremi hepatis lobi nigricabant. Cyſtis fellea cruorem nigricantem continebat. Erat inſignis copia cruoris in cavitate abdominis & pectoris. Pulmo dexter coſtis & dorſo annexus, inflammatus, & maculis nigris conſperſus cum nonnulla purulentia obſervatur. Lingua & fauces variolis obſitæ erant: ab iis immunis erat epiglottis, & aſpera arteria. BONETUS.

PULMONES.

OBS. 99. Adoleſcentulus quindecim annorum inter gravem rixam patitur *contuſionem in pectore*, de dolore circa hanc partem queritur; etſi nulla læſio extus conſpicitur. Capite multum dolet, & syncope corripitur. Poſtea inſurgit *febris* cum perpetuo *pectoris dolore*: huic additur *reſpirationis difficultas* cum tuſſi. Quibus ingraveſcentibus ſanguinea exſcreantur. Ingruunt delirium & convulſiones; ac circa decimum a contuſione diem obiit.

Aperto pectore inveniebatur pulmo dexter inflammatus & durus, arcteque plevræ annexus. VALSALVA.

OBS. 100. Juvenis viginti annorum *dolore* pungente corripitur in læva *pectoris* parte. *Difficile reſpirat*: multum ſitit, & *tuſſit*; ſed nihil exſpuit. In affectam duntaxat partem decumbere valet; atque die decimo ſexto interiit.

Pulmo ſiniſter undique valide nectebatur cum proximis partibus; inſuper erat inflammatus, & circa claviculam jam ſuppuratus. Pericardium ingenti humoris copia erat dilatatum. Cor denique mole majus concretiones polypoſas recondebat. VALSALVA.

OBS. 101. Senex quatuor & ſeptuaginta annorum *lateris* dextri *dolore* gravativo prehenditur, cum difficili decubitu in latus ſiniſtrum. Dolorem concomitatur *tuſſis* moleſtiſſima, *cum ſputo cruento*, & dolore capitis. *Febris erat vehemens*, cum pulſu duro & frequenti; ac tertio die moritur.

Secto cadavere, reperitur dextrum pectoris latus ſero repletum. Pulmo ejuſdem lateris durus, inflammatus & ater conſpicitur,

PULMONES.

citur, atque valde compactus. VALSALVA.

OBS. 102. Juvenis annos plus viginti natus post chronicam *febrem*, in acutam incidit, cum *dolore pectoris*, *difficultate respirandi*, tussi, & paucæ materiæ sanguineo colore tinctæ expuitione. Assidue in sinistrum latus jacebat. Circa decimum sextum diem mortuus est.

Splen triplo major invenitur. Pulmo sinister tumens, durus & inflammatus, plevræ undique annectebatur. Pericardium sero, vaccino simili, distendebatur. Ventriculi cordis concretionibus polyposis replebantur. VALSALVA.

OBS. 103. Mulier sexagenaria, temperamento sanguineo, *febre vehementi* prehenditur, *tussi sicca*, & *lateris sinistri dolore* pungente stipata. Haud tamen difficilis erat decubitus in hanc partem. Interea crassa aliquando expuit: *gravior fit respiratio*. Tandem die decimo tertio ad plures migrat.

Pulmo sinister a plevra omnino solutus, subalbidus, induratus, nonnulla ostendit tubercula sanie scatentia. Dexter plevræ hærebat, nigris maculis conspersus; versus jugulum durior, parvum abscessum continebat. Cordis ventriculi concretiones habebant polyposas. VALSALVA.

OBS. 104. Juvenis sex & viginti annorum pungente corripitur *dolore* in dextra *pectoris* parte, cum *febre* & *tussi*, ac pauco sputo. Die octavo accedit delirium. Dolor evanescit, sed gravior fit *respirationis difficultas*; facili tamen decubitu in utrumque latus. Die autem decimo e medio tollitur.

Pulmones ambo toti induruerant, cum nonnullis hærentiis ad plevram. Præterea substantia quædam membranacea, crustæ instar, plevræ & pulmonibus imposita erat. Utrumque latus humore seroso turbido scatebat. Cordis thalami concretiones polyposas continebant. VALSALVA.

OBS. 105. Vir quinquagenarius *acutæ febre* corripitur, cum *laboriosa respiratione*, & *dolore* a sterno ad medios ferme abdominis musculos pertingente. *Tussi* permolesta conflictabatur; & in neutrum latus decumbere poterat, nullo sputo. Quinto morbi die occubuit.

Pulmo sinister durus occurrit, ad subviridem colorem vergens, nigrisque distinctus maculis. Cum secaretur, serum & putrida colluvies, cum mixto sanguine erumpebant. In cordis ventriculis aderant concretiones polyposæ. VALSALVA.

OBS. 106. Puer quatuor annos natus *febre* continua laborabat, cum catarrho & *tussi* sicca. Vomitus erat frequens, cum dejectionibus albicantibus. Insurgunt dolores in hypochondriis, cum siti inexplebili. Præterea de *dolore ad sternum*, versus latus sinistrum queritur. Ac secundo morbi die sublatus est.

Una pars pulmonis, veluti stipula ardente, deflagraverat. Hepar insuper eadem ferme labe tactum deprehenditur. BALLONIUS.

OBS. 107. Nonagenarius, qui ob *contusum femur* cubabat, cum *febricula*, pulsu debili & intermittente; tandem nullo alio accedente symptomate ad plures migrat.

Secto cadavere, rubens aqua invenitur in utroque pectoris cavo. Lobus inferior pulmonis dextri erat tumidus, durus & inflammatus. Cor in sene alioquin macilentissimo, pinguedine erat opertum. Valvulæ semi-lunares crassiores, tuberculosæ ad duritiem osseam accedebant. MORGAGNUS.

OBS. 108. Quidam triginta annorum *difficili* corripitur *respiratione*, cum multo sputo. De *dolore* in dextra *thoracis* parte, ineunte morbo, queritur; deinde in sinistra. Ac tandem decimo morbi die obiit.

Serum non multum erat in utroque thoracis cavo, cujus portio undique super pulmones concreverat, tunicæ instar pallescentis. Pulmonis dextri postica pars valde rubebat, cum duritie; & materiam purulentam recondebat. Pericardium æquo crassius flavescente sero turgebat. VALSALVA.

OBS. 109. Virgo sexdecim annorum, suppressis mensibus cachectica, de *ardore* in sinistra *pectoris* parte querula, repente in *orthopnæam* laboriosam incidit, ut nullo modo,

modo possit decumbere; *cum sensu ponderis* opprimentis & *sputo* catarrhali *cruento*; ac pulsu duro. Quarto morbi die, accedente extremorum frigore, ad plures abiit.

Thorax sero stagnante copioso repletum occurrit. Totus pulmo sinister valde erat durus. Uterque cordis ventriculus concretiones polyposas fovebat. VALSALVA.

OBS. 110. In cadavere senis quatuor & septuaginta annorum *inflammationi pectoris* obnoxii, qua tandem intra octiduum extinctus fuit, pulmones undique plevræ erant annexi; pars dextri summe dura nigricabat. Circa apicem cordis inerat tuberculum, cerasi magnitudine, intra cordis substantiam situm, & extus prominens; cujus involucrum densum, album & inæquale materiam serosam & mucosam continebat. CL. MORGAGNUS.

OBS. 111. In cadavere juvenis octodecim annos nati, quem *peripneumonia* gravissimis symptomatibus stipata intra paucos dies sustulerat; inveniebatur pulmo dexter partibus circum ambientibus undique hærens; mediante materia quadam glutinosa & quasi membranacea. Ejus superior lobus durissimus & gravissimus deprehendebatur. In sinistro thoracis cavo multa aqua cruenta & nigricans stagnabat; non secus ac in pericardio. CL. MORGAGNUS.

OBS. 112. Virgo octodecim annorum mœrore & sollicitudinibus divexata, *febre maligna epidemica* corripitur. Menses subito sufflaminantur, & vires deficiunt, usque ad lypothymiam. *Tumet abdomen cum difficili respiratione*. Ingruit dolor capitis lancinans, quem excipit delirium. Interea pulsus inæqualis evadit, & quinto accedente morbi die, e medio tollitur.

Pulmo sinister erat inflammatus & materia viscida infarctus, cum seri stagnatione. Intestina passim inflammata occurrunt. E DIARIO MEDICO.

OBS. 113. Quidam rigore, & *febre* quadam *epidemica*, prehenditur, cum immani capitis dolore, æstu & debilitate. Pulsus exploratur durus & intermittens. Secundo die erumpunt *petechiæ*. Succedit *hæmorrhagia narium*; ac demum septimo die, fatis cessit.

PULMONES.

Conspiciebantur cerebri vasa sanguine turgida. Pulmo sinister inflammatus & nigricans annotatur; dexter vero aridus & flaccidus. E DIARIO MEDICO.

OBS. 114. Mulier septem & viginti annorum *febre* laborabat, *dolore* in sinistra *thoracis* parte, *spirandi difficultate*, *tussi* vehementi & pauco sputo stipata: quibus persistentibus & ingravescentibus ad æthereas sedes convolavit.

Pulmo sinister a posteriori parte inflammatus & sanie infarctus conspicitur; etsi nullus apparebat abscessus. Præterea maculis nigris per ejus substantiam disseminatus defœdabatur. VALSALVA.

OBS. 115. Virgo vigesimum ætatis annum agens *dolore* corripitur in sinistra primum, hinc in dextra *thoracis* parte; in quam cubare minime potest. *Tussit*; noctuque delirat. Tandem inter convulsiones moritur.

Secto cadavere pulmo nonnihil inflammatus conspicitur. Sinister multum rubebat & arcte hærebat plevræ, mediastino, & diaphragmati. VALSALVA.

OBS. 116. Vir triginta annorum in *febrem* incidit, *cum rigoribus periodicis*, & quotidianis. Accedit *delirium* triste, & querulum. *Sanguis e naribus* quandoque prodit. Tandem migravit ad superos.

Lustratis interaneis, pulmonum pars postica dura & compacta, rubra & distenta deprehenditur. Lien insuper mole major annotatur. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 117. In corpore cujusdam virginis trigesimum ætatis annum agentis, quæ jam ab aliquo tempore *orthopnæa* laborabat, & subito fuit extincta; in conspectum veniebat pulmo dexter insigniter ad intima usque inflammatus, cum duritie summa, & firmissima adhæsione cum plevra, atque pluribus suppurationis notis. BLASIUS.

OBS. 118. Quidam post varia mala ad imum ventrem attinentia, *dolore* in læva *thoracis* parte corripitur, cum difficultate in hanc cubandi, *tussi & sputo*, quo sup-

PULMONES.

suppresso circa decimum diem e vita excessit.

Pulmonis sinistri pars superior tota in tumorem obduruerat, & plevræ etiam inflammatæ variis in locis adnectebatur. Dexter vero, etsi arctius hærens, sanus deprehenditur. VALSALVA.

OBS. 119. Vir quinque & triginta annorum *febre* laborabat acuta, cum *dolore pectoris*. Exacerbata febre accedit delirium; & die undecimo ad superos migravit.

Pulmonum postica pars aliquantum dura & rubra invenitur. Uterque cordis ventriculus concretionem polyposam recondebat. Paululum seri occurrit in cerebro; & plexus choroides lateris sinistri varicosus annotatur. VALSALVA.

OBS. 120. Quadragenarius duplici conflictatus hernia, *thoracis dolore*, & *difficili respiratione* corripitur, cum difficili decubitu in dorsum. Multum expuit, & erecta cervice spirare cogitur. Decimo die extinguitur.

Lustrato cadavere inveniuntur pulmones versus dorsum inflammati & multum duri; ac plevræ arcte accreti. Cor continebat concretiones polyposas. VALSALVA.

OBS. 121. Vir quatuor & quinquaginta annorum qui *ex casu* decubuerat, per sex dies sine sensu & motu, non poterat unquam jacere, sed cogebatur semper in lecto sedere, cum *perpetua spirandi difficultate*, & suffocationis periculo.

Post obitum sectus exhibet pulmonem summe inflammatum, cum dextro cordis ventriculo, atro sanguine repleto. RUMLERUS.

OBS. 122. Sexagenarius *dolore* prehenditur in dextra *thoracis* parte, cum *febre*, *siti*, & sputo parco; facilius decumbens in dorsum. Dein sputi copia major fit; quo circa undecimum diem suppresso, interiit.

Sinister pulmo, etsi sanus, undique plevræ adhærebat. Dexter vero a plevra solutus, summopere inflammatus, versus dorsum, deprehenditur, ut solidioris carnis substantiam referat. VALSALVA.

OBS. 123. Grassabantur in Italia *febres ardentes* spuriæ, ad continentium naturam accedentes. Invadebant cum *dolore capitis*, *lumborum*, & totius corporis; atque *siti*, comate vigili & *phrenitide*. Nonnulli vermes dejiciebant.

Sectis variorum cadaveribus inveniebantur phlogoses præsertim pulmonum; vermes, & putredines circa viscera naturalia. SYLVATICUS.

OBS. 124. Vir quinque & quinquaginta annorum de *dolore* queritur in medio *thoracis*. In dorsum duntaxat cubare potest, & erecta cervice sæpius spirare cogitur. Die morbi sexto occubuit.

Postica pulmonis sinistri pars multum induruerat, & plevræ valide annectebatur, æque ac diaphragmati. Aqua erat in pericardio turbida; cum polyposa concretione in cordis ventriculo dextro. VALSALVA.

OBS. 125. Vir ætatis consistentis *febre acuta* corripitur, cum *dolore lateris*, *sputo cruento*, aliisque gravioribus symptomatibus peripneumoniam concomitantibus, quę tandem lethum accersunt.

Hepar ingens totum epigastrium occupabat. Lien obstructus erat. Pulmones duri & inflammati, ac nonnihil putridi conspiciebantur. FANTONUS.

OBS. 126. Puella dies quatuordecim nata *stertore* afficiebatur, cum faciei rubore. Lactis suctionem respuebat; quibus per octo dies perstantibus vivere desiit.

Occurrebat copia bilis in ventriculo. Pulmones in postica præsertim parte erant inflammati, cum variis maculis nigris in eorum substantia. VALSALVA.

OBS. 127. Quidam senex *catarrhali affectione* detinebatur. Nullus dolor erat in thorace, & satis bene se habere videbatur; etsi ad interitum vergebat.

Thorace aperto, lobus superior pulmonis dextri tumidus, durus & sanguine infarctus deprehenditur. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 128. Puer quadriennis *febre* corripitur continua, *cum siti* intensissima; qua brevi extinguitur.

Lustrato cadavere, reperitur pulmonis haud exigua pars phlogosi tacta, cum livore

vore unius lobi. Hepar quoque inflammatum occurrit. BALLONIUS.

OBS. 129. In cadaveribus variorum *peripneumonia epidemica*, sævioribus symptomatibus stipata, denatorum, occurrebant toti pulmones media ex parte sanguine putrido repleti, turgidi, ac mirum in modum indurati. COITERUS.

OBS. 130. Introspecto cadavere cujusdam mulieris *peripneumonia*, cum pulsu inæquali extinctæ, pulmones & hepar compactam habebant substantiam. Pericardium aquæ copia distendebatur; cum cordis scabritie. CLAR. MORGAGNUS.

PULMONES.

His adde observationes Lib. I. 609, 613, 856, 1161, 1205, 1373. Lib. II. 58, 63, 65, 321, 517, 518, 696, 884, 885, 886, 925. Lib. III. 33, 138, 369. Lib. IV. 60. Præterea vide *Pleuræ inflammatio*.

ARTICULUS X.

Pulmones variolosi & pustulosi.

OBS. 131. Instituta sectione cadaveris cujusdam pueri, a *repercussis variolis* extincti, in propatulum veniebant pulmones utriusque lateris, variolis intus & foris obsessi; ita ut nil prorsus in iis sani conspiceretur. Annotabantur autem prædictæ pustulæ variolosæ in vigore suæ maturæ, & pure turgentes; papularum scilicet cutanearum faciem referentes. Lien, non secus ac pulmones, simili labe infectus erat. Nonnullæ etiam conspiciebantur pustulæ per tractum tubi intestinalis, quasi gemmæ distinctæ. Hepar vero intactum, & sanum perstiterat. KERKRINGIUS.

OBS. 131. (*a*) Puer quidam septennis dolore capitis cum febre acuta, & *spirandi difficultate* laborans tandem delirio corripitur: quibus demum exacerbatis ad tumulum ducitur.

Lustratis corporis interaneis cerebrum intactum apparet exceptis varicibus quibusdam vix notandis. Viscera abdominalia nullam labem contraxerant; sed pulmones intus & extus tuberculis variolosis scatebant. PORTAL.

Inter affines numerari debet observatio Lib. III. 16.

ARTICULUS XI.

Sanguis effusus intra pulmones.

OBS. 132. Vir quidam trigesimum secundum ætatis annum agens pondus grave incaute elevare nititur; omnesque vires intendit. Paulo post sentit *dolorem in lumbis*. Calorem, anxietatem & pruritum in pectore sequitur immanis *hæmophthisis*; una cum vomitu cruento. Pergente morbo exanguis evadit æger, & in cachexiam incidit. Dein *febris* adoritur cum pulsu duro, *respiratione anxia* & celeri, colore intenso. Demum suppressis sputis quadragesimo morbi die obiit.

Reserato pectore, in conspectum venit sinister pulmo partibus circumambientibus hærens, durus & atro tinctus colore. Dissectus exhibuit saccum amplum cruore fœtidissimo, qualem vivens rejiciebat, repletum. CLAR. HASENOHRL.

PULMONES.

ARTICULUS XII.

Pulmones purulenti.

OBS. 133. Quidam vertigine conflictatus, repente concidit & obmutuit: designabat locum affectum ad dextrum latus. Convaluit; sed anno elapso in eumdem morbum incidit, cum *febre*, capitis dolore & jactationibus. De *dolore lateris* prope regionem hepatis querebatur; quem pungentem & lancinantem se sentire narrabat. Vox deficiebat ac si pulmo, aut confossus, aut perforatus, aut adhærens esset. *Nil purulentum expectoravit*: ac die morbi septimo inter sudorem pinguem interiit.

Aperto cadavere, deprehensus est pulmo adhærens, tum in parte dextra, tum in parte sinistra costarum; membranis utrinque liventibus. Circa gibbam diaphragmatis partem totus pulmo in pus & saniem fœtentem liquefactus erat. Magna quoque puris copia transfluxerat in hepatis regionem, & inibi conclusa erat; adeo ut vomica videretur, & non erat. Totum corpus internum admodum fœtebat. Hepar erat sanum, non secus ac lien. BALLONIUS.

OBS. 134. Mulier sex & triginta annorum, uterum gestans, *pleuritide* lateris sinistri corripitur; multaque *purulenta expuit*: nihilominus *empyema* congeritur: si enim præ dolore in latus se convolveret, fluctuationem manifestam, & ipsa & assidentes animadvertebant. Celebrata paracentesi ingens puris copia prodiit, cum levamine. Sed tandem ægra tabe conficitur.

Pulmonum lobus sinister, totus pene in putrilaginem abierat, per paracentesim partim eductam. Particula superioris lobi superstes erat. Plevra & diaphragma purulentia etiam defœdabantur. Cor solito majus deprehenditur. Pericardium plurimis pustulis erat exasperatum. Hepar tumidum occurrit & scirrhosum. Pancreas pene totum consumptum erat, cujus ductus solum cum membrana apparebat. MANGETUS.

OBS. 135. Vir quinquagenarius a pluribus annis, *tussi* molestissima vexatus & macilentus, de *dolore* quodam gravativo in *thorace* querebatur. *Difficillima erat respiratio* cum sputo sordido, & fœtidissimo. Vespere calores vagos & horripilationes, sæpius repetentes habuit. Noctes fuerunt anxiæ. Ac demum fatiscentibus viribus vivere desiit.

Pulmo dexter subniger & totus fere ulceribus exesus erat. Sinister in unum corpur rotundum, durum & scirrhosum concreverat, plevræ firmiter accretus; ac in nonnullis locis perfecte cartilagineus, recondebat binos abscessus, callosos, sanie acerrima scatentes, & in bronchia hiantes. Dexter cordis ventriculus summe dilatatus concretione polyposa replebatur. CLAR. STORCK.

OBS. 136. In cadavere fœminæ trium & triginta annorum, *phthisi*, & *hydrope*, denatæ, occurrit pulmo dexter scirrhosus, & partim e sanie acerrima exesus. Sinister abscessulis refertus firmissime cum costis concrevit, & ibi saccum efformavit pure plenum, quod sensim plevram consumpsit, & arrosit costas. In abdomine fluctuavit multum serum flavum & turbidum. Omentum crassum cartilagineam duritiem habuit. Intestina erant livida & semi gangrænosa. Cystis felea tres & quinquaginta, supra centum, calculos recondebat. CLAR. STORCK.

OBS. 137. Quidam *peripneumonia* corripitur, qua pluries jam laboraverat. Tussis erat sicca, cum vomitu bilioso & viridi. Quinto die ingruit phrenitis, cæteris gravissimis symptomatibus stipata. Viribus tandem deficientibus septimo a primo insultu die fatis cessit.

Secto cadavere occurrit sinister pulmo tuberculosus, inflammatus & purulentus, plevra erat simili labe affecta. Cerebrum exhibet vasa sanguinea plus æquo turgida, & colluviem subcruentam in omnibus

suis

suis recessibus, & anfractibus, cum variis hydatidibus in plexu choroideo. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 138. Mulier cachectica *spirandi difficultati* obnoxia, post *febrem quartanam*, & *varios catarrhos*, suffocationis periculum sæpius incurrit. Febris jam diuturna excandescit; cum siti & vigiliis perpetuis. Lingua erat arida; urina decolor cum sedimento purulento. Vomitus urget, cui diarrhæa sese adjungit. Intumescunt venter & pedes. Ingruit tandem lethalis sopor.

Aperto cadavere, pulmones reperiuntur retorridi, & multo tabo purulento prægnantes. Dextri thoracis spatium magnam aquæ copiam continebat; qui latex etiam observatur in cranio, & abdomine. CAR. PISO.

OBS. 139. Quædam noctu horrore concutiebatur, subsequente *æstu totius corporis*, cum *dolore lateris dextri punctorio*. Singulis horis dolor incrementa sumpsit, cum *tussi* frequenti. Parcum erat *sputum cruentum*. Dolor a latere quandoque ad collum usque pertingit, qui tamen nec continuus, nec una sede fixus, permansit. Accedunt virium languor, & delirium lethale.

Pulmo dexter firmiter plevræ adhæsit; quo avulso reperitur serum pallidum ad duas circiter libras in postica pectoris cavitate. Pulmo hujusce lateris magnus, durus & variegatus recondebat majorem materiæ purulentæ, & ichorosæ copiam. ROLFINKIUS.

OBS. 140. Quidam febre continua cum *dolore lateris plevritico* corripitur. Accedunt dolor capitis, sitis & vigiliæ, pulsu inæquali. Pergente morbo ingruit delirium; ac demum sopor, quem circa vigesimum diem mors excepit.

Pulmones ob creberrimas maculas omnino fere livebant: incisi nigricabant: pressi pus viscidum emittebant; cæterum utrinque adnati. In dextro latere stagnabat quidam humor gelatinosus. Pericardium & cor erant monstrosa. Materia quædam alba, viscida, & crassa, corticis instar, cor ambiebat. In abdomine vero invenitur omentum putridum, cum prava aliorum viscerum constitutione. E MISCELLAN. CURIOSIS.

PULMONES.

OBS. 141. Juvenis calidi & sicci temperamenti, erysipelate cruris eodem anno bis infestatus, insignem persensit *rigorem in latere thoracis sinistro*, quem excipit *calor intensus*, cum *tussi* primo sicca, postea humida, *sputo cruento* & ingenti *spirandi difficultate*. Increscente morbo excernit purulenta in magna copia, duarum septimanarum spatio; dein sanguinem purum. Tandem dejicit per alvum sanguinem nigrum, grumosum & fœtidissimum, adeo ut adstantes pulmones, & jecur excerni putaverint.

Aperto cadavere invenitur ingens apostema pleuriticum in latere sinistro, quod pulmonem simul occupaverat, eumque totum ferme absumpserat. Ventriculus insuper & intestina grumoso sanguine scatebant. ROLFINKIUS.

OBS. 141. (*a*) Mulier vix quintum lustrum emensa fluore albo, cum dolore in abdomine & costis stipato laborabat. Vires deficiebant & de ardore urinæ querebatur, cum ingruit vomitus qui notissimis remediis impugnatur. Interea parcior fit fluor albus & sensim pluries desinit. Hanc sufflaminationem presso pede sequitur tussis cum sputo pituitoso, dein cruento, ac demum purulento. Accedunt febris lenta & tabes, quæ brevi ægram ad libitinæ rationem ducunt.

Plus æquo tumebant intestina tenuia & constricta occurrebant crassa. Mesenterium obstructum deprehenditur. Pulmones partibus ambientibus hærebant. Reperiuntur in latere sinistro binæ glandulæ bronchiorum nucem æquantes, materiam sebaceam continentes. Pulmones erant passim exulcerati & saniosi, & tuberculis scatentes. RAULIN.

OBS. 142. Homo quatuor & viginti annorum, catarrhis obnoxius, in *difficilem respirationem* incidit, cum *tussi* & anxietatibus. Pauca excernuntur sputa, & glutinosa. Morbus in dies exacerbatus latentis *vomicæ suspicionem* movet, cum accedunt horripilationes circa vesperam; & febricula hectica cum *sputo purulento*. Dein ingruunt sudores nocturni & diarrhæa col-

PULMONES.

colliquativa, quæ egrum jam macie confectum, cito abstulerunt.

Superficies dextri pulmonis varias vomicas exhibebat. In secta ejus substantia tota purulentia defœdata, plura conspiciebantur ulcera saniosa, & sordida. CLAR. HASENOHRL.

OBS. 143. Quidam de *dolore* fixo & pungente *ad nothas costas* querebatur. Sequenti die, dolor relicta sede priore, ad orificium ventriculi pertinebat. Thoracem omnino dilatare non poterat. Vigebat *febris*, cum *tussi* vehementi. Ingravescit *spirandi difficultas*; & circa septimum diem periit.

Semi-putris erat pulmo; & ita contumaciter ad latus dextrum adhærescebat, ut vix avelli potuerit. Abscessus in ea parte erat, qui sua mole & magnitudine fere ad nothas costas descendebat. Ren sinister plane putris repertus est; cum duobus calculis in vesica. BALLONIUS.

OBS. 144. Vir triginta annorum in *phthisim* venit. A primo morbi insultu vox intercepta fuit. Sex ante obitum mensibus erumpit tumor infra mentum, durus, quo in dies crescente impedita fuit solidorum deglutitio: hinc solis potulentis vitam protraxit; donec penitus interceptis loquendi reliquiis, e vita migraret, plane emaciatus.

Pulmones, cum nonnullis hærentiis, materia purulenta infarcti erant; quæ sectione extillabat. Aqua fusca & copiosa erat in pericardio. Omentum fere consumptum animadvertitur. Nullum insuper apparuit tumoris in cervice vestigium. BARTHOLINUS.

OBS. 145. Quidam nobilis *arthritide*, *febre* & sopore corripitur. Decimo quinto morbi die derepente accessit *respirandi difficultas*, cum *dolore pectoris* gravativo, & tussicula. Quatuor elapsis diebus evanescit dolor; superveniente sopore cum genarum rubore. Sputa toto morbi tempore fuerunt alba, viscida, spumosa, & rotunda. Tandem febre, & spirandi difficultate increscentibus, vigesimo secundo a primo insultu die obiit.

Secto cadavere reperiuntur pulmones insigniter tumidi, & quodammodo exesi. In his humor albus, tenax & purulentus delitescebat. CAR. PISO.

OBS. 146. Sexagenaria pinguis & deses quindecim abhinc annis *spirandi difficultate* laborabat. Obnoxia erat insuper *erysipelati tibiarum*. Pulsus explorabatur intermittens: deinde oculus dexter clausus apparebat. Postremo semiplegia tacta interiit apoplectica.

Exenterato cadavere, præter splenem putridum, conspiciuntur pulmones lividi & lymphatico humore perfusi. Sinister multo pure, & fœtido, scatebat. Dexter cordis thalamus intus non solum excoriatus, sed putridus & exulceratus deprehenditur. MANGET.

OBS. 147. Quidam, post multos animi & corporis labores, in *febrem continuam* delapsus est, cum rigore invadentem. Aderat magna *respirandi difficultas*, cum tussi & pituitæ albæ exspuitione, interdum etiam putridæ. Genæ intensæ rubebant; & difficillimus erat decubitus in sinistrum latus. Urgebant vigiliæ; & lingua nigricabat. Tandem omnibus ingravescentibus symptomatibus decimo quarto die migravit ad superos.

Inter sectionem cadaveris, inventus est tumor in parte sinistra pulmonis, e cujus sectione materia fœtida fuit educta. Præterea reperitur ingens lapis totam vesiculam felleam replens. LÆLIUS A FONTE.

OBS. 148. Mulier per annum & dimidium querebatur de siccitate linguæ, *siti* & *æstu* vehementi *thoracis*. Omnia sicca erant; nil expectorabat, ne tussiebat quidem: cum postea per viginti dies continuos de *dolore sinistri lateris* questa fuisset, cum *orthopnœa*, & summa inquietudine, fatis concessit.

Aperto thorace in conspectum venit thorax immani purulentia defœdatum, cum summe labefactatis pulmonibus & membranis. Tanta enim erat copia colluviei purulentæ, ut omnem superaret fidem. BALLONIUS.

OBS. 149. Mulier circa septimum graviditatis mensem cœpit *sanguinem expuere*, *cum tussi & stertore*. Post quinque dies, desiit sputum cruentum; & tussis sicca re-

licta

licta est. Paucæ eruperunt purgationes in partu. Quinto a partu die exsurgit *febris ardens*, cum levi *dolore lateris*. Post biduum mitescit febris; sed difficilis est decubitus in dextrum latus. Interea lateris dolor exarcebatur; ingravescit *spirandi difficultas*, cum sputo cruento. Ac demum febre lenta conficitur.

Lustrato cadavere inventi sunt pulmones costis hærentes, purulentia conspurcati, & putres. FERNELIUS.

OBS. 150. In cadavere cujusdam *phthisici*, pulmones tumidiusculi, partim humore lutulento e parenchymate leviter compresso exeunte, partim flatibus inveniebantur. Lobus dexter præ aliis erat vitiatus nulla interim præsente ulceris nota. In dextro latere serum ad uncias duodecim fluitabat. Jecur in maximam molem excreverat, parte dextra omnino dura & scirrhosa. Nulla erant pene omenti vestigia. Pancreas absumptum duas membranas sibi incumbentes referebat. BONETUS.

OBS. 151. Artifex plumbarius *colica Saturnina* corripitur, cum *febre*, *spirandi difficultate*, & *dolore in hypochondrio* dextro. Venter tumet cum tensione; & brevi accedit mors.

Intestina flatu erant ultra modum distenta, & præsertim pars epigastrica coli, qua proximior hepatis pars quasi contusa ecchymosim exhibebat. Pulmo dexter materia ichorosa & purulenta infarctus observatur. Sinister simili labe tactus crusta quadam mucosa obducebatur, cum copioso stagnante sero. E DIARIO MEDICO.

OBS. 152. Mulier sexdecim annorum non menstruata *tussi catarrhali* per aliquot dies conflictabatur, cum subito corripitur *febre vehementi*, nullo prævio frigore, sed *dolore lateris dextri* pectoris stipata. Progrediente morbo, febris & tussis exarcebantur; tumet abdomen, & decimo die obiit.

Pulmo dexter pure infarctus & semiputridus plevræ hærebat. Serum stagnabat in utroque latere, non secus ac in pericardio. Cordis thalami, cum appensis auriculis polyposas concretiones, & amplissimas recondebant. E DIARIO ERUDITORUM.

OBS. 153. Fœmina trium & viginti annorum, quæ ab octodecim mensibus menstruis purgationibus carebat, ob terrorem; ab octo mensibus *anhelosa* & asthmatica, *tussi* corripitur molestissima, cum *sputo* crasso & *purulento*. Demum tabida fatis cessit. PULMONES.

Reperiuntur circa ventriculum glandulæ conglobatæ quasi scrophulosæ, cum multis hydatidibus. Intestinorum exterior membrana exesa erat; Pulmo dexter costis undique annexus: cujus dexter lobus durior & firmior; sinister vero materia purulenta, & fœtida scatebat. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 154. Puer *tumorem pone aurem* sinistram ad juncturam maxillæ inferioris radicatum patitur, usque in collum protensum, cum dolore ardente, & *febre acuta*. Accedit *difficilis anhelitus*, cum tussi sicca & pertinacissima; ac tandem de medio tollitur.

Exenterato cadavere inveniebatur insignis purulentia in sinistro pulmonum lobo, cum magna diaphragmatis adhæsione prædicta purulentia conspurcata. BONETUS.

OBS. 154. (*a*) Vir quidam quadragenarius absque causa evidente in *febrem lentam* incidit, qua perdurante, fatis cessit.

Lustrato cadavere magis quam par erat obeso in propatulum veniunt glandulæ mesentericæ adeo distentæ ut totam fere abdominis occuparent capacitatem; substantia steatomatosa scatebant, quæ nunc magis, nunc minus solida erat & pulmones purulentia defœdabantur; præsertim glandulæ bronchiorum bifurcationi adnatæ. PORTAL.

OBS. 155. In cadavere cujusdam matronæ octo & triginta annorum *phthisi* extinctæ, occurrit pectus aqua repletum, cum pulmone sinistri lateris fere absumpto, cujus pars superstes purulenta conspiciebatur. Ingens erat cordis moles, cum aquæ unciis quinque in pericardio. Circumferentia valvularum semi-lunarium sinistri ventriculi ossea deprehenditur. Lien scirrhosus observatur, cum appendice ovum columbinum æquante. HORSTIUS.

OBS. 156. Quidam a *pleuritide maligna* in-

PULMONES.

incidit in *febrem lentam*, cum *spirandi difficultate*, & *sputo purulento*. Dein vigiliis perennibus & diarrhæa pertinacissima conflictatur; ac tandem, mente ad mortem sana, atrophia conficitur.

In conspectum venit pulmo sinister undique plevræ & pericardio firmiter adnatus. Parenchyma totum ferme erat eliquatum in pus crassum. Pulmo dexter passim vomicas recondebat. HEURNIUS.

OBS. 157. Quidam *asthmate* jamdiu laborans, in sinistrum latus cubare non poterat. Pulsus erat formicans; & tandem subito moritur.

Aperto thorace reperitur in cavitate dextra aqua putrida ad libras quindecim. Pulmo inibi prorsus erat consumptus; adeo ut vix tantillum de ejus substantia restaret. Aderat simul vomica instar ovi gallinacei. Vasa erant purulenta. Pericardium erat aqua repletum. SALMUTHUS.

OBS. 158. Puer duodecim annorum *phthisicus*, post plurium hebdomadarum decubitum, tandem extinguitur.

Aperto thorace, mediastinum putrefactum, frustulatim apparuit. Pulmo albicans innumeris pustulis undique scatebat, quæ discissæ crassum pus fundebant. In pericardio ultra decem cochlearia aquæ citrinæ fluctuabant. In hepate & liene plurimæ pustulæ albicantes etiam observantur. SEGERUS.

OBS. 159. In cadavere *phthisicæ* quadragenariæ post sanguinis, purisque sputum, & diuturnum languorem extinctæ, repertum est in dextro pulmone insigne ulcus; ovi anserini capax, cum purulentia per totum parenchyma. Jecur insignis magnitudinis bile diffusa oppletum animadvertitur, qua etiam scatebant ventriculus, & intestina. MANGETUS.

OBS. 160. Puerpera, *lochiis sufflaminatis*, *febre & dolore lateris* sinistri corripitur. Hic status dies pene triginta persistit. Non erat gravis spiritus: non multum tussiebat: nullum erat sputum.

Post obitum secta exhibet partem sinistram pulmonis magna sui parte emaciatam, & tabe infectam. Stagnabat pus in cavitate ad plures libras: tamen nullus erat foetor. BALLONIUS.

OBS. 161. Juvenis vino deditus *violentæ* & diuturna *tussi* tangitur, tempore nocturno præsertim affligente. Sputum erat rotundum, postea virulentum, & ex albo virescens. Succedit *hæmophthisis*, cum febre circa vesperam recrudescente. Adeo emaciatus fuit ut ossa vix cute obtegerentur. Postea diarrhæa superveniente omnino vivere desiit.

Exenterato cadavere inveniebantur pulmones utrinque fœtidissimo pure conspurcati. BLANCARDUS.

OBS. 162. Virgo post *insolationem* capite dolebat, & *tussiebat*; cum exsurgit febris exacerbationibus serotinis stipata. Ingruunt anxietates, & crebrior tussis sicca. Sitis erat inextinguibilis, cum *spirandi difficultate*. Octavo die, erumpit alvi fluor symptomaticus; & nono interiit.

Deprehenditur totum latus sinistrum, una cum pulmone purulentia defœdatum. BALLONIUS.

OBS. 163. Quidam hora meridiana *dolorem* sensit *circa fauces & laryngem*, cum *difficili deglutitione*. Doloribus recrudescentibus, nocte proxima subito strangulatus interiit.

Reperta est pulmonis substantia in pus conversa, cum abscessu in uno latere. Nulla tussis huic antea fuerat molesta, neque sanguinis sputum præcesserat. Sano, validoque corpore eo usque visus fuerat; imo & obesus. DODONEUS.

OBS. 164. Mulier quinque & triginta annorum, jamdiu *phthisica*, incidit in *leucophlegmatiam*; parco urinæ proventu. Dein suppressis sputis, suffocata interiit.

Invenitur pulmo dexter purulentus cum stagnante majori seri saniosi copia. Mediastinum variis maculis gangrænosis erat signatum. Pulmo sinister erat sanus; non secus ac alia viscera. E DIARIO MEDICO.

OBS. 165. Quidam consistente ætate, cachecticus, *anhelus*, & *raucus*, cum sputo varie colorato, inter tussim excrevit frustum curvi officuli. Postea facilior fuit respiratio. Repente tamen moritur.

Pulmones intus & extus folliculis pure plenis scatebant, quorum majores ad uvæ acinum accedebant. Pericardium multum aquæ

aquæ turbidæ continebat. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 166. Quidam ebrius *lapide feritur in capite*: tumor hinc emergit exiguus, qui litu oleorum brevi discutitur; adeo ut paulo post ad compotationem rediret æger, qui dein *febre* correptus e medio tollitur.

In capite intus & extus omnia sanissima reperiebantur. Pulmones vero toti purulenti & abscessibus referti occurrunt. HENR. AB HEERS.

OBS. 167. Vir septuagenarius gravissimo & acerbo *lateris dolore*, cum *febre ardentissima* correptus, opportunis præsidiis curatur. Post annum recurrit idem morbus vehementior, quo quinto die e vivis tollitur.

Secto cadavere, conspiciuntur in sinistro latere pulmones suppurati, ubi scilicet dolor magis sæviebat. POTERIUS.

OBS. 168. Quidam *arthriticus in febrem acutam* sopore, aliisque gravioribus symptomatibus stipatam, incidit. Progrediente morbo insolita accedit *spirandi difficultas*: ac demum decimo quinto morbi die obiit.

Pulmo reperiebatur insigniter tumidus & quodammodo exesus; passim recondens humorem album, tenacem & purulentum. CAR. PISO.

OBS. 169. In cadavere cujusdam jamdudum de *asthmatica* constitutione queruli, pulmonis dextri ala, tum superior, tum inferior empyemate infecta erat: ita ut in superiori ingens vomica, pugni capacitate, existeret; pulmonibus undequaque pure tenaci obsitis. HEURNIUS.

OBS. 170. In cadavere puellæ octennis *febre hectica* interemptæ, uterque venter sero lento repletus erat; non secus ac pericardium. Pulmo sinister totus purulentus occurrit, & plevræ firmiter agglutinatus. Glandulæ mesentericæ insigniter tumefactæ materiam continebant pinguem & albissimam. BLASIUS.

OBS. 171. Quidam vegetæ ætatis in *febrem dolore in regione hypochondriaca* sinistra stipatam incidit, & vigesimo primo morbi die occubuit.

PULMONES.

Secto cadavere invenitur pectus aqua repletum. Pulmo sinister purulentia conspurcatus annotatur; plevra simili labe tacta. Postremo lien erat maximus. CRENDAL.

OBS. 172. In cadavere pueri triennis *tabe confecti*, lien crassior & durus deprehenditur, cum aqua purulenta stagnante in abdomine. Lustrato pectore occurrit pulmo dexter purulentus: sinister vero colluviei serosæ innatabat. EX ACT. PH. MED. GERMAN.

OBS. 172. (*a*) Introspecto cadavere puellæ unius anni, gravi *orthopnæa* enecatæ, in propatulum veniebat pulmo dexter ferme totus purulentia defœdatus. CLAR. HALLER.

OBS. 173. In cadavere *phthisici*, pulmones substantia & colore sani extus adparebant. His tamen dissectis exiit pus copiosum, viride & fœtidissimum. Dexter pulmonum lobus costis adnatus cernebatur. BONTIUS.

OBS. 173. (*a*) Secto cadavere pueri annotini, *spirandi difficultate* vel oppressione rapti, deprehendebatur pulmo dexter pure albo, cocto & crasso scatens. HALLER.

OBS. 174. In cadaveribus variorum *scorbuticorum* pulmones inveniebantur purulenti, arcte plevræ, mediastino, pericardio, & diaphragmati hærentes. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 174. (*a*) Lustratis interaneis juvenis cujusdam variolis perempti viscera tum pectoris, tum abdominis pustulis variolosis obruta conspiciebantur, & pulmones abscessum maximum intus recondebant. PORTAL.

OBS. 175. Inter sectionem cadaveris cujusdam *tabe* extincti, in apricum veniebant pulmones utrinque, cum plevra purulentia conspurcati. RHODIUS.

OBS. 176. Cadaver cujusdam *pleuritici* circa nonum morbi diem sublati exhibebat uni-

PULMONES. ——— universum thoracem pure prægnantem. CAR. PISO.

Hunc ordinem subeunt observationes Lib. I. 23, 425, 517, 520, 558, 602, 743, 867, 898, 936, 967, 1011, 1025, 1132, 1215. Lib. II. 5, 410, 449, 600, 649, 660, 663, 674, 679, 694, 754, 780, 885, 916. Lib. III. 76, 105, 529. Lib. IV. 72, 118, 172, 209. Cæterum vide *Pulmonum inflammatio*, *Plevræ inflammatio*, *Purulentia*, *Gangræna*, *Colluvies sordida*, &c.

ARTICULUS XIII.

Pulmonum abscessus.

OBS. 177. Juvenis viginti annorum *febre lenta* corripitur cum *tussicula*. Corpus extenuatur & collabuntur vires, cum *hypochondrio dextro tumido*. Interea *respiratio fit difficilis*, & erumpunt *sputa cruenta*. Dein febris hectica exacerbatur; & macie confectus æger ad libitinæ rationem ducitur.

Lustratis interaneis, hepar nonnihil scirrhosum deprehenditur; cum omento summe extenuato, & serosa colluvie in abdomine. Pulmones pericardio, plevræ & diaphragmati ita adhærebant, ut illos integros divellere minime liceret: vomicis purulentis hinc inde erant pleni. Plevra erat crassissima, Pericardium ichore copioso virescens distendebatur. Cordis ambitum crusta quædam candicans, levi scalptione separabilis obtegebat. HARDERUS.

OBS. 178. Mulier novem & viginti annorum, quarta puerperii hebdomada, ingentem *dolorem* persensit *infra dextram claviculam*, qui post octo dies descendit infra mammam acerbior, cum *febre*, *angustia pectoris*, cephalalgia, & lypothymiis. Post quatuordecim dies erumpit tumor infra mammam, sensim facescens in abscessum; e quo aperto puris copia educitur. Tertio die subsecuta est hæmorrhagia per inflictum vulnus, vix cohibenda cum *dispnæa*; qua sæpius recurrente & ingravescente; tandem quadragesimo septimo morbi die obiit.

Invenitur ingens vomica, sinistrum pulmonem magna ex parte corrodens, & ad cordis substantiam pertingens. Hepar maximum erat & scirrhosum. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 179. Vir quidam igni assidens inter pocula, mox ab inspirato aere frigidissimo ad vesicam exonerandam, vehementi *spirandi difficultate* premitur, *imminente suffocatione*; dein pulsus oblitteratur, & erumpit sudor frigidus. Opportunis adhibitis remediis restituitur; sed remanente dispnæa; qua persistente & ingravescente, tandem post unum, vel alterum mensem extinguitur.

In ipsius pulmonis inferiori sede & basi, qua scilicet diaphragmati incumbit, deprehendebantur duo abscessus, unus in dextro latere, alter in sinistro. DODONEUS.

OBS. 180. Mulier sexagenaria prehenditur *dolore* pungente in dextra *thoracis* parte, ut in hanc cubare nullo pacto posset. Interea *tussi* vexatur; pauca exspuit; *respiratio difficilior* evadit. Dein prosternuntur vires; & sensim deficiente pulsu, ægra quoque deficit.

Uterque pulmo plevræ hærebat: dexter totus induruerat & abscessum recondebat, pure seroso & fusco turgidum; cum nonnullis gangrænæ notis. Pericardium multam aquam continebat; ac uterque cordis ventriculus concretionibus polyposis scatebat. VALSALVA.

OBS. 181. Sexagenaria quædam obesa *thoracis dolore* in dextra parte prehenditur, cum *febre vehementi*, *siti* immani & *spirandi difficultate*. Urgent lassitudines

mens

mens torpida fit & subdelira. Dein sputum excernitur glutinosum & pure conspurcatum. Respiratio fit laboriosior: accedit delirium manifestum; & duodevigesimo die ingruit mors.

Instituta cadaveris anatome, in conspectum veniebat pulmo dexter inflammatus, & abscessum puris copia turgentem recondens. VALSALVA.

OBS. 182. Puer decennis *febre* miti & *continua* decumbebat, cum siti, vigiliis & *dolore sub axilla dextra*. Febris præsertim noctu exarcebatur, vires concidunt; ac urinæ minguntur turbidæ & nigricantes. Accedit *spirandi difficultas*; & moventur narium pinnæ. Tussis fit crebrior, cum sputo nonnihil purulento. Decimo tandem morbi die fatis cessit.

Inter exenterationem cadaveris deprehendebatur vomica purulenta in pulmone sinistro, cum effuso pure in cavum pectoris. FABER.

OBS. 183. Quædam mulier *cordis palpitationibus* obnoxia; tandem erumpente enormi *hœmorrhagia*, diem suum obiit.

Lustrato cadavere, pulmones reperiuntur variis abscessibus referti. Alter pulmonum lobus lateri hærebat. In dextro cordis ventriculo portio materiæ cujusdam membranaceæ continebatur, quæ partim etiam in vena cava contenta, crassioris & oblongi lumbrici, similitudinem exibebat. PUERARIUS.

OBS. 183. (*a*) Virgo adulta *inflammatione pectoris* corripitur, gravioribus symptomatibus stipata. Procedente morbo, erumpunt *exanthemata*; ac demum septimo morbi die ad superos migravit.

Introspecto cadavere, occurrit in dextro pulmonis lobo, imo loco, abscessus magnus, pure flavescente plenus. Nullum erat in plevra vitium; etsi hic affectus pleuritidis nomine vulgo innotescit. CLAR. HALLER.

OBS. 184. Inter sectionem cadaveris cujusdam *phthisici*, sinister pulmo aquæ innatabat, cum variis hydatidibus plevræ & diaphragmati adnatis. Similem aquam citrinam pericardium continebat. Dexter autem pulmonis lobus undique plevræ, mediastino & diaphragmati adnatus deprehendebatur: incisum parenchyma vomicas parvas lento ichore turgidas exhibebat. HEURNIUS.

PULMONES.

OBS. 185. In cadavere puellæ sex menses natæ, inter *febrem tussi*, *difficili respiratione*, aliisque gravioribus symptomatibus stipatam, extinctæ; in conspectum veniebat insignis pulmonis dextri vomica, libras circiter duas puri albi & cocti continens. Pulmo affectus plevræ pericardio & diaphragmati arctissime cohærebat; aliosque minores abscessus passim recondebat. EX ACTIS HAFNIENSIBUS.

OBS. 186. Mulier triginta annorum *febre & distillatione veteri in pulmones* laborabat, fœtum gestans octimestrem. Elapsis decem horis post partum e medio tollitur.

Inventus est uterus sanguine congrumato plenus; toto ventre flatibus tumente. Ren dexter purulentus conspiciebatur; hepar majus, aridum & quasi frixum. Reserato pectore, in apricum veniebat abscessus in pulmonum substantia. HOLLERIUS.

OBS. 187. Quidam *febre continua* prævio rigore corripitur, cum siti & lingua aspera. *Dolorem* gravativum persentiebat *in pectore*. Densa erat respiratio cum tussi nunc sicca, nunc humida. Sputa crassa, subflava & cruenta ægre dejiciebantur. Interea floccos carpit, & septimo die delirans obiit.

Reperitur in altero pulmone abscessus, e quo multa materia fœtens prodiit. LÆLIUS A FONTE.

OBS. 188. Puer duodecennis *febre lenta* laborabat, quæ tandem exarcebatur cum *lateris dolore* & *spirandi difficultate*. De torminibus ventris nonnihil tumidi querebatur. Interea cum in pejus omnia laberentur occubuit.

Instituta cadaveris sectione, reperta est vomica in dextro pulmone, cum pure stagnante in cavo ejusdem lateris. FABER.

OBS. 189. Examini subjecto corpore cujusdam *phthisici*, deprehendebatur sinistra pulmonum pars firmiter plevræ, costisque adnata; & tota ejus superficies innumeris ulcusculis exesa. In dextra parte vomica con-

PULMONES.

conspiciebatur, nuci moschatæ æqualis; pure fœtidissimo repleta. Pericadium serum copiosum recondebat. BONETUS.

OBS. 190. Adolescens post *peripneumoniam*, *tertiana gravi* admodum laborabat. Febre autem ingravescente, & derepente in continuam mutata, subito suffocatus interiit.

Secto cadavere, occurrit hepar immani tumore scirrhoso distentum. In pulmone delitescebat vomica pure plena. CAR. PISO.

OBS. 191. Quidam juvenis *febre*, *dolore lateris* stipata corripitur; cum *tussi*, sputo cruento, & *spirandi difficultate*; genis intense rubentibus. Undecimo morbi die obiit.

Pectus aqua scatebat: pulmo dexter abscessum recondebat & partibus ambientibus arcte hærebat. CRENDAL.

OBS. 192. Vir consistentis ætatis, post quatuor annos a *peripneumonia*, excreatione cruenta & copiosa stipata, in eumdem morbum incidit, quo e vivis tollitur.

Exenterato cadavere, in conspectum veniebat abscessus in substantia pulmonis inflammati. CAR. PISO.

OBS. 193. Juvenis in *febrem acutam*, cum *dolore lateris* & sputo cruento incidit. Brevi accedit spirandi difficultas, & decimo sexto morbi die occubuit.

Reperiebatur abscessus intra pulmonum substantiam, ulcere erosam, cum majori aquæ copia in pectore. CRENDAL.

OBS. 194. In nobili *puero verminoso*, post diuturnam ægritudinem extincto, deprehenditur pulmo plenus exiguis, purulentis, & quasi grandinosis abscessibus; inter quos occurrunt latæ vesiculæ aere solo turgentes. CLAR. HALLERUS.

OBS. 195. In cadavere *phthisica* quinquagenariæ inveniebatur pulmo ubique accretus, flaccidus & innumeris vomicis refertus. Omentum erat semi-putridum. Hepar nonnihil cartilaginosum, alias sanum conspiciebatur. CLAR. STORCK.

OBS. 196. Inter dissectionem *phthisici* inveniebatur pulmo sinister costis & diaphragmati hærens. Dexter vero summe fœtidus ingens aposthema prope diaphragma recondebat. BARTHOLINUS.

OBS. 197. Cadavere cujusdam brevi *insultu asthmatico*, uti videbatur, sublati cultro anatomico subjecto, deprehendebatur abscessus in pulmone prope venam arteriosam. BALLONIUS.

OBS. 198. In cadaveribus variorum *morte repentina* sublatorum, haud alteram mortis causam quam vomicæ disruptionem in pulmonibus vidit FERNELIUS.

Pro affinibus haberi debent observationes Lib. I. 668, 706, 782, 1023. Lib. II. 45, 680, 793, 847, 863. Libr. III. 371. Libr. IV. 87. Vide insuper *Pulmonum inflammatio*.

ARTICULUS XIV.

Ulcus Pulmonum.

OBS. 199. Mulier quadragenaria tumorem cancrosum in calcaneo gestans incidit in *febrem*, *spirandi difficultate*, & *lateris sinistri dolore* pungente stipatam; nullo sputo. Interea melius se habere videbatur, cum quarto die ingruit *spirandi difficultas*, cum sensu angustiæ & suffocationis; adeo ut altiore capite cubare cogeretur. Pulsus erat dein intermittens, sine febre, tussi, sputo & dolore. Urget respirationis difficultas, cum macie & virium imbecillitate; ac tandem quindecimo die e recidiva moritur.

Cavum thoracis sinistrum aqua cruenta ple-

plenum invenitur. Ima pulmonis pars corrupta cum profundo ulcere conspicitur. Dexter nonnulla steatomata minora recondebat. Uterque plevræ hærebat. Pericardium multam aquam subflavam continebat. Erant majores concretiones polyposæ in ventriculis cordis. Omenti vix apparebant reliquiæ. Hæpar, lien & pancreas insolitam duritiem præ se ferebant, cum nonnulla aqua turbida stagnante in abdomine. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 200. Puella a prima infantia, plurimis morbis obnoxia; *tussi* scilicet, *asthmati cordis*, *palpitationi*, diarrhϾ, lienteriæ, & febri intermittenti; tandem *tabida* supremum diem obiit.

Pulmo sinister costis & diaphragmati arctissime connectebatur, & ulceribus scatebat, cum stagnante sero. Pericardium cordis mucroni adnatum colluvie serosa turgebat. In sinistro cordis ventriculo concretiones polyposas variis pedunculis instructæ, valvulis & fibris implicatæ annotabantur. Lien erat durus & nigricans. Mesenterium gelatina, & muco inductum conspiciebatur. Ventriculi & intestinorum tunica interior, quam nuncupant villosam, prorsus erat absumpta, adeo ut rugæ & valvulæ plane oblitterarentur. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 201. Vir sexagesimum sextum ætatis annum agens, cum diu exspuisset catarrhalem materiam, *dolore* pungente corripitur in sinistro *pectoris* latere, cum *febre* & *tussi*. Sub qua rerum conditione ingentem expectorabat materiæ crassæ, flavæ, lineis sanguineis distinctæ copiam; qua tandem suppressa, septimo morbi die, vitam cum morte commutavit.

Inter exenterationem cadaveris inveniebatur sinistrum pectoris cavum aqua repletum. Pulmo tamen prædurus plevræ & mediastino arcte hærebat. Simili ferme modo partibus circum ambientibus alligabatur pulmo dexter; qui insuper ulcere, quasi cancroso, defœdabatur. VALSALVA.

OBS. 202. Quædam meretrix viginti annos nata, *lenta febre*, *tussi* cum sputo pejoris notæ, & totius corporis *macie* laborabat. *Dolor* erat in sinistra *thoracis* parte, in quam difficilis erat decubitus. Præterea summa *spirandi difficultate* conflictabatur. Pergente morbo & invalescente accessit copiosum sanguinis sputum, quo tandem, post quamdam remissionem, gravius recurrente, e vivis rapitur.

PULMONES.

Pulmones dura & albicantia tubercula recondebant: in dextro conspiciebatur ulcus ingens, excavatum, & pus continens. Similem ferme labem, sed leviorem, habebat sinister. VALSALVA.

OBS. 203. Virgo viginti quatuor annorum, post *sputum cruentum*, *tussi* vexatur. Sputa fiunt saniosa, *febricitat*, cum *dolore lateris* dextri, in quod difficilis erat decubitus. Accedunt macies; tumor pedum œdematosus; ac demum omnibus in deteriora ruentibus, ingruit lethum.

Sinistrum pectoris cavum sero, cum nonnullis concreti sanguinis particulis, replebatur. Plevra crassior, & quasi inflammata, rubebat. Dexter pulmo circa claviculam durus, ulcere tactus conspiciebatur. VALSALVA.

OBS. 204. Inter exenterationem cadaveris cujusdam virginis *febre lenta*, cum *dolore ad pectus*, & tumore glandularum cervicalium, extinctæ, reperiuntur varia abdominis viscera tuberculis prominentibus defœdata. Sinister vero pulmo recondebat ulcus cum ichore salioso & tuberculis in superficie, qualia erant in abdomine, nonnihil purulentis. VALSALVA.

OBS. 205. Anus septuaginta annorum, duos circiter menses de interno *thoracis dolore* queritur, sine tussi. In neutrum latus cubare potest. Persistente & ingravescente morbo, ultimum diem clausit.

Uterque pulmo maculis nigris erat distinctus. Dexter durus & exulceratus deprehenditur; quanquam nihil apparuit saniosæ materiæ. Occurrit demum ingens concretio polyposa in ventriculo cordis dextro. VALSALVA.

OBS. 206. Quidam miles *febre* corripitur cum *dolore lateris*, sputo cruento, tussi, & *spirandi difficultate*. Procedente morbo ingravescunt symptomata; & die vigesimo quinto occubuit.

In conspectum venit pulmo sinistri lateris ulcere defœdatus, cum stagnante aqua sordida. Abdomen haud paucam quoque col-

PULMONES.

colluviem serosam continebat. CRENDAL.

OBS. 207. Secto cadavere cujusdam *tabidi*, occurrit in substantia pulmonis sinistri ulcus magnum, concavum & putridum, sanie multa & prava conspurcatum; cum tamen iste dum viveret, nusquam conquestus sit de aliquo dolore, neque tussiverit. MASSA.

OBS. 208. In cadavere mulieris a duobus annis *phthisicæ*, invenitur in suprema parte pulmonis, quæ primis costis subjicitur, ulcus, in quo vix castanea includi potuisset. Hæc nunquam sanguinem exspuit. ARGENTERIUS.

OBS. 209. Lustrato corpore *phthisici*, qui materiam purulentam per alvum & urinas excernebat, remittente tussi per plures dies ante obitum; inveniebatur in pulmonibus ulcus grande; ac subinde multiplex. SYLVIUS.

OBS. 210. In cadaveribus nonnullorum *phthisicorum*, qui dum in vivis agerent, de nullo pectoris dolore conquesti fuerant; occurrebant in pulmonibus ulcera insignia, cum maxima partis consumptione. DIEMEMBROEK.

OBS. 211. Instituta sectione cadaveris cujusdam militis septimo *pleuritidis* die extincti; patet hydrops pectoris cum pulmonibus utriusque lateris ulcerosis, & plevræ adglutinatis. CRENDAL.

In harum numero adscribi debent observationes Libr. I. 614, 1402. Libr. II. 887. Libr. IV. 192.

ARTICULUS XV.

Pulmones præduri & scirrhosi.

OBS. 212. Adolescens octodecim annorum immoderata *tussi* vexabatur, cum *spirandi difficultate*. Sputa erant pituitosa, viscida & copiosa. Quibus accedunt corporis lassitudo & macies cum siti intensa. His sic se habentibus *febre maligna*, delirio, aliisque gravioribus symptomatibus stipata corripitur, qua brevi e medio tollitur.

Dissectum cadaver exhibet tantam ventriculi angustiam, ut ab intestinis vix discerneretur. Stagnabat in utroque pectoris latere aqua citrina. Pulmo dexter costis firmissime adnexus deprehenditur; adeo ut absque dilaceratione separari non posset. Uterque maculis nigris defœdatus, scirrhosus, arenulis vel lapillis refertus sese præbet. MANGET.

OBS. 213. Puella septennis ventris protuberantia, & duritie laborabat. Tandem accedit *febricula*, cum dolore capitis, *faciei intumescentia* & pallore. Succedunt *catarrhus* in pulmones decumbens, *vomitus* serosus, manuum tremor, cum urinis nigricantibus & crassis. Postremo ingruunt convulsiones, inter quas ferociores occubuit.

Secto cadavere reperiebantur intestina sero innatantia & flatibus tumentia. Hepar erat maximum. Renes naturalibus triplo majores conspiciebantur. Pectus multam aquam continebat, non secus ac mediastinum. Pulmones vero occurrebant scirrhosi. Cor erat ingens cum aqua in pericardio. BONETUS.

OBS. 214. Quidam ad carceres damnatus, in iis ultra duodecim annos vixit; hinc *cachecticus* evasit. Anno ultimo *tussire* cœpit & *purulenta exspuere*. Tussi in dies crescente, diu noctuque misere excruciabatur. Sputum subviride, rotundum, quandoque cruore tinctum ejecit; & febre lenta laboravit, donec ad superos migraverit.

In conspectum veniebant pulmonum lobi superiores, utrinque accreti; ambo subdu-

ri & compacti, ulceribusque passim exesi. In cavo pectoris serum subcruentum copiose redundabat. BONETUS.

OBS. 215. Vir sexagenarius *febre* corripitur *mali moris*, virium exsolutione & delirio obscuro stipata. Quinto die de *dolore lateris* dextri conqueritur *difficilis fit respiratio*, cum tussi molesta & *sputo cruento*. Procedente morbo, omnia in pejus ruunt: pulsus debilis & convulsus exploratur; ac decimo quarto morbi die occubuit.

Exenterato cadavere, pulmo dexter durus & quasi scirrhosus, absque purulentia, deprehenditur. Sinister inculpatus occurrit. Parca erat aquæ copia stagnans in utroque latere. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 216. Quidam circa quindecimum ætatis annum, *tussi*, *sputo cruento* & *gravi anhelitu* laboraverat; ac præter spem sanitatem quasi recuperaverat. Trigesimo ætatis anno omnia recrudescunt cum ventriculi debilitate, inappetentia & febre nocturna. Accedit spirandi difficultas, deficiunt vires, & *tabidus* extinguitur.

Inveniebatur pulmonum totum latus sinistrum a tumore scirrhoso, adeo obrigens, ut sanguis, inter vitam, molem illam ita constrictam, & quasi lapideam, non facile, vel minime, pertransierit. BONETUS.

OBS. 217. Quidam poculis deditus sensit *dolorem thoracis*, circa sterni dextram partem, qui ad caput extendebatur, cum *tussi* & *excreatione materia* flavæ & *purulentæ*; atque *respiratione difficili*: quibus in dies ingravescentibus ad plures tandem migrat.

Secto cadavere invenitur pulmo dexter totus scirrhosus, fistulosisque ulceribus scatens; plevræ & diaphragmati adnatus. Sinister etiam partibus circumambientibus annectebatur; nec purulentia erat immunis. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 218. Inter exenterationem cujusdam mulieris, quæ *morbo* admodum *intricato*, cum *spirandi difficultate* laboraverat, inveniebantur pulmones dextra parte materia purulenta & fœtida scatentes; sinistra vero humore seroso imbuti. Occurrebant præterea per totam substantiam scirrhi plurimi, colore lividi, in quibus materia quædam nigra, atramenti instar, continebatur, cum lapillis plurimis, hinc inde sparsis. HILDANUS.

PULMONES.

OBS. 219. Juvenis novem & viginti annorum, casu caput graviter offendit, hinc hæmorrhagia ex ore & naribus tanta, ut pene exanimis deduceretur. Sequitur capitis debilitas cum ophtalmia. Ab exsiccato sebaceo *defluxionem in pulmonum* patitur; quam excipiunt *tussis* & *puris sputum*, ac tandem tabes lethalis.

Reperitur copiosum serum in thorace. Pulmones indurati sicci & passim putridi abscessum recondebant. BONETUS.

OBS. 220. Juvenis quatuor & viginti annorum post *dysenteriam hæmorrhoidalem* pertinacissimam, pectoris angustia, & *spirandi difficultate*, cum anxietatibus corripitur. Accedit *tussis* cum *sputo cruento* copiosissimo: sufflaminata hæmorragia; ingruit *febris intermittens* erratica, nullis remediis domanda. Elapsis quadraginta diebus, emaciatus æger, urgente spirandi difficultate, moritur.

Secto cadavere deprehenduntur pulmones, cruore infarcti & scirrhosi. Lobus sinister ulcere tactus plevræ hærebat. EX ACTIS PHIS. MED. GERMANIÆ.

OBS. 221. Puellus quinquennis *anhelatione* jamdiu laborans, *febre continua* subito prehensus, cum urgentiori *spirandi difficultate* intra biduum occubuit.

Lustrato cadavere reperiebatur pulmonis sinister lobus, partibus ambientibus arcte inhærens; ut nulla vi divelli potuerit. In summa parte erat lividus, & omnino scirrhosus. Lobus dexter recondebat abscessum parvum. FOUBERT.

OBS. 222. Puer tredecim annorum *tussi sicca* & violenta laborabat. Altum erat abdomen, cum *respiratione intricata* & *febre lenta*. Tandem lethargicus obiit.

Omentum erat pene absumptum: mesenterium scirrhosum, cum intestinis putridis. Hepar tuberculis scirrhosis scatebat. Pulmones scirrhosi sterno, costis & vertebris annectebantur. Stupenda demum occurrit pericardii crassities. MANGETUS.

PULMONES.

OBS. 223. Vir quadraginta circiter annorum *orthopnea* laborabat, cum molestissima *ponderis sensatione in pectore*, suffocationis metum incutiente. Quibus sensim ingravescentibus, prostratis viribus, mente constans, obiit.

Omentum deprehendebatur semi-corruptum, cum hepate obstructo. Pulmo durus & compactus, quasi carnosus videbatur. Cor aquæ pericardii copiosissimæ innatabat. FANTONUS.

OBS. 224. Quinquagenarius post *pleuritidem*, *tussicula*, flatibus & pituita tres annos laboravit. Audiebatur quasi aqua fluctuans ad diaphragma, & ventrem. Instituta paracentesi educitur pus multum & crudum. Quinque post diebus mortuus est.

In conspectum venit pulmo aridus, scirrhis plenus, cum nonnullis syderationis notis, tum in membrana ambiente, tum in plevra. E. MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 224. (*a*) In puero sexenni post *diuturnum morbum* extincto reperiuntur pancreas & omentum scirrhosa. Lienis membrana erat crassior, & peritoneum tuberculis exasperatum. Pulmo vero dexter steatomatibus duris obsitus, membranam habebat ultra lineam crassam. Similia in thymo & hepate reperiebantur steatomata. CLAR. HALLER.

OBS. 224. (*b*) Sectis cadaveribus binorum infantium *scrophulis* denatorum, & qui *spirandi* difficultate laboraverant, in propatulum veniebant omnes abdominis glandulæ, excepto pancreate, maxime distentæ & materia quadam pultacea infarctæ; glandulæ bronchiales eadem labe erant consortes, iisque ductus aeriferi magnopere angustabantur. PORTAL.

OBS. 225. Inter exenterationem cadaveris cujusdam *tabidi*, observatur summa pulmonum tunicæ crassities, digitum medium fere æquans. Omentum penitus erat carnosum. Hepar vero, lien, diaphragma, & intestina inter se arctius cohærebant. BARTHOLINUS.

OBS. 226. Mulier quinque & triginta annorum, jamdiu inappetentiam passa, cum *tussi sicca* & *spirandi difficultate*, tandem obiit.

Reperiebantur tres pulmonum lobi adeo indurati, ut potius tophos lapideos, quam carnem, omnibus videntibus, ementirentur. E. MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 227. Mulier *febricula* & *tussi* per multos menses laborans, tandem macie confecta, ultimum diem clausit.

Lustrato cadavere deprehendebatur in lobo pulmonum dextro scirrhus, ad ovi gallinacei magnitudinem accedens. BOSCUS.

OBS. 227. (*a*) In corpore pueri biennis, post lentum & *tussiculosum morbum* extincti, pulmones pleni fuerunt scirrhis cartilagineis; & ad plevram undique adhæserunt. CLAR. HALLER.

OBS. 228. In cadaveribus variorum *pleuritide* epidemica denatorum, reperti sunt pulmones sanguine putrido infarcti, ac mirum in modum indurati, cum stagnatione seri subcruenti. COITERUS.

OBS. 229. Secto corpore viri quinque & quinquaginta annorum ex *asthmate* gravissimo defuncti, pulmones reperiebantur sic indurati, ut vitri cocti instar frangerentur. SILVATICUS.

OBS. 230. Inter exenterationem cujusdam chronico *asthmate* sublati, in conspectum veniebant pulmones duri & quasi lapidescentes. HELMONTIUS.

Huicce classi adscribi debent observationes Libr. I. 15, 68 (*a*) 211, 265, 438, 680, 708, 1334, 1444. Libr. II. 54, 422, 440, 448, 477, 522, 623, 676, 698, 761, 790, 851, 857, 890, 938, 942. Libr. III. 70, 404, 409, 410, 466. Vide insuper *Hydrops pectoris*.

ARTICULUS XVI.

PULMONES.

Pulmonum tubercula.

OBS. 231. Juvenis octo & viginti annorum *asthmate*, uti videbatur, *convulsivo*, a biennio, affligebatur. Respiratio inter paroxysmum, haud ultra sex minuta protensum, erat anhelosa, & brevis: ac unicum solatium in respiratione plane cohibita, situm esse testabatur. Tum pulsus erat parvus & inæqualis. Tandem accedente ferociori insultu obiit.

Pulmo dexter universus, plevræ, diaphragmati & præsertim jugulo arcte accretus conspicitur: circa jugulum durus & inæqualis exhibebat tubercula fere cartilaginea, pus saniosum, vel materiam quamdam caseosam recondentia. Sinister vero erat plane inculpatus. Trachea & bronchia osseam rigiditatem æmulabantur. Cor valde magnum; in quo ne vestigium quidem concretionis polyposæ apparebat. Ingens erat hepar & compactum. Splen durus admodum, ac colon contractissimum & vacuum. CLAR. DE HAEN.

OBS. 232. Vir quinque & quinquaginta annorum forti constitutione præditus, *catarrhis & raucedini* obnoxius, in *febrem continuam* incidit, *tussi* crebra, cum submissa voce stipatam. Sputa ineunte morbo copiosiora, crassa & sordida excernebantur. Decimo quarto die desiit febris acuta; persistentibus cæteris symptomatibus, & febre lenta. Interea duodecim circiter diebus elapsis excandescit febris præcedente frigore. Nullus erat dolor pectoris; nulla spirandi difficultas, & facilis erat decubitus in utrumque latus. Remittente febre inter sanitatis spem, subito occubuit.

Cystis fellea pseudo-lapide, ovum columbinum magnitudinem superante replebatur; nulla superstite bile. Pulmo dexter scirrhosus, innumeris tuberculis purulentis scatebat. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 233. Quinquagenarius vertigine gravissima, ad apoplexiam nonnunquam accedente conflictabatur. Post annum & ultra morbo pectoris corripitur, sub specie *asthmatis* sicci, cum *strangulatione*. Dein succedit *icterus* cum urina flavescente. Appetitus prostratus erat, sitis erat ingens cum *febre hectica*. Interea *marasmo* conficitur, ob copiosam sputationem, sudores immodicos & *diarrhœam* pertinacissimam. Ingruente demum horrendo & quasi spasmodico dolore in hypochondrio dextro, fatis cessit.

Pulmones tuberculis tum crudis, tum maturis referti, thoracis parietibus firmiter adhærebant. Hepar durum multo majus quam par erat deprehenditur; cum venæ portæ ramis summe distentis, & varicosis. MORTON.

OBS. 234. Adolescens macie confectus, summa *spirandi difficultate* afficiebatur. Molesta & irrita erat *tussicula*, cum stupenda pulsus varietate. Tandem exolutis viribus, ad plures migravit.

Aperto cadavere, inveniebantur pulmones omnibus partibus ambientibus firmiter hærentes. Horum internam substantiam tuberculorum agmen occupaverat. Hæcce tubercula numerosissima molem pisi, fabæ imo & fructus castaneæ æquabant. Pericardium crassissimum, corium potius quam tunicam repræsentabat. Diaphragma insueto nexu pulmonibus devictum, retractum & constrictum annotabatur. BONETUS.

OBS. 134. (a) Viro sex & triginta annorum, temperamenti sanguinei, post lapsum ab alto, incurvari cœpit spina dorsi; ac sensim increvit *tumor gibbosus*. Interea emaciantur artus inferiores, vel contracturam subeunt, cum immani dolore. Urina ægre fluens, fit cruenta. Postea emergit *tussis* crebra cum *sputo purulento*. Artus & scrotum œdematose tument. Sputo demum suppresso, & superveniente diarrhæa interiit.

Utrumque pectoris cavum sero flavescente replebatur. Pulmones vero tuberculosi & ex-

PULMONES.

& exulcerati deprehendebantur. CLAR. BAADERUS.

OBS. 235. Quædam vetula per viginti annos dysuria vexata, *tabida* & præ debilitate lecto affixa, cum *febre hectica*, immanibus doloribus a lithiasi torquebatur. Lothium erat purulentum. Accedunt lypothymiæ, cum mentis vacillatione. Ac tandem viribus attritis obiit.

Ren sinister favi speciem præ se ferebat; foveis scilicet, a quibus calculi olim fuerant extrusi refertus. Ren dexter mole maximus pure & calculis scatebat. Vesica occurrit pure conspurcata. Cystis fellea varios calculos recondebat. Præterea pulmones conspiciebantur tuberculis crudis, vel calculis cretaceis, ubique fere obsessi. MORTON.

OBS. 236. Vir triginta annos natus, jamdudum *spirandi difficultate* premebatur, cum sensim in *febrem hecticam* incidit. Crebro tussiebat cum sputo sordido & purulento. Tandem ingravescente anhelitu, & quocumque denegato decubitu, ultimum fatum subiit.

Pulmones utrinque plevræ, mediastino & diaphragmati arcte hærebant. Horum involucrum crassissimum & quasi cartilagineum substantiam scirrhosam tuberculis crudis, gypseis & purulentis refertum obtegebat. Cor maculam latissimam, albicantem, exfoliationis membranaceæ instar, exhibebat. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 237. Vir quinque & triginta annorum, qui anno mox elapso e febre pestilentiali evaserat, in insignem *hœmophtoen* incidit. Hinc sequitur tussis & *calor hecticus*, nonnunquam recrudescente hæmorrhagia. *Febre lenta* cum marcore tenebatur. Dein accedentibus *diarrhæa* colliquativa, & *sudoribus*; ac urgente *spirandi difficultate* e vivis tollitur.

Aperto cadavere inveniebantur pulmones mirum in modum tumefacti, & ubique, in omnibus scilicet lobis, tuberculis aliis crudis, aliis exulceratis referti. MORTON.

OBS. 238. Quidam, consistente ætate, tribus ante annis, *tussi* cum *sputo* catarrhali, & dein *cruento* laborabat. Tribus elapsis mensibus, inter morbi remissionem recurrit *hæmophthisis*, cum sputo sordido, tussi molesta, & summa *spirandi difficultate*. De nullo tamen dolore in thorace querebatur, & in utrumque latus facile decumbebat. Sub hoc rerum statu erumpunt sudores nocturni; tumescunt pedes; accedit diarrhæa; viribusque deficientibus obiit.

Reserato pectore, pulmones multis tuberculis scatebant. Sinistri pars superior prædura ulcus internum saniosum recondebat; cum sero stagnante. VALSALVA.

OBS. 239. Quadragenarius in insignem *hœmophtoen*, *difficili respiratione*, & *dolore pectoris* stipatum incidit. Dein accedit quædam febris ex intermittentium genere. Tempestiva medicatione melius se habebat dum funestam recidivam patitur.

Secto cadavere conspiciuntur pulmones colore nigro, teterrimo conspurcati, tuberculis innumeris ubique referti; quorum alia pure, alia materie quasi mellea erant repleta: sed major pars substantiam steatomatosam in sese continebat. MORTON.

OBS. 240. Fœmina octo & triginta annorum *hæmophthisi* obnoxia, convulsionibus hystericis prehenditur. Menses parciores inordinate fluunt. Dein sanguis confertim erumpit, tum e pulmonibus, tum e ventriculo. Mensibus tandem sufflaminatis, & tussi exasperata, macie confecta obiit.

Pulmones utrimque partibus ambientibus adnati se sistunt, tuberculis scirrhosis, & purulentis scatentes. Lien cujus vasa atro sanguine tumebant, erat putridus & friabilis. EX ACT. PHYS. MED. GERMAN.

OBS. 241. Adolescentula octodecim annorum, suppressis mensibus, in *diarrhæam colliquativam* incidit. Qua anni spatio emaciatur, sine tussi & dyspnæa; nulloque morbi pectoris signo. Dein ingruit *spirandi difficultas*, cum *tussi*, & *sudore* immodico: quibus persistentibus brevi extinguitur.

Instituta cadaveris sectione, pulmones apparebant ubique tuberculis, hic illic referti, iisque non tantum crudis verum etiam aliquibus maturis. MORTON.

OBS.

OBS. 242. In cadavere cujusdam *phthisici*, reperiebatur pulmonum parenchyma multis granulis, instar steatomatum, quæ aliquid sebacei continebant, refertum. Tuberculis purulentis totus pulmo obsitus erat, cum membrana insignis crassitiei. Pericardium aquam copiosam subcruentam continebat. Similis humor stagnabat in abdomine, cum omento magna parte consumpto. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 243. Juvenis ab incunabulis ad pubertatem *scrophulosus*, qui *tussi arida* vexabatur, febre quadam putrida corripitur, cum siti & appetitus dejectione. Hæc excipiunt *diarrhæa*, *sudores* colliquativi, & hydrops lethalis.

Secto cadavere, in conspectum veniebant pulmones variis tuberculis interspersi, nonnullis inflammatis, & exulceratis, atque materiam purulentam melleæ consistentiæ, in sese continentibus. MORTON.

OBS. 244. In cadavere cujusdam *phthisici* dexter pulmo tuberculis, & ulcusculis scirrhosis scatebat, & costis annectebatur. Sinister simili ferme modo afficiebatur. Secto cordis dextro ventriculo in propatulum venit polypus radicibus suis in fossulis internam cordis superficiem occupantibus intricatus. Pares polypi observantur in sinistro cordis ventriculo, & in majoribus vasis. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 244. (*a*) Quidam miles, jamdudum valetudinarius *spirandi difficultate* premebatur, cum incidit in *febrem putridam* lethalem.

Referato pectore in apricum veniunt pulmones tuberculis purulentis scatentes, & serosæ colluviei innatantes. Lustrato abdomine patent ventriculus & intestina supra modum flatulenta, cum quibusdam inflammationis notis. E DIARIO NOSOC. MILITAR.

OBS. 245. Vir quinque & triginta annorum incidit in insignem *hæmophtoen*, cum maximo cruoris dispendio. *Tussis* urget, cum calore hectico. Recrudescit hæmorrhagia; & excandescit *febris* cum diarrhæa sudoribus & hydrope; quibus tandem victas præbet manus.

PULMONES.

Inveniuntur pulmones mirum in modum tumefacti, & ubique tuberculis crudis aut exulceratis referti. MORTON.

OBS. 246. Inter sectionem cujusdam *phthisici* deprehendebantur pulmones variis abscessibus pure repletis defœdati: & in variis locis pituita adeo concreta videbatur, ut calculi duritiem fere assequeretur. Imo & passim annotabantur tubercula quasi lapidescentia. PAVVIUS.

OBS. 246. (*a*) In cadavere hominis cujusdam sexagenarii *phthisi* defuncti pulmonis glandulæ, bronchiorum bifurcationibus positæ, apparebant adeo distentæ ut ovum columbinum æmularentur; scalpelloque secatæ liquorem purulentum effundebant; reliquis pulmonis partibus perfecte sanis. PORTAL.

OBS. 247. Cadaver cujusdam, qui de *dolore pectoris*, cum *respiratione clangosa* querebatur, exhibebat pulmonem dextrum colore nigricantem, & ad jugulum quasi retractum; ac plevræ versus claviculum adglutinatum. In sinistro vero occurrebant tubercula tophaceam materiam continentia. BONETUS.

OBS. 248. In cadavere adolescentis *asthmatici*, & inter ferociorem paroxysmum extincti, deprehendebatur in pulmonum substantia, materia quædam cruda, viscida, & consistens, in tuberculum crudum congesta, & peculiari involucro donata. CAR. PISO.

OBS. 249. Inter anatomen cujusdam *asthmatici*, & *phthisici*, cui sputa primo cruenta, & dein purulenta excernebantur, cum intermistis pulmonum frustulis, reperti sunt pulmones tuberculis purulentis scatantes, plevræ adnati & nonnihil putridi. SAXONIA.

OBS. 250. Cadaver *phthisici* cultro anatomico subjectum ostendit pulmones innumeris tuberculis refertos; cruda, viscidaque materia infarctos & passim ulcerosos, plevræ demum & diaphragmati accretos. HEURNIUS.

PULMONES.

OBS. 251. Lustratis cadaveribus variorum *asthmaticorum*, & suspiriosorum; tubercula atheromatum instar, pulmonem infestantia se vidisse testatur COLUMBUS.

OBS. 252. In cadavere *phthisici*, annotantur pulmones tuberculis obsiti, quæ ciceris grana æquabant. Hepar simili labe inquinatum conspicitur. CARDANUS.

Huc pertinent observationes Lib. I. 233, 248, 697, 877, 1086, 1579 (*b*), 1634, 1635, 1772. Lib. II. 202, 469, 545, 628, 766, 840, 847, 904, 937. Lib. III. 176, 232. Lib. IV. 81, 96, 106, 171.

ARTICULUS XVII.

Pulmones calculosi & grandinosi.

OBS. 253. Quidam *dolore stomachi*, & *tussi* obnoxius calculos cum *sputis purulentis* rejiciebat. Dein pedes & abdomen intumescunt. Tandem oppressus illuc abiit unde negant redire quemquam.

Inter exenterationem cadaveris conspiciebantur in abdomine aliquot seri fluctuantis libræ. Reserato pectore reperiebatur in pulmonibus passim exulceratis tantum calculorum diversæ magnitudinis agmen; ut aliquot centum ex iisdem eruere quis potuisset. Hepar præterea induratum, & quasi elixatum annotabatur. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 254. Juvenis per multos annos *asthmate*, & *tussi* pertinacissima laborans, cum *febre hectica*, tandem macie confectus obiit.

Præter hepatis, lienis, aliorumque viscerum infarctum scirrhosum, inveniebatur in pulmonum substantia lapis prædurus. Præterea hinc inde per pulmones observantur, præcipue circa ramos tracheæ, tubercula plurima, ex viscida materia in scirrhos concreta. Stagnabat postremo aqua in pectoris cavo, tum in ipsomet pericardio. HILDANUS.

OBS. 255. Quidam *asthmaticus* per plures annos fere semper decumbens; statis horis omni carens spirandi difficultate, tandem inter graviorem insultum fato concessit.

Invenitur hepar corruptum, in illa parte ubi a costis tegitur; cum liene semiputrido. Occurrit in pectore massa admodum indurata, pulmoni coadnata & ingenti copia lapillorum referta, quæ haud nisi plenis manibus extrahi potest. SCHENKIUS.

OBS. 256. In corpore cujusdam *asthmatici* invenitur in pulmone sinistro durities singularis, eo loco ubi vena pulmonalis substantiam pulmonis subit; osseum quasi circulum, ab aliis connexis partibus separata repræsentabat; aspera, aliquo modo fungosa, subrubra, fragilis valde. An os, vel calculus sit hæc substantia jure dubitandum. BLASIUS.

OBS. 257. Dum corpus cujusdam *ulcere vesicæ* extincti aperiretur; præter opinionem lustratis pulmonibus, reperiuntur plurimis calculis, milii magnitudinem æquantibus, hinc inde obsiti: illorumque copia ad duo cochlearia capacia, collecta est. Mirum profecto illum *nunquam de dolore & difficultate pulmonum* conquestum fuisse. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 258. Mulier *spirandi difficultate* laborabat cum tussicula & sputo crassiore. Difficilis erat decubitus; ac de quodam pondere in thorace querebatur, præsertim cum erecta cervice spirabat, quem morbum ad pulmones tartarisatos referebant.

Thorace aperto, pulmones arenaceis incretionibus scatebant, adeo ut nonnisi cum stridore secarentur. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 259. Mulier quinque & triginta anno-

annorum per plures menses inappetentiam est passa cum *tussi sicca* & *spirandi difficultate* : quibus dein ingravescentibus moritur.

Reperitur ventriculus durus & niger. Conspiciebantur tres pulmonum lobi adeo indurati, ut potius tophos lapideos, quam carnem referrent. Lien insuper erat minimus. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 260. Quidam juvenis inter adversam valetudinem, *tabe* paulatim consumebatur, de *anhelo pectore*, & *tussi* quotidiana præcipue querulus, donec tandem obiit.

In ejus pulmone quatuor lapides, haud faba majuscula minores, lati & nonnihil tuberosi, cinerei & subduri deprehendebantur. FALLOPIUS.

OBS. 261. Exenterato cadavere cujusdam *asthmatici*, a *doloribus nephriticis* sublati; præter renum lithiasim, varii inventi sunt in pulmonum substantia lapilli, formæ latioris, & omnino leves; qui exsiccati, spongiæ instar, foraminibus pervii visi sunt. CRUCIUS.

OBS. 262. Post diuturnum *asthma*, calculos nunc friabiles, nunc duros, nunc planos, nunc æquales, & pro ratione vasorum, tophi instar formatos, quales tussi nonnunquam rejiciuntur, in sectione variorum cadaverum deprehendidit PLATERUS.

OBS. 263. Inter sectionem cujusdam *asthmatici*; cum in cavitate tracheæ nullus humor crassus & lentus inveniretur, secta tamen pulmonum substantia, occurrunt lapilli minuti & friabiles, quidam etiam perveteri caseo simillimi. SALMUTHUS.

OBS. 264. Quædam fœmina morbo admodum intricato correpta, inter alia symptomata *respirandi difficultate* laborabat. In ejus pulmone, post obitum, lapides plurimi hinc inde reperti sunt, diversi coloris, parvi tamen omnes. HILDANUS.

OBS. 265. In corpore cujusdam *asthmatici* in conspectum veniebat vena pulmonaris prope cordis insertionem lapidescens; adeo ut sanguis nonnisi guttatim, aut cum exiguo tantum filo cordi instillaretur. BONETUS.

PULMONES.

OBS. 266. Quinquagenarius *asthmati* sævissimo obnoxius incidit in epilepsiam; ac tandem inter graviorem insultum obiit.

Pulmo dexter calculis miliaribus scatens, aquæ citrinæ copiosissimæ innatabat. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 267. Juvenis de quotidiana *tussi*, & *anhelo pectore* querebatur. *Tabe* tandem consumptus placide e vita migravit.

Pulmones quatuor lapides fabæ magnitudinem æquantes, nonnihil tuberosos, cinereos & subduros recondebant. KENTMANNUS.

OBS. 268. In corporibus variorum qui dum viverent *asthmate* diuturno & truculentiori premebantur; in propatulum veniebant calculi veri numerosiores, quibus pulmones erant conferti. FERNEL.

OBS. 269. Examini subjecto cadavere cujusdam *rachitici* deprehendebantur pulmones exsucci, protuberantiis verrucis non dissimilibus asperi; & gypseam substantiam recondentes. BLANCARDUS.

OBS. 270. In cadavere cujusdam mulieris, quæ per plures annos *morbo intricatissimo* laborabat, reperiebantur quamplurimi lapides in pulmonum substantia, tam albi, quam atri coloris. HILDANUS.

OBS. 271. Aliquot durissimos calculos, æquali superficie, colore argillaceo, in pulmonibus cujusdam *asthmatici*, inter graviorem paroxysmum extincti se vidisse testatur SCALIGERUS.

OBS. 272. In sectione binorum hominum, qui dum viverent *asthmate* premebantur, in conspectum veniebat calculus pulmonibus innatus. PLATERUS.

OBS. 273. In cadavere cujusdam viri sex & quinquaginta annorum *ictero*, *anasarca* stipato, extincti, in propatulum veniebant pulmones aridi, & calculis friabilibus referti. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 274. Cultro subjectum cadaver cujusdam *tabidi* exhibebat calculum fabæ magnitudinem æquantem, situm in angulo divisionis bronchiorum. HEISTERUS.

PULMONES.

OBS. 275. Exenterationi tradito corpore cujusdam juvenis *phthisici*, deprehendebantur pulmones putridi, & calculis scatentes. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 276. Inter sectionem cadaveris cujusdam virginis *phthisi* extinctæ, inveniebantur copiosæ arenulæ, cum aliquot lapillis. HILDANUS.

OBS. 277. Cadaver cujusdam adolescentis, *tabe pulmonali* enecati, exhibebat in pulmonibus lapidem quasi cretaceum. SOLENANDER.

OBS. 278. Instituta sectione cadaveris cujusdam juvenis, *lento pulmonis morbo* sublati, deprehendebatur corpus lapideum in ipso pulmone. VIERIUS.

In hac serie locum assequi valent observationes Lib. I. 112, 242, 530, 1014, 1576. Libr. II. 212, 235, 246, 359, 362, 719, 723, 769, 789.

ARTICULUS XVIII.

Ossificatio in pulmonibus.

OBS. 279. Vir novem & viginti annorum, multis abhinc annis, *dolori pungenti* in latere *pectoris* dextro erat obnoxius, cum tussicula sicca. Post varias remissiones *tussis* exacerbatur & ingruunt convulsiones. Dein *difficilis* fit *respiratio*; accedit macies; vires deficiunt; ac denique post multos luctus succubuit.

Instituta cadaveris sectione, deprehenditur serosa colluvies in pectoris cavo, cum hydrope pericardii. Eo in loco quo percipiebatur dolor punctorius, plevra occurrit callosa, partim inflammata, gangrænosa & exulcerata. Proximior pulmonis pars recondebat corpus osseum, fere tres pollices longum, acuminatum, cujus cuspis plevram læserat. CLAR. STORCK.

OBS. 280. In corpore cujusdam *febre continua*, *spirandi difficultate* & *sputo cruento*, stipata, extincti, reperiebantur tres lapides in rene dextro. Summe dilatatus appensus ureter lapide fabæ molem æquante, prope vesicam obturabatur. Pulmones plevræ, mediastino & diaphragmati firmiter hærebant. Bronchia effuso sanguine obruebantur. Præterea detegitur in pulmonis sinistri postica parte corpus osseum, duos pollices longum; præter varias laminas osseas, quæ annotabantur prope auriculam, in vena cava, tum superiori, tum inferiori. E DIARIO ERUDITORUM.

OBS. 281. Introspecto cadavere cujusdam *asthmatici*, qui dum viveret de *pondere in latere pectoris dextro* querebatur, occurrit aqua stagnans in prædicto latere ad libras quatuor. Pulmo tuberculis scirrhosis & purulentis scatebat, inter quæ annotabatur corpus osseum, ultra duas uncias latum, & coralli instar ramosum. Pulmo sinister nullam in superficie læsionem exhibens, pure infarctus inveniebatur. EX ACTIS EDIMBURGENSIBUS.

OBS. 282. Reserato pectore cujusdam viri, jampridem *asthmatici*, & inter graviorem insultum extincti, in propatulum veniebant ossa non parva in ipsamet pulmonis substantia. COLUMBUS.

Casus similis argumenti præbet observatio Lib. II. 256.

ARTICULUS XIX.

Pulmones tabidi & aridi.

OBS. 283. Quædam mulier in *febrem ardentem incidit*, cum pulsu celerrimo, siti immani, vigiliis, capitis dolore & temporum insigni pulsatione. Adest *viscerum æstus* cum *spiritu difficili*, & *lateris dolore*. Fæces & lotium multa bile inquinantur. Urget æstus internus cum linguæ nigredine: tument hypocondria: febris interea binas quotidie habet exacerbationes. Accedunt quinto morbi die anxietates, refrigerantur extrema, respiratio evadit difficillima, cum stertore. Ac tandem præfocata interiit.

Inter sectionem cadaveris deprehendebantur pulmones pene tabidi & exsiccati, præsertim in parte sinistra. ZECCHIUS.

OBS. 284. Vir ætatis mediæ, *fumo tabaci* ultra modum indulgebat; adeo ut vix ullum obiret negotium, quin, sibi fatalem, fumum hauriret: donec fatiscente natura in morbum gravissimum delabitur; sub quo materiam nigricantem per utrumque gutturem ejecit: quam evacuationem presso pede sequitur mors.

Introspecto cadavere, trachea camino similis nigra fuligine undique obducta erat. Pulmones præterea conspiciebantur aridi, exsucci & pene friabiles. Hepar totum erat inflammatum. Intestina nigricante materia turgebant; & summe fœtebant. KERCKRINGIUS.

OBS. 285. Quidam *febre lenta & spirandi difficultate* jamdudum conflictabatur; cum tandem macie confectus, inter delirium, ultimum diem clausit.

Exenterato cadavere, inveniebantur pulmones tabidi & exsucci. Lien occurrit exilis & subcæruleus. Intestina hinc inde inflammata conspiciebantur; & simili ferme modo labefactata erat vesicæ facies interior. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 285. (*a*) Juvenis quidam viginti circiter annorum *tabe* cum *difficili respiratione* laborabat, nullo tamen subsequente œdemate; quibus pergentibus obiit.

Aperto ejus cadavere, pulmones maxime contracti, exsucci & aridi in conspectum veniunt. PORTAL.

OBS. 286. In quodam viro, *tabaci & spiritus vini* mancipio, *asthmate* contumacissimo laborante, atque inter ferociorem insultum extincto, in apricum veniebat totus pulmo, non tantum subniger, verum etiam ad mediocrem duritiem exsiccatus; exiguis hic illic intercurrentibus ulcusculis. DIEMERBROEK.

OBS. 287. Quidam diu *gravi anhelitu & suspirio* laborabat. Post longum decocti lignorum sudorificorum usum, tandem e vivis tollitur.

Aperto cadavere pulmones ita aridi & sicci occurrunt, ut sola fere conspiciebantur bronchia, & pulmonum vasa fidium instar exsiccata. RHODIUS.

OBS. 288. In cadavere cujusdam juvenis *febre acuta*, siti, *dyspnœa*, & immani calore interno, stipata, extincti, deprehendebantur pulmones ariditate quasi contracti, & exsucci. Hepar erat mole majus; & intestina variis phlogoseos notis erant signata. E MISCELLAN. CURIOSIS.

OBS. 289. In cadaveribus variorum *tabaci fumum* sugendi cacoethe tactorum, & inter morbos pectoris gravissimos extinctorum; reperiebantur toti pulmones nigri & retorridi; non secus ac si fumo indurati essent. HOFFMANNUS.

OBS. 290. Examini subjectum cadaver cujusdam *tabidi*, qui diu *spirandi difficultate* premebatur, nullum ulcus in pulmone apparet; sed pulmones veluti fumo exsiccati conspiciuntur. SENNERTUS.

OBS. 291. In cadaveribus variorum *metallurgorum*, gravissimo *pectoris morbo* fublato-

PULMONES. latorum, reperiebantur pulmones exsiccati, & attenuati, chartarum more; quasi fuissent in fumo suspensi. SCHENCKIUS.

OBS. 292. Instituta sectione cadaveris cujusdam viri, inter *fumisugos* celeberrimi, totus pulmo utriusque lateris deprehendebatur niger, & exsiccatus, cum nonnullis ulcusculis huc & illuc sparsis. DIEMEBBROEK.

OBS. 293. Exenterationi traditum cadaver cujusdam *immani pulmonum hæmorrhagia*, pro vomitu sanguinis habita extincti, exhibuit pulmones exsuccos, & ita luridos, ac si corium exsiccatum videretur. HEURNIUS.

OBS. 294. Cultro anatomico subjectis cadaveribus variorum *phthisicorum*, qui dum in vivis agerent sputa sordida ejiciebant; occurrebant pulmones tabidi & exsucci. STOFFELIUS.

OBS. 295. Lustrato corpore cujusdam *asthmatici*, macie & *febre lenta* confecti, in conspectum veniebant pulmones adeo exsiccati, ut aridum pomum fere dici potuissent. HEURNIUS.

OBS. 296. Examini anatomico subjectis binis *asthmaticis*, deprehendebantur pulmones utriusque lateris, tabe affecti & exsiccati. SAXONIA.

Traditis addere licet observationes Lib. I. 9, 34, 424, 543, 601, 1022, 1169, 1551. Lib. II. 45, 113, 628, 849, 941, 267. Lib. IV. 71.

ARTICULUS XX.

Pulmones gangrænosi.

OBS. 297. Vir quinque & triginta annorum gravioribus curis sollicitus, de dolore capitis gravativo, lassitudine spontanea, & ore inquinato, a nonnullis diebus querebatur, cum horrore & frigore corripitur, quos excipit *febris virium prostratione*, & *doloribus totius corporis* contundentibus stipata. Dein erumpit *hæmorrhagia narium* vix cohibenda. *Os sordidum* fœtet; torrentur labia: *mens obnubilatur* cum molesta corporis jactatione. Pulsus debilis & intermittens, cum tendinum subsultu exploratur; exacerbationibus inordinate recurrentibus. Interea prominet abdomen: erumpunt per totam cutem petechiæ, post triduum evanescentes. Tandem ingruit sopor lethargicus, & decimo quinto morbi die obiit.

Lustrato cadavere, occurrunt pulmones lividi, & gangrænosi, sero sanioso innatantes. Stomachus & intestina flatu distenta, phlogoseos & gangrænæ notas exhibebant; cum omento partim putredine absumpto. Stagnabat demum in abdomine colluvies sordida, teterrimum odorem spargens. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 298. Fœmina sexagenaria major, post diuturnas ægritudines in molestissimam *spirandi difficultatem*, *tussicula continua* stipatam incidit. *Sputum erat ichorosum*, nigrum & pessime fœtens, os & fauces erodens. Totum corpus maculis subnigris & purpureis variegatum deprehenditur. Viribus collapsis ne quidem verbum proferre poterat ægra. Omnis denegabatur decubitus; & arcebatur somnus nisi corpore in exteriora reclinato. Demum ingravescentibus symptomatibus sudor frigidus totum corpus occupat, & ad plures migrat.

Invenitur omentum putridum, & fere consumptum. Pulmo crusta tenaci, crassa, fusca & glutinosa obvestiebatur; qua albata apparuit totus niger, putridus, & fœtens; sanie fœtidissima & tuberculis numerosissimis scatens. Pericardium integrum nigrum se præbet. Insuper massa

san-

sanguinea penitus dissoluta putrida videbatur. CLAR. STORCK.

OBS. 299. Virgo quatuordecim annorum brevi morbo sublata, ante biennium *altum* ducebat *spiritum*. Pulsus erat languidus & inæqualis, cum pallore faciei. Accedit *febris continua*, *cum calore mordaci*. Interea vires dejiciuntur; unde *dyspnœa*. Nonnihil tussiebat sine sputo. Accedunt *cordis palpitationes*, cum urinis crassis, albis & adiposis. Nunquam deliravit: nullam noctem duxit insomnem; ne quidem ultimam, in qua placide, & sine agone, expiravit.

Lustrato thorace reperitur magna aquæ virosæ copia; ad libras scilicet quatuor. Pulmones syderati inventi sunt. In eorum ambitu puncta passim albicantia cernebantur, quæ levissimo tactu disrupta pus, & tabum eructabant. Musculi intercostales, una cum plevra, virore erant perfusi. Pericardium erat exsuccum & semi-putre. RUFIUS.

OBS. 300. Mulier quadragenaria ab octodecim mensibus diarrhæa laborabat, cum inappetentia & virium exolutione. Remediis congruis adstricta alvo, sequebatur *vomitus materiæ subnigræ*, qui ægram summe debilitavit. Post annum integrum inter hasce molestias, varia tentantur præsidia; sed incassum. Interea *macies* erat ad ultimum gradum devecta, & ossa pelle dumtaxat tegebantur. Elapsis sex mensibus supervenit *tussis violenta*: prodierunt *sputa subnigra* & fœtida: exacerbatur diarrhæa, quæ dein in meram *lienteriam* facessit. Anima tandem exsuccum corpus deseruit.

Pulmones erant flaccidi, exesi & nigri: simili colore defœdabantur pericardium, plevra & diaphragma; non secus ac ventriculus, cum omnibus intestinis, omento, peritoneo, pancreate, vesica & utero. Haud absimilem labem etiam exhibebant meninges. CLAR. STORCK.

OBS. 301. Vir temperamento bilioso, in primo senio constitutus, post vigilias immodicas & arduos labores, in *febrem* assiduam delabitur, prævio diuturno rigore, cum *tussi*, *dolore* pungente & *spirandi difficultate*. Sputa erant cruenta; pulsus explorabatur durus & serratus. Post nonnullam remissionem, transacto septimo die, febris cum rigore rursus invadit, cum tussi, & spirandi difficultate. Tum pulsus erat magnus & undosus; sputio uberrima, cruenta & nigricans. Decimo die, ingravescente morbo, & accedente pseudo-delirio, vires deficiunt. Tandem decimo quarto, vitam cum morte commutavit.

PULMONES.

Instituta cadaveris sectione in conspectum veniebat pars dextra pulmonum corrupta, & nigricans, tanquam sanguis concretus; cum plevra ejusdem lateris male affecta. LÆLIUS A FONTE.

OBS. 302. Sexagenarius, a *cane rabioso morsus*, post tres menses atrocibus minis, gravibusque verberibus a quodam exceptus, miro & insolenti timore agitatur. Dein accessit *luminis* & *aquæ horror*: coactus se contorquens bibere conabatur: sed summa erat *deglutiendi difficultas*. Perstitit incredibilis pavor, usque ad mortem.

Iliacæ venæ adeo erant turgidæ, ut gracilis intestini diametrum æquarent. Pulmones sanguine turgebant cum syderationis notis. Pericardium aquam subflavam copiosam recondebat. In corde paucus erat sanguis, picis instar, nigerrimus. Vasa cerebri sanguine etiam atro præter modum replebantur; cum colluvie serosa subflava ad uncias tres in ventriculis stagnante. CLAR. MORGAGNUS.

OBS. 303. Virgo novennis *rosalia* corripitur; *febre* scilicet cum *intenso calore*, & *rubore universali*; siti, delirio & catarrho ad fauces; quæ cum remisissent, & cuticula squammatim excoriari inciperet; ecce duodecimo morbi die, novus rigor puellam invadit, quem presso pede sequitur calor urentissimus, cum pravis aliis symptomatibus; adeo ut ante diem elapsum, ad plures migraverit.

Deprehendebatur aquæ citrinæ copia in cavitate pectoris. Pulmones ambo lividi & gangrænosi conspiciebantur. Sinister magnum abscessum recondebat. Similis aqua observatur in abdomine. Omentum plane consumptum animadvertebatur. Hepar portentosæ erat magnitudinis, & subpallidum: lien minutulus, & e sede quasi depulsus. DORINGIUS.

OBS. 304. Vir triginta annorum *febre quadam epidemica* prehenditur, cum nausea,

PULMONES.

sea, *vomitu*, & oris amarore. Dein accedit *diarrhœa*, cum dejectionibus verminosis. Sævit *dolor in scrobiculo cordis*; qui postea per totum abdomen propagatur. His supervenit *dolor pectoris*, cum *spirandi*, & *deglutiendi difficultate*. Lingua arida & nigra evadit: ac demum nono die interiit.

Vasa cerebri sanguine turgebant. Pulmo dexter erat purulentus, & gangræna tactus: sinister inflammatus & nigricans; ac nonnihil purulentus. Præterea occurrit phlogosis in utroque ventriculi orificio. Intestina passim inflammata, putrida & gangrænosa observantur. Hepar demum putre & nigricans conspicitur. E DIARIO MEDICO.

OBS. 305. Muliercula ab inspiratis forte vaporibus lixivii, in *pectoris angustiam* incidit, quæ ad septennium usque perduravit. Contigit tandem cum bene saturata, de mensa cubitum peteret, ut magna pectoris oppressione corriperetur, & brevi ad plures migraret.

Secto cadavere inveniebatur pulmo, colore livido ad nigrum vergente, inquinatus. Incisa trachea ad broncia, occurrunt prope meatus pulmonum carunculæ quamplurimæ nigræ, in modum parvarum glandularum, pisorum, vel fabarum magnitudinem æquantium, aut excedentium; quæ pulmonum fistulas replendo, liberum aeris introitum, & exitum, impediebant. HORSTIUS.

OBS. 306. Quidam, ineunte *febre maligna* epidemica, *cardialgia* immani vexabatur, quam sequuntur *tussis* molesta, & *spirandi difficultas*. Urget *lateris dolor*, cum sputo viscido & cruento. Urinæ minguntur turbidæ & albicantes. Tertio die ingruunt nauseæ; & inflatur regio epigastrica, cum alvi fluxu immani. Quinto inter convulsiones e vivis tollitur.

Ventriculus partim gangrænosus colluviem subviridem & putidissimam continebat. Intestina flatulenta nonnullas inflammationis notas ostendebant. Hepar infarctum deprehenditur, cum cysti fellea inani. Pulmones vero gangræna tacti sero fusco & fœtido innatabant. ROZE.

OBS. 307. Quidam de intenso *lateris dolore* conqueritur; adeo ut fere omnino *interciperetur respiratio*, comite siti inextinguibili, cum *ardentissima febre*. Summa inquietudine torquebatur: algebant extrema, & corporis habitus, cum linguæ nigredine. Postridie a decubitu obiit.

Reserato cadavere, sequentia deprehensa sunt. Vesicula fellis plus æquo turgebat. Lien ingens erat & durissimus. Pulmo sinister lividus, putris & sphacelo correptus, plevræ etiam labefactatæ cohærebat. Bronchia denique humore sordido, & puris speciem præ se ferente, scatebant. CRAMERUS.

OBS. 308. Quidam a parente podagrico ortus circa ætatis annum trigesimum quintum, *doloribus arthriticis* infestari cœpit; a quibus ut liberaretur emplastris quibusdam, a chirurgo oblatis, abusus incidit in *febrem ardentem*, pulmonum *inflammatione*, uti videbatur, stipatam, qua suffocatus interiit.

Inter sectionem cadaveris, sese obtulit pulmo niger, adeoque tumidus; ut naturali suo reddi non potuerit hospitio. Hepar magnum plurimo nigro sanguine conspersum reperiebatur cum cysti fellea omni bile destituta, & plane inani. ANT. DE POZZIS.

OBS. 309. Vir sexagenarius & obesus, *catarrho* ad pectus fluenti, & *orthopnææ* obnoxius, non secus ac *cordis palpitationibus*; hæmorrhoidum fluxu prehenditur, cum ædemate crurum, ventris intumescentia, & pulsu inæquali. Dein accedit frigus horridum, subsequente *calore febrili*, qui in sudorem solvebatur, cum summa virium prostratione. Interea crus invadit erysipela, cum somnolentia, quam excipit lethum.

Examini anatomico subjecto corpore, patet aquæ copia stagnans in abdomine. Pulmones intus & extus nigricabant. Cor in utroque thalamo concretionem polyposam recondebat. SMETIUS.

OBS. 309. (*a*) Quemdam *febris* invadit cum *dolore lateris* pungitivo, *respiratione frequenti*, vomitu bilioso, cephalalgia & *anxietatibus*. Dein erumpunt *sputa cruenta*, rubiginosa & fluidissima. Quarto die dolor evanescit; sputa copiosiora fiunt spumosa. Postremo præeunte obtutu vago, accedit *delirium* lethale.

Alter

Alter pulmonum lobus durus & gangrænosus conspicitur, atro cruore turgidus & plevræ accretus intermedio quodam corio albo & crasso, plevra inculpata. Bronchia sanie purulenta replebantur. Pericardium cyathum seri flavi continebat. Colon varias gangrænæ notas exhibebat, cæteris intestinis flatu distentis. CL. SAUVAGES.

OBS. 310. Quidam quadragenarius *febre ardentissima*, cum insigni *lateris dolore*, corripitur; accedunt inquietudines, & deliria nocturna. Urinæ mingebantur turbidæ, & erumpebat sudor. Pulsus explorabatur perpetuo frequens & magnus, cum pauca inæqualitate; & tendinum subsultu. Lotium sedimentum nigrum deponebat. Floccos colligebat æger, perpetuo delirans, & decimo quarto morbi die occubuit.

Conspecto cadavere in apricum veniebant pulmones sphacelo tacti, nigricantes & corrupti. HOLLERIUS.

OBS. 311. Quidam adolescens post frigidissimum haustum, corpore summe incalescente, in *febrem* cephalalgia stipatam incidit, sequente delirio. Interea sudoribus facillime diffluebat. Ingruunt postremo convulsiones, quæ brevi mortem accersunt.

Secto cadavere, reperitur cystis fellea intus & extus alba & plane inanis. Pulmo dexter instar atramenti adustus, & niger costis firmiter hærebat. In cerebro & reliquo corpore nil notatu dignum occurrit. BENNINGERUS.

OBS. 312. Quidam post aliquot menses a *morsu canis rabidi*, manifesta *hydrophobia* corripitur, qua, variis incassum adhibitis præsidiis, e medio tollitur.

Inter cadaveris exenterationem, occurrit vesicula fellis bile nigerrima repleta. Pulmones conspiciuntur nigri, & grave olentes. Sub dura meninge annotantur bullæ aereæ. Vasa omnia cerebri & plexus choroidis sanguine atro turgebant; nullo stagnante sero. Cerebri & cerebelli substantia nonnihil sicca videbatur. MORGAGNUS.

OBS. 312. (*a*) Virgo quadragenaria *doloribus rheumaticis* uti videbatur obnoxia, & mammis scirrhosis conflictata, *febre putrida* prehenditur, qua gravioribus accedentibus symptomatibus, circa undecimum morbi diem enecatur.

Occurrunt pulmones inflammati & nonnihil gangrænosi. Dexter præterea tuberculis scatebat. Similem ferme labem exhibebant ventriculus & intestina. CLAR. FOURNIER.

OBS. 313. In cadavere fœminæ *peripneumonia* laborantis, & quarto morbi die sublatæ, conspicitur pulmo totus putris & quasi sphacelo consumptus. In abdomine latebat tumor steatomatosus, uteri accretus, & viginti tres libras pendens. In dextro poplite congener tumor, pondere octodecim librarum annotatur. Fertur hanc fœminam ante prædictum morbum fuisse sanam, hilarem, & agilem. CLARISS. STORCK.

OBS. 314. Juvenis viginti quinque annorum incidit in *tussim*, cum *pectoris angustia*. Accedit *febris acuta*, siti intensa, æstu pectoris, aliisque peripneumoniæ notis, stipata. Septimo a primo insultu die, morbi magnitudine superatus naturæ cessit.

Secto cadavere inveniebantur pulmones nigricantes, & sphacelo defœdati; atque arcte hærentes membranæ costas succingenti. LESSIUS.

OBS. 315. Juvenis viginti annorum *febre pestilentiali* corripitur. Erumpit parotis gangrænosa; urget febris; & decimo die moritur.

Lustratis interaneis invenitur pulmo sinister maculis purpureo-lividis obsitus. Cor solito majus concretionibus polyposis turgebat. Hepar etiam ingens occurrit cum cysti fellea bile atro-viridi repleta. DEIDIER.

OBS. 316. Vir temperamento bilioso in *febrem assiduam*, sed lentam, delabitur, cum appetitu dejecto. Procedente morbo vires sensim deficiunt; & ex inopinato occubuit.

Vesicula fellea bilem continebat fusco colore infectam, cum pseudo-calculo fabam fere æquante. Pulmones nigris maculis erant distincti. Omnia vasa cœnosum sanguinem continebant. VALSALVA.

PULMONES.

OBS. 317. In cadavere juvenis viginti quinque annorum, *peste*, phrenesi stipata, rapti, reperiebatur abscessus inter sternum & mediastinum. Cor mole amplissimum sanguine atro & crassiori replebatur. Pulmones maculis lividis erant obsessi. Hepar & cerebrum similibus maculis defœdabantur. DEIDIER.

OBS. 318. Introspecto cadavere adolescentis viginti annorum, intra quinque dies *peste* enecati, annotabatur inflammatio gangrænosa in parte postica pulmonum. Hepar etiam mole maximum conspicitur cum vesicula fellis tumida. Ventriculus & intestina bile viridi scatebant. SOULIERS.

OBS. 319. In cadavere cujusdam juvenis *peripneumonia* epidemica, & mali moris, enecati, in conspectum veniebat postremo utriusque pulmonis pars sphacelata. Pars posterior hepatis simili labe erat affecta: stagnabat insuper serum cruentum in ventriculis cerebri. EX ACTIS PARISIENSIBUS EXTERN.

OBS. 320. Fœmina sexagenaria rigore vehementissimo cum sensuum fere abolitione corripitur, quem excipit *febris*, cum *dolore lateris* acuto, & *vomitu bilis nigricantis*. Pulsus exploratur durus & plenus. Interea urget sopor; & postridie obiit.

Cadaver cultro anatomico subjectum exhibebat pulmones sanguine infarctos, nigros & gangrænosos. E DIARIO MEDICO.

OBS. 321. Ancilla octodecim annorum immani *hæmophthisi* corripitur, qua domari nescia brevi extinguitur.

Aperto cadavere occurrebant pulmones ad nigredinem vergentes & inflammati. Præterea observatur vas insigne disruptum, cum bronchiis multo sanguine spumoso infarctis. DOLÆUS.

OBS. 322. In corpore infantis bimestris, *suffocatione* sublati, reperitur lobus pulmonum dexter, plane niger, per quinque tubercula nigra. Hepatis quoque pars superior livida, & nigricans observatur. SALMUTHUS.

OBS. 323. In cadavere juvenis duorum & viginti annorum, intra sex dies *peste* enecati, hepar semi-putridum occurrit & mole maximum. Pulmones nigricantes quatuor anthraces in parte postica ostendebant. COUZIERS.

OBS. 324. Quidam *angina gangrænosa* laborabat, cum anhelitus insuavitate; sputa erant sordida, & purulenta; & brevi moritur.

Instituta cadaveris sectione totus internus thorax syderatus & nigricans apparuit. BALLONIUS.

OBS. 325. Lustrato cadavere infantis *dyspnæa*, sine tussi, laborantis, in propatulum veniebat pulmo nigricans, cum copia ichoris albi in dextra parte. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

Hunc ordinem subeunt observationes Lib. I. 80 (*a*), 425, 606, 632, 666, 782, 864, 1144, 1592, 1726. Lib. II. 239, 453, 868, 891, 893, 930, 931. Lib. III. 104 (*a*), 470. Vide insuper *Pulmonum inflammatio*.

ARTICULUS XXI.

PULMONES.

Pulmonum putredo.

OBS. 326. Vir quinquagenarius, viginti ab hinc annis, *tuſſi* laborabat. *Reſpiratio* erat *difficilis*, cum pulſu inæquali. Exacerbatur tuſſis & ſputa excernuntur glutinoſa & ſubflava. Poſt nonnullam remisſionem inter æſtatem, ingruente tempore autumnali, recidivam patitur, cum viribus languidioribus. Noctes inſomnes, ob tuſſim continuam, ducebat; *ſputa* erant craſſa & *puriformia*. Dolebat capite inter tuſſiendum. Tandem in animi deliquium incidit; & ultimum diem clauſit.

Aperto abdomine inventum eſt omentum ſemi-putridum, & in fruſta dilaceratum. Ventriculus ingens ſexdecim aquæ libras potuit recipere. Hepar nonnihil cartilaginoſum occurrit. Pulmo ſiniſter cum plevra firmiſſime concretus, totus ſiccus & friabilis deprehendebatur: dexter vero niger, flaccidus, nigro & grumoſo ſanguine infarctus plevræ quoque hærebat. Cor concretionibus polypoſis ſcatebat. Ablato cranio conſpiciebatur ſub dura matre copioſum, & valde tenax gluten. Lobi medii cerebri partem gangrænoſam exhibebant. Ventriculi vero exſiccati & corrugati cernebantur. CLAR. STORCK.

OBS. 327. Miles *peripneumonia* corripitur, ſolitis ſymptomatibus ſtipata. Excretio materiæ morboſæ neutiquam obtineri poteſt. Decimo quarto morbi die, vigentibus ſignis ſuppurati pulmonis, os ſacrum & magnam dorſi partem occupabat incipiens inflammatio. Mox in cute inflammata ſparſim enaſcebantur parva tubercula, quæ ſponte rupta pus plorabant. Dein erumpit tumor in pectoris latere, qui brevi in ſuppuratum abit. Alter ejuſdem indolis ſuperiorem ſterni partem obſidet. Interea urgent *febris hectica*, ſudores nocturni, & *diarrhœa colliquativa*, quæ tandem lethum accerſunt.

Abſceſſus in ſummitate ſterni ſitus in ſiniſtram pectoris cameram penetrabat; alter plevram dumtaxat attingebant, quæ integra deprehendebatur. Pulmo dexter undique plevræ accretus, & partim ſcirrhoſus occurrit. Siniſter vero corruptus, niger & friabilis, in copioſo pure fœtente natabat, & ulceribus ſanioſis ſcatebat. Sternum & clavicula carie læſa, & corroſa videbantur. CL. HASENOHRL.

OBS. 328. Juvenis quinque & viginti annorum die quinta Martii, *febre & dolore lateris ſiniſtri*, cum *tuſſi*, & *difficili reſpiratione* corripitur. Die nono ſputa excernuntur cruenta. Decimo nono raucus erat æger, cum pulſu parvo & ſiti ingenti. Vigeſimo ſputa fiunt purulenta. Vigeſimo quinto melius ſe habere videbatur. Dein ab errore diетæ omnia in pejus ruunt; reſpiratio ſcilicet difficilior evadit, cum pulſu celeri & debili: tuſſis erat pauca, & expectoratio fere nulla: urgebat pectoris anguſtia, cum anxietate: obſcurantur oculi & pedes tumere incipiunt. Die ſecunda Aprilis reſpiratio erat liberior, & ſputum parcius. Sexto ſputum copioſius & purulentum, anxietates, tabes, facies horrida, ſitis ingens, pulſus obſcurus & reſpiratio difficilior; ac demum die decimo Aprilis ſuffocatur.

Pulmo ſiniſter coſtis & diaphragmati adnatus, ſemi-corruptus erat, & quaſi pure infarctus. Lien putris; & diaphragmati firmiter accretus, etiam obſervatur. ZUINGERUS.

OBS. 329. Puer decennis poſt febrem acutam, in *ſpirandi difficultatem*, *tuſſi ſicca* ſtipatam incidit. Oculi fiunt concavi: genæ & oris labia livent: pulſus exploratur debilis & intermittens, cum virium defectu. Manu pectori admota, percipitur *cor motu tremulo*, & celerrimo agitari. Tandem omnibus in deteriora ruentibus; & accedente ſudore frigido tenaciſſimo, inter anxias luctationes expiravit.

Lobus ſuperior utriuſque pulmonis totus niger, & in liquamen nigrum fœtidumque corruptus reperiebatur. Reliqui lobi ſani, cruſta flava, craſſa & denſa inve-

PULMONES.

ſtiebantur, cujus ope plevræ & diaphragmati hærebant. Diſſecto pericardio cor in ſacco coriaceo, flavo, tenaci, ſemipollicem craſſo exterius, hirſuto & piloſo, interius glabro, latuit. CLAR. STORCK.

OBS. 330. Quidam cachecticus & diuturna diarrhæa conflictatus, magno dorſi & lumborum dolore corripitur. Accedit *febris* continua, cum *tuſſi* moleſtiſſima, & *ſanguinis ſputo*, quod denique fit purulentum. Febris hecticæ typum refert: vigiliæ ſunt contumaces: facies Hippocratica, & cadaveroſa. Tandem viribus exhauſtis & mente ſana, ultimum diem clauſit.

Pulmo lateris ſiniſtri arcte annectebatur plevræ, mediaſtino & pericardio. Totum parenchyma in pus craſſum commutatum erat, vel induratum, coloris fuſci, carnis inſtar infumatæ. Pulmo dexter erat exſiccatus, & paſſim pure infarctus. Multum ſerum fluctuabat in pericardio, & thoracis cavo. HEURNIUS.

OBS. 331. Juvenis quinque & viginti annorum *variis hæmorrhagiis*, narium ſcilicet, pulmonum, ani, & penis, per triennium obnoxius, cum *ſpirandi difficultate*, *febre vehementiori* prehenditur cum moleſtiſſimis anxietatibus. Accedit delirium fugax, ſed ſæpe recurrens: ſequuntur convulſiones. Omnia demum in pejus ruunt, & occubuit æger.

Reperitur meſenterium ſcirrhoſum, cum inteſtinis flatulentis. Ren ſiniſter putris ſanguinem recondebat. Veſica erat ſphacelo tacta. Pulmo dexter varia tubercula in ſuperficie exhibebat. In ejus ſubſtantia latebat vomica, materia putri turgens. Siniſter erat putris & fœtidus. E MISC. CURIOSIS.

OBS. 332. Vidua quinque & quadraginta annorum, variis ægritudinibus, appetitu proſtrato obnoxia, incidit in *febrem continuam*, cum *maculis* rubris per totum corpus *morbillorum inſtar*. Noctu ſæviunt exacerbationes, ingruit affectus comatoſus: natura nil movet diebus judicibus: dejectiones ſunt putres admodum, cum viribus deficientibus. Die duodecimo accedunt leve delirium, oculorum lacrymæ involuntariæ, genarum rubor, tremores & ſubſultus tendinum; ac demum mors.

Secto cadavere, reperti ſunt pulmones veluti putres, coſtis adhærentes. Occurrebant præterea inteſtina ultra modum flatulenta. BALLONIUS.

OBS. 333. Quadragenarius *febre ardentiſſima*, cum *dolore lateris* corripitur. Septimo die erumpit ſudor levis in capite & thorace. Accedunt deliria nocturna, æſtus & inquietudines, cum urinis turbidis. Nono & undecimo erumpit ſudor ſine levamine. Urinæ ſubſident. Pulſus exploratur perpetuo frequens & magnus; ac nonnihil inæqualis. Die decimo tertio floccos colligit, & revelluntur digiti, cum delirio perpetuo. Ac demum decimo quarto obiit.

Inſtituta cadaveris ſectione, in conſpectum veniebant pulmones utrimque corrupti, & nigricantes. HOLLERIUS.

OBS. 334. Quidam immanibus in *dorſo doloribus* diu vexatus; tandem *nigra vomuit*; cum ramento membranaceo, cruento.

Mortui ſecto cadavere, pulmo totus corruptus & putrefactus deprehenditur, & dorſo firmiter adhærens. Œſophagus ulcere erat perforatus: & per hoc foramen materia putris pulmonum ad ventriculum appellebat. Unde per intervalla vomitu iſta ſaburra prodiit. VOLCAMERUS.

OBS. 334. (a) Quidam ſurdus, *vino* plus æquo *indulgens*, *febre* quadam *putrida*, *inflammationem pulmonum* comitem habente, corripitur, e qua ægre evaſit; remanentibus *tuſſi* cum *ſputis ſordidis* & ſumma virium debilitate. Tandem macie & febre lenta conficitur.

Secto abdomine, reperiuntur ventriculus & inteſtina infarcta, ac variis phlogoſeos & gangrænæ notis ſignata. Pulmones ſemi putridi utrimque hærebant; cum ſtagnante colluviei ſeroſæ, & purulentæ copia. CLAR. FOURNIER.

OBS. 335. Anicula laborabat per plures menſes *tuſſi* vehementi, cum *ſputo* ſubviridi, *purulento* & fœtido. *Impedita erat reſpiratio*, cum metu ſuffocationis inter ſomnum; ac difficilis erat decubitus in quocumque ſitu. *Febris* primo lenta, dein exacerbatur. Accedit tumor totius corporis œdematoſus. Tandem viribus exolutis obiit.

Stagnabat aqua in utroque pectoris latere. Pulmones paſſim exulcerati & putridi reperiebantur. E DIARIO MEDICO.

OBS.

PULMONES.

OBS. 336. Juvenis quinque & viginti annos natus *inflammatione cordis* corripitur. Dolore lateris sinistri torquebatur, cum tussi & spirandi difficultate. Febris erat intensa, & excernebantur sputa cruenta solutiora. Morbo procedente, omnia ingravescunt symptomata: pulsus convulsus evadit; & undecimo die migravit ad superos.

Lustrato cadavere, occurrunt pulmones infarcti, & plevræ firmiter hærentes. Sinister erat putridus, absque purulentia conspicua. E NOSTRIS ADVERSAR.

OBS. 337. Vir octo & triginta annorum, de *ardore & gravitate in præcordiis* nonnunquam querebatur. Accessit *dolor in lumbis*, ischiadicum mentiens, quem excipit tumor, vel *abscessus* in parte postica femoris sinistri, e quo aperto stupenda profluxit puris copia, quam evacuationem presso pede sequitur mors.

Lobus sinister pulmonis e directo affecti femoris, purulentus & putris apparuit. Splen quoque friabilis, & præ putredine dissolvebatur. BONET.

OBS. 338. Juvenis nobilis, laute victitans, quinto, vel sexto die alvum ægre exonerans; & cui erumpebant inter æstatem pustulæ rubicundæ in facie; *febre duplici tertiana* prehenditur, quæ solitis præsidiis fauste fugatur. Post nonnullos menses incidit in *febrem putridam*, qua nono die e vivis tollitur.

Observantur pulmones pustulosi & putridi. Lien erat major & nigricans; atque jecur ponderosum & exsiccatum. BONETUS.

OBS. 339. Puerpera, *haud fluentibus lochiis*, in *tussim molestam* incidit, quæ sensim cum *pectoris dolore*, & gravitate, exacerbatur. Febris per intervalla vehemens eam invadebat. Tandem *febre hectica* per decem menses conficitur.

Pulmones deprehendebantur toti purulenti & putridi, & ad costas utrimque adhærescentes. Præterea in his annotabatur saccus pure repletus, juxta claviculas situs. CATTIERUS.

OBS. 340. Vir duorum & quadraginta annorum *angina gangranosa* epidemica corripitur, cum *febre ardente*, dolore capitis acerbissimo, & molestissima *deglutiendi difficultate*. Pulsus explorabatur exilis; & tertio die moritur.

Præter oris stragem, reperiuntur in dextro thoracis cavo aquæ purulentæ & fœtidissimæ libræ circiter quatuor. Pulmo ejusdem lateris purulentus & putridus observabatur. E DIARIO MEDICO.

OBS. 341. Instituta sectione cadaveris cujusdam pueri *phthisi*, & *marasmo* extincti, in conspectum veniebant pulmones costis, dorso & mediastino annexi, & putres. Uterque lobus, superna parte, ulcus immane ostendebat, pugnum utrimque admittens, cujus cavitas cruore, sanie & pure grandinoso, repleta conspiciebatur. Pericardium denique aqua distentum annotabatur. BONETUS.

OBS. 342. Sexagenarius ex pravo victu in *leucophlegmatiam* incidit, & dein in insignem ventris, scroti & pedum tumorem; ac septimo mense obiit.

Reperitur lien exiguus. Vesicula fellis tres calculos recondebat. Aqua parca copia stagnabat in pectore & in abdomine; sed major erat hujusce humoris proventus in pericardio. Pulmo dexter fœdo ichore scatebat, & costis hærebat. Simili ferme modo afficiebatur sinister. HEURNIUS.

OBS. 343. Quidam *febre epidemica*, *tussi* & *singultu* molestissimis stipata, laborabat. Identidem intumuit corpus. Urgebat dolor œsophagi circa orificium ventriculi. Dejectiones erant biliosæ & dein purulentæ; tandem ad tabem vergens interiit.

Abdomen aquæ copiam continebat. Pulmones occurrebant purulenti & corrupti. Intestina livescebant, cum nonnullis gangrænæ notis. Postremo lien putris annotabatur. BALLONIUS.

OBS. 344. Juvenis octo & viginti annorum, post *diarrhœam diuturnam*, de ingravescente *tussi*, & virium imbecillitate querebatur. Accedit insignis macies. Ejiciuntur *sputa sordida*, nullo dolore pectoris. Tandem paulo ante obitum convulsionibus corripitur.

Aperto cadavere, conspiciuntur omentum & peritoneum erosa & putrida. Pulmo

PULMONES.

mo vero dexter plane corruptus deprehenditur. MANGETUS.

OBS. 345. Quidam post *depulsam scabiem* intempestivis remediis, *defluxione* salsi humoris ad *pulmones* corripitur. Sanguinem per intervalla tussi rejicit. Accedente *febre hectica* sensim conficitur.

Instituta cadaveris sectione, in propatulum veniunt pulmones omnino fere corrupti, & magna ex parte in scirrhum indurati. VELSCHIUS.

OBS. 346. Juvenis quinque & viginti annorum pluribus abhinc mensibus *anasarca* laborabat. Nulla erat spirandi difficultas; nullus dolor pectoris; donec quindecim diebus ante obitum *tussi* corriperetur, cum *sputo cruento*.

Inter examen cadaveris, pulmones reperiebantur utrimque putridi, cum pauca colluvie serosa. Major erat copia seri stagnantis in abdomine. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 347. In cadavere cujusdam *repentina morte* extincti, deprehenditur pulmo dexter putridus & partim consumptus; residua membrana exteriore crassissima, arcte plevræ adnata; cum aquæ grave olentis stagnatione. Pericardium multa aqua erat distentum. BARTHOLINUS.

OBS. 348. Lustrato cadavere cujusdam *tabidi* duorum & viginti annorum, inveniebatur insignis pulmonis dextri corruptela. Sinister nonnullas vomicas recondebat. Pericardium erat aqua valde distentum. Cordis auricula dextra ad magnitudinem ovi anserini intumuerat; sanguine nigro & crasso oppleta. HEURNIUS.

OBS. 349. Quidam diu laboraverat *sputo sanguinis*; ac dein *saniei copiosissimæ*. Postremo extenuatus obiit.

Secto cadavere reperiuntur pulmones costis & diaphragmati arcte adnati. In dextro quidem latere, ubi dolorem senserat, inventa sunt fragmenta bronchiorum e pulmonibus avulsa, cum sanie copiosa. BONTIUS.

OBS. 350. Quidam post plures *insultus pleuriticos*, *dyspnæa* laborabat, cum defluxu in pedem. Persistente & ingravescente morbo, macie confectus obiit.

Pulmones passim exhibebant tubercula quasi glandulosa: sinister vero lobus correptus & gangrænosus videbatur. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 351. Quidam obesus frigidum liberalius potabat; & a viginti circiter annis *asthmate* per intervalla redeunte laborabat.

Mortui secto cadavere inveniebantur pulmones maxima ex parte nigri & putridi, non sine pure; ea præsertim parte, qua dorsum attingebant. BONETUS.

OBS. 352. Quædam fœmina in *febrem continuam* incidit; inter quam ingruit *affectus comatosus*, cum genarum rubore, delirio & tremore, quæ lethum accersunt.

Reserato pectore deprehendebantur pulmones veluti putres, & partibus ambientibus adhærentes. BONET.

OBS. 353. In cadavere mulieris *phthisica* totus pulmo intus purulentus, & putridus inveniebatur; ita ut e quavis parte secta pus erumperet. Hæc lenta macie consumpta sceleton plane referebat. Morbus erat hereditarius. PAVVIUS.

OBS. 354. Inter sectionem cujusdam *cachectici*, *morbo pectoris* sublati, hepar pallidum, & quasi coctum invenitur. Pulmo sinister inflammatus & fere putridus occurrit. BARTHOLINUS.

OBS. 355. In corporibus variorum *peripneumonia* extinctorum præcedente levi dolore lateris, reperiebatur pulmonis corpus putre, saniosum, & fœtidissimum. BALLONIUS.

Huc pertinent observationes Lib. I. 23, 26, 402, 439, 584, 642, 760, 779, 784, 801, 956, 959, 1088, 1134, 1514, 1590, 1715. Lib. II. 57, 407, 420, 547, 644, 746, 776, 860, 867, 876, 912, 926. Lib. III. 530, 506 (*a*). Lib. IV. 85, 168, 179. Vide *Viscera abdominis putrida*.

AR-

ARTICULUS XXII.

PULMONES.

Pulmones absumpti.

OBS. 356. Quidam juvenis quintum lustrum attingens *peripneumoniam* perpessus, *febre lenta*, cum quodam *lateris sinistri dolore* laborabat. Accedit totius corporis habitus œdematosus. Urinæ lateritiæ parce fluebant. Rara erat *tussis*, sed sensim ingravescebat dolor lateris. Urgebat *spirandi difficultas*, cum difficili decubitu in latus dextrum. Procedente morbo innotescunt *ascites*, & *leucophlegmatia*. Tum febris excandescit; propagatur dolor lateris ad regionem cordis & hepatis. Interea omnis denegatur decubitus ob imminentem suffocationem; & die trigesimo secundo a peripneumonia extinguitur.

Haud ultra aquæ libras quatuor abdomen continebat. Ingens & scirrhosum hepar deprehendebatur. Pulmo sinister plane absumptus erat, nullis apparentibus reliquiis; pure sincero & lacteo hanc pectoris cavitatem replente. Cor exiguum sero copioso, subcruento innatabat: erosa videbatur ejus superficies, non secus ac facies interna pericardii; sed error erat in autopsia; cum crusta quadam membranacea obvestiebatur prædictum viscus, & obducebatur pericardium; qua facili morte sublata, integræ & sanæ reperiebantur prædictæ partes. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 357. Vir septem & quadraginta annorum, ab equo præceps actus, sentiebat continuos *dorsi & lumborum dolores*. Biennio post pedes inflari cœperunt, & venter quoque intumescere. Accedit *tussicula*, & *dispnæa* cum torpore brachii dextri œdematosi. Urget *spirandi difficultas*, cum difficili decubitu in utrumque latus. Nil proficientibus remediis ad paracentesim devenitur, qua educuntur octo & viginti libræ seri limpidi & flavi. Perstat spirandi difficultas, cum tussi & anxietatibus, unde emersit suspicio de hydrope pectoris. Paulo post obiit.

Abdomen colligebat sexdecim libras aquæ parum fœtidæ. Occurrebant in mesenterio bini tumores scirrhosi & nonnihil cartilaginei, pugni molem æquantes; & materiam quamdam sebaceam recondentes. Utraque pectoris camera aqua erat plenissima, cui pus innatabat. Plevra & diaphragma pseudo membrana purulenta obducebantur. Pulmonis dextri vix supererat vestigium. Pericardium denique simili aqua subpurulenta replebatur. CLAR. HASENORL.

OBS. 358. Quidam acutissimis *doloribus colicis* obnoxius incidit in febrem, *duplici tertianæ* typum servantem, vigiliis & siti molestam. Septimo die oborta est diarrhæa ad quadragesimum perseverans. Aderat levis *tussicula*, cum difficili ad latera decubitu. Quadragesimo die remittit febris, & tardius, post octo scilicet vel decem dies, recurrit. Dein alternis diebus invadit, cum *spirandi difficultate*, & anxietate in principio accessionis. Postea fiunt induciæ per mensem, quo elapso recrudescit febris. *Sputa* erant *crassa* & subflava; urinæ sedimentum crassum exhibebant. Tandem circa finem sexti mensis, omnibus in pejus ruentibus obiit.

Exenterato cadavere, reperiebatur hepar tumidum & decolor. Stagnabant aquæ libræ quinque in cavo pectoris dextro; pulmone nonnihil putrido & sanioso. Nullum repertum fuit pulmonis sinistri vestigium præter membranam costis hærentem. VELFCHIUS.

OBS. 359. Fœmina triginta circiter annorum jamdiu quærebatur de *dolore gravativo* in regione *hepatis*, qui vel levi pressione mire exarcerbabatur. Tumebat pars affecta cum renitentia & calore intensiori. Crus dextrum stupore afficiebatur. Accedit *tussis*, *cum sputo* subcruento & *purulento*. Sæviebat *febris lenta* cum exacerbationibus serotinis. Tandem erumpunt vomitus cruenti, cum dejectionibus nigris & fœtidissimis. Viribus ultimo exhaustis & macie confecta periit.

He-

PULMONES, Hepar ſanum occurrit; ſed reperitur abſceſſus ingens in rene dextro cum decem lapidibus, nullo remanente veſtigio renis ſubſtantiæ. Pulmo ſiniſter plane conſumptus exhibuit ſaccum pure repletum. Dexter tuberculis mere lapideis ſcatebat. Pericardium cordi arcte hærebat. E DIARIO MEDICO.

OBS. 360. Juvenis quinque & viginti annorum *febre quartana* a duobus menſibus laborabat, quæ intempeſtiva curatione fugatur. Paulo poſt ſenſim tumet abdomen donec innoteſcat *aſcites*. Poſt cujus incrementum, celebratur paracenteſis, & maxima colluviei fœtidæ copia educitur. Intra quindecim dies denuo diſtenditur abdomen, & ſubito extinguitur. Notandum quod nunquam tuſſiebat, nullaque erat ſpirandi difficultas: in latus dextrum ſæpius etiam decumbebat.

Venter aqua ſordida & fœtida replebatur, cum omento putrido & fere conſumpto. Hepar, inteſtina & cætera abdominis viſcera, cruſta quadam gelatinoſa & purulenta obveſtiebantur. Pulmo dexter, ſi excipias fruſtum, teniæ inſtar, mediaſtino accretum, omnino abſumptus reperitur; locum vacuum replente ſero ſordido & purulento. Plævra & diaphragma materia quadam gelatinoſa & purulenta obducebantur. Pulmo ſiniſter ſanus occurrit. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 361. Adoleſcens decimum octavum ætatis annum agens *febre continua epidemica*, cum ſolitis exacerbationibus & inſigni virium proſtratione laborabat. Acerbiſſimus erat capitis & præſertim ſincipitis dolor. Haud tuſſiebat; de nullo pectoris dolore querebatur; & reſpiratio libere exercebatur. Decimo quarto die deſiit febris; & æger bene ſe habere videbatur; ſi excipias inſolitam pro ætate debilitatem. Poſt integram hebdomadam ſubito recurrit *febris* cum *dolore lateris* ſiniſtri acutiſſimo; & inſigni ſpirandi difficultate: tertio a recidiva die interiit.

Exenterato cadavere deprehendebatur pulmo ſiniſter plane abſumptus; cujus nativam ſedem occupabat latex purulentus. Omnia alia viſcera, tum pectoris, tum abdominis inculpata videbantur; vel quibuſdam læſionibus haud notatu dignis, affecta. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 362. Juvenis duorum & viginti annorum ab octo menſibus *tuſſi* laborabat; quæ dein ferina evadit, cum *ſpirandi difficultate*, *ſputo purulento*, *febre hectica*, macie, alvi fluxu & ſudoribus nocturnis; aliiſque phthiſeos confirmatæ ſymptomatibus; quibus tandem extinguitur.

Inveniebatur hepar duplo majus. Lien durus erat & calloſus. Stomachus mole hepatis e ſede depellebatur. Latus pectoris ſiniſtrum ferme vacuum exhibebat pulmonem abſumptum, remanentibus membrana & majoribus vaſis; & quadam parte ſcirrhoſa, haud tamen duos pollices lata, bronchiis hærente. Pericardium aquæ uncias quinque continebat. Pulmo dexter partibus circum ambientibus firmiter hærens, tuberculis partim gypſeis, partim purulentis, ſcatebat. E DIARIO MEDICO.

OBS. 363. Fœmina quinque & viginti annorum, jam diu *phthiſi*, & *hydrope* laborabat, cum teterrimo uteri fluore, lento, granuloſo & quaſi calcario. Viribus tandem exhauſtis, e medio tollitur.

Pulmones occurrunt ab acri ichore adeo exeſi, ut nil niſi membranam craſſam, flaccidam & exulceratam referrent. In abdomine latuit ſerum copioſum nigrum & fœtidum. Omentum erat putridum & fere abſumptum. Inteſtina ſemi-putrida & partim eroſa conſpiciebantur. Uterus, cum vagina, videbatur gangrænoſus. Ovaria pugno virili majora, dura & tuberoſa recondebant materiam vere cretaceam. Veſica etiam ſemi-putrida annotabatur. CL. STORCK.

OBS. 364. Puer octennis *de ſcala delapſus*, ſanguinem exſpuit & cœpit ſenſim contabeſcere. Dein *tuſſis perpetua*, & *ſputa purulenta*. Huic *febre hectica* ad extremum marcorem adducto, erumpit prominentia inter coſtas, tuberculi inſtar mollis; quod preſſum in thoracis ſpatium retrocedebat; remiſſum redibat; e quo ſecto pus copioſiſſimum proſiliit. Viribus tandem fatiſcentibus obiit.

Secto cadavere deprehendebantur pulmones putredine penitus fere abſumpti; vel in pus converſi; cum plevra prætumida, & purulentia conſpurcata. PLATERUS.

OBS. 365. Villicus triginta circiter anno-

norum stolidus, & *leucophlegmatia* laborans, de nullo alio morbo querebatur. Œdema interea solitum incrementum sumebat. Accedit *febricula*, urinis turbidis parce fluentibus. Vires sensim deficiebant, & æger decumbere cogebatur, qui paulo post placide obiit.

Viscera abdominalia occurrebant integra, & inculpata. Pulmo dexter plane deficiebat, si excipias nonnullas bronchiorum reliquias, quæ pomi minoris molem vix æquabant. Pectoris cavum a pulmone vacuum pure sincero replebatur. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 366. Puella quinquennis post *morbillos* incidit in *febrem semi-tertianam*; per cujus decursum adstrictionibus alvi continuis, & *dolore* circa regionem *hepatis*, atque *dyspnæa* summopere divexabatur; a quibus tandem convaluit. Paulo post recidivam passa *de immani ventriculi & dorsi dolore* conquerebatur. Tandem viribus exhaustis ad plures migravit.

Omentum erat dilaceratum, & inferius delapsum. Colon & ventriculus conspiciebantur deorsum extra sedem propulsa. Hepar magnum & scirrhosum valide adnatum diaphragmati. Pulmo dexter semi-putridus; sinister vero omnino absumptus, & in pus commutatus deprehenditur. PLATERUS.

OBS. 367. Vir triginta annorum a biennio laborabat dolore capitis obtuso & molestissimo; non secus ac *asthmate*, cum *stertore* & *sensu ponderis* in thorace. Facies erat pallida & œdematosa; variisque tuberculis exasperata. Tandem subito extinguitur.

Vasa cerebri ultra modum tumebant. Dexter cerebri ventriculus recondebat corpus fibrosum, ad ovi gallinacei molem accedens. Uterque ventriculus aqua scatebat. Pulmo dexter plane consumptus erat; materia saniosa & sordida cavum pectoris occupante; quæ ob cariem costarum & sterni extus prorumpens tumorem conspicuum in parte inferiori pectoris concitaverat. PONCELET.

OBS. 368. Puella *chlorosi & spirandi difficultate* per triennium laborabat, cum persensit horribilem agitationem in pectore, quasi totum esset aqua repletum: ingravescente anhelitu, accedunt *convulsiones*, quas excipit lethum.

PULMONES.

Aperto cadavere fœtidissimo, tota fere cavitas pectoris superius vacua, cadavere supino jacente, & inferius nonnisi crasso lacte repleta videtur: sed latus duntaxat dextrum sic se habebat, cum tertia sinistri parte. Quantitas limosæ materiæ erat circiter trium pintarum. Continebatur hic latex sacculo crassiori, qui mediastini quodam modo vices gerebat. BONETUS.

OBS. 369. Vir quidam qui ante viginti quinque annos *venenum* aliquod assumpserat, multis & gravibus ægritudinibus ac præsertim *asthmate* conflictabatur. Quibus ultimis vitæ annis ingravescentibus, ne verbum quidem proferre valebat, quod ab astantibus intelligeretur.

Pulmonis pars dextra dorso connexa conspicitur, sinistra vero tota consumpta occurrit; sic ut pus spatium illud totum pectoris repleverat. In pure autem laminæ plurimæ reperiebantur, ossis duritiem, coloremque referentes. Omnia abdominis viscera etiam labefactata inveniuntur, & nonnulla purulenta. BLASIUS.

OBS. 370. Quidam *asthmate* diu laboraverat, cum pulsu formicante. *Difficilis* erat *decubitus* præcipue in latus sinistrum. Tandem *subitanea morte* rapitur.

Secto cadavere reperiuntur in thoracis cavitate dextra aquæ libræ quindecim; pulmone ex ea parte prorsus consumpto, ut ne tantum de ejus substantia restaret. Aderat simul vomica instar ovi gallinacei. Pulmo sinister erat integerrimus, & pericardium aqua plenum; unde pulsus formicans extiterat. SALMUTHUS.

OBS. 371. Quidam post morbum acutum pectoris incidit in *cachexiam*, *tussi* & *dyspnæa* stipatam. Tandem phthisicus obiit.

Dexter pulmo plevræ supra modum crassæ validissime erat adnatus. Totus ibi pulmo fœde consumptus erat ut vix præter vasa & filamenta quid perciperetur. Cavitas replebatur fœtidissima sanie. Sinister pulmo aliquantulum corruptus, & exiguis vomicis refertus apparet. Cor pericardio erat accretum, omentum vero fere consumptum. HEURNIUS.

OBS. 372. Fœmina sex & viginti annorum,

PULMONES.

rum, per sesqui annum *ascite* laborabat, cum gravitate & tumore duro ad regionem uteri. Tandem fatis cessit.

Aperto abdomine effluxerunt quadraginta mensuræ aquæ. Ovarium dextrum tantæ erat magnitudinis ut caput infantis æquaverit; quod sectum ingentem puris copiam exhibuit. Pulmones ne minimam partem parenchymatis, sed solummodo vasa & membranas continebant; cum tamen de nullo dolore, nec tussi conquesta fuerit. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 373. Quadragenarius *purulenta tussiens*, circa diaphragma sinistrum vehementissime doluit. Sputa fiunt spumosa: *venter inflatur*, & sonat instar tympani; pedes tument, & lotium mingitur cruentum. Per sex menses lecto affixus *tabe* conficitur & *ascite* extinguitur.

Sinister pulmo fere totus consumptus erat, & cavitas pectoris multas mensuras seri purulenti, & flavi, continebat. Diaphragma solito crassius erat. Abdomen eodem ferme humore erat repletum. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 374. Vir quinque & quadraginta annorum a binis & dimidio annis *tussicula sicca* & molestissima laborabat, cum difficili decubitu in latus sinistrum. *Sputum* erat *tenue* & spumosum. Interea vires sensim concidunt; defluunt capilli, evanescunt carnes; ac postremo erumpente sudore copioso & acerrimo, accedit lethum.

Pulmo dexter referebat saccum membranaceum, qui octo libras seri fœtidi, acris & subfusci recludebat. CLAR. STORCK.

OBS. 375. In cadavere fœminæ sex & quinquaginta annorum *hydrope* denatæ; præter ingentem aquæ copiam in abdomine contentam, & viscerum abdominalium labem, deprehendebatur pulmo dexter plane consumptus, remanentibus duntaxat reliquiis vasculosis & membranosis. Hoc pectoris cavum latice sordido replebatur; etsi ægra nusquam de dolore, & tussi, aliove symptomate pectus respiciente, conquesta fuerat. E MISCELL. CURIOSIS.

OBS. 376. Vir quinque & triginta annorum, pancreatica sanitate gaudens, *peripneumonia* corripitur, solitis symptomatibus stipata, e qua evasisse videbatur; remanentibus molestissimis reliquiis, *febre* nempe *hectica*, & *spirandi difficultate*. Tandem trigesimo secundo morbi die obiit.

Cadaver exenteratum pulmonem dextrum plane absumptum exhibebat. Sinceri scilicet puris & inodori stupenda copia integram pulmonis sedem occupabat, exigua hujusce visceris parte superstite. E NOSTRIS ADVERS.

OBS. 377. In cadavere cujusdam *phthisica* pulmo sinister fere totus consumptus videbatur; & cavitas pure teterrimo & virescente, cui innatabant ramenta putrida, replebatur. Plevra solito crassior passim erat inæqualis. Pars pulmonis superstes multas vomicas continebat. Dexter vero pulmo duris tuberculis scatebat, necnon sanie purulenta; adeo ut incipientis putredinis notas exhiberet. HEURNIUS.

OBS. 378. Quidam *pleuritide* laborabat cum sputo cruento & sanioso. Febrem acutam excipit lenta, & quadragesimo a prima morbi invasione die ad plures migravit.

Nullum apparuit pulmonis sinistri vestigium, stupenda saniei copia cavum ejusdem lateris replente. Diaphragma & musculi abdominales exesa conspiciebantur; adeo ut si nonnullos dies adhuc supervixisset æger, crepuisset per costas. VVOLPHIUS.

OBS. 379. In corporibus variorum *phthisicorum*, qui dum viverent, præter marcorem & tussim, nullo alio morbo laborare videbantur; qui pauco dumtaxat ante obitum tempore, *spirandi difficultate* premebantur; unus & alter pulmo reperiebatur purulentia plane absumptus; adeo ut nil de viscere (perestet, præter callum quo obturabantur vasa huc pertingentia. PLATERUS.

OBS. 380. Juvenis sexdecim circiter annorum ægre, instar *asthmatici*, respirabat. De *dolore* assiduo & gravitate *lateris sinistri*, cum *tussi sicca*, admodum molesta, querebatur. Tandem *febre lenta*, qua jampridem laborabat, interiit.

Instituta cadaveris sectione sinister pulmonis lobus omnino consumptus apparuit. Cavitas vero sinistra pectoris, erat plena sero purulento. BAYLE.

OBS.

PULMONES.

OBS. 381. Juvenis duorum & viginti annorum e *gravi catarrho* neglectim habito incidit in violentam, & *diuturnam tussim*, noctu maxime affligentem, cum *sputo rotundo*, postea *virulento* ex albo virescente, subsequente *sanguinis sputo* copioso cum febre lenta, & totius corporis extenuatione. Tandem tument pedes, alvus solvitur, vires deficiunt, & accedit lethum.

Visi sunt pulmones toti suppurati; pure olido & fœtente sola membrana pulmonem succingente contento. LOSSIUS.

OBS. 382. Juvenis octodecim annorum *phthisi* per triennium oppressus, tandem macie confectus obiit. In thoracis dissecta regione pulmones dextri non sunt inventi; quoniam forte præ tabo laceri, suppurati, a puris acrimonia laniati, & ab adurente calore absumpti sunt: ita ut præter mucilaginem quamdam putridam, asperæ arteriæ adnatam, nil amplius pulmonum loco conspiceretur. ZACUTUS.

OBS. 383. Puer biennis *febre acuta epidemica* corripitur; quam excipiunt *febris lenta*, *dispnœa*, *tussis*, alvi fluxus fœtidissimus, & mucosus; vigiliæ & cibi fastidium. Quibus post elapsum mensem ingravescentibus, prævio habitu œdematoso, præfocatus interiit.

Reperiebatur totus pulmo sinister in purulentiam conversus; adeo ut de parenchymate nullum superesset vestigium, salvis corde & pericardio. CNOFELIUS.

OBS. 384. Juvenis duodetriginta annorum, *leucophlegmatia* laborans, inter remedia huic morbo dicata, repentina morte tollitur.

Thorax sinister pure repletus invenitur, nullis ferme manentibus pulmonis reliquiis. Non tussiebat æger, in utrumque latus decumbebat: nullum, uno verbo, fuerat morbi pectoris indicium; quod sane mirari subit. E NOSTRIS ADVERSARIIS.

OBS. 384. (*a*) Vir quidam quinquagenario major *febre hectica* absque ullo pectoris dolore & ulla decumbendi impotentia laborans, ad extremam maciem redactus obiit.

Lustrato cadavere, liquamine defœdata occurrunt viscera abdominalia; pulmones putredine fere erant absumpti, & aqua in pericardio stagnabat. PORTAL.

OBS. 385. Secto cadavere cujusdam gestantis *tumorem in regione hepatis*, *dolore* in dies increscente; adeo, ut de purulentia inibi latitante, maxima esset suspicio apud medicos; hepar pene illæsum reperitur; sed tota thoracis dextri cavitas pure replebatur; ita ut de pulmone vix exigua portiuncula conspiceretur. VVERNERUS.

OBS. 386. Quidam incidit in febrem, typum *duplicis tertianæ* servantem. Inter alia symptomata aderat *tussicula*, non continua.

Mortui aperto cadavere reperitur sinistra pulmonis pars in saniem albicantem resoluta, quæ pulmonis tunica, tanquam in sacco continebatur: adeo ut nullum plane esset parenchymatis vestigium. BONETUS.

OBS. 387. In cadavere cujusdam *tabidæ*, macie confectæ, occurrunt pulmones omnino putres, fere consumpti, quorum tantummodo superstites deprehendebantur summi lobi. Mesenterium insuper erat scirrhosum, & semi-corruptum. Hepar occurrebat scirrhosum: lien erat justo major & simili labe tactus. Renes denique calculis infarcti ad nigredinem vergebant. TIMŒUS.

OBS. 388. Vir quinquagenario major *asthmaticus*, *febre acuta* corripitur, cum *dolore* acerbissimo *sinistri lateris*. Nauseis urgentibus propinatur emeticum, quod convulsiones & lypothymias accersit. Dein quasi surdus & hebes evadit, cum pulsu debili. Sputa purulenta ægre excernebantur, & ingruebat singultus vehementissimus. Quibus demum quinto morbi die extinguitur.

Ne minimum erat pulmonis sinistri vestigium, corde maximo & materiæ purulentæ innatante. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

OBS. 389. In cadavere pueri quatuor annos nati, *marasmo* confecti, hepar erat ingens, & recondebat abscessum. Prope venam cavam, circa partem gibbosam pu-

PULMONES. ——re circumquaque obductam, omentum vix erat conspicuum. Pulmones, mirum dictu, nulli. Horum loco reperiebatur vesica membranosa flatu repleta, venulis exiguis munita, originem sumens ab ipsa aspera arteria. FONTANUS.

OBS. 390. Virgo quadraginta annorum, a novem mensibus *phthisi* laborabat, cum difficili decubitu in latus sinistrum. Hanc morbosam corporis constitutionem haud moleste ferebat, cum subito inopinata morte rapitur.

Lustrato cadavere invenitur pulmo dexter plane absumptus; exigua dumtaxat bronchiorum parte superstite. Ejus locum replebat colluvies purulenta sordida & fœtidissima. E NOSTRIS ADVERS.

OBS. 391. Puella triennis diuturna *febre quartana* laborans, subito *inexpectata morte* rapitur.

Aperto cadavere, visi sunt pulmones ad eo contabuisse, ut nullum quasi vestigium appareret; sed tantum membrana pure repleta: cum tamen nunquam, mirabile dictu, vel de tussi conquesta fuisset, vel pus exspuisset. NONNIUS.

OBS. 392. In cadavere puellæ a diuturno *asthmate*, *tussi sicca*, & indesinenti, plurimisque *tumoribus scrophulosis* in pede dextro, pus fundentibus, extinctæ; nullum in latere sinistro deprehenditur pulmonis vestigium; sed tantum materia dura, gypsea, costis affixa, & membrana obducta. BLEGNY.

OBS. 393. Cadaver cujusdam virginis octodecim annorum, quæ post suppressos menses, *hæmophthisim* & mox *tabem* lethalem, cum difficili decubitu in latus dextrum, passa fuerat, exhibebat omentum putridum, & pulmonem dextrum saccum pure repletum referentem. Erat præterea hydrops pectoris, pericardii, & abdominis. MANGET.

OBS. 393. (*a*) Secto cadavere cujusdam *post lapsum & diuturnum languorem* extincti; pulmo sinister totus evanuerat; ac ejus loco multum viscidæ aquæ subfœtidæ, concrescibilis ad speciem albuminis, in pectore fuit. Dexter pulmo olidus, grosus, & ulceribus plenus annotatur. Pericardium sterno vehementer adnatum conspiciebatur. CLAR. HALLER.

OBS. 394. Quidam catarrho acri & contumaci decumbens, affligebatur *arthritide*, & gonagra, renum calculo & *pulmonis vomica*. Tandem macie confectus obiit.

Reperiebatur tota pulmonum substantia in pus fœtidum conversa, propria visceris capsula contentum. Renes præterea erant calculis infarcti. FORESTUS.

OBS. 395. In cadavere cujusdam qui per duos menses pauca *tussi* laborabat, nulla spirandi difficultate, nec materiæ purulentæ ejectione, reperiebatur tota thoracis sinistri cavitas aqua purulenta repleta. Ac nulla pulmonis sinistri pars conspiciebatur. PANAROLUS.

OBS. 396. In cadavere *phthisici* inveniuntur pulmones unius lateris absumpti, & in pus conversi. Abdomen etiam magnam puris copiam recondebat, absque viscerum, dumtaxat denigratorum, corruptione. PLATERUS.

OBS. 397. In cadavere *tabidæ* octodecim annorum occurrit hepar ingens, coloris cineritii. Lien quoque decolor & exangis observatur. Pulmo sinister totus erat absumptus, vel in pus commutatus; & dexter arcte costis accretus. HARDERUS.

OBS. 398. In cadaveribus variorum *phthisicorum* deprehenditur pulmo alterutrius lateris, corruptus & in pus conversus, vasis juxta cor callo occlusis, & oblitteratis. Nonnunquam etiam mediastinum & pericardium purulentia defœdantur. PLATERUS.

OBS. 399. Cadaver cujusdam virginis *phthisi* extinctæ, exhibebat sinistrum thoracis cavum ingenti materiæ purulentæ & fœculentæ, pultis instar liquescentis, copia repletum; exigua saltem pulmonum substantia superstite. E MISCELLANEIS CURIOSIS.

OBS. 400. Inter exenterationem cujusdam *phthisici*, pulmo dexter plane consumptus invenitur, exiguo saltem residuo, minutissimæ instar spongiolæ exsiccatæ; sinistro prorsus illæso. SALMUTHUS.

OBS.

OBS. 401. In cadavere puelli decimeſtris deprehenditur in ſiniſtro pectoris latere, puris viridis & fœtidiſſimi copia inſignis; adeo ut pulmonis vix eſſent veſtigia. BONETUS.

OBS. 402. Inſtituta ſectione cadaveris cujuſdam *phthiſici*, occurrit intra pectus purulentia adeo copioſa, ut pulmonum corruptorum, & exulceratorum reſiduæ particulæ, in pure quaſi natarent. HORSTIUS.

OBS. 403. In cadaveribus *phthiſicorum*, ſæpius pulmonis parenchyma æquali attritione ita diſſolutum conſpicitur, ut in putrilaginem, limi quamdam ſpeciem præ ſe ferentem, redactum videatur. BONNETUS. PULMONES.

Ad traditas accedunt obſervationes Lib. I. 218, 585, 685, 1571, 1774. Lib. II. 135, 155, 156, 157, 406, 518, 624, 675, 678, 934. Vide præterea *Colluvies ſordida pectoris*.

ARTICULUS XXIII.

Pulmones falſo incuſati.

OBS. 404. Inſtituta ſectione corporis cujuſdam pauperculæ, uti videbatur *phthiſicæ*; quæ ſcilicet ſputa flava ſubviridia, craſſa & copioſiſſima, fundum aquæ ſalſæ illico petentia, jampridem ejiciebat; adeo ut de pulmone abſumpto apud medicos cogitaretur; deprehendebatur pulmo ſiniſter plevræ, & pericardio accretus; qui ſane accurato examini ſubmiſſus, & diverſimode ſectus, nullum exhibuit, nec purulentiæ, nec putriditatis veſtigium. CLAR. HAEN.

OBS. 404. (*a*) Quidam circa trigeſimum ætatis annum, *tuſſi cum ſputo ſordido*; febre lenta, macie, aliiſque phthiſeos ſymptomatibus laborabat. Incaſſum adhibitis opportunis, uti videbatur, remediis, tandem ſupremum diem obiit.

Pulmones occurrunt integerrimi & plane inculpati. Pancreas vero tumidum & ſcirrhoſum annotatur; hujuſce læſionis etiam conſors erat meſenterium. PORTAL.

Pro affinibus recenſeri debent obſervationes Lib. I. 273, 533. Lib. II. 419, 447. Lib. III. 180. Lib. IV. 48.

De Pulmonum cicatrice, vide Lib. III. obſerv. 444.

APPENDIX.

Ventriculus ingens.

FOEmina quatuor & sexaginta annorum, *superata hemiplegia*, *insultu nephritico corripitur*, & calculum, phaseoli magnitudine, excrevit. Dein ingruunt dolores in scapula sinistra & hypochondrio ejusdem lateris: vires prosternuntur cum pedibus oedematosis. Tandem quarto ante obitum die erumpit *vomitus*, primo biliosus & pituitosus, demum chylosus alvo clausa. Tum dolores saeviebant in abdomine; urgebat tussis cum pulsu febrili & debili. Pergente vomitu, exacerbantur dolores, praesertim in inguinibus. Tandem cruciatibus confecta animam exhalavit.

Ventriculus invenitur adeo distentus, ut sex mensuras ad minimum caperet. Intestina flatibus mire turgebant. Occurrit hernia inguinalis, cujus protuberantia vix ad avellanae magnitudinem accedebat. Cystis fellea novem calculos recondebat. Ovaria demum tuberculosa deprehendebantur. CL. BAADERUS.

Ulcus ventriculi.

Quidam potator a triennio ingentem *ardorem in epigastrio*, quasi a ferro candente patiebatur, cum foetore oris. A praepostera curatione malum exacerbatur, accedentibus anorexia, vomitu cum atrocibus intestinorum doloribus, ascite, febre lenta & tabe, quibus demum e vivis rapitur.

Abdomen continebat viginti mensuras seri viridescentis. Aperto stomacho e sede depulso exivit foetor horrendus, & in propatulum venit circa antrum pylori ulcus tres pollices latum, sordidum & coenosum. Intestina erant inflammata, hepar exangue, mesenterium obstructum & pericardium sero distentum, vasis fere inanibus. CLAR. SAUVAGES.

Intestina flatu mire distenta.

Vir consistentis aetatis post *colicam flatulentam in tympanitidem* delabitur, doloribus ferocissimis stipatam. Variis incassum tentatis praesidiis, ad plures migravit.

Reserato abdomine patent intestina flatibus supra modum distenta, non secus ac ventriculus, hinc summe tumens. Vesicula fellea bile nigricante & copiosa scatebat. Pancreas annotabatur durum & obstructum; aeque ac mesenterium. Coecum insuper immense dilatatum stupendam molem praebebat. E DIARIO MEDICO.

Intestina inflammata.

In cadavere cujusdam qui per septimanam omnia *vomitu* rejecerat cum febre, *dolore & tensione* abdominis, inventum est coecum e sede sua ita dimotum ut ventriculo incumberet firmiterque haereret, colo & recto multum angustatis & quasi inanibus; caeteris intestinis summe distentis, & inflammatione tactis. CL. SAUVAGES.

Hy-

Hydatides in hepate.

Juvenis quatuor & viginti annorum *tumido epigastrio* a quadriennio laborabat, cum febre acuta corripitur. Die quinto a febris invasione delirare cœpit; ac nono obiit.

Lustrato cadavere, hepar occurrit mole portentosum; ac veluti pluribus scirrhis obsessum lymphæ plures mensuras in variis loculis continebat, in qua libere fluctuabant numerosissimæ hydatides, diversæ magnitudinis, citra ullius pedunculi vestigia. CLAR. DE HAEN.

Lien putris & gangrænosus.

Quidam febre corripitur cum dolore in hypochondrio sinistro. Congruis adhibitis præsidiis melius se habere videbatur, cum subito sudore frigido, pulsu plane oblitterato, prehenditur & obiit.

Secto abdomine in conspectum venit lien putridus & gangrænosus, cæteris visceribus inculpatis. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

Pancreatis exulceratio.

Quidam chirurgus sævis *lumborum doloribus* excruciatus, arenulas rubras cum urinis excernens, gravissimo sæviente vomitu, demum obiit.

Reperiebatur pancreas tumidum & cancrosum, cum diaphragmate exulceratione perfecto, & duobus vertebris cariosis. BERTODIUS.

Vesica contracta & callosa.

Puer *febre hectica & lithiasi* laborans; tandem dysenteria cum prolapsu intestini e medio tollitur.

Aperto cadavere reperitur vesica circa calculum in substantiam densam & compactam ita contracta, ut vix superesset cavitas ad excipiendum lotium. Occurrebant ureteres amplissimi & callosi. Simili labe afficiebantur renes, alias purulenti. CL. DE HAEN.

Vesicæ inversio.

Quædam virgo in *ischuriam* incidit, frequentibus motibus convulsivis stipatam. Tumebat abdomen cum dolore & vomitu. Protuberabat in sinu pudoris tumor quidam cysticus ad ovi gallinacei magnitudinem accedens & sub-diaphanus. Nulla adhi-

adhibita cura ingravescunt symptomata usque ad lethum.

Inventi sunt ureteres in sua insertione obstructi, ad intestini crassitiem accedentes, ob retentam urinam. Lustrata vesica annotantur ejus membranæ internæ inversio, & per urethram extrusio. NOELIUS.

Ulcus uteri.

Mulier sexagenaria ab obitu mariti mœrore confecta levem fluxum cruentum e genitalibus, menstruorum instar, patiebatur. Ingruunt dolores in artubus inferioribus ad arthriticos accedentes, quos post sex menses excipit alvi fluxus. Dein erumpit fluor albus cum ventris dolore, qui sensim exacerbatur fluxu genitali purulentiam redolente. Quibus persistentibus, & ingravescentibus, tandem tabe absumpta obiit.

Uterus ingens & a propria forma degener totus carcinomatosus se præbet. Facies interior varias protuberantias ulcerosas & pure conspurcatas exhibebat. CLAR. RAULIN.

Tumores cystici in abdomine.

Puella octennis *tumorem gestabat in regione hepatis*. Vehementi contusione partis affectæ inter casum, subito evanescit hic tumor. Tum excandescit *febris* cum doloribus vehementioribus in abdomine. Venter protuberat cum dejectionibus alvinis frequentibus, & albo-virescentibus quibus pergentibus accedunt convulsiones, quæ brevi mortem post se trahunt.

Reserato abdomine patet fissura, tres pollices longa in hepate, cujus ope ad cystim plane vacuam devenitur, quæ ne quidem hydatidum vestigium exhibebat. Nil etiam continebat abdomen. EX ACTIS PARISIENSIBUS.

Hydrops lacteus.

Sectis cadaveribus variarum puerperarum *inflammatione abdominis* extinctarum, reperiebatur materia lactea fluxilis & grumosa, ad libram unam quandoque accedens, in abdomen effusa. CLAR. SAUVAGES.

FINIS TOMI PRIMI.